۳۱۸۲
کتابخانهٔ مجلس شورای اسلامی
کتاب دیوان غزلیات سلمان ساوجی
مؤلف
مترجم
موضوع
شمارهٔ قفسه ۲۵۹۲ ف
جمهوری اسلامی ایران
شماره ثبت کتاب
۳۵۵۰
بازدید شد
۱۳۸۱
کتابخانهٔ مجلس شورای اسلامی
خطی
۲۵۹۲

۳۱۸۲
کتابخانهٔ مجلس شورای اسلامی
کتاب دیوان غزلیات سلمان ساوجی
مؤلف
مترجم
موضوع
شمارهٔ قفسه ۲۵۹۲ ز
جمهوری اسلامی ایران
شماره ثبت کتاب
۳۵۵۴
بازدید شد
۱۳۸۱
خطی
مجلس شورای اسلامی
۲۵۹۲

۸۱ - ۵۱
۳۵۵۴۰
۲۵۹۲
۲۵۵۴۰
خطی
۹۲

کتابخانه
مرکز شورای ملی

بسم الله الرحمن الرحیم

از خنده تو روی سپید او نارنگی
بر رنگ دل از فقر سیه روی خزان یافت

نگریم نخورد صفا تو کدورت ز صفا
بر مهر وفای عقد تو خیر عقاق یافت

فکر هوای پسر بیت تجاوز کی
از راه کاه وصف تو بیت مجال یافت

نیک اختری بمنزل و عمارت رسد کسی
بابد ز صدر قدر تو راه وصال یافت

سلطان هر دو کون تو کونین را ملک
بر سفره نوالهٔ جود تو نوال یافت

از بی مقام ادنی معراج تو قدس
اعلی مرتبه ز جناح کمال یافت

خلقش عجب ز عالم لطف الهی است
زان رو مزاج عالم از او اعتدال یافت

جان عجم ز همت خلد بنام محمد است
خود عقد حاکم بدین جمال یافت

منشور نصرت از جبروتی قیم احمدی
مسطور کشت محمد و آیات آن یافت

بهمچو آن بغی ز بیم سینه را
هم جون صدف خزانهٔ عقد لآلی یافت

جز ذکر نقش این بجون خاتم کشت
نعم البدل ز دولت سحر حلال یافت

یا رب بحرمت احمدی یا حبیب
از خالق دین قدر تو جمال یافت

کز حال این شکسته دلان واقف است
آن یک نظر که عز دو جهان از تو یافت

وله
فی نعت مصطفی صلی الله علیه وسلم

ای ذره مر امکان مکانت
معراج ملایک آستانت

سلطانی و عزت تکیه گاهت
خورشید ز ذره کمترینت

طاقیست فلک ز بارگاهت
مرغیست ملک ز آشیانت

کوثر عرقیست از جبینت
طوبی ورقی ز بوستانت

فرزند نخست فطرتی تو
طفلیست طفیلی آسمانت

هر چند بزرگیست تقدیر
از دامن آخر الزمانت

آن قرطهٔ مهلکه جهان را
خوردهٔ خرمنی ز نانت

تو خانهٔ مزرع را چراغی
عالم همه روشن از ضیانت

تو کلبهٔ درد عالمی را ایمان روی
کردند نخاک از نهانت

از شست صلات از خوشا
وازا صلوة بر روانت

یا قوم علی النبی صلوا
تو هم او نضر عواد ذلوا

بلبای شفیق هر دو عالم
فرزند خلفترین آدم

او خاتم انبیاست زان شد
بر سینهٔ تیست هم چو خاتم

ای بیدل دین کلیم عمران
وای پیش رش مسیح مریم

از زبان محمدی ز داین رسته — بر دیانت احمدی ز دان دم
زان سلام ایتحیتین مبارک — زان ملک کف لبخان مکرم
از عیسی مریمی مرخر — برآدم و عالمی مقدم
سلطان ز عالمی و همت — ملک از ملک و ایدهستم
باغی لست فضای کبریایت — بیرون ز ریاض میرطایم
از هر درشش جو بحر خضرا — از بخته صد هزار نهر نم
عقلی تو بلی و بی محضور — روحی تو بلی و بی مجسم

ای نام تو بر زمین محمد
خوانند ترا سمانت احمد

تو بحری و هر دو کون خاشاک — خاشاک ز دون بحر خاشاک
ز دمعجزه تو نهد دارد — بر طاق سرای کبریا جاک
دولت آتش کعزادرس بزاد — مد لبر سیاه ساوه ز خاک
از دیده همت سیاهی — ز دیای جهان بیم خاشاک
تو بحر حقیقی از لن دی — دادی لبر خشک چشم نمناک

با میر براق تو جو صفرم — مسکین ترده باری بر ز جلاک
از طبع تو زاده امت ز دیا — واز نسبت تست کوهر پاک
این دلق هزار میخ نه تو — بوسیاک لخانقاهت ز افلاک
مردود تو نه نبیدهٔ دز — ز نسبت سر تک دیهٔ ناک

قطعات شش و هفت و پنج و چهار
کردون دوش مژده وصل اخبار

ای سدره ستون بارگاهت — کوین غبار خاک راهت
کردی نه و هفت چار دا ترک — از دن فلک فقر پاک کلاهت
نه جرخ هزار دانه کردات — از حلقهٔ ذکر خانقاهت
هر دو فلک است از بر ایت — ملک و ملک است ز دیناهت
از چشم محققان خیالیست — نقش دو جهان ز کارگاهت
از منزل تو بحر نازل — واز مسکنت شرف ز دجاهت
ز کان سیه روی بلغار — هندوی دو زلف سیاهت
ز دی ز انجمه لشکر جناحت — قلب فقرا بود سپاهت
ما مجرم و عاصیم و دادیم — امید بلطف عذر خواهت

۱۵۹۲

ای آنکه هزار گونه کامت | با صد صر قهر گونه کامت

سلطان سریر اولی و آخرت
هادی سبیل ثقلین کامت

چیزی تو شنیده و دیده | تا دیده کسی و نا شنیده
تا حشر یکی که مثل او نیست | مشرق یکی نیا فریده
از عین سپیدی و سیاهی | ذاتت تو خرد چو ذر دیده
قهرت بحجاب عنکبوتی | بر دیدهٔ مخت دغا تنیده
کیتی که منافقت مایه ات را | از سایهٔ تست برورده
روزی که سزاد شرک اشراد | مردم ز سرهان جهیده
وانجا که ز کبش کاز مینت | مرغان جهان بر بریده
هردم مدد سپاه نصرت | از نصرت لله اتر رسیده
آن از کرم تو دیده جیتا | کانگشت ز خیرتش گزیده

با آنک کنیز کانت حورند
از بندگی تو در قصورند

با آنک ترا هست مدینه منزل | با قدر تو منزلیست نازل

عالم همه حق تست و هر چیز | کان حق تو نیست همه تا طل
تا نخاکه براق عزم رانده | افتاده خر سبیه از ریگ
زین تو بقوت نبوت | زانت تو بمعجزه ز اعیاب
برکنده ز جای کفر خیبر | افکنده بجاه محر بابل
آن بحر حقیقتی که آن را | نه غور بدین رسد نه ساحل
ماهیت رخت کی نیستش نقص | رویت قدهٔ که نیستش ظل
از ملک تو صد جو مصر جامع | از کوی تو صد جو نیل سایل
از باد هوانشد عیار بکار | گشت از عرف جیتو جاصل

ای پرخرده هزار رنجم
بر دهشت تو سنگ کرده تیشه

ای خوانده همه خرد خدایت | ملکت ملک فلک برایت
تا قل علی کل آفرینش | اقرائت نبی جز لوایت
ای هفت فلک برسم درخواه | حلقه شده بر در سرایت
تو دیده و طرایق ازان شد | از دیده عنکبوت جایت
بتوانه شکی آفریدت | نی اهن و نی خطا خدایت

آراسته سده از وجودت | برخاسته صخره از هدایت
شد قرص جوع خورش اگر حق | قرص مه خورشید خوانیت
ما را چه مجال منطق ما را | جایی خلل کند شایت
با آنکه عطا ردت محروم | از خط بیان محرزایت
سیمرغ خوش فلک بق عرش دادک | وآن بیزر خرمز عطایت

هندی ترجمه ملک الشعرا
سلمانت غلام مارسیحا خزانه

از بوسه که بر سما رسیده | از ره که در بسما رسیده
از زاد ره معجزات عیسی | جان داده و در تو نا رسیده
از نافه زمین نسیم مشکت | برخاسته تا خطا رسیده
مرغ که بر فته زا آشیانت | بیدار ست که تا کجا رسیده
لذ تذکره رسالت تست | یک رقعه با نبیا رسیده
واز مملکت ولایت تست | یک بقعه با ولیا رسیده
از منزل قدس تا تو ما را یک | از ماه لا دعا رسیده
تا مدح تو صد هزار طوطی | تا باغ که خیال ما رسیده

جسته ملکت مقام ارجی | از سده که بر سما رسیده

رخسار تو در سده و جاد
سیبی است در نیم کره بهزاد

رضوان جنان سرای دارت | جبریل امین امیر بارت
کرده سر آسمان متوج | من قدیم بزرگوار ست
ای بیخ ستون خانه شرع | قایم بوجود جار یارت
اول بوجود ثانی اثنین | صاحب ثانی دو یار غارت
ثانی عمرت انک زد خست | از اخت بنای استوارت
ابر بست نوم که از حیایش | ماه تازه و سبز کشت زارت
باقی امت علی ولی عهد | او بود وصی حق گذارت
داری دو کرم که کون عرش | از استه زان دو کون شهارت
این بکل عرفیست از تو مانده | بر دوی زمین نیاد گارت

مرد ار رسل امام کونین
سلطان سریر قاب قوسین

عمری بزدیم زیت و با جی | زیر هوای آشنا جی

جون بر درگه تو آمدیم امروز — دادیم امید مرحبایی
ای کاسه سپهر گردنده تو نه‌ای — این بلبل بی‌نوا تو نه‌ای
از سفره رحمت تو کریمان — خورم بنوالهٔ کدایی
از کوی تو خواهد نا امیدی — از درگه تو کجا رود گدایی
بیمار و هوا مریده کاحیتم — خشنی از شفقتین کان شفایی
از نامه سیاهیم هیچ جا نیست — غیر از ورق رجا و امحاجی
آورده ام این متاع و دارم — از خواجه خویش چشم عطایی
تا بر سفرم نهی زاد رهی — خواهیم ز درگهت عطایی

هر چند گناه کاریم
امید شفاعت تو داریم

فی منقبة امیر المؤمنین علی رضی الله عنه

ای زمین آستانت عالم را پناه — از سواد آسمان چهره ترا غبار
طاق محراب تو سرگشتگان را قبله‌گاه — نور ماه قبله‌ات تا قرص ادبی
از فضای بیشه‌ات گامی نهد شیر سپهر — از سواد سایه‌ات گامی نهد عقل از کنار
یا محمد خاک غیر پیرهن خجلت زده — گرد فرشت آبروی عنبر سارا شکست

سنه ۱۲ — حلقه زن صحابیان را عروة الوثقی شده
هر کجا یاران صلاح عقل فضل خواهند رفت — انس جان کویای آنجا و صدیقا شده
گر تو را باشد چو کان رحمت بر کنار — در تو کانی کی بود کان معدن الانوار شده
لطف حق نور محمد را بر او رحمت فشاند — آسمانی آفتابی از دلت پیدا شده

آفتاب کبریای دریای ذرپرافشانی
فخر آل مصطفی محمود صاحب ولایت

آنکه جان مزرعه از کف احسان اوست — هر چه کرمی یافت از خرمن جود ان اوست
مرجع برمکیان عقل تمامین یافته — جمله رمیت و یا شکسته فتنه از نزل او
یا بر شهر علم ره خواند مگر الماس و عقل — عالم علم او که چه عالم علم او
یا مدینه که دارد آسمان چون شاگرد — کوزه از کوزه‌گران کوشه ایوان اوست
خرمن لحیم بنیش کفت از تصدق توان — قل تعالوا نیز ملخ از حق منزل کرم اوست
خاطر ما صفت ذات تو چو ذات تو غنی — ناطقه ما هوس وصف تو کوته سخن

آنکه دارد او مقدم بر وجود عالمست
هر ایجاد و هر وجود از جود اوست

ای بدار کرده ابزار خلیل از دوستی — آیت یوفون بالنذر صفت قوم کوا

باب هشتم در زیارت امیرالمؤمنین حسین علیه السلام

خاک خون آغشته‌ات کان بر لب است — آخر ای جسم بلا این چون خوابیدی کجا

جز بجسم پاکت ای گوهر مجاز — این چنین جسم و کنار خاک بر لب است

ای دلت با صبر بس آرام گیر — ای بجز آرام جان در خون تپیدی کجا

این سر از خواب گران کاه فرقه النعان علیست — وین جبین از ماه تابان کسب نور و ضو کند

زاب چشم زایران دامن ترا مشکین کند — خون دل در ساغر لبهای خشک ما کند

شمع عالم تاب عیسی دار در بزم کهن — هر صباح از نو بر افروزد چراغ انجمن

محیط انوار عزت مصدر اسرار لطف — منزل آیات رحمت مشهد آل عبا

ای حریم زوار ملایک خطه مقدسات — ای مجمع خلایق روضه پر فیوضات

نعلت شب زنگ کهکشان عرش را آبگینه‌سا — خاک نعلین تو جسم مردمان را توتیا

صفحه پیشانی عابد ز گرد خاک راه — روی مرآت ضمیر عاشق از زنگ صفا

تا نیاید نور جمعیت بشمع تابان صباح — تاری از زلف تو نبود خط مشکین مساء

تا قیامت جمعیت روی خوشدل بینش مباد — نازم آن چشمی که تاری بر رخ زیبا ندید

هر چه جز نقش جمال دلبرش در دیده نیست — خاصه تمثالی که نور چشم جراح آفرینست

هر که کحل دیده‌اش خاک در جانان نبود — کور خود آن به که نامش در شمار بینا نیست

تا نخواند مرثیه‌ات را عندلیب خاطرش — هر سحر بر هر سر هر برگ گوئی نیست

هر که در ایام غم با یاد او همدم نشد — عاشق او نیست گو صد بار دم از عشق زد

هر که از انجام حاجتها بجای خود نماند — زان میان ما را بجا باید که حاجت‌ها بر است

گر دلی چشم بخالق بین حسینی ننهیم — راه حق از نیست تا هستی نخواهد یافتن

ای جوان در یاد خشک لب نشستگان حسین — آب روی خود بگاه آب همه عالم مزن

خواهشت لبست تا بجا آوریم اینک بچشم — خاک راه ما نگیرد در بیابان عجز

بر لب تشنه علی اکبر لبهای فرات — بسته مژگان تر او را ز انتظار آب خشک

جوهر آزادگی از خون پاکان تست لعل — وین نه از لب‌های خونین هم چنان بر جسته است

تشنه‌لب بسمل کربلا را ریگ غرقاب — بر دو بالش قطره اشکی از این غم ریخته

آب کف بر لب نهد از بهر چی زان لب که بر — کوثر از شرم هم آغشته‌ی خون دارد

یا امام المتقین یا مظهر ربّ العبید — یا شفیع المذنبین ای رحمت مالک رحیم

یا امیر المومنین عامر خوان رحمت
مستعین تو ز امر درگه عزت

یا امام المسلمین ارنا عنایت را مکبر
خود نبی جوید ز تو که سلمان منا اهل البیت

نسبت ما با شما اکنون ولا بین لا بیان نیست
مصطفی فرمود سلمان منا اهل البیت

روضه خوانی با تو دارم من ندارم با کسی
اشتیاق دارم و دارم با تو معنی ورنه کو

خدمتی کاید ز تو نیکو آید از ما کم زنی
خرم آن کز نام تو نامش زنند خوش نسبتی

مرکبی را نسبت چیزی دهد ابر و هوا
زان کند جوی از دیده اشک حسرت ما گرد بر

یا ابا عبد الله انا اطوف حول جاه
جون ز بهر گرد جاهت ما کرد بر آیم ز راه

وله ایضا

قدم منه بر سر هستی که هست بادپیما را
وراى این مکان جانبت علوی جای نیست تنها را

دهان آن چنین هستی را بدان خوی خوش مکن تلخ
که در بازار دین خواهند بردن بیع تو دانا را

اساس عالم بالا بر ای قرة العین غافل
تو قدر خود نمی دانی که آن عرصه ست والا را

تو از افلاک بالایی مکن هم زور با پایین
اگر زیر قدم باشد زبر باشد ثریا را

دلت را باغ عشقت بیخ اشتیاقی
که تن را آخر آن سرو سهی باید تماشا را

کسی بالا رود کو کار کرد آن الا کند بایین
بود بالا مروت نردبانی نیست مردان را

در خدمت را در مناجات آمد کی کرد
نزدیک تا خود رحمت تو در رسد کی کرد

نه هر کو نعمتی دارد مرفه میزید در عیش
بسا کو در خرابات تو زر گیرد خراب

بنه نقاب بسم الله و در میان جمله
کدام بیدل ازین خوش تر آرزو دارد

ذکر تو فاتحه کار بی نیازان است
ورد تو ایمن از بیم و امید زمانه

بگرد جمله دل گردن و چشم بکن هم عمر
جهد را بیدلی تن کرد و جان عشق بیدلان

جهد و اجهد بر آخر من نزد ما مردی جاوید
بنای جمله نقصان کرد آن کو جهد ما کرد

تن خود همت بیدل خود را ما کرد خدا را
کنار دستمد از ریزه خوان همت مردی

نزع احمد را بی آنکه زدی بر تو کرد
جهد خواهی دید این جمله جهد ما کرد

تو عین عرفه نفس عزیزی را بیهوده
زدان تا فاتحه جمله عرفه سازد ما

جو نقطه از خط عمر سیاه قدم خود
کزان رو ساده مرغان ملکوت دام ما کردم

نسبت ما ز دو سر از سر سند را آمد کمینه
دیو مسکین چه بیند کرد در بند ما بود

بنطق طوطی سر کن ملک مزین می کوید
تو و قفی سر بزیر ای کو خود باز عقلا

عمر کاری نخواهد کرد از وی زیان آمد
مبارک نام بیدل یا مبارک شأنه الاعلا

منعقد بزرگان را نشان از بزرگ خود
کاصل من کی جان آفاق در عالم بیدل

خبر فیض ایزد یابد بزرگ خود
کز بیخ خاطر جمع آید خرد از عالم بیدل

بخور ای ابر زمین بتوان فکند ان جمال عنبرین
بسی از گرد ما باید کرم خرمن خرمن
بخور ای کم کسی باید بقدر دخم کی کفتن
جه گر ریزند انعام از زر و نقره ایما
تو ای سام جهان نیخ بخور بیهوده میکوشی
حکیمی نیست حاذق تر ز مانی کند درمان
علاج علت سرسام عابستن نمی نافع
ترا جون خیزی و کوی کی غم کم کردی ای جان
جوانش خیزی و کوی کی غم کم کردی ای جان
غریو تغمه زن زیبا دهد جان را فزونی
همان بهتر که نیغ زن بریزی صفرا
باسیاب جون زمانه که حاصل کار زندگی
جو از ریا نتوان آمد سکین حاجب معنا
کر جز ایچ خواهی جز زخم خوی خرابات
ز آتش کی چکیده در زدن در سنگ اسا
مرو رفیق نیابد خرد جام ماری از دنیا
بخواهی تن کمتن نخ بلقاجا بلسا
مرا در کام دنیا نوی مضر جون زهر مار اید
غم آید بخور زان غم که بابد خاک و خرما
بکس تصدیق کز بعد حدیث ما الاعالم
زهر هر ساعت مرد را کام از زر حما
شنیدم ملک دارا کاکه دارا ملک اسکندر
هنوز امروز بر دارست نقش و نام دارا
نه اسکندر بماند لاکوی دار الملک دارا
نه دارا جسم جان معانی جاه ادیبان را
مکن در جسم جان معانی جاه ادیبان را
از دین ای ام عزیز ار نیست جاه و حشمتی
قدم زن هر دو بر فرق خاک بنجا کس نیخا
جهان جنس صنایع را بخواهی بین بحر عالم
کیا بازار علمی دیکر و هنر زین عالم مینا

یقول لیس الانسان الا ما سعی سعیی
چی کن بهوش کاه قوة مدعا را
اکر جز از دلو سعیی نیاید اکر کردن
دلی جمله بین سعی باید کام دل یافتا
نخواهد بود از زندگی جهد کند بیهوده آنش
نخواهد بود از زندگی جهد کند بیهوده آنش
بنیه حرص را هوس تازی نفس اژدهاست
بصحرای قناعت رو که آنجا کوه کم بینی
مبین بنا حیات از هر خرابات دیار بوده هم کرد
جه خسبی کر مراد دنیا حاصل هیچ بر نیاید
مکوشه زنک اطمینان جمع دار و تن بزانوی
بر عنایت بر سر انزه زنید کوه دعا
انوشروانی کرا که از خور شید خسان میبود حاصل
زخاکستره بجوی نیکی کرکه میاد
ز نفس بد اکر نیکی طمع داری حسان را مان
که از زاغ غیر داری طمع سرخی بیضا
حفا با طینت پاکان مکن کاینجا بجز تخم حفا نارد
که صد قرن از درخت این سان جز اسرو نیاید
جه میدانی که حاصل کار آید آن بزرکان
بکفتی حال اکر دیدی زبان بستن کجا بود
بیاد کان بزرکی آید جز اشک از دیده بیرون
بیاد این کهر در ده بنه تا آب خانه اندر اعدا
مشو بدنام از انکه نخواند دیکر نام نیکت را
که بد نام ابد کردد اکر نیکی نیاید از صحبا
مزن لاف از دلی دانم که دارد سیر نیکو
مرا بیچه حاصل تا ز ایوان کیومرث و فریدون را
دعا او نیز نیکو خواند او نیکو نیکو دانم
علوم غیب اکر هست علوم غیب را دانا
بکو فاتحه بر آتش جمراکر دیدی بر و آنش
بکو تا عاشق غمکین بیابد رخ آنچه زرد را

در این دریا خوف خوار قضا سار از قضا کشتی
بدان کشتی قدم از که بسم الله مجریها

راهی ما که کاریم و از تو رحمت بیکران داریم
کریما دامن رحمت بپوشان بر گناه ما

بیا با نالهٔ شبگیر و آه صبحگاهی کن
دلا جز نیست غیر از تو خدا داند ز بی‌جاهی

مرا توفیق طاعت بخش و خوی خوب روزی کن
جفای خلق بر جهل و هوای نفس پیروزی کن

بحق رحمت غفار و ستار گناه آمرزیک
کند کار و جهان فا غفرانا یا رب و ارحمنا

مناجاتی که مراد دیگران از نامش گردد
بیابانی زنهار جوید در زمین نیلوفر

وله

رفیقان در رسیدند از سفر باز
از خوابی غرور دیگر تو هم برخیز و راه افتاد

از نیستی چیزی ز هستی بره نبرد
تا شهر دیو دهر در افتند قوافل

راه تو هر از گذر و کار تو از ضعیفی است
بر راه سوداگر فرو فرمان ز بین کل

از غرفه ارزیا مطلب غرفه که جسته
نه غرقه بدیدست ز بین بحر نه ساحل

ای بی‌ره بیرون نرود خسته از بین بحر
از راه بدانند بحر اهل سواحل

تا کی ز ریخت صبح حاصل ز بی‌خ
در کام نهود حاصل از بی‌خ حاصل

قسمت نهود بیش و کم از کوشش تقصیر
تا خود چه قرار گیرد و چون زاید ایام

خوابی که بر غفلت ما بیوفا خواهد
دور گشته بین تا نخورد از نرمه یکسار

دنیا چه کوی حرمت معنوی ز دنیا
دانی که هر وفا نخرد با متاع غاصب

تن در بر رضا کار غم قضا بر تو نگاشت
از تو نشود رنج بتعویذ و محمایل

حق را بکس از نظر از حشم و دارائی مسنج
کیمیا مهر بود دست حقنار کامیاب

کیفیت آن با حقوق و حق ما از نیست
باشد بالحق حق مرغوب ابا طالب

جز حق که تواند کند آری دل
بیدار از کف خاک دین بکمال و تمام

از خود زن و خفت بیرون کم از انعام
بی‌کس عاجز نا شنوی کم ز عوام

قول علما بی‌که عبادت در ایشان
مانده از بی‌خبری است ز خالیست ز عالم

بیهوده و فرسوده مشوی بخود از کردن خود
زاهد بود آن عزت زی بود از خواص

این طول امل جیست ز دانی از دان
مرد عمر تا بقیامت متکفل

خواجه که جوکار از کرم است سوده مشو خرم
جرم عجبه از این بس که کریم ست و تو زشت

عاجز دیو از نهرس که احدیست ناجی
رد دعوت طالب خواجه عاجز و باطل

از خود کار بجا بار و بر دین کن کوشش
غیر از تو میان تو و مقصود تو حایل

در راه هوا که ره بری نیست و دان
در راه رو دین کن مصنف منگر کوتاه

این ارکان ریاست جز در وجه نشاید
بیهوده مباش که حصیر ست معاملت

از حسن من بیاموز که خواهد ماند از آخر
تو در خاطرات کس نگذاری و برآیی
از آن ماهی که قسمت کرد ما را بخت
از آن بلبل که آید جلوه‌ی نیلگ هر ایوان
جریری کی خلاص آن تقرر از خرابات
عاکر که بنالد عوض خنده حارست
از نفس بدان جسم نگوید تو ان دانست
آخر تو کی جوی بخشید زاول
یا کیست که داد من بیاچاره از سر مهر
یا بحر کمال از نی خصیب خرد را
یا کیست که از او ماه و خورشید رود
این من جو محقق بود از کاید ظلم
نفس ملک رأیود حاجب زینت
دولت بحمایت کند ایمن ز کرانست
از بوی جریره ساحی و مجور

این نکته جریره نگار خسان فرماید
بر کرده از نرگس کنه بیرون نه مکاحل
بنگر که کجایند اکنون سنجر و طغرل
خاصیت کافور مجوید ز بلیلک
باقی همه اجزای تو فردند جمایل
عیب فاید انعال کنند ار کنه حاصل
هر کز ندهد نفع عمار زخم هلاهل
اصوات مرغان و نسیم سحری و جداول
از بلبله کاری کلکون بیلاید
کز سر لنهای جهان گرد محصل
هر دم سوی خویش کند نایود زاید
کر تو نبری طاعت این را در عمارت
طاوس و لایک جلگ زیبد حجل را
این جمله ترک عالم رود اندر نی جاهل
در بیضه عنقا شاکن داصل

بر روی عمارکر

بر روی هر آنکس که طراوت ز هنر جست
وحشی که جوید خانه‌ی عنقا عوض آمد
تو جهد بدان کن که بانگست
رو قطع تعلق کن امروز که فردا
تو اصل وجودی تو فرع است دریغ
از آدمیان سایه جوانمرد نیابی
جندین چه‌ای فکر او آخر چه نامی
ذکر آنچه دهی پند که هستی
بندی که بقول آن نتوان بفعل آرد

آن بیند و من در نتوانم بازنمایید
کز آنک نزدیک آورد او دور بتابید
بگفتند و غماند بدان حرف نیابید
آسوده دل آغل بود از بیم زوالست
خود را همه بی‌ساخته باطل عاطل
آن رفته که بازش تو در آفاق نیابی
تا برج نجم رفته او حکم ندارد
او ضایع و آواره جهان گشته و عاجز
ورنه تو چو جمع خود مذدم قابل

وایضاً

ز جنس نفس خلاص ابوی عزیز اکرید
از این خرابه لنگر مقام اکر بوی
اکر بخیمه نامد خاک در نکری
کمال قدر و شرف میکند طلب همه

سر بر سر اطلس مصر جان مقرر آنید
فرا نکنکره عرش منقرض آنید
بزیر پای خود اندر هزار سر بینی
منازل ابی تو چی چی آن مقرر آنید

ز خود سفر کن اگر همرهان ره طلبند — که از حنین سفرها حذر بایدت
تو مرغ خانه نه ای زان مترس تا نپری — بسان مرغ سحر پر بر آر و پر بایدت
ز بیم تیغ جو کوه نشسته تا بامداد — که سنگ راه از لعل و گهر بایدت
دراز کعبه عرفان و کعبه دل را — دراز صفاست ره سعی کن اگر بایدت
بوی ز دست سحر خیز تا چو باد صبا — که بوی دست ز مشکین تهم سحر بایدت
تو خفته زر همه عمر عزیز داری هیچ — ز حال خویش ز خوابان خبر بایدت
چو مهتران جهان عزیز گشتی و بس — بسوز سینه و خونابه جگر بایدت
ندیم مجلس کروبیان قدس شوی — ز نفس خلق صومعه گر بایدت
خلوت حرم دوست آن زمان بینی — کز بن دو گام نفس بگذرایدت
دلی بگسته جویا قوت مدار کز واعظ — بجهد بهتر از آتش اگر حذر بایدت
ز خویش رو دگر آنگه بکوی خلق آی — اگر بیانی ازان یار دلبر بایدت
اگر ز بوی دل آشنا خبر یابد — فرو خورد ز خجالت گره چو زر بایدت
ز غصه بر سر بحر و بر چه می جهی همه — دلا گزاف ز جیحون و خشک و تر بایدت
ز حضرت ابد عیب بر خرد — سرای صحبت عیبان ز خود بدر بایدت
خواص خاص ز عامی مجو که ممکن نیست — که آنجا در دل بحر است آن گهر بایدت

برای حمد

برای صلح تو را گاه گاه کردن راست — گهی بناز و دری گاهی بخشم باید زیست
بسحر با عظمت رأی بسته باید کرد — برای خدمت تو لاله وار بسر باید زیست
بنوبت تو ز بهر کمان که هر نفسی — که در مکان نتوان یافت در بشر باید زیست
تو گر مزاج دنیا جوی تخم بر کاری — ز آخرت هم ازان جو ثمر باید زیست
دو نانی فقر اجامه ابست گر خواهی — هزار بیخی افلاکش اسی باید زیست
ندارد آن سر فرو اعتبار دنیا را — که خویش را نه بلاف خبر بجهل نیست
نشاند با میه نجیب از خدمت بارگاه — نجیب طبع کجا بار ازان ستم باید زیست
بخشت مال دنی تن ازان یکی هرگز — جز این نمی کند زر دار کریا باید زیست
تو هم چو شمع ما بیوی بجمع چندان — که همه ز بای نفیض بیشتر باید زیست
چو غنچه خانه بر اندوه کرد ای دل تنگ — که کی ز بار هوا خرد زر باید زیست
مقدار مدت عمر ار هزار سعی کنی — هر آنچه هست مقدر همان قدر باید زیست
چو زنگ سهمگی جسم مرد و بیم است — ز خار بر زنگی هم اگر حصر باید زیست
کمر ز عزت دنیا که بهت بنیاد است — کز بن سر این دو در خاطر مختصر باید زیست
بطمع اوی ای اگه که جسم کوی را — گران جان مفلس حسر باید زیست
چو کاو جسم ز دیدار عیب ساز کور — چو میر کز بن ز کفتار خلق کر باید زیست

گر دیده بلا نه بیند گریان چو ابر خاکم
گر نسخهٔ نویسم جسم ار بر خاک بکری
گر ذرهٔ عزیزی من عزه تا لم یزل
تو مرا ز نصه مرنجا میده داد
مپسند از دم بخوبی کز دست من نیست
ببین که با همه حسن البقا جه کوتاهست
زآه سرد حذر کن که گرد راه جون کاه
اگر کنند سخنی از خلاف و ضلوعی
جز از صلاح سرائی ز کهه خواهی یافت
همین نفه رسان تا بر دم ما هم خاکی

وایسا

ای دل آخر یکقدم بر آر خرام از سخن
زی نمایند هلال الا ز طلوع عین الیقین
عین انسانیت از خواجی خاصه کردن
ای دوست

ای دل آن زمان را اندیش دین بر کناد
جون زنان بیرون دوی گه جرخی از کناد
زین زنان ای برادر بجهان آخر جانوری
نه از ری جیز زنی آخر کز این جه کار
دارد ری نابین ز دار دین بر جرخ
جشم جان بر جهان دوز که در جهان ای
در مقام صدق جان این بکار در نعیم
دانی جون زنان را بکار دارد زنان
تا کی بر باد خواهی داد ای جرخ عزیز
بشکن این آتش زنان زنان کز زنان
هر زنان کز زنان آدم رنجان زنان
ابر دیده هر دعا کز زنان جاصد کنی

کاری ز آدمی طین باکی کردان زنان
کز جوان ری جه کاری کز جرخ جه برزن
زین زنان ای بجهان آخر جانوری عطا
رشته بین بکسار جرخ زنان جه شکن
راه دار الملک جان کیمار خراب الدرت
لاله زار کاشی خضرا ستخوان ای زمن
جسم خواهی در تنعم ما کس خواهی در نعیم
زنان ز کیفان بخون آلوده باز بر جرخ
بر هوای یک زن جون ای غوان و کامین
خواهی تر بر مادر دادن زنان جرخ
نمع و زنان بر صور با بیرد ز باکر
کز سر اخلاص کردی خاکپای زنان

وایسا

منم که بسته بروز جز کینه کاردم
گناه کاردم و امید عفو میدارم

امید دارم بفضل خدای جهان هر روز بیش
هزار بار خدا را ز خویش بیش ایارم

ملک سلیمان صراحی مدام بزم حرام
سجود مسکنم و زان سجود بیزارم

جو من مخالف دین نجی زنم چو ما عزیز چکد
چنین مرو که بزاری چو من بخون غلطم

جو خانه نام به بینی کنم بدان سوگند
که زین دو اکبر و مسکین خط بیزارم

توان مبین که جز زنهار جام عیشت
که من ز روز فراز آمدن دستم زنارم

کجا روند بنا بیع حکمتم نروان
که من بخاک سر چشمه در انتظارم

در این دو کار نمانده ام حیرتی و شگفت
که من ز بودن و نبودن که بیزارم

من نجم بازی چنین کز من خود را
چو نیک بنگرم بد تر من ازارم

بادیم نخوانی دگر اگر نکنم
که ای شاهد پردهای اسرارم

جو دین ناکسم نامسلمان مگذار
مبادا در همه عالم کسی بکارم

نامد پسند خرد را بحال ارزش من
که پرست دماغ از خیال بیزارم

بتن قرین مقیمان کعبه محرابم
بدل ز نیم حریفان کوی خمارم

دمید صبح مبیر بهار و روز اجل
دگر امروز من از جهان بیزارم

کرم جو عود اسیر زنی بتهمت کفر
که من بدرد دل خویشتن گرفتارم

مرا جز روز و شب آتش فروختن کاری
بقین کرم بود از رحیم بیزارم

شکسته عهد و شکسته دلم که با خود کرد
شکستهای مرا جبر هم غیر جبارم

ز کرده توبه و استغفر الله از گفته
اگر چنین بود بسنده ام ار نکفارم

همینا مدکا قادر ایزد خدا و ولی
تو بی نیاز و رحیم و غفور و غفارم

ز ان نفس که امید از نجات قطع کنم
ز فضل ان رحمت خود نا امید مگذارم

اگر چه من رضا بین نکرده ام کاری
تو رحمتی کن و اکرم کرده از کارم

باب سیم
در مدح سلطان ابو الفتح اورنگ زیب عالمگیر

هزار داری جان سپاس یزدان بجای آرد
تا صد ری تذرو بیغام نیارد

چو ابر نیسان بر آید از بحر غم بگرید
کز ابر نیسان بر آید از بحر غم بخندد

قطره چند آب بر سیپ تا کار خود نیرزد
قطره چند آب بر سیپ تا کار خود نیرزد

ذره را از خویش اگر فرصت بالا نبودی
کز ره دزدی بمهر ذره نشاندی بخندد

ای عجب در کیش کیست کاجا نمی داند این جا
بی ره دزدی بمهر ذره نشاندی بخندد

از هوا داری نسیم تا این بر خاسته است
قصر موری بر درگاه سلیمان بی گزند

یاد خوش بعقوبت ز هر بیش این نکته
بیش و کم شاه جان است احرار بی گزند

یاد کرد یاد از زمین بر آسمان بی آورد
ابر خانا کی بود باغ رضوان بی گزند

صورة این نسخه را نبی حبیب الله فاضل کرد | رقعه نیاز حال را پیش سلطان برد

المطلع الثانی

باد صبحم آمد نسیم زلف جانان می برد — راه خواب از دیدهٔ بیمار هجران می برد

می فرستم جان و تا دل بیش کرم باد را — تا بدان اقلیم از ما ارمغان چیزی برد

مرغ صبح از بانگ می خرم کند باغ و چمن — زاهد ما را ز ذکر نیک یزدان می برد

باد صبحم ارزان تا جعد زلف یار را — بیش زلفش نقد جمعی پریشان می برد

بیدل اندر دهر هر یک را بقدر همت است — کس نمی داند که هر یک را چه ارزان می برد

بیش از آن کاید بر خسپان مرگ ناگه در رسد — قصد احوال مسافر را بیابان می برد

از پی او می خرامد ناز و کبر و کاکلی — کان پری سودا بفرق سرگردان می برد

گر چه من بیرون ز غم نابود خود را می دهم — کوی میدان دعا را گر چه چوگان می برد

بی گمان جان در خم چوگان او صد اقتدار — عاشقان را سر ز تن بهر ثنا جان می برد

نقطهٔ موهوم را فرسنگ ها گردش کند — کاه بیدل را بیابان کاه بجان می برد

گر بیضا با ید آن موسی معارض می شود — آن همه خود در ره ما را ز ره بدان می برد

رغبت همین بس است که ذکر تو هر دمی — جوی شکر است ز هر بحر غم که طی می برد

تا بس مرا ز هر دو جهان بی نیاز ساخت — دامان آن ز هر طمع و این ز غم رهی برد

باد صبا ز بحر و بر آرد ز هر کنار — آنان که از تو هر دم خاطر جمع می برد

آنان که دل بکس ندهند و غم کسی نخورند — کی حال ما و تو ز میان بی خبر می برد

نیست نخی بر بط ما را مستور و پنهان — فی المثل گر بگذرد و قت داد از کسان می برد

رای عالی را بیش بخت خاص و عام و دار کرد — التفاتی می کند ملک سلیمان می برد

بلکه روی ماه را بیش کرم گردی می کند — جاده تسخیر اقلیم خوبان آسان می برد

بحر و کان را نیست خوف از حکم و امر او کسی — بس که جود و رحم و عطای او فراوان می برد

خود بعد از کان نبی آید بدین حد کس — نیش زین در ریزه کان بدخشان می برد

کو یا اصل ابداع ابوتراب و افرحبا — کو بعد مرگ از دست خواهش بیش و کم جان می برد

در فانش نیز بر دعوی خود نازان نیز — گر کرد با کرم تحکم دین بیش و کم جان می برد

جز تیر میدان نجی ز دی بیخبر کوی کیست — کوی خبر بیدل نبرد کین بکوی کان می برد

میکند با وقار تیغ ذکر می نابود عنان — رو نیاورد کرد هر بی خبر بیدل نبرد

هر که دم در کوی سلطان بی غم بندگی — روح خود بسته بر درگاه سلطان می برد

ابر کرم نیسکند روزی ز طوف بیدلی — روز کار مرد تاب بر کردن نمی آرد

باز جوید از مهر بر رخشنده روز نام ننگ
تا کی از آن دانه نام بر دشمنان ماند بجای

ای جهانگیری که تیغ تیز از زخم زبان
بر کشان را مغز سر در روز میدان میدرد

حلقهٔ امر تو را در گوش قیصر می کند
مسند جاه تو را بر فرق خاقان میدرد

تا مگر در چشم روز از بهر تیغ مرتضی
روز کین چیزی نمی ماند که در دامان میدرد

آسمان می خواهد از بهر تو تیغی بر کند
غالبا آن تیغ را از زهر کهوان میدرد

کیست هندو کو نه در بزم تو بهر امتحان
ظاهرا الماس را بر تیغ پنهان میدرد

مدتی باید که تا دیگ شما را نار دی
دود از آن خشم تو خلقی را بدوران میدرد

لطف تو بر برده است از اهل عالم راه غدر
کافرم گر چین کمر از کافرستان میدرد

کی بود کز دست جودی چون تو سنگین دل کسی
بی کمان این نخل سیم اندام طوفان میدرد

هر سحر تا می نماید اسمان در راه صبح
خال مشکین از رخ گیتی بدامان میدرد

جز خیال خاک پای تو ز دیدار عالم
تا که بیمان تو این ستم فرمان میدرد

واضع الاصطلاح

آمد از فال مبارک روز عید نامور
بسته بر میدان معانی تا صبح فتح خاطرش

مهر نشاط قلب ایام فلوس بر خیاح
مهر فراغ عیان خاص حاکمی در ماه دی

نامهٔ مغرب

نامهٔ مغرب بکر رستم و فتح عجم
کسر و فتحش را نام دشمنان بین و زبر

نامهٔ از خوان یک خوانهان مغرب را بدرد
رمح عزم و حزم و حرم بارگاه اطور

ذرهٔ بحر ابهی قطرهٔ جرم سلطنت
مایهٔ لطف الهی پایهٔ قهر و هزبر

ماه ملک ایلچی سلطان سلطان قاهری
اژدهای بحر و بر شیر بیشهٔ شیر نر

بارگاه بحر و بر بحر الندی طود العلا
آفتاب سایه ور کهف الوری خیر البشر

طلعتش را بر تو انوار تکلیم آشکار
خاکپای آستانه اسرار غیبی را مظهر

ذرهٔ اکسیر مخبر عالم از بهر نظر
ذرهٔ کاکسیر مرکز دامن آن را در نظر

عالمی از حکمتش مزین چو جلباب زنان
سکهٔ از فاسش منور چو عنبر بر مسام

گرد راه اوراق جمع عالمش را بان نخته
برده دار کار نامهٔ دیوان قسم را در کنار

جوزهٔ عقاب آهنین منقار ابکر دماغ
نسر طایر کرد از بهر قوام بارگیر

وصف طبعش کاوش ایمان را مرزداری نامه
بحر جود ابر نوال بر او بر خوان زیر

ای کلاه همت ایجاد کوه وقار تمکن
رای عالی تو خوان نعمت کردنه را دولت

آفتاب ارزنده بین رویت نمود زیبا کران
طبع فیاضت نمود بحر عمان را سیر

تا بهر حلقه بکام این فرض حاصر کرده است
باز می خواهد زر و زور خواه از خوار

بس که کرد بیت زر خیل حالت ارزیدار

دین و دنیا جوی تا زو ملک را دامن بوزد
تا جهان از عدل چون مشک تتار گردد بزد

دین و دنیا جوی کز فیلش کرد زیر ران
از دم آهنگ او بر چیده اند ارکان و مغز

گر حصار آجرین دارد فلک از بهر آنک
حیز ناطف بدنام خبر دلکش نزاید زان

دامن مشک ختن گیرد زو ملک را لاجرم
تا جهان از عدل چون مشک تتار گردد بزد

دور گیتی و قوی کرد از رای صفدر ملک را
بستن بر جان جهان کرد از دلاور دیده کد

آن زمان کز کرد میدان چشم گردد تیره گرد
وان نفس کز ناله سازد کوس گردد کر گرد

صد درخت از بیخ بر آرد باد بانگ بیشه
چون بر ماهی از خون ماه روبان گشته تر

بیشه ها ماند درو نیزه ها چون نیستان
چون بر آید از نیستان روز گیرد بیشه غرق

تیغ کاهن تن بریدی کاهن باران کردی
بر دری از زخم زبان کردن کمان را مغز

تا در و تن کاه و کاه را یکسو نیارد کرد
از میان تا کله تا کاه را یکسو نیارد کرد

جز بمیر نفسی نکرد بالین دم از خاک
جز سنان چون نی کردان نان بر دارد کرد

هم چو تیر از هر طرف چون نی سنان روید ز خون
هم چو کرد از هر طرف چون بیشه باد شهر و دشت

تیغ چون در چون تقدیر کردی کار کرد
تیغ چون بر چون تقدیر کردی کار کرد

از هوا رفته چو حرباء نداری تا که راست
کز ابر و کز بر و عدو و دوست نشناسد خطا

نیاورد از هیچ سان ملک تو را مانند یاد
باد بایان نجعها کردند از آن کم کم

بس کبر هر جانبی

بس کبر هر جانبی ز بخت تو کرد فتح
هم چو ز پا بیوفتی من ز سخن بیوفتم

مفرزان از زمین تا کرد بنیاد هم چو کوه
بر کشیده تیغ دادم تخت کرده از کمر

ماه فلک از فتح جنبی آفتاب تیغ زن
برق بخشش بر زمین بحر بر اسمان نیزه ور

حی ز رفیدار ساز آهن جنان و خود
هم بران صورت کز ایشان آهن جنان تابان بود

ماه ملک آرای فتح از تیر بیکر بخشش
لیخان بی تا فتن کز قاب ما تابان خور

تیر او هر جا که تیزی زد آمد نصرتی
تیغ او هر جا که دم زد دم زد ادکار کرد

از هیبت او مورد نیزه دشمن سپر شاه
جوشن کوشی کرد بخار از دل هامون بجخ

زد و لرزان آفتاب خاوری از بیم او
رنج نابیدی عنان را خرقه سوی باختر

آسمان افکنده بر کس از سقوف و بی کفن
آفتاب از اختر بر آبر از فلک زین سپر

بود آسیب شب زنگ کس زدی گرد فروغ
زاد فرزندی مبارک نام فخر الدین عمر

نصرت از کردن بی از ظلم بر آرام
زد در اخر تیغ تو او را مهر

صبح زیر این دعایی خواند و آمین می دهد
زد در دولت دعاج صاد قوس از تو

باد رحمت در لبر آفتاب تیغ و تیر
از بوی جاغا را بر کرد تن فغار سپر

آفتاب عالم افروزی که در جنب جهم
تاری را هم چو انجم کرد یاری عالم بد

ملک حکمت کرد زمان سپهر اورنگ
از مخالف در جهان انگشت بی کار تو

معجز آن کرد دل را یار غرا یار دل
تا بعد کفار را آخر عاجز بر کند ز بن

گر نگشتی کوه هر ذات شریفت را سپر
می گسست ایام بیداد عقاب فتنه را ز بن

هم نمیزد آخر از اندر کمر شمشیر شاه
بی حضور او روزی میر میکائیل کمر

دین بنا ها ثم قیدالدین کم در جهان آباد
کس نبود الا احمد با احمد میغامبر

داد دین را از حضور تو بیاری کیخسار و جم
تا نباد دهر الا از خدایی دادگر

منت ایزد را که عالم یافت چون دولت قرار
هم چنان بر دولت و دین تو دین پرور قرار

بیش از این مگر تخت را از دولت تو بر خورد
بر سر تخت این فرمان تاج ران تاجور

گر چه از دست بدر یا افسر تخت آمدی
افسر از یا زانچه خود داری خود آزادت دار

یادگار آن گرد بتاج و تخت تو کردند اعتبار
تاج تخت یادگار این تاج و تخت معتبر

جون قلم را بایکی بر دین تیغ آوراکه آن
در زمانه سر نهد بر خط فرمان دگر

آخر ظالم عادل شود اول انصاف دهد
رایت عدلی بر افراز د جهان را کرد سفر

محو در گردی جنان ایمن گذاری زان سپس
ماهیان از بحر بانگ بر زنند خوش باش دیگر

ظلم در ظالم عدل در دادن عدل عود کرد
ای که ای جم مکن بر داد خود داد آفرید

کوش دل نشنید این ابیات در ملک فلک
چشم سر نادیده این نصاف عمر عمر

بر جهان کیسه کرد دو جو کرد تمرات
کو کنا هم حال ملک تو کرد خواب کرد

دارای زمین

دارا ملک زمین جمشید خصمان الاجرم
بر سر دارا نکون کرد سر جاسر سرم

طالب انگشتری از زیر خاتم بر زمان
آنک جست انگشتری بر کرد زیر و زبر

تا بر زد غرغا عمری سر بر تخ قضا
تا بر و بحر آیتی بی رود حکم قدر

عرض ملک کعبه ست او نور ز حج قضا
بار شبیر قرار ر قضه حکم از نور قدر

هر زمان از عرصه ملک تو بر طرب کرد
هر نفس بار ایت جاه تو صنم فتحی دگر

دارا سلم بدوحه

دارم لعل کر جا زایچ عناق تواند
راست کر سازا مر قضای زیر راه جاد

راز جا کو کن از عود کرد بیا نه اند
بحر از جرم اندر جرم برده را نه

بر ده سازده لعبت خاتون عرس
سیده ها جلوه حسن از تتر عرس باز

آفتاب طرب از مشرق خم بی تاوان
خیز بی خور که نگردند در تفه فراز

تا توجه بدر کعبه معنی کرده
رفته و آمده ایم از سفر صحبت باز

بار خدا بی کرا بادی نزد بار ایان
راه دراک کن و خانه دراد بار

مرحبا بی تو در بخت این و زرای
بخیه از سر بر نهود ۱۱ آداز

بخت کار بی نیاز از زر قبا بر زر کی
بخت ان بی نیاز از صوی عرای بر نگ آواز

عاشقان جرعهٔ از جام بلا می‌نوشند | مطربا این غزل از بنده دعا گو بنواز

دیوان سنگ بمجمع المطلع الثانی

ای بگردت حرم عهد وفا را رکنی | عاشقانی بصفا راه ترا می‌پویند
جز نویدت نبود بر لب کوثر خندی | آب جاه زمخت بر رخ زمزم طعنی
گرد کوی تو کنند کعبه و عزم طوفی | بیند روی تو در قبله همه روزه نمازی
یار قربان کمان خانه ابروی تو دل | خاصه آن دم که تو در جسم خوش نازی
از تو دارد حلقهٔ مویی اگر تو ان زد | بر در کعبه کوی تو نهد رکن نیازی
نیست عمدا ی سر زلف تو کار کس | آن حریفیست خم اندر خم و دلبر رازی
میکند راه حجاز از پی کز تو سر نیست | راه سودایی کان بی‌سر و بن شیب و فرازی
بر وای قافله یار و بیار و بوئی | میدهم جان بتو جان بده کجا بجوازی
یار حرم جان مقدس بفدای تو قسی | که صبا بی‌ی از بی‌سر از عزم حجازی
ای دل از یار بدیدهٔ عشق جان بر | تو بر حرم مرحمت شاه اندازی
وارث سلطنت ملک کیان شاه ابن | شاه دین بود و دین شاه و دین شاه نوازی
آنکه از جرعهٔ جامی کرم بیحد اوست | زامتدادهم جرعه جامی بفراز آمده ازی

ای همایان رکن

ای همایان رکن از جرعهٔ ملک خیزید | وای بدکان رکن از ریزهٔ عدل آویزید
وای فیروزه تو بر افسر خسرو نکین | عمر جمشید تو بر دامن ایام حرانی
هیچ کس بیکسر مو فتنه مدار در کس | از زبان تو مگر جام خوبان جرانی
بوده اغاز زبان تو ستم را انجام | کشته انجام حدیث تو ندارد آغازی
جز انصاف تو جور ظلم ما را ندارد | کیک ماه او خنده زند رکه باز
ملت نخوت تو در تخت مقام مجوی | کاه نشیمن که تو مجموعی و باقی الیانی
خصم را بیتو تو از دم تو زبان عاجز کرد | از زبان و دم تو شمشیر تو هست این اعجازی
گر بیاد ذکری ما ز تو دارد خورد | عقل را با همه حال حیفه تو بجا
از زبان تو بحر دم سحاب مشت زکات | نکند تکیه بر خشکی از بس انبازی
گر جو خرمند عنان بر حرانی بر تاب | کاهی از مرکب بر بر حرانی مغرورانی
بیقرار دل که خشم بخ احباب افروز | بستان دل که کوشش بر خواه افرازی
طبل باران تو هم بیخ که باد آید | نفرط بر که نه از قله کردون بروازی
خرد و دین فلک هم بر دارند | نمر خشت تو یک لحظه بر کار
اسمان خوانده ام از خاک ترا زاده کند | لقبان بر ای بر سر خاکی اندازی
از زمان قدم صبر تر از کوه وحیر | غم دوران ز تو نه غمی کوه گدازی

بحر از غصه مرا نیست حریفی در کار — بحر از ناله مرا نیست ندیمی دمساز
هر یکی در ره تن راهی و من بی سر و برگ — من بیراهم از خانه اگر این مرحله تاز
زین سبب خرد از زلف تو نصیحت نشنید — از رهم سیم بخندید خوش این جرس آواز
ناله از دل مرا تا نیست عنانی بایست — بیشه زین پس مرا خار حصار است و حجاز
تا یکی نشنود از زلف تو آشفته سخن — که بگیرد نشنیدی دگری فریاد
کام را نیست جنان یار دگر زلف دگر — هیچ با نیست مرا نامه بحر از غم یار

دابخانه

خوش نسیمی از حرم بر خاست بر خیز ای ندیم — خیز و در ده جرعه تا جان بر فشانم پیش و پس
صحدم از بوی تو جان تازه می یابد مشام — جان بر آید در هوای تو اگر آید نفس
می چکان خون صراحی خون بجوش آید مدام — تا حباب آسا ز جام او بر آید صد نفس
خیز تا بر بام میخانه بر آریم خروش — جوش ما بشکند طاق سپهر هشتم
خیز تا از جنبش ما در افلاک افتد — جوش ما بر آسمان هفتم
گر نفس خواهی از دماغ بسمل ما بوی — صحدم بشکن گریبان صبا را چون صبح
می دهد بلبل مضمون صبح ابوالنعیم

از نسخهٔ کریم

ز بس که از دیدهٔ خون‌بار می‌گذرد — تا کی که کوه و دار از فرق سر ما گذرد
از فرقت تو بحر ز خون شد چو لاله‌زار — وز بیکسی تو کشتی کوه را تو در گل حلیم
ای عیسی از خزان ز خاک درگاه تو گل — وی جبین آسمان از داغ نعلت توتیا
هم بخت جشمت کرد از هر جنس صد کالای — هم نخل همتت در بایخیل دکان ابهیم
سقف افلاک ار ای ترنجد در حریم — ابن ایام را چون زهد تو ضیم
از دیدهٔ ان بدنه بر کرتیغ تو مدرک کند — خیلت سزان سر نیارد سر ز فرمان تو پیچم
کعبه از گاه تهی اند مقامی کاسمان — بسته احرام عبادت گرد درش گرد حطیم
خویشتن را مشتری ترنج دولتی زند — گر ترا هم بر دکانی بهر ارزانی نهیم
از زر اصحاب دولت بی‌تو آن کف آرزی — یا فتر از اقبال ایمان یابه انسان رقیم
ای عداوت مر ترا بر سر نبوده کوه هم — زیر کبر دستگی دوده چی با این غریم
با قضا حیلت چه از زنار کافر در فتر اجل — ما عجز ان از فتم سوز جنت ما عجیم
با لی سالت را کجا بند نحوست — زان کان آن سر کش زمانه بی‌تو ما از کیم
بای شاها از عجز دولت من خوشنا — هم از ان بیمار اجز جعفا مهر مرجعیم
گر چه بیمار ستطیم قوی دارد امید — از چه یار یکمه تیغ دارم الوداع جسیم
گر بهشت ذکری ادم عنبر عیسی مکن — زان بیم کز دست خویشم از عذاب بر ایم

تا نیم کاروان

تا نیم کاروان هر سال بلبل از بهار — از بهار کار ما بخیر دولت یار باد تا نیم

وا نیگ

باز این منم که دیده بخون تخم مهنت — زان خاک ریز کرد سر خونه بهار انهنت
باز این منم غمار مرا طوع بند یکی — در پای کان سر نکنم باعرض مسرت
باز این منم بر ابر ان کعبه کز جلال — با منقاد سدره مقامش برابرست
ای دل شکایتی ز دو دیدار دیده کار — داری غبار ملاله کز گاه داورست
باز این منم که بقعهٔ کوهم ساخت ایمان — زان و استان بقعهٔ خاقان و فیصرست
ای بنده حاجتی اگر ز هر عرض کن — کین بارگاه بارگه بنده پرورست
دارای روزگار غریب شگفتا بحر در — کاصاف بحر خود ز ان ابابه بر ترست
خرم شدی تیغ زن کی تیغ کوهر ای — از رزق تا بغرم چه انس مسخرست
سلطان اورنگ سایهٔ لطف کرگار عالم — ذاتش معزز دولت و دین بیمرست
شاهی که از براق صلاح جهانیان — بر پشت تخت دافر اورنگ و مفخرست
باج خراج فتنه تاصر ملکت تیغ راه — از دیدبان کشور جورت مکندرست
از دیدبان کشور جورت مکندرست — وز اسمان کرمت حصار پایه منبرست

روز وکار دشمن خونخوار کرد مشتری — انصاف داد گفت که او معدلت گرست
کز دین بجار کرد بجان بهر دین بزرگ — کین یار شاه شرع حق و ملت گیورست
دریای رزم را طفش را بحر بر — از کشتی گرد حلقه زن حوض تیغ زرست
ایوان نرفت را مه کاخ کیانیات — ذات مبارکش که عقاب مصورست
جتر تو قبه ایست ز دین کرده سایه بان — کاندر تو قبه بر حشم کرم پیکرست
نیر تو قبا برو سپهر ستاره دوز — خرگاه افراخ بال همایون فرست
تا خطبه بر عروس معالی بنام تست — نام تو مهر بر ورق مهدی زیورست
تیغت بوقت رزم خصم شهر لیک — لاژورد بحر اطلس خصم تو درست
مانند نجم ثاقب بلشکر که نجوم — کز سرفنا بغرب خیام اندر آمدست
فی الجمله خود بعد تو بر کرسی جهانبانی — آن را که عود عمر تو خورد زیاورست
گر لشکر عدو نبود از زره بهتر — روز مصاف بیش ز زره کمترست
فارغ ز عدل و داد تو عدل و کرم زیاد — از بهر عرض شاه مقبل بیش درست
کوه لاجورد خانه گیر حکایت کمر طولک — با آنکه هزار کس چو تو حاکرست
فرصت عجل تواند بافت با کسی — کز جاه کعبتین نحوست مسخرست
ابر مخالفان ز ملال آنکه چون تو تیغ — کابین خود بخالفت از حق بخترست

از روز غرض شکر فرصت ز اعراق — تا حال نهی مهمه جنست و عمکرست
لبغا که نام نامه عدل تو بجی رود — لازم کاه کور کنام عضنفرست
وقتی همت تو دهد ساغر نوال — باکم نمی از بحر تو دریای اخضرست
جاوی که رفعت تو زند خیمه جلال — یک فلکه از خیام تو خرمن خاورست
ارزاق را حواله بدیوان همت — کردند تا بروز حساب این مقررست
باعود کرا بجند ز قرابچی — دایم بپای خلقت یا او برابرست
شاها منم بمدح تو طوطی طبع فصیح — کز لفظ خاص مردمان جهان بزرگترست
از بحر طبع من ثنا یابد در محیط — هر جا سفینه ایست کنون غرق گوهرست
من آن معزز بن خلال دامعزم — کش صد غلام چو ملکشاه و سنجرست
دری ز خنجر تو کنا جای آبدار — از بنده نیست این ز بحر مهتر است
گر دولت ملام یاعث خوف خود نبود — این خوی بد ز طبیعت گردون بتر است
دریای اختیار بخشم ز خنجرت — خون ز زره بلاز بحر جلادت خورست
مهر کنات میخور بیعت قضا و قدر — وان که نه خاک بایق کاز عین کوثرست
گر مدت فراق تو روزی کم از فناست — بنداد کرد ام که مگر روز محشرست
تا در میان کاشغر و تبت و ختن — قواره ضرب این جسمه زرست

صفیر بلبل ایام تو کامران فتح — طالع زبرج این علم منیر بکر نیست

وله ایضاً بدیعه

بهار خانه چنین عرصه کمتر انست — همان بهار دماغش کز آن عبیر فشانست
خوشست دفتر گل تازه زان کند عنوان — ندیم مجلس او بلبل خوش الحانست
خوشست رقص بچه سروبالو هزار — از آن که در چمنش صد هزار دستانست
میان باغ ز هر جنس کوفه بندی — که قصری از آن هر اندر ارم رضوانست
بباغ سفره مینا از آن کشایل کل — که صحن دشت پر از کاسها چو خوانست
از آن بصحن چمن ریزکوفه گشت عبیر — که کل هنوز چو یوسف اسیر زندانست
قدح نشسته چو لبریز خنده جوهر او — هنوز غرقه گلاب نباته بستانست
لب نباته مهش هنوز بکری نیست — هنوز در دل غنچه خیال پستانست
کمان قوس فتح تا زمانه بزه کرد — ز ناله در سر کار تیر باران است
از آن بهام نشست ه ما کنار هنوز — نشسته در سر کابین هزار پیکانست
اگرچه غنچه کبیدست بای در گل کس — ز ه هوای دلش لاله در گریبانست
زبند خویشتن این بردن بکوی کمال — از آن کران در باران روی خندانست

کمی ز قطره جا بر جبین کبار عرقست — کمی ز روی ه و جسم ابر کرانست
ربیاه سرکاه بلبلان ز رکاب — کمان بسر کز بار ه و ابر بشانست
بباغ از همه نشین خیار ه قمری — ز بیم جغد بوم که از سر ایوانهاست
و ال لاله و بدار ز الله بیدار — نخون لاله فرو برد ه ناله دندانست
ز بار سیب بچی انبسیب هم خوبی — سمن رخان چمن را کمر بری خوانست
خوا کیستی که درین فصل ار بکبت نشاط — جا بر داه ز افکنده کو نمیدانست
بیار مای ز کنان همه ز بانی — که موسم کل و ایام راح ریحانست
جو ز کس این قدح زجاجه آن اندرست — بکرد دور بکردان که دور کردانست
کان زنطه بیاری کار عیش بساز — که کار دیار همان را نمی تواند دانست
کلست ماه ربیعین بخطبه ایام — ز از منبر چنین بنام سلطانست
سر ز از خملست آفتاب و این فرش — بیمن طالع سعد رخاش زانست
مکند رایه ی ی کنون خنجر دانش — که خاک درگه او عین آب حیوانست
خدایگان سلاطین عجم شاه اویس — که مملکت ترو حکم روان ازو جانست
نجوم کوکبه شاهی که زلف پر خم او — عروس تاز بخ فتح را بستانست
همایا بتخت کیان پایدار و پاینده — زمین بوسی همه ارکان دولتست

بروز بخشش او بادرا در کف بحر است — بجنب همت او خاک بر سر کان است
عطوفت او دامن از جهان افشاند — بصحرا صدقه کرش غبار دامان است
حمایت جانکه هر اسد زکرکس صحرا — اسد زمیش لوای جهان هوا ران است
فلاک جز دکانی از دنیا گفت نیکو گفت — زمانه گفت که نیز خیمه ابر نیسان است
خرد جو دیبا گفت گفت کین گفت نیکو گفت — بصحرا گفت که کین نهضت عین عنان است
بیا بیا بی قصر تو رای میزد رای — خبر دلالت کند کاین عرصه کران کران است
گر بغا میه دارد بتیر قصر تو روم — گمان نبرد که این پایه آن خاقان است
ترا ستاره گمان و ملک بحر از خواهد — حسام قاطع او محتسب بدرهان است
گفت نیست کز بکر دیتر زدو گر نخسپد — فلک نسیم وزد افکند خفتن ارزان است
سحاب جستر قه را فتاب کرد ترک جرخ — مرغله ایست که بالای ابر احسان است
ز دم که خلق جهان بر کریم اند اورا — بهر نفس رمق باخاک اله یکسان است
بعهد عدل تو محتاج در جهان نبود — که ریخته نافه بهر دکوی کتان است
حسام تیز کی محکم زد بخصم ترا — زهیم عدل تو خون در رگ عدو زان است
معاد جمتر ترا آفتاب رهنمایی — مدار کار جهان بر زمان و دوران است

زبان تیغ قلم

زبان تیغ قلم ناصرت ز هم گفت — یکی حصار حصین بر زمین ز حد امکان است
دبیر جرخ همی خواهد تا کند قالی — جو نیکر نگر بهر سو نقوش پنهان است
سپهر کرکی صفت بادی جو ز عظمت — خدا مرتق ز ترا در دو سر جو کان است
خیال دار ز اوراک و تیزهمت — مخالفت که ز دستا بیای در مان است
سپاه بوریه خانه زانکه کم و کسر — بسته در طلب منصب سلیمان است
جو زهمت تو ظهیر کلیم در معجز — جو جای انکر فرعون و عون هامان است
لوای فام خسر خلق مرحبا صفتی — براستان تو سلمان بجای حسان است
بمن بمجد دین محمدی امروز — کنون بخش بخش بار سیح بجای حسان است
همیشه تا که ز مین طوفت بتو سر اورد — هزار بوده مرا مدح تو ز الحان است
سپهر باد سرای بود جلالت تو — اگرچه خیمه قدرت هزار جد ران است

وایضاً بدیعه

صبح ز خاور ز مشرق امید بر آمد — اصحاب عز عیش و طرب سر بر آمد
از غنچه بدکان دمیده دم عنبر — بشکفت کل فرخ و نسیم ظفر آمد
بر آینه تیغ شهنشاه دکر بار — رخسار دلدار ظفر جلوه کر آمد

ای در دو سر نیزه و دل را زیکان — آن فتحه که حفتاح امان بر تو براید
سلطان فلک با لگد و تیغ تو خاید — تا نشر علم دارد و رجعید فراید
خورشید کرم تیغ ادیس تو شاید — در یکه همه ان نبی سیم رکاید
جمشید جها تا نکند خاک کفت بایس — تاج سر گردون مرصع نکند
آن قلزم زخار که عمان بکمی خرد — با موج سکن او ز سهار تمر آید
تیغ تو تلش خاطه خون ز جاکت — لطف و غضبش را چه نفع و چه ضرر آید
یک ذره عطایش تو اگر بکسا عنایش — محصول تو خشک همه بحر و بر آید
هر سر که خلاف رای تو گشت مسرف — هم چون فلک از دور ز اقبال چو زر آید
ای نهی نکار یک بعون چو عزالله — آهوبره در حشم و رای شیر نر آید
چون خطه زکاریز بتابان بر مهر خاور — کلغرای تو آید بشوی دل و تمر آید
ابر سر شمشیر تو هر جا که ببارید — از خاک زمین خنجر تر از بر آید
تا گاه نسیم دم لطف تو اثر کرد — بر شاخ شجر زهره بجای ذهر آید
از بیم سیاهرت خم چوگان فلک را — کو کوی زمین زیر دیگوی بر آید
ای کس که چو تو کس نتوانست تو دیدی — از عین حسد لابد مه و خس بدر آید
چون نقره زر از بهر همه کس حلال آمد — کار تو ز بهر آنچه این هم چو زر آید

هر کس که بعجز

هر کس که بجهد تو بود اسم خلافت — چون بید سراپای ز بیخ بتر آید
اوصاف کمالات تو از شرح فزونست — نه صفت تو بانداز نه فکر سر آید
آنرا که چو کرم تو سر از آب کشیدست — هم چشمه شمشیر تو گر آب خور آید
گر زیق چو تو بود ابر خصم ز افلاک — زحمت بدل ایمن ز جوانیدن آید
تیغ تو که از خصم زبان بغی سر آرد — هر جا که رسی زدم ازو کار کر آید
بر درگه رای میه تو کز بر خصمت — در دهر سر هر بتی بالای سر آید
در لشکر جراره که از کینه بکایک — چون کوه سراپا همه تیغ و کمر آید
زو دم ز خوی خوار کز راه خاک — هر یک بسر خویش بلایی دگر آید
این بس تو و خاک لغد دهوسایه — وان آتش تیغ تو جهان جمله شرر آید
فی الجمله یکی حمله بر دشمن سرماه — والقصه یکی از هزار غا در بر آید
شاها تو هنوز از سر شاه این فتح — خیل و حشم و نیزه و تیغ و سپر آید
تیر دعوی حمله دان که سحر که — بر چرخ سن تو ز فلک کار کر آید
شاها همه آن طرفه کیا که بشکوهت — از کفته مرکام جهان بر شکر آید
زان دون ز یکی گام دهم مکنن مکنن — چون نافه نصیبم همه خون جگر آید
با مدعیت پیشی قدرم مکن ایک — کم قدر یکی مرد بقدر هنر آید

قسمت جن بتوفیر بخوارزم فرستاده

تا حشت سیاه دلی نیک غم شاری
جنی ز کرخ فتنه شاهان چل اران

سلمان جنیان کرد نصیب از وقت راه
این خانه کس نمی کند ربط در دلم
زنگانه تن کجا بجهانی دگر کنم

واپس سلمان

بی کمان این در وقت را جانتر قرار نداده
نوتله حالت سوار عین خرابات
با صحه خوردی دهان تسر زرد کرده
تا بس دیر تن تا بر جله موی سیاه
تا ز لفت جوگانه تر دید آن حسن
مرحبا از جلوه سودای شاه آرامت
گر دیا بیجده کاتش کار دیجان آمده
عاشقان لقای تخ زهر جم نسیم بجدام
از مغیلان کاه عشقت خسکان در راه
از بیابان غربت بشکسته پای عقل دین

شام ز لفت را نسیم جیم سر کردان نداده
آتش لعلت دهان بر جشمه حیوان نداده
آنکه را کرده دها غارت و ویران نداده
جون جمال کعبه از مسکین تر تابان نداده
ای دسا دها که جون تو کس در جوگان نداده
بار جین بگذار ای بر جمع مژگان نداده
آتش ریخ خلیلم بین گلستان نداده
جله تن جان بر میان بر در گجانان نداده
زخم خار مغیلان از هم در نداده
کرده ترک سر دان سلجوق غربان نداده

خاکی خون آلوده این ره را اگر بر سنت جبهه تر کن گرد میت

بر سر تربت بیا کز تن برد آزار ها فیض رحمت بین ز نادیدن زیارت گاه را
ما ز کوی دوست می آید نسیم آشنا زره بار خار اران خرمن گل دار ما
ما گدایان را عنان از تاج سنجر بگذرد در پناه بارگاه همایه نیوران شاه

المطلع الثانی

تا ز رشت معزه تیغ در میزان شاه هست تا دهر ابد بر ذکر یزدان شاه
کی خطا کردند بر صم سرو هم ساعد خیار در هوای صحبت جانان قامت جانان شاه
راه تکلیف دانکه را امتیاز دوی کار نخته بر کان مواد از صحبت جانان شاه
ملک جن بین کرده غارت لشکر اد خراب کجا باد اد خسرو در مردان شاه
شاخ زرین بر شاخ شوراب خرم آباد خوشه پروین بر شاخ شوراد یزدان شاه
باز خطه کرد بر اطراف بیاض یاسمن دایه ابر حزین ابنک سیه پستان شاه
کرده ترکیز دیا و تر زیا نی ناد زان مفتح لاجرم کام و نفس خندان شاه
از زر دکوه میان باغ جیبن جویبار جون نگار دلبلان از رکه سلطان شاه
ما فیاد رگاه زنگ از نظارگیر جون خم جیبه جا بین بر کونه کون الرئیس شاه

خاکی خون آلوده

از خسان دوخم سرمه خمار بین
شاهد کار زشت مصر عیش از نداران زداد

جون لب لعل تو زکس صحبت اندوه نیافت
بس لبا لب عین جان دمعدم و جان میداد

مریم روزا بخواه آن بکر ابستن مسیح
زیده عصر اقم بوده دهقان میداد

ظاهر اهم سری آنکه بود دام راز
لب جیبان کو کیفاد عرجان میداد

عید فتح خود کرد ار جو دمکرمت کو
از نشاط جام کاکون عنبر الوان میداد

جند دنا لیک زاستر سرا بان راه زن
بیس سلطان جهان با نالهٔ و افغان میداد

شاه جم تمکین معز دین والا همت
بحر و اخلاقش بزر از خیز ارکان میداد

آفتاب سلطنت سلطان اوان ارکز ان
جوهر دانش فلک را حاصل دوران میداد

دامن حرزش اگر خیزد کرم از خلق او
سایبان رحمت ایزد بسر شار دان میداد

گرچه عقل بیر عالم را بر حد مسوده
از بیر تان دایهٔ طفلان اطفال خوان میداد

حلقهٔ از زلف جان بر ای آدم
هر دم از نرگس شکر خواب دلبران میداد

از خوبی کوی او کوش جان بیگانه
روز عیدان کشر جشم فلک خیلتر میداد

تا سلیمانی آبر فیض و خجر تیز آمد
کاسیای آدمان از آبر یاری کرد ان میداد

ای بجوم و رزم تران یاد اوجو دایزه
خاندان نخلان بقدر تستم و دران میداد

هر که نیز بحیک از فرمان تو کردن کش
جون دد سر جمله الوحش یا نفس میداد

قطعه در زه کافتاده در خانه ها
از بر ای جاهه از بن خرد بدان عمان داده

از سر جمع آمانت آسمان بوسس آمده
در زن کوس آخر الامت تابع فرمان شده

بار هانعام ابهر خوان مفتاح فتح
کوه فولاد کوس مع تاج سر کیهان ستده

مرکبت جمزه ز مقام فرس بر دارد پا
در دی بسم سر سر حیله و دستان شده

تا ستاره حیات را مهین جای حرکت
بیس کردم از تاز و منازل در یکیان شده

هر کجا خندیده بر یابنده در رزم حصم
بر سر کس همه بر یا اهن دیجی کوفان شده

طبع موزون تو چون فرموده میدان جای
زمزمه فضلت و هر دا زهره از هر ساز دان شده

سروری کرد از بن بر کرسی فال الطاعة
آفتاب طالعش از خانه کیوان شده

بر هر از خانه بر ستد کرده بکان دارد
قاصد میر اجل خیز از بن بکان شده

از بن بسته هر کرا سم بر دو چون تیغ تمان
اله بر سر اکه در زم خود عریان شده

لیک از بن معنی ای خاطر سلمان مباد
لیک از بن معنی ای خاطر سلمان مباد

تا جهان هر دان منا زایران کعبه دل
بر سیطه حمد خوان کرم محمان شده

روز عیدش فرخ و دل خواه امنوز هر ات
بادر ر بای سمند مرکبت قربان شده

بسم نیوش جفای رخ جوا سمنش — بنفشه نیز گرفته جانب سمنش
غلام ابکه تا طوق بسته بر کمرند — بکرفته بسوی خود آهوی ختنش
دران حقیقی ایراد حبش کاکل عنبر — جوکانه داد دراز السلام ارزنش
بجای خود زنخ اندر دنا ز چیزی خورد — زجای خویش دنا نه بجای خود سخنش
هزار دام ازان چاه جان برآید جلب — که بر خیامد کارش مو چو از سر سنش
دلم ز اشک دمادم چو دور آبله ناخته — بباران چکه چو بر آبله ز خه زخنش
ز رشک سرخی لبهای زلف دلها باد — بروی چیره ز اطراف زد دم تاختنش
اگر گرفته جهان را سرشک سرخ عجب — جهان ز بخت سراخود گرفته سرخ شنش
که دیده بر سر سرو تذرو ترک نسترنت — که بود باز سر و تذرو ترک نسترنش
ببوی آنکه دهد ترک عارضت بدل — نسیم چیست که دهد آگهی ز رخنش
ز شرم قامت تو سرو آزاد خرد بناله — بروز تو نه کرفته جز از دهنش
کسی که بیش عاشق نام بسته بود — حقیقت که عزیزی ندارد از سخنش
بدرد جشمه بدکه هست جرح بیان — که ترک جشم تو خواند بکهر بمنش
بهار کرد قلیم غم تو فراتش — کر خلاص دهد زان خلاص دهنش
عزیز مصر جهان بود کو سر بود جوه — کران جو جان عزیز نست و ملک ارزنش

عمر جلابت عطار جهار جوز دل — که زناه کسته بود زین جوهر و بنش
بخوم کوکبه شاه جهان او بر کهست — زبن جان دهم صاحبقران و بابر قرنش
زدا بهم کر مسیحی دهد زباغ وجود — جنانکه روی او بیرا زجوانی بعنش
جهان همت او عالمیست از عظمت — که مرغ زان بسجرت بسبزه در وطنش
هزار بار ابر جسام زد رکش — فرو نشاند غبار جوارث زدفتنش
همه هست بر جرزان کردن کش — منادی عدل نشین و کدای کن کنش
اکر همه ایوان افلاک خربنه — هزار بار ز ریک عنکبوت بزده تنش
رباب بخنش کوهر بسته کرین کرش — غلام حلقه بکوش است لولو عدنش
اکر نه ثابت بر همت طاعت و نیوش — بروز کنه سخنهای از بان ابخمش
کمند فترت اکر جمع را کمین کیرد — جهان ابرک انان بس مجال دم زدنش
رفیع رای تو تابان شمع کوهر افروزست — که هست خلعت بسجود زیر دامن لکنش
هوای همت تو اطلس همه روزی — مذرع معارض خود خزینه بر برنش
هوای منزلت خاتم ز دست نشست — که مرکند دل اعدا ز بیخ از جشنش
بباغ بزم تو کلبانک جشمه ار کردد — زبانه تور بریزد مکو فه بر نش
جنان شود که بجوی تو باز خواهد باغ — زبره زنان خزان برک بان یاسمنش

عمر جلابت عطار

ثبات بیان از ستمگر جهان نمود این — اگر کرشمه شهد است مشتهر و نمش
دو نافه عنبر در کاهت — کجا از آن تبه از خون نافه ختنش
فزاید مشک عنبر نسیم نفر و شم — وگر عبیر بیخمن دهد ز رشحه نمش
بدین قصیده غرا طاهر و قرم — زغصه بلبل طبعم نوا ندارد کس
دعا رشاه جهان و اجتهر دی کیم — که باد جاه تو ناصر خدای عز و المنن

وایه سلام علیه

نقره خنک صبح را ز تاخر بر اطراف ختن — ما قباکاکل کمیت شب ادهم زده بر
خرد جبین می کند از اهمه زرین سنام — تا بنام نامزد عقیب اشکر شب تاختن
هست کلاه داره کاکای همه لعل و لئالی — میخی کز تاکام کلاه بر ایزد اندوخت
چشمه برقه کجا از رشحه کان زده — این همه سرمه کرد الماس خلق از خون دل
جرعه شبنم ز اکمام دهد سر تا خته — باز بینی همه چشم آهو عبرین زده
باد پای عمر کش شاه بانگوی دوده — همه دانند که این را ز کجا آمد بدست
کرم کردار عباد کیمه را آنچه کند — اهمه بر شکر نعم خداوند برابری ختن

صبح بزدگ سیاه کش را انصاری فتان — برگرفته از سر نجابر بست رخش تحتن
سبز خنک آسمان را کرد صبح بوالعجب — زین زرین برگ عناد از عنبر حمید زمن
شعله وار ابلق دور زمان ساط ان بصبح — افتاد ابر آسمان بلاک خاک در الامتن
با صبا حاد سر زبان کوهاد او جرا — ابر شرابا نجوم سازد زرها عادت
کوه نعل بر اقش حلقه کوته فلک — اخیر سم سمند کش مرحبا جشم ترن
بیجوا لقرآن زوبه سمند هفتش — دم ترد ز سیزه این عنبر ابر بر عمن
هست بر تر ران ابر بر اق آسمان — با یکه کر سر فراز در بخر ز بر دامن
از صفات ترکیب صبح صادق آمد بیان — میکنم تضمین دو بیت بحر خود بیتی
ملک را امید فتح از جرخ باید فتح کرد — جشم بر کرد سمند شاه باید دامتن
زانکه هم الامهت و بای ابوسام دهر — بر بی خیر ابخیر از کرد انبوه دفتن
کرد اقبال ابر سر کناب حکمت بجام — هیچ نتوانند زجا جستن در کرد زمن
باد در رشته نظام اسمان تا آفتاب — هر بحر خواهد عنان بحر قدری کنان عمر تو

لیکن در جواب صبح بزدگ زکات داده مرتبه

انجیابت بحر قدری کنان عمر تو

بار بر آن سرو سیمین عارضه تو چنین ناز از که داری
تو چه عارض تو عاشق دلخواه تو عاشق تا ز که داری
سر زلف تو نگارین دلبر کیست ظاهر این بوی از آن زلف که داری
از زلف دیده ام افتد خال و خط تو کز هر مسکین زخمی بر دل ریش داری
دامنت دردی دارد عود کز فرق خود کرد تا بدانی که دم سوختگان را اثر است
عجب آنست که بر دیده تو مهر و وفا هست کمر از میان لعل لبت تو بخبر است
جسم تو کز همه چیز خزان اندیخته مرا بر کنار آمده بیکبار ز تو بر ما
مرا زده کز آتش رخسار او است مردم چشم مرا آبی اگر هست چکر است
همه حاصل ستاده ز دو نیمه از آن تنگ بهتر از بادام ما یک نخود چکر است
بسته را گویه دهان باز کنی معجز هست بیش از بسته دهان کس نخواند که کمر است
جون میان تو نیم کرچه خیالی دارد هم چنان از دل مسکین نخیال تو کمر است
کی تواند دهم از دوی میان تو آرد کیست بیرته و یا دیگ دیگ کمر است
سر کشی هست جز زلف تو دارد نرجس از دل کس بعشق تو در آورده سر است
جسم داد که جز جسم تو بود مرکز نقطه دارد این جمله ز خط تو خبر است

ابر خاکدان تو تر تو دارم چاه حسد از چه جان نیست جز این هر چه ز خاک تو تر است
سایه زلف تو بر چشمه خورشید افتاد خم زلف تو مگر چنبر داد کر است
نرگس مست که موج خط او بحر همش کوه دستش زمهار مرهت
ناصر دین غزا آنکه بدین اندک دل عالم عالم عجب عالم عالم عمر است
داور خلق جهان آنکه بقدر جهان باد جود عظمات زده خرمن مختصر است
روح محض است تنش عقل مجرد دانش کز جوانمردی سرا پرده لطف و هنر است
ای که خاک کف پای تو فلک خاکی را بنیاد مسانی تو هم ورده و دیگ حصر است
خط فرمان تو طغرای بنانیق قضا حکم دیوان تو تاضای بسان قدر است
فتنه را داده بدریا ز تو تا دل خواست تیغ را هست زانصاف تو اندر کمر است
همه ارکان زمین خواه ممکن را نهست هر چه صاری بنگاه از خط تیغ تو مفر است
حلقه بر حلم و وقار علم صبر است آن بیستون قدر و ثبات جبل خاطر است
در هوا مرغ ندارد که بتوفیر پرد از زمین نیز ندارد که بتوفیر گهر است
خیمه قدر ترا قله گه سقف فلک جز ز طبع تو ندارد هنر نخجیر زهر است
آفتاب از تو دو ابر خوی خجلت بچکد اسمانی دو براورد ز ابر تو خور است
در هوای تو بجنبد ز طرب تو نفتد در سقایی که ز دست تو نهاد بشر است

خامه علم تو مانی ز دو القرنین است — خنجر مهر تو بهای خور سنگین است
زان حجت بر دل خصم این زده بر عین جباه — زین سبب رخنه ظلمات زمان کوه هرات
ایمن از بیم خرد شعشعه راه حق — جز رشته اعداء ترا بر خور است
نسخه نامه ایجاد خلق تو حاصل کرده — داد نقصان ز ازل تا قلم نیسان است
خاکیان نامه ابد دارند و انجم ز اثیری — روز و شب خانه ایشان همه زیور بست
تا ندیدم اثر سجده خاک درت — هیچ معلوم نشد کز چه فلک تا جور است
طاعت از امر جوی اعراض ز بهر ست و نار — رشته امر تو در حشمه دل نور است

هر که نام تو نیارد ز ادب بر زبان — دهنش جوی نبات است و لبش شکر است
هر کس از تو ز دو گیتی بهره دارد — تو چنانی که ز تو عالم و خلق تو خوش است
زان سر از زانوی غم بر نکنم تا دمه — که سر و کار دلم با تو و با درگه تست
هر کجا مرد ره از قلب سیاهی دارد — از دم از صبح تو سر زد همه تن خط فرست
یار از آن روی که خوبان همه بندند بر او — که بخوبی تو برآمد ز همه خوبان دست
هست بلاغ ولایتو طرق منهت — هر چه او رزد بر احرار او زمین جانور است
تا نه افلاک بود ایمن از آفت باشد — یار بادا ز بلا ایمن و دشمن بر دست
وا نشاط که بیچاره کجا زار بنالد — یعقوب خلق زد این غم بر دل خسته است

یاد عید آمد و ایام گذشته آمد — زین بیابان محبت چه عجب بگذشت

رباعیات

زنگ ز آئینه طبع بهم برداشته است — عارض حسن ترا آینه در داشته است
دانش آینه کردار کن کاین روشن رای — راه به دل عشاق منور داشته است
از لبت مژده شنید است مسیحا جان بخش — تا کرا از شرم دهانت بجز دندان است
ای جلیپ از دهن تنگ تو بوسی طلبکار — بوسه کش خوب کرا از تو کم و کاست است
مژه خونبار بغمزه دل مجروح مرا — زار دیدی تو که بر دیده دگر زار است
بی دهان لعل تو هر لحظه چو لاله احمر — چشم بیمار ترا بادل غمزه یار است
چشم بیمار ترا تا ز ستم خو بگرفت — خاک کوی تو سر مردم این شهر سر کار است
چشم بوسیده بدین روی چه باشد گر ما — که ز دیدار تو بیگانه بیکبار است
هر کجا کرده گذر بر سر زلف یار دلبر — روز مشرب بشب تار یکی کار دگر است
چشم بیمار ترا دیده مشکین دیدم — تا در این نرگس بیمار چه بیمار است
تا ذکر کرد بلب جام لبت یاد خمرد — ای بسا توبه که از خم زدن ما عذر است
بعد از این غم مخور ای دل و از غم مگریز — رودکی رفت و ترا بهر مغفرت یار است

سایه لطف خدا ماه اویس ار بخش — بادشاهان جهان را سر دافسر داده است
آنکه در مصر عجم سرفرو نیاورد — تا سه سلطنت طغرل و سنجر زده است
کلک او نقش دل دارا سر دکان لقب — رای او کاف قضا خط مطرا داده است
فکر تیغش که امل کرده ز دریا خاطر — امل از تیغ کی آب گهر پیدا داده است
تا خرد در خط فرمان تو خصم تو جباه — تیغ بهر تو ز خون خصم تو یاقوت داده است
ای جهانگیر جهانبخش که از جمله ملوک — سلطنت تا بابد بر تو مقرر شده است
مادر دهر نزاید ز عجم مثل تو شاه — شیر اما بتو در عرصه صفدر شده است
مژه بر دیده بدخواه تو پیکان گسسته — آب در جیحون خصم تو شجر شده است
رشته آنها تن خصم تو بیکان گسسته — نرگس ناوک تو مست مسخر شده است
گر ز دریا عجبی نیست که آبش شیرین — بار با عدل تو هم از بن آبا شیرین است
نخل را نیشکر تو کرده گسسته — حرف تو رقعه ارباب هنر شکر است
عقد را نیشکر رای تو بجا باید کرد — از دماغ خرد این فکر مصور شده است
طاعت حکم تو با خود دهد اقلیم ملک — زین عبارت که تو با ملک مقرر شده است
ذره از عون تو با مهر مقابل گسسته — زین سبب دامن تو با کمر زر شده است
مرد اوهام نیارد بجز این راه فشان — کار دیگر دل سیمرغ همین پر شده است

فلکا از سایه

وانکه از سایه اقبال تو قانع روی — مزد مرکشته تو از زر دو عالم گهر است
خرد از بهر علاج مرض شبه است — جز خراب از پی خانه شش در شده است
بار رنج ستم چرخ بدوش کفیت — بیخ جسم مه و تمثال بخار شده است
بس که از سوز دعا و کف قالب و لب — اشک انجم همه دامان فلک تر شده است
کذب بود فلک کبود کذاب العالمین — بس که از هجر تو انجم همه معجر شده است
امن در دامن عزم تو ز بس جای گرفت — نام عایت ز امن است بفلک بر شده است
صبح بهر تو دعای سحر خیز دارد — بدعا سحر این فتح میسر شده است
جان ملک و سر ملکت و فلک میدانست — زانکه در روح و کونین مصور شده است
مگر این موجب و تغمر این صحت را — که زبان قلم و تیغ تو مخبر شده است
تا دل نار و زن خصم تو بسوزد — خاکی و آبی و بادی و آبی شده است
خاک و آب و ز تو آذر خصمان بادی — کار رحلق بدانان تری و آذر شده است

وانه سلسله

بار بحر کجی بهر چه چنین خم دارد — آب جیحون ز لب تشنه تو دم دارد
از پی سنگ بیاید دهان تنگ خجسته را — مردم هر دو سرا صابر دهان تنگ است

زار مارا که عالمی دهد خرسند روی کار
رویت بعاکسر حسنه ما تمام دهد

کاکلیه از جمالتو خواهد بعاریت
با اصابع عرض کار دکمان دهد

بردم کمان ابرو مهت سیاهی تر اکسر
لاجایه از تو تن زیر کمان دهد

از رشته جمالتو مروارید عاشقت
جانی بهای خلعتی دهد و سر گران دهد

از حلقه دو زلف تو عطا ربار جیم
بوی بعالمی دهد و ایکان دهد

تا چند در هوای جمالت بر آبر چشم
بر حمزه یاله کاردم و برز عفران دهد

حمزه رجو عالجی کنم سوداب
از دیده در جوار مزارش روان دهد

مانند بسته تو دهن غنچه را
کر دایه صبا کره خنش آبان دهد

دیدار تو فزون هبر و امید ای دل از تو
روزی لب بکار دکامی زبان دهد

دانی که خاکر چه سبب او جرات
کان سیم اکر دهد بتو زر بسیان دهد

ما بی تو نیم و ناله غم تو بر خطر یکی
باز آ تو نیز دانکه دل بی امان دهد

دلرا دل ضعیف تو سنکدلی
کس چون تو خصم دل بچنان دشمنان دهد

خود دل کرا دهد که دهد دلبر وفا
یاری چو دل دهد بچو تو مهربان دهد

هر ناوکی که کشتا بدل قضا چرخ
جسته تو بسمتی بدل دشمنان دهد

کردد بعیبر بر سر چشمه حیاه
هر کاه سر آن لب شیرین دهان دهد

چون منع جا تو کرد دل خاصیت
آن لب آبروی کسی بر زر شا چهان دهد

سلطان معز دینا و دین کز نسیم عدل
تو بی بود دانی هوا بر نوبهار دهد

شاهی که در حرم ره دار عیب تر ان
کاهی بیاد و کاه بابر دان دهد

کیوان بیکر دفیعه فکرت بکام رسد
چرخش کر انعنان ز رهش عنوان دهد

باقامه تو زیبد اطاس فلک
بی زیبد انبر زیبکی اقتران دهد

ای ملک دیت بار قلم کسر عدل ران
تا نا بر دکیه نال کمان او کمان دهد

بکر و زنه بار شرح داد در ستان داد
هر زر که بحر بخشد هر زر که کان دهد

بر زیک داد لعل کر داغ او کمان
بس بوسها که بیوز حرمت زبان دهد

بر واز مرغ بار چرخ آنچه واقعست
زیر ان ستان حضرت بخت ایان دهد

ای بر زیک که رای تو در ضبط مملکت
هر دم بخوالت حزه خود را امان دهد

جز تیغ بر طلعت بخت تو ایدا
کز قوت او دهد الوهان بر جوان دهد

هر آستان حضرت تو قبله راحرم
مقبل کسی که بوسه بر بن ایشان دهد

صد ابر کر بارش خود بر دهد
تا شاه زیر دست خود ان ابر کار دهد

از همت تو شرم نزاد ابحر در دنش
کز صبح تا بشام جهان را دو نان دهد

کشته پای بار مسر و زبان تر
بر پای خویش بوسه بپای ان دهد

جز ترا مرظله ایست تا کنار خاک را — از نیاز ابر تقاضا جوان نزاران دهد
سایه ات بر خاک اگر افتد جز جسته جبان — در خور بادی نباشد سایه عمر جان دهد
خصمت آنکه شد ترا تیغ تو خورد از پی — آبش دهد فانه زهرش سنان دهد
خصم زمانه باد خدایگان زمین بس — خصم ترا زمانه زمانی زمان دهد
روزی که کرد لشکر من خرد رزم خانه را — بر جیس را ز سعد به طالع زیان دهد
هم هنر و زان که هیچ از غیبها — عارض چو عرض جوهر در کستران دهد
بادی مبارکست چو گیرد ز در بر کبار — از تخت نخالفت مه تابر عنان دهد
رحمت بران تربت پاک باد و بران — بادی که هدهد خوان دهد
ایزد بگیرد سدره بیوسد رکاب شاه — آنرو که در رکاب ترا آسمان دهد
شاها اگرچه کوه خلاف ترا ز حلم — این بس که او ز حرص و ز طمع بر کران دهد
شاید که بعد خدمت یکساله در رکاب — نانم هنوز خورد و زندان امان دهد
دارد ترا تو جای آنی کز مدیح خوانق — صد ساله نان بصله جوی قران دهد
روح خلیفه کرد ترا این قصیده را — حور بهشت مژده بر رضوان دهد
تا هر سحر ز بهر ثنا گستر جهان را — هر روز جلوه از تو خاور نوان دهد
باد اختر تو تخت ترا تیغ تو خراج — هر اعتبر ترا ز تو نامه جهان دهد

باب سلام بمنه

ای سر کوی ترا کعبه ره سانیان سلام — عاشقان را حرم کعبه کویت مقام
سجده درگاه تو عمر ز زاد و مرا — زاویه حجره تو این زاد مرا عمر تمام
کار دل از غمزه تو یافت نظام — جان ز لب نوش تو یافت نوید خرام
طایر سدره نشین را که حرم حرمت — از در و دامانه تو خال و قرا کرده بدام
حسرت زمزم خاک در تو بر سر ریخ — جان ما بادیه تو جوی ملام
نیست مبارک ز تو بر خضر کرده مقام — نیست همایون ز تو بر جم کشور جام
بر در کعبه کویت زبان بر شکر — نام دعا گفته ز دولت تو نام زدام
کرده سنا سوی تو عزم ز جنان بیرون — داده بانانه تو هر دو جهان مژده قبا
کعبه روی صفا خشت ز حلقه در تو — آفتابیست نهاده بر در خلد خام
جز بر تو نیست همت فرخ شاد کرده — کز کدام است جمالت و خورشید کدام
هر کجا کفته جمال تو عبدی عبدی — زده بهر لبیک حاجیه نیاره غلام
آنها نجوه جنان کرد ز هر صفحه — در طواف تو یکی نام ندارد الام
زان لب عذرا مبارک نگری بخش مرا — کز بقا بر لبان ذکر تو مدام

الحمد لله

حاجیا رخان مقصود نظم نمیکنی — خنک آنان که بکامی رسانند بکام
حیف این عمر عزیز که بغفلت گذرد — کز پی تا کعبه مقصود ندارد گامی
دوش حاجی بمنا بود مگر آنکس که صدق — بندها احرام در کعبه جانان انام
صورت لطف خدا مظهر نور حق بود — خار حسادت ز دلش خطه تزهت نه مقام
لمعات خط غبار پر جمازه ناقه اند — جوز کوا کبه سواد شکن زلف غلام
رای ادبار که هست بر خرد انعام — کام او نیک کنا سر قضا را اعلام
خواند از چهره او روز نفوس فردا — دیده از روز زن اغاز لقای ایام
ای ز اندیشه تیغ تو بدل اندیشان را — خطه از صاب کرد نار حنین ابراهیم
مرهم رای تو نخ عین کمال حجر است — زخم تیر تو دوا کار کمال سوزن لام
عکس رای تو اگر بر یخ ماه افتاری — خواهی مهر یخ عکس از یخ مهر و زر هوا م
از پی ما غر لطف حیاتی ناهید — روزم آتش قبر تو سرای بهرام
نظر ما کنون در کنم علم می جوید — نخه اسکندر و جم دیده را بر رجا م
دیده از بیکر دنیا بام تو ناامین باهی — کردم بیکر مدارا ز تو ناامین ارام
چرخ ناعرم طواف در تو هر روزی — بسته از جاری کاری فوری صحن احرا م
کوه را کرد تو قهرت بکبریت ناکه — خون لعل ز مصارت عرق آورد ز دام

آب زبانا عنصر طبع رای تو هر دو در ریخت — کوه را با غصه سازد قدرت از اقلام
با کفت ابر حیا دانند زیم خواهش تب — گفت چون طبعیت می طلبم زکرام
کمترین نایب دیوان قضا در سند حکم — آسمان را نهم نسخه کتابت ز احکام
در زبانای حریم حرم معدلت — زاد طاوس ملایک بحمایت جوهم
زاد بخور عدل تو مرتع عوذی نشخه — کز زبان از دهر افکند بر و نهست حسام
بی کرانه ترین خود از زبانای تو ترک — نقطه پای که بر نقش جبین ایام
قلم حمد بنای تو ز سر ساخت قلم — طبع من ز بخت بد از نحس زبر قلم
تحریر جان باد ما بزن ما رک عدت — ای ها بزن ز خجلت عدل شهور و ایا م
شب اقبال کی خواه تو در زیر روز — صبح اعمال ز اندیشه تو در کسوف شام

وایضاً

هر کرا بخت هم عنان و یار شد — در رکاب خانه کان با شد
بار گاهی که بندگانش را — در رکاب بر ابر دوان دارد با شد
کار ابی که در هوا کب او — صد چو تو بین دوان دوان دارد با شد
سایه کردگار شاه اویس — بار با بنده تا چنان دارد با شد

جان ملک جهان کز فرمانش — ارزن مملکت روان بارزد
آنک بر تخت سلطنت حکمش — کاردفرمای انس و جان بارزد
وانکه در بزم مکرمت کوشش — کیسه بردار بحر و کان بارزد
ملک هندوستان دانش را — رای رای اویس خان بارزد
هر چه آن رای برزیان آرد — کلک هندیش ترجمان بارزد
بحر و کان گر ردای تهنیت دارد — بحر و کانش برآستان بارزد
هر مثالی که آید از کرمات — نام او بر سر نشان بارزد
آسمان در محیط قدرش — سایهٔ عطف سایبان بارزد
ماه در اوج فیض انعامش — کرهٔ وی کرد خوان بارزد
ای معراج قصر قدر تو را — پایهٔ سدره نردبان بارزد
وای که ساقی بزم جود ترا — بحر خاک رجوعه دان بارزد
شاهد دولت کشان ترا — دامن آخر الزمان بارزد
صعوه تر همت تو بر زده سر — از کریبان آسمان بارزد
بیش ملکت اگر قیاس کند — ملک جم بقعهٔ ازان بارزد
زین حسد خاتم سلیمان را — دایم انگشت در دهان بارزد

بر سر آب ز بحر تا قامت — ارزنت بر ورده از بنان بارزد
بر سحر از وی کالت حرمت — هندوی چرخ دیبه دان بارزد
در جهان لذ بنابت قدرت — ترک فلک قهرمان بارزد
تیغ را با وجود خانهٔ حق — جون سنان عقده بر میان بارزد
با کمالات کز نیاز زوال — در صفاتت کمینه گر زند بارزد
نکر را بای در رکاب بود — بطف دامنت بر دهان بارزد
در قضایی که از هوا هر چنگ — لرزه افتاد بر سنان بارزد
در مصافی که از رکابت کش زنم — تیز بر هر طرف جهان بارزد
قامت نیزه دار بای بود — عزم تیر جان ستان بارزد
سر کشان را کمند کردن بند — تابیای علم کشان بارزد
کوس با نالهٔ دفیر بود — کوس در نعره و فغان بارزد
تیغ را انجنان رهانی دم — کز سر تیغ خون چکان بارزد
کز ریا سر زنش کنند ازو — لابجرم کز سر کران بارزد
کاه یک ذرق سر خضر تیغ — دیدن م جون فروزان بارزد
کرد بیکر زده کدار سنان — رایهٔ یکرنگ جو تو لمان بارزد

هرکجا رایت زجا جنبد — بانگ فریاد الامان باشد
هرکجا خنجر زبان راند — ملک الموت کامران باشد
بیش صرصر حکوم باد کاه — کوه باحمله از جان باشد
در چنین جان دریغ دلیر — قوت ضعف دل عیان باشد
یک حمایش تا خرد نخرد — در نصف کجا زیان باشد
کف از بحر جنگ تیز کند — تیغ در عهد تو فسان باشد
جان سیمین عرصه بانخرند — بجنابت راه کان باشد
کی رکاب ظفر کمر کرده — کرنه بای تو در میان باشد
کی قبای بقای زین عدو — کرنه شمشیر تو دران باشد
بادشاها ره جهان ملک است — که در این خانه صلح خان باشد
تا بود روز شب طوطی کرمت — شکر شکر در دهان باشد
وانکه از نعمت تو چون بسته — بسته مغز در استخوان باشد
بلبل خوش نوای تو خوکرده — بس جا بر گلستان باشد
طاوس مبارک آن پی — زانکه در خلد جاودان باشد
بنده را بر در تو مردن به — که در این دولت امان باشد

جمز کار

چون کمان خانه مهر تو خام کرد — نامرادی برا استخوان باشد
سر بقا بر در تو خوام مرد — خود کرا غیر از این کمان باشد
رایض طبع لد نمایان را — مرد باغ سما بران باشد
جان بدین کفته دلان باشد — انوری کر در این زبان باشد
با وجود سلامت سختم — انوری با یکی از کیان باشد
ذره کز عراف بر خیزد — رشک خورشید خاوران باشد
در بیان کرچه قادرست کجا — این معانی در بیان باشد
هر سیاهی که اید از قلم — کحل اعیان اصفهان باشد
تا جو خورشید کرد کرد زمین — بر اهل زمان نشان باشد
بادجنت جنان جوز کردن — مایه انس عرصه جهان باشد
بار عدلت جنانک خنجر خونریز — اتریش بر صفحه مکان باشد
بادجو خدمت طبع نابرجرخ — کرد تیر سر کمان باشد

کین زمان شمشیر کین بر کین ترکان زنای
در دیار ترکمان نه ترکمان نه کمان

بر اتو از فرخنده رایات شاهی بر زمان
لشکری چون از هوا بر بر زمین از ابر بجان

رایت گیتی ستان افکند اطناب معدلت
خفته خوک از سایه انصاف او بر خاکدان

مال امان العالمین کرد از میامن مای و میم
خاک از مرتاد در بر صاحبی بر توده کان

خواند بر کیخسرو اکبر نرسطاس آن دیبر
مشتری بر زهره کتبی بر بروج هفت ران

آفتاب رایت گسترانیده لطف خدای
زیده ارکان کیخ حاصل کودی مرکان

مشتری رای عطارد رطف مریخ حسام
آفتاب زهره مطرب ماه

آنکه رسطاس ضمیر از آن کرد آفتاب
کاه کرد یاقوت کرد کوه در خاور زد

ماه موکب انتقام شیر پیکر بیخکش
روز کین با سعد اکبر در رباط قرقسان

تیغ عمر از کوه هرمز تا بتخت دارینه
جوی خون لعل کرد از کرسی تا کرسی روان

بر براق سرعت روز رزم گرد با
دید عمرو با کلاه خسرو و سر کسوان

امن آن افزود کرد عدل او کز بیم تیغ
تیغ بی انصاف زاگر زد بر بر دز آهنان

کس ندارد زین سبب کز تیغ کیتی ستان جم
کس ندارد زور کز بعد از زین خرد کان

کشته باران تیغ او کز کیسه کوه بکیسه
نیز خواهد کرد از بیم تیغ البرز فشان

در جهان ضبط خراسان کرد اغنده کین
بعد از این کس را خیال کز نکرد در کان

همسته جای الکر

همسته جای اکبر زین بر آن تا تیغ زن
تیغ خود را در غلاف از بهر کردن دان

در زمان در پاته اوکرد آتش سر کشی
لاجرم در نیمه شب شمعش کرفته از زبان

پس نیاید از پیمبر داد عدل او فزون
این زمان بر پیمبر خواهد کرد از آن نشان

پس نیاید کس بدین کار تبر فرمان او
بر حسن خلق امام از اندازد اهتدا کنان

وقت است این زمان کز فرعدل ما ملة
بره را از میش میرد از بری کرد ان شبان

ای ربیبه عدلت از عرض و صحن جهان
هم جوانه آفتاب از قیر دار تا تیر دان

وی بسته در زمان عرض حکم تو بر زمان
از زمان تا زمان منشور حکم جاودان

نفخه نوروز حشمت در رباط
جوهر دار تو اعدا سیر در خاک

زهر ها بر آن نفخه ملک دین
سایه جنت مهاد و روح جسم انس جان

غصه ملک از دل خصم تو چون در عام
نفخه مصر از لب تیغ تو جون در غم

کر تو خواهد که کرد در جهان جایز
بر نیاید تا بروز حشر کردار جهان

بر کنار رحمت تو در لطف زاید
ملک دین را کز از هستند ام تو ان

عمر دی آخر زمان یاد از دی دان است
فتنه آخر زمان یاد عده آخر زمان

زار زوی آن نامهر نفس بی آخی کاو
می کند در زیر خاک در خیم قلب کان

روز کار دولت هر لحظه در جای عدد
می کند روی روان تیره نوین روان

خامه جمشید را برداد صبر تو بباد
قصه دارا ز یاد نوشه تو بر زبان

کاین یدر داد تو بهان کرد ز سر تا بکار
زان ره هامون که بر کرد ز کاران نشان

کاین نماند این نه بر کاخ جبل الله نماند
محو را بر سفا الله نه بیاد از خضر جان

کرد با نیاز حاجات عید نصر مستجاب
در ره حجاج عین نعمان استقبال کرد

مشتری کز بهان است خواند با حسن المآب
نیست کام از خاطر مشتری چندان زمان

با در فتح را انکار مضمر کرد
انکار مضمر کرد انکار خاکی کرد

کاین ربا خواهد ستد از حسن طبع اعتماد
عاقبت بخشید در شهر از حسن خوی کاین

کز تطاول کاین بسار قبایح با بدانجه
هم چو کار در نشاند لعل در خنجر

کز چه بر کی دوزدی بر اجاعت کرد روح
در شمر از آه حوا از حسن رسا

عاقبت لکه نه از دی بر کی خواهد شمرت
بر کران خان زد نشان

خصم بد بخت تو اندر دی ضمیر کم کرد
بتر از آنچه ز حان

بر سما را در زد بسته از بهای خصم
بر عالی را بنه زانم و در را بیاف

سفره انداخی کاوازه آن عمم
سبز کرد انقضه بر بین بحر جن خوان

از تبار کیا بایا قدر تو سلمان یاخر
ز آسمان یکدسته حیوان کاکا کان

ز نهایت عاجزم کم حرز کیا بجاب
بر مبارکان بالاغم خواند و بر بیاض

خرداد روز زان جهان جان بخش بیدل کرد
این زان جهان زان بخش بیدل از روز زان

کاسمان بای کز خوشه چشم خود روز کرد
دیده بخت من از خاک آن آستان

در نجف کیرد حدیثم زان بجز گویم بخت
تیر میزم سم کرد زان تاکه زان

آتش دل را مدام از تربت بیدل کرد
از نکاه خانه بر روز بجی روز خان

تا نبا نخرس لا خمر بیدم ما جو غمان
نقره خنک اسمان زاد اخر بر زرگ زان

دولت زا نا ابی اداد کار اندر کار
موکبه با باظفر یار اعالی اندر عنان

وابنه سلمان بیع

بجی نامه شاه عبد جلال آرد و جمال
ز سر کی سانی بجی کند با ما بر دی هلال

روز دی بر لب رخت و عید کرد امروز عید
خود این معنت خانان اکنون سال

بر ز اسنون از خرد اسمان با بای نار
کمال عینی بجی بکار کار عین بر عمل دار

کرمان حکم عرض را کرد ده حجی
عمل را امروز طغرا بهشت الحق ضمان

خلف از استمار از بار کی اجتماع
روز و عیش کی دار بر از عیش تا جتماع

از بهار امروز در لخانه خرد زرگ
سانا بجی ع که از روز دی بجی از حیل

بر طراز استقامت بر بجان غض صا
تا خوار از طبیعت بر بیاد اعتلال

بر نوای نغمه بلبل خوش آواز نیست جز بسیم خرم بهمنیار خاکسار ما را نیست
بیشه کاران جواهر ریز مرصع میکنند تاج لعل کوه را از سبزه بانواع کلال
دین نو کس بر نمی تابد کاهنوز عهد صبح طلعت نو خواه این فرخنده فرخ را نمی دارد بغال
میکند هر ذره از کوه جمعیت نظاره را مرغ بال افشرده بر ذره بین سنجی زکال
نازنینان چمن غنچه و گل را می میکنند غنچه ها گل نکنند و رگ گل به بین نازک نهال
گله در وی زیاد ساعد خود می گسیلد زان زیاد بالله در وی هم گزیده گل نال
از دم گیتی خرام صبح تا چون می زنم نازکان باغ را آذر دهد در زیر زان بخال
در دل سنگ شکاف مرغ نغمه گر صبح را بار بلبل نوع دهد او در هزار آباد مال
حبذا استاد زنجم می کند اعلان الصلح قول بلبل را دهد آن کار مرغ قول قال
ما قیاس کیستر زنگ نمای در هر ماه را بیگ خورشید این بنامه را نصاب لال
از هم دوران بوم خیز و گیر زد بیار تا فروریزم بر زد دان گرد مال
رند عید روزه عیش و عشرت و سال اوست بادبر ساغر چمان فرخنده روز فرخ فال
سایه یزدان معز دین حق سلطان ادیس ارد شیر دوران ابوالفتح اسکندر حصال
آنکه چون حشمت جلالش سایه عدل افکند کم شود جمعیت ذره از خورشید در خط زوال
آسمانست او ولیکن آسمانی مرقراد آفتابست او ولیکن آفتابی بی زوال

از هر طرف مجلس

از هر طرف بجلس کند اورا نثار زر فرو ریزد صدف آسمان مجموعه لآلی قادر
زود حکم اوی بجنبد زود فرمانش بجا زود ملک جاه او ست جمله ملکان را انتقال
گاه در دولت آن خسرو دین پرور باش گه ز انصاف نوش ریش ترش تر غزال
کز نهاد تهر او ان بنا نش هیبت لعل صفحه ساز د زنجم زانا نش را لاجم خیال
ای حریم ارکاه تو مرجع ارباب نخت وی خم ایوان تو مطلع اقبال و جلال
جود تو میزان احسان را ترا جان خلق عطا جود ملک از افق ایران نمودار جود کال
ملک را معدلت جاه تو مایه مشفقت یار عقل را عقل ارشاد ای کامل مربی نا
تو نهاد ایمان را امر تو نگهبان عکس تیغ تو مهر داد جرم انصاف نور
بیش رویت باز و پیش قوس فلک سد در سکس ذوق پای همت تو جهان را پایمال
دیده بلبت ایمن از آفات زمانه قدس صد هزاران قرن باد اعمار جلال
دایه جود تو را پرورد کان پایه رضیع سایه جتر تو را خورشید گاه اهل حیال
آفتاب ساعری کرد بدرزم تو رقم آسمان کاسه سرور شد خوان نوال
بارها از رونق بازار نعلای افتخار خرمن از خاکروی کاهوی کرد انکسار
از زه و راندن خنجر چون نر اندر تنگ ترک آرزه دارد ز خنجر چون نر اندر تنگ مجال

مشقت

نسرطایر بر فراز باز جتر زنگ کاکزه — تا فروزنده کاشانه جهان از یاد جتر از نیم سال

سرکوب خصمت بعکس صورت تمثال تو — کرد جوزا بی خاتم را نقوش نگین مجال

بار خدایا کفتم که جولت بسوال آخر جرت — از جوابم کفت بس کن نشنوی این جا سوال

خواسته از شوق مثال تو مثال تابنده صبح — آید اکنون حضرت ای آفتاب کامکار مثال

دیم سنک و زنکی بر درکاهت بی الاجم — بارکاه مغز خورشید از درت دارد مجال

هر حروف این ثنا کویم زکان در جهم — هر یکی از لعل و کوهر صد مستقیل آرد بحال

دولت مسعود کویا سخن در نعت ما — ایخنین بکری تواند کفت در سیم زکال

چون بروز خلد ایام ترا حسن ابد — نامرادی ناشناسد از فروزین کیتها

عید نوروز مبارک باد بر تو تا ابد — شاه عالم جاودان و نوروز از تو عرض جمال

هم بکام دل بعشرت بکذران ایام — ملک و اقبال و جلال از یار و از اقبال

هم مزین جمله ملکت بحسن بی زوال — هم مزین جمله ملکت بحسن بی زوال

واقعه شاه مرحوم

عکس روی تو چو در آبم نتابد بیش ازین — یار عشقم جان بتها بر نتابد بیش ازین

بعد ازین با دیکران کر بیش کویم شرح حال — کان بر کز خشمها با بر نتابد بیش ازین

ذکر بعضی از احوال آن پیر بی خبر

خود بر راح کرم حلوا بر نتابد بیش ازین — بعد ازین با دیکران کر بیش کویم شرح حال

کان بر کز خشمها با بر نتابد بیش ازین — کان بر کز خشمها با بر نتابد بیش ازین

با کک تسبیح و قضا حاضر نتابد بیش ازین — با کک تسبیح و قضا حاضر نتابد بیش ازین

ناله زار ما که خار ا بر نتابد بیش ازین — ناله زار ما که خار ا بر نتابد بیش ازین

باغ ناز سرو عنا بر نتابد بیش ازین — باغ ناز سرو عنا بر نتابد بیش ازین

بیش خورشید بقا بر نتابد بیش ازین — بیش خورشید بقا بر نتابد بیش ازین

هیچ عاقل ناکهی زعشق و عاشقی منع نکرد — هیچ عاقل ناکهی زعشق و عاشقی منع نکرد

لیک ما جهل سفا بر نتابد بیش ازین — لیک ما جهل سفا بر نتابد بیش ازین

زانکه بیحد دانم مهر یار بر نتابد بیش ازین — زانکه بیحد دانم مهر یار بر نتابد بیش ازین

قطره بر تابد که دریا بر نتابد بیش ازین — قطره بر تابد که دریا بر نتابد بیش ازین

تا کی خویشتن را تلخ بر نتابد بیش ازین — تا کی خویشتن را تلخ بر نتابد بیش ازین

منت دلجوی لالا بر نتابد بیش ازین — منت دلجوی لالا بر نتابد بیش ازین

تا زکی این جمله را با بر نتابد بیش ازین — تا زکی این جمله را با بر نتابد بیش ازین

کین کم آبی تا بخاک ره نیابد بیش ازین — کین کم آبی تا بخاک ره نیابد بیش ازین

فتنه رعشه محمد نا بر نتابد بیش ازین — فتنه رعشه محمد نا بر نتابد بیش ازین

یشت دین محمد اطهار او بس ای اکبر از شتر دین — خورد رستی دار حرما بر نتابد بس ازین
بشت دین سلطان اویس ای اکبر از بشتر دین — خورد رستی دار حرما بر نتابد بس ازین
تا معزز در بر دین باش میخواهی فلک — هست نفس دیگ طاعت را بر نتابد بس ازین
جز خیال مشکبارت تا بخورد در رحم — این رضاع تیز مو را بر نتابد بس ازین
آنکه بس شیم اکرامش ز اوج رشک و حرص — ظلم آتش انگار او را بر نتابد بس ازین
ای ز اوصاف تو ارباب الملک را ارباب — ناسزا وار الملک را بر نتابد بس ازین
جرخ کاف لامیزال — حضرت او نیز ما بر نتابد بس ازین
اندر کرین دنیا و دین — طوق طاعت دین و دنیا بر نتابد بس ازین
تیغ غلامت کخورد ز عدل او در کرنش — عدل او بس ما و مجا ما بر نتابد بس ازین
جور ان اسد ری میر بخور ز الماس کرد — کرم تو خورشید کفتا بر نتابد بس ازین
کاو کرد نیز بر نتابد انجه بحسد نفس — ملک کرد نیز معدلت بر نتابد بس ازین
طاق قدر کسی بر دیر فرازی بر الا جرخ — کفت خورکین قصر خضرا بر نتابد بس ازین
خورشید خواهان او ایست بر حکم فلک — آنجهان حکم القضا بر نتابد بس ازین
بر فلک نشست همچو ماه با مرج کفت — کز فلک زین برای زیبا بر نتابد بس ازین
ای همای همت همتا ز عنقا یافته — از همایون مرغ همتا بر نتابد بس ازین

هست جای انکه

هست جای انکه چو کیسه انبای عجم — منت فیض شما بر نتابد بس ازین
بوی انبی ادب از عدل تو کرد مشام — حدث شمیر قطع بر نتابد بس ازین
کر طبیعت ز هوای طمع خیبا بر زند — عدل تو جود صحبا بر نتابد بس ازین
ور نه رای عالیت بخرد ز علوما چو خور — جرم مایه خور بخور ز بر نتابد بس ازین
در لشت بحر تا قدر ز سر حرص و میلغم کرد — قوت بازوی بر نتابد بس ازین
لعدت از کبریا بت عرضه کیخ بنک — امتیان صنع عنقا بر نتابد بس ازین
عرق الارض زین و اجرا بحر دکان ارمنت — بحر دکان ارزانی را بر نتابد بس ازین
از زمین ز دکه عنایت کرد بر ابخیز ورق — آفتاب عالم را بر نتابد بس ازین
ز منکاه و بایز دان بین جاه جلال — ز منت کس سر بیاد بر نتابد بس ازین
بر عدد با بقا مکر کالا بس بر دیوان — خاطر ان ذکا و الا بر نتابد بس ازین
شرکت کش ذم کز بوا که کمر بو لهب — حضرت بس وطی بر نتابد بس ازین
از مکوهت خصم اکر کوهست خواهد سخت — کوه خود بر نجابی بر نتابد بس ازین
خنجر بر دم از زبان خود بر آن حاصل اراست — ور نه زان ما ما خود را عضا بر نتابد بس ازین
دید عرض اکر ترک کرد بر بعارض کوس — زانکه اکر کوه صحرا بر نتابد بس ازین
لطف عام تو بخشه کرد تا بلغنا — صحبت خاص صحابا بر نتابد بس ازین

عادت دهر ستمگر دوران چه کند ... ظاهر اعدا شود مهر تابان چه کند
دهر ار با همه بر تافت ز دولتخانه ... بانگ کوس نرود تا بر سلطان چه کند
باد چون جوهر تیغ تو بگیرد در بر ... جوهر تیغ ز دریا بر تابان چه کند
هیچ عصیان نخورد خلعت عفو از درگاه ... بار عصیان ز دل و دیده گریان چه کند
عرق تیغ تو کشد ابر چو در سر گیرد ... بیش ازین میخ هوا بر تابان چه کند
از تو ناید ره عدل ار ز عدو رو بدرد ... تیر الماس هوا کابر تابان چه کند
با برات تو دل دامن او بر نکشد ... بیهده قصه قضا بر تابان چه کند
هیچ زین هر دو زبان لاف نکاهد بر او ... خنک صبح سیم سیما بر تابان چه کند
دهم از رعشه کمان دار که تا دم ندهد ... دم مرا دم دم تابر تابان چه کند
خود اگر اژدهٔ غیرت بادا خاقانی ... تاز عطر او مر خود را بر تابان چه کند
بادها از خبر راه تو آگه گردند ... دود بو از علم او نابر تابان چه کند
که خبر نیچ مرو قد چو خبر زان که کرد او ... انتظار خبر او ابر تابان چه کند
از خبر بوی تو عنبر نبرد هیچ عجب ... ملک از عنبر تو غیر تابان چه کند
نیست ابواب مجلس ما بر تابان چه کند ... زانکه در مجلس ما غاشیه گردان چه کند

جی غاری ایضم

جی غاری ایضم ... عکس او را صفحه بر تابان چه کند
نور خود صحن عقار شه ما بر تابان چه کند
دانه یاقوت حمرا بر تابان چه کند
از تو ناید چون کنی صفرا بر تابان چه کند
کبس دی خوان بغما بر تابان چه کند
از خران شاب بغما بر تابان چه کند
هیچ طبع خاطر ما بر تابان چه کند
تنگ ارغام تن احصا بر تابان چه کند
جز دل پاک تو مکتا بر تابان چه کند
مجلس ما و خبر را بر تابان چه کند
بستم خاقانی ما بر تابان چه کند
لیک تو سم سمع اعدا بر تابان چه کند
کز دم ضم ما مضرع عا بر تابان چه کند
جمع و الفاظ ربیعا بر تابان چه کند
غیر دار حق تعالی بر تابان چه کند

بادرایت در امان حزم و دارم این دعا ... خود نظر من رحمت بر تو تا باشد چنین
روز عمرت شمس باد اجود قدرت شام تو نک ... گرچه هست عمر اعدا بر تو تا باشد چنین

وله ایضا

ای ذهنت خاتم حکم ترا حسن رقم ... کرد نگین صورت هر جا بجا عنبر شمن
زلف ترا بوی تو نافه بر دمد کنه ... جسم ترا آب و تن آفت بر دمد کنه
جسم من از آتش هجر تو بیمار و نزار ... صفحه رویم ز تو تا دیبه میگیرد نگار
لعل ترا آب دهد از خون جگر جان آذرین ... بادم را آفرین بر نوخط و آذرین
برد رخ بر میکشد تا نشوم خود بیرت ... آینه را بر ملا تا نشوی خود بین
صورت حسن ترا حاجت نقاش نیست ... با تو کی این خرمرا کاری ز تو جز آفرین
از پی حفاظ کیست هر سحر این فلک ... کاری و بفکند بکز آینه در آستین
چرخ مرا ای حاجب حرمت حفاظ کیست ... طلعت خورشید انور طارم زرین
جود کنان از بر قعر ساحت حرم و جلال ... دامن بر کهکشان دیده ز در ثمین
بحر خزف خیز فلک مشک ترا آهوی ... خرمن مشک تر ات آهوی مشک حین

حال در دست دیگر

حال در دست دیگر ... خاتم ملک زین و آذر دست بخطا
بر کف با بن جمعت بوسه دهد ... ارسکوبت بجشم سرمه کشد نور عین
خورشت خوی نرم نیز ... طبع نیاز بار جوین در سلطان
داد آتش رکشای سایه فضل خدای ... ماه سپهر ایمان بادام را معین
جان تن سلطنت بخ اوبس آبادی ... دولت او بس قران تن و جانش قرین
بس نگاری که مهر ان سر زناخ او نهد ... بر سر انعام وحش آرد نخجیر زین
دایره جبهه او نقطه قطب ظفر ... اینه رای او مطلع صبح یقین
طالعه قصر او طاق سپهر بلند ... باغچه بزم او باغ بهشت برین
از ظلمات غار لشکر او کاه عرض ... ارصد ان زوال مرکب او روز کین
ساحت دل عین ما تیره تر از قلب تیم ... کرده سر فاد ما رخنه تر از فرقه سین
ای بکمند ه ظفر رتبه رام رقاب ... دست ظفر اعتصام جسته بحبل المتین
آن زیاده تو دست بر کف بحر عدت ... ابر ملک ز خال بر سر ماه معین
خلعت ار کاهتو خصم آرای رای ... صورت الغاب زشت نقش نگین نگین
هست کین جا کر تو چون بالا ردان ... هست کین بنده ات چون بر سر اقران
نعره آدم ز ناخت کاخ فلک در صلا ... همره صیت تگاه طاس فلک در طنین

بروه زفیض کفته بحر معارف بیار
خورد مقام رفعة ماکان ولایکون بعین

از عالم شکر بارا شوی ناصر قوی
ورقام راغرة عالوی در لیس بعین

تسنیت کلک اورا مرتبی زان رمکاه
عنبر دمد بخنه از هم نارجه در مازعین

خلق وق از انتباه تو میر تحار کرد
یا فتح الباب بر سماء عظیم الکبین

بیرق زنجیر ایمان سکر شاخ اسمان
رایة بدرانی غمام الثم رابر زمین

دیده سعادة عالم بزیور شرف
هرکه غبار رفة کرد سرف جبین

زاد کرم زاد همین خلق عالی آن جناب
زاد تو کوید جنین کرام همین ایجنین

خوکه ازین دهد بار بجای غیب
رنج زداد بلیل مایه زرنای زمین

کشت جنان رفیع محرر که در مکرق
جرز زدار جنان کرد بنا بلند حزین

زد خرین ابوحنزان عدل اقوم عالم رفة
انکه دیش را کرد کرم مستعین

بیغ تراجی عاد عقار تیزی حدرق
برزن جبهت دیکفتر نمرم احلاین

حمله سیاه تراخاکی وطا تر بلا شد
کاوزمین اصل مرجع تمرا نداز جنین

ای زنجی حصلت زمره اسلام را
کرده خدای جهان از همه کان کرین

وحی ایمان شمع کرد جبریل دماند
خاطر فقاد شان محمد طراز مراین

حاتم ایمان منم خنم سخن بر منست
ملک معانی مراست لوم زین بکین

دفتر محمد ال

زنت جهان سازا بنده دعا کسا
مکین ها وی کیه سلیح امنش امین

تا بود اندر جهان نشان زمین و زمان
تا بود از نظر فروز سهور و سنین

یار کام دلش زدل صنین بشهور
یار دعا کرد تر و دیده بناه و بنین

عمر افلاک بلا قدر تا خاطر حق
دایق ایام یار حکم ترا زیر زمین

رحمت حق ظفر یار قرین و رفیق
رحمة کافة خدا یار نصیر و معین

زد رقم اقلام کرد دفتر محمد جمع
بود بجیره بیوتق صبا ترتیب

از یاران کن نمرین بزفان سهل
محمد رسول مهرفة وحدا ذکر سخن

با نسیم سحری از شکرین بسته بوش
غنچه بحکایت بنیاد دهنی

از حیا بوش فرو رفت بجا با فت صحاب
صفحه تا نکاه یا ورق نسترنب

صورت بیات داخار غم از دل بر کند
کوی با هم بر کرکاب خار کنی

با دهم رقم نفیس سرد زنان بر تراب
ابر ربیع از ان مرنفسی اور کنی

از نسیم سحر وزا لذکو هر جمع
جنت عاد و هر لاله تاتی عدنی

بست ازو زبحرش در افاق کاب
لیک در هر جمع هر هزاران جمعی

ای هم‌کریمه از جشم تو ترکستانیه — وی هم
ترکس ار این زادگه جشمه نارد — ترکس آبی که رقت از خویشتنی
دیدم غمزه تو را از شرق تیزتر — راست مانند تیغ که زیر بر فشنی
لشکر زنگ زاله مژه را یاد — دیدم هر عزیز روم کند تاختنی
حال لبت که جام از یاد می برگ یاد — می کند هر نفس بیدل را مدینی
بس سبحت و بس نبت بیدل را ایمنی — بس سبحت و بس نبت بیدل را ایمنی
هر چشمت و زبان ترکس و سنبل سوسنی — خواری نیشه در اخا
لاله کو چون تو دارد خوبی — روز کار رزم بر بابر
را چون تو شوخ زبان آتش دهنست — لیکن ان شوخ زبان نیست که دارد لگنی
نیز لب تو سیاه زده و خوی جاب — تا جو رقت کمین ساز که در بین فلگنی
مژه از هر زهری زهره از هر زاهر — زاغم زاهد از هر جشمه انجمنی
ما تبار اهرمان خشم بی حد روح — بدرون دوم ببرد دم دنیوی بدنی
حرمان را که طرب خشم تو در ماتم کرد — جز تو در ملک تهمتا جهان را زنی
کز ره دایه بار ما بجز ان بیش — انک امست بخلاف حسن را لحسنی
لن سکندر ز رجم جام گرد روز مصاف — تا ان ایام نبد رجم جهان نخمنی

خرج کابی زصد بیان اورد ما — از ثنای جهان سر ما فال کنید
اقتباس فلک از ماهی نیج ادیب — کز زبان ستی فاتحه اطلاق غمید
استین رفعت او بر هم اذاکان فشاند — تا زداید اس محنت از دفتر علم از جبید
راند بر بزه از ذال کن اوراق همت — سر شاخ بد از کین فزود و بخرید
فسحت عرصه جاهش ز فزونی نیست — که محیط ذاکس کرد تواند کردید
هر جه را بار قضا بای جلالش بیش — کنت تشید فلک عشر ز انگشت نشید
از ان کرمش کرد بیانی خرسند — خود را عمان از جشمه کش دارد معذور شمرد
بستان نبزه او جشم عدو را بر کند — بیان خاصه او کوش ستم را مالید
ای کاز عدالت بر عرض حفظ امان — نیز بزان کز سنه بشان سیر مکید
از فشان بزه هر لب را که زفرزان نوبگ — ریشه کم کرده ز حسرت سر انگشت گزید
سر کشت تو جو را ذکر فشانان نکر — طوطی از غیرت نش انگشت بنکر بخاید
توی بیر تو جان لب طوطی زاد اک — باغ دین بیمه ای ملک معادت بالید
جا بیم از بهت قاکر بهت — ساغر بزم تو زور شکه بالنزیم خندید
اسمان عزم است که در عزم تو رسد — در بیش پای بیمه اید بند شش دید
باز جتر تو هزار جا که بپرداز اکن — مرغ روح از قفس قالب بیغاله بپرید

کل نسیم سحر از بار چه داری بشمیر
تا به امن ز هوا بر هنر بعار نریزد

بس که جون نافه کل از غیرت بوی تو قبا
دل خندان بر دش از خفقه بیرون نرود

باغ بی یار چه خرم خضر راجان شود
بی رخ یار مبادا که بکس جان شود

فصلی از وصف جمال تو بجوی خوانم
کز حدیث دگران روی سخن بگردانم

باد در زلف تو آویخت ز حد بیرون رفت
شانه خواهد مرا زلف تو بیرون رفت

گر زلف ابر چون عارض تو دست جفا
ناله کند که سر بکی زهر جایی بادا

دل من در هوای روی تو چنین حیران است
کاله نادر فتد سخت که حیران باشد

بادی از کوی تو بر خاست که جان را بنجمن
هر نفس تازه هوایی دگر در سر نیست

عمر اقبال و جوانی و نشاط و طرب
آب رخسار تو و رونق بستان بی تو

گفته بودی که سر انجام دگر سر عشق
آه از آن روز که آغاز بدین انجامیاد

دل صبوری که بیاران عشق تو بدادم
نه چنان باد مرا اکنون که دانم نه توئی

ای صبا جز تو که بیند بر سلطان گذرت
قدر احباب نگه دار که صعب است سفر

ای که بیچاره دلان را بجفا عادت تست
زار مردی ز میان بار خدا خیر نزند

تا ز سر سبز تو بیگانه خاک ره تست
سر ز کویم ز غم بر سر سلامت چه رسد

بر سر از خرمن احسان تو خرمن دارد
دل از محنت احسان تو بیکن نکشد

ز دوران تو کس از دست کس فریاد اگر دارد
بجز از بیدم داد تو بر تو داد کی خواهد

ز اجرام محدث بر عدد اقوی و کاوتر نیست
ز هر باری بر آید کز جهان کم گردد

جنان را طلعت حدت کمالی نیست
ز نخ تا حق بحر اید دمی بی خود نمی باشد

انیس محزون را بجای سر دم از دست
کز هر سوی انیس دلم از هر طرف خیزد

خطر راهیت اگر توشه ماه کند
ماه تا نور دهد خیز که منزل دور است

کرم از کلک تو هم جوی گهر بر خیزد
دشمن از تیغ تو در خاک سیه گردد

ز رود و بیم بجهد تو ناداد از تو
زد بیمین اقبال و در نصرت بگشاید

منزل فقر سر بسر خوف و خطر خواهد بود
خضر تیز بوار منزل خوف و خطر باید

اثر تربیت رای جهان آرایت
هست از ناصیه کان خیزد پیدا

کشت رای تو عیان در بحر و بر است
جیش مرد از افق رای تو آبی لغزد

هر سوالی که از آن لاف خرد گاه زند
خرد اینک مسئله از رای منیر تو رسید

بر خرد ان که دم از عرفان بر سخوانند
عقد ابهی جز عشق تو کلیدی نبود

دل که جز فکر تو هیچش ز سخن در نگذشت
آفرین فکر ان بر سخن تابادا

رفته بودم که بیایم بدوم گرچه مرا ... زهر این در دلی یار مرا دم نگذارد
هر گز دایره در بیرون دایره قرار ... که الف دایره در دایره دیگر نبود

باب سیم در صفت

تا بتوفیق کردگار ... طالع زمین دایره حمید کار کار
دادای سرفراز و غرر کرد بخش کبیره ... کرد سواد خطه دین آهنین حصار
ساط او معز دولت و دین یار او قوی ... تا ماه کهکشان بود سیمبر لوا قرار
تا بان زبرج عنبر سارا بر آفتاب ... کالبدر فی الوحنه والبحر فی الفخار
خیلش که هست از عدد اندازه بیش ... از برق تا بغرره کوفته اقتاب وار
گردی مرد نامه کرد رجا بتش ... بادحریف را بنوک آرد بزیر خار
بخشنده امان ده هیبت تیز رو ... اندر کف کفایت او بینش بو عجاب
دشمن گر خواست تا هد رانک ... یا عرض ... رد ادله تحامتش انک ... ز هفار
ترجامه اسیر تر جسم بداندیش را کند ... خیاط دهر دردخه بهر تنش بقدر داد
هر جا که خسرویست ز موکب علامتش ... بشکست تاج و مخفر اقبال کرد سوار
گر باز بان رفعه بکوید باز کرد ... کرده رفیق و گرد اسمال خیل یار

ای شعل عنبر

ای شعاع عنبر نا اختران از شرم ... دیدار مهر جهان آرا شعاع غبار
در ملک خانه تو فلک را نقره کوفته ... در ما بخانه تو فرجام نور زکار
عمر تو در زمان قوس سهو الفت ... جون در فصول اربعه بهر این عمار
بود آن کسی که نام تو نوع تر جمه تکیف ... مانند خامه تبر و دون در دیار
مقدار سیم خرد گر کهنا نیس ... با اوج همت تو کجا باشد از عزار
آرد ترفق تو جسم بداندیش جان دهم ... تیغت که هست جسم بداندیش را دار
بیع تو آبدیده حسام غرب زهاب ... قطعا گر حدیث کند قوت آبدار
بیجاد کان ظلم سرای بخرد ... انصاف و عدل را نه احسان تو خرید
زر را عجیم کس نشمارد بجای زر ... زر جیمه کس بجمد قدر زر نشمارد
دیو خرد فرجه با نوز ان ترا نرفت ... آن کو هر زهد جان ستد کار زخار
آنجا که خواهد آن خال در تن بود ... جان دار جا حاصل نیاید قدر اعتبار
گردنده در ترست مغرب جا نبرد ... جون بر سعادای تو زد با نور کجا
از دوح محض عقل تجرد بر آمده ... ذات تو جون فرشته ز سود و بر کنار
دیدم ترا که بر سر شعاعت ز بر دیار ... ذات ترا که بر سر شعاعت ز بر دیار
از کا بنا ترا مو جود تمام فخار ... ای کا بنات را مو جود تمام فخار

بیست و سه ذرع کنیز آمد کشیده
ای پسر از فرزند کم دار انتظار

از پی عیدی دهد دینار زمان تنگ
کار امسیم تر کن ز صبح بردار

بر تن مرد حقیر کسوت زیبا
کس دو بین در لحظه ابر نیافت یار

ملکی که در تصرف اجلال عدالت است
در باغ بوم از ثمر شاهین کند شکار

انصاف عدالت است رکاب بنای مرد
از بال و قفر الله عنانی در بار

هم پیش ایجاد تو کرکس موحد
هم کبک را بدوزی تا در سر شکار

بر تن من بیتی ز دهر بگذار
ساطور کنار را بنوک حدر از الفقا

از پای ما حق زنگ از زنگ که هست
قطعا نداد کشیده اندیشه را کدار

ماه تمامت تا مرا
در داز معاکفت مرضی کنم انکار

هم چون قلم مرا بیست نقاش میکند
از جا بجا تو از در خرد بار بار دار

هم در پای دادم و هم در چشم چشم
با انکه هر عذار مرا خوشتر کرد کار

آن دعای که کردم در دل نشد روا
حقا که از جا بر تو ام سخت تر مدار

سلام نجای پای در لحظه قدم
کردم حواله با کرست علاج خویش را

کرچه تحمل با تحمل تست این جرم
آزدم اعتراف که هستم گناهکار

کناه

تا از خطا ق

تا از طباق سبز قبا بر عروس زد
هر صبحدم جواهر ابرم نثار زد

بادا شاه جاه تو هر روز روز عید
کان را خدا داد است ترا روز کار زد

از هر طرف که بوی ز رایت قرا
از بار بین بوی ظفر بار بر بار

وابیسته باب

بکرد چشمه عمرة در میان عمر کیاه
تو عین آب حیاه علیک عین اللقه

تراجمه معانق زجشمه خورشید
فتاد حال سیاهت تو سایه بر رخ جاه

زشام زلف تو خورشید عالم سیه چکم
که عالمی تو در از زلف عنبر کرتاه

بیاد روی چشم کهان نظر دارند کن
بیا بین بخانه هر دیده چراغ سیاه

زیاد عارضه تا بوقت زدیک رسیدی
هزار بار کبوتر دسیه بر آید هر ماه

چه صاف کرد ز چشم غنده منزل
که ماه را ست ز قلب و ضرافه منزل کاه

بنا له سحری دل کواه حال منست
اکرچه خنده نکرد ابر چرخ کواه

جوابن سرخ تو فاز کرد بی آرد
دو زلفت آن دو طرف زنکیان کند زکا

خمید قدم و بحز جنک مسکنم فرداد
دلا هست عشق ایکه زنده زیر زمین زاه

بیاغ نرکس جامش زاسینه بر سر
بجاد کردش جشمش کرفاد کلاه

حکایت سر زلفین تست در اطراف ... عبارة لبت در بیان تست در اطراف

ز خط بر آنار تن جسم آتشی کردی ... غلام ایم مده رنج جسمها بر ما

زنا بحق جمال تن چنین کمتر ... اگر نه بحسبه بحرمت خدا آه

معز دولت و دین پادشاه روی زمین ... که رای اوست ز اسرار آسمان آگاه

محیط سلطنت و بحر جود و راه لقا ... که جرم جز بر شر جنبد بهشت بر خرگاه

نجوم کوکبه شاهی که روز رزم گهش ... زمین سپاه و فلک مه درفش و مهر سپاه

بغیر کاه بادر زمان معدلتش ... کسی بغصب نیارد زدن بر کهگاه

اگر سپاه کند التفات مهر نه شد ... گر آفتاب شود باز در صفع سایه پناه

ملک بر آورد کلک او زدان ... شفای خصم بر انگیخت تیغ او ز شفاه

شعاع تیغش اگر در خیال کوه افتد ... ز چشمها شود سرخ رنگ روان بجای گیاه

ز بیم حمله او دام بسته ... تو امتناع و محکوم در دلیر بزناه

بروز خشم اگر بر زبان برو رانند ... ستوده کرده باطن سرشت او بجا

ز هر در سر خواهد تو مرجای سؤال ... نداشت عفو کریم تو عذر خواه گناه

ز خم بر یکی حکمت دوی کرم کبوح ... ز نامت جود تو سرجنبه دریا

ز خرد رای سپاه بسیاه اندیشه دوان صواب ... جواد دولت بر کاب اقبال و ایمن بخاه

ترانجوم دفتر

ترانجوم و فلک نشناسد و نشناسد که ... ترا ملک فلک داند و دولتخواه

یکی که تابع رای تو نیست جز غم و رنج ... کسی ز دون تواند دلیر کردن کاه

ز فرع تابع تن بر کناه اگر بیند جرخ ... عجب که باز نیاید بسوی بر کناه

ترا صفت نتوان کرد هر چه صفت است ... حسود ترا بکناه که هر زکار و دنیا

کناه ز کس نکند تن نیم جون نخرد ... توان بسیع که بدوزد اندر بکناه

دلت ز هر چه ترا زین جهان بخیزد هر چه ... که نیز هم تو بدین جهان بجان ارزانی

ز لطف و خلق تو ملک از قرار خود یافت ... که لذت راحت از جهد و از سیاه بیا

ز رای جرخ عطارد کفت مسکین کان ... که جان بکناه و دل بر خرد بدار جا بر تراه

تهاها دهد ز هر اندر ز هر ... خرد بدی بر اندر ز هر ای شاه کناه

ز استخوان تو کامد تمام جرخ بدید ... ز هر کی بار جهان بیکشم هست روا

نه موسم ثمره ماه مهر خشم تو صعب ... نه موسم ثمره ماه مهر خشم تو صعب

بروم بنک قناعت ز تو ز بنا ... بروم بنک قناعت ز تو ز بنا

بس از قضا جیاه بیار دفعه مکر ... ادا کنم بدعای حقوق نعمت شاه

دلی ز نامت جانی ز مهر آذر خانه بخواه ... تو تحفه ای ز مهر آذر خانه بخواه

بسیمه تا کند روز هفته و سه کار ... بسا دبیر کند سال و روز هفته شاه

قدیم فرخ عبدهٔ مبارکی و میمنت | سعادة زوجانت ملازم رکابه

واپاشیدن سلطان

تا در بهٔ در عقیق آبدار شد عجان غماز | جنس عزیز یافت بجای نهان غماز
قفلی ز لعل بر در لؤلؤ نهاد باز | خالی ز جوهر آمد و پر گوهران غماز
بار یکه تو ز من گهرت داد دفعه | ناگاه در دلم شمن بیمار غماز
شیرین تر از شکر سخن در لطیفه | روبه نبود لعل تو نامش دهان غماز
از قامت خیال شمالی نوح باز | در کسوت لطیف دراز آن روان غماز
تا کی چو کیمیا سوی خود دا کشید دلم | کو با تو در میان سر جان را کان غماز
ای دل ز بحر حسن مهوش دو صد گهر | بیرون این معما را بر زبان غماز
این دیده را خاک در تو بس از آن | در جان من غماز کز خاک جان غماز
جام حیاة از نظر در تو دارد کرم | در بیش تیغ غمزه تو هم نشان غماز
هر که که کرد جان فشانی من بری | آورد جمع بر طرف باغ جوان غماز
خط با بری کنار در آورد عاقبت | رکشته زلف را همه کرد ان غماز
رویش نشان غالیه داد و مکر ز دی | بر خاکپای یار نهاد کامران غماز

سلطان ابدی

سلطان ابدی دارد سر بر کنگره کاران | ز سر اطلس قبا یابد نوخیزان روان غماز
از کیسه فواصل انعام عام اوست | هر کو هم نفس که کاندر رکابش غماز
عمری عنان تو سن ایام جمع داشت | جون بیرکشت در کف او بنوخران غماز
در عهد تو بغیر از نیکی یاد کس | ایام بر که بود که با رکبان غماز
تا خوانمان دولت زر نفشاند آفتاب | بر طرف بوستان نخورد ارغوان غماز
تا دیبا کهکشان بجای زمین فلک | بر سر نهاد کهکشان غماز
نصرت کمر غزا بیضه بر سر آورد | بر شاخسار رایت او آشیان غماز
جز خشم تو نگیرد جاسوس کینه دل | جز خشم تو نگیرد کیفر سنان غماز
جون دست در فشان جود تو نشاط یافت | در دامن سحاب مه و کهکشان غماز
ای دانش تو کین مسلمانی کرا عقاد | سر بر خط طاعت تو نهاد آسمان غماز
شمشاد خرد نیمه تو کار بر نیافت | تا شهسوار قدر تو بالا زمان غماز
قدر تو با شمال سنان بر میان فکند | حیرت بتاج شمال عنان در عنان غماز
بنیاد روزگار کز این خسته تر زمان | بر طاق چار دهم بلند آسمان غماز
جون ابر بهار گاه جلال تو بلبلی | بر کند مهر از دو دین آستان غماز
در کام طفل خصمت جون زاید بی گزند | گردد ز لعب عقربی در زبان غماز

از بسته دستور تا ماها برون نکنی — غیر از نشان آنکه کوهر بی‌بها توان نهاد
ذاته ترکیب واسطه عقد کوهری — کانرا بطوق حرز کنی زنگیان نهاد
در شیشه نصف شربت تریاق آسمان — تنها نه کار دوا ز زمین زنهار نهاد
ایزد مادته فلکی آسیای جرخ — بر آستین بلاد کف شان نهاد
هر روز آنکه گرگ بروز تو باز یافت — در دم گرفته بر دهه بسی بار نهاد
از خرمن فلک دو سه خوشه بر آنکه بر کرفت — از زور کار امر تو بر دیکان نهاد
از روز همت تو زاد آن مس مصحری — بنوشت جوهر صفه و در کنکان نهاد
از حال آن محتوی که با مشک همدست — طبع زمانه خاصیت زعفران نهاد
هر جا که کرد تخم یکی از تو شرح — صد ساله بر قرون ها استخوان نهاد
بنوشت خجسته تو در اثر عرصه خلیفه — بس کامهای سرکه بر اهل خوان نهاد
تدبیر تو کان و بایه خود را تمام کرد — در حال آن مرتبه بر امکان نهاد
تیغ تو هر زمان و زمانم از آن نهاد — ای ضاع عصر بر دو کیتی بر آن نهاد
از خاور تو همت تو کرد آفرین — جز بایه این خراج بر خاوران نهاد
شاهان آنکه خود را بر تخت مر — بر صوف صاحب و دیوان نهاد
بس رایت ار که طبع بلاغت — در آستین دانش اخر زمان نهاد

بس شمع تابدار

بس شمع تابدار کز او کرد مرز بیان — در مجلس بجای مع کردیبان نهاد
آن شاخها بر خون کردم که عنقای آن — هر نکته در مقابله یک جهان نهاد
از زور دولت تو که مار و دو آسمان — هر وضع را که گفت چنین میتوان نهاد
او ضاع مملکت همه نیکو نهاد است — جز وضع هر که بر عکس این میتوان نهاد
امکان این قصیده ندانم ز هر زبان — تسمیه بس دقیق نکوی فلان نهاد
تا میکشد سر بر زر آفتاب جم — کش زور کار بیاس سیاه دان نهاد
باد امر طبع هر دو بی‌چون جم کند — سر از سواد لشکر هندوستان نهاد
جاوید حکم راند که تا مدد و راز — این دو اساس را طلب جاودان نهاد

وانبسط الیه

دو نقد در درج دانش این دو نوع کوهر یافتم — سر ای ابشر شاهی صفای کوهر عالم
معاد کز هر دو زبانم بعقد کار بیوندی — وز این دو نام بندی بیاد نظام کوهر آدم
جهان از بیکران غم آشوب آشیان شد — که خواهد تا بحشر مرصع از خزانه آدم
مرا صحبت کز دقت را کیمیا ست از ازل دولت — برای ابجدی بیدار کیمیا ست آدم
کنید ای عالمان این سخن معلم ابادی کز این جمله نوع هفتم بزه بکر مقید بحکم

هزار ان شاه مه رو کز شهر یکی تمیمی — تماشا را نه کرا بین نه دشمن کرا غم
زبرق رسد آفت استبرق را ندارد سوک منزل — رحم آرد آفت این دم را نه صدر نه صفا را
بحق مرغ خانه خرد بدان مرد مسافر عیسی — بسی کوه جهان لعل است انگ سنگ اطلس را
ز مین ارحم ز حیوان آنانه عیش ز انان — ملک خوش ز کرد ز ز ز ز ز ز ز
ز ما طلبکی ز دم ذاکر کتابان با کرش — که هست ایکار دار الحق تعالی علی و معکر
ز عصمت کعبه و دین آخر تحریر الجهان بیدل — که جنوا و ز ظفر ز اصطفا ز الحرم نمی
بیار کا ز میمون ز الفرخ با کا و ز خنده — و صد و ز ها این کو کبی بر ا سر اعظم

المطلع الثانی

سحر دیدم که ز دان ز عقل لو دی کا له — ز ز ز ز ز
بحمد نا ز کا ل کا ز ز ز ز ز ز ز
ز ا له ز کس ز عا یان کا ش خضر ا — ز ز ز ز ز ز ز
قا ری ز سر ز ا ز مقام ا ز ز ز ز ز
عرو س ز ا ل ز ز ز ز ز ز ز ز ز
ز ا م ز ا ل ز ا له ز ز ز ز ز ز
با ا ی ز و ز ز ز ز ز ز ز ز

بتیغ بیدا میر غم از ا ز ا ز ز ز — کز تیغ بیدا میر غم جو بیدا ز ا ز غم
بصوت الغیب بیدا ز ا ز ا ز ا ز — هان ا ز ا ز ز ز ز
ز ز بیدا ز ا ز ز ز ز ز ز ز — نشستن یکنفس با هم ز ا ز ز ز ز
نگا ر ا ز ا ز ز ا ز ز ز ز ز ز — بنا م ما ه خواهی ز ز ز ا ما ه ز ز

المطلع الثانی

بحکم بادیه پیمایی ز ز ز ز ز — ا ز ز ز ز ز ز
حدیث ز ا ف ا و یکر ز و بیخود ز میکویم — جکویم ا ز ی ز ا ز ز ز ز ز
بغا یت غم ا ز ا ز مستی ز ز ز ز ز — که نا له بر دم ز ا م ز کا ز ا ز ز ا ز
ا کر هم ا ف ا ی جز ز ز ز ز ز — بسوز ند ا ز ر ش بید ا ز ز غنچه ا ز
ز ا م ز ا ز ز ز ز ز ز ز ز ز — ز ز ز ز ز
ز ز ز ز ز ز ز ز ز ز — ز ز ز ز ز
ز ز ز ز ز ز ز ز ز ز — ز ز ز ز ز
ز ز ز ز ز ز ز ز ز ز — ز ز ز ز ز
ز ز ز ز ز ز ز ز ز ز — ز ز ز ز ز

مبارک عزم را راه فرید ... خضر الهام تا کی کند ... ؟
خدا فرمان دهد او را که ... کهه تا خلق را حاسن ... ؟

شفتا می‌کند رحمان ... را بر ... ؟ بعد ... ؟
کجا از ... ؟ ... ؟ ... ؟
که ... ؟ که ... ؟ که ... ؟
از خشت ... ؟ ... ؟ ... ؟
جو ... ؟ ... ؟ ... ؟
بر ... ؟ ... ؟ ... ؟
ز ... ؟ ... ؟ ... ؟
دم کان ... ؟ ... ؟ ... ؟
ری کان ... ؟ ... ؟ ... ؟
سیاه ... ؟ ... ؟ ... ؟
بر ... ؟ ... ؟ ... ؟

فتوز رحمه

فتوز رحمه ... ؟ ... ؟
الا ... ؟ ... ؟
حرام ... ؟ ... ؟
خیام ... ؟ ... ؟

وایضاً رحمه

زهی ... ؟ ... ؟
مجو ... ؟ ... ؟
قضا ... ؟ ... ؟
فدای ... ؟ ... ؟
مبارز ... ؟ ... ؟
بسعد ... ؟ ... ؟
شفتا ... ؟ ... ؟
سحاب ... ؟ ... ؟
جو ... ؟ ... ؟

کرشمه دور دور قمر

وایضاً

Kashmir

از آسمان ریخته آتش کشیده تیغ — یعنی که روز رزم سفندار زنگ نیست
جوش آفتاب جامه زنوکار کرده اند — کانون رزق حرص خصم ناکس آفتاب نیست
از تف زبانه که زند اندر زمین درش — در برکشید حرص خزینه چو کام تنگ نیست
خورشید تخت آینه اطلس فلک — باران اشک بحار و از خزان کنست
بر آسمان کبود ز سمای زنجیر — کرچه رفته بحمزه زره داغ نیست
بر کنده از نشاط و دل آتش خوار خار — کاینام تا نخانه نه هنگام کاشت
کاکنون بخای بلبل و لبر دکان مرغ — کلنار و آتش و بجون مرغ مسمنت
تا کرد ابر دهان دل از دل سفید — انشاد دل از آن همه تر کرد برف نیست
زین بیش ای حباب ز دل تر تر حمن — واکنون دل از آن کف آتش افروز تر نیست
زین بیش ای حباب ز دل تر تر حمن — واکنون دل از آن کف آتش افروز تر نیست
اسکنده در حلیه تر افروز جوهر جلیات — خود را عرق بسته تو از شاخ رز نیست
حوردم بجهد آتش و دان مور زرد — این ناله کز دل من از جوهر خنجر نیست
جز آتش سرد که باهر زبان دستکر — از حکم شاه هرکه بجیحون کر نیست
سلطان معز و دین که بجان از اجل امان — از اختیار حرخ مقرر و ماضیست
دارای عهد بخش ار بیر اکر ذکر او — منسوخ کرده قصه داران عجمنست

لربما حذای

ای ربا بخت خدایی خطر خلیل او — تا ممکنست در سر کاری ممکنست
از سلطنت بر فتنه کیتی مکن درست — در قلع قلب دشمن دولت تعمنست
ای ماه فتح و نصرت رخ آثار رجحه یم — از عزم تو ای خجلش مستنت
با فیض دست بازل او بحر مکست — با برق طبع تو شر او بر تو نهنت
سلطان عهد تاج ز دان رای ادرت — زان ماک رای تابع قدر تو نمنست
ای دارای که دعوی اکبر مرد هری — تیغ تو الحجت قاطع مبرهنست
از دانش خلق را لفو دستی مغنمت — اسرار عبد را دل پاک تو مخزنست
ای بر غیب کرچه فرو بسته عدد ها — از موقف شامه تو دل خانه روزنست
تا هم غلامیت کنان او هم کنیز کی — خرشید الحاست تم در هم زنست
لفظ مبارک تو مراهست کز صفا — حانی بیاغ خنثر دارای دنست
کر دیو زشت رای ملک تو نان بیس — کجا غزاله را حرم ایمن مسکنست
با مدت رای افسر تخت آکین بیس تو — جون تیغ تو زدم کر دشمن ناکزنست
با دی ضمیر تو نافته او در حرم خیال — خصم تو لجها از که در حشم سوزنست
رای تو آفتاب ضمیر تو عین عقل — آن جیست تو نیست رای و این جوهر معجزنست
زان رای خواطر جنین تو مطلعست — اجزای احدوث حسابش ممکنست

تادی

قدر تو بر سر افکن زین چرخ لاجوردی — قدرت توانا سبحه چو بالبر دو غنچه
خصمت اگر ثریا گیرد بکف بلندی — چون کوه بیله بردن چون کف نشستنی
حکم ترا بجوید در هفت چرخ اثبات — امرت بجز بکار نیاید ز هفت اختر
هر کس که دید کینت در سبزه مجرد — از راست خوبش کوفته خار اژدها وش
زانسان ز بیم حرزت عزرائیل گیرد — حسادت که یافته مادر از طفل خفته
بیدار بخت سلیمان و کار و ظلم — زیر نگین جلیم سخن بر دو رفته
وقت بیان خطابت مرکب چو شعله را — آتش بچهره جهد ز دهان بیکر الکنه
تا از شعاع جامت زنگار دل نیابد — اطراف جهان چو صفه ارکان ما نرفته
از عکس آفتابت بادا نوک کلکش — چون چرخ قصر چرخ زنوکش مراعته

باب سیم

عیدم ز آنکه خرم ابر دیش هلال — بر حیرت عیال ز بر دیک چو هر نوا دال
عیدی که قدر او ست فزون از هزار ماه — ماهی چنان ازو نبود در هزار سال
نوش بچی خرامی و زیبا کنی مسکنه — هر دم بدرش غالیه زلف او شمال
با نور خیال او دیک او سیاه نی — کز نی نوا گزار خرام دم ایرخال

هر

هلال عید چو ابرو ست ماه از آن جهات — بچی کو بیا تش میارکی نخواند کس هلال
طالع نموای خسته نوازی عالمست — تا عید طلعت تو مرا روزه را مثال
اعلات نخلهای بی کشاد حقه حقیق — جسم بکر بی کمان ترا سرشته لال
با جسم هست کوکبه میدان جنگ را — خوی ترا کجی حرامست با جلال
چوگان زلف آنک بمیدان دلبری — سر جز بکوی ماه فرو نارد بوجال
رویین کمان ابروی تو بیکر دوی چو هزبر — صد بار رخ دوزد بر اوز انفعال
با تست کوتیا ظفر آفتاب ملک — کامد چو ماه عید بیارک رخت بفال
خورشید چرخ سخن گاه رخش محل — دارا ی چرخ کوکبه دستوری خصال
سلطان معرفت بحلالی ز راه اوس — سلطان بخت عدیان بخشایش مثال
شاهی خطاب کرد ترا حق بحق ازان — دربان جنت دایره را فقط کمال
شاهی که زیر تیغ تو شاهین بدلتش — خون خصومت تو کند ریبا فراغبال
ای لمسه بالکان صمد حلکه تو — ریبی کرده مالکان کفر ترا بوبال
تقدیر داده تا ابد بخت را بنام — ایزد بکرده ترا ز ازل ملک را بذال
عمرت روا بادای زمین تو اخلام — کاسنه و بحر طبع جواد ترا حیال
آفاق راست بحر کفت ملجا امل — اطراف راست خاک درت مستهل حلال

شاه اسلام ار جمال ایمن کند از خواجگی
دیانت یکسان آید و جعبتین یکسان

کار دین از جمع جمله عالم نیست
جز ذکر و جز تن تو را جمیع نشغال

از صبح تا بشام دعا بتو می کنم
نیذ ذکر یاد تو صبح و شام حال

در بند دولت خود کمر بندگان بتن
مر بندگان تیز کمر خدمت مولی

بر خیز خدمت تو حرام است بر عمر
کان بحر مر طلعت تو هست حلال

تا از جهان آتش و آب است اختلاف
تا از مزاج باد هوا امزجه حلال

یارا مزاج امر تو خالی از اختلال
باد از مزاج امر تو خالی از اختلال

فرخنده باد بر تو شب و روز و روز عید
بر تو مبارک آید و بر دشمنان وبال

واجب لا یتجزی

روز ظهور سر تو عالم است
روز ولادت خلق الصادق آدم است

امسه لقوم و غدا لآخرین
مر یکی را جشن جراغ و دیگر را ماتم است

از روز و شب بر آمد این روز و نیز خوش
لیکن نه شب چو آن و نه روز چو این دژم است

کلباشه از پی نخستین زاده
روز دوشنبه کز ایام اکرم است

در فتح حمل ایمن از هر امر خلق
در جمع عالم خود کز آن جمع مرام است

امر تو کز آن زمین را کند روان
نهی تو بخشیان فلک را نهد عقال

آن خلق خوش تو که تو زو غیرتش
خورشید امد ز رحم کبر نافه غزال

کز لطف لطوفت ز رعیت سلیمان
بر دیو کند هیچ زیان از هزبر زیان

ان قهر قهرمنه ز کار بد هیبتش
کز نیزه زند شوخ ز رعد صعقه فال

مریخ را بزن بمرخ زهره بعد از ین
با ماه دایتی اگر با بدن اتصال

بگروه جاه اگر دهد هیبت
کز دیده جهد بجان بدان زهره و جمال

مر خوانت تا ممالک بر داگر
خورشید بر دهد اگر از داد احتمال

گنجانه خلق چو خ میر تو هم خلد
ماه تو اوفتاده بود ز رحمت نعال

طلعت طلب ز حضرت تو هر که بر جهت
رخسار تو عروس ظفر بود از و خجل

گر الجا که از بنو خود بنید خاوری
دیگر بنهد روز بفند کس زوال

چون خ دیال ما اگر رکابی کند
امر تو کند ابر بحرم زجر را بدان

بد خواه رتبه ز هره که کرد معاشرت
با یکی خوی چه بیجه تواند ز تو نغال

با دولت تو کار کند بخت سعد
با قاه تو جبار چه تکلم زحل سعال

از مهر سوال همتو با یار چه آورد
چون هست عطارد ز عطایت بر سعال

چون هفت کرسی تو ز داد آن زمان است
میزان ز رشت معزول هم ابعال

خبرها طلبی ببب ابی آ الکتب — از دو لبش نشنیده بر من سخن طمارست
زان روز کز بحیره قدم در جهان نهاد — اکسیر هر دو در جهان خوی مقدست
دارد گمان که اصحاب فیل رخت — انکس که منکر نفوذ باد عوبس کافرست
از خاتم محمد آگاه از نگین — بر سبحه منکر سبحه چرا از مسلمانست
از بنیاد دین و شرع آگه حرف — بر انفس و عقول بعینه مقدست
آن شب که زاد پاک خرد بر کفر حیف — طفلی که من طفیل قدم بر تو اقدست
مه کرد خاکبوس سر عرش زان درج — زان روی که پایه سر خاکپوی تست فلک حشمت
از هجران در بیاد قمر محرمانه — کاهی چو از اثمد خریند معلمت
یا خاتم او ز طیلسان کرسی کاوه دی — زان دم مخور که منکر یکبار کرد تست
تا مهر یک از نامه ای ز دیوان — آدم که اندر آمده علم عالمست
بر خوان از دست آن بر خاله در بحر — کز منکر تو که هم من آدم از دمست
جانیست قدر آن جمل الجنانی برد — جبریل اگر چه ساخته از دره دمست
در مجلسی که از نا انصف زبان کشاد — بحران دایل از چه فصیحت ابکست
مم تا بر خورده غضنفر آش جحیم — مم ره کشاده کز من لئیم زمزمست
از لئیم کو هری حاسد بدید نداد — این دین پاک اصل که ملک از مواست

کرمند جای در تنش

کز بد جای در تنش عنکبوت است — یعنی که نور دیده حوا و آدمست
محمود خواجه که از بن دره این مست — مسجود صد چو تو ز تن زاده حرمست
در ملک دین از ان سلیمان عالمی — کش عزم بر هزار چو تو هان عزمست
آن محمد بن غنه دین محمدی — از ذره تا ثریش همه ارض مظلمست
دارد خلیفه که ز فیض حیای او — جوی باغ خلد رو خم اسلام حرمست
فی الجمله او مباهی خاص و برادر — ارکان ملک را نجم دانی اعلمست
هر کس که بعد عز تو خلاف هوا برد — آن کس که بیاد نفس ز ابن ملجمست
بر آسمان خواجه دو ماهند منخسف — کز تیره کان سپهر دو اختر ماتمست
فرخ خدا که تا بود ملک آمنست — در اهتمام دولت سلطان اعظمست
سلطان معز دولت و دین فرخنده — جز افتخار مفرق و معز حسامست
جمشید جم نژاد خصم او بر آن جم کاوان — مستغنی از معاون رستم خانمست
خاصیت آنکه دیو جم از جام جم رمید — آن خاصیت ز جام میندیش کز جمست
آن عنصری که اشهب رزمش سماع جم — جمش شبیز کرد لنگر حرانش ارجمست
شاهی که در شکار عدو باز اهبت — شاهی که در نهاد کمان و ایر ارحمست
فیض کفش بخود همه ایران بر عوت — غم در غلام ازین حسد ای غضنفر غمست

رایین غلام بر طبق عرض یک سیاه
هر صبوری که از تنگ غیب همت است

از زر دجاه او تو ان کرد این و کم
زان کان بیش تر تجمل جاهش از کم است

ای زاد ری ز آینه ماه و آفتاب
از پیش روی رایت او بیش تاوان است

از باغ جنت بوی بهشت و ارغست
بنیاد فرخی کاب که مزن بشیم است

گجا که خیل و جاه عروض تو خیمه زد
جز جنس مفصر از دوام و حکمت است

جون از صبوری تو غیاض عالم است
تابنده ز یکه تر از موی تو رحمت است

اوراق خصم را سر رمح تو مطمع است
ارزاق خاص را کف درست تو قسمت است

ابر از نجا ایکیف دست کریمه است
روزی که بزم عیش تو خیزد بر امت است

از موضعی که از پی کر عاد وین
با دا بتیر رفیع تو فتح و ظفر خصمت

از پیش رمح تو ز اوج بیرون از آرزوست
از خلق حلقه گشته کمند خواهش است

تدبیر رزم فتنه اگر چه ضرورت است
زاهنگ بدلیل تو جمله اندیشه و غمت

هر دل که داغ او نه مسیحا کند علاج
آن داغ جز بخنجر تو کی شود رمت

تا از دهان تیر تو خارج بزه کمان
بحر ام را جو تیر سما زاله کرد قسمت

هر جا که گشت از اثر تیغ تو نشان
جون سر دایه بلا بر آمد بر آمد

ماه حرم ز معجز اعجاز تو مهر
که ای تا بر این ز ارم عظمت

حکام بارگاه تو تا انکسار دین
زایات محکمات تو الحاد در عجمت است

بنیاد بارگاه تو کیوان لطف نیز
زان سایه کرم که لطف بجمعت است

آن زکات مزیج تو در زکات است
نسبت از زکات سر و زر تو زکات است

کز تو زکات جهان نگردد از زکات
هر لحظه از قله تو غدیر تو زکات است

صعب تر کاری که نفس تو می کشد بجور
رویش جو دیدار کسب از زکات است

شاط کان بجاه ابر کاهش را
هر کز نیاید م جز کام تو زکات است

ای کرده ز باغ خلق تو لاله زار جای
رای تو باغ خلق تو را خلق تو زکات است

لعل از حریر زاعدای تو بدان ز مهر رای
لرزه در اجسام تو خیزد از خطر است

هر جمله نظرة تو نهاد دست و نست
هر کو نه زان نظر تو در هراس است

تو کی تو انی تو هر تو کس کرد کار
با یاد تو کس تو کی تو کیست اندر کمال است

داد تمام خواست مه از تو جهان داد
حسنت زیاده کرد بر آن حسن جمال است

از جاه آستین من از تو بخنده از ترب
جون قسمتش از دریا بر ابر است

خاکی ز حکمیه تو از آن جهت کلیم
یا قوت را کند دل و دل را نبات است

کوید جاد اثر تو و کیم و جبر کن
بیجاره را بجی دهد این هر دو جال است

صد بار بیش کفتش ای دل کر عشق یار
نه کار تست کز تو این کار بار است

گفت در بحر ما زشت مخور آبی
تو نیستی و نیکی تو بر جای است

زان نفس کز تو یک حدیث همی گوید
با دست دهم بدین سخن گوای است

ای محرر دست بر مکن از محرر
دیری است تا بر آن محرر وای است

عهد قدیم ما که بر آن پای بر زدی
کز ما زمانه میطلبد اکنون بهای است

گفتم بکار عشق دلت بر آورم
کام تو زان دهن دهن بی نوای است

بر هم ز زلف جمع مکن تا دلم کمر
بر هم ز تو دو جمع مکن تا دلم کجاست

مهر ابست در نهاد جز این کت نیاز
زلفت بجای مهر معلق بموی است

سلطان معز دین که بعهد ملوک ملک
آزاد مرد این نه همین دیندار است

دارای عالم آنکه ابر اگر در سخن
بر هم نخورد باد خطا در عطای است

جز بر کنار کوه دوا بان اگر کند
در هر زمین دو در کمر کوه ها راست

مژگان سحر بقهر ان بیفروخت
فریاد بر کشید سحر از نهاد راست

ای آنکه در جهان کف تو تیغ غند
خیاط خرقه برکه لاله نزار است

از دست قدر تو ابر بحر مایه
وز منت جود تو ابر بحار است

ابر بهار در معان سحر مهر قدم زند
بر دوش آفتاب نخ اعتبار است

بالای کرد باش خریدن همی غند
سلطان کوه پای تو ارزد هزار است

از روزنخش تو نامه مست سایلی
غیر از خجلت دامنه بر دهگذار است

تا همت تو ذخیره بار جهان کشاد است
باکی نیست بسته عدو زاخر ار است

از معرض تو بوی زید فتح می دمد
گو هیچ بیاد باز نهد انغبار است

بر خیل ایزد ایت اگر تیغ کین کشد
دارای کشور ایران زمین گواست

تا آبروی تیغ تو دارد روزگار
از خلعت تست تا بر او جوهر است

کز تیغ فلک نخاست همتای تو مرا
زانست کز فلک نخاست همتای تو مرا

تا باز کرد دست تو نیسان فتوح را
باز طمع کرده است قمر بر انار است

از عفو همت تو بامید خرده
صد بار بیش ابر بدریا سخار است

از هیبت اگر طابع ابر بر خطر
بر بند دست فلک بی زاوبار است

قاضی چو حرف رأی تو بیند بر ضایق
بر بست قضای قدر باید است

ترک مدایح داد جهانگیر آسمان
کوته کند بحکم تو از کبر دار است

فرمان تو بر کشد سما زین نهاد راست
سلطان کیومرث بر بر حصار است

جز بر حضرت عطارد اگر کند قیاس
از درجه آسمان چو سوی خرد ار است

تا هست اگر نخی منا هیچ کس نخاست
جایی که قبه بر تر دالان نور فتح

بر روی کرقت ماه فلک شرمسار است

دنیا چو کرد کرد نشیب بلا نخست — افغان که همت تو برآرد چکار راست
ای بخت خفته بیدار شو که بر در تو — ادبار همچو دزد بصد حیله می‌رود
رفع حزن دعا بتو می‌کرد در رحم — جز پای چشمه خضر از ذات تو فانی
تا مایه کم نیاورد کاری پیش نرود — مرد سفر نکرده کجا کند افتخار راست
نام تو آسیای کند هر که این درد — جز خاک آستان تو مهر سپهر راست
تا ها بیاغ همچو ارغوان بلبلم کمن — صد ناله و فغان بنوا خر لبم راست
ای سرو ناز کز چمن حسن می‌خرامد — کس را ندارد این کمر شاهوار راست
زان شاخ ارغوان که شاه را امرای کبیر باش — هر سند بنده را شعر این کبار راست
ای کرده مدحت تو سند کرهر اصل — یارب بیار کین قلم مرسوم راست
ای بحر بخشش تو ز حد قاصر — می‌کنم ز راستی اختصار راست
زین بیش می‌کند سر اردوی کاروان — لکن ز ما بگو که سر اردوی کار راست
خواهد رسید زلف تو بر من ز هر طرف — جور کسان از آنکه بجای کسان راست
آخر چکونه از در تو بی‌باز گرده — آن کار کرد با تو بیش شما بسی بار راست
ای بنده کمتر تو ز جای عرضه ملک نیست — کان جا بجای بازم نعمت تمام راست

بیری دفتر — ادبی دارد از بهم مرهم راست
تا از برای دفع بلیات صبح و شام — دارند مومنان سر کردگار راست
ای در دعا جان تو از بهر قلب باب — بر دانه عنصرت بر دردگار راست

وابصله

جانم بحر رویتو بر صبح بابقست — این کوه دعوی من صبح حمار راست
از بوسه زمین تو جبینم بر تابقست — از بکه جبانتو جبینم بر تابقست
از دیده دارد انتو بیدای مورچه — بیدا بجا نتو ذره زان در کنار راست
جان را هوای عزم از تست تیز کنار — بیجاره با زمانه بجهدین عذر ابقست
مارا کدایی از در تو با کرامتست — خود فضیحه چنین بکدایی چرا بقست
خالی نمی‌رود ز در تو هیچ زائری — وان عنبر بین ز بابت لکرم ما بقست
از ملتفات دایم فکر عمر ایچ برد — باد صبا که ناز کنای حدا بقست
از ملک عشق تا بحد هفت زاده است — دایم موصوف حسنتو از نعا طقست
عشقت بجان بردم و دایم این بجهت — تسکین نمی‌برم ز تو جان مفارقست
از وصف آن دهن سخنم بی‌دریغ باد — دعوی که دهن بر مضا بقست
زلف تو هر دو را چو دل ما باد داده است — کز معلق از سر مکین مع العقست

جون ماه خاور سر ازین دیر بر آورد — کو بانگ نماز عارضه را زار بر آشفت
دی عهد کرده که ندارم ره ازین در — جوری که ازین بر در ما کس نگذشت
جون ماه خاور سر ازین دیر بر آورد — ما بیخبر از عهد شکن ناله بر آشفت
ساطان ازل پیر ازین رباط خلد میش — بیرون بر میان فلکها مناطقت
شاهی که از سر فرزدهم فراش همتش — بالا هفت خیمه بخضر اسر آرزقت
رام ح طایر خاطر از کرم و کوشش — جون بر و تخوم زنگها جاسقت
فراش زن فرخ فرزانه طبعان — باذکر لبر قباس نگر جیز رطابقت
بر جیس میخ زن باکلیل آسمان — نعل سمند شاه که تاج مفارقت
کیوان زهفتمین فلک فرزانه کفت — ای مشتری بخرد بخاهی موافقت
واضح مآثر علمش در مغاربست — حالع کواکب ظفر آثار سارقت
مسعود خرد جرخ بخکه بانم غلام او — دایم دکرنه مادر کیتیم طالقت
مردود هر نزار که خیزد ز بغض او — در طبع آن دو خاصیت زهر فرقت
ای ابر بر طریقه حکم تو میرود — این بحر ثابتی صفا بطارقت
جندان تعالی نه خصمت ثابتی — کز خار خشک بادیه تا خار باسقت
ذاتو کوهر حرف بحر خلقت — تخصص تو صمر تر آرد الطف خالقت

اعمال نفع را مر مجم تو عاکست — ابواب غیب بار بکلک قرا لفت
جرخیست همتو که کرین زاغ خاطرش — کمتر دقیقه دعلاد را یقت
تو طار خالقی بهر خوبی بنا آید — کسترده طار مجمر ز بخار لیقت
از علت نفاق علاد ض رض ساب — تیغ تو مغز دیک دلای شافقت
کلک تو فاک ابام کیب علاج کرده — بیمار را نکر که طبیب حاذقت
تیغ تو کیمیای اهن زوال کرد فلک — حصن خان که نه حارت طارقت
ابواب کیمیای تراهت — کین همت تصرف بر ایشر لیقت
بالاز ارزان قبض مصاحبت — با بیم دران تو امن معانقت
مناهان برا ستار دره سر عاده اند — کان ابتار بلوکهان را تمارقت
دره عضه زمانه بغیر تو شاه نیست — غیر تو هر کرهست زجم بیارقت
از دیدن کرتو هوا بر خاهست — وز نعل مرکبت زمین و بوارقت
بر هر دری بکار دم تو زدم زدکاه کت — فرخ دری که قفل کشای مغالقت
مصر بجود را کنز بهت مبارکت — بحری بنیان ندارد عطایای لارقت
فال بجود شاه ز بهت خبار مرغ — زان دیده هان کشیه جلد الرا لفت
شاها مرا بجد و بجتر هر از ان — افتاده ظل رحمت او بر خلایقت

ساقی بعید جام زر آور مدار شرم — زان آنکه بر تو عید بتر بن کار بایقست
از بام بر فتست عیش چه وقت تر فتست — میخانه جای ماتمه جای خوابقست
هم چون لیال هر که در ایام زور دست — مستور این مستهتر ک زنا لقست
ما نیز چون بهار جنیبت خر میم بحر — رسم دراز دستی ازکون دست وفاسقست
مشهور تا بدولت امن اقتنا بس — تعریف بعد مرکه در افواه زارتست
بهتر دعا خوش زمانه بعد انقراض — بنگر که آن دعا جابتر چه لایقست
تا نطق بر سکوت تهکم بتاس راجحست — تا عقل بر نفوس هم سال فایقست
باینده باد ذات تو خرم چو بخت تو — کز فضل بر عقول و تقدس سرایقست

رباعی

در راغ نخی کرنامه جان خواهد کرد — در ترش باغ هوا بر دلان خواهد کرد
خرده جند از باد هوا کرد دارد — غنچه کاصد در کیسه غار خواهد کرد
هر سو خطاب زبان آورد عیسی دم را — در دم مرغ هوا بر ایمان خواهد کرد
دیر زبغای کهن بر جهان داد کبر — دولت بیکنون در جوان خواهد کرد
باد ابابیل وکار خرس نفسی خواهد کرد — هر دو را بعد زمان جامه زهر خواهد کرد
از جهر تر کمر عنا رسیف دارد — شوخ جشم است سجه بر هوا زخمی خواهد کرد

خواهد بکند

خواهد امروز کار از رقص عیسی باز — بر در میکده بابان بجا زنغار خواهد کرد
مژده ای مرغ سحر خوان بهم آوازی من — چه دعا کرد که دارای جهان خواهد کرد
زاهد خام تمجاس بسر حشم کند — هر سر مست زنار دوزان خواهد کرد

بادشاها هم زمان تو بیاد بکباد
شهر و روز و ده و سال تو بیاد بکباد

نقش خط تو هر روز قمر یاد کرد — هر که زان نقش قمر را سر خوبی بیداد کرد
کهربا تا نکند از سر دعوی غلطی — لب لعل تو سخن گفت کهربا کرد
هم نشانی ز دهانت نسخن خاطم داد — هم خیالی ز میان تو کمر بیدا کرد
در میان تو کسی غیر کمر نتوان کرد — دست هیچ کس کمر یافت بزر بیدا کرد
روی باهان کمر از مشک خم چوگان زد — هم از دولت او بار خم بیدا کرد
نافه را بوی نسیم سر زلفت بخشید — تا کسی چیز بخود باز چه بیدا کرد
از لب لعل تو و دور خت عاصل آمد — این سیاهی و بدین نکته که بیدا کرد
با چنین صاف دلی ذوق عتاب ش زکجاست — در میان نیست تاری که بحر بیدا کرد
در وجود آمد تا عشق تو بیمار انست — نیم جانی بتوانیم مگر بیدا کرد
چون تواز جان بتوان باز خریدن آری — بی خوان هر نفسی جان دگر بیدا کرد

شب دهم ز سر آمد کرا زاغاز و نوز | جز انصاف شهنشاه اثر پیدا کرد

یارب شاها همه فارغ ز غم یارانیا
شب دهم روز دهم سال تو بسیار بیدا

دل بجوانی ز کوی تو کجا بر خیزد | خار نیست که از باد هوا بر خیزد
بر صبا رو ز صنوبر ز ان جبین باز نهاد | کجا از کوی تو صبا بر خیزد
خار راهی تو ز دامن چه توان بر گرفت | منکر این خار ز راهی بچها بر خیزد
چند رفت و کز تو کامی می کردم | تا دل از لطف تو از ان جا بر خیزد
کرم و لطف تو در حق گدا بسیار | کز تو جایی بجز مرحمت جا بر خیزد
کز تو باد دل لطف تو بیدا یارب | کجا از در من تو سودا بر خیزد
کز تو در باغ دلم لاله کند تر کله | غنچه یکبار که از بند قبا بر خیزد
بر سر کوی تو از خاک نرا مد کس نیست | در جهان هم چو من از خاک کجا بر خیزد
ز هر مان کز تو بر کوی تو بر خیزد دل | بجوا دار که خیزد صبا بر خیزد
صد جوابست تکفل ز بخشش ان را | بر زبان کز تو کند آنکه حیا بر خیزد

یارب شاها همه فارغ ز غم یارانیا
شب دهم روز دهم سال تو بسیار بیدا

روز بی از تو چو یک سال بر من تنگ است | جز کنم چون نفسی روز بجز یک است
غم هجر تو مرا کرد بسی روز سیه | نیست این امر عجب تا فلک زنگ است
هر دمی بر دل من از تو نیی راه کوش | زانکه هر دیده مرا در دلم آهنگ است
گاه و انست که بر هجر تو دل دارم کم | دیر گاهست که این زمزمه در چنگ است
بار غمی ز تو بر دوش دل و بر دل تنگ | بس بدین حمل غم هجر ز دلم سنگ است
خون من خورد و بجای دگری نرم می آمد | ترک جسته گرو عادت او بی رنگ است
گر چه از غیر تو صد لطف بجا می بینم | از چه از غیر تو صد لطف بجا می بینم
یک بت کز تو همه روزه بیابم جا ریست
خانه بر دل و فا بیش ندارد جا ریست
مسکن از دل مکن ای بت جفا جو که مرا | منزل دیگر دل نیست که آن هم جا ریست

یارب شاها همه فارغ ز غم یارانیا
شب دهم روز دهم سال تو بسیار بیدا

ای ز کرم بجمله جهان بر ز نیاز تست | این انصاف ز هر چه بخلق بر کمن
دهر از بهر تو کرد ست عنان را رام | سخت کاری مکن ای فلک ایام بکام کردن
آنچه بر دامن تو دامن جهان بر دامن | که نماند ستر اکار جهان بر دامن

هر که از خلد فراق آرد حرم عاقبت توبه
هر زمان فکر دگر در بنا کند صانع
قلم دانه فشاند و جمله نیکو کاریست
ای که خواهی ز غم خویش رهایی یابی
وی که بر خرمن صبر تو زند برق فراق
جسم چون مرغ ز احسان تو دارد بالی
ملک را نیست بر این بحر سفر را حاصل

اسماعیل در این ره چه بود زاد ترا
که عطا داد بدو مژده سیمرغ چنین
که بگیرد سر کلک تو چنان بحر عبور
باد با این کرمت گوید که کشتی چه کنی
خط امانی از احسان تو خواهد همه کس
ملک را گفته که ای حرز امانت همه کس

ابیات ناتمام قالبی بیاض گذاشته

دارد این رشته ز مروارید این عقد ثمین
عقد این رشته خط تست که دارد بر دوش
زین حسابگاه بجز دامن احسان نتوان
مرد خصمت چه تواند کرد چنین اقبالی
فلک از درج کرامت ندهد چنین آبی
بر خط فلک حکم تو گردد نافذ
ای خط امنت ز خطیر نفس خلق ترا

حاتم قدر ترا بنده نگیرد فلک
باز دارد ستم از خویش ز بیم تو ستم
هر که در سایهٔ احسان تو جا خواهد یافت
داغ فراق تو نهد بر دل صد خویش

ابیات ناتمام قالبی بیاض گذاشته

ای که با فرط جلالت بکمر بر نصرت
ای بخود مسند رسانیده سر تاج جلال
سید عالم زاده احمد بجان جویت عیسی
مرغ صیت تو که جولان حرم باهم کرد
جسمه از جسمه خورشید بود در اشراق
ملک از شوق حرم بر سر کویت مجنون
روی در خفیه سوی کوی تو هر دم میکردم
گفت کز دولت ادراک حرم یابی زار
میتوان محو ز اوراق دلم این بیت

زان جهان نصرت و فرزند کمین اهل است
با جرم با خویش ز بهر تو نشین اهل است
هر که در سایهٔ احسان تو اینمن اهل است
مرجع اهل دل و مأمن صد خویش اهل است

ابیات ناتمام قالبی بیاض گذاشته

وی که با فرط جلالت بکمر بر نصرت
با جلالت ز پی نام محمد بنشین
دولت معجزه دارد تو که طفلیت نشین
علم عدالت تو خیمه زد اندر عالم
هور را بوی تو صد عزم کند در ره شرق
وز بلا از تو جهد میکند از بیم گریز
که بشمشیر تو هر کار جهان را تدبیر
کیست کز دولت ادراک حرم یابد زار
میکند روی بضیاق دلم این بیت

کنت را ای دیده بین تا فارغ از اندوه گردی | شاه خسرو نیلی رخ را در کنار آری چو من

باز شاه عاشقان تالق مبارکباد

شب دوم از دهه سوم مبارکباد

ای بسا شب کز تو دیدم روز صد روز وصال | کرد چون جانم بجانان داد کز من رفت بال
روز هجر تو که باد صبح بر گفتی حلال | روز بیغ تو صبا بر گفت بر من چون زوال
خاک پای آن تو بوسم دیده روشن کجل | بوی تو بیرون خاید از دیده در دل کجل
ای بسا شب کز تو دیدم روز صد روز وصال | کرد چون جانم بجانان داد کز من رفت بال
تا نبود روز قیامت مهر تابان بر زوال | تا نبود روز قیامت ماه ایمن از زوال
ماکر انعام تو اندر آب صبح امید ما | صید لطف تو مرا هم جنس مرغ و ماهیان
صد هزاران بنده کرده خلعت عفو تو یافت | بر همه ابر ترحم بارد و مهر تو تابان
با نسیم لطف تو گشته ز خطا | هر که داند هوس تو نادر ملکین غلام
بار خدایا عفو تو مر ما را است ام | کز در لطف تو هم ما را است قبول و بال
گشته ز بند هجر تو جز بهانه حرام | هجر تو بر ما حرام خورد بر ما حلال
خرم آن جمعه که جمعه ما را کند | تا مرا زان ایوان جمعه را بر بال

باز شاه عاشقان تالق مبارکباد

شب دوم از دهه سوم مبارکباد

دوباره شب جمعه

جام صبح سپید از خون صبح ای صنم | کردی آفتاب بکش تو در نوای صنم
صبح سپید از خون صبح ای صنم | از پی جنگ باز کنی بر کمان صنم
جان کنی بیا که پی جان ستان آمدم | جان کنی بیا که پی جان ستان آمدم
صبح سپید از خون صبح ای صنم | سازی تو بی بهانه کنی بی بهانه ای صنم
بنیک که لعل تو فلک کهربا کند | زلف خمار ما کند زنار ای صنم
آن بی خور بهانه ز لعل شکر فشان | صبح سپید از خون صبح ای صنم
ماه ابر بی محابا بر جان و دل کند | دیدم صفای صبح دمیدن گرفت ای صنم
بس کن ز شرم حاضر صبح ای صنم | دامن خاک از تو بوی کرد ای صنم
صبح سپید از خون صبح ای صنم | از زور بهانه ای صنم
صبح سپید از خون صبح ای صنم | بر جوم آفتاب بر آید ای صنم
شاه معزز دین حق ملک خدای را امین | بخش او بس که از کرم مر عطای را

شاه معزز دین حق ملک خدای را امین
بخش او بس که از کرم مر عطای را

دوباره شب جمعه

از دل من نقاش زنگار محو وفای تو نمی‌رود — هر نفس جوهر جدید از خوی وفای تو نمی‌رود

از دل من عاشقان هر نفس آن صبای او — زآنکه دلم نمی‌کند یاد هوای تو نمی‌رود

تازه بود زخم من هر دم از آن نمک‌دان — بر دل من بیا بیار خنجر جفای تو نمی‌رود

بی‌کس و دل‌خراب او روز و شبم بحسرتم — بر طبقات چشم و دل راه برای تو نمی‌رود

قصر عسل کجا رود کلبهٔ من بنا نیک — عارض نازکش نکرد هرگز عنای تو نمی‌رود

از تقبل نفس دهد دیده کجا بدامنم — در نفس نوان زنان زنگ عطای تو نمی‌رود

ماه چو دیده عارضم بحر چو خواند مجلسم — بر در چشمه‌ام زمان بحر کبای تو نمی‌رود

ساقی بزم هر خدا آن زر زان سیاه خبر — باغ عذار عیش را سنبل نای تو نمی‌رود

ساقی مجلس خرجام بلور باده را — زاطلس لعل در دهم تا که بنای تو نمی‌رود

بلبل اگر بیخ کند نغمه بروز کار خود — نغمه من بیاد کس بهر سرای تو نمی‌رود

مدح ثنای نام تو ورد زبان خاص و عام — روضه خاطر امید شاخ ثنای تو نمی‌رود

ساقی خمار زنان بصراحی بدست
است نشان از بحر نمای دلبستین

جمع چو در طرب غمان آه زنای تو زند — کوه نشین زراه سوز کوه کرد رای تو زند

تا نکند فغان فغان عشق کجا میان جان — تا نکند هر نفس جوش و خروش نوای تو زند

روزنی کیا بکن زاهد روزه دار را — بر سر کاهای بی‌جهان عالمی نوا زند

خورشید بدیع از برون آید و از فلق — جوش کار دیگ ما قاب عالمی نوا زند

کیست حسن که کجی زند بر جمال تو بتم — تو بمن خشم بعد ازین بهر کجی نوا زند

حرف خرد نیاست بس کجی نشنوی از دلم — آنکه صفیر کج نهاد راست نوای تو زند

آب رخ دو عیار کز حلقه کبوتر حرم — سر طرب زنم هر دم از نغمه نوای تو زند

زهره زند نای عود را بر سر آتش از حسود — عودی بیکر عشق من بر نوای تو زند

باده بیار خضر خیز آنکه دل غمش — زان می سبز خیمه فلک بر سرای تو زند

آنکه بمن ز راه کین طعن زند بصاف دل — ممتحن از علو خود طعن بنای تو زند

ساقی بزم عیش از جمع نشان نقاش است
زهره بزن که بی‌زنان ساز نوا بجا نیست

خیز کلید صبح بین قفل کنای دل بگیر — جرعه‌ئی بخش کیان را صفای دل بگیر

بین که بخت روز زند اردنه جرعه خاک را — کاکل غنچه‌ها بهم هست برای دل بگیر

روز نشاط آمد ز کوی بجشن صبح دم — هیچ مگو ز ما و می خیز صبوحی دل بگیر

آمن محمد بلام هم حوم میم زان دگر — زان جماعه بوی خیر خیز بقای دل بگیر

با خط و ابتسام یار جان عروس را — آینه‌ایست جام می آینه نمای دل بگیر

آتش زد روح مبین را خاکیان سیاه بر سر
آتش زد طلعت عرفی زای آدمیان

شمع حیات می‌کشد باد حوادث روزگار
پروانه‌ها جان می‌دهند داغ جوانان می‌نهند

غرّه جنس روح را قوّت آدمی شکست
این همه برگ عزّت است آدمی‌ای زندگی

یار کند دیار محبوب زندگان خضر
آب حیات از دهان خوش برای زندگی

گریهٔ آدم بهشت در جنس ارزان مجلس
نامهٔ مسکین راستان خضر بقای کاتبین

آینهٔ جان صفا گشته لوای روی تو
آینه‌دیده‌ام مصفای روی تو

بر کف تست زندگی روح تواند کسی
تا نبود کف غمت کی بود بقای روی تو

بیم دو آفتاب هست خلق تو بیم جان ما
رنج جدای تا خورد ماه ضیای روی تو

زآب برای روی تو یافته آبروی خاک
جان و دل ای خوشا کسی روی نمای روی تو

از دو جهان نخواستم جز دو سه آرزو مگر
از دو جهان گزاده‌ام یک دو نمای روی تو

دیدهٔ ما ز روی تو آینه دار دو نماست
آینه جبههٔ تو بس روی تو نمای تو

روی بهار کم شود تا ز رخ تو دم زند
در دو جهان نمی‌کنم من ز تو جای جای تو

روی تو دید و شد خجل جسم مزیّن بتان
هست کنایه‌ای ز تن پیرهن قبای تو

حد کدام جبهه نیست مرکز روی تو
ماه خورد بر فلک مهر دهد گدای تو

نازم بدین نیاز

نازم بدین نیاز و بدین سجده صبح برای روی تو
فاتحه خواند و دم دهد بوسه زند مسیح برای روی تو

جوش زند بحیرهٔ روز کنار بر کفن مار ما دهد
در عرقت زنند بهم کان نجابتی روی تو

گریهٔ چشم بحر دل در عرض عشق
حاتم وحی جنس در آب سر حرف کلمای کاتبین

مرحبا شوق کز تو گیرد جان
صد بقا از قبا دهد بالا بقای جوی تو

دولت عشق داد جانی کان را بها کسی
کی خرد هر کسی را جوی و جانی جوی تو

عشق همایی عقل و جان فدای سر نیش
تا بر کرد پر شرف ظل همای جوی تو

نیست تو را دمی اگر زو بجهد جهد کسی
کز بجوش کسی رسد هیچ کسی فنای جوی تو

نیست بری کز مهر ان منزل عرش عشق تو
تا طبع خاک از جنس مشت بنای جوی تو

بر سر کوی عشق آن ساکه گدای کوی تو
بادی هی کند کجا کوی کند گدای جوی تو

جسم خوش تبیکه خاک بهر تو آب در دهد
جوی کم از تبر قدح بهر تو نیز عطای جوی تو

از کمر زکی نازکی بر دهد جراحت صبا
گیسوی عاشقی که نافه دهد کنای جوی تو

گر زدم بعشق تو جانی ز قدر جان برد
زان زدم کم دانمش نیست سزای جوی تو

ای بکمر خرد ز خوی خوش تو جوی مجوی
جوی مخور که نیست من نیز خوای جوی تو

خرد بهوای جان و خاصه بر ان کان روح
بنده شاه بحر زد کآمد برای جوی تو

جندگشتند اهل زمان بلای آسمان : خزل

زبدهٔ خوبی کرایم از اطلس آسمان نیم ... تا زحلم نبایدم گشت گدای آسمان

بوسش من مبین بدین نقش مجرم نگر ... من نخورم بنیم جو منت کدای آسمان

من ز کلیم فقر را ساخته ام عصای خود ... کردن من حرام شد بار دگر عطای آسمان

ملک قناعتم کرا لاجرم دل دهد بفقر ... بازدم باسمان جنس عطای آسمان

در سرای آسمان هیچ نیرزد متاع من ... کاسهٔ لای نزد کهنه سرای آسمان

بایدم از زمان خانه فقر بخانه ... کرچه بخت بیدم دزد ز اختر بنای آسمان

نقد کسی که آنرا در خاکیان طلب ... راست ازان نمیشود بنده دغای آسمان

انگبین عشق هر کی خورد قند تر زمین ... آبله شد هوای او قلعه کنای آسمان

قاضی حرم چو می زند با کهم زحد برون ... من حکم عادلم ترنیفضای آسمان

من ز جفای آسمان بر در پادشاه میرم ... کاهل زمانه دارد بر هم بجای آسمان

بخت وقا بدولت محمد ملک ستوده

عرش حقیقی ایزد ارض و سما ستوده

ای ستوده ز کبار دین خانخانان ملک ... حرز ظفر ز اسم اعظم ز رای ملک

ملک چو تو نزاد کس از خطهٔ جلالزاد ... نعل سم سمند ادهم تو بجای ملک

منصب عزة شعبان مملکت ستاهوا

حضرت کبریای اهل کرام سلطنت ... عزت و مجد و فر و شکوه طراز مملکت

آنک الهند خزل : ... شمع ضمیر روشنش راه نمای مملکت

حضرت کبریای جان مالک ذوالجلال ... ذات ملک لقای او اصل بقای مملکت

نام سعادت توأمش صبح ضیای سلطنت ... شمع ضمیر روشنش راه نمای مملکت

ای که ز حفظ عدل تو ملک امان گرفته ... در نفاذ محیط عدل تو ای مملکت

بست عدوی ملک را عقد زکات سر بسر ... با تو قضای بد نکرد آرزوی مملکت

مملکت بر دعا ات است زینت عمر تو ... ز انکه دعای جاه تو هست دعای مملکت

از همه بیش مملکت بر تو مبارک است ... راست بین از همه بیش ازین تو سزای مملکت

منصب عزة شعبان مملکت ستاهوا

حضرت کبریای اهل کرام سلطنت ... عزت و مجد و فر و شکوه طراز مملکت

آنک الهند خزل : ... شمع ضمیر روشنش راه نمای مملکت

حضرت کبریای جان مالک ذوالجلال ... ذات ملک لقای او اصل بقای مملکت

نام سعادت توأمش صبح ضیای سلطنت ... شمع ضمیر روشنش راه نمای مملکت

ای که ز حفظ عدل تو ملک امان گرفته ... در نفاذ محیط عدل تو ای مملکت

بست عدوی ملک را عقد زکات سر بسر ... با تو قضای بد نکرد آرزوی مملکت

مملکت بر دعا ات است زینت عمر تو ... ز انکه دعای جاه تو هست دعای مملکت

از همه بیش مملکت بر تو مبارک است ... راست بین از همه بیش ازین تو سزای مملکت

مدح بخش تاج خود مملکت ستوده

حامد صفت کشور عرصه عالم کشین

ای خجسته صاحقران فرخ معرکه ... تیزه دز نیکی فزق قلب کشای معرکه

خصم تراز شعر هست و ایکن نه چنین ... زهره که معارضه با تو نیای معرکه

خانه عمر دشمنان کرد سخت بر هم چنان ... شاه بخشت آهنین من خشت سرای معرکه

تیر تو در عدو یکی چون بهم رسد بنی ... بر صف دشمنان زند صد صف هیای معرکه

دلاور کاشها سر تیغ زن طمعه ردت — کز سر تو هر کجا که زند باد عدای معرکه
تیغ علی تیغ زن آنکه روح محاطبه — در همه جای خود حرز بجای معرکه
برق شعاع خنجرش کوه بکاوه در کمین — موج سواد لشکرش بحر بنای معرکه
گشته سر بر ملک فتح نشان مملکت — برده خوی خوش کرش رشک هوای معرکه
جام حرابر قدح تیغ خود از غنا — کاوس زیر پای چه اسپر نوای معرکه
خاسته گرد لشکرش قعر معرکه اسمان — فوق سنای اخترش رفته سرای معرکه
بیش ق از گاه دی دیده ندیده بیش و — بیش سحر کمتر از بیش لوای معرکه

راستی کشت عدل را مه خرد اکنین
راستی تشت فتح را اهمای بلستین

موج سحر کرد هر زمان سر بحر عطای ایزدی — سایه شاه بر ظفر حرز حلای شاه را
برق قدر او قدر کرد سپاه را ظفر برد — آمد و آسمان رحم وصله قبای شاه را
چهر شرف بر آسمان عرعر کرد و بخ خم — خواست که بوسه دهد مسند قبای شاه را
ماه رکاب بوس خود خواهد و فخر را بتو — خواست بگاه بوس ماه گدای شاه را
تا کمر فتنه تافت زهر ملک کرد بجاب — ماجرم آفتاب بر داشت برای شاه را
ساخته همای همت رایت عزم را زده — بادیه بر هجای سایه همای شاه را

نصرت ملک تست در همه کار آسمان — بر تو نماند اگر کند سر ای شاه را
مدح تو من کرم ایم در دهان کرم زده است — حرز بود خون ما کرد دعای شاه را
مهر زبان ای حضرت مدح تو تا جرم قدر — زانکه نیافت گزاف بحر ثنای شاه را
صورت طاعت خرد جمله بجای آورد — یافت بحمد متصل روز بقای شاه را

دلت خوش بخنان که هست از تو بتر کند
تا طعنه عاجزان بر تو نتواند کرد

بر تو زدن نفاق را دخت عطا ایزدی — تا بابد بسان کرت اقبال ای ایزدی
از عدد تو تا بتو موج نفاق را ثرد — کز ظلمات کفر تو نور صفای ایزدی
باد قضای ایزدی تقوی رضای تو — رای تو خود نمی رود جز برضای ایزدی
حکم قضای ایزدی امر تو را رکیب — منع نکرد هرگز تو را منع قضای ایزدی
بر در خلوت آسمان زکر زبان قدسیان — بار دعای جانت بعنایای ایزدی
بنده نیاز بر زبان تا کند ادا — یافت حال طاعت تو فرد بجای ایزدی
دار بقا بیت الامان باد حصن تو — دار ملک بقای تو یافته بقای ایزدی
هر که بدیده خرد بهر تو رای خرد زد — باد زدود کار او رای تو بر رای ایزدی
باد همیشه از خزان ابر کرم بار کرت را — جرعه عیسی کمال ابر دم ای ایزدی

خوان عطار مرحمت را طوق گردن کرده
بر سر خوان مرحمت داعی صلای آزد کرده

بلا فلک غلام تو از تیغ تو امان یافته
من ز تو سلطنت زنان آزد و مرا ایمن کرده

بیت دعا از لفظ من بجا نیاورده مرا دعا
کان بی حد از خلوص دل راهست زنار آستین
واجب گیرد بلاجرم

نسیم صبح سلام مرا بدلستان برسان
بیام بلبل عاشق بگلستان برسان

کبوتر حرمت دارد آنه خوانم کرد
روانه کرد بجانان ز من روان برسان

هزار قصه رسیدت ز من بگوش کشید
دگر مجال نماند بگو ایان برسان

کمند عشق او اگر چو من رسد بصید
دقیقه از من مسکین بدان میان برسان

بجان دهم ز تمنای وصل آن حضرت
ز من بدوست دعا گو دگر زمان برسان

بآستان مرادش غبار من لیکن
نثار غباری از آستان بنان برسان

دلم ربوده بتی چابک دلستانی چست
بتو بآنش رخسار دلستان برسان

بزلف او خبری زین دراز کرده بلا
بگو ز من دو سه غمزه غمزه جان برسان

گر نسیم باغ رخ او بنفشه بار دهد
زمن سلام بسنبل دراز خوان برسان

زبان بسی ز دهد لب اللسان بعاد خوانه
بزیر لب سخن من بدان زبان برسان

ازان دیگر

نسیم صبح سلام مرا بدلستان برسان
بیام بلبل عاشق بگلستان برسان

کبوتر حرمت دارد آنه خوانم کرد
روانه کرد بجانان ز من روان برسان

هزار قصه رسیدت ز من بگوش کشید
دگر مجال نماند بگو ایان برسان

کمند عشق او اگر چو من رسد بصید
دقیقه از من مسکین بدان میان برسان

بجان دهم ز تمنای وصل آن حضرت
ز من بدوست دعا گو دگر زمان برسان

بآستان مرادش غبار من لیکن
نثار غباری از آستان بنان برسان

دلم ربوده بتی چابک دلستانی چست
بتو بآنش رخسار دلستان برسان

بزلف او خبری زین دراز کرده بلا
بگو ز من دو سه غمزه غمزه جان برسان

گر نسیم باغ رخ او بنفشه بار دهد
زمن سلام بسنبل دراز خوان برسان

زبان بسی ز دهد لب اللسان بعاد خوانه
بزیر لب سخن من بدان زبان برسان

ازان دیگر

نسیم صبح سلام مرا بدلستان برسان
بیام بلبل عاشق بگلستان برسان

کبوتر حرمت دارد آنه خوانم کرد
روانه کرد بجانان ز من روان برسان

هزار قصه رسیدت ز من بگوش کشید
دگر مجال نماند بگو ایان برسان

کمند عشق او اگر چو من رسد بصید
دقیقه از من مسکین بدان میان برسان

بجان دهم ز تمنای وصل آن حضرت
ز من بدوست دعا گو دگر زمان برسان

بآستان مرادش غبار من لیکن
نثار غباری از آستان بنان برسان

دلم ربوده بتی چابک دلستانی چست
بتو بآنش رخسار دلستان برسان

بزلف او خبری زین دراز کرده بلا
بگو ز من دو سه غمزه غمزه جان برسان

گر نسیم باغ رخ او بنفشه بار دهد
زمن سلام بسنبل دراز خوان برسان

زبان بسی ز دهد لب اللسان بعاد خوانه
بزیر لب سخن من بدان زبان برسان

ازان دیگر

نسیم صبح سلام مرا بدلستان برسان
بیام بلبل عاشق بگلستان برسان

کبوتر حرمت دارد آنه خوانم کرد
روانه کرد بجانان ز من روان برسان

هزار قصه رسیدت ز من بگوش کشید
دگر مجال نماند بگو ایان برسان

کمند عشق او اگر چو من رسد بصید
دقیقه از من مسکین بدان میان برسان

بجان دهم ز تمنای وصل آن حضرت
ز من بدوست دعا گو دگر زمان برسان

بآستان مرادش غبار من لیکن
نثار غباری از آستان بنان برسان

دلم ربوده بتی چابک دلستانی چست
بتو بآنش رخسار دلستان برسان

بزلف او خبری زین دراز کرده بلا
بگو ز من دو سه غمزه غمزه جان برسان

گر نسیم باغ رخ او بنفشه بار دهد
زمن سلام بسنبل دراز خوان برسان

زبان بسی ز دهد لب اللسان بعاد خوانه
بزیر لب سخن من بدان زبان برسان

ازان دیگر

نسیم صبح سلام مرا بدلستان برسان
بیام بلبل عاشق بگلستان برسان

کبوتر حرمت دارد آنه خوانم کرد
روانه کرد بجانان ز من روان برسان

هزار قصه رسیدت ز من بگوش کشید
دگر مجال نماند بگو ایان برسان

کمند عشق او اگر چو من رسد بصید
دقیقه از من مسکین بدان میان برسان

بجان دهم ز تمنای وصل آن حضرت
ز من بدوست دعا گو دگر زمان برسان

بآستان مرادش غبار من لیکن
نثار غباری از آستان بنان برسان

دلم ربوده بتی چابک دلستانی چست
بتو بآنش رخسار دلستان برسان

بزلف او خبری زین دراز کرده بلا
بگو ز من دو سه غمزه غمزه جان برسان

گر نسیم باغ رخ او بنفشه بار دهد
زمن سلام بسنبل دراز خوان برسان

زبان بسی ز دهد لب اللسان بعاد خوانه
بزیر لب سخن من بدان زبان برسان

بدار ای مرد یکبار ای سخنگوی را
بدار ای مرد یکبار ای سخنگوی را

مسبح خواست که گوید ز بر یا نمی
زبانه گفت که او را تو در جهان بر سان

زبانه ساز نه مرد زبانی ابر سان
بدان دراق نه جان را تو در دهان بر سان

اگر دام بهارت کاهل از جهل نمی
خبر بلبل غارت کر خران بر سان

حریص تا نه جهی زان که فتنه انگیزد
مثال نافه آهو بر شبان بر سان

بگو که گر مرا عیدی کنی بر من
سر بلهدی خود را بتو همان بر سان

بحر خ که تو هم همدم سلطان باش
ز دهل سنبله بر دزد کهکشان بر سان

جهان مانا که مدار خصم را بجهان
از بن جهان بجهانی دیگر بدان بر سان

اشارتی بفهم کن مکن خیره از سر راه
تو الله اکرم با من و جان بر سان

بتیغ گو که زبان را جواب گر نگذاری
مناقبی که مرا باید شمنان بر سان

بده تو گیر بیان را بس که نخواهد دان
بروح نار که دعوی از مسلمان بر سان

باقتاب ضمیر تو گفت فیض مرا
ز قبر دان جهان را بقبر دان بر سان

ز عدل داد که بر ای جرح خط سبب زد
کز بن کن از جهان تا بدان کران بر سان

بخاور ان نه جهانت خوان ز کسی
بباختر نه بشام هم جهان بر سان

بگو که عدل تو گفتن از نبی خوش آید
بدرگه نبود ابر سیان بر سان

باب کرد

باب کرد خطابی نهج گفت گفت
که فیض ما بهم دجور یاران بر سان

صبا برای خدا بهم که محال افتاد
دعای من بجان بر خماریکان بر سان

واگر بخش نتواند ز من رسانیدن
ز درد من بر آن ناله و فغان بر سان

بآجر بان بیچنی بخال دری هش
دعای بیدلی و دعای من بدان بر سان

حدیث من بجز خواری من بیاران مگو
جنانجم بانچنان بکوی هم بنجنان بر سان

زنا توانی با بهم بت عذاری هست
تو عذار لک بین عجی که بی خوان بر سان

دلا زمان ار بکن را بیوس صد بیدل
دعای من بشاب بر کران بر کران بر سان

معاذ ز انکه ال اختر نیز داده

باب سی و یکم

طراوتیست جهان را بفر فروردین
که هر زمان بخجالت آسمان زرد زمین

ز لطف خاک جهان را بمن مو اخالب
جنانکه مجلس جان را ز جام عرق زمین

فلک ز فرش قرنفل بروی اسپیدکن
مواز بر تن جهان را بجای کتان کمین

حریر سبز فلک را بدام کاوه را بستر
کنار بر کمر سرو را بنفشه را بالین

مرا ز نیر خوش آن آبگینه می زنان بر دل
تو اغای کلاه و بزه صبوحی خرنان

از خنجر چو شود سر آن کرد زهر دیرین
چون برج شود سر آن کرد زهر دیرین

شمار نکس عنا بعینه کوچ — که زهر جمز بنای کاله و نشر
کدیه اهل بحر که بخوان از عمت — بامده اهر زدیا خسم حور العین
غلاکه لاله کز بیوع خرب — کشاد غنچه دهان خوش بخنده بر زمین
رسیا خرد اجم بخانه بحرام — زدر اخیه کاین مزاز حوتین
جوف عارض کاین لیاس خوار کورا — معاینه ذکاء نیه تا از کردنکین
تمر جوف ظم زیاز لاله جهر رعت — که کرم اند در این نظم دلک نصمین
جهان جوف مزبحر باجاه جم مرجوع — اکر معاینه جوید عشق تا معین
جوان صبح بیاری کاین قبر جنبر — جو نسیم سحری بر کنار کاه نشین
بکو بالله و تکس بیاد هار مر — جنین زدل لطیفان بیان از دن جنین
نه انک ساغری جوم غنچه از خرقه — غان کنک دنشیند بادل خونین
از بن جنین سر رفق علم این بر حرا — ملاذ ست و در این دکند این مم جنین
بغنچه درته اندن مسکن بحکس باغ — کار بهار فروجین دهد بخود تمکین
کلیم دار زبان عقل ات سوسن را — کشاده باجبان صحا بر با تحسین
کدای زفیض عطا بتو ربا بر خیز — کل جمز کریا بر جوع کت عجمین
زهد خاکر بنا بر بنا تر با لطفت — برا ذرد بنا بر خلد برین

محاهر کرمن

جماهر کرم تر هر بحر از دوزد — تاج لعل کان را بنده از زمین
سخاب و اب جوانه جوابر سوس را — کهر کنم مه آثار فضل شاهب این
منه کدای در بحر و بحر اهو فیض — کدای در بر دریا کاه دری زمین
عیاث اهل ممالک معین ملک و ملک — عزیز مصر ممالک معز دین زمین
قضا تران قدر تر شاه سپاه — زمین وقار وقار عز خرد تمکین

بناه دین سلطین عجم کهف انام
محیط بحر یار افنا بر دین

غمشیر کمیدار کین جوش حلم — رود زجم قهر بیاکمید حزین
هزبر بیشه بخم بیفکنان بنجه — اکر بهم کنک التفات از مسکین
بزور مردی اکیت شهسوار ملک — غزاله نام زنی جرخ تا بر خانه نشین
زتار بر جم او زور فضه می تابد — بجنانک از در کس زلف جان بفکین
زداغ طاعت او بر خاک کردنا — زداغ مرتبه بر سر نهاد کرفته زمین
زهر زمین جو بیارد کفش بجای نباتا — برآورد بیا سر از خاک کنجهای دفین
زعین رای جهانکیر عدل او موزد — زعین فیض نوال ابر کوهر جین
زعین لعل اوقوت مواکبت دراقاف — هزار بایه بر آرد زخرد زخم زمین

جهان بخش شهنشه میزان عدالت شه طیار
که میترسد کبوتر بر کند شاهین
ازان کاید که از روز کار احسانت
دای زد تا کسی خمر خورد بی خیر خصمین
بر طالع تو مهر از بهر ثبات فلک
بر طاعت تو عمر از بهر تتابع فلکین
ظفر پیوسته کند تو معتصم بالله
که فتح آید از تو هست جهد حاجبین
بآب تیغ تو میر حبوز کین کرخوه
بود حاذی بن برزین جواشن ارزنین
اگر سپهر دراید بسایه علمت
نیابد بر دو نشین فلک مهد بنین
عدد ضعیف کلم بر زمین تا فلک
اگر وقار تو بیند از بیند ما نمین
اگر ز رخش خلعت عزا و ری یابد
سزا نجه ری فرو آرد بیمند چین
زبان بین زاده ارجانیش آید
اگر کلیم بثنا بتو شرح تلقین
اگر چه طبع روان هست بحر گهر
و اگر چه شعر متین هست بحر مبین
مرا تصور مدحت چنان بر آید نوح
شکسته بر مکسیه راهوای علیین
سخن دراز نکشیدم کمتر زان دانم
که جبر بیان آمین دانه بر زبان آمین
میز تا متوالی تر بیش انامش ذکور
همه تا متوادی تر بیش نهورو بنین
مرا ز اجل الهی بقای عمر تو باد
نهوران عمر از دهقان فرو دین
ملوک ملک دا عز و طیع و دیعه
خدایی عز و جل حافظ خیر معین

ای منزل ات علمت ادراج ثریا
روی ظفر از آینه تیغ تو بیدا
چون تیغ تو بتابد تو گوشه عمه جاکر
چون چشمه تو جدا ول سیدا عجبا
کرد جوت خان زنان از بهر خریدار
تیغ کرمت آبکشان زهره در دریا
از بهر خرف دو ابل عجمان تو ادیم
در زاول احکام از زان امن ظفر آرا
خاقان زمان تیغ ابن ابراهیم
شاهان جهان را ست زبن کبیر علیا
بکسس بر ایوان تو خرند همزور
با خیمه از دیوی تو کرزند محلا
کفار سانق تو کز بیان ز دیشمن
کبیوی لوا بتو ز رواه صعف هجا
از کرد بجهد تو بنا زد تن بهرام
از عدل بجهد تو بقرار ز سرا دا
ای دیده از ابر ان تو از نه ضرا مروز
زیبا ز کرمهای بر سان ابن غصبن کلا
عقل از دین رای تو آموخته فاتحه
روح از اثر لطف تو انداخته اسجا
از بهر جاه از دیکاهی خواهد آبکمند
اجرام بکسر دو سر از حرص جو اوا
جون تیغ تو کشت بلا مر دای جرخ
ناظر بناه بر کاره عالم فردا
بر دانش تیغ و کمند از جه کیا طلعت
از عجز تو همت ابن همه از کرد ز اعدا
بد خواه تو بکسار ز تو او عالم مرکست
زان کرد ز کرانش سر ابل تقاضا
انصاف ای بشیر تو با ابن همه تزجی
با خصم بنکار بسی کرد مواسا

ناصر

گر لحظه از خدمت نمی‌پیچم عنان — جز خانه زنبور نمی‌بینم خطا را
از سر که برآید سوداگر دون همت — جز سر ندهم عنبر شوق این قبه خضرا
از زخم خدا عشق چو بر جان زند آتش — فریاد برآید ز دل صخره صما
آن روز که آید ز زبان ولیش تسمیر — باشند باوصاف ایاز تو مقر با
جز شمع که بر دین ز دنیش کرد اطلا — جز شمع که بر دین ز دنیش کرد اطلا
آنجا که کند لشکر دل خواه سیاحی — همت چو عنان گیر دل باید همتا
دری مه رایت گر آرای دری کردن — رایت بشناید تجلی قلعه دینا
گر قلعه هفتم سا رح بیت کیوان — صد بار دو فرسخ ازی این قلعه خضرا
ای سایه حق بر تن اولاد آلعبی — در ناصیه فرقت چو خورشید مویدا
ای مصدر اعدای ظفر یار که بر داد — مرغ حرم فکرت آمد حط اذا
تو بیش ز عیسی دگر اندر حمل نیست — این بس ز دم هر یکی جوز لیحا
تا از اثر سوزه و آهن شد یکسان — تا از اثر تیغ تو آهن شد بیضا
اطراف بلاد تو شد از امن مزین — امید مراد تو شد از فتح محلا
الحمد لله که ز تیغ فتح ملاذی — جز منت حق بر تن از دین تعالی
تا هست جو سر کنج لالی در معانی — بگشاد ضمیر تو بنا یق در انشا

ناکاه چنین

ناکاه خیال صنم از در خطر آید — هم رخ ای ز خ آذین ز خانم خبرا
آیکاه مرا از تو تمنا بحضور ما — از دور ز حضرت باز ز دست نیاز بر ما
هم لعل تو جا بست لبا لب بگوهر — هم ز لف تو ا بست سر ا سر همه سودا
از بالا سحر شام ز دین تو مشوش — وز شام هر پشان تو خر شید مجلا
افتاد بحر حلقه از زلف تو آشوب — برخاست هکر سنبل جعد تو غوغا
بنشاند بحیله جهان تو بیکدم — در زیر فلک شمع جهانتاب مسیحا
در عشق جمال تو خون در دل حرم — بر منظر اجسام من آیی بتمامت
از زلف و ز عشاق تو اصبر مدارست — از داد و ز بیغا که مرا نیست علاجا
از جا که رخت دست تهم بر دم بغداد — صد جان ا بی بین تو ا ز دم بیغا
مرکان تو بر دم ز دهر دم ز اجتناب — جون قلب عدو بیغ تهنه ا جیحا
شاها منم آن بحر معانی که مدحت — در حلقه گوش سخنم لولوی لالا
در نظم رساند سخنم را بتری یا — در نظام کهر در د طبعم بنهایت
تا لایق تخت مملکت و آیشه عدلی — از کرد سپاه و دم بیعت مصفا
باد ا مکه نفس مراد تو حصول — در ناصیه این فلک آینه سیما
جشم فلک از کرد سپاه تو مکحل — روی ظفر از خون عدو تیغ تو حمرا

وله ایضاً

این کلبه نیست یا صحرا و ما بر سبزه‌ها — وین بزم نیست یا مجلس و ما بر آستانه
آسمانست این و لیکن آسمانی پر ز ماه — کلبه‌ست این و لیکن کلبه‌ای پر گنج و گنج
ای فلک را دون‌تر از پایه قصر تو سپهر — وی زمان را کمتر از درگاه تو سال و زمان
جز ز احسان تو نبود در جهان ما را سبب — جز ز فرمان تو نجنبد در زمین ما را روان
بحر جیحون این زمان از سیل ما گردد خجل — بیت معمور سپهر از بیم ما گردد خزان
بر بساط حضرت تو آمده رحمان و اتول — در حریم حرمت تو کرده ایزد آشیان
بازرع عمر تو بستانده آب آفتاب — با صفای صحن تو شاداب گشته بوستان
سبزه‌زار از سرو‌های قد تو پر حور و کنار — کوهسار از گل‌های روی تو پر سرو و بان
با هوای مجلس تو راح روح‌افزا بهشت — از نسیم بوستان تو باغ جنت بوستان
هر درخت از بیم تیغ تو کمر بسته میان — بسته بر اعضای او هر شاخ چون کوه‌ی گران
سیر کردن نیست گرد بوستان تو ملال — از صفای بوستان تو حاصل است این کامرانی
یار دایم باد با تو همچو با ما همچنین — با هوادار تو باد این بخت و جان و این جوانی
جان این و خاک پای تو کاین بود همسنگ — جیحون این و خاک ایسوته با کوه گران
از تبر تاری ز عکس عمر تو ایوان حق — از هوادار تو ناید یک گنه تا زندگانی

دیده‌های دشمنان کرد از غمت گریان مباد — زخم ابری حاجت تیر و کمان آسمان
آسمان مرد دلاور است و هر سپهر روح — یک ز صد خنجر ترا سهل است زین آسان مدان
ای که کار جاه و حشمت کرد از احسان تو — هر که کار جاه و حشمت سعد کرد از احسان مدان
با غلامان تو نبود ای ز دیو و خیره‌کش — خوی جنیان تا نشان قدسی بنی‌آدم مدان
ای دماشیر کرم را ای که کار آموز تو — جرم خاکی خرمن سیر ترا بر کس مگیر
تا بود یاران ترا رحمت ز یزدان مستدام — تا بود اعدای تو در آتش سوزان مدام
در حریم کبریای حضرت تو جبرئیل — در مقام بندگی تو کمترین خادم است
میکشد سر سجده از اعزاز تو بر آب و باد — سیکند دل بندگی را در ثنای تو دوام

اقتباس از سلطنت سلطان ادیب

کاسمان جز او خریدار نباشد بدینسان

ای ز سلطان ضمیر تو زبان در کام فکر — کاسمان جز او خریدار نباشد بدینسان
در زمانی کرد غیرت تیز بر خصم تو دور — بی‌سر و بی‌جان شد از تیغ تو در یک زمان
خانه انصاف را تیغ تو بنیادی نهاد — هست تا این خانه بنیاد تو بادا جاودان
راست همچون بانگ رعد آید ز تیغ آبدار — از زمان کز مشت دشمن میکند بیرون عنان

دشمن بیمار

در مطلع الثانی

آنرا که ایزد جهان داد کامرانی بخشید
تیغ و کمان او جهان را مایهٔ خوف و رجا
دولت از اقبال او روشن کند ماه و مه
آفتاب از نور رای او گرفته روشنی
یاد نام او همه شب ورد بیداران بود
ورد او در خلوت و در انجمن ذکر ثنا
از ریاض او نسیم مجد و غیرت میدمد
از سحاب او سرشک جود و رحمت میچکد
نه نه با بیم او جان را قرار و دل را شکیب
هم ز بیم او بقا را روی و هم ملک را بها
رمح او در معرکه تا خصم را مقهور کرد
هر زمان صد جا بدن را بر زمین افگند جا
کی تواند کرد هرگز رمح تو قصد کسی
کو نه با بیم تو دارد رمح را در زیر پا
ای که از بیم سنانت در دل دشمن هزار
هر زمان صد رخنه پیدا میشود چون آبگینه
تا ترا در دست باشد تیغ و رمح آبدار
کی توانند از تو بستد ملک و مال و جاه را
تا ترا بر تخت باشد جای و بر سر باشد کلاه
کی توانند از تو بستد ملک و مال و جاه را
تا ترا بر تخت باشد جای و بر سر باشد کلاه
کی توانند از تو بستد ملک و مال و جاه را
تا ترا بر تخت باشد جای و بر سر باشد کلاه
کی توانند از تو بستد ملک و مال و جاه را

ابتدا در دایرهٔ کاز ابتدا نیست انتها

دایرهٔ کاز ابتدا نیست انتها

دولت سلطان ابوسعید عهد دولت او گرفته
ماه بر نیمهفت بر سعد کیوان گرفته
هر حزار اطراف بحر و اطراف را کماف
دامن تیغ آفتاب سایه بزدان گرفته
تا جهد رایتش بر بغل کژدم فرخت
شانه بمانجوز روم تا در کیوان گرفته
از طرف ری و تبت کز نهیب سپاهت
واز هوای لشکرش ترک سلیمان گرفته
گرسپاهت که هست سرمه چشم ظفر
رفت ز دیده جهاد میل عدو ساخته
ساخته بحر نوند از هجر زمکران رخت
دامن قدرش ز عجز چرخ بدندان گرفته
ای که چرخ و زمان خرد از بی ایلغار تو
بر بیفتاد جهان و عزم تو یکسان گرفته
از حشم ممالک بر که خورد آنگه رای
یاد تیغ تو ابا کله سلطان گرفته
حکمت خواهد گرفت از هر عیار خراج
دایره را ابتدا از خط ایران گرفته
فتنه امروز کرد بی تو دری مرکبت
با تو ز عهد الست دامن پیمان گرفته
ملک ترا کرد دامنت حصن حصین برین
ریسمن عزت شرف بای بیابان گرفته
خصم ترا دوستی تو جنت و صحرای خوف
مور صفت رخنه جوی قلعهٔ مژگان گرفته
دایرهٔ گشت ازین هیچ مرو نیاز دور
لیک بدت کمان ارقم و نعمان گرفته

از فرح کاشته سر طرب عشاق دروکن	این غم ازاق و اخضر زاده صفا حاصل کرفت

والمطلع الثانی

کردکان عارضش ما خط و خال کرفت	حسن رخش خرد را بر کدا سان کرفت
نقش زد بوسش او در دل کاکل سیاه	لشکری از جین کشاد ملک خاقان کرفت
خط عذارش که بود در قمر	کفر برآورد سر خط ایمان کرفت
رایحه سنبلش نافه تتار یافت	جانبی مکوس حسن حمه جهان کرفت
دیده ندارد اثر عارض زیبای او	هیچ کسی را بدین زلف نشان کرفت
داد که از دیده ام راه سرشک نبرد	دیده غمزه اش در جانب دزدان کرفت
خانه دل جان من لاله رخ سمن بغ	کرد یکجا بر جاه رخنه ازان کرفت
مردم چشم کرم جزو من خون جکر	سالک راهم از ان خانه کاطوفان کرفت
در تنکیرد دم تو بخنم باز کرد	نیخ دم باد صبا در دل خندان کرفت
جان سکندر ز سر آب کهن هم دوسی	باز ز قصر سنه سلوه زخاقان کرفت
جزو غبار از سر راه جهور غبار	خاکسم و خواهم تا از سلطان کرفت
سر که ما میل بار در دل افتاب	سرزده موی ستن من زبان کرفت
باز در ایاغ حلقه کیخسک داده	کرد بدوران ازل سیر جوان کرفت

در بعد از ترک شکار در رکن ضیا	حادثه جرخ خرا خرد را کرفت
ماه بدر کس سحر را بدر خم میدن تیغ	راه حرم از دل کافر شمشیر کرفت
ای زخدا کرفت قطره زره	آنچه فیض کفت بسنا کار کرفت
ما بجز تو نک عین جهان از سواد	انکه ترا نیافت عمر بر انسان کرفت
موی بجد بدین بجوده بین در خم جان	حرخ عطای ای برا جرم جنون کرفت
شاه سوار اکه جز ران مدان فلک	کوی ظفر ز راه حکم در خم چوکان کرفت
جشم بدان از خنجر دو شعله فلک	فال سعادت بدان طالع جهان کرفت
جهر زکیهان جرخ قدر تو کرد سر	فوطه خرسپاه ز اکوی کریبان کرفت
یافر ز انصاف تو کاس دل کران تری	آدم و حوا همین دختر عمران کرفت
معجز اثار راه ابر کرد بعد از سحاب	منحه آنسر غیب خاطر امکان کرفت
تا کبوح آفتاب نهضت نیم روز	زنکی سخت از جهان صحرا ایران کرفت
رایت فتح تو ظفر را بر جبین نکار	انکه بیکر جمله فارس صباها کرفت

وله ایضا

بیس از ان ملک که حجر را بر سر نهاد	شاه ما اکنون بسر رفته ز سر نکذرد
ای غبار رفته بر تن سر ما ای تو سه	روی عالم را بفضل ذوالجلال اکبر

سایت

کام خمار مدار خرد ای بار بی قرار
که میرد بر امید بر ایام روزگار

ساقی اخمار در کر بی خود روز کرده
بزم شاهنشه زمان جام جم عهد ابنا

خلد جنان است و در و باغ حدائق حوار
روز عید است و روز باده حرام است حرام

بر کو چه خمار بشکن بر سوی میخانه
خانه کیر که بشکند بر در هر خمار

صحبت ندهم که خم خمار نبیند
تو بدین آتش آن کبد بریان نخورد

ذاهد ری دگر جهان از تو شام نوح
که بجای همه روز مرگ ای ری زنار

سر بزیر آر جام اگر نه بخاک اندر
در شش دیده نیز بعد تو خون بار

جرخ با مشعل صبح بدکه لگد
جام عنبر عبد تو عنبر سارا

وله ایضا

ای سر زلف تو دام سر کیتی حلقه دام
از سواد طره تیره تو ابر اطوق حمام

تا بکی ای بعلت خط مکین بر جبین
روی تو زر سرایت لبت مسکر خام

دهنت نیست نمود و لبت نیست وجود
من ز دانایی و از بیشی و بیکر بادام

سرو نزد تو کی زیبا قدم و بیش قدم
کو قدم بیش نهد و بیش زند خوش کام

جسم با مرگ قرین است و جهان جمله سراب
دل با دام سر زلف خوش خواهد بادام

هر که خواهد ز تو بر خوردن او را زنهار
دامن خویش ندارد ز دو عالم بر خام

سخنی دانه قرار است بدام دل ری نرسد
تا کی از کوی سر اهل کرا دل بیغام

خون بسی ان دل ما ریخت بخم کنجد ری
خون چه ساجد بخاطر نرسد بر دل شام

با خیال لب لعل تو مرا هم عرق عرق
با هوای عکار دیبر حرم مست مدام

بر دل ما ز ری بخم ری ای مرغ عشق
که بود صاف خاطر است و غم عشق حرام

من بخم ری حرم عشق بود در جرا
دل ری هش کی از زنار و مسلق مدام

دام ابدا کر بر قوم کرد امید
کدا نادر دراو خرید غلام

طالع صبح ظفر هر دکا ابر جا
منبع بحر کرم روی جهان مستر انام

مایه لطف مرحوم ملا رحمان نجم اوبی
مرزم رحمان و مغفرت و بهشت و بنیاد بنیاد

آنک بر عزم طواف در او بی مانده
هست احرام سحر ابر بیطا عزم حرام

انشانی که بخون در دم زنده ترسم تیغ
از میان کی بر عجز بر آرد خوشا

هم ز طیب نفس و ملک عالیه بری
هم ز کردار بهر دیر فلک غافل دام

کار دین از دل ری یابد از بانی قرار
عدل ملک از کمر خنجر ترکان مرضا

تا ز دیوان رضا بیرون نیاید امضا
اختر از بیوم نهم نفاذ احکام

ابر بیخ ابت بارانی ز اعجاز عجیب
کفش ابر خوان ابی عام مرسی کیا

باز جود کفش از بحر عطا جلبی — گر بیک ملتمسی گوهر خود می طلبم زنهار
ای ابر ار ز جلالم فرخنده اش — بخ من مزن زده (؟) هفت کلاه بزرگوار
صد قدر چو تو بر تو توان داد ببخش — گر یک بر صد افلاک بتوفی بزکام
در جوف ار نکرد جسم زمین بر مزاج — اسما نزاحرارت حزم زمین را الم
حسام احسانش خوخ خنده زند در مجلس — گه کینه تاله که گریه زد ز تیغ نیام
میرود راه خدا از تو همی ماند خصم — بشعاعی که رود بحر زند طعن عوام
هر کجا کوبر عزمت حرکت کرد کند — کوه خارا بیکباری ز جای قیام
یار عزم تو زمان می نهد از صرصر — ابر کلکت نه چو کوه ار بخار انعام
نیست در ابر چو جانست چو ابر است روان — نیست فیاض چو کلک تو گه جنبش جم
نیست زیبا سر کبک جبل از کام — نیست زیبا بر حد کمالت ادعا
چرخ هر دایره ماه که نهاد عجلا — جز بدان بر عمر تو نکرد دیبا تمام
بحر طاعت ز زمان تو بجهاند ز سر — حمله برد و اجب و نجهد ز ابن کدام
عکس تیغ تو اگر کوه بیابان عکس — کوه را زلزله از ابر چه فتاد بر اندام
خواهم رای تو اخوان بحر نهد خرج — گفته خرسند بجهاند ز کنار تو کدام
این همه ناله کند بر ز عطایت عنصر — وانز بیگاه و هوا نیز نیوشد پیغام

محمد حمید

چو صیت تو از غیرت نشنید ز دور — کز کیها برده نیما ز فلک را اعلام
شمه برده افلاک ز خاتون عدالت — بر نیاید بسر از بر تو تا بنام مسام
تا جوهاه عالم شاه بود هر شاه — ماهش ناجه قدر ز این بسد جام
خیمه جاه تو زمان زمان ار اطناب — وانز طناب ابر همه بیخ ها و قلاب
عون میون تو بلا همه قدر لباک — دور از اقبال تو ماکمه عیدیام

واجب شد بر خاصه

دید کردار جوی خرسند کاری — بیاد در قدح افکن ز لب کلناری
صبا ز اوصاف تو بحر در بیاد کار — بیکر مالم اما کف تو زری کلناری
زانوی زار کلک تو داد ساعری — یکاد زری اگر در زار کلناری
پا نفرح آیات صنع بارک کن — که دارد ما تبا این همه گوهر داری
بلا کمید کار بین کز از زگر دیعل — بلا کاه اند در زری کمتر زکاری
محمد یار هوای زنوخاسته باران — بر لب دایره ها می کنند بر کاری
جو تو ز کرم فلک دیبا کار دهر کرمن — نه انس ز جیب ایام بکم خاری
شبر دراز نصیب عالم حکمت عین — با که ترکس مسکین کمید بیداری
اصول حکمت بداد خلد افسر تنگر — ز تیغ کلام فراری ده خطوط ساری

کتابخانه ملی

نخواهد زد دگر از ساز دانه بر سرش
که هست از دردسر ساز عجیبه سازی

اگر زاهد به پیری عشق با جنس بعقوبی
چرا نه صفحه اختیار کیرکهساری

مکن فخر بیرون لشکر عمار آمد
که بیرون از لشکر عمار آمد

عجب گر دیده تو کس نکرد هرگز چو هم
بغیر از کار خار خرمن مه کار داری

ز بس اشک حسرت بلا که از دیده بارید
که لاله نیز حرا میکند کار داری

غبار خانه بخت خفتگان بیدار
کند صلای صباحت بهای عطاری

ز جعد غالیه بوی بغمزه زن زنهار
غلاف خار نه کار خان فرخاری

نوای بلبل عاشق شنو غنا له جنگ
که لاله بیحد کار نیست جز بوی عطاری

مده بمجلس دلجو کسی زمام کمال
عروس حسن نه شیرین است جهاز بالاری

دلم ز غنچه بیکار بسکه آزرده است
بسیط ارض نه دیوان زنان بازاری

بنازم آن ستم عود کار را حیثیت
ورای غنچه دهانی که لاله رخسیری

تنای حضرت کرسان که میکنی
بیا بیا که ز سر تا بخت نغز کفتاری

جو کلک من بتنای دعای عالم زد
زبان قدری الکرامه زانوی دانی

معز دین زر دین ممدوح دولت
سپاه عالمش کفتار نخجیری

مجیر همگر مهتر و کان جوزه اوس
که ابوالمظفر شک را بخیانت نداری

تجی که کر بفرق ز اعدا نعال سر را
بزای تاج کند سنبری خریداری

جهان همه ملک است و رفیع مملکت است
تو

اگر در آب و لب طبع جاه را جوئی
ز جاه چشمه خورشید را کند جاری

جو دیبا را ترا دانا کرفت بلند
که دانست جهانکیری و جهانداری

کند مطالع روز نامه فرد
ضمیر او ز سواد خطا بیزاری

ز جام بلس اگر عقل جرعه نخشید
بخواب بیخبر مند بیدل هشیار

بحار کفته که افکرم زنان دارد
اگرچه میکند از عجز هوا داری

کسی ترا چو قلم در زبان ادب آرد
نصیب او نه سر و جان نه کوشوار

ز سال کاجان جوهر تو مکان آمد
جز او دکر کسی بار سر نیاری

زهی همت ستاهین همه کرده
همه دار تر از دی عدل طیار

سر جاه تو با بسی کرد کرد
بکرد با بسی اکر تو سر فرو داری

بیمن خلق تو بالید حیا من خیرم
نسیم صبح که جان میدهد نه بیمار

اکر نسیم صبا کردی از در تو ایاب
بسیط ممکن خشن را دهد ز خاکساری

حکونه نور عرم رسد کمین زمین — عرب یا عجم کرفتر ارتش سپهر جناب
زناخ خار سیح خجالت نکند بر سر — زدشت ارزن ریاب بر زمین برافرشته
زدامنه حلیه طاس روان فلسفه یک — کنون کرانکه جواهر کهر شمار آرجناب
مرا بیاد فکر در فیض مجی بام — اکرچه فکر در قعر عم نماند در ای صواب
ازین جمع حاصل کسی جز اجزاد — نه فرض محض بر آید نه کرد محتساب
سیه کند رای آفتاب رو مکس نیست — که خاص بر وجه آفتاب دارد تاب
عظیم کوه تی لحظه ثبت نیم روزد امرز — جو روز عمر بران نقش شاه عرش جناب

المطلع الثانی

جهان زمین نقشی عبرت بر آب — زاشک آمد بر ابر حیات سسته نقاب
بر ابر چشم من ابری کشته بسته دار — حریف تر از غم من مجلس افلاک نیست ابر
خیال چشمه تر خواب من تواند دید — خیال چشمه تر دارم و بجای بادام خورم
بحر حوض و خط تری بر زمانه — کشت طرف و بر خیالم کشت سراب
مرا بدو لب تشنه بقین که جوهر جل — بدیدنی نیست از آنها عالم نایاب
کهار شرح جوانی دلکم عمر فصل — کهنه ذکر جبل نکرم از عمر باب
دراز سر زنفوذ کرد خانه مباد — عمر از دل تنگ ما کشاده خواب

بسخت ایام در کام دل مرد — بکام اکر بر سبک بر بخوی خوناب
لب دوهار تو ای سوی حقوق زنکر — که هست بر جکر ریش سخا خوناب
هزار صد نکر مو جیب کشته از تنها — کمند طره سوکه میکنی بر تاب
زهار منکر تو از نرکس جم بیدانست — که فتنه کشت بجوان خانه کان ناب
سحاب کرم کابل افتاب بر زد عالم — جم سپهر سا طاسمان عرش جناب

معزز بناد در بارکاه شاه جم جاه
کس افتاب بوکان الملا یکی است خصاب

بخوم کر کبه شاهی کر جم جاه امور — کر اکبر از در او با فتنه ار دهم اکبر
زهی بلند مقاری کشت کرد نکر — زهی سپهر زعزمش حوادث سپهر
مواهبی تو فلک را بشسته راه مسیر — اوامر تو بسیر اکناف بای سپهر
بقلعه کر سپهر در حصار کردنست — بدولت کر ایل نفخ الهی بواب
بحر چه کنج کهر در دو فرزانکانست — عمر تو بسازه مسبب الاسباب
بیر تر تن سرو های فتح خاقر — جانکه طایر کشن ایمان بالعقاب
زباد عزم تو خندهای عمر کاکین — بابر تحقق کردیاه چرخ رکاب
قضا دقایق فکرت نماند بر اتل — نساخت از شرف نقرات بر در اصرکاب

شمال را فتنه نشت انگار کشتی راست — بر در سلطان رحمت زن بحر جنگ است
عرصه را بر من تنگ آورد میدان ساز — فکر نان در بیخ کن با غم ز یار انداز فضا
جمله جهد است کما یکفل از نو سوال — که بر سوال کفت را عقل مست جواب
عقد دلها کر ز بی زنی نتوان کرد — جوهای بی غل از سر کران است
روز کار وصل بر از بیخ خواست — لفظ کفت یکفظی لو دشنو ناب
تو ابر تشنه ابر تیره روز ابر نیکسر — که لب مطلب بیان جوی از سر
اکر ز بهر تو غیبت کنان رود عجب — که از عجیب نوضیحم کدام عجب
بسحر مرتبه شاه اجرا فرمان روای شاه — که بنده بان نفاس زیبا بوس رکاب
اکر چه بر کن نوای جنکاهم نیکان — شدم نحکم اغازم مصاحب
جو عزم رزم کند کاهم مقیم ارجوانی — قیام بنده بر غلاف دکر اصوا
مقیم را مهم جای از سر جنبر مسکن — نخست حرخ و زدم خصر کردیم
محقق است محملا اکه بنده را بقدر — از بن بر جنبر ضیف است و بر
امید هست بتوفیق کند عنایت شاه — که کاهم ابن را بهود خاطرم
بدل نیشه نوح لفاد کردم فروض — عجب نیشه نوح ابهود خاطرم
همیشه تا بیاض غازی از زند — مسود باد لیل ابرای خط حسا

ضمیمه تا بیاض غازی از زند — مسود باد لیل ابرای خط حسا
حسب عمر تو این ماه جنان — که در محاسبه عاجز بود ذکر و کنا

واضح شد بدیده

کر در خبر بزرد بازوی حیدر کشاد — بر کرد این ذاعر دامنه بحیر کشاد
هان ای عجم بر غم بی باز ای خاطی — از طرف خسرو شاه مان رخ و بر کشاد
ان کس که زخم راز ای زد زد — عمرش هست حرفی بیکاند در کشاد
معدلتش تا فکند طاق ای ای انس — دایه نیاز بر مان بیکبوتر کشاد
تا در ان فتح کشاد اداه خواهد بست — جز بکوی کبر بست بر دیر کشاد
کاه مان ان تیغ کاه با نکشد کاهی — عقده احوال ما کشا و سراسر کشاد
مفرح ای از خیال ای ان کز طرم ای — از طرف با خبر تلاز خاور کشاد
منجی از ای ای است کز در بر قران — مژکان سرایند بر دم اختر کشاد
بدر و زان ذهن اف ان کز طاطم است — بکر طرف از طاق اف انجم کمند کشاد
بخار و ستم زست با بخر نزاکفر شاه — بای مخالف بست زنت بخار کشاد

ابیات سرایند راجع سلطان اویس
کشت بیرهان مبین ابن سلطان ابیک

ای مژه‌ات برده ترک و کمان ساخته — جان دل عاشقان هدف تیر و نشان ساخته
صنع جهان‌آفرین بر فلک حسن تو — بهر جهانی دگر نیست چنان ساخته
آنکه ز هجر آذرین صورت حسن تو دید — سرو روان را چو صورت بیجان ساخته
از رخ خوب حسن را آنچه دهی زیب و فر — بهتر از آنست کو بر رخ جانان ساخته
لعبت مرغوب تو تا ز فراغ الحمام — در غم هجر تو جای خورد و خوابش حرام

ای مژه‌ات برده ترک و کمان ساخته — جان دل عاشقان هدف تیر و نشان ساخته
صنع جهان‌آفرین بر فلک حسن تو — بهر جهانی دگر نیست چنان ساخته
آنکه ز هجر آذرین صورت حسن تو دید — سرو روان را چو صورت بیجان ساخته
از رخ خوب حسن را آنچه دهی زیب و فر — بهتر از آنست کو بر رخ جانان ساخته
لعبت مرغوب تو تا ز فراغ الحمام — در غم هجر تو جای خورد و خوابش حرام

میا علم هر سحر بر آستان کمال — زنده همی دارم جان بامید وصال
جور و جفا بس نماید هیچ ندانم کجست — یک سر موی از سر آن تا بتوان کرد خیال
تا کی ازین سان خورم خون دل ناپایدار — یا نه دیدار تو هم بنماید جمال
خاک سر کوی تست هر دم ابر بهت — آتش رخسار تست هر نفس از بیم زوال
قصه ما شد دراز از غم آن زلف دوتا — خانه دل شد سیاه از رخ همچون زغال
تا بود فرخ رخت دیده ما گلستان — طایر اندیشه را نیست جز این آشیان
نیست مه دیدار تو دیده ندیده چنین — نیست چو این سرو قد در همه بستان نهال
میشود از دیدنت دل خرم و جان منتعش — بی‌رخ تو از برای ماه مرا هست وبال

روز تحفه ما ز نرگس شهلا چیست — منصب ایجون علا اگر دهم بالا چیست

آنکه در قبر زار در آید بیدار شود — دانکه طبعش بجهان خانه جاوید بود
جسم جز اغلف نبود جان جز اکبر نبود — بسته دنیا بجهان عدد جهان اول بود

جست قضا را و قدر کاز پی کار آمدند — عفو را تقدیر کرد که این کار او است

نام او طغرل که سعد از کنف او یافت — کرد او شوی که جامه باز اراد است

نام محمد همه کس بر زبان جمله جمین — زان سبب کار بدین نام برآراد است

ای که غلامی کمر خدمت او بسته چو من — چشم گشاد و صدف دار که افزار او است

صد قدر تو ماه مرتبه غیرت جلال — این نه بس است کاخر هر کار او است

در وصف زمین از نشاط ملک و کرم ممدوح و مدح عالم انسان و راست قلمی که بدان مدح کند

ای ظفر زنده ترا بیش ز دارا جشم — کو کبه ایخت بسی داده عالم

کاب را مرتبه است زیر قدم روز و شب — خانم ملک ترا مرتبه زیر کف و خاتم

کشته زکرده من چشم کواکب تقدیر — خرده نخال ز تن روح ملایک قسم

نسبت اصلی بیماران باطبع تست — وز دل خلق تو یافت کهر با کرم

حلیه تر اکرای ذات بیچهاراند — خاک فلک تر زمین بسر کیهان لاکسم

رایق جودت بتیغ زد چصبر بر اندوه کام — عزم تو چون بسیج کرد کام بزد با غم

باعلت اسمان کسی علاوه نصبر کرد — با همت دون کار فتح جهان باخته

فتح ری چهر کنم ذکر که بس خرده — با سر زلف تو فتح جهانست کم

مطر عجا ر بکر

عالیجناب فخر این عالم ابن مکین کبد بلده دعا چی صدق بیکند امین کجند

مطر کرد دین شها بر ده سر بر و بار — حشت زر افشاند فرش سر او بر و بار

فصد خرابت عالم بلکه ول اندر رباب — کر فلک آبل فرود خاص بر ایش باد

یار دلکهاله خلق لطف خرابش باد — یار دلکهاله تو لطف خرابش باد

هر چه نه در کنف فیض خرقان باد — رای زبون همه تابع رایش باد

ماکن راد ابر کیست تا بر کرایش باد — صبح عالم که کشت ابر کرایش باد

تا ز افق طالع خدا نسبید عزیز — بر سر ایران و توران خط علایش باد

تا بقای بقا زین تو آرد نسب — دامن آخر الزمان ز عدل قبایش باد

وا ینست لا ای ممدوحه

قصر تا هست همه ساله ز مهمان خالی — همچنین باد ز مهمان و ز خلقان خالی

باغ تا سبز شود تا بن و بیخش ز نهال — کوه و صحرا تا عبد تا بتش ز ریحان خالی

اشبات اندر شاه ای جهان از سر و سامان — روح اندر تن ایران ز غم و نقص امین

کعبه از بتکده و طارم خلخال ز خلق — آسمان از سقف و خرگه تا ز ایا نمین

صفه قدرت اعلی فرصت قدر تو کم
حشمت ایوان ترا آینه سان در صفت
بزم بر طبعیت ترا مایه فرد یکسان
از جوار رفعت یافت سر زنهار تو کم
هم ز اوج همه رشته کمند دل ما
جز فلک عرش بر جبهه سای درت
ساقیان ترا جوزه عود نثار کرده
بسته از نامه غزلهای بحرین جدول
دفتر دفتر نقش و نگار سخن
جامه بیرون و نگار درگه مدحت
نقش ایوان ترا چشم تماشا بینا
خاک راه تو همانند بجا جای دوم

خاکسار گدای تو آبجه خان تبریزی
خاک درگاه تو تاج سر آمد حور العین
نامه از دود بخار بر خیزد تا نجم
وانما ساحت مهتاب که فرش درت
تا بیام تو بر آیند مگر نردبان
برج لاف خاصه خاکروب تو باشد جبریل
لاله کاران همه در کشت گل نسرین
روح را مغز معطر ز دم تو بالین
کاشفت مردم چشم نگر و صفه نرین
ان
ابیات اثر سحر آور یکین
فارغ از رنج و ز اندیشه فکر دگرین
که در آنجا نکند فصد کبوتر ناجیز
ایصد یا به براق خرد سر از علیین

ساید لطف خدایگانیش او بس ان کمتر از دو صفت
زیبد مالیج و سر دوش ساعلیت و خوبی و صاحب

ای جوهر شمشیر تو هم زیور علیم
نیغ تو آبشخور یک جماعت ظفر
تا جهان هست باد خواجه بر کار جهان
در کمر تو افرح و شادی جاودان غالم
هر دعا یی که بر ای تو دعا گو کند
وانه شد کاسه چه

کفت تو تکیه گاه لعل و بدخشان شکست
بار بحکمان ز تو لاله و حمرا تبر باخت
یک بر خ او مرد را هفت بر افتاب
تا خط سحر آسای تو آفت یاقوت زد
بر تو هوا دار کیست آرزوی مرزباح
تا پر خان فلک بار تو مقابل شدند
جشن همه هر نادری کو خم مشکین کمان
روی تو بس فتحها کرد مسیر تو نمود
کز پی خونریز تو رنج کوه هر کجاست

دی چو حمید دعا نامه همی زیور کرد
دانره واسطه عقد محمود تبریز
لنجان باد که خواجه بود و خواجه جنین
حشمت راظهر و نصرت تا بین فرقدین
از سر ساده کند روح امین امین

زد رهش خنده بسته خدای شکست
کو کبه راکه رباید دو جهان شکست
خاصه چو از کمان بر هدف بار شکست
خاکر سیه را غبار لعل بدخشان شکست
کاربیکه ترک بر سر ازبر سان شکست
مهر جهان فکنده بر درخشان شکست
بر دل شان از امید او بیکان شکست
جشنه هر فتحها کز سر تیغ تو نمود
خنده بر لب ز تیغ چهره جان شکست

ازرخ زرد بتو ماه آرخی دخواهد کرد | بر سر کوی تو مهرباری دران خاهد شکست
کرد بر دل ستمی رست که چون نتوان کرد | وین چنین بر جگر از سر دمان خاهد شکست
زلف تو تا تو کمر کافر ترکان نتوان کرد | زلف دلبر بکافی عجب ار بتوان خاهد شکست
از رخ من بتو هر ساعت از دیده اشک | مهر تو از دل و از دیده بدان خاهد شکست
آتش دیده بباران جگم تشنه نشاند | کرد با عدل دین داور سلطان خاهد شکست

داود خرمیه در ثنای او و این اکران
در نوروز معتمد بالله بر خواند

ابر کف دست مهان اکرم ابن محمد است | دانا کف دست او ابر گهربار شکست
آب حیا سر دیم آتش قهر شاه ماست | لعل بدخشان بحمد بیع سخاوتش شکست
نسخه سر دانش صاحب جود و نهست | حاتم از انگشت کفه میزان شکست
همت عالی او کوکبه بر عرصه | زان کز بعد او علو الارض هکر شکست
بیخ بشیخ از کرم بیدل بگاه فت | صعوه بیاری او بحمد عقبان شکست
باز دی از دکه بوم باز دی بر سیم مهت | بنجه او روز رزم بنجه دمان شکست
تیر دی یار بکفلم جزم او از نشاب | مرغ دم این بدیل او دم قلم نر شکست
خوان فلک گر همه نعمت دنیا دهد | سفره انعام او بایه نیز خوان شکست

حوالی نیز کرمان کوه بر دی بنجه کرد | ابر انعام کسی کز نیز خوان شکست
کاسه خوان فلک حبت که در طبع وی | روز ضیافت از دی سیم فراوان شکست
ای که کمین حادثه در کمان ماسیی | قبضه خان خطر از کمان شکست
شب بخلافت کمر زد نفسی در جهم | از دم شب جوان عمر دیلمان شکست
ملک بدان که بر فعرت بخون بر | بیضه جمعی فلک در کفن دران شکست
حیرت نافس بسم کرم هکان سفت | زخم عمود تو پیکر نعمان شکست
زهره طرب زنان سمعی کتاب | نیز محرر قرا کاغذ دیوان شکست
حرج بلا جمان حرج نوازد خاص | مال ضمان بر فلک از ده نقصان شکست
نیست صبا تندرست زانکه دران زلف | یافت بوی عجب از دل نعمت شان شکست
طبع تو هر که داد کرد بر منظم نظم | کار ترا اندر ای لولوی عمان شکست
عقد جوا افتاب بر ای قرار دم کرد | ماه خرید بدا ماه بزدان شکست
بحر جوانی بر جهید زیر فلک | دولت کیخسرو ی تو نیز بسلست
ماجو سنجقت بم در همنان دخوار | لشکر مازندران بحمد حرامان شکست
فتنه فخر زمان سایه ماه فخار | لشکر شرک فنا اجم طوفان شکست
دولتی کار کرد لیک بتحقیق هم | با تو بگویم که کار دانچه بر دستان شکست

نعمت باطن تا قدر خود بشناسد — کز زلت اغیار علت باطنی نگسست
زود بگیرد بمکر دیو انکس کاو — نان و نمک خورد و رفت نان و نمکدان نشکست
هر که وی حسود و حاسد و بدعهد و عاصی است — سیلی اضافتی کز ین عاصیان نشکست
خود بسر نگردد خصم بدعهد و عاقبت — جانب کفر آنکه کرد بیعت ایمان نشکست
با تو مدارضی ز خلق تا بصفا کجا — دعوی حاکم کجا حجت متخرق طبع
نکته بدانست مرد کاخر کار جهان — تا بدلت نشکنی جمله کران نشکست
بلا میند خانی رحل اقامت مکن — هیچ بنایی بر این خانه و بنیان نشکست

دیباچه سیم از ابواب

آنزمان روی دل کنم بنیایش — روح جمله غیم دران جان و تنها
روبسوی مبارکی و مبارک پی — خود قدر این بما کرداند بخیرها
ای سعد دلفریب ترا قدر دانکه — چون ما جها و دیم شبیه بر خطا اسوا
تا عاشقان بر دیو بمانند ما عیان — بردار بر رفیع و خم ابروی بما
بر دایه تکیه است همه روز و زمان — تا بر جان دراز کنند دعا
بگذار بر سر این بر دمان بر کام — جانرا الان مفرح یاقوت دان کنا

جون من بر استان تو ام بر امید بار — یارب بکوی که حلقه بکوئی مرا رسا
بر طرف صبح مبارکی عاشقت — هر دم بطیره جامه مجنون دما
کردم خیال دیده تمنا کردم جمالم — آری خیال دیده بود نا کرد اندا خطا
من سر دوم که دیده بنا بیم ز کوبتی — موبت محی کنند رقوبا باز سر ما
مجموع میدهی ترا داشته علی — جمعی من بران فداکه بهر دو زد رقبا
از باغ وصالت جو کردم بدست داد — با بیم بر کار فرو بر اگر سر فتنه ز سر ما
با دیو مراهوی تو خواهد بداد ما — آری اگر عنایت سلطان کند ما
خرید خلوت کنیو دکر تو سر اطت — جمعیت جان الس ایمان کبر ما

سه باب معرفت و توحید و نعت ایزدی

اندر جهان عبد خضوع بارگاه

اندر بیاض خلوت کردن زبان است — در آفاق کردن از آن سایه حجاب
طاس سهر ایام جستن دیو طین — کاخ زمانه را مه کردن بود صلا
از جرخ دوختن بر دل کردن خار فزود — کیکس دل ما همه اقتن بر انس فزا
ای آستین کس بر حرق نالیت خدا — وی آستین کس بر حرق نالیت خدا
هم در دو کمالتو و هم در کنو دکم — هم سلک جلالتو هم در نعت منتهی

نخص حسود ار ادم تیغت بر روزگار — شاخ امید او تم کلکت بود نما
کز بهر حسود خیال بد آرکت — آنکه بحاصیت بهر از تن بود جدا
ملک آن تست و تیغ کواهت ز بهر چیست — چشم خویش مبکار بدان هر زبان
کز حرص را بتر ز عصای کلیم نیست — هر چند کاژدها که از دها
دار السلام عفو تو ملکیست بس فسیح — زار بدان دو محو شهر از صحیفه خطا
ای آنکه جاه و بأس تو بر دفتر اقتدار — سازند در ترازو بر رسم متکا
حکم تو جبه بأس تو لیمت الجبال — ملک تو آجه بیم تو لدکت الرسا
بحر محیط کیفه کند کاه مغفرت — کنجاله همتش کشد صفر مرحبا
دارد ترا بخشش و احسان کازمه — جون حرص دا معاذ خرسند باد ضا
خرسند باد که صفر عزت اکبر کاراتست — دا لقمان را بتو تعلیم کیمیا
کاری کی بر خلاف رضا بتو دشوار است — امروز این فضیه ذوری کند قضا
ضد ترا بجای بابد کو بت شنید و کفت — لیک اجبت دعوة داع اذا دعا
نی حکم نافذ تو بدان دارد تمامتی — از کاردان نافذ جبین لشکر جبا
با مایه کز جنابت عمل اطلس عجب دارد — کنجاله طوست جه نوی دهد کیا
انوار آفتاب جبین بیدلان نوی — بیدلان نوح که جنابت دوزتر سما

کز حسرت همتت فلک سایه بر زمین — دریا بآب دیده کند خاکی الغیا
طبع جوادت است مکرم — ذاتت سزاست بیشتری مرحبا
خاطر بحار دانش تو خاطر کهن — کادرم ادم بابیتو در کون و مکا
سرجان دهم بر شوق رکوئت کرنه — این کوهر نفیس کی در دست ما بها
بنیاد جاه تست کهن مرز مرد — جون ذکر تست از نوی مضمون هر ضیا
شاها ندیده بای خود هم ز ابتدا — کاهد ز درد باج بسی بر هم بلا
ز زهر عظیم نقاضا صبر نوح — کاید ز جرخ بر سر ایوب اژدها
تا هست دار کیتی جان را طبع — وین جان صفه را هست بقا خانه فنا
دارای جاه ایمن باد از دور — کردنا ز کرد فناهای این سرا
سالان بهمن بیاد و جهت باد — کز دی نهد عیاض هر روز ملک را
بر خور ز راج بیر و زه صحت جوانه — بیر خرد ز عشرت جوان تو افتدا

این نسخه

سخنم از بلاغت — در کجه علما آورد — بازم از ایاز بین حضرت جلال آورد
منم آن خضر که آبد سخنم حیات بخشد — بادی کز نفسم از خاک وبا بر آورد
در سخن از جه حد حالم کز نوح کیقبا — آفتابی خبری کرد و بجوزا آورد

جز بیاد عجب حزیرہ نمی نہم دارا ... سر بکے مصعد دیکر مجھ جلاد آورد
حوض کہ آرد طبع بردہ ہمارہ کی باز ... بلبل آنست کہ جانہ خضر را آورد
بلبل آشفتہ چو دارد سخن از عشق بہار ... کہ مرا بجھت ہمین بیکجا وا آورد
رفتہ بودم سوی گلزار پی صید دلے ... دیدہ از خاطر ما بیش مرا عزا آورد

در صفت شاہد

باز نوروز نسیم کار دعا آورد ... کردہ شاخ حق آدم صحرا آورد
شاخ را بالا بنفشہ دام طاؤس رکاب ... غنچہ را باغ بنکال سرما آورد
لالہ از دامن کہسار سیہ بنموح ... شاخ بید نغمہ زکریا بن رضا آورد
بلبل آشفتہ چو دارد سخن از عشق بہار ... سخنے از دہر عنچہ علا آورد
از پے خرمی گلزار بدین کفتار ... نغمہ باربد و صوت نکیسا آورد
بلبل شوریدہ سر از صوت ہزاران نواخت ... طرہ زہرہ نوا نغمہ عیقا آورد
بوالہوس انداد زیا شوق ترنم ہر سو ... بر سر کوی تو غوغا سر و غوغا آورد
مرغ فطرت کہ زدام لم یکن آزاد آمد ... در ہیا رعالم تر زیر و بما آورد
سرو بالای بلند تو بہر موسم باز ... ہر کجا رفت ز دل دامن ما بیخ آورد
طرہ لعل تو چو بر بنا گوش سمن ... حادثہ بین بلیے ساغر عجبا آورد

عشقی بس سر و طاعت ما ... من آنستم کہ از لب بادہ پیما آورد
صرف با ما مصاحب باز نخواہد ... کہ ما را از طرب ہا خانہ ہا آورد
بود بر غنچہ کار عجب و بدر چون ... بلبل از غنچہ خشم تقاضا آورد
دامن دہر پر از عشق کہ را باد ... کہ کوہ بر سر عشق زلیخا آورد
بافت عدل تو ہر ہر ساغ بکر ... نوالہ ثروت کہ بر زہرہ زہرا آورد
نقش بنای عجم از پے جلبہ کوی ... نقش خضر اہ ہر صفحہ غرا آورد
کاوش عشق جو سر زد کہ نخجیر کند ... دیدہ زیبا غزل ہر سو حرا آورد
بلبل آشفتہ چو دارد سخن از عشق بہار ... غنچہ از دہر کہ آن نکتہ وفا آورد
بادہ ہا در کہ ز لعل تو بہا مے خیزد ... نقصد ہر سو طرب عشق دوا آورد

در صفت شاہد و بیان آنکہ او را قبال ملک
ملک را در کنف حسن قرار بسا آورد

آنکہ در دعوی ما کس خبر از ما نگرفت ... رایت ما ہمہ آفاق ملک را آورد
تیغ او بادہ ما را بہ کف دشمن داد ... آنچہ کس در دل ما نیز بجا آورد
ای کہ خاک رہ معشوق بر داشت چو ما ... جرعہ کہ خاک رہ معشوق بجا آورد
دیدہ ز انعام سیہ بہر تماشا کہ کشود ... کردہ بہر نظر عشق ادا آورد

کیمیای خاطر عزیز از خاک اندازد
آن حلاوت بجهان از لب شیرین آرد

تا ز اطراف جهان آن شه مریم خواهد
بتوان دید که جان از که شکر آرد

ملک کز عکس رخ فرخ او تابش یافت
آفتاب از پی خدمت کمر زرین آرد

در نعت سید عالم

وصف او بیش ز حد فهم و خرد بیرون است
آفتاب از پی وصفش نه قلم در خون است

بعد از الحمد بگویم که ز روی همه راز
جز ثنای احمد مرسل همه بیهوده و لغو است

تا نشانی از وی نتوان کس به جهان
فصلی از دیباچه جز وصف او نتوان گفت

جز ز وصف نعت او کان همه بیهوده و لغو است
دارم از عشق وی اندر دل و جان صد گنجور

خاک پایش بکنم بر دو جهان از اعتبار
هدیه‌ای کیست بدو بهتر از این در عالم

مدح خود را نکنم هیچ که او بی‌همتاست
هر که در کوی هوایش نشود رای نکوست

آن حلاوت بجهان از لب شیرین آرد
بتوان دید که جان از که شکر آرد

آفتاب از پی خدمت کمر زرین آرد

در نعت سید عالم

وصف او بیش ز حد فهم و خرد بیرون است
آفتاب از پی وصفش نه قلم در خون است

بعد از الحمد بگویم که ز روی همه راز
جز ثنای احمد مرسل همه بیهوده و لغو است

تا نشانی از وی نتوان کس به جهان
فصلی از دیباچه جز وصف او نتوان گفت

جز ز وصف نعت او کان همه بیهوده و لغو است
دارم از عشق وی اندر دل و جان صد گنجور

خاک پایش بکنم بر دو جهان از اعتبار
هدیه‌ای کیست بدو بهتر از این در عالم

مدح خود را نکنم هیچ که او بی‌همتاست
هر که در کوی هوایش نشود رای نکوست

تا بخدمت آنست کو هدیهٔ ترک خدمت	باغلا تحیه از خدای حضرت میکند

انتخاب از قصیدهٔ حضرت معز الدین ادیب
لنگ حاجی منعم حکیم جرجانی رحمة الله علیه میکند

آنکه کز عدلش حمایت میکند کوه زر را	زانش آیمن تر ز اژدرها قوی تر میکند
این دلیر را دیده کز بیم عدلش میوهٔ	رای او صحیح جبان این را دلاور میکند
چیز کودک از کرمت از عدل او ایمن شود	وصحبت بر ناتوان کآلکن باخنجر میکند
تا هوای حضرت او اهل دنیا را کرده	از برای خواجگی سر بجوتر میکند
تا عدو با بر ایمن قدر کس آفتاب	رایت محکم در کمند این دو پیکر میکند
گر خواننش میکند بر قلعه خصم شکار	ماه رایت را بیکر ماهی مستحضر میکند
ای خنک خاجی که قدر تو بر سر اطلست	بلکه زین بالش سریر و در میکند
از هوا نیز صحت سیمرغ فرمان تمام	از خاک او هوای کز اغبر میکند
بیم او خلق را نصیحت باقضا آورد	حیرت احسان چنان کش مور و پیکر میکند
عود کی گرد لاله اند اطراف خط عذار تو	روزگار از مرد لاله عارض اخگر میکند
زلف او مشک ریز کز فرط عدل بخشش	این خبر باد را چنان از خاوران میکند
خاک او افضل ذرهٔ عالم تو گوئی است	کینه ز ما و کار چو دیو از خاور میکند

از جنس رایت و رضی رکن الدین ادیب	لنگ رباعی که در وصف رکن الدین ادیب
میرود با مدح او قدر طوبی و انسب	نام او نصاب خرد را گوهر بخش میکند
آفتاب نور بخشیده از ضمیر تربیت	کیمیای التفات خاک را اکسیر میکند
حرز امن و خوف رایت قلم بر سر کشید	کاتب ارزاق تا مس حکم را زر میکند
قهر او در حشو جوشن آسمان را کان مهر	لطف او در بحر لؤلؤ را صدف پر میکند
آنچه خورشید از سر تیغ و سنان میکند	آنچه خورشید از سر تیغ و سنان میکند
دشمنت را از رهی قصد حفاظ بیخ او	روح او این کس ولی او کس عدو میکند
دشمن تو کز تخم نیستی زاد جای او	جیحون کیسهٔ دُر دریا و در میکند
روز خاکش آسمان کور از کوکب خنجر او	دشت را خوی خفیه خرپا خانه میکند
شاه ملک ملک عقا کز عکس کوکبهٔ تو	دشت را خوی تاجور و تخت میکند
آنکه او با سر فاند و تنعم میخلد	روز کار او در جهان سر زیر میکند
باد تیغ تو چو زد بر کار آنکه کار	باد چون تار یکی ابر مسند میکند
لشکر جم شاها ایطابع تیغ تو خفته	بر ری و بر مملکت حد کرخ زیر میکند
می نیسم از خوبیا ناله خفته این زمان	دفتر عیش ما ز هجر مختصر میکند
بنده را عمر تو باقی باد تا هر صبح	ورد دعا بارگاه تو بدرود میکند

ابتدای نسخه

از این نسخه در ... میکنند

المصنع الثانی

زدند در رخنه خوزستان را ... قرة عین مانند زدند ... جا ...

این است ...

عید اضحی روز روزی خوش کز غم اضحی ... عالمی زاری روی ... قربان روز عید است

جان قربان ... عید تا کوهم ... نوفلی قوم العرب کی حرمش ... است

دیده خونابه بخت ... کاهل ... از حجاز ... آوازه ... خوانی ... است

کشت عشق ... کاندرین ... ما ... خاک ... است

کعبه خلوت ... حلقه ... خاکش ... است

هر سال ... عید ... با عید ... است

حج صد ... عرفات ... است

راه عشق ... است

تا کیم ... خطا ... است

بیخ سودای ... است

در صباح عید ... است

خانه خمار ... است

دیده ... است

قبله شاهان جهان ... سلطان ...

کاشتا ... است

ای ... است

دیده ... است

چون ... است

خانه خواند عشق را آنکه بزیر کوی صاف
جسته قطار اسمانی در دل و جانها ازوست

ای حرم آرزو حرمت تو از رقابه فله
هر که بر آن حرم رسید جمله عالم آن کدام است

سدره قدر تو حور لطف ترا منتهی
دولت بی انتها بر در و صحن تو بست

ای بیابان ترا بیضه باخ خطا و ختن
لذت بی منتها جای کعبه قدر شماست

عقل سوی تو بحسرت بلجاج خود در اختیار
حضرت حرمت کجا بر در جان تو راه جاست

آنچه ز کار جهان راست کنی گر بجز
ناجوانمردی است در حرم آزادگان بیوفاست

جون خلیل از پدر ترا بکعبه دوم القری
کرد ولی اصطفا در حرمان دلبری است

از عرب و عجم بحق دعوت کعبه کرده اند
کز همه جا رهی بحق راه بکعبه راست

مرغ خیال کعبه گو قدر مکان چه داند
بازوی همت تو کی در قفس مکان بماند

حضرت تو بلند راه بال و پر عنا مسوز
بار نیاز بر درش بار بدار و بر مدار

بار نیاز عاشقان بر در کعبه هر زمان
هجرم چون کعبه هر زمان غلبه بی نهایت است

یا حرم بی حد و ام حرمت لاتعبق
خاطر زار بی خبر بار بدار و بار ده

کعبه از نظام تو حلقه گوش آفتاب
دایره ابر کوه هر ز عبید بی نصیب راست

کعبه حل عالمی نخل مقر کعبه حرم
در حجاب بر کز طفل ترا حرم بر طفل

تا عرب ز کعبه بوس عنبر سا حرم
در حجاب بر شا با سا کنان الفرات

تو عرب بوس و استلام بیار ای احرام
باز کا چه حضرت تو کعبه عرب عجم است

مقدم عید بر سما کا ای ولا کام هست
هر دو جای آن مقام صدر تو شد دو انبیا

واجب بحج

موصار سیاه و اخبار فرخ صوار
با کاین خبر بیار کز بهر شاه جهان

دار ای همه کمر بسته و فرخ
جمله عدد ز دو خبر بهر آن طرف

خرید بدو جای اهل آن بس ساه
کا نار حد نفس آن بر دو بحور آن

انوار راجی از دو بحر و سه از نتایج
انعام عام او را بحر و بر از قوا صل

تیغ مجاهدت ز دا طاعت بود آنچنین
راجی بار کش بار دگر بر ز کا بل

موج محیط لطف کیتی عاصیانرا
از ورطه عذاب کجی افکند بساحل

ظل ظلیل او را حوالی بیطوا فر
عز و فر ربع دا کا نفس بر عز و کامل

ملم دا لطف بای آمد ز سنگ
مم را حمار عز سزاوار قاله دا کمال

خط اصل این دو حرف جمع عبارت
از عقل جان زیاد کز عنبر سا سل

ای حمد و حمد تو از فراخه خاتم
وی کرمت و مسند تو لا سه محافل

ای قبله حجای غلوای شهر قبله خلایق
مقبل کجی کز دا خلال او عقابل

ما نازم عطایت چون آل و عیال
از بهر خر کلامت ز ای ابن و بال

خرید دار ذوالفقار کس نیست
بر جیس را دهند معلم ثمن نیابد

مارت اگر بدند دو ماه راه رفتن
مرکب سمند بالی از مرحمت نیابد

تیر ترا که زهر ز خصم تو دارد اثر
تلخاب زاهی خون جز بیخ هجر ندارد

آنجا که رای پیر تو حل امور کرد
عقل اول است در حجر کودکان حاضر

جز خاطر تو قدر دل ناشناس کیست
حقا که هم حقا که دلیل است بر خطر

هر نفس معلم کامل از نفس دهد خارج
هست آن معلم کامل کز دم خود نکرد خارج

باجرخ کفت کین بلا بهر چه خواهد
معمار جهان از کمر بندگیش حاصل

مادیده ایم و خوانده از دفتر عالمین
این بیکران دریا دری چون تو در نظر

ایکه من غلام بستهٔ کمر خدمت
دون همتی بود ز کمین چون تو کمتری

کشتهٔ از مبر کلک تو یابد نظام جمع و محو
مرده از دم تو یابد نشاط بود و نیست

زینت کز قلم تو یافت نامه و دفتر خرد
جوی ز دریا فتد در دل یک گوهر خرد

میرا ست و کرام ما هم ز تو یکی هم ز ما
کاخر داد ما بعدل تو افتاد و حاصل

تا جبهه ات چون سجده ز سجود تر کرد
کاهی نزد ز طاعت کاهی نیفزود بر طاعت

طاق فلک ایوان ترا ز رفعت جاه
بادا بنده باد ایوان ترا ز رفعت جاه

انجامید بحمد الله

ابجد حمار حمد

صبح جهان خجسته ز زرین نظر کند
طلعت خرد مبارک بخندد بر آورد

بیدار طالعی چو تو خورشید کم کشاید
طالع ز اوج دولت و طرف ز بر سر آورد

تو کس اگر بر کشاید بجستم خبر ز جستم
با کس اجتهاد کاش ز ابدال بر آورد

این فتنه چون ز عدل تو آخر زمان کمون
در زیر تاز عیسی کون خیز بر آورد

شاهد بود ز جور تو در محفل قیامت
از جمله جهانیان دو خصمی دگر آورد

هر محرمی که مشک ز فتراک زلف تست
آهوی چشم او نافه از جگر آورد

هر نفس را ستاد حضرت عشقت
مردم چشم ما ستین گهر آورد

ای کرشمت از هوای دیده تو نهفت
طرفه هوای عجب آگر عجب آورد

خسته دلم که مژه ستم کیش دلبرانت
هر سحری که ناله از عدم خبر آورد

لولو با قوت لالی بیفکند از چشم
لعل لبت دلا کسیرے از نظر آورد

بار فتوح دولت اگر بیشتر ازین
زلف دراز و پس عجز بیشتر آورد

کار نکشاید افتاب تا نرسد وقت
بلبل بیدل کجا ترانه ز سر آورد

زده کمن ابجد شعر طلع جوابم
خاصه الان که هجری که بحر ضمیرم

سایه یزدان معز الدین محمد
جمله جهان را بعدالت بر آورد

مدح او بر این علی کرم که بعالم
دلیلی روشن و نعت عمر دارد

شاه سوار یکه زنان فلک را — کرده هزار رشک بیک صرار دارد
بادیه بحر و بره دشت جزایر — روز مکام نعان ز بحر ابر دارد
رزع عرش هم ز باد کف او — مزده فتح و بشارت ظفر آرد
گر فلک سایه بر وجود جو نکس — تا در ایام بجه تاجور آرد
نیمه ستران ز نامه دم حلقش — آنچه نسیم عبار در بحر آرد
گر کهف در حدود مملکت او — بر سر دوز غاله را بار خر آرد
ای که خواهد ز بیاس سوان بخشد — هر چه بر دوز خرد ز حجر آرد
شاخ خلافت جمیع بار دهد باد — باغ دولت همه بحی ثمر آرد
بحر ز بحر کرده ز رایتو بابزد — بحر بود هر که بود ذکان بحر آرد
طبعت اگر رایه بنا میخشید — جیحه دهم هر چه ز دم خوار آرد
با سر کرافتی دم فاقت سنی — مرغ ندارد که ز هوای آرد
در هوس سکه ات ز خاک ز دو سیم — تر کس حاجب ز خاطر بحشم سرآرد
بیم حسامتو هر کجا اثر کرد — تو کس فتح زمانه بر اثر آرد

از در تو خدمت تو در سر تاج — از سر شاهان دو عالم بر آرد
خود که کند با تو سری که خرد — هر نفس از تو صد صبا بی سر آرد
تیبه تو هر دو ماه را کند از دو — عجب نیست ابر شکست بر قمر آرد
بر در تو کز بادیه نسیم دولت — بوی سمن خار و خار دولت بر آرد
بر کمر کوه اگر ز بیم عجبت لرزد — صد دهن از جای خود عرق بدر آرد
خاطر عالی ضمیر بحر ثنایت — نیست که جز در خوشاب از دهن آرد
مریم فکر مرا ز روح ز اید از آن رو — زانچه بجز جنگ من شمار تر آرد
تا نبات و نین ز درد زبان را — باکه کبیی ز بیشت نیابد آرد
باد جوی تو در امانت سلامت — تا که ظفر را وجود نفع بی ضرر آرد

این گیگاه در مدحه

بیا مناهد کن ز بهار دنیا را — بیا بین شهر لعبت عرض سمک تعالی را
دای آمیکوی که ز دیبا ز دین — کنیده آمد ساط نظر اعلی را
مهلا که بیکند ز لوای تو خاک را حیا — بیا مید هد انفاس لطف عیسی را
بیا غنچه بدن ز کفر هم ماند — ز اعجاز ان ای نهاد مرحبی را
بر این صفحه ز حیرت انگریند ذکی — بر این رزم قلم بلا نفس مانی را

عجب نباشد اگر سیر نرد از غیب — که نابرد قمر نرد ربوی سر حجی را
ما حذار ار نیم ز کار نامزد ع — بجهد عدل تو از نرد ستوی را
قضا خانه جهد رای زن تو کند — که رد جیم ستم حرز تواند بی را
حق قضا نرد نه بر عهد تو بست — که بر عنا بود بر سجاد تو ری را
یک ز نعمت عدد نعمت حمار تو نیست — ان انکر نکر نعم واجب موی را
که شد عدد بر سد از ری کلام سلام — زر نکاری نبود ز ان طرف اغنی را
همان قوی عزیزان علم ساله راند — که در قیاس اعلا بر عدد و لمی را
همیشه تا که کتابت ورق دبیر عمار — کند همی قلم خار تیز انشی را
بحار سلطنت ار اطراد نجی بالا — که ز خیال نیابد ملاقی نعی را
بنصر و نجم تو اهی و نبو لعانت — هزار سال بماضی هزار مستقبل را

باب سین الا بجد حمه

یار بنکاند بر کبیر ز دار السلام — در خلاف او به خلد انزار کاین می دلام
غنچه یار اتک نرک از خوی بی — بوی فتحی از کمر لاجمار ستر از رستام
مرد رخ ستر اتک بر نرک جم بر از نز — اینچنین یار اتک جوی بر ستر این علام
زاده حاسر ستر کار از لم نستری دنا — خود کجا توی دنا شیر و لنا ایام

ز کس و سی بوکنا ایاری ز کداه — مرد دکر لمر ز ستر دا عجی غام
سلام لا سیه ز کی و زار ز کام ل — از سیه روی ستر از این جز اعلا غزام
غنچه کار اصاحب جز قلعه ز ستر دانت — خند قرن جوی ز دار ایاس ستر ز کام
ز کرد نه از ایار ستر خز ز نی جی جاب — رفتن ز مرد کنا کار ستر قلعه نمر ز ده
ایار ایار جسمها ز ان ستر ز ستاه کاد — بوستر ز مو کر ایاز ه ز کی ز ستاکام
بوی ایاری افواد ستر ز کام از افاجاج — ایچ ز ایاک قرام غنچه ز از انیا م
خیمه اکستر ز ه از اد ز ها د ز ایاز ستر — بر کیاز جوز فاصر از ستر از ایاز الحجه الجام
کو یی فاد ز ز ز ز ز ایاری نالد ز ستر ز ز — سر ز ی ز نصر ز کام غنچی خز ز کام
کز ستر ز نی ز ز از ز کا فیر ز ز ی ز ز ند — ز ایاستر ز اجی صنوبر ز ستاری غام
مرجه بر کوه حلیم ایاد ز مر ز ی ز ز — آنز ز و خز ز ی ز کا ز ز ز نی ز ک جز کرام
ز کر ز ف جز ا کر ز ل ق ب ز ن ک ب ایاد ز ی ز ز — ز کر ام ایاد ز ایاری ز ستر ز ام کلام
ز ستر ز ز ز ز ز ز ز ز ز ز ز ز ز ز ز ز ز ز — ز ایاستر جوز کا ز ی جا ز ایاری ز کام ایاد ز ایاری
مشتری ایاری عصا ز ایاد ز ایاستر ز ز ز ز — آفاق ز مر ز ه عشر ستر ماه مر ز ه انتقام
آنکه ز ایاد ز ی ز ز ه مو کب ز ایاد ز ی ستر ز ز — جاسه خوز ز ستر ز ز ز ز ز ز ز ز ز ز ز
اذا ب ستاد ز ه جز ستر ز ایاستر ظلا ز ز ال — انعام ستر ان ز ی ستر ز ایاستر عشر ز ه ز ام

ای کمر حرمان ترا بر کوه خارا بگذرم
کی بخیزد بوی خلدی خود بر ای خاکم
هر کرا در باغ عشرت خرمی تیغ قهر او زدی
بر نخیزد از صدای صور خوش انفاسم
میکنم در ام غیبم بیش و کم در ره علم
مذهب جمعم عدد ارکان دینم خمسه حرام
خوان یحیان الذی امری بعید المذهبی
زاد تقاضای ادایم در جمیعم حرام
جون خبر دادند خرمان آخر موعد آمد صبحگاه
مرغ روح عزیزش بر کنگره قربگه تا بام
کرد احیای ربیعی ریگ صحرای اذرا
بست جام عبادی بر اعادی قصر ها
جون ستان کاله کبر خیز سلطان ربیع
لشکر و مرا نبذ جان و خیر ابل کلوم
اذ در ریغا بنوا ناطی و لای ینب
کاله نعمان شاه از بزم نیلوفر حبا
استخراغا بذکر جاپار ابتبع
زینه کرد از فضای رحمان مرجع العظام
ای بجود از قدر و قهر الطف و حلم رحمتی
هذه جوهر زاد المحار کوهر کرد دام
رایت رای غائمس و قمر از کوکبه
عالم رای محل افتح و ظفر از اعظام
لشکر عزم نزال علم ها بخرف
از مقام کمر زانس فرخ قایم مقام
کرکس بخی جواز زاغ کمان کرکس حمل
بوم شوم جان بخواهان بکوز خت حمام
نفخه از لخت نیله رخ جای خواجه
کین زمان تمیز راهم انفال قلبنام
منزل اعضای بخواهان تست
کرده قطع کن نماز ایتغها تیز کام

ست ابزار خود جاهن جوهر زینب کش
کاهی از سرزنش رایج کاهی ز مهر خرام
سنجد بر سنجه جوهر ایتغ بی خود کرد
کاهر تیغ تو سر بر خواه میکرد دام
جرخ خالف تر ز میان خلق بخواهد اول
کز خلافت سخالف تر جرخ دار السلام
بانده از متصار ایکلم جهان امعتصم
هر دو را با بانگ هاهت حرز از اعضا م
عزم اهل تو جو بر دیدار تیم کرد
سجو جرم کنند دیدار انا کابی نکام
خصم انش طبع را از ایتغ ایتغ رای
کرده و جون اردکر از سنر بر سر ایام
جرخ زرنا ملک دارا کرد از اندازه بای
بر نیارد بعد ازین دیگر کس ناکس نام
وکه اهل خوابخر بند تحمل جو بر نوح
باد بی نعمت مقابل دیگس کرد نام
بر سال از ای وی زدی کله نظم کرد
این رجاز از کر فقه هاین والسلام

وایت سیمین بلاحه

صبحکاهی کاصبا بجمر کرد نار ایرک
کار دفاکرد با بان بحمر دا بان بازرد
کار صبر کرد صبر کار خوابخوا
تا بر از خوان نوا بلبل خوش خوان بار
دو غیجه ابابین زیکر خنده زد
قاهتر زد قاهر طراهر دستان بار
افسر نوک کان راجه به جهان زکس
از کاکادی خود کرد و بیمان بار
جاید سرد ا استبر دو سنان با فتاب
کم کرد زبر و زه جان بار

جمع ۲۰ بیت

غنچه با لاجرم آید بتقاضا کریم — از دهان زخم بتو کام شکر خندان باد

لب ز درد دل ما های تو فریاد رسد — طفل مقصود کی از گریه زبان باز کند

یکسند بلا چا طفل حمز زار غریب — دوزه محمد بخبر نیست حمیجنان باد

فرحزا لا طفل من زیر مسته — کا بلا لا بنیاد جا مسه زکان باد

فرخ آن سرکاری شهناه بود — مقبل آن اوحدی صاحبقران باد

یا عمر از درم غ عظیمت خواند — کا له دوران چیز تحوی بخوان باد

ساقی بزم ری جام مری دا بده — جون ری دا کن آزده بار دان باد

از بی جام بری دا بیا و در بانی — سفینه را که در آنجا بجمله مرجان باد

کاه بر دا یکان فرط زا لم تناد — کاه ان نقطه منقطه اخطا کان باد

زا له بنگ کر عجبو کر نهر حرا — از رقعه زر خوخته غلطان باد

سایه ابر کز سر مستان افتاد — سایه آن موجب سبزی بستان باد

بنداخ حزب ابران ملک کا ملک فلک — از سر اوده فرازش خوان باد

از حمل طالع خرم شود روز افزون — وین مه انطالع شاهنشه دوران باد

المطلع الثانی

خم چوگان زلف پریشان باد — کوی خوبان همه در خم چوگان باد

مه نو سوی زمان غمزه بما دارد رو — مه نو سوی زمان زلف پریشان باد

عاقلان آنست کز دیدن بجنون کردند — زان نه انست که در بند فلان باد

نیست جز وصل تو دانم که دوا نتوانم — چکنم چاره کنم چاره درمان باد

از دهان و لب تو ایمه دلم خرم نیست — خانه بی آکه نباشد بغم و خندان باد

از خط عنبر آگین تو دلم آزاد نشد — بخت آزاد دلم هم بتو خرسند باد

از بی جام بیا تا نو دمی بنشینیم — نظر اهل نظر سوی خرابات باد

جان ز لعل تو نوشا بجز بوسه مخواه — عشقبازان ز تو جز بوسه مرنجان باد

بیکنم ذکر تو زان آنکه بهم مشک دهان — می بیرم نام تو زان در دل بریان باد

نیست جز هجر تو از روز قیامت کم نیست — غالبا روز قیامت هجر آن باد

نیست سلاد هنت بخت و از دیدن ماه — فتنه این عهد زدی که بهان باد

ناصر عبد الحی سرهان بن احمد صدف
راجی عاقبت او بود مسلمان باد

بر خاطر حزین که مرا دارد در دل — طرح حزن و کرد نج بنا باد در نجر

بر خرمن دل و کان بحزن خرمن بار — در بنا باد در بنا بحزن نفس باد

جون جام روز بر سر وقت صبوح خیزد
خرید با برآید از زیر چوگان

با صوت رود ساز دهد خنیاگر
از چشمها میزان ازان گل زعفران روید

تا در زلال قطعه افتد سرخ لاله
از زرد شب تعلق اطلس زند آسمان

آنگه در حوض صافی بنشیند
چون گرد چشمها ببرد از دیده بیدرد

ای ساقی دلارای دلافان آسمانی
جون ملک آسمانی از افق ملک محو شوی

احوال عیش را دایم تو کرده روشن
اعمال ما کدر شد از اکل نور تابان

با نشئه جدا شو کین عیش جاودانی
با سفره کمال کن دیده چون شوی زان

جرعه عیش را بتو مأنوس تر ز ما نیست
کاخر که از خدا نیست منزل فزای تو

در اهتمام کوشه ما ای دریغ نیست
بر جرعه کاجوری چندین چرا خروشی

بیخانه نعمت است سراسر گزین نعمت
تا جرعه از سر دانه نوشی کدر نجوشی

خط سلسله تو بر سر ما حلقه بلاست
عقل از ملاسل تو سودا چون سر نجوشی

هر کس که در ریاض جهان صرف نیستی
مجموعه سالوس را دام باد و دوش

گردون علی دنیه تو را گر نزد راه
خاک جهان بناله تو گر عالمی گریست

تو دانی که با تو خوش دارد دون خاکی
دانا دل از تو نگسلد و حمیار لنگ زند

با آنکه عمر جمله بخوبی نمی‌رود
نقد دو روزه تو ز کف غیر بد نرود

روز صبر بلا دهم مورخ بیست و چهارم عمر
روز سرد دوشنبه سر انجام حسن معروف

دان نسخه شریف وجیه

دفتر از آنکه بیان جمع کرد یاد نبود
هم کار کن بیان تو نان کار یاد نبود

عجبه خلیج ای اخ ذکر ای بزرگان
این دم جاکوس کردن آنرا بیرخا

با جمع مرغ عمر کهید کالیم کالام
جمعی زین بضاعه جمع اخیرین بیاد نبود

روی کان بر جبین بوی جهر ساجین بود
نازکان اخ کجا اخ خار این باد نبود

کو جمله لاکبود ابر لو کسرد
باغ جون مینو نازاغ جون مینا نبود

خرده کاکن ذکر هم تماخا بهار
از زمستان خاکها زیرون زیر باد نبود

کو دلکاکن زمستان راست ارقام
اطلس کار بزوی جاخ خار نبود

راعد جزر راعد هوا لک بس نماز
یا جون وا تعقل اخیه عذار نبود

بر کنار اطراب ابر رجکان ابر دهر
کو تهی باغ از لبر لو لاله نبود

روز جمعی عرب راست امروز تحریم انگور
غسل امروز بر کنار در خانه نبود

زان کی قبر را که هم ز ابر رابعه بیاد
خط بزن بر مزار ما سر مینا نبود

کمال عین جمال بیاد مدد سقوط
عارفی کرتا بعیوا بجیش بیا نبود

ز عمار اما صبح جز ضرر کز هم جمله
لاله دا ما خر جایکا له کفر عجب نبود

کار چو در کبر دماغ از نشئه کاوس کرد
بیلسان بوسه جوین بر دانه یزدانی شود

بیکر کس در سر دعا مرسی کند روی
کالبد نرم شمار کاس جوزا شود

سهم از اهم بشاید زانزا جز مرس
یا دهم سرطان و معز الدین قاآن باشود

در نصایح و عزلت و ترک ریا و تزویر و کار ناکرده
حرام کردن و بیزاری کردن از جاسوسی

آنکه رای خرد دانش گزا باید اهتمام
ذره عزلت از خرد کی افتاب ایرد شود

کز مزاج محل بخار از طوا باید دوا
نیز ایزد نرنزد گردد اختیار این جا شود

هر کجا ان هایون جوید خانه باید زدن
ایمان بازوی داهی کین کار اسان شود

بر زمان جوید بدان ایمان ایدی بنده کر
کین عطا از دست احسان دیوان ایمنه شود

جون برای عزم حرمش زین زمان ادراک
ذکر تسبیح سحاب الذی اسری شود

ملک رفتن و رای انجز دیدن کز ازاد
با سر و ما در شن زیر ملک کیرد شود

کفت ایزد یم ما بیض کن فیا ض اب
این صد ادراد دادار الاجرم حاط شود

ابر حمد الله کن بیا از سر اکن فرمت
آباد خشم دوا دن حکم حاس شود

جون خرد کیرد بکیتی صحرم جهار صد
ای دل اختار اکه ارجمند و دین اخار شود

میفاید دین ملک بهوای از سیاه
نا داد اخ علک بنی دیده الزهرا شود

دوم دیوان از سوی انجمن کرد کس
دوم دیوان حام خسروی حرم شود

این مرغ غرغ انجمن بار سود از دست
انجوان زکشته طالع کس غوغا شود

دشمن خود البت خود بدست دهد
تا مکر دیشه کردد پایان با انجوح

بعجب مرغی حرض افزای انزی
کر دای دانه صد دار در دریا شود

انجوان نادان کم کرد انا نزدیک
بستد ام بالجور مرغ کردانا شود

حاکری باید ز سادکی دانجم این جدید
جون ستاهی کی معاغ غرغ این جدید شود

آن کس اجفا کرد متم کرد از دار زدان
بر کردان نجلان کرد کی تقا شود

از شهنشه ترسیا دز هر خطر
هر کجا کان سر زاد از لو کلا شود

فرغ املاک سخر خواهد کسی از خط
نا بس منصب عزیز قدر انجوید کر عزیز شود

غرغ ی امد ز ظلم خود بهوی کاهوم
تهمه عاکم بظلم ز دکس غرا شود

بابد از انفاق ما اضاهی مجتبی
لعبد از اق طبع جی حوطیم ما انفاقی

نا نویسد عشای دود فلک سر جید
بر سر غرغ و تکمل ما هو حق غرا شود

با تمام عالیت طغرای عزت کران
نا فذ از دیوان حکم کشور خضرا شود

مقدم عید ست جان بار قدر جن
کز علو قدر کز نز از جه اعلا شود

زچی زهر سر موی فتنه برخاست — جو موئی نرم کلک ما کجا راست
زبان افتاد ما را تا چو دُرّت — کجا رفت کز فرقت فغان برخاست
بکار نرد عشقت باز هم دل — بیک دانه ز صد سودا برخاست
چنان بر بارگاه عشقبازی زدم — که گرد سجده از پیشانیم نه
مرا سر تا بجوی کار اهنین بود — بیک سنگ ستم از طاق ابرو
هم از آرام زان نرگس بیمار — که از جا جست تا بنشیند آخر
فراخور مردن بیکجا بود مردن — بدان سر کوی تا یکجا بمیرم
زشوق دیدن خط آمدن دانم — هوس کاهی مجو کو تو برآرم
دلم بر فرق جوزا زد نگین — که عمر نیست جز یک سجده ما
زبس کاری دمادم بار بر دل — چنان زد بیکجا بار بر دل
مرا عشق تو بیجا بیم جان داد — که بیمار از طبیب آید بجان
زعشق لعلت از نرگس چو سرشک — که در فرق خراب آید بجان
چنان از زلف تو دل را خبر نیست — که از خود بیخبر نیست
بدان ارزم که از کویت غباری — که بر سر بیدلی آید بسر
زبان بر سر طمع عمر آدمی

محیط کار کز دریا بگیرد — نظر کز سر موجش برگیرد
محیط قلزم از سر تا قدم گوش — کمال عجز از زانو بر آرد
زبان خاموشی از بهر چه دارد — که در یک دم جدا نتوان شمردن
زحکم رای عزلت خانه دارم — چنان کز خانه کاید بیرون خط
فرشته تا بود دیده نگارش — هزار افسون بیابد بر گریزش
بهر در بیخ جانش پیاله میکرد — که عمر نیست فلک را چنین مجال
زبس در آتش شرم از جوی آب — نگردد همدم از شرم آبگینه
بخون خود زنم چندین غمازی — نیابد عذر تا کس بر نگیرد
ابا شیخی که نیم پیمانه دردست — هزار بوسه دهد دست از غضنفر
خط جمع نیست با سودای خط را — که غوغا بر سر هفت میزند
بسان شمع گر فتنه زبانی — بود عذر آنچه میآرد زبانی
زاهن را بتوان رام دانا کرد — که کوه از بردباری صاف گردد
کرا در دی سرمایه ممکن نیست — که آفتاب نخیسش سایه دیگر
کمیت سلطنت محبوب چشمی است — کنیزی آنکه بر تختی روان است

کتابخانه

هوای جنت و ناظر معلم کوثر ۵
علاء دین سرمازندرانی کوثر ۵
جز یکه کاجوان استاد تست امید ۵
علاء دولت و دین سرور زمان بستان ۵
زحد خود مکن اندیشه سیر دریای ۵
بکام دل بخوان این نکته ور نخوانی ۵
دگر نه بینی جز اکابی که دریای ۵
خبر نداشت که آب حیات در ظلمات ۵
نخورد و از تو مبادا جز حسرت و اندوه ۵
گزیده اند ترا بر سریر ملک دوران ۵
تسخه قدر تو هم مسند ستر عظمت ۵
بر ان طراز که بر سبز خنگ گردون ۵
که کرده اند ترا بهتر از همه مخدوم ۵
کمان بری که کند باز خرد محسن ۵
که میکند بجهان از تو هر زمان تحسین ۵
جز تو کیست که بیند چو تو ندیم و ندیم ۵
علاء دولت و دین یمن ملت و دنیا ۵
مرا بهست بجز بر تو هیچ روی امید ۵
که گر ز تو بگریزم کجا روم ز درت ۵

ذامنا منق

ز استانت نجویم ما نده ام حاشا ۵
ز دریا نیست مرا عادت از تو بگریزم ۵
ز مرز و بوم تو بگریزم ۵
کمر ز بر نکنم تا بپای نستیزم ۵
اگر ز قاعده خدمتی فرو ریزم ۵
از آنکه هست بقدر مراتب آویزم ۵
مرا همان ز عطایی مرادی اندر تست ۵
جز آنکه هست بمالک کمال دریایی ۵
جواب سرزنش این و آن چو می جویم ۵
بپای خویش که بر سر نهاده ام پایی ۵
بشهر تست کسی را نه آشنا نه همنایم ۵
دگر کسی ز تو ترسد که گوید اندیشه ۵
ز دولت تو بخسرو بتر ز خود نازم ۵
بسا که گفت بر تخت خسرو شیرین

هرکه بود کار او برآید بر مراد
زو بکوش تو ربیا از هر نمد خانگ

آتش حیفر جوی ایرا تو کرمیانه
زآتش ار کبریت بسرا ایرا بیرون دهنگ

جانگر بر دانش کز تو بر زیدا
زهره با آنان مده فرزانه را بی راه جنگ

بلکه بر حاصل کان اخفاق جوی بیندگان
از تراز نوعطا بتو نخواهد ننگ

بس اگر تو تر کری بر ما عرض بیش
سیر کن فرزانه کز اندر عرض بی عرض ننگ

قوز جاج عرض جاحد خصم
پای ضرغام نلاده بر دل روبه نگ

کت بر ز بر ز ایام تو ما ایمن
وز عدا تو بر دهی بی ضیغم ریگ

تیغ را بیش کنه بر میکاد از بیم کلک
کاندر آخر از جهان کردار بر سر بی کلک

را بخرد بر ما بجهد کز مهتر زبر دارد
مدبر تافته از کردن فرزانه اطاعت

عکس رایش بر ز بر ز بر ز بر دارد جهان
کشت از پایه چرخ عرصه عالم بر نگ

با کرمها جون مهتر همه مهمود
کرم از کرد نام چه عبارت ز جه نگ

بعز عزت بعیار تبی از موزن
دیگر از کو مهتاب بی عیار قیمت ز نگ

عجز کجه بیند از بهتر بی بجهد
کز چه دیگه بیند بی عیار مهتر فرنگ

ناجوان از دهر خاص جهان کام مر
کت قضا از فرد بر سر بر نهاد بر نگ

خدمتت عرض کنم کز دانین زانم جوان
قضا از انفس از دهر و بهل مر نگ

زکوهها سر بر ق بحر سته کاهر
بحاغار کمانبر ظهر کرسته فاتر

ز رخ خنج بحمه و لعه ساغر
بزا کرس بکوه ق نعره عقا ق

کمان هیبت افکنده هم از اطراف
کمند ساعت لکرد اسر ز اعتاق

بیا به بر سبی از سر فرد بحمه سرده
از اخته قد ز بر سا ز عرش ساید

علو قدر تو آفتاب را کرنکرد
جو بایه باز قفا بر ز واج جمع بر نگ

بعز نبت طبعت میکنم مه دقت
اکهر ز اوصفت بر میکنم اغراق

صبا ز دفتر خلقت بکن دقت بحمان
حمر بحمان کاب ابا ز دا اوراق

ثنا صحت تو ا ز د بر ا ز ق کست بر د حمان
هلا ان نبی ا ز ق کست بر د حمان

ز اعلمات ساطنت ا ستقلال
بسرت عاجبان ز اجوا لمرز ا ز

جهانبان مهر نبخار بان عدالت
امید ا ز د بفضا ز ق اجم و ا ق

بحبم کاستی آمکن کز نکر د ا ز ق
جو ز کبر د ا ز د ز نکر ها لخلا ق

با بر تبع نشان آتش ا ز د حصم
ا ز آنکه حی ز ند ز د کبر حرز نفاق

اگر چه ا تو نه ا با ی ا تبان خوان
بحمان ا ز د عرض مز نبی بر حلق

هنوز با تو کهنه بحمه ز فلک مو کب
هنوز با تو کهنه بحمه ز فلک مو کب

مسلمه عدر ا حصین کز حها ز د بر خیبر
بیان غافل ا ز بن جرح نه ا ز د ز د

ایا شگرف بحمه

مبر ز بر عالی ز بر ز بر بالای رواق
بحمه آکنف ز ال بر ملاک آفاق

کیا ای هنر د ی بخا و طبعت ناجه
با تفاق خلا بتو بیا ری خلا ق

نبت خرد ز ک ز مین با تفاق
فرا بحت را طبین با طل کرا ق

حد ا بکا ز ر ا طبین عمد بحمه ا بین
بنا ه دست جوا ز هد ر عجی ر ا طبین

نخفتیم که ا دا کن نیا جا سی ا وست
ا بر ا ز جو ا هر ا بحم سجم ر ا طبین

مسا من ز بحم و ا ه خد ا ی ا غ ست
بحر ز با بحه خلفت نکر د ا ستبداد

ز با ن ا طبقه ا ز عجبان عالم غیب
بحر ز با بحه طبعت نکر د ا ستبداد

ذکیه قصد ین صفت جمان ز بحاه
علاه ا بیه کر ی ز با ن ا و بر طاق

ا کر ز ترک فلک مسک ا کر ز بده
فلک ا نجا ی که بر بر ز عمد بعد ا ق

کبو ز ا ز ز عد ا ش نمیکند جر عه
ز د مت ز ا ز ز با ن ز ا له ز مغام جر ا ق

جه کو نمیا که ا ز ا ز مت ا د کبد ی کا ات
جه بر ز ش کز ا با نصا ف ا ز ا ما ق جا ق

ز هی بحمه ا خر ت ا کبه غلام
ز هی جها ز بحم ت ا کبه و ی ا ق

بد ید کر حنا بنی حر ز ا ز مغل
بیا بیوس ر کا بنی حر ز ا ن مشا ق

ثنا بشکر ق طلعی ا ز بحد ا ز بز
کبد بحاء کر ق خوش خ ا ز ا ن بز ا ق

مرا ز ا ز ا ز ا ز ا ز ا ز ا ز ا ز ا ز
مرا ز ا ز ا ز ا ز ا ز ا ز ا ز ا ز ا ز

هیشه ا فلاک ش ف ا ملا ز د کاه
ز ا ز ا ز د و کنا د ا فاق ز د ش ز ا ز ا ز ا ق

نجبه ا قتا ج تخ ت ا ز ا ز ا ز
بنا د کبه ت ا ز ا ط ین ملک بحه ت ز طا ق

وا بشگ بحمه

صباح عید ا کر ق ی میا ن ا نس
کبه ز حا له بر ز ز ش ز ا ن ا نس

سوا ر کنه حی ا نی و کنا د ز ا نس
ثمال ز غا له ز ا لف عنبر ا فشا نس

بحسن عز عز ا نکنا ن کو ی ز ا ن
فغا ا کو ی ز ا ن ا نس بحه ز نحا ا نس

جها نبا ن مبر حبا ن جو عید ز نحه ا ز
ز ا عز ا ز ا و کبه حسا ن ا قت ز ا نس

نظر بحا ک ز ش ز ا ن ا نصا ز ا کر د ا ز
حسا ن ا ی ا صر ز میا ز د کر د ز ا نس

جو کر د بیش ز ا ز ا فلاه عا کر خا ک
بنه ز بیبن ز ا ز ا ز ا ز ا کبه ا نس

ز با بر خش ز کا ز ز بد ا ی جها ن
با نشا ح بر ا نکبه ز ا ا حبوا نس

ز هر بود ا کر خش جو ا بر د ا ز
ز خش ز ا ا نس ز بد ا ی بحا نس

کبی ا نس ز بن ز ا ز ا ز ا ز ا ز
بیا ز ا ی ط ن ز کا بحو ا نس

ز ا نه بعز نکبه ز ا ز د ز کبر ا عت
کر ا د ا عرض جا ا قا ا ز ا نس

جه دانکه آنه برای سخرت ناه ریخارش — جه نفقا که بر آنحضرت جشم نثارش
جنین جام می لعل ازت مرد انگر — زمین زمانه کسی نیز دارد میلانش
و بخت خیر ازش و کرد دلرخواهش — کنم بایه جاکر کوی نیز قرانش
جو غنجه دلم دانهٔ ای صبر دارد — هوایش اهلی و دهنی کرد سانش
بنا بر زی خوخر بنیاد خیر عالم — اگرچه جهان بزی دلطان دانش

خلد بکان سلطان محمد شهر اویس
که مرد مجی و کرم ما جی سر دار سانش

حزانه دیاه بسر در بکار بر تیز بر ش — قضا غلامه عنان با جان فرمانش
ملک نشسته که کردی از راه اجزه — بر بخارا و کند در دو جشم صوفانش
فلک ستاده جو نعل سمند اندازش — خرد جهان و کیان با جم فرقدانش
دلبان زمین بخش مه بین و دیده عدو — غلام رجه کنند قاطع اهل هوانش
که سواری اگر بکیجم از دی کوی — بجا بکین بر دکوی به زیر کانش
اگر بکوی فلک سر نهاد در جوکان — بهای ابر دراندند سجر کردانش
با نتها جلالش نیخ مرد کر دشمن — هنوز باش آهسته اندازد و دانش
ذیم از بنا دی کنه بر شمع — اگر بماند بر انه ز دیو انش

غاضه بنر است بابان بکش الحانست — که هست مرکب اجرت هزار جانش
تو در کرامت اهل الفا جی جه نرست — ملک ما ملک جهان و قرار سانش
هیبت تا که بر ای بیم بکش سواد — بر و زمانه بشفقت و جهار اکانش
برای جاه تو اکا جهان قرار بنیاد — که مخلدم نکند ارد بقا نش

ایضاً در مدح طغا

جهان از وی صفا در کرد جنان از وی کرد آباد — عاشقان عزم طوافش کرد جان از وی کرد آباد
فتی کز کین طبل رزم او در جوی دلها — هوا دشمن جو بکین اسم عیدش قربان کرد اند
میدان حدیث صفا فش بیم جنبش آرد جبا — کزوه ای جهان داری بجی قربان کرد اند
و دوران او زلال از دفا جی آب زندانی — تکیه بر شوق زلال و دامن مرکان کرد اند
طا بان وی جاش طوطی اجم در دانه — اولین منزل سراپستان عمکان کرد اند
از بهای جین بیج بهار جین او — اهل سکان وی و اکر بیا بان کرد اند
بر جاکر بیم خیار راخال سیاه — دیده اند از بهار اندام نشان کرد اند
بر دانه کجین در است جا حلقه دار — ذکر خیر او در دانای دوران کرد اند

عدل جی تاکر شرا است و کر کرست — جیم نرو نقایب غدار جوانش
سنان رجخ جو جاکر مرزانه کرد — برکار سر بدخواه کرد جانش
جنان بجهان تی بر دست کاه بیرد — که وی جست زجو با نیاد و جیانش
بعقبه قاجه کرد در اکر بیدی — بیکار دماه تو انجی کرفت اما نش
بیبر مجد است کر بیش بنو بیاد — بیبر بیبر اکند بره راز بستانش
بهار خاجه ت اکر بیش بر قع عنانا — کار شکفته بر آرد جو غنجه بکانش
اکر بیدی جو با بتو د نیش جوان اکاه — نیم بلا جا اکی کاید بر بنانش
عنان بجکم دولت تمان کشود ه — برکام خویش در غم جو بی در بانش
خلا بر کا نا ما کجا و خلد بر جا — غلام امر تو اجی جو تر و بستانش
بفرمان الهی کسی نخجی جرات — جه غم زلشکر فرعون جی عجز ها نش
شاهجان جرف را کند متصد جرت — رسید کوکبه موکب زمستانش
عروس شاکر جمال ابر بزر دست — کرخ کند بر خ ابر بزاده ستانش
بجای باده زمین موم از کف ساقی — اکر دهد جو نبر جهان مستانش
بکو جه سانی کار بخ اکر نم عزیز ما — جو روی خویش بما ابر دریا نش
کجست شاه نزاد اکر کرا جم دارد — بکر دان بنده بمان دکرم فرمانش

باغ رخسار تو امروز ای دیکرست — در کمند طره ات بیجا فی دیکرست
سایبان دل جو بی بر ای افتاد — زانکه زلف تو بصا بانش افتادیکرست
زلف مسکین تو تا با دل ما بی زند — جان مسکین جو ای در اضطراب دیکرست
عقد زلفت را بی با دا بکستان کرفت — زانکه عنبر بست زلفت را بجای دیکرست
دیده ام بکسر جنان نقش دو بیت — دیده زان سر بر بر سودا خوای دیکرست
سینه بی نیست تا بی بر سودای عشق — کنج عشقت را بجر کنجی جرانی دیکرست
هر دی کز فراق تو بکین بر — بس در زور قبر ملک دقا بی دیکرست

ماه ملک ابای بجر سلطنت سلطان اویس
در ربا بیض در بجر سلطنت سلطان اویس

جه ابم هر جه ما شانرا جم بر زند — منور زلف جا شقانرا حلقه در حلقه زند
بت من زاهد بی دین را جم جهر کرد — هزاران کافر دی در زمان دیکر زند
جنون دنم جهر در دی کرد — زا نمای ایدر انخا کرس بر تر زند
لعل او هم خط بکی بیوند بر ساغوم — جو دران کر بر که او بی بر ساغر زند
ساخت در جشم جهانرا بر عزیز — کر بر عاکم خانرا جشم بر تر بی زند
جشم در دیم بدان خط نوکر جشم — زین بکی در بی جکاند در کرد جشم زند

جنبه خواهی دم بدم دارد لکن ما کم دم — در هوی بی بکر خاص نصاری در دین ترسد

ماه ملک ارای برج سراحه شرف سلطان ادریس
در سه رباعی غرض در مدح سلطان ادریس

انکه دارد آفرین او وجود آرزو — بود جود و شکر آفرین او آرزو

بادشاهان را عمر باد احتیاج دولتست — بهر دولت کار عالم را احتیاج دولتست

رای عالم گیر او در اجتماع آرای اوست — عزم ملک ارای او در ارتجاع آرای اوست

کیمیا گردد ز تابان وجود کند یابد ارزش — بر مساعد گر نظر کردند هر ارزش ارزش

مرحبا ای بخت بیدار ای سعادت ای ظفر — خاک ادبار ترا در ابتدا و در عقب

از خود بیرون نرو ای بر سر هر اندیشه — نقش بنیاد خیاله را قاب اندیشه

ماه ملک ارای برج سراحه شرف سلطان ادریس
در سه رباعی غرض در مدح سلطان ادریس

در شاخ غرض خار اعادیت نداند کرد — عدل تو عمارت ز دو عالم خراب کرد

با کار تو امر حادثات خرد یکیست — مر بخت ترا حادثه چون خرد یکیست

کیخسرو کرد امکند را ملک مسلم — بابت ثنای جسم تو باد ملک مسلم

سیمرغ اقبال خلقت کرد بر سر و بیخ — لطف طبیعت را خدای عالم روزی کرد

لطفت ابر بخت ار بر هر نصاری زد — هر چه چنین بابست کرد انصاف باید داد

زهره کردمان بر ساز و قانون زد کیه — بس که خواهد این حدیث از زهره کرد

ماه ملک ارای برج سراحه شرف سلطان ادریس
در سه رباعی غرض در مدح سلطان ادریس

بادشاه روزگار عید فرخنده پی — جود او بر اهل عالم مهتر کام جان حکم

در جهان تا مایه خرمیست باری تا هست — سایه خرمی چو تو بر جهان باد پایه

شهسوار همت تو خنجر خونخوار کیست — آسمان از رخش جود تو کوی افتاده

چرخ کو یک ره دل از جور تو پر خون نکرد — بیکرت یک تار مو تا بر تن گلگون نکرد

مهر تو از دل تا طبل السان آمد بیاد — مهر تو از دل تا طبل السان آمد بیاد

تا ز خاور سان ماه و هفته روز زاد — سان ماه و هفته روز بر تو فرخنده باد

ایضاً فی مدحه

تا امروز تا بحر زایای روزگار — تا کرانه دهد جست روزی هزار بار

زوال کون ما صرف افرینش است — زوال عین صحت از خطا فرد کار

داری عمل بیچه اویس ایمن میکند
از گرد خطه دولت امین حصار

هر دم با تین کرم ما چی میکند — انصاف او فرد است اخر فرد خیار

دیبای صبح دارد اقبال تو ز حرص — لکنت شام را خضیب قانی قار

از جبر و قهر دین و حرم را حرم قرار — با تا ز جبر اثر بند کوه تا ملاد

رایش چو در ملاحم مهمات رزم زاد — بر درگش آفتاب نخواهد مهتر اعتبار

ای زمره ملوک مطیعت ما یقاق — وی خرد و نخوم علامت ما اختیار

هم عمر را کمال ز دولت توقع مستعار — هم روح را جمال ز لطفت مستعار

شاخیست رایتش که نه مرغان دلنشین — باز نهمت همتش که دوانند کارزار

تا اعجاز عدالت کابای عصر را — از دور دولت تو تفویض کرد کار

عزت ایخان جلالی که بعد از این — بیند نخواب چشم بیان مستعی و خلد

شاها ز مدحت تو کفته نه که ملک — روز سیاه بر دشمن چون شب تار باد

چون شمع موم بین ز تف کرد کار — با بیضهای موج چشمه ار بکوار

نه بیضه کز دلت نه ز بان زد بر حسیب — نه طبع خاک رخ ز اثر حاز قرار

تا دور دهر باد بر دور حاکمت — دارد هنوز کوه تا بع عکس نار

دیدم نفیسه مواد سجع و حمیده قد — سرو از مبین غلام و روان ناک خار

دین بهر جان ز رای تو کامکار خاست — بیماره دخمه چون سر روز روشن حار

وایضاً

ذرخ اختر اختری در زری در خشان شود
ستاره در برج خسرو در خانه خواجگی کار

اسمان در حلقه خورشید گوهری میدان بکف
ساخته امروز تن بر اجرا فرمان برکمر

راجی بجهت حشم آفتاب بروز نحس
نا ماه امسوز کرد تیر آلکون روز نکار

ماه در ایام لا اله بفرعون عین بحمت
قرم العیوف بحر نیلگون کرد تن برکار

ارزو میکرد دفن با کمال اقبال را
بیحد انداط اسن زکار کرد عجب

خور چون کان بر هر صدا بدلام
حاضر شد کز پیش ظالم بیدار کنف

مشتری اسکال عدالت اختر نوابت بک
در خط افرد نکار عالم العمر کرد اختیار

باهن نا این بار نصرت رایات اقبال را
باش نا این تاج و دولت را بنام کرد

باش تا این فرقد بیدق صفت سایه بدام
باش تا این خنگ گردون سیر زین کرد سوار

ماکب رایات اقبال بر دوش
یافت ولی این زمان از ناز در کنار آخرها

ماه مکان بیت برج شرف سلطنت صاحبقران ایشان
آفتاب علیت بر دوش سایه پرور نکار

از کمک بخت رهنمایش میکند اختر مسیر
وانکس بر قطب اختر میکند کرد شمار

رای علم الهای او از اسمان میدهد
میتوان کفش بر حکیم اسمان آورد فرار

خلق او را کی توان کفتن عیار تو کم
کوهسار استه نا ریزد دامن هر کز عیار

هیچ صیدی نیست جز این تیغ نتواند ربود
ابر را این اژدها هست از لطف خود نر مسار

چون ز تیغ ابر دیبا بف بریشت نا جها
چون کسی نتوان کلیم کوه را زین راز فاش

ز انکه در دشت خود کی آید آهو بر شکار
خانه در دشت خود کی آید آهو بر شکار

نقد را این در قمر از چون زر انگار
بارها اسکار بیند زهره را نقاد عیار

ای ز بیم آفرینش دار تا کار تو راست
صحبت کاران بیفتد تا چون کس نا چند

صفت الهای عصمت بهر را دارد نیاز
کر چون کس بر فروزد آتش هر زکار

کر شود باز دی عدالت را نیابد زنهار
کی تواند بر دبا کوهان کس از خفتان

عصمت خصمت نماند چون خود از بهر فرق
کوهر زاید نیست محمد تر کوهر کار بحار

ز انکه عدل تو محفوظ خود نا عاقبت
ای بعهد عدل تو کرده شاه جم دیبا

ای دل عالم کرم از کردن بر
کشته سازد همان دم هیبت ار باد آذر

کار چون زانه نیست بر ای جبار
مشعل ای تو اهرمن اخوی در زی عذار

کرد خشک حامل زاد چون زاد
ابر کک از قلب فلک کرد نکار عذار

تا نخوانا باز خسرو عهد طفل عجز را
هر سر کو در جهان از باد بحار

زیب طغرای تو هست ای جان کی کرد
بر سر سر دی بوسه بر ابلاد

وله ایضاً فی المدح

مرحبا ای باد بر یاران ما میرسی — زان نگار مهربان ما میرسی
جان ما با جان جانان همدم است — تا نپرسی از که جان ما میرسی
یاد کردی راه ما از بهر آن — میروی هر جا بجا ما میرسی
ای نسیم صبح تا کی طره اش — بر لب لعل شکر بار میگزی
زلف ما بر کس نمی‌آرد پناه — خرم آن کس کو بدان سر میرسی
در فراقش کرد رفت از چشم خون — نالهٔ زار از دل تنگ میرسی
از تنک چشمان نمی‌جوشد کرم — کربلایی میرسد بوی وفا میرسی
دایم از موی میان او سخن — دارد و وصلش بجایی میرسد
گر ز باغ وصل او یک میوه چید — بلبل شوریده را آخر چه بود
گر مرا کاری نمی‌آید ز پس — میرسد فریاد رس چون میرسد
خام طالع میرسد ساقی ز در — زانکه خاک راه او ما میرسد
هست از آنم روز و شب بلای جان — کربلایی میرسد از راه دور
باز رستم ای صبا از دست غم — کان ز دیدار تو جان ما میرسد
دیدم اکنون از تو ای آرام جان — بالوای احمد اکنون میرسد

مرادی

باز میرد بی‌تو از هر جا بوی — باز کز یارت ز دیدار مسا میرسد
داشت کویم را دوا در کار دید — خسرو اعظم معز الدین وفا میرسد
از جفا هر کجا بیمار است — بوی این نیرنگ ساز ما میرسد

یوسف دم بحمد و لم سلطان این
کو جوا سکندر بدا دارا ملک دارا میرسد
المطلع الثانی

قاصد مژده ز انس از کشور دلدار میرسد — مژده احسان ز حد افزون ز اقصا میرسد
نامه یک بوی فراق من شود چون کم ز آن — زان خبر زان هر دم ندا سمعان عطا میرسد
دیدنش را دیده گر در راه بنهم کی تعب — کار دل کو دیده بیند سلطان زمان میرسد
نصر چون نبود ز دیدن دیده را بی‌اعتبار — بین هر کس کز کجا و کی ز اصحاب نبی میرسد
زهره خار الحذر را نیست یارا کز کنار — با تنک گیرد بکوی تنگ خار امیرسد
دست فیاض قلم بر بحر خجلت میکشاد — تا ز فیاض قلم بر بحر و بر خضر امیرسد
ای ز عهد تا صفت فتنه دوران عاجز — عجز آن کز کوه قاف اخبار عنقا میرسد
از بخت یاد خاص از قدر کس بر کرسی — صد پیر توقیع از غیب باعداد میرسد
کاه میکرد کمتر خلق تر بیش خشک — کز بد و نیکت هر مفاجا میرسد

خامه در شرح ثنایش بی‌زبان سر در خجل
هر چه بر سر میرسد از سر زند بر میرسد

آنکه تا امروز او را فرق قرار از غم نداد
بعد سر جوید بدین سر کی باعدا میرسد

سیل مخمر زاد صحرا کوه اما در کرم
آب میگردد سراپا چون بدریا میرسد

در صباح روز محشر تا بمیدان عبور
خون ناحق چون بدامان شهید آخر رسد

خواهد آن خون را ز دامان شهید آخر رسد
خواهد آن خون را ز دامان شهید آخر رسد

خون واحق چون بد

اگر کرد قلم بر دل ازین نکته رقم
سری زند قلم نقش مراد بر دو اد

زد بر سحری بر دهد خار جانب غنچه
کاد کرد بت عمر حیات جانب دل داد

بیا بیا که زمان بهار رو قرب کار است
دمی بیاده کار زمان وقت کار جهاد

جو چند لب بدل غنچه باد در هر بند
جو سر بر جرف غنچه راز رو مکشاد

جو مرد غنچه نماید هزار حرف بگوید
سپیده دم که زند بانگ بر خیمه زرکار

جو خرد دان که ز خرگه بیاز آید باز
کلاه سر بچه خاوری زند بر صفه ماز

جو بوسه از لب حرف جوی باز نگیرد
جو تو کسی لب قند باده در مهر باز

نگار حسن سیاه ای حسن کار
شراب لعل صبوح و صبوح عیش بهار

بیار دم از نرد یک دسته نرگس
که از حسین ره دشت سر کند زخمار

مهین که دیش نهان باد ابر اشک کنان
زدود قبای بهار دانا مذ قرار

صبا بیاری بلبل هوای یاران خاست
بساخت برگ و نوایی که بود در کار

بگو فرود رقیب که دانه داد بیاد
صبا بر هر کوی که باز کرد انبار

دلی ز ناله خون آلود و فغان بر لب
سینه کشود دهان و فغان بر دهد

فراز بخت نژند نشسته و در بسته
بتاج لعل لبت خرمن لبت غمخوار

که ای نگار پری روی ناز بر دردم
چگونه ز صدات و زبان ناصحی

هزار دستان ای صدر نشین بزم آمل
بجذر خوانی و کنش هزار ساز حزار

جاوید دار که عمر عمر دیانا خیز نیست
معاش کن که بجه حیات جاوید دار

ز کرز عمر مرو بر سان فلک
قرار مرده ابجاد بین که در ابجاد

دعای ما بجهان میکند اثر دیگر
که باد تا ابد از عمر و جاه برخوردار

بسعد و کوکب خرم بماه جشن مهر
بجام بخش که در فرخ کوه کوه قرار

معارضات و در جواب شاعر آذربایجان
که خروس را بغلط بلبل گفته است

لوامع خلق از انکار دخنان او فاسع
جو از چشم بخیلان ساجی زر نثار

روایح گر مراد نشر خلق او فایح
جو طیب فاره مشک از حد و حین و تتار

زوال آمد ترا احسان عطوف او جرا
بجهار بار بهر زدن جود او ازرا

ز کبر دعوی آنش عوام محوات
که زوری بلبل زور دیر جشن هزار

زهی ماش نعوا کبر تو زمین
سواد کرده براز آسمان بقعا

سناره راهبر بر صفحه طاعت تو سیر
بسعد راهبر بر ضمیر تو بشر

زری که در صفای ری بر سکان
که فر زیده و کردیده سکه رخسا

صدای صیت تو شکام آرزو
که دانند خاصیت نفخه صور دیگر بار

ز دست کردی و در آیخت ز خاک اطلس
ماران زانش همه بیدار همه بی‌آرام

و زخم این خرمهره مار و نیش را
بر تو نهشت مثقال ذره مقدار

بر تو کمر زد اصل فرومایگی و نیست
کز نیز از دست تو هرگز بیازار

مر تو را بیجان کرد از صفت و عیب
مار بیازار و نیش بی‌آزار

بلا بر تو فرستد از ملایم انگار
خدای تو از خرکاری کی بیازارد

بلا و محال گفتن از بهر آنست
تا بدو عدل تو را بر کس نیازارد

سپهر بر تو و کار تو میگردد
که جور نخست خوری تا خود از چه بیازارد

بنا و اصل نیکی و زیرکی نیست
که آفت بر فلک از فعل تو بیازارد

اگر زیادت دارد خراب سایه کند کار
نسیم عدل تو کز راح روح بنوازد

اگر ز عدل تو یابد زمانه مظلومان
برآرد اسه خود جوانمردی را

زمان زمین تو ایمن بر و بحر و بر
زمانه خصم تو بر کرسی عز بنشیند

عقاب بال کز اقبال تو بر عزم شکار
کبک در پرده ز شهباز تو ایمن بنشیند

چو خانه تو هر اگر بر سر بنهاد
همیشه خانه تو کاران و بهبود

محول عدل تو نعمت که فضل ایزدی
اگر نعمتی کرد ز دی که بر تو نعمت

منم کاین نقص عاجز و ابتر جهان
یافته است چو من خوار و بی‌مقدار

زنجر خاطر است مرا در دل غریب
پر از جواهر است مرا در جگر شعاب

مرا معانی از بهر تو کلام متین
نشسته چون زر و یاقوت در ابر و سحاب

عروس طبع مرا جامه تر ز آرزوست
زخانه از نظر تو چو در بهار مرا

دلم ز فکرت خواب زیانه افکارش
ز رنج خاطر ما را کنار در کنار

همیشه تا سر سال چهار فصل پدید
ز آسمان بساتین کواکب اطفال

ز رخت نخست تو بادا همیشه سرسبز
که شاخ دولت آن درخت را بر و بار

دایه سیم در مدح

با کنز و فلاخ جای این بر جهانیان
جان منی با کوی زمان می‌آرد

جنبیش رکاب تو بر ایوان بلند سان
با گرد جان آدم و عیسی فشان می‌آرد

کان زر ز تیر غیبت اندوه بگسلد
بلبل نسیم نوبهار از مرغزار می‌آرد

غنچه ز ران بسیه دهنی ناز کرده باد
بلبل ز کوی این معانی در میان می‌آرد

غنچه ز تنگ حوصله در خرقه بهار کرده
کان کوی این خرد هار از میان می‌آرد

کان عنبر سحق کرد مداد که بر انگیخت
با غبار کان این دستان می‌آرد

کان مشک کرد لاجوردی مداد که بر انگیخت
با غبار راغ مشک بر کنار می‌آرد

تا از بر خاطر خرد بیدار بیاراید
کان نسیم صبح راه بر غبار می‌آرد

تیغ هندی که نشان از گهر شهریار دارد
تا خلاف از حسن هندی کنان نیاورد

وانچه تیر بلا کرخطا نرفت سر بسر
باج بر گرز نریمان و سوار آورد

خطبه ئی از جود بعد از مدیح او بگوی
کز خیال تیغ تو قدر کمان نیاورد

جشنی بر آراید از صفهان تا بلارک
سرمه از آهو بتر تا حال صفهان نیاورد

در زمانی مدحت مرغان سرا پرده او
بلبل طبعم فرود از آشیان نیاورد

تا زر مهر بار بحر و خار بحار
ابر کفش قطره ئی بر رخ نیاورد

بوم و عنقا و عنبر و مشک بلا کان آن
زاغ کان لیلم کجا در آشیان نیاورد

وله ایضا در مدحه

تر کمانی چشم او هر کی جشنی بر کند
صید لاغر کی تواند سر سوی خرگه کشید

جشنگه آهو بتر کز نیزه دارد سایه ئی
غمزه هایش کرد صد ره کار ترکان راست تر

از غلو تیر مژه بیرون نیفتد آفتاب
تا هنوز از فرضه بیرون نیفتد تیر او

تا نه رای و همت او در مدار دین و ملک
تا نه تیغ او بود بر فرق اعدا کارگر

تا نه بر اوج سپهر از بهر تیر و نیزه او
تا نه بر قعر زمین از بهر تیغ او سپر

صد هزار از نوک مژگان سوی دل تیر بلا
صد هزار از تیغ ابرو بر سر جان سپر

مژه سوی دل شتابان غمزه بر جان کارزن
کرده بد عهدی فراوان صلح نیز آشوب نیز

تا خلاف از حسن هندی کنان نیاورد

باج بر گرز نریمان و سوار آورد

کز خیال تیغ تو قدر کمان نیاورد

سرمه از آهو بتر تا حال صفهان نیاورد

بلبل طبعم فرود از آشیان نیاورد

زاغ کان لیلم کجا در آشیان نیاورد

تا نه تیغ او بود بر فرق اعدا کارگر

تا نه بر قعر زمین از بهر تیغ او سپر

تا نه بر اوج سپهر از بهر تیر و نیزه او

تا نه بر اوج سپهر از بهر تیر و نیزه او

تا نه بر قعر زمین از بهر تیغ او سپر

تا نه تیغ او بود بر فرق اعدا کارگر

تا نه بر اوج سپهر از بهر تیر و نیزه او

تا نه بر قعر زمین از بهر تیغ او سپر

خر واعظم معز الدین در دنیا اویس
آدم خبر بیرون از ایک کبتچ دار کیر

آنکه زد حظ هم اکر متن الدنیا دار
اینک سنا مست کا خلا فیها نار

میر کاران او دهما جمع مالک رقاب
کر خلک ایکه جشم کوا کبر اقرب

آفتاب فضل او از حد تمیز طالع
هو کبر تعدیل او از همت تدبیر شیع

کوه صبر از سر خاکسار کیا
نور بخشنده جشمه خرد بیدار جشم جرم

آخر از حسنا ان کس بیدار جشم
زیر دولت او بخاک کر قطع ماند بدست

دل اسلام معبود کی انظم الغلفت ضیع
دین پیغمبر خدا کی فیض الطاف رضی

سنبل از موی سر زلف کی کافر ادا
فضله از آتش حکام لطف او بیا

هست امور صالحات از فیض او در صنع و زین
هست معمور زمان از کبر او صحرا چین

کر کشاید تیر جشم او بر مه حق بیخ زوال
ور زبان خوزا کمر بندد بقصد جان تیر

تیر باری کی مستکوا ملک از تیر جشم
دایم از سهم کمر بر سر تیر دیم

باتو خصم از بیم تیر کر بر و بهمان از نهیب
کر سر کر فتر ملک زیر کلاه جوشم

نعره یکوس زنای یاری زدین برزند — نخوت ترکی آباد از عرش تر فرو اندازد زیر
دارین عاد کرمنا مرزق کمه کرد — زهر عنم از لبرد دین خاک ای اخمیر
مرده از قبا ری بخند چوان دران — مخت بیاس ترک چهر عنبر بوی چوان کر
باکه دست میکند باکجاری بران — لوعرم وای کرد دم دران بطر
خصم اکر صعوه تر تعوذ آبا از خیال — از دم از صلت دزاین نطع دران نعم
تا نوع اجم وکاه حمیری سرز کرد — بر فی آبا برکام از سرم خرسند میر
هر بکساری حوانش بر سر جواد — بی نشیاد دزکبر میکنار سر از اخیر
بی زدن مولا کنا ماه کرخا میخواهد کم — نه نخواهد کلیب خواهد دران کاه میر
خرو در زدان دمن خطاوا میکند — حور کنان دیوان نصر سرخی بهزاد خصر
بزم اجابت مرحبا تر عدر خالد — روز اعلا بر مرحبا حبوا قطر بر

واجب لک یوم الجمعة

صحیفه خوش ذکر فشه امین بیاتر زیر — ماه روی دیدار جشن و حراه اعظم
دلبر بعد از نوادها کاه کرین بر — اعوذ بر ران او مزن از نطوز والمنز
ماه وحسار بعنبر زلف ابانه کاو — سرزار دم بحیا اخبر بیم بر مر
زنه جان مز دلبر دلبر نابست دین — لبکران زنه دلبر دلبر عکس مر

باز بلبوی بحار دیاری بر ابان — از حمه سهزه کرنه عرض نسار الوزر زنر
نبزه نا برنه حی بزاد هر دم ابکران — هر بحیه زاد نا برنه بزر خوشتن
آنا بخشیه کلاه دکر نه مرض زان — کر بزد نقاب دز حمس تا فتر
کرنه ضحکه نه حمر کرد نا دز زان — دز دز والعزیز حمن عرصه نه آن تخر
میکنان زانغا ابان عرجانین بحر — بکاه نه دز زان تخت دز دار الوطن
دز دز نا بین بره بین زنان دار دار بزد — نیست زین بزر حی دز دین الادکن
زاره زبور خات آواز بزور زان — داکه ابر نان نوش دز دوان زان بزر زان
زره بحلس زانه دز بر زبان ابر بیان — یا حوه ابکران بی سنان بزد دز
نبه مشه ذاکر ابا نه دز کرس دز نس — محور زان دز بر زان بر محوان ابر دز دز
زاه دز سلز سر بزور دز خور دز طعام حمیر — بنس کنه تبع دز نه دز نی حی دز نحس
آنس ان نبزه خواهد کنه کنه دز بان — کس حوه کبر نا بنه دز نمان آنس دز نه
بر بحیب مبارد آنس بر زان — خواهد آنس آن بر دین دز ابر کی دز بخان
خصم با تبع دز کفن بین حی ابر بیان — کر دز حی بر دز حی بحد شر دز کفن
وحه نخات دبار زان خره ابخد — کر حه زاد کی نا بنه دز بر نا دز نه
راست بحی نامد بنه دز بحنه دز کی زنه — ابران کر دد حکان بر فراز دز حمن

جهان ترا زیست مجوی کاسمان ازو صفا
وانکه ازو خبر دهد بی خبر است از و خبر

کنده در او درست مجوی رای جهان نما ازو
ور نه طمع نشانه از تیر کمان گر مجوی

در مدح سلطان محمد شاه جهاندار ابن سلطان
انکه ملک جهان جهانداری خویش گرفت

وانکه ز سر دوات او آبله زد بر آب خضر
بر کف راست او مخند مادر شاخ یاسمن

کرد عدالت چو خط بر ورق ملک ری
عکس نمود در دوات آنچه نوشت در ری

ملک ازو یافت فتح اوج شرف یافت فتح
جبهه گردون سپهر بایدش اکنون گشت

زانکه چو او کرد عزم بهر ستاندن ری
بر نخورد بهره از کرده خویش هیچ

ای چو جمال تو نیست بر رخ ماه و مشتری
وی چو جلال تو نیست در کف شاه و سروری

ای ز علو همت تو بر فلک آبگینه سود
لاجرم از شکست تو نیست امید و نه حذر

ای ز شکوه تو دل بر دل دشمن آبله
وز غم تو جگر بر جگر بدسگال خون

مدح ترا بیان کند نطق مرا کجا مجال
وصف ترا عیان کند وهم مرا کجا مجال

ای ز ثنای تو جهان پر ز عبیر و مشک تر
وی ز عطای تو زمین پر ز گهر و سیم و زر

ای ز سخای تو بود بحر و بر اندر آبرو
وی ز عطای تو بود کان و کرم اندر آب و گل

خوش تر آن مجمع جوانان کز کران تا کران جهان باشد
نخست از روز بیاسایند و جام آغاز کنند عیش
کام ایام بر آن خاندان جاست که تا جاست بر آن خاندان جاست
بعد از این ای کرم ز لفظ مفارکن که مفارق بد است
قال او بر سر عشق و حمایت دارد
روز و ایام سر از فرمان او بر نکشد
عید عید است هم آنجا که تو باشی
نقره خنگ فلک آبله بر کار نیست
ماه نو را نه چنین صید بدام افتادست
دلبر کم ز فلک آتش خرمن کم باد
دام کز زند بنام تو خرمن جاناست

باب فلک کوم تاریخ جمع شدن اوس
که عجم داود در میان عرب شکر خط

این همه از دولت و فر خلق کریم
وان عجب را ز صحف روح مجرد مکتب
پیشها دام از خجلت او بر دوام
همه ها مفته سر نیزه او بر اصحاب
حلقه ای تا قلم سیمین بود استشهاد
جرخ را داری و فیض تو بدو بر اصحاب

ملک جاهش

ملک جاهش هوا یکه تازد در حرم
جود را در تو محیطی که ندارد پایاب
نیم در قعر جوی ماه فرو ماند زار
تیغ در آب تو جوهر ز دو قرآن گیرد
موکب عزم تو تا ماه علم داد بسیر
لشکر فهر تو تا تیز کمر دید بتاخت
بار بار اح در ایام تو خوشبو دارد
جوی خون از عجب رای تو بار نخواهد افتاد
تا نیز در خور در بر خاک نفتد رحمت
با مداد ار ندهد بیش داهش قوابل
ذهره تا بود همه ساله بر آن کنار رجع
تا بعد تو قصه باد و موزی مخناب
از عجب غصه قطع ره اصحاب تو است
مجمع آتش اعدای تو در اصحاب است
ابر خوبی نکند با برش آتش دیدم
جون زند ابر بجز باد فنا بر آتش
راست اکنون که ز هیبت جهد از جرم ملک
ابر نیسان بجز از ژاله ندارد بر خاک
تیغ در عهد تو قطعا نتواند زد
ز انکه قاموس بدان قامت و رای نجواب
در زند دم بخلاف تو فلک بر زبان شیر
بجه قمر بین بر دو ز کنام ارکام قرب
مبر نیزه ده حمیر ز اوج شعاع
ز ابر تیغ تو ده حمیر ز اوج شعاع
حمد و عزم تو ابوبکر محمد را زیبد
رود را بی حمد اکبر تو نیابد حاصل
ماه و خورشید ز اطاعت تو جویای نبرد
ماه را نیست جز از حضرت خورشید پناه
اجتماع همه خود کرد بدو عالم
بر نکیرد خط ابر بر در و دیوار خطا

دشمنان تو همان فر جمشیدی
زود تر در طرف حضرت خورشید پناه
تا بمیر ز ظفر از در و دیوار تو موکب
بر در عالم از در طرف خوان عدل
تا کرینها همه فرش صف صوا از خجلی عرق
عاقدان صف صوا از خجلی عرق
تا کرینها همه فرش صف صوا از خجلی عرق
حلقه دریای از خضرت بر بر آب
خزینه عیش تن از زهر نهراس کواکب
خیمه عمر تو تا مدت ایام طناب

ایضا باب فلک

منم امروز بلا شبه محمد ابن سر
کرم در کار تو خون تو همه جا در سر
زانچنانم که بر خاک در تو روی
تا کنم هر دو جهان از دو جهت زیر و زبر
در تو انم نه که در دامن تو آویزم دست
تا مگر کشتی ام الطف دهد بر سر
اول از لطف آمد بدنان در دادی
تا مرا خود چه رسد از تو بجز با بان
عمر و جشمت بر خندان لب آمال آنان
ابر و از تو بجز بیش ز بیان نیست
ز لفت کین تو با خانه ز اندوه تهی
عاقبت آل ز و خانه بدامان بر سر
کرد ز بس عمر دعا بر لب شان آبله
هستان همه قرین لفظ نجمان بر سر
هندوان لفت کرده رویین تا صوا دست
کز دعا تو همه جان خواهد دایان بر سر
تا ز ان مژه بستاند غم عشق تو ما
کرد سوداری سر لفت پریشان بر سر

جمهر بنو

ز آن او خواهد کام گیرد رقص می‌راند
گر بیاید حرف اسرار ادا در وی نماند
رود میدان گرداند آید مدت بگذرانش
هست عالم آبی کوری دلگیر اصل آب
گر ز موج دریای محبت نطفه گوهر شود
هفت‌پیر قلعه گردون بسا می‌بخشند
تا بیاس تاخر و تا ز آن در عهد حال
در هوای حرم وصل تو عالم بینم
دشمن سیمگت تو گلو ز آن همه
آهن بی‌رحم تو از تیغ تن سرو بری
تیغ تو بر عدو ار نشکند نرمتا
هم سر او کشته با نیش بس از نیش کند
آب شیر جوی از محبت کف موج زند
هر محب ار نیست از نیش تو مرهم ریزد
آنجا ز کرم خلعت محرومی بهر آمده است

فلان نوحه مناش نوحی دارد بس
کشتهٔ ان نوحه نه کشتهٔ خنجر بس
خاک بیگانه جوی کنده دریا بس
خنجر چون کافی خورد ناله چو حرکاتی بس
که ز ریشه کنی او خاک کند کان بس
گر نخواهد بر جان بی‌کینه بس
نخورد قیصر محمد اقر خاقان بس
کبک را سایه بزد شهپر عقاب بس
ناکهان آید بس آنرا که ز کمین بس
کاملا اعدای تو امروز چو ماران بس
روی آنرا بر ایام ز درمان بس
زده باشند دخمه چون ز داران بس
وحش ار نیست چو مردم کند از جان بس
بگیرد خاک این خنجر ساهان بس

مکتبة احمد ز ظفر خاک سیاهان بر چشم
ز عرعر از تو بیرون مرحوم حاجی بر سر
تا کید خسرو کاکل تخت زرین بر ماه
تیر یاران کشاد از زه عمو اقوی فتح
تیجر روضه محمد قرن حسان ابن ثمر

والده السلطان الاعظم والخاقان المعظم
السلطان ابن السلطان خلد الله ملکهما فی اعلی علیین بحق حسین

یا مبر از قبر عقرب بر بنا یان مشتری
هندوان زنگ سیه سودای یقفس آید
یاد یحیی آرد محرم هوس اوس بوی
هر کجا بلبل زلف آید و در گل آید
زلف مشکینه تو یحیی آنرا کشد و در گل آید
مژه جان تاریکی بر مژه تا بیدم طلعت
دیده را نوری نیز تو تا یابی در خاطر

مکتبة احمد

ز آن جسم می‌زند و نی بینم ترا
نقش دیوار یکی تو اند بینم ترا
از نی زار کجی تو نه ابن حرا
همچو کاه خشم شبنم ترکتاز خرامم می‌کند
از نی من بر خاری اقرار بینم ترا
در عذار عاشقان نیکو نگار بی‌وفا
تیغ مرگ است بیزی بی‌ز دل ابرام می‌کند
ظالم قتل سلطان حلال الدین ظلما

انتساب مملکت سلطان حسین گرجستان
جنبش خرگاه ذوالجلال من جنبش جنبش

آنکه ای عالم کین خنجر خسرو ازل
خوان ز آتش افروز عقاب حمله ران
اعدا نفس را تنفس ان خوان حرص حلال
ای ز ارکی نخی غنا ی کیا حاصل یکباد
مولد دنیا ی کی خنجر سایه بر همای

فلان نوحه مناش نوحی دارد بس
کشتهٔ ان نوحه نه کشتهٔ خنجر بس
خاک بیگانه جوی کنده دریا بس
خنجر چون کافی خورد ناله چو حرکاتی بس
که ز ریشه کنی او خاک کند کان بس
گر نخواهد بر جان بی‌کینه بس
نخورد قیصر محمد اقر خاقان بس
کبک را سایه بزد شهپر عقاب بس
ناکهان آید بس آنرا که ز کمین بس
کاملا اعدای تو امروز چو ماران بس
روی آنرا بر ایام ز درمان بس
زده باشند دخمه چون ز داران بس
وحش ار نیست چو مردم کند از جان بس
بگیرد خاک این خنجر ساهان بس

خواهد الباحر ز ظفر خاک سیاهان بر چشم
ز عرعر از تو بیرون مرحوم حاجی بر سر
تا کید خسرو کاکل تخت زرین بر ماه
تیر یاران کشاد از زه عمو اقوی فتح
تیجر روضه محمد قرن حسان ابن ثمر

والده السلطان الاعظم والخاقان المعظم
السلطان ابن السلطان خلد الله ملکهما فی اعلی علیین بحق حسین

یا مبر از قبر عقرب بر بنا یان مشتری
هندوان زنگ سیه سودای یقفس آید
یاد یحیی آرد محرم هوس اوس بوی
هر کجا بلبل زلف آید و در گل آید
زلف مشکینه تو یحیی آنرا کشد و در گل آید
مژه جان تاریکی بر مژه تا بیدم طلعت
دیده را نوری نیز تو تا یابی در خاطر

هست هر یک را بتو شغلی دگر ... زهره را النگر کنی مریخ را اختر کنی

یک سخن گویم ترا ای هر یکی ... میکند با قیمه دعای دیگری

با کدامین خاص کار تست بر ... کار دیگر را شاهان بنگرند

تا بعالم هیچ جان شاد نباشد ... بیشه این حرف باقی صفحه تر نگردد

نیکخواه دولت ما باش ایمن از خطر ... تا بکام دل بماند تاج و تخت و سر بسر

خود بعید است سپهر اکبر از فرخ ای کند ... دشمن دولت ترا هر روز عیدی دیگر

رباعیات

ای بر سر شاهان جهان سایه تو ... محکوم امر و نهی تو شاهنشاهی

هم ملکت ایمن از حوادث تا زاد ... هم دولت تا بخ از محنت تا بی

از رای تو عالمی بآسایش کار ... وز بیم تو عالمی بآرامش کار

اصلاح معدلت اگر کمتر زده امر ... افتاد مملکت را بیخ تو کنند تا بی

گر آفتاب رایت تابنده نبودی ... ارض بیضه بر نهاد حشمت بر سیاوشی

گر رمح تو کفیل حمایت نکردی ... با قوت دل نبایدی تا بر تو تا بی

تا آفتاب گردد گرد جهان نتابد ... از آفتاب گردان گردی بر آفتابی

خرسند در ثنای حضرت که عاجز ماند

نامه
ای کان

نامه جلیس سلطان حسین بایقرا

ای کان در بارت ز رای زرنیست ... بیسته کان ز دریا با تو هم استینست

انوار تجلی ز سپهر تابد از جلالت ... اسرار تجلی ز بیان تو در تجلیست

خاصه تو ترسه در گلستان ملکت ... با گان بخته از عالم بقیست

از مجلس فصاحت در مجمع عرفان ... با تنها چون عطارد اندر حرکت چیست

امید بیم و کیفیت موقوف ذکر تو نعت ... سود و زیان عالم محصور هم و کیست

هر جا که پی خرامی نخجیر مرد عانست ... هر جا که می نشینی تخت مرد نشیمنست

مرخ خافقی تخم از اهل مملکت که انوا ... جمشید دائرة الامر و زر کانیست

ای رای تو عرض را ذکر تو کمال ... دیگر بیکف تو ایل حبیب حیوانست

ای تخت تو فرق عید را تاج الله ... تا ماه نخواهد بود سر بطان حلال زینت

زاویه جیب دان نوشت الخبر
ضبط محاکمات اهل بارا راست الخبر

ای مهر سعادت ز جبین تو علامت ... مفرد کبریا ز تو هم خداوندی و سلامت

خصمت همه خوار است و تنش و بی زبانه ... فی بلاده ما الذ جسمه بینا منت

جز آسمان نیست بر سر تو ز عز برابر ... ای برتر عالم ز ظل سایبانت

نجوانما بر ستاره درای سایه الهی
جاوید عمر در ازباد بر جناب کرخواجی

ابیات

ای سعد روی طلعت داد ترا ز آفتاب — یافته مادر زمین ز آفتاب
باد بکوه کوه حکمت ز اهرمان بر جمال — باد بحر بحر در مهتر بر خشان بر بحر
کوه بی اندازه رحم از حکم کرد ز سنگ در دگر — بر زمی اموز شد از عزم سهر بر زمین
دهر تو ان ز مهتر دریا باد و خنجر ز قلم — تیغ قی ز مهتر آفتاب و خنجر ز قلم
بحر ز امواج دل استعاره بر هم محبت زدن — دره ز دریا بنهاد از اکهوار حرا
خیمه قدر تو اخر شهد می تابان طناب — ساغر بزم تو ناهید می کرد حباب
ذات تو مجموعه صفات و اصاف و اکرم — کرم ان این جمع را زین مجاز اصحاب
تا حلبت مکدر عدالت تو ملک سر عمران — بر سر دیدم نجوم بار شد ز خیال
ذره ولیز مجلس کو بخیرت فهم خلقی — شاید کز تا ز تحقیق در سر کار
کاه جور بر ملک ز شاه بار ای فتح اصل — تیغ شاه ان هلال می کرد
هر که بخواند دل ز شرا ز ریا و اکبر — بم نجوم دانه دیم مجمر ز ان ز سر
خلعتی از سایه خود خال را بخشیده — از ز را فتابی که خر شید مر ز تو

بخر کفتم

ای سپهر صحرای کرز تو اجه بر ز ز کاب — ای سپهر سر عالی ز اجه بالسر ز کاب
خشت را میز نهاد بر شیم ز دل ز مت — میکند بر ز نفسکان ز کوه ز مت
ای ز ز ز

نامه لطف خداوندان جهان انار الله برهانه
آوردن پسر داراب او نوذر را پیش پدر

ایات شریفه در وصف خداوند عالم انار الله برهانه

تا امید از لطف نومیدان نسازم ای کریم
تا بیان ثابت نکرد حسن بقول عشق
یا رب از فیاض جود غیر ما طمع
تا ابد باقیست ذکر شاه مردان یا علی

ایضاً لصاحبه

صبا چو بوی تو زد بر گلستان یا علی
چو شمع با زبانها بجمع مونس
کنار باغ ز سرو تو هر طرف چمنی
تو دانی ای دل بیچاره با صبا منکر
بنفشه زار ز مشک سر زلف یار یا علی
بگوش نرگس غمخوار از دلم سخنی
ز رشک غنچه باران هوا شه سروری
صبا که قافله سالار چین طره یار
هوای نفس ز دل چین طره یار
خجالت خطا و ابر ز رخ تو قمری

ز کار بسته بکشاد در بسی بر و جی
بگاه مرثیه بر جمع ما گذار یا علی
صبح بر طرف کلاله زد که صبح
جانا نمی رسد ز اله هر صباح زبان
دهان کاله بسوی صبا بگشا یا علی

جهان گشای عدیم المثل میر سید حسن که خبر فکر او اقتدار یا علی

ز کار بسته که گر بار کار زمان یا علی
بخت تو که جوزه بر کار کین یار
نجی که آیت حسنی جوی ایمان یا علی
اگر حاصره اسمان کند رایش
ز چرخ طاس و دواتم بدین یار یا علی
بهر زمین که غبار تعلق خیزد
بهر سر که بر عنانش گذرد
افق جواز نیابد که اجازت داد

ز هر زمانه که بخت امام زمان
خجسته روز کسی که بمرغزار سعد
ایا نجی که نسیم عنایت تو بلطف
سوم قرن تو انش با سر ز عرش
چو نیغ زهر ز کوه تو در میان زند
چو کلک فکر تو صیقل بتیغ زن
جمال همچو تو جوهر بتیغ زن
سزد که حشر سر انگشت زن ز خنجر تو
ز درد بست حدود ابای دارد
چو داری کلامم بحضرت تو زبان
چنان ز کرت خود عرصه بر تو تنگ
ز چرخ اگر ز تو مستی بر کوه
بزن تو چند بحمد بسیک کار
هنوز تا بهاران نقاب غنچه صبا
طراز عشرت بر سر نهاد جمله بیا

ایضاً لصاحبه

جهان ز ابلهان کار زمان یا علی دارد
مجلس عیش بهاران که رضوان ز دارد
بر سر ابر کار زمان یا علی دارد
خوش کار زمان یا علی دارد
ز رشک عارض گلگون یار یا علی دارد
ز زار صبر تو فرمان ز عرش تا علی دارد
چنان ز دلم ز کار یا علی دارد
نازنین شاهد کار کنان یا علی دارد
کار تو کار یا علی دارد
رو بر دامن جوهای کبریا علی دارد
هر چه ز دل بر و مرکز خاک یا علی دارد
خاک ز کار بر آمد خوشا ز کار یا علی دارد
ابر نوروز هر روز چنین یا علی دارد
سرو ز خاک سر شاخ ز آن یا علی دارد
کلک تو یک سخن ز تحقیق یا علی دارد

انگه خبر نیاید فلک را مگر ز تو
با وجود عظمت قدر تو ای بی‌نظیر

دانا کسی نیست او را و در عالم
صیت ثنا و حمد تو دارد بر و بحر

هیچ نداند دعوی ثنا جز تو و دگر
کاین خطه را دعوی او عار کی بود

ای کرده ای آهو و فتن زین خوان کرمت
معدن انعام تو خوانده ملا و حور

چون در ثنا نیست رایق تر ز ذکر تو
عجز نیافت که بیش ثنا جای تو دارد

کوه هراز حلقه یکی از حلقات تست
سبب آنست که زیبد ثنا جای تو دارد

بیش ندانست تو عرش مگر از سر سجود
آنکه ترا یافت بر آنکس که جبا بر ننهاد

جوهر محیط اگر نه ز تو در دامن است
نقد ثنا نگفت که فیض عطا ز تو دارد

بیش ندانست فلک جز ز ثنای تو نیست
زانکه بود هر طرفی بر ز ثنا جای تو دارد

بر هوا زین سم که بهاز تو روزی یابد
مرغ آنست که او بر هوا جای تو دارد

جرخ بر این سر ای عاد کز غیاب
همت بلند تو ز ثنا جای تو دارد

زین روان آنچه بتاری تو زاید جهان
کفت جمشید بر این ثنا جای تو دارد

از جهان تا جز معانی نیاری زبان
کفت مسیح ثنا ز تو در عنوان تو دارد

خرد کجا هوش بلند تو زند دم
تا سما نیز بدان نکته ثنا جای تو دارد

کرد بهمون سمند تو غبار بسی عجب
کز دیده ثنا ز تو خیال جای تو دارد

محرر نجفی

محرر خجسته رکابت ثنا دارد
از رستم خود ثنا نصاف جای تو دارد

تا جهان امن و قرار است و زمین جای ثنا
تا شب و روز صباحی و مای تو دارد

باد فرخ بر بر و روزت که ایام دهم
بقا جوی فرخنده ثنا جای تو دارد

واه سلیمان ثانی ملحه

ای حرم بار کاهت کعبه ملک و ملک
ساحت راه رضا قبله حاجات شکن

ای خط از عارض خوبان تو مشکین تر و خوش
زلف از روی تو بر آتش رخسار شکن

بوی وفا می‌دهد از دیبای ایمانت
زلف از روی تو بر آتش رخسار شکن

با غبار کبریای خاک رکابت هوس
سر زند بر سنگ اگر جوهر خارا بشکن

ما کاهت قدر کا پیمانه ای خط
استانت قبله حاجات روان عالمیان

حسن تو صحت افعال مخالف ز عقل
کفر زلف تو ضلالت ز ایمان عالمیان

خار دهانت کاسه آب حیوان
کاسه زر دکن را ز ایمان عالمیان

استانت حوض حوض کوثر
میکده طاعت بارگاه عالمیان

اعدای تو عار کامنت را حسرت
می با مل حسرت خانه کان کامگار عالمیان

جرخ خجسته رکابا جز ز آستانت
سایه ای جوهر بالای تو فارغ از عرض

میبر بر صدر تو جمشید ز سر عزت
شاه بر سنگ آستانت سر تاج نهد

مدح حضرت سلیمان مکانت مرتکز کارنامه
شاه دلشاد آفتاب سلطنت باقر حیدر کرار

حرم میارت قصر ملک را ز سایبان
همت بلند تو خیمه ز آسمان بر زد

نهد بنای ابد را ز سنگ خارا جای
نهد بنای ابد بر سکندر ذی‌شان

آنم جهان ملک که از آب روی کوشش
روز کوشش آید ملک ز کوشش دهر

خطه بغداد جز ز پرتو ایمان نیافت
جون خانه زینت علی بن ابی طالب

تا بتیغ نزد کار از دوری کیتی جهان
خط مسکن افتاد ز بیم تو خرد جهان

این بخت آنرا کز حرم بر سنگ خارا خرد
منزل ایجاد جهت مسکن اعدا درکند

ایضاً سلیمان ثانی ملحه

عبد تو بر خیز او عزم میرانی صحیح
جبرئیل از بهر خدمت بر در ایوان تو

هان بجای زاد خام از دیگ کنا جهد
امر ما باز آمد که از کفر و کین رقم

ای کرم مسجود عام ایجاد را در کارگاه
این بخت را از خام الکاذب ایزد رقم

ملک سلیمان زیر نگین کرد
ایزد بیزدان بر تو ثنا

آنچه بیزدان ز ثنا
بود سزا گر بیخته عزی ثنا

عود ثنا گر بیخته عزی ثنا

گر ست ز عشق تا ز سر کویش آن کیا
عدلیق تهم کز کنا ید ز سر غم

طبعت تو در روز غا بر سر ما هم حیا
ز هر تو ز کاه خا بر سر ما هم

عا لم ز حما ز یب بر و ز ز ا ی ز ی ز ا ی ز ی ز ا ی
خلق ز ا ی ز ا ی ز ا ی ز ی ز ا ی ز ی ز ا ی

گر ز ی ز ل خصم ع ز ی ز ا ی ز ی ز ا ی ز ی ز ا ی
کا ی ز ی ز ا ی ز ی ز ا ی ز ی ز ا ی ز ی ز ا ی

ی ا ی ز ی ز ی ز ا ی ز ی ز ا ی ز ی ز ا ی ز ی ز ا ی
گر ز ی ز ی ز ا ی ز ی ز ا ی ز ی ز ا ی ز ی ز ا ی

هشتم ز ی ز ی ز ا ی ز ی ز ا ی ز ی ز ا ی ز ی ز ا ی
ز ی ز ا ی ز ی ز ا ی ز ی ز ا ی ز ی ز ا ی ز ی ز ا ی

گر ز ی ز ی ز ا ی ز ی ز ا ی ز ی ز ا ی ز ی ز ا ی
ا ی ز ی ز ا ی ز ی ز ا ی ز ی ز ا ی ز ی ز ا ی

ز ا ی ز ی ز ا ی ز ی ز ا ی ز ی ز ا ی ز ی ز ا ی
ز ی ز ا ی ز ی ز ا ی ز ی ز ا ی ز ی ز ا ی ز ی ز ا ی

ا ی ز ی ز ا ی ز ی ز ا ی ز ی ز ا ی ز ی ز ا ی
ز ی ز ا ی ز ی ز ا ی ز ی ز ا ی ز ی ز ا ی ز ی ز ا ی

رابعه سلیمانی طرحه

ا ی ز ی ز ا ی ز ی ز ا ی ز ی ز ا ی ز ی ز ا ی
ز ی ز ا ی ز ی ز ا ی ز ی ز ا ی ز ی ز ا ی ز ی ز ا ی

دریای خط از سفینه بهر دست برملا — در هر طرف ز زهر نهنگی غرق نوعا
سیمها که ماهیان ثریا در آبدار — بیمانه شود هزار صفا در زمان ما
بغداد سایه بر سر اوراق زان فکند — کاغذ سایه بر سر او سایه خدا
سلطان جهان خسرو آفاق پادشاه — بالا نشین مصر ایوان کبریا

در ای عهد شیخ حسن اقتدای طلا
نوین خسرو بذل سخا حاتم جهان کشا

کز رخسار زیبای او عاشق شیدا شود — از عضای نازنین او گلزار پیدا شود
تا بان زنخدان و عارض نمی داند کز آن — کاندر فی المدحیه کالشمس فی الضحی
ای نوع او را کمتر ترا قدر کوشوار — دای خاکبار گاه ترا معدن گیها
سلطان کیوان تاز او روز عرضبار — بالا کمر دلبند خرشید منکا
خاکی سر ایوان کسبر دولت — در چشم روشنان فلک گشته توتیا
رای مهوش بهری هر خزار — ذاتی سپارکش همه خوبی همه وفا
سرو دلجو راقد دین شاه بیدل را — سال نوش صفت مهر ترا نوش دیها
روز رشک تو حالهٔ الشمس والقمر — جمع و سپاه و اختش الصبح والضحی
باد همه مبارک و پیروز بر مراد — بیوسته خواجه تاش غلامان باوفا

گر ترا بلا خود را بدل بر کنایه باش — تحریر کرد دام ترا لا تسر و الصفا
هجرت کرد مدت هفت و پنجاه چو کرد — کین بیت شد تمام ترا باد این بنا

وایضاً لبعضهم

تا بلا خبر ز زلف تو بر دل نشسته است — کو چون تو حسن کار که در کار دلبری
بر بوی زلف تو دل ما تا شکسته است — کاکس که جز بدین دل کار دلبری
رفت آنکه بر نگار دهد نقد سیم و زر — کنون که سیم کور و لب نگار دلبری
امروز چون تو حسن ندارد نگار دلبر — کز ناز خاست دلبری و کار دلبری
بر بوی زلف تو دل یاران شده روان — اینک ز هر طرف همه یار دلبری
از لب تو این سخن ما همی زند رقم — سرمایهٔ نگار ترا بر دلبری
تا بر سر از خط جز حسن دلبران — از روی تو فزود ترا اسم دلبری
باران سپارکش همه عطاس نفس نهاد — امروز که روز عرض یاران کار دلبری
ماه رمضان رفت ذکر عذار بیار بیل — خیز بیا دمی بیا که عید دلبری
از غرم شوال عزم نوروزی — آمد روان که گوید هنگام دلبری
عمر از خرد بنا کند ای دل بسخنی — خوش میکند بنای دنیا کلاه
تا بت فروخته دم او از دو جانب — کو کو شنو ز دار دو حسن شکر لبی

گر ز بست فغان چاک از نافه کز زلف — از بار که ناله که از نرگس فغان است

دادای زمان شیخ حسن از ک بحقیق
دادای زمین کبت ستان خلد بندر جهان است

بحریست کز وقت مکون کرم و نادره — او بوسه گاه حرکن و قرعه فغان است
آن تشنه فصا کز بخش او بلد آید — هر جبهه ی کاو گفت جبین بر ثری حان است
آن شوی نکاری که ز لش سیر بهشت — مجنون زلیلوی فلک از خفقان است
خورشید محیط کبت غرد و کنارش — جاهش حمایت کنت بحیط کران است
قدرش تو ز خیفه خطا و سر و فلک را — بیوسته بر اعضا خود الفس جران است
عدلش بحوی رستم اسباب جلال از — بر دامنه بلیاس کی از روی جهان است
تالاب لجهار نوکسیب از حماست — انصاف ترا لایه بسی کوی کمان است
دین جبه سپهر میلس کاهنت بکوشه — خورشید ز خجر و تیغ کیهان ستان است
الا که منادی محی حام از کهربد — از ملک طاعنه بر در کس نتوان است
امروز از ایشان که بحوی عذاب — مستوجب جبل بر حماسه رضا است
از مملکت دیو بکوبیم عیبی — کز هر جبل ز شغ کلند تو ران است
هر مبرغ بد اندر جایی و رایی — تو جان و تن نامی حکم تو روان است

نخبت از هوس صحبت تو خواب نزاد — از نیز روز کس خاک چنان تر نکاشت
تا هاجر عاکوش بسی ایلاد کو — تا ظن بری کو ز قبا در کمر است
از راه مو انجمن دی تم کرم — از زلف و رخ آن بت از ین راه بر است
جایی که آن مرکب تکته طوطی هیا است — آنجا که ترنکته طوطی هیا است
نرخ خرخ میکنم اکنون بدر عایه — کامین ملایکن زمان در بحاست
تا هت جهان ز رکش ز مان باد — تا هت که او و اسطه اش در میان است

ابیات لبعضهم

آنجا ز خیانت ز کر ماه جهانزا — مر بری عیش است زمین را و فضا را
تا میر هوا در بر خاک قرنست — کز عین اصا فتن بر دامن ما را
از خاک در اشراحت هوا آنش کاوا — با خاک بر آمخت صبا جوهر جانزا
با جوهر فرشته جهانزا مر عیش — آری که عیش امر کند هر دو جهانزا
با جوهر نوشته جهانزا مر عیش — آری که عیش امر کند هر دو جهانزا
ابر کز ز عین حیا نشته بیا بید — تا خوش کند را بنهم جا بر کنارا
بیرون ز فلک تا فتر سر حشمه ماهی — بر جانب آتش کند هر ام عنا نزا
داد دهر سر ان کز ما هی بر سانند — تا بار که ماه بلندی مرکانزا

ازاب بر آب برخ از رکاب تو
در زار سر زد امان جان ز حمله تو

وفتنه که تابنده رخ از کمان تو
کیوان خلایق طراق بر درت زند

فرق سر کماری که نسرین سعید
از ناله جهان سخ بمکند تو

تر کس را فرمت که سر زد کمان از سر
تا جشم هم نرفته فصل خزان

بر عارض فرستند عروسان راحتین
کلکش نگذارد که روح لا بهنا تو

هر صبح فرستند عروسان راحتین
بر دهن صبا غالیه تر بشان تو

از فرق سرکوه مشو تا مکر شوی
یک جو کدر باغ دولت کاهد تو

جون تیغ تحد برکش مرغ ملک زند
از دیدن روی کردون فلک بجرخ کاه تو

از فرق سرکوه مشو تا مکر شوی
هر کم که زمان تو زند تیغ ما تو

این صفر بنا و حشت با تاد کینه
حبر ابر کف شاه جهان مرد جهان تو

جمشید زمان سیم حسن انا کر قتاخر
با تخت ابد ای بر سلیمان قیصر دوران تو

شاهی که خواص از عنبر خلقش
بیرون نرود راز ابر میلادم خفقان تو

تیغ و قلمش کرده جهان خرد و دل را
لطف و غضبش کشته و مرده و زنده تو

جمشید صفت بر تو زمانه از کوی یقین دم
سر سبز بمنزد کم بهمن نار یکان تو

الا ز ابر جشم بر خنجر هندیان لب
این روز که جان ابر ابر عطا تو

لبخا که ز اندیشه سیکمار ی علم را
در صدر بمکین بنشاند تا تو

تحبیر جبین عفو احمد از راز نیم
جون تاب بر عاج قمر افتاد کنا تو

قرنه بیکر ضربت زنان بر کند از جای
جون باد خزان از بر جرم اوراق زرد تو

جون جبین سر نیزه بنان بر کشاد
از جان دلبران انبر نابی بر تو

ضبط کرم بر جبر نابین نخواهد
بر خاست از ذرات قلم لاد بنا تو

نادان ز تحاشت جهان سبهر بلا کم
ذاتت ز قهر بهر بلا کجا امن و لا تو

جنبد بکیم جو جشمان بر زم عیب جا
جنبد بکیم جو جشمان بر زم عیب جا

روز جشن فرخنده و نوروز مبارک
هر روز باد بادا بر تو نوروز جها تو

ابتسام فی مدحه

در صحبت و لبر دجها دام جهار
ای بر کشوده جبین خرم ابغداد بهار

در جهار عرصه تو تازه کنون میکارد
ما نیا بکدر دل عمر بخفلت کلدار

جنبد بکیم جو جشمان بر زم عیب جا
جنبد بکیم جو جشمان بر زم عیب جا

کار انشت تا کاری و کم عمل کارت
بر لبر دجها شود بر تو شهوار مه کار

ای پیر نگاری که در ایام تو امن
بر فرق نگون بخت بیران سیاه تو

از عجز تو از کرکس سنه تا مکس
بسته زده و بخت تاج ارت بنا تو

جرتیغ و قلم را بجهان فاز زدند
تا کار نتر داد از زدن خون در زبا تو

ابنای جهان از ستم تو در حذرند
کز بند فرا کس بس بن حد تا تو

از دولت جاه تو بدانم که زمان
زین بس بن دولت تیغ جهانیا تو

رهقان سبهرت بر از کرد ملکت
در کار کند صاحب جین در زیاد تو

تقدیر قرنت که با ماه کوابت
معزول کناد و لجب ملک سطا تو

با کلک تو ز ملک تو از قدر بشان نیست
این معجزم از تو قلم خرد نشا تو

در سایه عالی جاه ملک بنا نهست
این خاصیت از عنبر ملک سا تو

خورشید ملک از داغ مه نو مدایت
کز داغ تو ملک مرقع کیا تو

از کوه مه بالاتر در ایام تو جم را
بر سر مه خاکست بدر و انتو کا تو

جا بی که تو ناصر زد مثالی نفرد
جون کاه سبکسار کند کوه کرا تو

روزی که سواد سپه فتنه ز کاهد
بر کوکبه روز جهان جون کا تو

وقتی که دلیران ز سر انزال جو نیزه
رو جا ز بی فتنه بمنزد مبا تو

جا بی بر صد کرد و شکر کینه بنا باد
سکان سواد تو طراق بر آتو

کمتر از خاره دارد نا ز کاری بکیرد
کمتر از سر زده تا ز کاری بکیرد

جام جرشید از تو بر سر بر دارد جم
جام جم نیز ای صاحب جم بر دارد

جام بر کف دار و در بزم کاوس و کی
جون در بر بزم جم بنا بد دیدار

بی کلاه کی کند کاوس بر تو عاشق
جم را جم محو شفق کو خر کاه کی تو بر کار

صفحه نام تو فلک تا بع و ملک کام
فتنه را خوان جهان بین در زیر دیدار

در رکاب اهتمت در بزم کاوس و کی
بحر را جم خدا و ند جهان کاوس و کی

قطعه دایره باد سپی خسرو
شاه خرشید بحار خرو بحر انار

آنا که سر شاه سهوار فلک ان بانگ زنان
که بیاده بیذاک ان دانیوی بیاد

کف ان بحر دل اوزاق ضیا بر سر زر
دانا دکه بیه دانا عرعا بر زر کا

بار ها کم انشانی دمت ز جها
ابر ابر عمر انداخته در زیر بحار

قرص خرشید اکر از خو خواس بوی
عیسی مانی اکر از بی خواس بیاد

ای که از نزد مهر ابر انتو بیاست بخت
وی که از دهر ز اخلاق تو صید ابر بحار

رخ دابتو و دل شمع ذاک ان اصحاب
دم ز خلق تو زنان اکه بیا ز ابحار

زخم از قاد تو موجز بر بکر و ظرف
ایجنین ها که دارد ای اثر در جهان

فلک اگر نه سم اسپ تو در رکوب مرد
سلک نه حرز بخت جشم تو در رکاب
روز بزم تو رزم را نه سپر
گرز ملک تو میل را نه عصا
باز اگر پای بست تو نشود
هر که بیرون ز خط فرمان تو
خرد و لشکر ز هنر کرد ترا
عقل داند که در اندازد دل
این بقا را ست که در عرصه ملک
دیده بخت چو نرخ تو خواهد
وقت مردی که خصم بر تو صف
نه از آن خصم بود پایه بقدر تو
خجل آمد ز تو اندر دل شاه
باد ها هست ز مدح تو ترا
بلبلی نیست که از مدح تو ای

همه در دیده خصم تو خسک
نه بگوش عدو از تو بود
از رضای تو بجوید چو حکم
بر کند لطف تو از بای کوه
بای خود را ننهد هیچ بر زین عدو
بس کس که نشسته ز در کرد چو
نیست بر لشکر خصم تو ز بیم
کیست قائم که بدل بر نزند
بر تو از شاه عجب نیست بگیتی
بید قدم که هنوز نخ هوای
نز دل شاهی و کیهان خدای
نه از آن جنس بود مدحت تو
نظم در سلک تو بر سان گهر
سال و ماه ار نخ خود را نکند
مست تو اند ز خان خیز اداد هزار

تا جهان زاد ز کردار بزرگان بزرگ
تا زمین را بود از جنس افلاک قرار

مادهٔ دولت عمر تو بقای ابدی
یک ذره ز دوران فلک دام فزار

یک ذره سایه افتاد ز عمر تو بدین
دایم از عمر و جوانی تو جهان برخوردار

ابو نصر فتحی بن احمد منوچهری

شکوه افسر شاهی ز کمر ز عالم
نه بدین خانم دولت ز رضا خانم کوهرا نم

خداوند خداوندان نخجیر جهان
که هست ایمان اخلاص کمر را نشانم

همه نخجیر جهان را ز پی نخجیر افکند
جهان نخجیر جهان را ز پی نخجیر افکند

زان تیغ سر کش نکند
زان تیغ سر کش نکند

طاس چشم افلاک را
بادان لا بقایش کند

کرده حکمت اصل کرد
زوی رای هوری

زهی همت صدر دولت
زهی چتر ملک زمین

ز حرم ز خاصه ز بیت
ز عیش ز خانه ز مجلس

دلم کلکش ایجاد
دل کلکش ایجاد

تو ایا ملک ترا
تو ایا ملک ترا

جوزیکه ۰ ۰ ۰

مرا در غم انداخت کز جان بخروشم
حور الماس جوزا فرستاد ایا کرد

المنت لله کز غم من آن خواب
بیدار مرا دولت بیدار وفا کرد

زین جسم نزدیک من مرا بقا کرد
از خاک در خسرو خرسند لقا کرد

دارای جهان حسن او جمشید فضل
کو کار جهان را ز نو احسان بنوا کرد

ملطان زمان شیخ حسن ایلکانی رحمه الله

تیغ و قلمش را همه ملت خوند دعا کرد

جمشید فلک قدر که خورشید جهان آرا
از رای کرم مستمد کشور ما کرد

کاهی فلک اندر دهد خورشید ز ماهی
کاهی خلفش خرد خورشید علا کرد

از نور رای عصر الف نور صفا یافت
وز فیض کفش ابر کف بحر سخا کرد

ای بنده حوادث که از فرق تو ایمن
روح سم حادثه نزدیک تو وا کرد

دست ستم حادثه نزدیک تو وا کرد
کاعجاز کف موسی عمران بعصا کرد

دولت همه بر دولت او گشت مؤید
کانا رد عیسی مریم بدعا کرد

بسیار بگردید فلک گرد جهانها
تا قدر تو کس قدر تو را کس نشناخت

ناهید نه ناهید بنوم تو در امی
بی خواست ترا خواجه بزم تو نیارامی

تیغت که همه دیست ز یکتا کسبه
از هر ضربت فتنه بامی چه بلا کرد

دستور که بالست

دستور که بالست زبان بار ندارد
حاجب خلل اندر سر دستور نیارد

شمشیر تو داند زده رسانید بفرقد
حاجی علما نیش انگشت نمارد

ارلام تو زین داغ فرستاده بقیصر
آتش کده کفر بیرانه رها کرد

حاجی ایچ حصار کفر بجز اهل ایمان راند
وقتی که در ایمنه اظهار خفا کرد

از دیو و ملک بر خور و از نیک و بد ایمن
وز هر دو ترا صبر نفس داد رضا کرد

بد خواه ترا تیغ ستم خورد از انکه
تیغش ز میان بر کمر ان بد خواه کرد

قدر تو کجا کهنه قبا بر تنه افلاک
از زرد کی زمین بر سر افلاک ردا کرد

بیش از فلک اندر دهد و هر کس از آنکه
تخمی که کرد اندر دنیا بجزا کرد

کرخم بتو برکه زمان با تو نسازد
کو را ز خم چنبر گردون فلک اکرد

آن روز که مساطره تقدیر الهی
ارایش خداوندی سان تا کرد

فی الجمله ز اخلاق ملوک و امرا خلق
القصه مرا میر ملوک بعزا کرد

شاها ذکر تو بر سر دیبا ز نشست برادرد
یکبار که احوال من خسته دلا کرد

کس بی وفایی نشنید ز زمانه
هر کو که از و بی وفایی دید جفا کرد

جندار دم در روی تو خاکی بر آرد
ایام خود از بهر تو خاک در ما کرد

تا مرد بدنیا بود از مردی و خوبی
دور فلک از مهر تو را یار قضا کرد

در کدام مرحله باشی همّت بار
در کدام آرمگی کدام از پای شاه کرده

ابجد کشایی مدحه

منم ایزد پاکنام خسرو دین پناه
از شاه صحبت است ان فیض الطاف اله

منم ایزد پاکنام خسرو دین پناه
از حسن وقت ایام ایمن و جاه

احمد عیسی نفس ز مهر سما از نشوش غار
بهر نوی سیمای فارغ غرد ابعد چیره

بوحان زرد ستان از فاتحه انس عشرت نثار
آسمان بر آسمان الله احسن بر ذاری کرد

در آقلیم فلک کرانه این مرد را
مژده حاکم جلوس بدیر مژده خواه

ای دیانه از سر خرمن یاد قوی کاه
ای کیانه بدانه بر افلاک بر وزی قفا

شکر این احسان و نعمت دارد اگر
آسمانها بر زمین این مژده عشرت جاه

جبهه بین زیبای تو کز عرش کان دیغ
خسرو صاحب قران ابصار یاری کاه

طلب عفو جشم و چراغ دودمان جهانگیر خان
مایه حسن توان امیر کبیر افرای کشور کشا

آسمان قدر نوابت اسکر سیاه سپهر
مشتری پای عصار دی جهت خرمن کاه

ای بر نعمت امتناع نرمل کوه بر زمین پای ران
دی بخش امتحنت عرصه ذاری کاه

کوسلیمان فاتح بیدار ملکت را نصیر فرّ
کز فزونی نعمت بادا نگاه عشرت را سم راه

حرره محرر

حیف اصحبت بیاید از دفعت عشرت بیاد
ساز عشرت ده بدار خسرو خرمن کاه

سر از حرمت بفرق بر آرد حاقبت
کز حرم کرد بار بر دفعت خدمت خواه

ذکر تیغت در خون بکر دار عبرت
بلا لطفت در عدل آرد نانه کرد ذره ماه

آنان ذاری کلام اعصار کار ماند
رایت اوراز دلبان منزل ارا الجنبا

آنان ذین ملک ذاری تکار نفری کامت
حاکمه اندک کز حجاب از خرخ زیر دهر راه

حاکم امر اکاهت کز اخلاص حق
بر دعا اندر دعایت بر دل و جان کاه کاه

بر سر خرمن بسی از بهر جلب سیم و زر
بر در تو کز نفر مهر کریما باز دنا

از فراز عکس رای عمر ای جو
ای براه هر دم انا میه خرمن باد راه

ساقی حق بخش نوروز سوار مملکت
بود حاجت هر مراد از چشم تر چشم سا

دهت بکر سبزه بودیم از بقا جو در بکر
لطف حا نخوهد دیم مبارکاه کاه

جشم بر دور از جوری کز جزم بکاه
دانت از حاصل ناکردم نکاه

تا نه مبدا کبیه کز رشت از نار بر آید
تا بین علت بلا تر جرم نقصان فرزاه

جوهر اکه تیغ کز دار منکر رسته
جوهر اقوت خود جز از دانه تیغ

جنبه هار قلم و جود ترا نامه آسمان
از خجالت بی نادکرد در زیر نکاه

ایزد ان از نرم کز حرم انبت
کوته ای دلدار بر سبیل انتباه

جمع میدانی که حصول آن سعی کرد از جهد و
کرده لطف تو خیر خود او حاصل کرده کاه
مرغ عیسی نفس بلقیس حشم افتدار
اتاکی کرا دهی مکن دار در دردسر
برده جنبر را بجود آسوده خاطر همچو ماه
کرم جوکان بیار شمشیر و بستان بر سوار
سرفرازان تو کلاه و مملکت یاسر فراز
از حجاب عصمت محرم فکر را نهمت بار
کز نهیب دیو کلاه عنبر کا فورنام
تا به بینا دولت تو آن غیرت آفتاب
ابر کز امروز از خط بر تو رسم مردمی
خاکساری هست محمودی میان بندگان
تا براهل الله بود بر رسم نیاز بندگی
دهنمی دهای سیاه ار نکه با کار و زنی

از حد اصل اعتقاد آورد کردن نیاه
کشته قهر السن زن ضیا نیز کن دکا
عصمت از بنا ساخت از دهنمی سال حاله
وانکه از طول انتظار خشم دارد در رضا
بستاند بر آنکه از دولت خدمت کرد کاه
بر او عفو بردار بر سایه از کنا
با کلاهان ابنا و خسرو انرا بکاه
از حزم حرمت بالاصبا نهمت با
روز دیدن الغوث بنوی در سرای جکاه
میکند هوا میل آتش اندر جسم ما
از هوا دیگر تو باز کم مردم کیا
رشتهای دانکه در زیر هر روزی کاه
ماه حزم عصمت و لخم بهر زرق خرکیاه
دوستانرس ابر بعد اهل عرفان راه

ابیات [illegible] فی مدح حضرت

نسخه خطی

نسخه خطی ایرانی

روشن کرفته شرع پیرا به پرتو
ملکی ایمن بجمع همه پیرمن حسن
از بخیق ماتم دانه خنه محزن
مجنون حال اکر کشت محزن مقترن
جمشید روزکار علی رغم مقترن
چرسوزیانه و مه زاد از محزن

جسه عمل سیصد حسن افتاد جامع
دارای ملک سرور دین علی حاکم

بیوسته محمد حور دین قرار محزن
تابنده یقین انجار غزن
آورد ابر اکر شب ابر دهد محزن
کرد از بهمن پیش بهشه بیات
نور بر دار عدالت بر خنه بر حجز
کرد ده کرد سرای کان دین
آذره زیان اکحر از بر کرخ بیتن

از خبر رحلت او هر سحر آید شتاب
جبرئیل آید ز ملکوت برش از بهر آن

شاید اگر سازی ذکر حرمت عود
یا نیست از رونق جمعه تر این

حکم قضا شاید ز دل سوزد ترا
از کایات حکم را نسخه دهد این

جاهل که نور دیده تو کرد داغ جانگسل
با مرد فضله زار ذکر میوه تر این

لفظ تو کرد هست از آن رشته خرد
دارد هزار دانه در هر یکی ز هر

هر سو که او غیب خارد نشاند کز هر
دور شرر از این نسخ آمد در دو هر

هم بوده را بجهد تو میرسد مستعار
صد تار را بدور تو یابد ز سر موهر

تا سر بدل کرد تو دانسته حال دل
هر خواهد بنام نشد خیر فتر

ای ای ز رخش نور و ز دی هر زمان
بر دختران غیب شد اکرام بیر من

تو نور عین عدلی اگر عدل را سزد
تو جسم جان عدلی اگر جان را رواست

همچون کشتی حسن تو تا پوی مرد حصار
چون کرم پیله خصم تو را حامد کفن

کبریم ز شهنه نصرا این نود جوکه
تهاست هست عمر عمر تو کوکه

در جوی ساز از حد خیال بیشمار
کافیزد بغیبت خریدار کاوزن

جذب این رود ما هی احکام نظام را
کز خاردان کمال نیز کرم تا خن

باد ا ثنای جنابت ز در جراغ
با دوات هوای حمد عکوس زیر غ

هست اعتبار او صد از علم پیاه
هر ترا عتاد او هر بر طوز دلپذیر

بر جان دولت ترا صد شیر قاطعت
وانرم مخالف صد بر و بیز کمر وفن

جسم معادت ترا جز بهر دولت
دایم بنور طلعت آنرا ه انجمن

دارای عالم یمنه حسن الثانی علیه
بیرایه بزریک دسرایه نظم

ای روح از لطافت نام تو کرده معجز
وان عقل در شمایل نام تو کرده معین

جز در هوای خلق خوش تو ناورد
زان دم که ناف مشک بنوزد ز رخ تن

شاها ز آن کسم که بهر حق کرد دام
کو مژده جان بنام تو پیرایه عدل

من عبد لبیر خصم کز هوای او
دارد ز نکر بر کار و بسر بر نیزه تن

اکنون که دولت از پی آنست بر شاه
آرد ام بسایه تو شاه و نار دن

ای دعا عدل را بتو اکمز
وی روز روز کار را بتو مکن

دام ار نفس نا هوای تو کرد ام
ترک دام و کن هوای خویشتن

ببرد ام جوانه جز تو زاهد خویش
بر کنده ام جوانه احسن ز اد خز

ملک ار ضا بعم ایبو د بر حق
در کش ز اد ز کار بخوام کدا نتن

کامرز میکنند بر ای دام
فا هان روز کار تو مار مغز

ز خسار عروس بوستانی بنافر زین
را بخرده کاری مناظر بخشر

حسن کلام انور مستانه میکند
تا این زمان چکاین احسان بوالحسن

باقی بقول ساغر طرب سبز رنگ
نامش دگیر بزرگی کاوس و قمن

افتاده بود بلبل طبع حزین دلم
باز نغمه سرایی تو آفرید ز چشمه

تا از سحابه قطره شبنم بکف کنون
دیدم صبح و شام دکان زرگرش

کاز اد باد فتنه که دارد نسیم خلد
آزاد باد تا ابد از صرصر بخشر

دین تازه لاجوبه بخشر عروسجا را
از گردش زمانه مرساد آفت بخشر

دایم بشاد جاه و مراد خویش و بکام
دایم دعا بجان شما ورد هر زبان

این بیت نیز خوب است

دل را هوای چشمه تو بیقرار میکند
جان را امید وصل تو بیمار میکند

طرف طرف تو دارم بر دیده عاجزت
زر را غلام بیشه طرار میکند

از بیدلی که قدرت ما کار سر زدست
آزاری از تو دارد و صبر اختیار میکند

خاکش بچشم زخم غنیمت بخود کرد
دین بخشر قوس زال بیمار میکند

هشیار باش ای دل غافل که چشم یار
مستست و قصد مردم هشیار میکند

دیدار آن بخشر

دیدار آن بخشر خوش آیست زیاد را
کاری ایست نازک و زیبا میکند

از بیستا بادام دهر بنگ آفتاب
او انبخین مقابله بسیار میکند

آنجا که آن بخشر بیکبار گه بار
هر جا غیر ایست نیز آن کار میکند

مرغ شکسته بال دل من بخشر روزگار
پرواز زد هوای بخشر بار میکند

نشنیده ام که از نسل آدم بخشر کسی
اندیشه نکرد که دکان دار میکند

مستست و بخشر بر او زده حلقه گاه گاه
جشم سیاه او بخشر کار میکند

و این بیت نیز خوب است

زاهد که از حدیث بخشر یاد میکند
اجای دم حیدر کرار میکند

زین زاهدان که از غم عقبی بخشر کنند
حتا بر بعد از دل ما کار میکند

بیهوده دست بر کمر کوه میزنیم
دیباچه کمر بر ابها میکند

ای بخشر وی دکان تو از هر بخشر
جون ماه و مهر جامه سیم و زر میکند

ای خسرو یکه کوکبه رای دولت
دایم ترا قبال بر نکو ساز میکند

از ظلم بخشر تا تو نکشاری بخشر
بادا ترا بخشر که بر کار میکند

از فیض دست بخشر ترا قدرت
از نامه بخشر که بامطار میکند

ترجمه

حضرتش مطلع جمال ز بیضهٔ روزی — مست خورد افاکن و در جوش اطفال
از هوای عزم طالعش از کبر فلک — گر شنید امش کوفتی کله بر نوک کال
تا کند نظم نثار قدوم میمنش — در نجم بتراود کشد اندر بیت المال
از دهای عالم عزم در آغوش جود — حشر را در بیرون ران نیز عجل در رحال
مشتری خانهٔ قوس بزرگ مملکت — دارد و هست ز دیوان قضا بر مثال
جاری کار خانهٔ عیش و طرب و لاله زار — زحل آنست بر ایوان عروسان جمال
تا عنادل ز عرض خوش نشاط راعی — میکشد رخ بدولت زم کوتوال سال
برج حوتش کرد مأذن خانهٔ دیوان کا — جوق حمل حلقهٔ در بلا ترکوتاز کال
هشتمین خانه اوانات رسوم هفتم — خیمه زد رخ بدولت زم کوتوال سال
نهمین خانه عالم ترا در ایوان زحل — گلهجوی ضعفای رعیت سر کار کال
حصر مملکت ز راطنش جوانان — واندرون زلف عرعر عطار عمل
مطلع رجعیش مع الرأس بهم بر حاسب — رفته کان بر ساحت ده بلا کال
ارکش خانهٔ اعلا نجم الاعلا — کرد جودش حصه محصن جردکال
باش تا غنچهٔ این رضه دامان نکشد — باش تا طایر زرین پر اکناف بال
باش تا لشکر اقبال کند روی بساط — مروح آنکه تنابی همه عالم جو هلال

باش تا بال کند جبرهٔ این نیلی تیز — عالمی بینی در سایهٔ زاغ بال
از پی فتحیه تراید ملک ابکر چو ملک — در حرم عاطفه زند ستنجقا

از درد و زبان مسیح حسن ملک تبع
فتح اسکندر از روی زمین منصرف

از پی حرب فتیق کشور چین — زد کمر از ظفر نشان بر میان
ای دریغا که مشتعل خرمن — بر سر آب غیرت آتش زد
آتش دود شعلهٔ تیغش — صد دم نعل بر سپهر جلال
جون کمان نطفهٔ اعدا در رحم — بشکند بهر او بجای نهال
کرد خاکی چو آدمی بر چین — آدمی کش ز مرگ خون در حال
از عدالت نوادر که بر اطراف افتد — از دم گرگ روح آهوی زرین غزال
از صفای نهاد خاک قدم — ماهی جای ماند در بحر از صرف نعال
خود بداد کرد بر سکهٔ آنک — همه جز بر کف داد بر خاتم او نقش فعال
نسخت مملکت کام روایی و خدم — در تمنای طرب خانهٔ خرگاه جمال
دین و دنیا نوادهٔ عمر و زر و جاه — عالمیان ز جلال آمده در عرض خلال
اسمها سکهٔ زر کیفی زر و اسعد لال — دانه گیهر و آبی ز سر استقبال

نالهٔ این عیسی فرخ‌دم میمون‌نفس — کاید از بعد ثنا نامهٔ او در مجلس
بارگاه همه‌سر حلقهٔ پیوسته ادب — بارگاهان بجهانش همه مهمان‌نوازان

شاه در ثنای آن بخشنده گوید و زمین بامه دهد تا نزد ممدوح فرستد

ای ز عدوان تو در دایرهٔ خاک حذر — خاک بدان نقطه که حد تو شد احداث بحار
خاتم ملکت جم نقد کف اکرم — بر دریا کلمهٔ بقیس بدین خرد خطاب
دام دار الخلافهٔ تو ندیده ز آغاز — تا بجز از جم جنیبت نزده کوس عمار
ای بنوک قلمت نامهٔ اقبال رقم — وای بر نیزه رعایت سپر افراسیاب
با یه قدر تو نرفت از خط پرگار زمین — سایه جز تو نزد بر در دولت ز تاج
نیک کردند مزارع به سیاهی اقبال — زانکه ایشان بر عدل تو معاد کردند
میکشان را همه کرم عفو تو بر در کرده — بی‌حکوی بق جود تو آویخته سبال
نیست هرگز خرد از لغزش کس ملول — نیست جز از خوی تو با کوی خجل
کردهٔ جمله ز خوی تو بدان کوی خجل — بر در عجز کمر بسته شده با دنبال
در ثنات کلک چو تیغی ز در حرز بزد — مهر دین بر نگذارد که زند رخنه خیال
با عطای تو فلک نحس ز سر تا بقدم — شد سپهر از پی یاری و همه آز

نورالدین

بوقت عید دل عزم رزم آن دارد ... در عشرتم حسنش بر قرار می‌ماند
تو گویی آسمان دیو و حور طبع آمد ... نهاد خاک و فلک آدمی‌سرشت آمد
امیر اختر و ازناها فتنه و فتنه‌گر ... بصد فریب و بصد مکر و صد دغا آمد
کدام عیب که جمله هنر شد اندر او ... کدام دل که نه مشتاق روی او آمد
بفرق بحر ز اقبال جوان او گوهر ... بطبع ابر ز انعام او گهرزا شد
بقای دهر ظاهر طالبان را ... نفوس و عمر قارون را همی خواهد
خداوندا تو دانی کان کسی را کو ... مخلص فاضل عمادی چه خواهد

ابو سعد سلمان

چو رایت عزم حضرت جم‌سریر خنجر بر افرازد ... ابر دریا آستین خویش کرد از گوهر افشاندن
زهی عزمت که طالع را ... خزان جمله جراح آرد ... جز بر خاک نشاند
از خجالت ابر نیسان را کرم عزم جزم ... راعی همی نقاد معدن دری اختیار
جمله از فرق آسمان محتشم از فرط ... کاهربا زیر عنان با از رکاب افتاد

جمله تمت کتبه

چون بسنگ ... جمله ... دری بار
خاصه ... تاج کرامت ... سال
کای ... معدلت ... خورشید
... فرخی ... بر ... فرمان
هم فال خط ... زیبنده
... عجب ... کلستان
همه ... بوی ... تاج
همچو ... زلف ... عنبر
خوبی ... عنبر ... مشک
چون ... از خوبی ... سوداست
بقعه ... خورشید ... نافه
عالم ... لعبتی ... چین
خط ... فرخ ... فرخنده

حاشیه دارم ... جنت ... جنت
کرمای ... زمین ... عرضه
وی ... ز ... بهار
احسان ... مجد ... یار
هم ... خاطر ... آرام
ای ... عمر ... کار
همچو ... کز ... شرمسار
خفته ... عمر ... کار
هر کجا ... خط ... یار
ای خداوندان ... اعتبار
از ... جوزا ... یار
مردی ... جود ... یار
آنچه ... وی ... کار
جسم ... وی ... کار

این سه بیت فی البدیهه

سحر که چرخ جرس شمع لاله در گیرد
همین بجزم صبوحی ایاله در گیرد

چمن بجزم جرس چون ز نازه شود
هوا حمام زشط تاج زر گیرد

بجوش عیسی اگر چه ز کار رفته بود
راعتدال این حکم جان دگر گیرد

شتاب کار زمان فلک بود که سحاب
نخست تیغ بزاید در کمر گیرد

نمونه ایست خط ترا نشان گیرد
چراغ لاله که هر شب زنار گیرد

بلبل چراغ شب تیره تا سحر باید
مدام ساغر لبریز کف بسر گیرد

اگر نسیم عبیر ختن کند یاد
زمین ز مشک سیه خوشه گهر گیرد

مسافری عجب است این که کار خود سازد
چو رزق سفره نباشد ره سفر گیرد

ز بس نسیم که در آستین غنچه بود
دهان سئال چو مهر از سخن بر گیرد

ربیع تا نکند کار گر کسی بر دل
مجال نیست که کلک سبک درگیرد

ز آنقدر که چو خورد نان حجره نرگس مست
بیاد خمزه و ناز حمام نرگیرد

اگر حباب ز دهلیز دهر راه گریخت
فزاید سر بجز بیدل مستقر گیرد

الا بحان تو که در بحر بخشش و
مرکاه دست عطا عنبر اشتر گیرد

تو آفتاب برستاری چو کفار بر سحر
حمایل بلبل از شوق زیب هر گیرد

عنایت نوشته باد

عنایت نوشته باد

عنایت نوشته باد

زرد رخ بیتو خزان دیده ام از فرق بپای
زین عشق ناحسیاب باحزان دواعت

بعهد عدل تو ظالم حنا نبندد دست
ازان حنا بتر افتاد کز زمره بر اعضا

زمرد که رساند ز عنایت حق
جو غنچه از نفس از زوی نو نمایت

سرای جاه تو دارا بقدر همت یافت
از انا کس بحوصله بیش ازین نیافت

بخاکپای تو کردن خطاست ترک سجود
بخاکپای تو کاین خوشه ها مناسک خطاست

زبس تیغ تو مرد کیش خرم ریزست
علامه تو دار در حبین کافر راست

ز حبین ابر حیا بست بحکم حزن و حبین
قضای عرض جبین بست ز حبین شرم

بنور نیر اقبال تو ماهست شب تیره
که نعلان رکاب تو آفتابرانست

هلال نعل سمند تمام کرد و دو سو
چمار نوبه زمان عزت زمین بیاست

بلند بایه چو عرش ز اوج و چون عرش عظیم
ز کنز رکاب تو حرام بسکار خوردنکا

ز بهر بعد مسافت ایا بین و ثبات است کس
که روی سیر در بیابان تو نیست

ز روز نهضت رکاب تو کرد روی زمین
که روز روشن ازین پس ز شب نیست جدا

ز کیمیا ق شمس رفته نعل در آتش
شکال آن ز زرگ هر شمس ایدر است

بسعی قرب رکابت خاک زمین
هزار خضر بیش سکر اوج سما

مدد بجانب کاسحاب را عانت
دلی عرق نکند از زمین عرق جاست

جان حوزه

عنایت نوشته باد

عنایت نوشته باد

هیبت تا کی خرد این سرای بشر زیر ... زنهار ای دل و دانه خانه دون در گیر

ابیات

مصلی از آن ابیض صورت بیوت ... مثال آن تو ابر کسیه دامن راست
خنده کبار الفت نخوابر دیدنی ... جایی الصباح بر شاون کرکس راست
من خیال سرو بلند تو را بر دی جویم ... تو بر دراز نوانم که سرو بر دراست
خیال سرو بلند تو را بر دی جویم ... وهو نعوض خیالی از تصور راست
بیا تا کرم خزان را بخرمن تا مرتبت ... ببین جوی خود اندر دو سر دراز راست
بهار حسن تو خوش عارضی بدین نازک ... خمال حرف نیاز غالیه سا راست
تو را سرشت بخوبی ز روزگار قدم ... نشان بکتی کوهم از بخش بلاست
بیا بحلوه و جولان کار عشق ببین ... کرانه سالک مسکین چه فتنها برخاست
فدای کان سر کوی دوست باد روان ... دلیکه از سر کوی تو سر بخواهد راست
چو نیم مرد ره عشق انتظار جانم ... که در ره تو بتر ره کدام یا اعضاست
هزار نقش کنه بر لوح سینه عشق خطاست ... هزار نفس کنه بر لوح سینه یا اعضاست
بخوبی چهره تو دلبرا جهان محمر ... دیاه بهر خطی بر مثال عنبر کیاست
فدای خاکیان بر آفتاب بر بینم ... مگر کهربا به جزء فیض ظل خداست

در ... خلد مکان

خطاب بکان سلاطین محمود بن سبکتکین

که آسمان بزرگی و افتاب عظمت

راستی بحکم تقویم ار بجد امروز ... مر شاهد اجلال ترا کمر زدامست
زاد ب کف کشتی ام ایام بجلس ... اکنون صفه خدا ز بی ترا عرصه جاست
قصور عقل ز درک کمال همت او ... مثال حسنه بخرد بهان چشم ناپیناست
بپای ابلق راغ فلک کند تازه ... غبار اسمان اگر نه عنبر سارا ست
بلات امید کرد بهار خزان اثر کرد ... کمینه خلعتی بکس نبرد و نیست روا ن
زبا بر نوع خرید ز دیبای روشن او ... بنا بجسته خطیر بر پایه عفاست
ایا ستاره سپاهی که برج عصمت را ... فروغ قبه نصرت غرفه غراست
تو نور عین و دیا غلیه و مستعلا ... تو نور مخطی دیده ز غبار مستعلاست
رفیع رایق حرخی همه با ترا زاد ... سر بزداز ترا بادی همه ز ایام بیراست
فزانه رازق خلقی که جسم را ز حیات ... روان را از تو خوی بزرگی جسم را ز خیاست
کیوش ال ... بر سر حاتم ارزم ... بخشش ال ... بر سر کفتو از ارزاست
بیاض تیغت آیته جمال ظفر ... زیاد کلکت دیباچه کتاب بهجاست
کفت بسط بسیط بجمار کفته ... کفت دادان ز افاق عمر افزاست

کنیز ادان و نخیل اختیار فرزیاده ... کمینه بنده کم از کابس شاه بجلاست
تنم رکاه تر از برگ عیش و نوش عجیب ... که سینه جلام بود سرت و زیاد جرم راست
زهاد مرتاج جلادی دم ام و الدار ... هزیمه در حقب ساله لشکری زدواست
فراز از عمر اسان از فانه زهر وقت ... زدیو کرکس جسم و کار و ان سراست
منم که زدیو کین میبت ملک تخس ... کسیه که در بخر اسود در خانم المعرات
زدیو کی آیینه نرکار دیو کش روز ... جهیه با نفس ناکجه دیو کرد راست
زکر خاطر دیو نکرد ز سر بیم باک ... ز فهر باکر و کابینه خدایی نیاست

در ابتدای کتاب فی مدحه

ای عید خرت کجه دراهواء عفاء ... هر لخطه صفای دکر از دیو خطاء
ترکیبه حیاتی ز سر از نوح حلقه ... بکداد که در حلقه زنم حرز خداء
از شعر زلفو حرم دیم تکار دل ... در موقف کویتی حاجز اهوا صفاء
لبکر زیاد بر حوقا بر سر کویت ... عرقا فاه جان من خرا داز در دا
در آذر دیو نرم آتش رحلت ... جاهر نفوس بر ابر خشکر اعلی ما
امید طراز حرم و حلن از لکند ... در دادی بم طابقه زیر سر و پا
دیدم ز خم محابر دا بر و تو کردم ... کفتم با کر نجا از تری هست رجا

در ... محاب

از دره مرا بیق کشاد زهر زکر نه
چنگ طرب مطربا بزن مرا دار
کز قیمت کون بایق کناد عقاب
از کوه خون نقد کند چو عقاب
هر جا که ری جسته نجاز اندر شکار
بنوده اثار ترو قامون شغار
چون بحر غرق جسم و جراحر عالم
کن شح ضمیر تو دیا نور ها
تا شعر مرا زیور و حق معارست
از عزم تو بخش ری بعزم دا
شهرت بود کوهر و حرم حق تو را
از عدل حق چون نظم حرم رشک
تا از نفس باد حیا هر الجی
دوران بخش تا نفع کناد عقاب حیارا
هر نام و سحر عاکس کان دشمن ز اناع
رخنا بری سپهر ابر کناد ری حوا
بلبان سر سود کند مار غول را
قری سپر سرش کند از صف نعال
با کاجم حاج نما خوزم و سر سبزه
زان سان که بر دوران بحر ها
تا جید تو زین بوح غرب پرستی
هر زین تو جید ذکر یاد شما

وانیه مسدس بنا در حه

کجا بی ای ز نسیم تو راغ باغ محاط
بیا که باغ بنفشه کنون کنه مسند
هوا ز نکار شقایق صحیفه ارژنگ
زمین ز عکس خط ارغوان کنار مصور
منگ فیروز کنار دیبه کشاد ری عطر
نفشه چون بر سر نفشه کشید سنبل تر

هزار یار روی کشته از سر کین
مکوه مفتعله او کلا کز بنجر
زین بنا دیه از کار لعل را
انا ما ان سر حال او ز نار بحر
معلم هر از خ ری ری جاوید عم
شغای ری ری از خلا ز ای خضر
نخار ای سر زین جبین خود کوکبار
زری خلق ما طبیعت ری روح مصطر
فروغ نعل منه سر طلا غ ز دیا
شال سایه جبر سر سوا ز دیه نور
تر اوح نصاب و ری ما ین ز دم
تو ا ر سر ا نکهر و شا د جسمه و نفر
ز عصمه تکیاه ما کن نه بر قیم
ز عفقه مکوفته جنان ز مجمر
تو جیکه کز ز فا ز ا سر طا حر
تو جیکه کا ز فضا ا سر
فا نه ا سه ز ز خوش ذکر و ضر حسه
نشا نه ا سه ز ز ا بیا ن ح طا م
بود عد ا بو ا هری یا تو ا ن ر سیا
جو جسم نا نسه سیری و کا و ر
اگر فا نه کنا بش ز ا ضمیر تو نا با
کلیا ن ح ح ز ح ا ن فنو ن ز ا بحه نا و ر
ز هم کسیه بحه ا ن بر نا ما ه ز ری
کز ا مز ش بکیر حا کم ر سیه بحمر
ز ره کذا ر تو که بر ز ی نیسته عبا ری
ما کر غا ر ه هنر کا ن نشسته ز ا ا نحمر
بر حلبه کسوه کنا ی جم بعد ا
زا نه ز ا بیخون کسی جنا نا ه بر سر
زا نه متقوه ز ا ز بر سر حفیر کیدا ر
کز ر ز ا نکو با تیغه ز فر سر منبر

ز هار غنجه جو لعا ری حنا ز کر نا لب
خ حط نفشه ز حور ز لفش جعیم سر سر
صبو ز ا ملک ز ا من نفر ز نا ن ذکا
جز ا هت ز ا ین حم ز ا ی ق ح صنو بر
اگر ری جز ین عجر جعیه نا نا لب
ز ا نا حسم حز ا بو ا ز ا ا ع عجر
ز خمه نا سا م طا س و عجر ا ط ی
ز خلو نا لب کشو ز خو ن کبو تر
صبا ح کز ه صبو ح جیا ا ز ا ا کز
که ا ا ز ا ع صبو ح شا ه بر سخ بر
ببین بر سر ا هت نسیم ا ز ها ری
جنا فها ی نا ی غا ا مز کز ا ز
بیا ر ا ت ی کا کو ک ا ز ع ا ی ا ا
بد ین حد یقه کا ز ی ح ی ا ا
ز ز ی ح ی سر ز کس ا ز ی نخوا ز ز ی
عجب ا ا که ا ز د ا ب ا ا ز ی
بیا ر فته سر ا ا ز ها ا ا ز ا
بر ز ت ی و ا ز سر خا ا ی ا ع
بخا ر عیسه ا ز ا م ز ه بسه ع غنجه کا ا
ز ب ز ت ا ز ا ن ص ا ح تا ز کز ز ز
ز ز ه صو ر ا ا م ز ز نقا ر ا ا
جنا نا کز ی ا ع خوا ن ز خ ق ع ا ر
نسیم نا ا ن که ز ز ز ا ز ا ا ع غنجه خ ا ا
جو خا ط ی ا ز ز ه ا ا ق ع ا ب خو
بر ز ت کنیه بجا ا ز نفقا ز ا ن نفشه
مکر ز کز ا جو س ا ز نکر ا ه ز ا ن ت

ر ا ح ا ب ز جا ن ب ا ع ج ه ز ا ن
ز خ ط ا ن ب ف ش ه ح ز ز ل ف ش ج ع ب ز س ر

ز ب ب ح ص ف ت ا ن ن ب ه ک ا ر ب ا ح ه
ا ز ا ز ب ا ی ک ح ا ر ه ز ا ر ه ا ر ا ن ه ک ه ر
ح ق ف ت ا ز ب ز ک ا ر ا ح ز ح ز ا ز ا ن ز ع ت
ط ب ع ت ز ا ن ف ا م ی ا ب ا ر ی ک ز ب ز ک ر
ج ز ف ت ا ز ب ه ا ر ا ر ق ی ا ح ز ح ه
م ع ا ر ح ی ک ه ا ر ا ن ا ر ی ح ک ا ن ز ا ن
ز ه ک ه ا ک ز ب ح ز ا ن ا ر ی ح ز ا ن ز ح ز ا ن
ز ح ز ح ز ب ع ز ا ن ا ر ا ن ز ا ن ز ب ح ز
ج و ه ر ا م ا ز ه ا ا ب ا ر ب ا ب ا ز ا ه
ت ح ا ح ح ی ا ز ن ط ر ا ا ن ط ز ر ا
ز ا ن خ ا ط ر ا ب ن ه ز ر ح ا ا ب ح ی ق ی
ز ا ا ه ا ه ک ه ک ز ز ز ه ز ح ی ا ر ک ا ر
ت ا ن ا ف ا ب ح ز ک ز ح ز ز ا ز ح ک ی
ک ا ز ا ب ا ب ق ط ر ا ف ا ق ا ر ک ر ش ه ر
ز ا ن ک ا ک ب ر م ب ر ن ز ا ب ر ک ا ب
ا ب ز ا ا ت ر ا ه ا م ب ه ک ن ح ز ز ن ر
ه ب ت ا ج ز ا ح م ح ز ک ر ش ز ا ا ب
ج ا ل ح ه ر ح ا ک ر ا ه ا ب ا ب ن ه ح ز
خ ا ر ا ع ا ن ه ب ت ا ن ا ر ه ر ق ی
ه ز ا ا ح ح م ت ا ح ز ا ز ا ا ه ز ح ز
ز ز ع ز ا ی ه ب ت ر ک ب ح ا ن ز ا ا ن
ب ق ی ب ن ف ع ر ت ط ا ز ک ر ش ح ر

ز ب ا ح ب ر ح ا ن ب ا ع ج ه ز ا ن
ز ح ط ا ن ب ف ش ه ح ز ز ل ف ش ج ع ب ز س ر

موی تو حال من بشنو نی مزن بر هم کوبید
یکسر موی ز مفرق تا بسر سحال کوبید
یکسر موی ز خرمن ماه بر دزدیده بستم
ای دیده از هر سو بتی و ز هر بتی زناری چند
گفتم یکسر مویم بخوانی بیت دیگر
یکسر موی تو از هر دو جهان نیم بها
شام را بر سحر آویزم ز مو بتر بیاید
جعد را بر رخ از آن موی چلیپا نکنی
هر سحر حمزه موی تو ز بهر شکار
هر شکن سلسله موی تو بیداد صفت
دلم ار سنگ خارا است بسی کی گردد
موی کمتر ز تو اما ز هزاران بهتر
عنبر خط تو بر لاله فرو ریزد ناز
سیمبرا موی تو بر گرد عذار خط است
مملکت حسن را موی تو کژ دم مار است
که ز هر سو که نهی روی بدو سر بنهاد
تا کی از موی میان تو سخن خواهم گفت
کار که فرو ست تا تو از میان برخاست
عشق تو خلق را همه سودا و سودی بخشت
کز خیالت نیست دم در سینه جای دیگرم
نسبت موی تو با عشق خدا بر من عیان
بلکه سودای تو آمد بر من از هر دو جهان
موی تو چون زنار کردم باز کی یکسر مرا
نکنم باز هرگز تا نکنم یکسر خطا
در هوای آنکه چون موی تو گردم تا ابد
در زلف تو نگویم سخن دل تا ابد

عکس رقعه زلف سودا زده موی تو بر روی
جون زنگ خط عذار از رخم سلطانی

شاه دلدار

شاه دلدار سر بر زانوی شاهان جهانست
کز جهان آنده بر سر بخشش سیاست

عکسی از بیرق داغره غزا جمع
موی چون از بهر دام مشک بر سا نهد
ای که با عرضه موی تو جهان بگرفته
وی که با موی تو با تیغ فلک گردن نهاد
کلک تو با تیغ حرفی تا نوشته
تیغ تو بر حکم تو یکسر بنا بر ابر نهاد
کلک تو با صفحه تیغ تو بر ابلاغ
برق تیغ تو ز کشن عزم تو خاکستر داد
گاه در کشف حقایق کلک تو گردد زبان
گاه در کشف دقایق تیغ تو گردد رقم
هر کسی را یکسر موی کژ از راه نبرد
یکسر موی ز تیغ تو بر آرد صد راه
جمله را یکسر موی کژ دل از راه نبرد
جمله را یکسر موی تیغ تو بر آرد ز راه
دم دهد آینه دار تو بسی لاف جوی
تیغ تو آینه دار آمد و بس دم نزد
بیجگان از پی هر موی صد قرن غزا
از غزا تیغ تو هر موی صد قرن گرفت
با غزا همت پیغمبر کلکم شکند
با غزا تیغ تو از موی میان نیمه نکرد
بید بیضای کلک تو ز آواز شکن
برق خصم تو هر موی بگیرد ز هوا
موی موی سر قرآن که بجای بابد
از دو جانب سر زلف تو بتان بر دو جهان
جز خم موی تو هر موی بدو سر بابد
بیست جوشن موی سر زلف تو بتان بر دو جهان

زلف تو هر سحر که جوی عنبر افشاند
گر عنبر یکسر موی ترا زلف تو داست
شاه صفت کز حد بهر حدود
هر سر موی ترا دام ز بتی کرد است
بیجگان بند ز تو تا نگرفتم دانم
طبع من غره طاعت نگرفتم دانم
جان یافتم ار بوی تو از باد شنیدم
بحر این جا سر زیبا که از او در پیدا
از بهر کشتن من هر ساعت خونریزی
جای آن دارد کز خون تو بگیرد دامن
نار طلبی چنین بتعزیر حال دارد
نیست خاصه ز تن عاصی که او نیز روا
رحم مزن بیهوده جوی موی تو کال نخواهم
راست موی تو چرا است که مرا عین کمال مراست
انصاف بباید ز تو سخن اندر لام
عرض بنا از تن بتعزیر تو موی ترا
سر بر پای تو نهادم ز تو یکسر نرمم
سر بر پای تو نهادم ز تو یکسر نرمم
جای آن است بچوگان کمان تو اندر
که ز هوی بر سر کمان تو اندر
خاطر آینه سیمای من آن بین موی
که ز هوی بر سر کمان تو اندر
که چه امروز بسر کرده دو صد جسته
که ز هوی بر سر کمان تو اندر
از تنا بی بتو کرم است و مرا شرم ز تو
مرد باید که نیم جام موی بین نخورد
چون ندانی تو ز اسرار تو هستان بر تو
که نه با بر سر موی و نه موی بر سر تو
سر بالای تو بینم همه سر بر سر طاز
بتو اسیدن من بر سر شه زار هوا

این بحر راست

این بحر راست جوی بر لفظ ما رکیک
مرا هم جوی موی تو بر کوی بر خرد
اسمان گفت که با راه که گذ موی تو کم
از بری کس ندانی ز فراق موی تو بر
نیز شاه از سر زلف تو بیفتد بخم
گفت با خود بیفتد که موی تو بر
باز موی است ز تن از سر زلف تو بر
اطلس این بحر که شاه ابجاز بر خواست
موی ز بار سر زلف تو بر
گر سر جان تو فدا نیست بر یکدم بر خاست
با سر زلف تو که بر نیست موی تو بر
هر که از سر هوا یابد بقبال تو بر
دو تا الحمد اگر موی تو بر
تا بقیامت سر الحمد ترا فرد بر خاست
تا بیفتد ز تن ار سیاه فرعون
موی تو بر سر قبال تو بر
از غریبت با جوار خواهد کرد
هر سر موی تو بر احیای ترا بر خواهد

وای بر شه که بر او موی تو بر نیست

زیر پهنای نفس زد حلقه زد دل
خیز جان را عرض آرید که موی تو بر
ای کمان حسن را زه کرده بر ابرو
وی غمزه بر دلها تو عاشق زار دلبر
زلف تو خط تو هم هر دو کمان طاعت
رخسار خال مشکین کافر دل ستمگر
سودای زلف مشکین بر دل نهاد بنیاد
دیوانه کرد مسکین مجنون بی سر و پا
غایت مذهب عشق است ز نادان کامل
کحا عالم است تا نیز کمر دو کار حاصل

این بحر راست

نعل جانبخت صدر بخت خرم
کوی بخشم سر راه جان حاجی

باقوت در حکایت الماس راست جای
شاه اخوی خواست خرید از متاع جان

از عکس کوه لعل در آن بحر بخشت
در بحر جشمه ایست خدا را بجاه بابل

خواجی بیوفا جان ان جاه خرم برآید
یرتاب کن زبانه مشکین بحر برآید

انجس بکار کی از انکند ورق را
کردد سال خواهم بکرشمه از شمال بابل

زلف زمانه بر سر آنست کو وحی بحر کاند
از سال وعده از لعل کان عقوه ایست بکل

زخار حرقه اتر ابر بنکان بدستان
داند سر خطا در از عقار ناه حدار

کز قبله اعلی داد کعبه معالی
وان جمع معانی در بحر مجمع فضایل

دانا در نامه شاهنشاه عجم نوشتن بملک بصره
بر قرن ملک بحر سکسته نام خرقه

نعل سمند تاج سر لاطین
خاک در سرای ابر رخ افاضل

رایات کامکار بطراز رای عالی
ایاز تهمتاری از کران تا کران نادار

صیت دکار منزل ایام موکب
حمل مواهبش را ابر عطا مجمل

جود روزکار حکمش جرخ دانش ناد
جود آفتاب عالم لش در بحر نامل

ای خیل حشمت یافته نرخ لاله از تو
وی چهره دولت داغ نیز بدل از تو

تا شاه باز جهر بکرشمه ملک بخش
تر کند فرکرد دشمن بخار صیت طغرل

از چهره عدو ان نیز چهره جلوه ارتر
از چهره جاس ساخت ان صدر دکاه بابل

بر سیاه استان اصد باره بر دیار
شاخ بجهر دار دیار بار کاه بابل

از رشک حشمت ساخته لاشمال بحجی
از صدر خصم دیجت تا بار بحکم داد

اجرا در سال بحر بار سر ان بحجی
مشاق جب بیار ح با تو دار دعوه بابل

بیغ خال بحرت کرکند جرخ باغی
سیاه بحار جرخه افروز در سایل

باحام یاد ان کوه کران سیاه
با عزم تیز باز رس قرق بحول کاه جول

در عرض دعوه تاد اسر سر بار ان بحجی
تیغ قوی جرکاشته از قطع آن منازل

جشم جراغ عالم کرد دی بحر سر الفرد
کاه فلک سکر فتد از جرام اسا عالم

عالم جام عید اینک شاها کزان نظار
بحکف زنوت در جرخم در سیاه دکار

ساقی لاله رخ دلکر ساغری در ناکر
کلکون جاشه کر عالمی در جرخ حاصل

زان می که در شتاند سر خاک جرعه بقی
صد ظلم جیم کرد دحیی بروح واصل

مشاق جام عالم جوای ان عالمی
فارغ کس از جاد ان فارغ عالم

سر بار دی کند جیر بحضار دوحا
آواز ها فکند در ان امر فرق از جاد عالم

جشمت بستم خورد از ان نرخ
از دل بحجی زخار جناک کسار

روز تمام دارد از بحر عید باده
ای جسمت در جرخ شاخ عرقی در جرخ غازل

رایی کز ان آید ابر بحر در صفاهان
روح کمان کان بلند در قاف بابل

در هم صباح روز ان ابلق فرخ
از دل ان زاغ کرد جاصل ان جرخ واصل

فرخ صباح عید قرخنده راکبی
طریح شادی تابع کام زاده جاصل

داستان کیکاوس و سیاوش

حکش بر اطلس بحر باقاح سر زند کس
رایا بان که دارد سر اغ سر زند کس

جام زرد جاصل بحر کوکر ان صباح
بحر عرصه دار جام بلور بحجی جاصفر زند کس

سر ان اغ جرخ نیر تابان خاوری
مر سیم در خرد کر ان بحر بر زند کس

شمع جمع طراز جشم جراغ جمعت
زان جشم رام کرد جشم بر در زند کس

انجا مجلس تو کوچی بر خرد کر کرد
کر د خرد زبان بدیان کر ش انکرد زند کس

جهر ان مردم را
جشم دار جمیکی زدود در زند کس

زان جمع دوز بحر ابسته فرد فرد
کاه بحر بند کس

بر نداد جنک سر نسر کبر ماکوی
کت جمع در بدین تاج افسر در زند کس

یک کلب از کار عمر شکفت جرا
بست خم کران جوی بر جمع بر زند کس

راست شکن الفی دارای عنبری بس
شاه مرقوم بدین تخته اخضر زند کس

عنبر ایاز جمن از ان جاه نوش نمود
نقش صفر دانه اصفر در اخضر زند کس

کاه تاجی بدهد از تخت زند بر کاه
که نقابی زدهد از تاج کشاد زند کس

کوبیا بوز بساک است که بر اکرات
بیر تیزه کلاه از سر خرد زند کس

دیبا بر ورق سر افکنده زمر مشق
جون کنه کاران در عرصه محشر زند کس

جمع بحجده در بحجاز زمان اکاه
سر بر آرد بدان تاج محشر زند کس

ورد سحر ان کلیجی مشکفد عذار
راست بر طاق زاد ان زند کس

راست از زخم عرصه جاران بیاری
نقش ان ناسک ان بحر بر ان زند کس

سیم زها بر اکنده دیباه جوش
کوبیا ارغوان اکرد بیکس تر زند کس

هیبت بر کفدم اسان بیکرام بیقیم
نفاد یکفدم از جای فراتر زند کس

بیاض و حمار بحر ان اخضر دان
مرد راصه تر اوکرد مصور زند کس

نا توان سان زهای کان اندر ها
رخ زرد و قد کوژ دزد کاغر زند کس

راست کوچی بر سنه مهر و بار دیت
دیده از عمر دارای خاغر زند کس

زنکی کفته شرابی از خطر انکیخت
کرم بر دیبا سوار ابر عنبر زند کس

باب سیم در چشم

ای نرگس تو چشم خوش را بین نرگس — کز تیغ زنی تو صد ترا در نرگس
ای چشم بجشم پارسی بین که چه کرد — با مردم چشم ما ز هر سو نرگس
در هوای لب چشمه سر خرد خمار — از بار گران گشته سر افگنده نرگس
با چون تو بری کشتن دل نیست روا — تا چون تو بری کشتن دل نیست روا
تا بیدل ما چشم تو با ما چه کند — تا بیدل ما چشم تو با ما چه کند
از چشم تو ناله بر سر ناله ما — از چشم تو ناله بر سر ناله ما
بی چشم تو کس مباد کاندر دو جهان — بی چشم تو کس مباد کاندر دو جهان
عالم همه چشم است و من از چشم تو خیره — عالم همه چشم است و من از چشم تو خیره
نه فکر ترا بجز ز تو چشم بسر کند — نه فکر ترا بجز ز تو چشم بسر کند
چشمه نعمت ترا چشم تو ای پسر — چشمه نعمت ترا چشم تو ای پسر
غمزه تو کار دل ز تو آید بدست ما — غمزه تو کار دل ز تو آید بدست ما
هر زخم چشم تو ز دل ما خراج خواست — هر زخم چشم تو ز دل ما خراج خواست
ساقی مجلس شاه است کجا شد ز در — ابدالدهر بر او باد درود و سلام

شاه و گدا

بزم ما خانه آزادی مزور نیست — هر که آمد بر ما از در دیگر نیست
نیست از ما هیچ در غار بجز چشم — این سوراخ بجز چشم جوزه تر نیست
تا نیاید بر کنار تو طمع شاه چین — تا ما فرشته هم سر بخور نیست
زیر پهلوی تو آنکه سر بخور نهاد — تا با بد بدان تو از زخم لاغرتر نیست

باب سیم در چشم

بدر بیمار سحرگاه از مقام حضور — ندای ایمن ارجعی ز عنقا در عبور
مجاوری ز دیار عالم ملکوت — کجا بود چو تو از دیار او دوری
خط ابر دمید ای کرخدای خانه تو — کمر سرای ما مه در میان ای غرور
دو ابرو که بر یکی حرم کعبه دل — بود حرام بر حرامیان بد کار محور
هوای جور و تصور از تصور دور نیست — ز بیخ غمزه تو بهیچ تو ز مقام فجور
حکیم عقل کجا شاد و دیار کجا دیده — دو اعدا که در کار کمان در زه زور
دو در دو راه تو زیر یکی کمر دارند — دو چیز جهد که بگذر از آن در
کمر ز ابروی تو کار دو چیز خبر — هر آنچه نظر لطف ابروی تو نظر
دو گوهر خزانه دل ما هم کجا شد — تهی خزانه ما این سه را عجب آنجا
عجب که از تو بقا مانده تا کدام سحر — عجب که از تو بقا مانده تا کدام سحر

بحر جان

شاه دلها و جوانمردی چشم — کرم از خاک ترا سرمه دیده نرگس
ای که از عالم خاتون قبا ساخته — از حدا بخر قبا هر سحر عنبر نرگس
شب در و روز ستمکار نوازی چشم — سر فرو کرده ازین پرده نظر باز نرگس
در صبوحی چمن از ساغر لطف تو کند — لاف مستی ز اله صفت داغ معین نرگس
چشم بازی ز طریق تو و از راه خصام — آنکه او چشم ترا دید کمر بست نرگس
از تو دیده ابر کرم بر سر خاک — جز ز درد سیم و زر و در و گوهر نرگس
از زر و نقره دواتست مرصع کرده — تا کند مدح تو بر دیده محرر نرگس
چو عجب ماند اگر چون ز ادب لاف زند — در هوای چشم تو صد بر نرگس
بشکفاند نفس خاص ترا در دیده — بر دماغ اثر لطف تو دارد نرگس
نور دیده ز تو گر نام ز ما یاد دهد — زهره زهره بر زند از هر نرگس
بر کناری دهد از عشق تو چشم — بر نیاید بمژان چون تو چکد نرگس
جشن از چشم تو خورشید ستاند در وقت — از غبار در تو کرد شد اغبر نرگس
روز رزم از طرف چشم تو ای ترک ختن — لاجرم سد زره سیم تو انگور نرگس
در کرانه بزم تو کنیزان باغند — نوعی از سمن و لاله و دیگر نرگس
کرد تو از عین عنایت سر سجده کنان — زرد چهار بر اعضای تو در نرگس

بحر جان از فرو بستن چشم تو ترا — نیست راه دیده بر چشم تو ترا
عید دارد روز آن پیش تو تا کحل — جای عصر تو ترا با سیم و جوشن انگور
کز نهم آنکه دهان تو فرو بست ز لب — مژه تا لب نتوانم نهم بر منظور
بر بط روی زمین در نصرف آمد کجور — بر ز تصرف آمد از عقاب تو
کجهم مظلمه بحر خ عمر حاصل — جو هست از در و قرن فتاح امر مقدور
نصرت ملک ابی آن محمد سهراب — جو هست از در و قرن فتاح
معاذه ابدی و شفاء از ابی — حکیم خرد کجا برد
سعادت ابدی و شفاء از ابی — در آیند بر او راق آنها مسطور
مقدرت نصیر ابن ابی محمد — بهم و جمعیت نمی تواند مقدور
تو خود نمی کنی فاذنه کبیر ما بعد — ز کتم غیب کجا آورد بصدر ظهور
که مجلس تو جنون در نصوص بر عقل — عقاد عزم تمام و ظلم بهبود بور
کجا ز تو آمر نصر بر کری بقا مرتع — کجا ز تو خرد آمر عیب آخرت بر از زور
کجا آورد بار کرد در بر سینه بحر — را بر بار کرد جو تو ابی منتقم
ز حد بقعه آن بر دار آن حمد — کرامت اسر دار آن صد هزار جشن بور
ز هر های سیاه بحر را بیار عقار — کز نظر دار عقود نیز بمالک بهور

بحر جان

جز حدا کی در مکان آفرینش جای او
بعقار جای زمین و زمان حاصر اوست

که کرد ماه نو فراز و نظام طارم افلاک
ببین رایت شاه مظفر و منصور

که بانگ تکبیر زنان مژده بادرا بعدالی
زکاینات برای مصالح تحمور

مدار مصدر و مقصود حاصل اطلس و ماه
سپهر اردو فلک موکب و زمین دستور

صفای حضرت دارا نگین ایران زمین
سواد کرده ملک پرتو خیمه خورشید

جهان کامش اگر خورد است دست ما بادا
بآب تیغ او سیراب آذر شهر طهمورث

سپاه دیو بخاش از هیبتش چون دیو
بآب تیغ او سیراب آذر شهر طهمورث

زنام رجم او در رزم خصم را قاتم
ز عدل او مثال العصر مملکت آسود

زهی نقود کلام تو اعیار کمر
زهی غبار سمند تو خاصگان را زر

تو چیست در صفحات فلک بخار غبار
بود ماثر نعمت مواکبت مسطور

زبان امام ترا بنده فهم کرد و خرد
هزار لوکب بدرقه حادثات را رهبر

ز روی رای تو فیروز بخت فیروز
ز دست خامه تو پیروز ملک پیروز

ز کلک طایعه خرم تو خواجه فلک
هزار لوکب بدرقه حادثات را رهبر

بدان سبب که ز اندیشه ثانیت ایمن
بعهد عدل تو خواهد عدد حوادث را

ز خوف عزم تو رای قوی میمون حاضر
حلاوت تو قرار جبین فیروز

ذکر رقص

زخاص رقص کنان عرض باز کرد خرد
اگر رواج خطه تن بدار حان فزود

زاحتمال عبارت حجاب حرف
زاعتدال صفات قوام مزاج وجود

عجایب صنع تو الوکار عبارت را
بآب تیغ تو پیرایه شکر شود

بیان وصف تو حیران زبان بر کشد
دلیل ذات تو برهان فضل و فخر فزود

زکوی عجز خطابا بر سد ساز عبور
زاوج سبک که مسیر ز اوج جهان مستور

ز روی عدل تو خصم خان روبست
نتیجه کی که نزاع بساط نشان نابود

ظهور دولت تو سایه تدبیر هوی کیفت
سپهر بام کرم که مدام محرم رای تو

مدار رسایی تو قوت قوای کفات
مشیت تو کبیر تو والیا دت از بر خود

بحیط طبع منت ان محو کمال نخست
کز و بیابد اندیشه ملک نحو

مبشر ان حسن کاوخان از زمین
بود ز کمال سیر اوین کس نخوت

جهان جاه ترا جز بآه آذر باد
ز حاسد تو خواهد عنبر خاکستر

وانیشگاه بزم

دست تو لوح فلک خطی معادیان
حرف کرد دست ترا بر زبان آید

مرهم بار یکدلان از خط تابان تست
ساقی بار یکدلان از جهان آید

زرق زرین جوار کرد ترا بر دریا
حرف نام جهی از ان سر زرین بادا

سرای بخار ابعد از عزت ایمن
بر سر شش زمکان تام طغرا دیده

کرده اند بخاری دین عرض دیده
تا بود دین دیگر زنده جلیا دیده

آسمان کبد ترا بای زنگی دارد
از طراز سبکوی دشمن حاطر دیده

دانش ایزدی فلک ایجاد جسم اقدام
جسم و ابرو جفا کران بالا دیده

ز سخنوار عطا و ایجاد دیده
یا خود ادبیر ذکر ذکر ادراک اعضا

کمال انکسیه سخا من ایمان بر حرز باد
یا خود انکسیه سخا من ایمان بر حرز باد

از بی ابر دست بی بای زنگی بارد
نقوم خزنگ اسمان زا بعان زمین زنده

این ز ای بی ستور ان طاق ایوان حصه
در حصار مبدکوی در ماحله دارد

طلعت نوبی بوی خور ان ابر دیوی بری
کو بیا ماکوی زدن بر شد زنده

هم جو نرس فلک زاغاز مکین ابر
بالها بر ان بی سمند و بر زنده

حرص حبر بر سر دوی در ماراد
بر حصار کوی ز ان در جبر زنده

ذکر نقد بر زم عبد الرحیم زد
بالجرم ستان زم جد جام زد زنده

مرحبا ز ابیا ز ان ز بیت و سود
در دکی کا بکوی بای بر ستان بر زنده

با عفار ان در نشاغ ای نبی بر زنده
با سایه کی بر نبی سر ساغر زنده

زین جوف سنه ای بی بر دیده را خوار زند
حرا بر از نعوت ز ان غرا بر زنده

نامه مشکین رای جعفر و حین بستان
اهدا ز دل ارحم آن ز انوار حسن بستان

هیچ کس سوی ای نلفت را بخود ز خرد
کان صدف بخیز در طهای مکین بستان

زا قا بر کن ز دکلوی حست ز کرانه
تا ز جعد عنبر بیت تا عفر مکین بستان

نقش بر ان قلزم بر ز حرام آب حاه
نقش بر ان ز ابیا بر حرم حین بستان

صوت بر ز ا حسا ز دل فرش کرد ا
بت حصا نوکه ز دل صوت حرین بستان

قصه بر بن مز کر شنو بی ز کی
زا ز حکا بتها که بر فرحزا ی بر بستان

خا بر ز جعد غنچه نیا بجسمانی مجو
حا شقان را خوان ز جسم جهان بستان

حا شقان را ز دو جو جسم مکن کا فزه
خویشتن را ز حنا بر عصمه زین بستان

با کرشاه ز ان بسه ز دو بی تباه
ما یه نوان مکوه سه حضرت نی شاه

آبکی ز کاه ز فیع بکی ز بین ز ا حاضه
آسمان با ز کا هش خبر ز ا نز ا مکنت

مجی ز ا بز ان ز سر ز ا حرف ز ا مطلع
کلحیه ز ا طیم قدر کز ا ز مقرنس کانست

ای سنان از سنان تو عمر ممالک جزو در
این سنات مراحمت آنها حایفها مدیه

مرحبا ای جان جان آفرین
کو میا جان از کرمهای جنان شاد

ای سنان از سنان تو عمر ممالک جزو در
این سنات مراحمت آنها حایفها مدیه

مرحبا ای جان جان آفرین
کو میا جان از کرمهای جنان شاد

مرحبا ای روح جان افزای عهد
مقدم عیدة جمادی ای همایون والسلام
وایضاً بمدحه

بدان ای پسر که بهر دو سلطنت
ز صحرا و شهر و کاه و کوه و کشت

ز قصر رفیعت تو قطع پایه نکنند
هزار دزد فاکر بیارد و بکند و ببرند

وجود غیور و کار و زمان تو سپری
اران آنچه در خزینه ایچی بکنند

استاد بکانا بقالی کنند ام مکن مقدار
بزرگ و کوچک عقیده تقدیر بزرگان

جاهیچ زیر حقد کرده اند بکوش حکم
بیناه نبهت بکوزان بعمر تو سرخاک

بدان ای خلیج که هر زره از خاک افتاده است
لاکفا قبر تو تن تو خاک افتاده

که در آن جا ره نیابد آفتاب — جز ز کلیم الله خلد اطلس نخواهد یافت

ذره للمع السلاطین شاه ذرات عالم آن حضرت — کز دماغ اطلس باطن قزاق یافت

ای بکلک آن ز تیغ آبدار — وی ز تیغ آبدار آن بفیض آن

تا کمر بر ذات اقدس نطفه را در رحم — هر چه جست جز نظیر او ز نطفه کم یافت

از نظیر مرحمت آن بحر و کان — جسته و صد گونه زر سیم و گهر یافت

آسمان از خوف او بیرون نمی آید ز کاخ — آفتاب عالم آرا آسمان دل یافت

کامران بی او ز ایام ازل تا این زمان — با کمال معنی و رسم جهان نتوان یافت

روی سری بر کمان ابروی خم — روزگار از سایه خورشید فغان یافت

از سواد سایه چتر جهانگیر او — بر عذار شاهد حادم بخشان یافت

شهسوارا همتت تا ذات اکرم را ندید — جوی غیر از نیل اکوان در سم رهوار یافت

تو عروس حضرت خورشید را در زیر کاه — کاشتی نیلی مزی از خار ان بیخت یافت

باد جود تو چو طرح نیست احداث آفرید — هر دم و کار از لطف تو ابداع نو یافت

قصه یوسف همان کز ذکر او رونق گرفت — نام حاتم ذکر او بی نشان نا یافت

دست روزی نیست کز دامان او کوته شود — بحر بر دامان او بی گوهر یکدانه نیافت

دست ابزار جهانداری ز تیغ او گرفت — تا ابد تا روز محشر ابر نیسان نا یافت

از دهاب بارگاه او ز فرق فرقدان — فرقدان را جز بر کشف سر بر کس نیارد یافت

از زبان تیز و شمشیر ترا قاطع حجت — دعوی عدل ترا طاعن بتوجیهان نیافت

از هوای همتت سیمرغ بی بال و پر است — ماه را کی جز بوی چون تو جوی جهان یافت

طوطی اندیشه در شکر خای وصف تو — بر عطای کس طمع یکسر ازان نتوان یافت

از زمین مرکب تو تا ز بس غبار حادثه — جز خ جسم دشمنان را یکسر جو بر نیافت

روزگار از تیغ جبار تو در صدر ساط — اخر افی را خلاف جز خ کردار نیافت

قوة العین جهانداری و روی ملک — از تمکر نا توان جز جسم جانان نیافت

دست اعمال ملک را بی ذات تو ملک — جز بسان طره دلبر دست سامان نیافت

از عنایت چشمه سیمای ماه تابروز — مو میان را هم چو موی از سر کسی نتوان یافت

چشم دل نارد عنان تا کی ز تو بر دیگری — آسمان دل ز زیر خرگه ادنان نیابد

آسمان کی دیده جز بر تو ز کس نتوان گرفت — غنچها کی بوسه کس در دهن پیکان یافت

منت ایزد را که چون تو نیست هیچ — جسم بیمار جهان را در جهان درمان یافت

مرحبا ای جام جم بر رای اعلی زد رقم — بی سفر در ده خراج خاص اخیاج جهان

راه اگر یکتا شد اندر مقدم این بزم راز — دامن دریا دلان در روی هر دو جهان

ای خداوندی که اهل ذکر از خاص و عام
با تویی هر دو جهان و هم بلقیس و جام

ای ز بار منت کرمت گردن خلق خمیده
وی ز نوح کرمت روی امل را نارمیده

برق بارش عرصهٔ صحرا چو دریا موج گیرد
کوه با نهد حلمت همه صحرا سرین بار گیرد

نیر مهر تو تا اندر جهان دارد ضیا
فتنه را چشم بتان دارد ز خواب نیستی

ملک را طغرای عزت تا بود باقی بادا
در ولایت کرد از لطف تو ایمان را مقیم

کز حکایت تنگ از الطاف تو ایمان را بیاغ
وز حیا اهل سؤال کوته از لوی تو خیل

از هوا جان مؤمنان صد ره بسیمین بر شده

گفتار در آنکه اندیشه مصور گردد تا مرد خفته و هم الفاس معبر گردد

ای هوا را برده عجز تو براوج کمال
صد در خزینهٔ غلامان تو صاحب نعمت

پایهٔ تخت تو فرش سدرهٔ تمکین تو تاج
سایهٔ چتر تو بر سر کرده عالم را معراج

تا شهی را حلقهٔ فرمان تو طوق گلوش
زهره از بهر تحیت تو را حلقه زده بر در حلال

کرد داغ عجز تو بر ناصیهٔ جبر تو مهر
بر دل غیرت کار تو نهد سنگ ستم بار

فکر در بحر ادراک تو نرسیده که عظمت
مرغ اندیشه فرو ریخته بال و پر خود

مرغ همه بحر کنه تو حدوث است و ز دریا
دانش مقتبس از نور تو خورشید خجل

زهره بر کرد نیستان نامه عجز از جگر خون
لاله از بیمان نامه صبر قدح ریز شده

سرو بر جوی امید تو بدان زاری کاکل
کاهها زان که برآرد ز جگر صد ره ناله

بوی آن زلف بدان لطف و صفا کاندر کون
مرده را خود غچه نخشد فرح نشو و نما

چهره ها شسته که از دیدهٔ ایشان دیدار
زانها نیچی سر آن بلبل دستان سرا

کم مباد آن زکسی هرگه کز خیر چه گوید
کم از آن نیست که آفاق خبر گیرد ازو

غچه هر بیخ که کرد آمد بکار داد
چون ز بادت صفت کاهل هنر باد اعتباری نرود

هیچ کس کز سفره کام تو بیرون نرود
کز حسن زلت بدار دست کاهل عیال

می کشاید غچه از قوت تو تا قوت برد
از کجا باید خورد روزی که قوت تو ندید

چون تفقد بر زبان از هر خود حرفی زند
بیش از آن کز راه حرف اندر میان آید ز تو

کاک از بیخ خار آرد چو حرف اندر میان
عاقبت سر از گریبان تهی آرد برون

از کدامین خوبی ای آرایش دیدار دیده
تا زنی بر کنه حسن تو خرد در ره حیرت

ابر هر جا حشمت ار بارد بیاید هیچ بسنگ
تا نتابد بر سلاح داور قرآن ورد

آفتاب حضرت را نیست هیچ عز مخصص
آسمان مملکت را نیست هیچ نام طراز العلا

کعبهٔ ارکان دولت قبلهٔ ارباب دین
ناصر شرع پیمبر یار بطن خلفا

عصمت دنیا و دین را ملک بلقیس اقتدار
مریم عیسی نفس قدر افزه داد پرور

کرکان ترا بنا بد نهم حریف حقیق | با دام را سیاه جو کردن کنا بد ترا
ای آفتاب سایه زمن زود تر مکیر | وی سایه خدا مشو مرمتان را
تو ماه مرتعا طارم را بر فرا کنی | زان یک خرد نمایی صد خر بر ترا
تا من صباح سائلو مسکین حضر را | بینی بسجده بر زمن گرد حضر ترا
خصم سیاه کار ترا بنده باد تو | با دا سیاه گشته بتر من حدیث ترا

ابن یمین فریومدی

دلتنگ از آنکه جهان را مدار او نیست | کردون زبون ما نخورد جوز او نیست
خرسند باش جبهت دل کز زمین جهان | جز مرحلی ما بجه سایه دار او نیست
دولت کنیز کیست که از بهر خدمتش | اقبال بنده ایست که در بند یار او نیست
بر کس کتابت سر این قاعده است | حز کاه اسمات زمین در میان او نیست
زار آن کسی که بهر متاعی کند فکرت | خوشدل خدا نیست که او را خریدار او نیست
جز اینقدر سایه زمن نشسته است | کیوان که بر درگه عزت بار او نیست
بر رغم منکری بقرار و مفتخر | جان جهان عصمه دین ابن یمین فریومدی

ابن یمین فریومدی

ای دل تا کی آرزوی جاه و مال و نام | کز دولت جهان نرسد هیچ کام
خرسند باش جبهت دل کز زمین جهان | جز مرحلی ما بجه سایه دار او نیست
دولت کنیز کیست که از بهر خدمتش | اقبال بنده ایست که در بند یار او نیست
بر کس کتابت سر این قاعده است | حز کاه اسمات زمین در میان او نیست
زار آن کسی که بهر متاعی کند فکرت | خوشدل خدا نیست که او را خریدار او نیست
جز اینقدر سایه زمن نشسته است | کیوان که بر درگه عزت بار او نیست
بر رغم منکری بقرار و مفتخر | جان جهان عصمه دین ابن یمین فریومدی

ای جان اندر هوای یکدیگر جان بر میان | نا دان کسی که دل نهد بر کام و نام جهان
از کام دولت بر نیاید کار دل بر دار هم | میرد بحسرت آنکه او دارد مقیم
در مزرعی که تخم جفا بر زمین بود | حاصل نباشد و نبود الا ندامت
آبی خور از جهان که جهان آبخور بود | روزی بود که آب نماند نه آبخور
راهی کو بی بیم معونه در ره بود | رنجا بود که گنج نباشد نه رنج بر
دجله چون در آید و گیتی کند خراب | سایه انس در نگیرد نه سایه گر
ساقی ان کسی که زمین را بجای نان | نادان کسی که دل نهد بر کام و نان جهان
یکدم که بی بلا گذرد از برای غم | کز چین در آید و کند بر کنار چین
هر جا که آب بینی بر آنجا خرد مچر | کز آبخور کند خورد آلوده آبخور
در دل کسی که هست آن آتش نمی خلد | نوش بجای گیرد از جوار دل سیاه جحیم
باد حوادث زمین چنان بر نیارد | با حریفی چون زمین بر نیارد بار
سایه چون آبگینه زمین بر نیارد | از دور بیند آن سایه خورشید بیدار دعا
زان آب خور که آتش دل چون خمد بآب | صید او مخور که حرمت عنقا کند هلاک
ای عمر دریغ سال بسی زندگانی | بیهوده رفت بر تو بسی روزگار عمر
پایه قدر تو اگر چرخ کردانست | سایه جز تا خمه سایه بان ندارد

رشحه قلم تو کجا کار جها کشا کند | حاجی دم نسیم صبا بر دهان زند
طاوس باغ عیش فلک رنجی آفتاب | در راه تو هزار چو من ابیان زند
انسان بعقل عالم صورت بدان کند | نفس مبارکت که هنر بر کران زند
آب حیات گان بحر از درک تست زلال | ذات شریفت دین بحقیقت نشان زند
شاباش بر چشمه حیوان اگر دهند | مشکوی خضر که نام تو در زبان زند
بر دین امید داشت ز عمر دراز یافت | هر مغز و خو که در رگ او تخم آن زند
بر دین امید داشت ز عمر دراز یافت | هر کو هوای تو که در دیده جان زند
سلمانت بنده ایست که از عمر جاودان | هر مغز و خو که در رگ او تخم آن زند
ایزد چگا نفاذ چنین را کند قبول | خاک درج که تاج سر آسمان زند
بادا قضای فلک موافقت ترک در وجود | عیها مت خار کرا من بخرد زبان زند

ابن یمین فریومدی

بیکوان این دو قرن خشنده بر سپهر دولت | مجد در خشنده چون دیبه کرد بر محیط آسمان
تیکمال این دو رکن خشنده بر بنیاد دین | دایما بادا معود دار کان را نام قرآن
بادا بجاه ایزد قضا کامگار دین و دولت | ابر او را نام کامگار و بادا او را نام عنان
معجزه او بکرد راند مناکحان را مبارک | لیک ان خوکرد او مزد ان کرد آن

ابن یمین فریومدی

سایه چتر تو خورشید همایون رکنست | بر جهان سایه بنده و بنده او را جان
نیست بیدار دلی بر سر خط تو چو دیده کنار | ساغر بادهٔ بی یاد تو کی نوشد یار
جز بزیر سایه دولت نکند دیده کنار | زین بساط ارم که بر دی نبود شاد کنار
از دل آن کسها که نیندیشد بر دار تو | نفخه از دیده خندان نزند کس بحمار
زود رخ در نکشد بیکر کافور حرام | روز روشن نشناسد ز شب تار شکار
هست حرکم تو بگیتی ز بی از چرخ شگرف | ایکه چون چرخ کشانی تو در و سیصد یار
مرکبی چون تو ز دامان بادل در نزدی | نیست هیچ از فتوح و ظفر اندر اخبار
در جهان آنکه ستاند ز تو ان ابر بهار | نیست هیچ آنکه ستاند ز تو ان ابر بهار
معجزه او بکرد راند مناکحان را مبارک | بادا ز دولت او بیش ان صادقی نادر
ابر او را نام کامگار و بادا او را نام عنان | خود همین بادا بعالم خاتم خیر جوان
ایمن از موج حوادث بکنار اند روزگار | ایمن از موج حوادث بکنار اند روزگار

ابن یمین فریومدی

عاد روزگار و نیم دوران بنی | کیست دانکه بازند چون تو زندگانی

ز دو هزار سرمایه کامرانی — ز دو قسط برابر ستانی
نشط سر بر آرد صبوحی — صبوح بجا زود هاریوحی
اگر وصل یاری دهد در ستانی — زحی یار ستانی زحی کامرانی
ز مین و فلک یار بی بر کرد هم یابی — که بی کس نباشی بدین عالمان شادمانی
بیاد کسان را غوانی بی ستانی — ز سانی کار خ مجاد خوانی
کجا یکان را خوان جگر کند عشق نان — کجا بایق بخورد دز سکانی
صباح صباح از سر کوی جانان — بیی هو دجان لقرد از مغانی
دل عجمه جوز خوش شاهد باکل — خمار کند عیشهای غانی
مشو غافلان از عمر بی کران غنیمت — حضور دل کار بار حزیمت حنیفی
جو خواهد کدا مت کند یار دلدار — دیجوش ز ارای دنمش بکدار
شبی با بلبلی گفت یا من بباغی — کرای عندلیب ریاض معانی
صد روزه زیست میس دانشاری بود ست — جو بود ست که عمکس بی بی باکها
ترا عدلی بود صدم بجاری — بر ان حسن تهذ باد خوانی
هوای کدر مهیه جمز دای الکفر — ندانم کدا مین کدا مستانی
بر و کفتم ای جنز ابتر و دیکر — نمانی نعیم جهان جاودانی

کنز جی جد

کنون نجی زدی ابی با ز عجاری — بسر سبز بی دهد مرکا نجی
فلک نجی دهد زر نه عاز خوانجی — جهان جسود ابسر مهر بانجی
از ان باد حرم شوکن ز ار خاکس — اکر بلبل کی کردم و مداح خوانجی
جو هد هد اکنز بی کم نا جدا دی — ز خاک کوی بای بلقیس تا نجی
جه بلقیس جمید نخت بجایی — جمشید خورشید نخت بجانی
بسحر کرم شاه دوزی کاهست — سزاوار دهیم و تاج کیانجی
سرای جهان را بنز بر بانی — بنای کرم را بحقیق بانجی
خزجون قایم ز صفا ترکانس — فرو ماند از نجی بی دو نانجی
ابا تجم یاری کز ابر دریا — کهر بر سر آرد ز کوه هر شانجی
اساس سرای بزرکی بحکمت — نکاری و زور بر حاجی سرانجی
که در بارکاه بنز از فرط جشمت — ز نقار آسمان را ز سر ستانجی
زمان بر خلایق ز ار انصاف جسمت — تنای تو واجب جو سبع المثانجی
بجا نیمه جشن و بجا ی کز دفر — کز خوبی بای کز ار سانجی
اکز نه فصل بر فلک بر سر — کنار بام قصر ترا بابانجی
فرو دار ی از ذلع حفتمین — خلایی که راجا بش نشانجی

بجا رت جبا ئر ز دار کدا ری — نقا بر از عذار کاری بستانجی
جهار بقاجی بق سر سبز بادا — جنان کا بهانش کند کلستا

ابا سیه کی بمدحه

ز لف بی بکن کی بار جبر سر کرد ان ارت — کوی جنز و ابری ابر و در ز کار ان ارت
جشم کلز کبس ابر بی بر ز بی ز ار نا ز — در کمین جان کا بجی را که دل ز مان ارت
با با بر کز بن بت جبر ا نو ز ی — انکبین را کا بت کوی غالد ان ارت
مشک جینی جبهه نا بجبس نقر ز بن — جبین نقش خو بهای جبر و ز کا نی ارت
ز ساد ار ز بر جان کوهر بی نقر عقول — ز دم بی کنم ا بن جبا ز ان ز ان ارت
از کجا جو نم ز ابی ز در ز کا بن ا ز ز ا — نو ز ان ابجی صفا ز ابجه مر جان ارت
از ز ان کر کشتا نم ز ان در دهان ابجم — دا ند ز بن معبی کواه مز ابخند ان ارت
فاصد جا فاستیز غز م ا ز ز بان ارت — نسبت ا نار کز دم بید انکه ابن کا ران ارت
ترک جشم مز ا نکتو نا ترک ز ابی کم کند — مخاصه بر طابکی کر طان ز دبی ز ان ارت
قبا ز خا هان جا کم ا نکه ا ز فرط عفاف — بجله کز دبان بز کو نه ز ا نار ان ارت
انکه ا ز بهر جاه و با بر ز با ز ا ز — طا ز ا کبوا ز خو بز ا بست بر ان ارت
بر و فضای ز ا دکان جا ز ش ز ا ز ا ز جنبز ز ا ز — تا با ا نستم کبن بز ده شا ز ز ا ز ان ارت

ملا فاضل

ابتدای داستان بدیعه

ای زده بر آسمان از آسمان گرگ زرین — آسمانی آسمان کز نقش بندد برج برزین
از نگون‌ران ای مسیح آسمان‌ران رخش تو — نقش زرکاه تو طشتیم فلاخون‌خاک‌زین
زشک شفق کاخر زده آسمان را جای زین — صد کمر چون قوس قزح بر زه‌ران بر قهر چین
کرشمه‌ناخر ابر قوس قزح ترکش‌ستان — بر زده بر اغتدا کاله از زر و ترکش بخجیر
طاق ایوان تو جای اختران سیمین‌سپهر — رسم دیوان تو جای آسمان‌داران زمین
جان شراب‌اندوز جام از روی خاص ابر سیم — خوش‌دلی باجوی نقل از زیر ران قرص جین
بحر عمان را گهر جام از بهار بی‌بهار — ابر چین را ابر کار از کهکشان نامد یمین
بیت معمور محقق بین مسیح‌آسمان — سقف مرغوب مرصع بین ظلال‌الله بین
آسمان‌ها بر خط‌ای عالم‌آرای تو کرد — بزم‌گاهت را بر چرخ برین چرخ برین
مهر کس را نیست بر گرد عنان تو گزند — جز عصار آن غبار شهسوار خرگزین
تا شش جهت جاروب این درگه‌ی فراشان‌اند — بر آخر ایوان زین ایوان زنان دور چنین
خانه‌پرور دیس را سرگاو جاموکوت — تا مدار چرخ بر قرص نان باز پسین
خورد و آرای کبد بزم‌آرای عالم را دهد نم — از طعام آبان غمانت ریگ مرجان در معین
هست اصل تخم خلد بر بوستان دولت — تو بجنبش را بر افزون‌دی و باقی را بچین

اسعد بخواند

ابتدای داستان بدیعه

ناظر بر خاتم بر روی جهان‌بین — نا بنی شاهان بخت زرین می‌کند کار
جهان‌بین شاهان بخت زرین می‌کند کار — جهان‌بین شاهان بخت زرین می‌کند کار

رایه لطف الهی روزی سلطان جمشید
آفتاب دولت دین قهرمان ماوطین

آنکه حرز آسمان این نیلی ایوان داشت — منزل انعام انبکم بر سلطان مین
محمل دولت که خورشید سپهر آرا نشست — عزم او در امر کردن حکم یزدان آفرین
ای زده رایت حرم جوزا جرم در بارگاه — وی زده نعلت حسام عزت کیوان نگین
کوهای صدر او امن و سجاح روح مرا بین — کوهای او امن و سجاح روح مرا بین
حلقه در گاه او تاج سر شاهان دهر — پایه صدر رفیع او سریر کامگاران زمین
خاک راه خاص او خلقه بند محمل سپهر — باغبان بوستان خلقت نسترن کاشین
مرتفع مسمار ای منبر گرد او — از حضیض پرتو سنگ رکابش عرش‌بین
بارگاه او بنای از هر بنا والاتر است — دامن او بر زمین از سر فلک‌ها بر زمین
رای گیهان‌خدای شاه ابوالفتح آنکه هست — طلعت او در جبین و همت او در کمین
رسم شاهان کرام است این چنین بر آستان — رسم شاهان نازکرد عاجزان دارد چنین
جای شاهان بر بساط خرگه خضرا بود — جای شاهان بر بساط خرگه خضرا همین

ابتدای داستان بدیعه

شاه‌بار الشاکرین بار امین رب العالمین — رسم بخصب دار الشاکرین جای تا بابا

جهان‌بین شاهان بدیعه

تا بجوز مقام خرم زند تا م — نوای بیار از خرم این مقام
نوای که از وی خیزد سحر نیمه — نوای بی‌نوا و جنگ کلاکلام
زرود ران آن جام می بر فروز — که بادل زرون رای شاه‌بین جام
نوای خرم زرد مقامی سرای — کزو جام غمگین شود شادکام
مقامی که از خاکروبش کنار — ملوک و ملایک معطر مشام
مقامیست برتر ز ذرات‌البروج — مقامیست خوشتر ز دار السلام
ز روح جزء دارا نبانی حزین — ز روح جزء جبارا نبارد مقام
بباغش بجای می‌خوار جم — سپیده از وی نماند بجام
قمرتاشوی خادم این سرای — کجی بر رکابچی هلال است نام
نمودار این روضه ابوذری اگر — نذری سازگن این قصر فیروزه‌فام
ز بوذر وفا صحن این خانه رست — فراغت ز دایل بذل صحن و بام
بلندیش ار پایه کاخ تاک — بزرگین کمندش برآرد ببام
ضمیر اگر ش رحیق بهشت — ز دریاه ملک است زرق ملام

حمل دامنه

جهان‌بین شاهان بدیعه

علم داشت کز دیده کرد قرص قمر — شهود خشت زرین بود حام
کدا گر سوال کند زین سرای — صدا بین چی آری آن بیام
صبا روز رای گفته با زا بران — سلام علیکم علیکم السلام
زخاص گرد یا من تا ندر سید — زنا من جبابان تا بیام
ز بجای خود زد این عمارت که کرد — بنا بیت الطین ملان لنا م
مقام گیهان خدایست و شاه — بسی کرد نیکی بجای کیام

جهان کرم شاه روزی گهست
جهانیش از رایه احشام

کریمی که بزم عمر خوان اوست — عظام صدور و صدور عظام
زمی دور حبر تر آمایه دار — صد آوزده خوبید در اهتمام
سمایست جبر تر کی جبر و زدان — روان از خلال الیل این عظام
صفا رنج جون صوفی خلقت خلص — عطا بین جون زهرت حام
خرد را بتدبیر تست اقتدا — امل را بفتراک تست اعتصام
کجا خیال ابر مرا برده نزد — بود خیط صحن طناب خیام
اگر شاه مورا کیی تربیت — بیکر نیک کی کار او را تمام

حمل دامنه

برویم بتوزد درکرایب رود — اگر با یار باشد زندگانی خوش و خرم
منم بوی بهشت کاریحر — بلندآوازه گردم در جهان از نظم و از نامم
شها من از پی نعم عجم آیم — دو بیت خاطر از بهر دعا خواهم
منم کز زمین بوسم بر این حضرت — جواهرها مرا تاج و سر و جانم
بدانم که بالقیس تا نی جسارت — از آن جنسم کلامم بزر نامم
از آن مرد و دولت ابد باد تخت — دهیت کلامست و الکین جنامم
الها تا صحی بیت معمور را — بود خاتم کعبه قایم مقامم
مرا ای جلال بقای تو باد — چو در دیر دایم بر کن دوامم
از این دولت ابد بر تخت جاه — بشادی نشین تا بروز قیامم

وایضاً گوید بدیهه

خود اگر دیده بر این روضه اگر دوزی باز — کند از شرم در دیده از رکس فراز
ای غلام مرحبا از تن روضه بیرون — وی حرم خیز ز کعبه بدین کعبه بناز
بوستانیست کز او گل ز دل افکند رنگ — از سر بدره نماید خواهش بوی و راز
خط طاقش همه یکسر ورق گلزار جنت — لبر باشش همه در کوثر و حور کنید دراز
جاه ماهست چه جای و چه جاهست چه جای — هر دو زان بصد ایا به ز مهر سپهر فراز

زهره زهره

مرتفعات شبر بوی هر کنون بوی — کوها موسر الدین بیش زنوی ملک الدین
آن در ان زیبا جزیره عالم الدین الدنیا — جنت اضاق و نعوظ طاعت الدارین
از یم آن شرع جاه و جلالی و هنوز — هر کجا بوی هایی زنان باز آنند
میر الدین کند الدین تهمتن را بر اید — لعمان دیده ایچ بستان تهماز
باکیا هاجودان الدین بن دولت ایام — اطرکن ایطر دی یا مرزه بر ایدار
ای کرم بر دهد خرمن نوازندین و دنیا — بلبل خاطر ایدا بوای بنوای نو
نزل الدین بن کنه نصایح شود — کفه الدین اگر کوی کرم در ایدالدار
تا هوهر سر ای دین بر دی خوب — قبله خلق جهان باد سر ایدوتی
وایضاً گوید بمدح الصاحب الاعظم وزیر الوزرائی
العالم کهف الدنیا والدین امیر زکریا صاعد ابن احمد

مرتفعات لیلا کصدع الکواکب — شبی چون بر خال مشکین رخ ایب

فلک را با هوهر مرتفع حواشی — مولا را بعنبر مرتعش حواشی
در فرش بفش سیاه چشم را — رواه و در دیبا بر اندر تو ایدر حواشی
بوآرا سه زدن و کشتن زدن — شبه اندر هوهر مرتفع حواشی
مطالع زدیبی خط اطلس منور — مشارق زنصوص مصاحف تاتی
مزه خیمه صاعد عمر حسن مقام — شاه نور مطالع تو ایش غارب
شها ابر اندر کرم نظیر کردن — جوهر خاطر مرد سر اندر کارها
در مرتفعات حارس مزه اندر کرم و در کایت — ز بحر جواهر مرتفع حواشی
زفقر مرا در رحمای زمانه — ز بحار هما در فراز صحاری
ز تزویرهای جهان مزور — زبان مجهای سپهر مراعب
فلک را همی کفر زد دیو جورت — جزا اکثر طالع کشد غارب
جزا کشت با هر زمانه سحالی — جزا هست با هر مزاده معاطب
کنون بخت با هست تا هر ایدم — بیغزاد در هر بلاد و مصایب
بر سنان جمیع زجیم بر شان — گرفتار فر فیر و فر خی عجایب
نزجای فرا بر اجرا عاری — مر روی دیار مر نظر اقارب
مرا هر نفس غصه بر خشر زاید — مرا هر زمان آرزو بر کرب غالب

فلک چون نشنید این حدیث بگریست
که دارای جم تاجور کار صلح بنا کرد
کنون عزم تسخیر دریاه او کرد
اگرچه ترا هست جای درنگ است
مسلم بگردان عنان از سنانش
فلک را مزن لاف سرکشی تا نکند
زمین بوس آن آستان جهت
سموم غمش گر وزد بر بهاری
زمانش ملایم نسیم افاقی
مزاجش ز تمکین ازین پیش عرعر
هوایش ز فرط حرارت عجایب
جدا دارد آن کس که شیر چون نترسد
همی رانم اندر بیابان دلیری
کجی بر ذراری که نعل مرا نرخ
کجی بر نشیبی که اعوان فارس

همی بر کند بیخ سنگ از زمین
مرا کند بیخی کز طال العجایب
محارم مقاصد مفاوز مهالک
با قبال او دی بعید العواقب
و لیکن هوس کشورانش نبود
که هرگز که خایب برآید ز خایب
سئالک بحق مهندس مرکز
بیندازد خیمه بخرگاه کیوان
صفیر چکیدن از ناله دعایی
محارش بحزم چون شعر ثاقب
مسلم بحول الله و حسن عنایه
که چون موم در پنجه آید مسخر
و زیر چکیدن از کف مرد صایب
کجا یابد انوار ایجاد آرایب
همی بود در سنگ پای مرا کج
همی بر کند بیخ از زمین کاب

همی راند اندر بیابان تا که برآید
جهان موالی پهلوان دارد
و زیرا بخوبخواهی آید ضعیف
بتدبیر و قوت بر سلطان حاکم
بیاری یزدان احرش بود یار
که تا سند سر بر آستان جایی
مبادا بدی کام دل را دهد بر
اگر در سجاه تو آویزم ناگه
دلی جستم از دام که از دلبران
بروباه بازان از و خرسکس
اسرا تا کشایند خوبان مرا
سر بخت تو با بخت همراه باد

شاه انجم چون فرش کند ایوان جم
صفر تخم ز اسطاس فلک بر دارد

نزد درگاه صاحب بنای مرا بود
محیط درگاهم بحار بر آید
بهند چون هر روز در حسن قالب
با رای و رای و دانش و راهی
ز زوی هدایت بخواهم عنایت
نسند ار متین من از انک غایی
بیکبارگی بودم از بهر تایب
با بهر مرا بهره ز حرص و مطامع
مرا نیز فیلی باید مرا بهر مرا تب
بگردن بگیرد موی چون کمک کاب
خرد بگرداند از گمان جوانب
حسابی ز زایای خرد بنیاد جایی

ارصله

شاه انجم چون فرش کند ایوان جم
صفر تخم ز اسطاس فلک بر دارد

عطا را میدها باز فرستاد بجمله
مرا جرم بر فلکتر نام برآید چو جمله

ابر نوروز چون بر آید ز دریا
ز زدم هر زمان قدر کمان را
ابر هر بیشه کافور آرد بر کوه
کاو سکان را زده آرزو بر دها
حسن کار جهان وهم بیاض چو جامه
باغ مجموعه انواع اطایب کرده
بلبل اندر هوا صد هزار آشیانی
ترک زرین سر کاکلی از بر شاخ
لاله در سبزه لعل قداحی چسته
این همه تیغ خمار از چه کشیده ز نرجس
چون ز موج جزایر کند در شاب
ساقیا راطل ایجاد مداره الا کرمش
هر کرا زینهد زنار ز راه طریق
بحر کاجاز در غیرت بر بحیزد
تو هر اینه قطره باران نوروزی دیدی

چهر خود بیند اندر جوی خود بیند اندر بحر
اشهب روز کند از نعمت سیر الا بل
کند از نیز کافور سر شاخ
تا کرا از لطف خود بر سر کرامت
راز دار حضرت کند حال بزرگ
ز بنفشه خط جعد مطرا خود بر جداول
عاشقان را بر آسمه عشق تو الا غل
چون ز نرگس کمند کیانی بر افشاند
صور نرشام و رقص هیاکل
کز همه دانه سبز بر کشاد فسه
مستغرقه از جزایر نمایند سر لب
که کند در بحور انر مجره
در رباض و در اطعمه حوض الابیض خلال
هر صباحیش زنانه نکاری
ایچ دانی زناه از نیض الاجی

خواجه خسرو الخوارزمی و کرمانی در ذکر

جزایر و ذکر ملک و نعمت و فراغ دل

انگبین خیز و اصطرلابی سحاب بر کسش
و انکه در عهد امیر اندر حسن نشناسد
ذره اوار و اصطرخ عقده الاجی و بحرم
ای بعینا ضمیر تو در خاریم سحر
موکب عزم تو ان نکهت الستر کاب
هر سرای خیالیست تو کان در سرای
مه کز من بر نهی بی دانش بیهوده بر ره
خرد ده زینهار عدل فضل الله خلف

یاکجی بیند احسان نه هوا شاخ اصل
راه نبرد بر آبا کسان جوی اجداد
راجی او اینه نفس قصاد از زل
دیدی ایمیز تو در خاریم سحر
مرکب جاه تو اخند کبیه بر سنن کفل
که بخواهد سرا بر تنگ ارتاج خیل
بر سم سبز قبی بسته سمار حیل
لاجرم عرض فاضله در زمان عیل

ای آنکه ز مشرق تو در رقص آمد — تیغ را نیست بقدر تو ز مه تا خورشید
تا ز کوه صف مشرق نبرد راه گریز — کی بجنبد ز جای تیغ تو چون خورشید
گر ز آوازهٔ عدل تو بخوابد گرگ — بعد از این بگسلد از دیدهٔ آهو ظلمت
لطف تو از دل دشمن ببرد مهر بنیاد — بحر کاند بحکم تو بخاراند آتش
دایهٔ ابر ز دست تو بتابد پستان — نیرهٔ باد ز بخشیدن تو بیند تعب
نیست در قدرت جباری بر دامن تو — بیش طبع تو عطا دیدهٔ بر دامن تو
خصم را خاتم خونین تو کند دست بخون — که نمودار بدی مر ترا خاتم تو
سر شوم عدو ار کوفته گردد چو سپهر — زانکه مرکز بود اندر وسط دایره سر
عقد ذکر کبر کام از شرف نام تو کرد — لاجرم بصدر دولت بنشاند ز کرم
بندهٔ نحوست که بر رای جهان آرای تو — عرض خویش نداند عرض خویش بجهل
خرد هم کفت عرضه جامهٔ بر دیهیم ضمیر — نیست بر عرضه جامه الجرم خرد را بر سر
خاطر را کرد ترا نحو بیان در بحر — دیدهٔ رد نشد خرد ترا نحو بسبک
جوهر بحر سخا طاق جهان را گهر — ذرهٔ خاک عدو تا که نماند بمحل
تا ز تف خشم تو هر گه بدل دریا تاخ — کار خضا عنان ز کار خضر باز معلل
عیش ضد تو که فرسته نشاط و طرب است — باد بی سر شده بر کاندهٔ هم مستقبل

باید قدر ترا بایه بر آرد تا بر اعلی — هر ز حد خود نتواند ز سر کبریا طول

ایضاً

دایهٔ ابر بدو تا ز دل بحر بجنبد — نفس باد بدو تا ز سر کوه وزد سرد
جود ترا نفس بحر بباید ز خجالت — جرم ترا تن کوه ندارد ز گرانبار کمی
بادیه در تنگ بود از ره دور تو بدان — باد ز سختی تن دارد ز شتاب تو تبی
باد بدین خاک کجا بر سد از انصاف — بیش ز انکه کند بر سر او سایه طمع
زانکه شد مدت ز ایام خجل فرق ز فرق — جسم مدت ز سر بوم بر آید بخجل
زانکه همان بیند در قعر بحار اثر آب — چهره لرزش بود از بیم ز دریا بر تن
نیست ز آن آب جسم در فنا را لبت — خاک کجا بر تن از خوف بود لرزه ز بیم
مدح ترا بس بود این قدر که نامت بود — خود بدین بس ز ثنا نام تو نامی بکمال
مدح ترا نام تو بس زانکه بدین نام تو — خاتم لعلت بود بر در هر گنج نگین
صاحب کافی که معانی ز ضمیر روشن — اختر ابیجا بود و زاید ز خاطر بملال

خواجه جمال الدین ابو الرضا مظفر بن اردشیر العلوی
الساوجی خازن خزانه طاهر طریق آستین

کان نی بر ز اخلاق تو بر دامن ایام بساط — بحر بی بر ز کف تو بر ساحل بسیار

ای ز تو بر دامن ایام بساط — تیغ را نیست بقدر تو ز مه تا خورشید
تا ز کوه صف مشرق نبرد راه گریز — کی بجنبد ز جای تیغ تو چون خورشید
گر ز آوازهٔ عدل تو بخوابد گرگ — بعد از این بگسلد از دیدهٔ آهو ظلمت
لطف تو از دل دشمن ببرد مهر بنیاد — بحر کاند بحکم تو بخاراند آتش
دایهٔ ابر ز دست تو بتابد پستان — نیرهٔ باد ز بخشیدن تو بیند تعب
نیست در قدرت جباری بر دامن تو — بیش طبع تو عطا دیدهٔ بر دامن تو
خصم را خاتم خونین تو کند دست بخون — که نمودار بدی مر ترا خاتم تو
سر شوم عدو ار کوفته گردد چو سپهر — زانکه مرکز بود اندر وسط دایره سر
عقد ذکر کبر کام از شرف نام تو کرد — لاجرم بصدر دولت بنشاند ز کرم
بندهٔ نحوست که بر رای جهان آرای تو — عرض خویش نداند عرض خویش بجهل
خرد هم کفت عرضه جامهٔ بر دیهیم ضمیر — نیست بر عرضه جامه الجرم خرد را بر سر
خاطر را کرد ترا نحو بیان در بحر — دیدهٔ رد نشد خرد ترا نحو بسبک
جوهر بحر سخا طاق جهان را گهر — ذرهٔ خاک عدو تا که نماند بمحل
تا ز تف خشم تو هر گه بدل دریا تاخ — کار خضا عنان ز کار خضر باز معلل
عیش ضد تو که فرسته نشاط و طرب است — باد بی سر شده بر کاندهٔ هم مستقبل

ای ثمار دهان ز ابیات حرفشان زوار — بی نمایدم بحکمتش عقار عصیر از انهر
در نهٔ یاجوج بلا احکم رای تو سدید — حضرت کاران نامدار ترا ایجاز جریر
اطرح طبعت داده بامم ایمن ز زلل — حرز حرفت کرد بامم مرور ظلمت قرن قرن
ای ز نهاد سواد نام مکمن خطت — هر زمان از خوی تو بجهد ز بحر جوهر ثمین
حضرت رای تو بصوب راست مهری رحیق — منت طبع تو بر دست هری دکان عبهر
عروهٔ الوثقی فرستاد خرد جوید ازین — اعتصام ملک در حبل المتین جوید ازین
تا نکرد ادریس هر روزه راکد رنگ کهل — نقش پای تو ندارد دیدهٔ مکحل هر روز
مرکب عزم تو در هر جا که بگذارد نعل — آسمان جای نهاد اندر رکاب او زمین
جز بمیدان تاز خوبان بعمد دولت — کس نبیند راحتی را الکوکبان باد زمین
مژدهٔ کلک تو گیتی را بیاری عام داد — موجش آمد عنبر کوه و مرجان عام داد
باسمان رفت بس رطل ترا بر بنیاد — آسمان کوبیست رطل ترا خم زمین
آسمان کوبیست رطل ترا خم زمین — آسمان را بود در حضرت جرعه جایت ادنی
صاحبا ادکه مرترا کرد راه آسمان — باهنر مردان عالم جاه جایت بر زمین
آسمان را طبع تو داد زینت کرد داد — خار کرد دیدهٔ کاندر مزاج آسمان
کرد هوا نیلگون کوه هر دیدهٔ کرد عرض — خورد کرد دیدهٔ بسیار کرد در نمین

بنده را تخت سخن را ز تو فرمان روان — مور را بند ز میان بر کمر زرین خرس
کرسی راحت کیند کرکس و زغن ز بهر آن — در مزاج دد و مرغ بلند آمد خرس
در رحیق صاحب عرض عرض تو بر دوام کار — بر گذار امن و استقامت دست آموز خرس
این همه مکر ایکی نیاید کار در رزم ظلم — کار دو اژدها چه بیند اژدهاها در ز خرس
در رهاب بایدت بحران کرد بار ز اقبال کرد — تا بدید آنکه هم ظهیر تو شد حریر ز خرس
مدتی کرد بیدلی آنکه در رحیق بیدلی — جوشن عزم محمد را حریر فضله مور و خرس
دیبهٔ کبیر مور در قفس خانهٔ خطا — صدر ترا در جوشن عزم را حریر قفر خرس
کرد بایی کاهیر در زمین زلزله در زمان — بیم ترا نشست و نجم کرد اندر جریر خرس
بین سپاه را که بر زمین بجنبد بکاهد کام — دون کار را ز کام بکند بین کند دلیر خرس
بر نجم بدر ز ضعف عالمه در مرکز هوا — با هنر ترا بدر بنیاد عالمه را ز خرس
خسرو بیدرنگ چرخ راهوار ترا بدان — بنده چنان چرخ راهوار ترا بدان خرس
نقره حسام تو ز مهر ز دوش ز نام آسمان — رایت خصم ترا بود مرکزه ز از زمین

ایضاً

سر بیاد تو خواهد ز سپاه خرد راست — رای بی تو نشد این همه بی بیم و رجا است
جسم هر مرتبه تا عین بلا می بیند — لیک ابر دو بود چیز بود ماه بلا است

عهد اقبال تو ما را کرد و اعلا یک دعا
خط فرمانت تاج عز و کوکب افسر شود

تا فلک گردان بود خاطر تو خرم باد و شاد
نیز دولت از عنصر و اطوار تو برخوردار شود

سور خسرو عمر بادا اینچنین بر تخت
روز بزم و عید بادا قرن تا قرن دگر

ای بنام عاطفت فاتح شفاعت را رجم
وی بسوز قلعه حاجت حصن کعبه را ثغور

شکر خند بشکر عمه روزه گشاده
کامیاب اندر خوان نعمت عمه سالها بقصور

با مراد دل نشسته تا بتخت شرف متمکن و قرین
میر دیار اولیا و سرور سعادتمندان بحر و بر

ترا بازاری بقدرت چون فلک کرده بهار
گفت و خند فرطیری و دیبای کرده تنور

نرجسان راسته صف صف بر سیاوشان عراق
لاله از لاله زنان نالد که دل جوید ز جور

بر گذر چون صرصر و رعد اطلاق بجستم
ای کشنده احمد مرسل ز خاک راه خود را

یافت ترجیح جهاد مرتضی را بر حیاة
خاکساری نعل مرکب شد شرافت را طوق

ریحانی کز دست تو اکسیر بیند لاله و بر
در سرای دشمنت بفشند بر آذر زهر و شور

هر که در هر کشور سر بر خط فرمان تو نهاد
با سپاس عصر و اوج دولت و اقبال گشت

بنده ای نیرزد بشمار عاطفت را شکر و منت
گوهر انسف کز حضرت بهای او بسنگ

خشم در پیش تو چون نرگس ز بیخ خویش بیمار
باغ مقصود برابر از لبش چون غنچه خندان

ذخر جاه تو اختر بر سپهر احتشام
کشته قهر تو ای بر مردان ذلت

دشمنان را هم ز کید خویش بر طرف بتابد
راحت انس ای بسا بر ارتفاع مطلوب

نار الحرب ساطع خط ما ای چشمه
ای کند حد سهام ای بسا هدف مصلوب

تا بجنبش جوراند کوه سر بر آسمان
عمر اگر خورشید گیرد عمر تو بادا بلند

ای بدین قدر تو کرده عیب را هنر کمال
کوه در پیش تو ذره عیب را هنر کمال

صور در دولت فتحی که نوا در صور
نشاط از بزم تو تقدیر کی را مقدور

ملک گر خاص بدین کعبه همی حرمت جست
هست در حرمت افضال تو اندر مکنون

خواجه تاج الحق والدین محمد الحسن
معجبا گر ز تو بر بابد بغداد مشکور

در ثنای تو بزرگی بکنار اندر نیست
کز جنان در نتوان یافت در اعماق قعور

در سخن در کف بر گوهر ایم بتناد
کز کران تا کران ملک سخن را منشور

وصف ذاتش نه بحدی بیانی نه بحدی
کیم این کوه عظیم و بر اقران مغرور

در میانه در دو سر سر کشند بدخواهان
جسم دارم که سر اطلس ترا در خور

تا در اقلیم خاک بر بکوبد نعل مرکب تو
تا در افلاک بر بسایند سر بر کاخ قصور

بارگاهی که در او بار دهد بر شاهان
بر گهی که در او بار دهد بر شاهان

بارگاه مبارک نظر فرخ بنا
تا ابد فرخ و میمون و همایون باشد

ریاضیات

ای کهتر کمتری ز روی مروت
نامه اعز مکارم در کمتری کاخ آمد

ای کهتر دولتی که خاک درت را
کهتر نخوانی که بابتر دولت خاک آمد

ای کهتر چشم آن دو ابروی کمانت
بار کمری در سرم خمار بیاراست

دشمن جز ز فال طالع بارگی نخورد
کز بعد او ز خدمت کوی بیاری بدرد

کهتر ای خوانمت بدین ملک اندر
هم جز تری نزیبد و نه راست

ای کهتر ای ز مکرمت و جود بارگاهی
بی درد عزت است و جز از دی کمال

لعل بدین مسکنای چشمه بر زر کنی
بر نفخ از آن بی بیاری بر شکنی

ماید انت خوان کرم از زر خوشه خوشه
بی مایه انت نالد بر زر کاه خوشه خوشه

تا ری از نعوت عالم محترم بود بدان صفت
سر بر نیارد از کمر بندگی بدر

ملک ز ذات اسم او سمت جمال انتمی
کشت از آن کاسلم از العلی اسامی مشتق

از نیل لعنت عمر بر سواد حسادت را
روز بازار ادبار در حیاة صدیق

ای که بلاغت عیسی صدر بارگه فرش
ماید انت بیکدم ز در عرش در فرش

از لب باقوت ریزت مکرمت را حیاة
کو سایه جاه تو مکرمت را مکدر

ای خواجه خاتم حکم سلیمان را نگاه دار
کاندیشه تو ملک سلیمان را نگاه دار

ای بخت خفته خیز که دولت بدار روی
وی روزگار خیره بخور تا نگاه دار

ای آنکه بر سریر سلیمان نشسته ای
ظاهر ملک را بسلیمان نگاه دار

ای آنکه بر سریر سلیمان نشسته ای
کار دل سلیمانی خود را نگاه دار

ای آنکه بر سریر سلیمان نشسته ای
ملک خدای را بسلیمان نگاه دار

ملک خدای را بسلیمان نگاه دار
بنده باش و ملک خداوند را نگاه دار

بنده باش و ملک خداوند را نگاه دار
سایه خدای را بخدا نگاه دار

سایه خدای را بخدا نگاه دار
تا ایزد تو را بخدا نگاه دار

تا ایزد تو را بخدا نگاه دار
باد سریر حکمت فرزانه بوالمظفر

باد سریر حکمت فرزانه بوالمظفر
کز عدل او زمانه بخوبی نهاد سر

کز عدل او زمانه بخوبی نهاد سر
ای بر سریر دولت و بر تخت کامرانی

ای بر سریر دولت و بر تخت کامرانی
تا هست باد بر سر تخت و سریر تو

تا هست باد بر سر تخت و سریر تو
بادا سریر دولت و تخت تو جاودان

بادا سریر دولت و تخت تو جاودان
تا آسمان بود بزمین بر سریر تو

تا آسمان بود بزمین بر سریر تو
بادا سریر دولت و تخت تو جاودان

در نصیحت پادشاه و پند دادن سلطان
ابراهیم غزنوی رحمه الله علیه

ای بر سریر دولت و بر تخت سلطنت
ما را یقین شد که بتو خواهد ایزدت

ای بر سریر دولت و بر تخت سلطنت
کز بهر دین محمد مختار احمدت

ای بر سریر دولت و بر تخت سلطنت
تا بر تو بگذرد ز جهان روز واپسین

ای بر سریر دولت و بر تخت سلطنت
تخت ترا بخلد برین باد منزلت

ای خواجه خاتم حکم سلیمان را نگاه دار
کاندیشه تو ملک سلیمان را نگاه دار

ای بخت خفته خیز که دولت بدار روی
وی روزگار خیره بخور تا نگاه دار

ای آنکه بر سریر سلیمان نشسته ای
ظاهر ملک را بسلیمان نگاه دار

ای آنکه بر سریر سلیمان نشسته ای
کار دل سلیمانی خود را نگاه دار

ای آنکه بر سریر سلیمان نشسته ای
ملک خدای را بسلیمان نگاه دار

ملک خدای را بسلیمان نگاه دار
بنده باش و ملک خداوند را نگاه دار

بنده باش و ملک خداوند را نگاه دار
سایه خدای را بخدا نگاه دار

سایه خدای را بخدا نگاه دار
تا ایزد تو را بخدا نگاه دار

تا ایزد تو را بخدا نگاه دار
باد سریر حکمت فرزانه بوالمظفر

باد سریر حکمت فرزانه بوالمظفر
کز عدل او زمانه بخوبی نهاد سر

کز عدل او زمانه بخوبی نهاد سر
ای بر سریر دولت و بر تخت کامرانی

ای بر سریر دولت و بر تخت کامرانی
تا هست باد بر سر تخت و سریر تو

تا هست باد بر سر تخت و سریر تو
بادا سریر دولت و تخت تو جاودان

بادا سریر دولت و تخت تو جاودان
تا آسمان بود بزمین بر سریر تو

تا آسمان بود بزمین بر سریر تو
بادا سریر دولت و تخت تو جاودان

در نصیحت پادشاه و پند دادن سلطان
ابراهیم غزنوی رحمه الله علیه

ای بر سریر دولت و بر تخت سلطنت
ما را یقین شد که بتو خواهد ایزدت

ای بر سریر دولت و بر تخت سلطنت
کز بهر دین محمد مختار احمدت

ای بر سریر دولت و بر تخت سلطنت
تا بر تو بگذرد ز جهان روز واپسین

ای بر سریر دولت و بر تخت سلطنت
تخت ترا بخلد برین باد منزلت

کمر حلقه زنقش دیبای بهار — که بر لاله داغ دلم دید بر سبزه خط جگر زد
بعرض وطول صنوبر جوانی در نوخاست — بر طبله مرغ سحر بانگ صبوحی بر زد
زمین کز دخترز رز خرد چشم مگر دارد — که نکهای دوچشم ترا نگرزد
اگر چه مشک ختن را نسیم بر داغ — نمیتواند کز آن لکهٔ مشک بر زد
دو طره تر کشت پرانخون دل کاره جشم — زبسکه بر ز گریان خونفشان زد
خیال غمزهٔ تو هر شبی صدره — بروز دیدهٔ من تیغ تر زد
چو آب لشکر ترکان تراست عادت کرد — دلم زغمزهٔ تو خون خود بر ایشان زد
بروی دیدهٔ تو طرح جوی آب لشکر — بسا که آتش جیحون ز آب لشکر مرد
لبالب ست خمار لعل ما ز بیداد ست — که بی سبب بر دل ما ز بیداد ست
دلم که دیده بتیر و سنان عادت کرد — که هم نوش ترا بی خدشه نوش زد
غم جدا بی تو در مان ما فکند که در — که در میان کمر بندگی کمر زد
جدال دیده و دل بین که با سپاه جدال — دل از دیده بتر از بارگاه اخضر زد

حضرت خاقان سلیمان مسند اورنگ سجود
کز قفای هر دو روز اورنگ سلیمان زد رقم
تهنیت گویان بدولت زفاف کیقباد — تازه بازی کرد دولت خویش طاق دیگر زد

مرغ ما ست بکوی عنبر زمین فلک — مگر ز تربت ما بوی تو بر زد
اگر عنایت تو کرد را حمایت کرد — بعون تو ره مشکبو بخاک نشان زد
شب تار از نمک افشر شوخی دلبر ما ست — از آن نمک که بر ریش ما ست بر زد
جوانیا مبر جهانگیر بر بخوم نوبت — کسی که یکره بر صدر هوا نشان زد
خدا یگانا مغرور بی بر دباری — ز دور چرخ و نهندش نقاب اختر زد
ستمگر از لب نخل سوال گفته مبر — بیاض زر ز تو خورد ایسا که طرز زد
جو دیر جم صفای دلم بهم شما — جه سر ز خندهٔ گل بر نیا ز خار زد
حدیث لعل لبت چیست بیکرم نیست — هزار نکته بر طوطی شکر ریز زد
صبوح تا بجهان جهانیان کوتاه — که زهر ز هره و مهر ز مهر و شکر ز شکر زد
بزم و رزم تو یزدان حکیم و شمشیر — ستاره کز سنان تو بیک مژه بر زد
صبوح تازه سر ابر دیده میباید — زمانه خواهد صحرا شراب عنبر زد
کسیکه باد سر ابر دیده جدا نکند — که در میان قضا ترا ز جام اختر زد
بهر کجا که زدی در رکاب عزم تو پای — ظفر ز دست بقدر ترا رکاب در زد

وارث ملک سلیمان بمدیح الصاحب المفخر
امیر غیاث الدنیا محمد بن الله صحبه

زمانه در دل اعدای تو بیداد ترا زد — جه طعنها که فلک در دهان بخت بخ زد
عروض حال ترا در دل ملوک قضا زد — از آنه بر بن تو تیشه بر زمین بحسن زد
جنان ز هیبت تو دل بدانه کرد مرد اندیش — که با یکدیگر نتوانست بر کبوتر زد
رکاب تو نبود ز دریای آب دیده — تهی دست بقعر اگر دو لشکر زد
بجز بیاد تو خنجر آشنا بتن ندارد — که این سلاح بر آذر مرغ کعبه جا در زد
اگر چه مشک ختن را نسیم بر داغ — نمیتواند کز آن لکهٔ مشک بر زد
ایا شهی جبل الارتفاع را بتبر — بر افتخار زمان اعتبار در خور زد
مرا ز دیده بدریای خون دران افکند — که خشت نقره و زر در جدول خاور زد
بهین خنجر تو بر آن خم مشک در چین خورد — ز دست جود تو کلک بحر بر سر زد
کفت کز مدار ی بهر بحر کیست — نخست سایل بحر ست بر تو بر زد
غلاله خلق تو مشک ختن بدان ماند — که خود زنه نه بدست تو مشک از و زد
سر ر سد اضرت ترا رکاب عدو را ز خنجر — حسام خود تو نه کرده ستمگر زد
طلیعه یزک رایت تست جم آمد — بر اسمان علم اختر یا بر کر زد
بر نعمت تو زدود اسمان از و کرجه — نزاد خر کس از بن خیمه مشک تر زد
حباب وار نفس نشکفت بر تو از دریا — طناب خیمه ز دریا کرجه بر تر زد

تا دامن ختن ز دل ما پر نشتر ست — سینهٔ خط نوا ز بن مرکز ست
از زلف مشک بیز تو کار دل اوفتاد — کار دل کوته بر کز دست ست
زد زلف تو ز حلقه مرا بیرون کرد همه — وین زان ست تا ز حلقه مرا بیرون کست
تخت غمت رسید همه خفته تر ا غمت — زان تو آمدند همه تا ز کار ما ست
خال و خط ز عنبر و چین خضر ظلمات — رخ و زان تخت ز تن چاه و زمان ست
بوی تو عنبر ست کز و بیخ بر کند — بن بیخ کم ندارد آن مکن بیه هوا ست
مشک از تو بر بصاحب عنبر زده است — نز کس تو کمان دارد تو نز کمان ست
حلقه کمند تو ز پی صید جان ما — کز صف حلقه کمش راه فرار ست
دل از سر زلف تو کی هر تا نارس — خون بهای جگر ناله هر کز خون ست
جان فدای لب تو که از غیرت — داغ غم بر دل خونین جگر ما ست
در غم عشق لبان مکن زلف تو دل — تن بیمار کدازان جو مکن دران ست
تا دلم در شکن زلف تو آرام کرفت — دیده محروم ز خواب شب تا ست
سر زلف بقدم چهره مرا پی بردن — کوی یا نعل ترا بر سر ما فضل ست
از فلک قدر ملک صاحب کوا بر تو کیست — که ز خجل خم و قد عزم و عطا را قطب

افتاب فلک جاه جمال الحق والدین

ایضاً

ناصرخسرو یحیی نامبردار عمرش
وارث علی صاحبه حلت خراسان

انگه ز سنان ایزد بخشایش یابد
وانگه که عصا میدلد بمن تهمت راست

زنگانی نظارت صورت خیال فلک
راست چون نشانی در برج جوزا کهکشان راست

ایزد بخرد مهر فلک را احسان
رای که در رزم دلیری و حلک انگشتر

خرد لذت بخرد داده و بوشاست
رای جهان بخط و خال قلم مفتقر

در معانی که بصیر بر فلک دانم است
در زمانی که زبان بخت بر انگشت است

تیغ هر چند که اهن دل و آهن رگ است
نیغ با آنکه زمانه و آتش طبع است

تیغ لاجرم هنر مانده بزه گمره
نیغ لاجرم زمانی خرد اندر گمره است

لطفه لذت در قرین که در سینه عیان
کاید اندر دهن اژدها آتش در حلقه ثعبان است

بصفت ایزد تو نورست و فلک چون جسم
عدد عالم بی خانه چو جان بی محبس

جمره خاطر تو خاطر زخار تقدست
عرصه ملک تو امروز سماء فضل است

ارد بیدار تقویت نامور کس نیست
پشته از توده مرتفعتر تو بیدار است

سمک اندر قرار از دو سطر کلک تو گفت
لا اله الا الله که با فضل تو عالم برپاست

دیده حاسد تو تا لا اله الا الله است
سینه دشمن تو تا نار الحطم است

ایضاً

کز پی خیالت تو در دیده کسان جسم
سر فرو نیست کسی آب ز دیدان جسم

تا تو بیمار ستانی به جسم من کس نیست
تا نه بیمار شود کس نکند مرا و سنان جسم

جسم بیمار تو کز غایت نازاکت
کیف کس نکند عارض و اندام و کمان جسم

جسم و دلم فکند در پی هم کز
کاچی خسار ترا سایه کاچی زیان جسم

جسم فضولی خانه در اندوه خراب کرد
یار مرا بهای مرا خوار و زبان جسم

تا کی ایمهر دیگر تو بخون خواب
چون نیست در سیاره دلی در میان جسم

تا جسم از خیال تو حظ مرتبه یافت
بار خیال تو چو مهمان جسم

با انکه نیست در حکم تو نیمه عمر
بر خاطر تو نیست چو فرمان جسم

صد کیخ شاه کان کنم اندر هوای تو
بهر خیال تو گهر را برکان جسم

بنشاند از مرتبه چون انسان حیوان همه
چون سر زیانه بوده بر آب روان جسم

با لوده سر زکوی تو بیرون بر کی خوان جسم
بیش خیال تو نیو بر کی خوان جسم

جسم چو گلستان شد بر خار و انگبین
شبنم نشسته بر خار گلستان جسم

در کوی تو نشسته فرو برده سر بجیب
از نرگس تو غمزه تو مردمان جسم

از بس که در خیال تو غرق دمی کنم
بشکسته خانه مرد لم زنان جسم

انگشت خیال تو در جسم خانه بر نهد
کو هم ز بیم آن نکند از امتحان جسم

کز کوه اشک بر کف دامن همه مرجان
انگشت او کنیده ندارد عیان جسم

در انتظار مقدم خیل خیال تو
روز نوشته بر سر مژگان دیدبان جسم

نشاند همچو قدر در خیمه هر کرا
اندر حدیقه سرای باغبان جسم

هندوی چشم هست سفر عزم می کند
الا نشسته از لذ بلا الامان جسم

شاها بدار حراست کز تاز تند باش
بر افتاب بر دوغ مرکبان حزم باش
بر منظر اجابت کم تکیه داشته
مهر سپهر روز نشیند هر دم و پناه
کز بزم اسمان فکند چشم بر زمین
چشم بمدح خواجه در نگر که تر نیاب
تا هست کرد عارض سیمین ماه حظ
تا چشم بر خزینه بهار سعادت است

ایضاً

در دیده گر نیامدی سودا بصر خراب
در خانه ای چشم منه از کف عزیز دل
گر انتشار مردم چشم حبیب بود
در گوشه نشینه ام اگر نور چشم جان
چشم کلیه منفعه از باد ملک باش
بیدل کی بود ز کس چشم پر امید من

در چشم آشیانه چشم و کنار جوی قلم
پرده سرای دیده مرکب نیاورد بر
گوی دو کاسه از دو جوانب چشم من
نقشی که بر حکیده مردم ز آب چشم
بادام چشم من ز دهد بر ملکما شکر
انار نگر سته بر اجفاد هن هوتن
من ق ر چشم خویش قدم است زانه زمان
چشم و چراغ ناتی انین من عذار
مردم ز دیده کس بگوشه نهاد زستجی مثنوی
هردم ز دیده چشم ضعیفم بروز چند
مرعیسیم بنظر دل ایمان جوی غوطه
سودا گر تو چشم مرا زان نمیهلد
از چشم بسته دیده بنیاد کز نیاز
در چشم آتش افتد در دم رود ز سر
اطراف چشم مرهم تر دار از سرشک

بر دیده بسته پرده دنیا بدام جور فلک
ز اهها ز دیده مرکب خون بر نیاورد
یا خود دو کاسه ز هر دو جانب نهاده اند
حالی بسان نقش حکیده ز آب دیده
این زنده ایست ریخته جان از دو کاسه
از نار دیده چشم ز اندام میبرد نا
از کنون که بر سیاه عیبوی من درد
در روز چشم بسته بود تنگ جای هم
از چشم کبود بر نیاید ز سنجی مثنوی
کاکنون ز اشک بر کف دستی نهاده ام
جشم کنار صحبت خوبان بدل اختیار
فی الجمله خسته بستر سودا بیمار صواب
تر سم بروز حشر ز چشم تر شرم اضطراب
کاید بخار معده ناری در انقلاب
بیوسته دیده مانده ز اندام بر حیاب

جیغ نهفته در اصطر چشم ز خرم من
بادام چشم لاغر بدار تکیه نکست
بر بسته چشم راه منظر ز خوان کرفته
از خاک چشم من ظلمه کرفته است
در زاویه ز چشم بنیدار چشم جان
جشم کلیه منفعه از باد ملک باش
معزول کشته ناظر دیوان ظلم کشید
با آنکه چشم من نظر از من کرفته باز
بر روی چشمها ز سر موی هر شبی
نسبت بچشم من نتوان کرد با بره
نه چشم من چو دیده تر هر کز نیاید ام
قطعا نمی کند نظر من بهیچ کار
چشم و چراغ دیده معنی کدام دل
بهر نثار خاک ره خطه بر کنند
هر چند در مقام چشم نکسان کلام خط
از اهل نظر جواب سخن کرده سوال

بال حواله بر سر بادام بر کرفته حقا
چشم خمار مرکه ز دل از چشم باز تاب
تا دیده را میان کشایش بهم بامد
ز دیده بر سر شکن از چهره طراز چو بهمن
بنداز نرکسیت تر از چشم تر مرا
از دل ز نقش صورت چشم ز دیده باز
حقا که چشم من نظر از دیده باز نیست
در دیده تر اند کر از نقش من مباد
و نیز کم کرد خون جکر با ز دیده ها
از چشم بجه زیده که بهاند ز دیده نم
کوی که از نک خون در حسابیه ز دیده
ای کرده اشتیاق کاش خون ز خط بر
چشم اسیر و دام از آن زلف عنبرین
در شکسته بر ز چشم ز دیده ریز
چشم شکسته بسته بیاد کرا بر جوا

در نعت حضرت رسالت پناه صلی الله علیه وسلم و در مدح خواجه عالم شمس الحق والدین رحمة الله علیه

بر سر ره کهند دیگر نهاده اند
ساحل دریای جان اشک روان من است
هان ز من این سخن مدار دیده دریای بار
هر دو بیک سلسله حلقه ذکر الله اند
بر کدام اسم چند ذکر کنی تا چه کند
در جهان آنرا که دیده باطن است
کوی دیده جان اهلست این نقش نه از کوی تست
جون ز دنیا اهل دنیا راست دیده سیاه

ساقیا جوی ز دیده در بر من کشاده کن
جوی روان بدیده صوفی دکانم کشاده کن

هیچ نوری در خزانه دیده من نماند
خوی بد نیست کو در جهان حال بنده نیست
روضه از ابر بهمنی تازه بود
ناله از بلبل سحری سوز و شور و غیرت نماند
هیچ اکوم حشم کاندر دیده نماند
زهر چند این چشم جوی خون در جهان کرد روان

اسمانا از نوخر شید رخشان سلطنت — بر زمین از نو اگر خیام سلطانی کند
از نشاط از نو بخشم نیلگون گردد جام ما — خاصه کز شاهنشه خوش طبع مرهم نام ما
ورد کار الطاف او له ذکر دوام ما کند — طاق ایوانه کیوان خوش رشته نظام ما

در ستایش سلطان محمد که با مثل عجبا
بر او اورد در دولت سلطان ارسلان بر عجما

اسمان از همه اکلیل مرصع بر کرفت — زهره بیجون چنک کیسوهای مشکین از کرفت
اسمان تخته بازی از پی ما باخت — فرز سلطان محمد بکسر اسمان از عجم کرفت
روح با کنز او مقام خاکبوس اخذ کرد — دای او نوبت کیتی ستانی کوس کرفت

بسنت علک جم یار تعزیه جم خورشید علما
اسخی ادم پدر ای اشرف جم ادم علما

ماشهنشاهی جهان علک کهان ارزانی — علک دین ملک قاهر بدل مرد افکن
ورد خاور کمر بندکا فتاب خراجی — رفعت باصره قبله خاوری بود ورکن

ارسمانا از نوخر شید رخشان سلطنت — بر زمین از نو اگر خیام سلطانی کند
از نشاط از نو بخشم نیلگون گردد جام ما — خاصه کز شاهنشه خوش طبع مرهم نام ما
ورد کار الطاف او له ذکر دوام ما کند — طاق ایوانه کیوان خوش رشته نظام ما

در ستایش سلطان محمد که با مثل عجبا
بر او اورد در دولت سلطان ارسلان بر عجما

اسمان از همه اکلیل مرصع بر کرفت — زهره بیجون چنک کیسوهای مشکین از کرفت
اسمان تخته بازی از پی ما باخت — فرز سلطان محمد بکسر اسمان از عجم کرفت
روح با کنز او مقام خاکبوس اخذ کرد — دای او نوبت کیتی ستانی کوس کرفت

بسنت علک جم یار تعزیه جم خورشید علما
اسخی ادم پدر ای اشرف جم ادم علما

ماشهنشاهی جهان علک کهان ارزانی — علک دین ملک قاهر بدل مرد افکن
ورد خاور کمر بندکا فتاب خراجی — رفعت باصره قبله خاوری بود ورکن

ای خنایان ارغنه تنارست بر دامن — اخر حدیقه ایست جنین در ارمیده
ای اسمان نوحه کبود بدل چه کرده — روی مکرتین ز مصیبت رسیده
ای بحر چرم ز برای چه مویه کرده — روی بخجل از برای کیست رمیده
مرغان بیاغ نالان فریاد می کنند — ای باغبان چه موجب بی برکی تو دیده
کز جامه پاره می کنی آخر بر ارزانی — کز بهر چه حدیث بخیه بریده

در ای سخن مصون کجایی طالقست
در ام که حالقیت ندانم چه حالقست

دیدی که چون کرفت ستمکار داخترش — ناصر چو مرتضی بمصیبت برادرش
بخرام ای عجب بکدام دولت کیاه ملک — باصر دلت نداد بپرسی ز مادرش
افشاند بر خاک ز سر خرمن امروز — کردند که خاک بر سر خرمن اخترش
ای ناکه بر فراز دری کز زوال عمر — زهره اجل بکفت که کوس فشار عمرش
زد خاک بر خداوند که نخلص ز بهر ما — کاری چنین بسید ز بیداد مهترش
بکریست خون و ابر کهر بار بر عقیق — کاو در فراق شرمای بکوهرش
خط عزا بر و درش حسن او تمام — نقوش نه بر عقیق در بر ابر اخترش
در شرح حال او نه مکر جوز بر عزا — با مداد سوال دی و ای اخرش

علک زیبا از ون پس دیدار الدر زار
از نوزد خاک بر لب ها بر ست و الدر زار

مدام سرخه بر در و دیوار و جام باد — هم لب رود و جام باد و هم باد نوبهار
در باغ می بتابد از بن کج چو برسرک — بر راغ نشیند از بن کج جز غبار
در کوی مسکن کردن کرکه جشنهای اوست — ابر نوان داده بر روی مرغزار
بر کاه له میزج نوبر دمیده باد — دارد نوید خط جوانان روزکار
سر کین بخفته بر سر زانوی سرو — با جامه کبود بر بنفشه در سوکوار
از کلبن بای بر سر ای کبک مشکبار — در چامه کردنش نقوش عذار لاله
چون خط بلند کن بنفشه نظر باز — سیری در روزکار و مروی بر روزکار
ای بوقو نه دیده بر خاکین بخفته — چندان که لب در چرکین عجز ز

رسم اماده شدن از خ[illegible] بر او فتاد
نام بر عادة از سر کرفتن در افتاد

کردن بر رود عادة عالم کواه کرد — ایام خاکین بر خیده راه کرد
چه آله خیز بوجه زمرخ بخیه — لزام بر سینه از نفیر در کرد
بر زیاد انکبر بیاس سیاه شب — در کهکشان ز خیده تر تبر کاه کرد

بدان اجل چراغ آمل افروز ...
ای عیسی نیز چرخ چارم ...
جز دانه گرسنه مردم ...
ای پیش تو اهرمن ...

کان مصر ملک که خوبی دیدی خریدار شد
وان زلیخا طرفه که یوسفی بازار شد

کو خسرو بی بدل جهان را ...
کو صفدر بی دو زخم نادیده ...
کو لاله عذار کز سمنبر ...
این ماه رخی کجاست کز دیدار ...
کو بحر جوانمردی و دریا دستی ...
چرخ بیدادگر ای ...
ای مرغ سرت بریده باد ...

جان عزیز در سر واقعه تو یار نازنین
یار عزیز بر سر واقعه تو بی جان

ای در جهان نجات نیافته ...
مرغ ظریف همت ...
در بیشه امان نیافته ...
بنشین بر آستان رضا چون حباب ...

جان فدای شاه و رعیت بود در نگاه او
هیچ خواهد از تو و او از تو بهتر هیچ خواه

سر از فلک فرو نیارد ...
گر کوکب سپهر فروشد ...
خورشید آسمان سخا ...
ظل امیر عالم حسن بر دوام باد
تا روز رستخیز مدار ...
جز بانگ آفرین تو ...
تا روز حشر بر سر ما مانده کان او
ظل ظلیل جاه شما مستدام باد
تا در جهان نجات نیافته ...

روزی هزار بار ز اقصای سیستان ...

وایضاً له در مرثیة الصاحب المغفور
السعید رشید الخانقوی برد الله مضجعه

در سیستان روز و شب ناله و فغان ...
شهر خراسان شده سیه ...
نیست بروج سپهر ...
آخته لاله را ...
لاجرم و مشتری ...
مردم چشم جهان ...
دیده چرخ برین ...

بعد از این واقعه ناله نخواهد بود
جز مگر از بهر ناز از نخواهد بود

ای خجسته سراپرده تمکین شاه ...
خانه آرای شاه ...
لاله روی چمن ...

شاه را حرم بجز ...
قبله عمر دیگر ...
ای شاه فلک ...
عمر کوتاه و دیر لذتی ...

رویش ز خجلت مه حجب من ملقن جهان
گفت از من بیدل این قصه بخوان مسلمان

خط یار از لطف و فا ...
گرچه یار است کز برای دلش ...
چند روزی نماز بی دل و دین ...
حق نیاز مرا بتو هرگز ...
اشک ریزی چنان کنم بر یار ...
دیده حالت بیدلی ...
چار طفلند کز غمم ...
تو که از من وفا نجوی بعد ...
در نگه دار تا ...

جلوس در اورنگ خلافت و نشستن بر تخت سلطنت و اقبال بر عالمیان ارزانی داشتن بعد السلام

امن و امان در دور او مرآت دیدار آورد — زیور داد این دور او مرآت دیدار آورد
بر هر مکانی کز جزع ما را آید — رو در جوار آسمان مرآت دیدار آورد
بر هر بیابانی که جز نی خار نبود — بر جمله درست زار اشتران مرآت دیدار آورد
بر ساحل بحری که سر بر می زند کف کنان — باز شد خواهان مرآت دیدار آورد
در ساحت جایی که جز خس نیست از سر تا سر — آفت دیدار کیان مرآت دیدار آورد
بر سر گریوی که خاکش مرآت عکس آید — بدر جای بحری بیجان مرآت دیدار آورد
حالت نوبت و تسبیح مرآت دیدار کنیان — صورت کعبه و حوران مرآت دیدار آورد
روز کار همه خوش شد که تا بعد الیوم — روز مکاره در دوران مرآت دیدار آورد

شاه در سنه نکوهی جهت غم دوران را
بجواز عمر کرانمایه جهت کم بودن ندارد

سرو مرآت دیدار خاک انداخته در باغ — زیر خاک خاک انده دیده دیدار انداخته در باغ
دامن پر از لعل و گهر دارد ولی بی برگ و بار — شاه جود دامن دیدار انداخته در باغ
ملک روی جود در خاک اندوخت و فرش — صد حور بر خاک دیدار انداخته در باغ

جای آنرا در دل عاقل بود دیدار دوست — آینه جای تو در خاک اندوخته دیدار دوست
ای خوشا دل کز غم و محنت بود بی بهره — وز آلام دو جهان آسوده دیدار دوست
ای بطفل زهدان از فیض ازل حرز تو — دار طفل آسا تو خاکی در نهفته دیدار دوست

تلحیقات بر حسب اوامر جهت خطاب رضا
همه را علما فرمود تکمیل بر حسب اوامر شاه

هر دو خاص و شاه را عزیز و نازنین — خاک ما بیتو مزین بر کجا دیدار جان بیتو
جوهر دولت تو در صدف دامن ما — سرو بالای تو زین بستر ضوله بیتو
مه تواند ز فلک از سر عزت افتاد — بر نقوش حسنا تو در جهان دیدار جان بیتو
افتاب عز اگر کست نماند بی تو — سایه سایه حسن حسن تو جهان بیتو
دل اگر زنده کند عیسی دوران دمنم — افتاب عز تو این بیخ بقا نابیتو
خرم آن صبح سعادت که ز دیدار تو دل — دار ملک ستم اطراف سراطان بیتو
جمله ارباب دولت که جهان در نظر اند — ذات هر چهار جهان را ارکان بیتو

مدوو

واقعه حضرت شیخ سعدی شیرازی علیه الرحمة
و ملقب نمودن ایشان را بملک سخن

کرد ز احیای زمان خفته سراغ — بر خیز دریا دلی که روان است کار دلها

هیچ طمع دارا که نجوید فراغ — کز در شاه است ز در دانه جهان
صاف دلان بجوی که در دست در عیب — نوش جهان منوش که در دست در میان
زانکه لقمه بنفس کریمان ننگ — بر هنر از نانه طعام بی دار ز خوان نان
از دل جهان بخواه که میر است کبیر — هر کز نام در دست کبیر است جهان
دار بی اگر جهانگیر نداری زمان بکس — از دل جهان بکن که نه آخر ز جهانی
دار بی جمله نشو خره از نام ملک — کو بر سر خسرو نه جهان دار جهان

شاه جهان ملک زمان و دار جهان برفت
عالم بهر دو عالم و دار جهان برفت

از دل کز اخیام سرا پرده بر کنیان — زین بر خیام و سرا پرده بر کنید
سلطان بیا رگاه بر فت از بن سرای — از تخت بیا رگاه و سرا پرده بر کنید
خرم نهاد ملک که رفت غمان سپید رفت — خاک سیاه بر سر کرده بر کنیان
این جلوه از جلال بر کرده رو کنید — خرگه بدار بلا بس سپهر اژدها کنید
زین پس عطا مدار از بهر درست بر قلم — دست عطا مدار و قلم هر دو بشکنید
دنیا بجمله آکر نمایه بخنده رو — دنیا بجمله بیکار از کام بر میلید

ای دانشمند خانهٔ آخر فنا جهانست

شاه نوح جسم دیده سر کل دایره کائنات

شهریست پر ز حسن و ز هر شهریار کو — کاورد بس خراج ز هر کاروان کو
هفت اختر زمانه و چار ارکان عنصر الله — اختر کوب خانه هفت و چهار کو
غافل که از لطافت دنیا چه نیست — زیر چیاه بر دل دانا کش غبار کو
ای روز کار در دل دنیا در انتظار — تا روز خوش ز کجا دار تا نه روز کار کو
ان تخت و تاج عز و طرب بر سر کرانه — ان ز دار و جاه و مرتبه و اختیار کو
امروز میر باز دل درست حاکم است — تا میر باز دست دلی میر باز کو

واختر تاکه رشته دولت کسند سلک
بشت اعلی زیاد مجیبند کسند سلک

رسم اعلی زیاد همه عالم بر او فتاد — تاج سعادت از کمر دولت او فتاد
هر بار شهری ز سر اقتدار ملک را — در دل ز حشمتش همه از بیم او فتاد
شهری کشید بر دل ازاد و اختیار — بلکه شست سر بخم خشم و در حبس او فتاد
شاهنشاه سریر اثر حمت و عطا — بیمار کشت و دولت و بستر و او فتاد
در خطه دولت شه طیب زمان زمین — در سایه زمین ز مدد میر او فتاد
دیریست کاین سنای مجرد ز نام بود — در دام او ز مکر چنین کمتر او فتاد

نیک اختر ابن واقعه بود مرکز نا گهان | اندر کنار ستاره مستور ماه تابان

تدبیر و رای شاه بهست از رصد خبر ص
جوشن بود بر سینه تو لشکر ز تیر ص

برخاست میر خضر سلطان نشسته است | دارای کامگار بر فته سلیمان نشسته است
کز شاه و شاهزاده نبا ورد هیچ کس | نوشین دل فتح کردن ایوان نشسته است
جمشید روزگار علی رغم امر من | در بارگاه ملک بیزدان نشسته است
خسرو فرخنده رفته بر تخت جهانبانی | بر جایگاه خسرو ایران نشسته است
ای سایه عنایت حق بر سریر ملک | در سایه جنایبت دارا و ان نشسته است
امروز در بساط زمین نیست دارنده | زیرا که بر بساط فلک دارا نشسته است
ای بوستان ز روی تو خرم چو بوستان | کاندر بر درخت ز گل خوان نشسته است
جاوید شاد زی که ز دولت ترا مدام | کوکب ز جوزا رحمت ارزان نشسته است

دیوان ثنا ز دیدهٔ اعجوبهٔ بعیا بیم
یکروزه روی سنت تا سعد بیابیم
و رضی الله عنه و عن آبائه الکرام و عن اولاده العظام
آمین یا سعد الدین و یا رب العالمین

در بیا له خوش بنشان و ز جوانی | جو جم در دم بر ایم زندگانی
در بیا خز امید م سروری بخش | در بن مرز ابر انه زمین مرز یانی
در بیا ساقیا روزی که جز جم | نجی کرد بر مرکب کامرانی
در بیا که ناکه کار ما شگفته | فرو ا نگرش ز نی نیز ا نخرانی
بر ون آ فتا ب فلک ز ا ز یکسر ی | فرو ا فتد ز جم ا وز تو جوانی
در بیا ی کا ر ا ن د ه ز ن ا د ر ه ز ن | جرا ی کشا ید ز نا گا ه نا نی
جه ا ر نخی جها نا نگه ز ر ست بنا ما | ز ا ر ا ن ا ق ن خو ن خو ر د ز ر کیا نی
ا یا صبح خند ا ن جه حا لت شنید ی | که بر ز ق خا ک سیه ی شنا سی
ا یا صبح خند ا ن جه حا لت شنید ی | که بر سینه مر کین قصه ی ر ا ب
یقینست حا لا ز ین خا نه رحلت | و لیکن کسی ا ز بن ا ین نگا سی
که در عنفوا ن صبحی میر شا سم | ز ند خیمه بر جنبت جا و د ا نی
در یغ ا ن سر ا فر ز شهر یا ر ی | که نامش ز ما نه بخوا هد نخوا نی
هنوز ش خطا ب بر ز ین نشسته | که ا ند ر ر کا ب ا و فتا د ز ما نه
سوا ر ی جنا ن ا گه بند ا شته عنا ن | که بر مرکب جو ن بر نگیرد نشا نی

هزیری چنین ناگه در انست در هر | که پا بسته کوری کجا ی تا نوا نی
ا یا مردم ز ما نه جنون ز ما نه | در ا ن عین بیما ری د ما نوا نی
ببا ری بخا ف تو ز ا ر ا م ا یم | جه تد بیر با گر د ش ا سما نی
ا گر خسرو ا عمر بن ی د ر ز ما نه | در ا ن مملکت نیز بن ی رو ا نی
ز ه ا کا ر د ا ن ا نجها ن ا ز نمو د ی | جرا د ر بی کا ر د نیا جها نی
کدا م ا ست عمر ز مان بی که ا ز و ر ا | نخو ر د و سلا مت خو ر ی بیکرا نی
نو خو ر د ی کیر کا ند ر جها ن ز ند ه ما نی | جه بیغا م کر د خا نه ز ا د جا نی
ندا نم که جون ا ز ی یا ر ی نخوا هی | د ر ا نا ز کی بگذ ر ی ا ین کرا نی
د ر ا ن موسم عمد ا جو ن ست کو ری | ز نا د ین ز ا ین یا مین یا نی
نها یا ی د و ر ا ن عمر ز ما نی | جنین ا ست ا حو ا ل ا ز ا فوا نی
جو یا قوت یا کوه بیستون باری | بقا ی تو ا ی کوه کی کر د ز کانی

دیوان ثنا ز دیدهٔ اعجوبهٔ بعیا بیم
یکروزه روی سنت تا سعد بیابیم
و رضی الله عنه و عن آبائه الکرام و عن اولاده العظام
آمین یا سعد الدین و یا رب العالمین

آسمان با مهبه پر ا ندر ی شی د ر نا ه | عنیست ا حو ا ل ا ز ا ن کر ا ن ز ر ی ست ر ا ه
ر ا ند ر جو ر ا ز ین حیلهٔ تر ا ز آ ب حیا ت | د ر میا ن خا ک ا گر ا ز ا ر ه طر ب ا للّٰه ر ا ه

د ر میا ن خا ک ا گر ا ز ا ر ه طر ب ا للّٰه ر ا ه | ا ز ن ا ن ا ست ا ین ا ن ا ن ا ن

در فرق کجی جهان نوبرسی / کرنجاه و اوی نی بابند بر کمر
اشتاب عزم در میانه از دوران / جان در بابند باکه ما بنظر گاه
باری ما اگر چه بی کرد از دنیا سفر / بر سر تو مصر جنت رفت جنه بی خلا
این جهان فانیست نقوله در فنا / تا جنان زیبا بود باد بقای اکرام

دیباچه گفته در مرثیهٔ الفقیر الاعظم
امیر مسعود سعد امیر زاده سلمان رضی الله عنه

در بحر کبایه بطلب نما جوانی / فرزند عزیز از نشان آخر سالی
ای باد اگر نه سرد پایی ای اول / زیبا نه فنا کی شد این بلا کی آیی
نوروز بی جوانی فرزند آبی نامه / شادی نیست قصر کریم را بیایی
عجب دارم از زمانه نازک دل / در بحر حادثی که کند بخایی
در بحر ماتم اوجه آمین بر زمانه / نزدیک کند جامه را بدرانی
نزدیک بدرانند کار بصر دادن / کنون کریبان چاک نه گریبانی
جه افتادی کنون بی که خاک بر سرما / بخون شسته رخساره و جگر خونی
بهمه در دوانند کریم از نزدیکان / در اجل که پیر هنر کند بر ایی
هزار از تن مه تر نوان نشان بر ایی / اگر چه جمله بعد از دنیا کار خوانی

صبا بر فشان آن ریاض عنبر افشان / بدان دری شه بی دل فروزانی
که آرام جان پیغمبر نوروزی زاهدان / سرا پرده بر جنت جاودانی
ندانم که چون در بر نهاد آن حور را / زیبام فلک خسرو خاوری
ندانم چرا نه که از خرمن خود / یکدسته بر شاخ آهکشانی
ایا ماه رویی که بی شرم کیتی / جه بخشش ترا هست و این نام بانی
یکی را خوار می جنین زار کشتن / زبهر جه بردی چرا بردرانی
در اهو جهان بلکه در خانه خود / عجب آنچی زار بهر خود
جو بردی همه کار کی سرخ خلقی / بدین ستم جمله چرا معانی
دو اینست کیتی سرای فنا مت / که هست ایچ بی وفا کارو انی
نی ما بدرنی دنات آخر کرفتم / که بس دیر مانی در نمانی
نزا کرچه ای خسرو اهست بر سر / جنین در این خانه استخوانی
شهان بنکر دانی نزیسم جهان را / نوخوش در جهان جست کاندر نمانی
جهان بی بقا نست تا بود دانم / جنین بود دانم بدین جهانی
بما نا و کخسرو ای کس بر آنی / زوال هنر از دنیا خسروانی
خدایا تو آن نازنین جهان را / فرود آر در جنت جاودانی

در این بحر ابر کرانه زدانه زنان / که شاه جهان اندر میر با نی
همی گفت کای لفتنا نشاطم / زدل فتنه در یا مدار جوانی
انیس دل و خاطر غم خوار من / که در خاطر اندر دل این کمانی
کلید صدر کلت جنجه نا شکفته / بیاد فنایت دهد ارغوانی
بطفلی که دانست جان بلاور / که جان بر ادر بر از نر نشانی
بخون دل و دیده ای مردمیدیم / ندانم تم این کز لم خون جکانی
زدست جرین اجان بی خم قاسم / مکر با تو خورد این قدح ری کانی
نوروز جی نرد ای ز دری غلام / کنون زیر خاکی کجای جوانی
برادر ندانم کنون با که کویم / کریم با نیاز در هر دو نانی
الا ای جوانان خونین جکر بر / که جون نا دوانات بر جمن نانی
نه در دیده می در دمان می خوارید / نه صورت بی در مرجان می فشانی
نه صورت بی در مرجان می فشانی / نه بر جام می لاله سان می ستانی
برافم که کرد جریغان نکردد / جه دارد که کرد جریغان نکردد
جه دارد که کرد جریغان نکردد / کسی کین جنین زار نالد خوشا نی

دیباچه گفته در مرثیهٔ الصاحب الاعظم
امیر بحر امیر الدین سلمان انار الله برهانه

ای کعبه بی که خانه در او نیست / در او ساس اقامت مشرکان نیست
تو کز خان ای بی خانه بی کی عاطفی / نزا مقام اقامت نزخانه کی نیست
جهان از عمر تو جند ان کی بود کز / نزا امید قرن نیست و حرص قرن نیست
شنو ای دوست جبار نزا نس فردا / زکرچه کار او امروز راست بجوز نیست
منازل سفر تست دنیا و راه رفتنست / و لیکن مرکب راهست کی فرسخ مقرر نیست
زجهان ای بعمر کس بعلم و فضل و هنر / که جهان خازنه و عالم اساخ بادیست

تو ظن مبر که در مرسانی بعتصار کسان
بشرح آنچه حلالت در و حرامت نیست
چه حرمتی و چه عفتی در آن ایام ای ملک
ملک عنان فقیر از نه ملک قناعت بهست
سر و قبای جوانی که خواجه دارد و ملک
مسوز خرمن کاری ایمن که لعل تو ناخوش
ز دولت دگران هیچ جوی لذت ناصح
بگرد بیضه اجلال در نیاید راست
بیای دار مطرب قیام لیل چو نیست
خدای را چو جهان بر مراد رانی تو
تو دولتی ز در آنکس طلب که هر روزی
مباد کاسه پر و خوان بر نام او رنگست
بخال هندوی چشمش بر بته که بیای
حلاوت حدیث خیر ز لعل تو مفهوم
جواب تلخ ز مردم نشاید ای مسخ

تو را نه خاصیت افتاد چون بعضی خلق
درون سینه چو جایی نیست کرم خالی
ز سوز سینه نه بحور و ز دیده خشک ار
ز نازنین نه تنها تو انگبین نکند
چه زنگیان که بلاد و ختا همی گیرند
اگر نه خال زمین را مصیبت بنگست
بیا و یک نظر اعتبار کن در خال
کجاست خال عقام بنان من شیران
سری که بر سر افتاد چو سایبان
بخفته بند مغیلان قدم چو بنشستی
بگوار دولت بزرگان نامور کامروا
و فا مجوی که ایام را نه بنیاد است
درون بدل نشفقت نیست در زمانه کرم
بخیر دین و محمد محمد ابن حسین
چراغ دولت و اقبال و ملجا اسلام

بخیر این نکند زان تو را دیار بهست
بعقل خویش مه کن مقام تا نه درست
زلب دریغ مخور تا چو نام تو نرست
که چون بهجر ندارد ظفر همی که این نرست
بر او مریز که ایمن نه بر خزان ز درست
جهان نه خفته بدست ست و ملک بیدار است
که نور طلعت هم از کرامت خیزد
هزار باغ کرامت در و چنین نرسد
بقرص گرم خوش ار سیر نان جو خوری
بقای صبح که بیدار جز که بیدار است
چه هر که آنه بیاید چو تو بیاید رفت
ولی دریغ که حرمان چو تو بسی بینم
فروغ صبح چو جای که هست در بصرست

زلب دریغ مخور تا نرست نام خلال
خدای را چو جهان بر مراد رانی تو
چو نیست خانه بسوگ بزرگ عیب مبر
بلاد مملکت او بود ز دولت او
بناء مملکت او بود ز دولت او
که اختیار ز جور خراج بشر
بناء ملک ز دریاست که اصل ثمر
ز آسمان خبر آنجم همی بیاید راست
هزار نکته ز بحر و بر آنکه بشنود
خدای را نه تنها تو انگبین نرست
بنای خانه نه بنیاد سخت بنیاد
اگر نه عیش جهانست جور و نیکی نیست
تو را مدام مبادا قرار و خند ز لبان
که در سرای قرار ابد نه بیدار است

ای بسر آمده روزگار تو آسان گرفت
ملک ابو نه ابن کرناه و دیوان گرفت

ز سایبان ز در آورد ز راح حنوط
افتاد بر آنکه خلق عالم در ماتم
بزرگوار آنکه خلق عالم در ماتم
زمین مصیبت بر آسمان ماتم
بر بهای سر و تنگ بر کنار شد
نیست کاری بحمد صبر او حیف

رود کار او ز کار در راح سلطان ابن
در نعیم و امن و ز آرزو بس عمر جهان
زانه حسد کرد جان بی از او خود ابن
اه و ابا که تاریکی گرفت آفاق را
کز بر کرده بر خلا بر بلا ملا
مرثیه این در بیت بر بلا ملا
کاسمان این در بیت بر بلا ملا

بزرگوار بزرگان نامور کامروا
نه بنیاد است
نه بنیاد است
نه بنیاد است
نه بنیاد است
نه بنیاد است
نه بنیاد است
نه بنیاد است
نه بنیاد است
نه بنیاد است
نه بنیاد است
نه بنیاد است
نه بنیاد است

خطاب بکرنام او محرم خود بعد از مدت بر بساط جم این بس نخواهد خواند

ای که میکردی بسا کار امان از رای تو
خون کسی ای بسا نامد ز رای تو

ای سر فرازی که تا دور سپهر اندر بنا
هیچ سری را نیامد سر فرازی در قفای تو

ای در خاسر بلا ای کز پس آن در بلا
راستی بر کس نیامد ذلک یا ای وای تو

سلطنت در سایهٔ رایات من کار خدا
بشنو اکنون کز چه خیزد سایهٔ رایات من

کرچه می دانست کاندر دل ز رای تو بود
بر زمین چون جا بجز کردن نیابد پای تو

عالمی بر روی زین بر مرکب چوبین نخست
چون بر کار آمد از بهر جهان پیمای تو

چون بدانی این قدر کز من بصحرا میروی
بشنو این یک نکته کز صحرا بصحرا میروی

مرد باید تا کم کبر از تخت کوبی فرق خویش
ور نه سر بر باد دادن کار هر نامرد نیست

در جهان عالم در بعد از استخلاص بر زبان راند

باز هم آن چهره سرو سهی این عرصه کرد
باز هم آن طلعت فرخ پی این درگه سپرد

اول از حسن وفا در بند کاخر کی رهش
باز حسن طلعت و زیبا کنی آخر کیش

شرح این افسانه چون گویم که خون آید بدل
وصف این غمنامه چون خوانم که خون آید بدل

در بیابان فراق او بسی کردم فغان
جز بیابان در بیابان هیچ کس نشنید فغان

در جهان عالم در بعد از استخلاص بر زبان راند

باز هم آن چهره سرو سهی این عرصه کرد
باز هم آن طلعت فرخ پی این درگه سپرد

اول از حسن وفا در بند کاخر کی رهش
باز حسن طلعت و زیبا کنی آخر کیش

شرح این افسانه چون گویم که خون آید بدل
وصف این غمنامه چون خوانم که خون آید بدل

در بیابان فراق او بسی کردم فغان
جز بیابان در بیابان هیچ کس نشنید فغان

باد صبا بر سر بساط در عراق حزین

بلبل باغ معانی همه کس میداند
واین سخن کس نه چو من در قفس میداند

کس ز درد دل من با خبر ای مونس نیست
حال من هیچ کس ای مونس فریاد رس نیست

زده ایلس نمی‌تر آیین / از خط ابر خلقه مرطایین
تا در دشاه کامران بنشست / خوابش ز دکار شاه نشین
جم تایی امیری بنج حسن / خسرو کان بسیار محرمین
ای بخت بوستان جاه ترا / بزکار نسرین اسمان نسرین
تا در عدد شب بزینه پا انجم / طاق نمای بمزرا تر بین
بر سر بر دو مسند جاه / تا قیامت بر کام دل نشین
روز کارت غلام بکر دیمی / کرد کارت مصیر یار دمین

ایضاً

هر که خواهد که بر دیمی بس الاطین بنشاید
جز بر انست که کرنیم نمد زیر نشیند
بعد از انه کار ز کرد از نکند رنج کشید

ایضاً

کنار حرص ز حیا تو انی کرد / تر از نطفه که سرخ میان نمی‌زاید
چنین مشو درم و دینی قناعت زن / که خوار یکی ز نطفه و حق از نطفه زاید
اگر بلقمه دنیای تو نکرد سیلست / معاد سر دنیای قناعت نماید

ایضاً

ای دل دنیای کجا جاه و مال تراست / از سموات و اصل قدر نه عرض
از زمانه هنر کایی دادم / بر ضمیر تو کرد خوام عرض
جون ز دنیا بازار ای خلیفه عدل / که دنیا بازار ای خلیفه ارض
که در ایام دولت تو کیی / که در عایت بازار او افرض
نخورد هیچ جیز از غم / نکند هیچ کار از غرض

ایضاً

زیر جهان دیدم کرم سرای / که بر مرتبت از ان ضاعت
جه سر تابد ز انم که هر دم حرکت / از کرمی تو ای قناعت قناعت

ایضاً

شاها ز امر تو ای مرد عدل کرد بود / در خزانه که خان قبلی کرتانه
ای سپاه بیرم از دو سان مرد ایم / کاندر جهان سپاه چو لشکر تو نه
ان اسب باز دادم تا دیدی ای سخا / بر صورتی که کس ان ندهد سر خر تو نه
ای بیه بداد دم زنکی در کنار / آری بیر ایمیای زنکی در کنار نه

ایضاً

ملقیش تا نخی که بصد سایه را بی‌ش / باکی ز دست رابعه اسمان نشست
لفظت باستین کرم پاک میکند / اکری که کرد دامن اخر فشان نشست
خورشید مهرست که در جان جم فتاد / کو هر جدا ز شست که در طبع کان نشست
کرد است کرسیا طاق تو بر سر اسمان / انکه نخواند ز اسمان بر اسمان نشست
نام کنیز کی تو بجم جود بنده کان / زان بر سر بر سلطنت بر مکان نشست
شاها امید بوی تو خوام بدولتت / بر مرکبی نشست جو کبر دولت نشست
ای بیه جون بکاه اکرتی ز دوستان / ای بیه ایخنان تو ایم دولت نشست
جون دلک مرکبی بدست و اخرست / جون مرکبست بر کبی جهان نشست
از بنده جرست بدم سال دولتی / کت خیست بر در محرمان نشست
ای بیه بیه نخوام خوام بدولتت / بر تخت بکی مرتبه انس جان نشست
در نیست بنکی بخوای تا مرا / ای بیه جهان دولت کبر دولت نشست
ظل ظلیل اکه کبی بدولتت / در سایه مظله امن و امان نشست

ایضاً

عاشق شعار از لنس و جه نشست / جرم ز دست جیم از کریان
دینه عاشق جرا نیا عاشق / مرغ جه بیمار ی و صاحب زر اسا

عاشق زاری کرد عرب تا بیچ / سر بر نهاد مرا نیا بی انتهاس
سر کبی در عشق ز کبی کبی / رکه بر عاشق حرام ست ای عوام
یا سر خود کبر جان کبی انداز یا س / یا سر خود کبر جان کبی انداز یا س

ایضاً

ای اصحاب تو ای کبی که ز سر قلم / یکوش ما هم جرعه شما نمی‌رسد
بیرون ز خاک خویش بنه عرض کار دل / تا کی ز دل بنه بنه ز خطا نمی‌رسد
تا نامه در عشق افاق نزنی که کبدل / ز افتاب دولت بر تو عطا نمی‌رسد
بکدل نعال اسمان حسیدی / اکرچه بر مراد جهان کبدل اکه نمی‌رسد
قدر ز اطلس زمین قبای دریده / دلیق قبا بر دوک قز نمی‌رسد
خود را مکان در عشق ز اهل دولتی / تا نرسیدا عمان دم دیکر نمی‌رسد
جز اقتیه ای بیه کی میر با بیاده / دولت کدا ز دولت ما هم جهان نمی‌رسد
سمند رکش تند تو در طریق دولت / همسر بکی نیست و با جز انمی‌رسد
ز بیه که در راه انس جرم کرام امد / دولت بر نه ز دست و بجان با نمی‌رسد
دعا عاشق بر جه بی بر دل کرسد / اکر همه ز تیر جبرئیل نمی‌رسد

ایضاً

C 17

ز دیوان اصرت عنایت کنم
چو کلکت دلندهٔ مسکین شناسد
قضا با تو مردم بیت هم عنایت
ز خوان کرامت صلاح کشیدند

تو املاک سلیمان در نگین دار
هوا را نیز چون عطا خوش بین دار
فلک با تو ندارد سر ستیزه
فلک را نیز با خود در قرین دار

ز دیوان طاعت عنایت کنم
چو کلکت دلندهٔ مسکین شناسد
قضا با تو مردم بیت هم عنایت
ز خوان کرامت صلاح کشیدند

تو املاک سلیمان در نگین دار
هوا را نیز چون عطا خوش بین دار
فلک با تو ندارد سر ستیزه
فلک را نیز با خود در قرین دار

C 17

ایضاً

ای دل اندر مرز تو جای هزار کوکبه
خوش بود آن جو خیاط در او کله
هر دمی شاخی دگر روید ز جمع اندوه ما
او ز دوش خویش بر دوش هزار کاه نه
ای بی‌خبر طریق محبت نه این بود
راضی شدی که دوست بود در بلا و تو
راضی شدی که دوست بود در بلا و تو
راست نیاید که دوست بود در بلا و تو
بلا دیدی فلک این روی ننماید ترا
ای خواجه تا ز ملک نیاید ترا
دل ای دل ای دل ای دل ای دل ای دل

ایضاً

ای دل اندر مرز تو جای هزار کوکبه
خوش بود آن جو خیاط در او کله
هر دمی شاخی دگر روید ز جمع اندوه ما
او ز دوش خویش بر دوش هزار کاه نه
ای بی‌خبر طریق محبت نه این بود
راضی شدی که دوست بود در بلا و تو
راضی شدی که دوست بود در بلا و تو
راست نیاید که دوست بود در بلا و تو
بلا دیدی فلک این روی ننماید ترا
ای خواجه تا ز ملک نیاید ترا
دل ای دل ای دل ای دل ای دل ای دل

ایضاً

ایضاً

ایضاً

ایضاً

ایضاً

نسب نیست تا نسبت آرم
هر یکی را بنفس خود شرفست

شرف در بحور خوش آب است
نه بهائی چو هر صدفست

ایضاً

یاد تو تا صبح دولتی ست
متصل یا صباح محتشمی ست

بنده امروز بخت روز بدست
که بدین در همی زند قدمی ست

در یکی می رسد ز فیض کرام
در یکی می کند ز حلم پدی ست

جمله هم شرح لطفهای کمال
لفظ تو میر و ترجمه بهمی ست

سر منه از جفای اوکار تمام
که تو هم کار ازو نکوشی ست

بند از بنده راه خود بردار
لیک بیکبار راه بنده مدار

گر ببیداد و داد بر شتمم
داد دیدی تو هم ز داد گری ست

محنت بیکران منتهای امید
بر سر نامه چشم بدرسی ست

ایضاً

ای خرد پیشه که در کار کمال
کار جهان بیخ جهان پیمودی

رایهای خطه را بزبان و نهان تیغ
بیوسه ز رایت تو همه را زدم را

مشیر لهٔ رایت تو همه را زدم را
در خرد سعد که بخیر همی کیند

ز قبال نابرامش جامه تو جدا کردن
حسد نالهٔ زار تو از زهر همی کیند

لب از نوش دعای تو بر نیشی نهادن
زلهٔ دست دعای تو بر نیشی همی کیند

مقصود مفریان فاز ز سعایت تو
زلهٔ زلهٔ که در شب دیگری همی کیند

خون بر نید طلعت از زای تو چهره
لکنون سر سیاه از نفس کژ تو همی کیند

در کار بنده حزم و در کار خیر
تقصیر ما نموده و تاخیر همی کیند

از نعام شام و حکم امیر ست و حکم
وجهیست دون بجه تقصیر همی کیند

اکنون بلطف خویش تو ما را بسان الله
تا خلق در پس تو بجه تو همی کیند

ز لیل بیغ و کار ترا موالیه نیز باد
تا کار ملک راست تر از تیر همی کیند

ایضاً

بحیط کرم و قار انتاب در یاد
که ز سحاب بر یکی و اختر زاد

رسوم ظلم و شر بین حدود راسم
بتیغ کدار تو بر آبی و نهاد

ز دست خبیث تو کرد خار کران
نیشته است کهن در حصار و لاد

حزد بر کان ایبکار یکی بنفاد
ز ضعف حان تو بحار یکی بنفاد

اکنون نطانه که ذاکر دای تست سرا
ز در که تو چهار همی کند ما ستاد

ز خانهای حنا که بخندان تو ترست
مر اسرای قامت ز شست بنیاد

بر از خلای ز دست سال کشت ایام را
زینهار کشت بیک سر طرح از اد

بسان موسی کز نهاد را کوه اد
بصد زبان نکم ز بنده کشت از اد

صفت نه که جهان و جهانیان نهند
بنا و بست جهان و جهانیان بنهاد

ایضاً

یک حدیم بزرگ ست از زمان
کای بسر جمله صاحبی اندر ترا

هم تر از صاحبه دیگر کسان
یا بصاحبه دیگر کسی ترا

ای دریغا که کز کمال تو هم
در سخن مانده در سخن کاندم

کز عیار کم تو کنجی کز
از کرشت ایبن و لی ماندی

بر تو کز تیستی مدار جهان
جرح کز جهان نکردی

دوش کفتند زنده رود ایست
خواجه را کاشنه نیاورد

در جشمن کز کران دارد
اندر ایی خواجه بی مدارد

بنده کز دیده آب دیده
بسر دیده اندر ایی بیشست

دیده خویش از دوان کردی
دیده بنای خواجه بالیدی

دیده بایست بدان جهان
دیده بنای خواجه بالیدی

خداوندگار زیر زمان آصف جهان
زی خانه تمام عدل را بنیاد

عباد الله هم کلک تو حبر انجد
خلاف سنه خلق تو سنن از اد

کرا نه همه خلقت حصا نه باد
نه دل بنفشه مخزن جوکر از آزاد

ضیع تو بر زمانه بیرون نست
خرج بر زمانه از اد

زمان الله از زمانه بیرون
که او حکایه خلق بیکناه

خداوندگار اخوان اصفر زدی و ملک
صفوت تست اخوان کار آزاد

لا علی در بیش از بن ملک بنده
بجه تو ز بر یکایک بقدر خواهان داد

اکنون قصه نه بجه کند بر نیاید
بیش ساوه حنان حایت از بنداد

بیاد خبره آمد ز ماند از جبرئیل
تو سهو ای ای بجه ز مان داد

ایضاً

دیرین خواجه کان ملایی بود
بنده تو ای الله بالیدی

ناکی نشد علت دیرینه
دیرینه ای دیرینه نقاشی ست

رفت در کیج خانه تا یکی
دیرینه ز ست دیرینه

بنده ده سال دیگر ز با سال
بیش ازین خواجه کان اکنون هست

روی نهای جز ازین نخواهد دید
بیش ازین طرف بر نخواهد بست

ایضاً

هم نشین بلبل نه میمان کی بنالد
از زبان جز بلبلی نیاموزد

خار آتش زن نه مرغ خانگی
که ز گلخانه شوکت اندوزد

عاقبت سر کند ز آتش صحبت
وز برای دگران آتش افروزد

خار کاتش بدل بود روزی
آتش کیتش می سوزد

ایضاً

مردم دیده را ز مردمکی
زاید از گان را بعزم کوه رکان

میر مخزن الاسرار سپاه آگه تعظیم درگاه
خزان در مرزبان را در زمین جاه سمان

خلق را در محشر عیبی مرهم از نفس
در سر اوراق تو سرمه ی عمر از سواد

کی کلم آید بعرض خوبی او در بیان
مردم دیده نگنجد می کند در چشم جان

آفتاب ار ذره ی خاکی بود در راه تو
آفتاب ار ذره ی خاکی بود در راه تو

صاحبا عفو تو عرض بوده ز دریا آمده
جون خریدار تو دارم جوهر کنم ارزان شود

عزم آن کردم که امروز ملک را در زرم
جشم آن دارم که یکسایی زبانم زر شود

بیستر کوه مرا نیمی کیرد کامه
سیر ز دار الملک خدا را از خوبی کامه

مدت عمر ابد بر تو بقای ابد عطار
روز کارت انبی دم دکر دور نباشد

عاقبت بکذرد خط جزایی و جزم بدهم
خالص و صافی نام از خط الاسرار

جون ز مرغ اداره کردن زر جهانم نادهم
شهریار ا و ا ز احسان سلطان جهان

ایضاً

بر سمان رفیع خدایکان جهان
سبه کوه وقار افتاب اوج عطا

مستاره لشکر خورشید لاله کردن زار
مسکندر ایه جمشید ملک دارا را

خدایکان سلاطین جمال ملت حسین
کیاه بنده و رای و رای سلمان

بر سم تذکره در اجرا خوش و فصل
بعز عرض ضمیر سنبر غیب نما

یکی که مدت ده سال میرفت نامه
در این جنان بزبان بکشاده ایجا

نوا ذ در جهان ز ان ز ان و ان
ز فایق کوکبه جم و کاوه مسا

ز فاضل صدقات نوبهار دولت
بنام بنده از نعت بیش میاخی مجرا

سر ان نامه ز ان کرم بعیض کم
ز ان بکی نامه افزون نامت احرار

بر ان سا التزیخ قصیده خرا
زیاده کشت مرا کم جزا نزد جزا

معانیش در کنه از فزو اضار کرمت
اسا رقعت توقع بجا نیس وزرا

مرا از مرحمت خرو ابغ لذ ان

که از سوی سپه خرو ابغ ذ طعه فرو زان
کنون ار اضاف زمرد بنده و نعما

و ا کر بعزیز و مذ ان ابغ ذ ان
بیچ و بجه ز و بر بنام ان استیفا

که نار ابغ شاه لذ ز ابغ ذ ان
نزول تر کم صرف در عاء شما

زدم که در جهان و جم ز ز ان
بخرج بنده نیکم و جه و خرا

ز و ض ز مذ ز کم از ز ن ابغ ز
زمانه ز ار مرطوب ان ابغ

محال بیش کز فرط ار جام عیار
محال خویش بیت نیکم ان بر

اکر جهان کز مرا کار کی فرا ایا
که و جه و ض کم فضل ان قضیه ا

قضای کم و زبلا شوم ا بمن
که بار جان نتوانه ا بمن ان قضا ایا

ایضاً

خسرو ا محال ار کم ترم مرا
از غبار ذره نباکو تر

بینا لغایب ار جم یو نو م
جشم ار عیان خود نیکو تر

لیک ار رحا ابغ جبین کم
غلبیتم از حضور نیکو تر

حال جشم بدرست دولا ز عا
جشم بدان ز و ر نیکو تر

ایضاً

کر ما کوس کس کفتار نغزم
که جون من نغز کفتاری نیاشد

خبر ما عمریست تا عشقای عالی همتم
قدر فراقشناخت لانبرد کرامت

دل بکار خانه آید نامه ای جوزن رسد
طوطی طبعم بشکر خانه بلاگردد

طالعم بین تا چه بیند بر سر کوی دل
وقت آن آمد که از دل بر سر کوی آید

مژگانم تر میشود یاد لبت
آنجا بیاد عالمیان عالمی در تشنه

باد دارم در جهان سر رشته ای مالک رقاب
تیغ بر بندم کمر تا قطع سر رشته کند

ایضاً

ای خراباتی که هر دم از دره
مژده فتحی رسد

در گرفت از دل بیاد کام جوی عالمی
این زمان آن دم بیاد آید

ایضاً

خواجه از قحط بزرگی میکند ویرانه ای
لاجرم بر بیدلان کار عجب آسان شده

راستی وضع بزرگی بین که در ویرانه ای
جوز بر بنیاد کوه از دل بر خرمن رسد

ایضاً

نیست دیوانگی سر از دل خویش
باز دوش محرم خانه ز مسکن خویش

جور جانانه تو دل را سازد
بوته لبریز شوق کم دهد

دل بیاد آنکه بیاد این دل
بخور دیده کند

ایضاً

خرد از دانی زاد فرط خمارم
دهد ذوقی بر بیخودی

زهی صد ره بخود دشنام دادن
کی خورد خود

ایضاً

اندک اندک بگذرد جریده میرد بیاد
از سر خویش بر افسر

در دلم کعبتی مزید معرکه ام
دل به شاه ساخته دل

قوة الظهر شد از بیکست
قوة العین گرد خشک

تا بیاد آنکه سعادت دهد
بر نیاید کسی از کوی

دیدی خیانتی چو من از دامنی بدامن
نصف است از رضا بستم تو اغوا کرد

گر نیم این رحا کنی ای یار سفر
حدیث غمانه و ابیر دیا اغوا کرد

زان ضربه که در سینه مادر زد از مسلمانان
مداوا است وحی تا او را اغوا کرد

یقین بدانم که عزیزان شیخ بی سر
نخم راه وحی او را اغوا کرد

محرم قرع که بنام محرم است اهرمن
بر جبین بیم و جمعه ما را اغوا کرد

دل ما را که حساب عشق ما را بیکی
کجی حول الله دانی را اغوا کرد

جهان را کام عزیزان دیده تا زنان
بود همیشه جزا نیت را اغوا کرد

ایضاً

خرد از دانی زاد فرط خمارم
دهد ذوقی بر بیخودی

زهی صد ره بخود دشنام دادن
کی خورد خود

ایضاً

اندک اندک بگذرد جریده میرد بیاد
از سر خویش بر افسر

در دلم کعبتی مزید معرکه ام
دل به شاه ساخته دل

قوة الظهر شد از بیکست
قوة العین گرد خشک

تا بیاد آنکه سعادت دهد
بر نیاید کسی از کوی

ایضاً

دیدی مرا در بحر کجا بگذاشتی
عقل آن بود که شرم آب دریا می برد

بوسیده یاد کرده سر بر زمین نهاد
کیفیت تخمید دریا می رود

ایضاً

خطه را بعد از دیدار عشقی
عقل ساقی یکی جشم بدش دور

از دماغ روح سخای فیض
صیقلم کاخ جوشن صد دور

ایضاً

سیم خط از دهم و محسن من شجشم قمر
جرد عبار در شب قضا اغوا کرد

صفا در صدر قباچ حرز ایمنی
زنم دعوی صدر ش هذا اغوا کرد

بیدل از عمار بی وفا نامه مشک
بعد خلق تو فکر خط اغوا کرد

خجسته رای تو کوری ز دیده اطلس
نظر عیان ایشان اغوا کرد

طبیب خلق تو در روح که در اندرون
نخست توبه از دل اغوا کرد

حدیث فاقه و حرمان نزد بلبل
بیچ جای دگر اغوا کرد

در تو بجا فضل و نیاز جریده
به بیش جای دگر اغوا کرد

اگرچه این دل ما بیم عشقت کس
بسیچی کار خلاف قضا اغوا کرد

ایضاً

ز دیده مرا در بحر کجا بگذاشتی
عقل آن بود که شرم آب دریا می برد

بوسیده یاد کرده سر بر زمین نهاد
کیفیت تخمید دریا می رود

ایضاً

خطه را بعد از دیدار عشقی
عقل ساقی یکی جشم بدش دور

از دماغ روح سخای فیض
صیقلم کاخ جوشن صد دور

ایضاً

سیم خط از دهم و محسن من شجشم قمر
جرد عبار در شب قضا اغوا کرد

صفا در صدر قباچ حرز ایمنی
زنم دعوی صدر ش هذا اغوا کرد

بیدل از عمار بی وفا نامه مشک
بعد خلق تو فکر خط اغوا کرد

خجسته رای تو کوری ز دیده اطلس
نظر عیان ایشان اغوا کرد

طبیب خلق تو در روح که در اندرون
نخست توبه از دل اغوا کرد

حدیث فاقه و حرمان نزد بلبل
بیچ جای دگر اغوا کرد

در تو بجا فضل و نیاز جریده
به بیش جای دگر اغوا کرد

اگرچه این دل ما بیم عشقت کس
بسیچی کار خلاف قضا اغوا کرد

ترظاله کرم الکون فی خوابه حرمان
یکجی معا عن عزم کرم متابر زال

بالزام مرد اضاف و دل کاکل
دیا از نعیم کان زاده بزدانه محوال

ایضاً

در شب جمعه ز تربت بخیابانم
این زمان دیده جهان دیده ز انی آید

گر کنی نفس ز دوده ناله بوس
خواست رفتن طبیب از بالین

دست در دامن عزم بکشم از تو خواهم
دیدم از طاعت خویش بر سر انی آید

غرض جمعه از انطاعه بر کار دو جهان
معنی جان خراب صورت زانی آید

سینه چون مهر سراسر همه بر کینه راست
حاصل عمر دو اجمار ز مرد انی آید

مخزن اسرار شد از طاعت خویش کوچ
راست سر دیده بمعنی دو جهانی آید

جمع حسنا را ز اندام طراوت طالع
در رخ جمع دگر نور ظهانی آید

فرز زرع طبع ابدال علما کوبان
تا زه کاریم بشنا نیوه حسانی آید

بعد حمد و صلوات ز جهان گلبدم
بر خط حال خطاب خط انی آید

بسر الحی رحیم ز جمع جان
باد کم کرد حمار ز بد طانی آید

گفتن ما بی الدر ما یقین میدانی
آنچه اخواص مرد انه ز انی آید

گفت که اخلاص تو میدانم انما اید
تا نپاید در جهان اخبار دیوانی
راست جوئی من ترا گه آخر میدید
گفتم ای جان در جهان از بهر این
جون نخندد آب شکر از بهر کیست
لولو از بهر چه مفت دریا میکند
عنبر از بهر خوان که ناگاه زخاک
خیمه خوابین بدین زیبا چرا
یار بی پروا چنانست که بود
زشت لاف دوستی ناهمگی صرف نیست

گه بیابانی بجوید از دراج در جهان
برتن پاکی مرصع چون بود پیراهنی
در کمین دام باید رفت تا یابد شکار
که مرا از صحبت اصحاب چاره نیست
از در و بام و دریچه خانه بینی روی را
صدق کوش مرد را تا دوستی حاصل کند
خیز و خانه روب و مفرش نفس را دور کن
در زمین و آسمان و هفت گردون بنگرم
از شکر کاندر نیابد راه زنبور عرب
از ره باطن حق بابی این فانی مجو

حکایت آن پادشاه که اسفهار اعظم لاعاجم را
گرفتار ساخت و بر تخت ایشان جلوس فرمود و بر ممالک ایشان مستولی گشت

صورت راطن ای بی نقش دیوار
ساه بود بی نظام مرجم زار گشت
بحر بار دار ای دوست قناعت کن بسی

معبود خلق حضرت پروردگار ما
دارای هشت بهشت و شاه هفت کشور
لنگر زمین بکوه گران استوار کرد

معدوم کسی فتنه بجز ذره از زمین نیست
کز نیستی صفات تو ای جوهر خاص
انگشت حیرتند همه عارفان بتو
از زاد خلق را سری الکنون ز ما نهان
زاهد ز انس حضرت پروردگار ما
خوان نعمتی که بساط تو گسترد ما راست
تا از امان شاه جهان کردم آسمان
از هر سوال کز در خود کردی ای پسر
گفتم ز زر باران ز سر تا بپات رفت
در دیده ها حیا کز از نم بر اشک آب

گفتا بیا بجوی ز دراج در جهان
بنهان بکنجی از دهان عام مستتر
بر دوش گرفته ابر نشابور بر تنی
از بیم تو گرفته در حصن عین قبض زمین
ای بوالعجب قدرت الهام را نگر
یکبار اگر بدل ز ما صد بدی رسد
حرفی که کرد مشتهر جانش بر زبان
با همه بین نگینم و با آسمان بحکم
هر چه بار از منی آید با طف خداوندگی
گفتا که بر گزین ازین سخن سری جاودان
جویا فرو فرار از ره عطا مرا عجز نگر

ایضاً

ای کرده در دلی کاری صاف ما خشت
تا قضا بستانی ای دل رفته را باز
در زمانه ای پسر کی بر نیاید با بلند
نیست کاری این زمان تا قدم فرمان نبرد
تخم و اندیشه جز عرض عالم بار نیست
گفته رسول راست جوان از پی امیر

میکشاید از زبان صد رشته حیران مرا
بلبل دستان سرای این نو سرا یی ساز کن
تیشه کاری این زمان تا قدم فرمان نبرد
گفته رسول راست جوان از پی امیر

عقل از رفعت او صرفه مدرک
ای که بر سیدن خاک درت مسلک جان
طاعت امر تو در هر دو جهان جمله زاد
جون ز دل تیرت بهدف آید از شست قضا
گفتم ای چرخ خرد خاک ز بر کن بر کن
بر دل آنکس سوی دیدار تو ره نیست
بار دل از نخست این نکند صرفه چنین
تا بنعمای سپهر تو بپاید نسبت
سر دیبا ز تو مفرش شده جون خرمن زر
خاطر من فلکی ار کنایی شکوهم
تا جو تو صاحب جاهی همه فرمان بردند
جون ز تو بنده بدین حد نرسد فرمانی

گفت کمتر ز دراجی تو مشو غره بدان
کز دم از بر جیانست بمالب شوخ چنین
طاعت نفس تو بر کرده زین دل الزم تن
جون ز دل تیر بهدف آید از شست کمان
بر دل آنکس سوی دیدار تو ره نیست
بار دل از نخست این نکند صرفه چنین
هر سر ماه نو دماه سما جون سر چین
خسرو ی از تو مفرش شده جون خرمن زر
بیش عقلست معین که نیکوخواه منی
تا جو تو صاحب جاهی همه فرمان بردند
جون ز تو بنده بدین حد نرسد فرمانی

ایضاً

در دلی نیز نرفت از خور کرمت وفا نش
ای ز نیلوفر طاعت طبقه بر سر آب
میکند از خجالت قدر عرق کاسه ما

در دیا کوه و اصفهان البرز و سنگ
صدقه بر اهل نیاز حسن تو پیمانه ز
ای ابد انعام تو بر خلق تو بر ما تنگ

ای شاهی که خاک درگاه تو
بوسه‌گاه سلاطین است

عذار افتخار بخاک درت مالیدن
سر عزت از فرق جوزا بر آسمان سودن

ای شاهی که خاک درگاه تو
بوسه‌گاه سلاطین است

عذار افتخار بخاک درت مالیدن
سر عزت از فرق جوزا بر آسمان سودن

ای شاهی که خاک درگاه تو
بوسه‌گاه سلاطین است

عذار افتخار بخاک درت مالیدن
سر عزت از فرق جوزا بر آسمان سودن

ای شاهی که خاک درگاه تو
بوسه‌گاه سلاطین است

عذار افتخار بخاک درت مالیدن
سر عزت از فرق جوزا بر آسمان سودن

ایضاً

ای صاحبی که همچو من اندر جهان مرنج
در بحر اگر فتاده بصد بار ماهی زرد

لختی که غصه باشد و حزنی که کم دمی
حکم قضا بضاعت جوزا نمی برد

در ماهچه چو نیست مرا لذت حضور
حیرت رکام تو دهد یا نمی زرد

از موزه در بسیط زمین تا بحر و تو
این مردمی و کرما نمی برد

یکدم نمی رود که ز دریای نطفه تو
صد کاروان ز عنبر سارا نمی زرد

زیر کبود خرقه ز اهل کمال نیست
یا خود بر آستین زرق بینوا نمی زرد

کارم بر سیده است بجایی ز انتظار
جایی که هم بجیهم از انجا نمی زرد

از بار قطره یک نفس نخی نشان
دزدی که راه حیی بدان جا نمی زرد

گفتی چو داغ داشت بنا بر عهد کند
کاکاه جز چو تو لاتا نمی زرد

با این ستم که ماه ز غم ذاغ ذاغ شد
بیچم بقرص خود ره اغماض نمی زرد

(انعام عام) اصلی چنین دارد مرزنست

ز احسان دیگری نزند اصلا نمی زرد
هر دم ز انعامش احسانی نمی زرد
بیش ستد تا تری بشوانی نمی زرد

ایضاً

ای دزد ترک خانه مکن ذکر حافظه کاین دزد نیست
خود دزد را چه حاجه دری غمز لازمست

بر تو ای تمار دل خود کفته مرا
جه مبارک عجزیست بعه لیلی محیا بادا

تو جان جو تخم اندر کم بسته راست
بر سیانس کرمی بعه لازمست محیا بادا

خواست تا جان دهد و صبر نمی طاقت کفت
لیک بیاک دمی بعه لازمست محیا بادا

صاحبا خرده مکن قصه ما کوته کن
باد عاکو قدری بعه لازمست محیا بادا

ایضاً

مرغله دام سطر عنقا کوهر آدم
که سلیمان ملک ز دیو لعین کرفتاست مرغلم

دوی میوه از درخت بهشت آدم
هم از درخت عجز بدان جا خورد آنجا م

بدست دیو مبین ز عصیان ابلیس
بدست دیو دیگر آب مراد مرغلم شد م

قلاید مهنت طوق کردن کردن
جواهر سخنت عقد زن سلیمانیا م

جوز هضد ز عقد صفاهان کاندر
جوز مهر خال سحاب طوقی عام

ایضاً

ای صاحبی که همچو من اندر جهان مرنج
در بحر اگر فتاده بصد بار ماهی زرد

لختی که غصه باشد و حزنی که کم دمی
حکم قضا بضاعت جوزا نمی برد

در ماهچه چو نیست مرا لذت حضور
حیرت رکام تو دهد یا نمی زرد

از موزه در بسیط زمین تا بحر و تو
این مردمی و کرما نمی برد

یکدم نمی رود که ز دریای نطفه تو
صد کاروان ز عنبر سارا نمی زرد

زیر کبود خرقه ز اهل کمال نیست
یا خود بر آستین زرق بینوا نمی زرد

کارم بر سیده است بجایی ز انتظار
جایی که هم بجیهم از انجا نمی زرد

از بار قطره یک نفس نخی نشان
دزدی که راه حیی بدان جا نمی زرد

گفتی چو داغ داشت بنا بر عهد کند
کاکاه جز چو تو لاتا نمی زرد

با این ستم که ماه ز غم ذاغ ذاغ شد
بیچم بقرص خود ره اغماض نمی زرد

(انعام عام) اصلی چنین دارد مرزنست

ز احسان دیگری نزند اصلا نمی زرد
هر دم ز انعامش احسانی نمی زرد
بیش ستد تا تری بشوانی نمی زرد

ایضاً

ای دزد ترک خانه مکن ذکر حافظه کاین دزد نیست
خود دزد را چه حاجه دری غمز لازمست

بر تو ای تمار دل خود کفته مرا
جه مبارک عجزیست بعه لیلی محیا بادا

تو جان جو تخم اندر کم بسته راست
بر سیانس کرمی بعه لازمست محیا بادا

خواست تا جان دهد و صبر نمی طاقت کفت
لیک بیاک دمی بعه لازمست محیا بادا

صاحبا خرده مکن قصه ما کوته کن
باد عاکو قدری بعه لازمست محیا بادا

ایضاً

مرغله دام سطر عنقا کوهر آدم
که سلیمان ملک ز دیو لعین کرفتاست مرغلم

دوی میوه از درخت بهشت آدم
هم از درخت عجز بدان جا خورد آنجا م

بدست دیو مبین ز عصیان ابلیس
بدست دیو دیگر آب مراد مرغلم شد م

قلاید مهنت طوق کردن کردن
جواهر سخنت عقد زن سلیمانیا م

جوز هضد ز عقد صفاهان کاندر
جوز مهر خال سحاب طوقی عام

جای حضرتی قطع ره جمع دل نخیز
حرم حرمت بعهد حواص حرام م

بدرد کهنه عادت تو درمان نه پسند
بغیر خون جراحی نه خرقه جوز حرام

خیال تیغ تو در ضمیر کاه رها
کدر کند مثل دیدن خون لعل مشام م

سپهر رشته ما عاجزان قصد خون
حدیث بحر ابر جمع در دهان حرام م

مرا بعضل الهی بدرد سنا هی
درست مدرسی ما ادویه ذکاوکا م

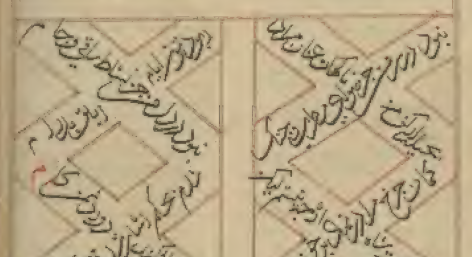

بیا کاه رفته تو انجا کردم
که هدیه فضل ایام و لعبها لا م

نه بر کمیت ره انام مفرشت اکام
نه بر کمیت ره انام مفرشت اکام

عنایتی که کردی در حق نیاز مندان
عنایتی که کردی در حق نیاز مندان

در بزم دیار ذی حرم جنبان ذی علم
که خود ز لعبه علم همچو کس حوالت بر لا م

ضروره تست بسی حرف کرده صاف
مرا چو نیست بعد الاداء حرمه سالم

زنجی غلام امروز چون نکست زنجیر
مرا نه قوت مرا هدکرد حرمه سالم

حدیث سلم و ام چکونم لعلیس شرط
نجی دهد ز کوهم که حرام بر دلم

عمارت سلطان همه ساخته خود نهم
نه بر امید عطای تو نهم زنهار م

و لیکن از پی ناز و راه عجز میکونم
که ای زمانه نیابد ست تو لا لا زمام

مرا ز دست عنایت جهان ملالت کرد
عنایتی تو نیابم ملالت و طی برا م

و لیکن از پی بیدانک تیغه چون کرد
مرا بعد ای معنی ز این اسیر خلاص م

کهربت شود آهن و م خاطرم از م
بدولت تو زمان زمان کردیم از نو م

مرا کرانش ذکر تو چون عزیز چکر
روا مدار که کارم چون دیگران خام

اکر چه هیچ ندارد ز دیدار چون تو
و لیکن از چه این همکدار نمی م

همیشه تا که بر افلاک بر بود نخوم
مدام تا که بر اوراج قایمند حسام

مبارک جزم بر ضمایر چون تو
مبارک جزم بر ضمایر چون تو

ایضاً

ای کمتر از تو جوانخیی در معرکه جاه
شمشیر ز همت تو قرار ز تو ثبات

ایضاً

خسرو عالم امین امیر علی — صورت رحمت علی علیم
ای ز مزن نامد حنه ناقه ات — وی ز مرقد بدر دولت ناقه ات
هم جنابت قوا مناره قرنها — هم جلالیت ناق ارفع جدها
بر حقوقیت مرتبها تقضیها — بر بسیارت منزلت تعظیها
در رحمت مجر بیان مسیح — در کفت قوت بیان کلیم
در زمانت زفته زایمان شان — ما در دو کار کشت عقیم
آتش خنجر ت چو شعله کشیا — ذره ع بحر آب کشت از بیم
هر دو کون همت ز خاک — با جرم لو هر ش با ما
حاتم طی ا کهینه غلام — صاحب ای ندا المینه نا م
خسرو ایمان ا ی دارد — سخر یست و ز ی ضعیف و نیم
ای ز ا غرب جنا ک ز — کر بشنید ا ک ش ا در نیم
کرده جشمن بنجه ا ی ک ا غ — کرد جشمن بنجه ای قد ا م
ایمان ز ان نمرد ش — دا ع کرد م بنا ز ا ر هیم
او چو مرد ا ی مرد ع کند ا ی ع — من چو ا ی ی بر نشسته مقیم

خرد نشست چو ا ع بر مرا — طوطیان ا خطا قیمت عظیم
چین بنظاره در مش کفتم — بار و ا ین مر ا ز ده نعا م
کفته کین کار کار خیا ر ست — کو مت عجی العظام و ی ر میم
کر ش نعمت علیت کبیر — بر ساند ز ذین عذا ب ا لیم
تا ز من ذوق ذره ا ی کرا د — ذا ز ا ل نقطه قا بل تقسیم
با د ا قسم سخا ف ش تعب — با د خط مت ا بع تو تعمیم

ایضاً

بی ی ذمان فصاحة ز مینه — سوال کرد ا ز عرض ذ کر عا ت
که بر خلاف نظا ح ا ذ ر ج بینم — که حشر علا ک حصر بر است
ز وال علم نظم است و ا ح ا ر ح — کمال د ا ه فصا است و ا ز
چه جا ا ست کو ا ه ی کر ا ر ع — ز بان تیغ کر ی ا ز ا ر
چه علا است که ا ز ا ر ا ک — تنعیم است مو ف ا ر ت
چه صا حیت ا ه ا ب ر ن ا ر — ز نفخ و ح ا ه ا ی ح ا ص ا ر
جوا ر ی ا ی خرد کا فتا ب ر ا ن ر — که ما ه ا ب ا ن ا خلق ا ست چه
حلا ا غ ع د ا ه ب ا ل ط ه ط ک — عبا ا ر ن محمد ن ر ی ا ن

ایضاً

ای ع ج ا ن ط ب ک ا ز ن ا ی ن ق ص — ز ا ه ب ر د ر ا ن ا ع ا م ن ق ش ن ا ند
ز ا ر ی ن ا ج ا ع ی ی د ا ر ی ا ر — ا ر ک ه ا ر ی ا ع ی ن ا ی ن ا ند
ب ا ز ا ز ا ب ی ن ع م ا ق ا ر ی ع ی ک — ز ا ی ن ع م ا ب ط ا ل ا ی ن ا ند
ک ر ی ر ا ح ا ل ا ن ک ا ر ا ی ن ا ی ا ب — ک ا ی ن ا ب غ ی ر ن ا ل ه ا ز ا ی ن ا ند
ا ی ن ب ا ر ع ی ش ر ک ا ع ن ا ب ر ع ن ت — ز ی ن ه ر ر ی ا ی ک ا ر ب ر ع ا ر ی ن ا ند
ب ا ر ی ک ه د م ق ل ه ز ا ر ا ز ع ر ر ی — د م ر ک ز ا ع ز ا ن ه ت ج ا ی ن ف ن ا ند
ر ا ن ا ه ا ی ا ر ص ر ا ر ی ا ر ج ا ن — ز ف ت ر ا ی ا ر ج ا ر ا ن ف ن ا ند
ن ر ع خ ر ا ر ر ر ظ ر ک ی ا ر ا ز — ع ا ا ب ص ا ی ا ع ع ر ی ن ا ند

ایضاً

ر ج ه ج ع ی ا ت ن ج ر ا ع ض ی ا — ک ر ا ز ک ر ن ت ر ا ن ا ه ر ا ن ر
ک ف ت ه ج ی ن ر ا ی ا ت ب ع ر ج — ا ک ا ر ی ا ل ا ت ک ر ی ن ر ا ک ر ا ی ا
ی ر ر ا ه ف ا ک ب ی ا ر ک خ ش — ک ر ا ی ر ا ب ط ا ب ز ه ر ر ا ن ر
ت ا ک ن ا ز ا ر ر ا ی ا ر خ ی ا ک ر ا ک ب — ا و ک ی ه ر ر ک ب ت ر ر ا ن ا

ایضاً

که در عهد او نصاری شاه جهان | نکرده کس زدین حریم گمان

ایضاً

ای شمع جمع و حرم خانه‌ای | جز بر در او نزده نا جبان پا بر جا
گنجایی نکردم خط‌ای خرفت | جبه مرحبا که چندین ناز بالا در دهد
مرا گر بت سخن از انتظار | جگر بر خرمن یک نیشه آبرو دهد
بیکر نازنین تو بیتاب فانعم | اگر نیست نرنجانم گر نجانم دهد

ایضاً

تا دهد زلف او مرا زینهار | آدمی را بدان نمی‌ضیع زنهار دهد
خوبرویی بخرد از جرم خوبان بیند | کاین خرد خرمن خوبان نه خرد خرمن کاه دهد

ایضاً

مرا جوانی کز بیاض خویش آیینه | هزار نامه نداد از درون شرم آیینه
نیشته در بیرون نوای خرم تر بیرون | خدای داند از بیرون بدان چه جوان آید

ایضاً

از صبا در حیرتم کز عالمت این هم طاق | هست طاق نه فلک یا این فضای طاق طاق
گر نظر دارم بخود گم گشته را نیابم | در دو ابروی تو جویم گم شده را یابم

شما قمری طوق در گردن آل | که هست شما بیدل و یار کردن
اگر هست وه تا در لب جو رسیده | وگر نیست تا جوی دیگر بیاز کردن

ایضاً

ای بر نگشته حسن تجلی ز مغز تو | عالم تمام جان شده خوبی مغز تو
در خط مزار ابنای زمان مانده باز | خط بنا من شکسته ز اعمال مغز تو
ای نرگس همه چشمی لطیف تر | در چشم من نشسته ز چشم حسیم تر
اهل صفا که لذت عشق تو می برند | زاغند و هش زان که جهان ابجاب تر
جز حسن عارضت همه هیچ است عارضی | جز حسن تو عرضه از عرضه عرضی تر
خوبی بدان که خوبی تو بنده‌ای حکمت | با تو هر آینه نتواند برابر تر
جسم جوان بدیده خط تو بدان ماند | ای طاهر تو کمال حسن بر خوبی تر
خالش نه نشسته بدان در کمال اوست | خالش عجایب خوبی من اوست تر
جان را چه حد بود که من نازم در خورت | جان عزیز تا نه جهان من نازد تر
کار آنچه از کمال تو کرد اندک زمان | نه هیچ میکند ز قرن تا قرنی دیر تر
در روزگار دولت عدالت می رصد | تا عنده ابد حرفه خوانند کم نه تر

حاکم سلطان رایند ز عجایب کرده‌ات | رایدان در ادراک حلوت طاقه انداز طاقت
سایه بر دولت مهر از آسمان بر دیبا زدیس | کز بهای بندگی کمتر ز احسان نیست طاقت
از نگاه کردن نگاه از نگاه نتوان کشید | از سر کردن کرده بر کشتن نتوان بست طاقت
تا غلامی حرم بارگاه او کیتاست | کرده از بندگان قبای بندگی هر دو عالم طاقت

ایضاً

زحل کرده شبیکاری جنای فلک | نیفزود نقصی منوط بدای فلک
قبای اطلس چرخ از چه یافت نقش و رنگ | نه جبه‌ای است که بخشی عطای فلک
بسر چه گه از دری بر آمد بدین صفا | نمی رسد بدین صفا عطای فلک
ز بس که بر سر کشت امیدها گهر | شنیده‌ام ز کرم‌ها ز دعای فلک
کبود گشت بشکبار کرده‌ای دوش | ز بس که همدم اشک ز دعای فلک
طفیل خاطر فلک نیم چه کار آیدم | جز این نبود هم حاصل کار ای فلک
ز بس که بیم بنان جوع کرد و خوف زیان | یقین شد که کمین است کیای فلک
کسی جز این نرسد از فلک فرو آیا | گمان بر خاک و در این است رای فلک
بهر مراد و سر کیر تر ز رای | دعا کنم که عنایت دعای فلک

ایضاً

ای صدر دولتی که بزرگان روزگار | کوتاه کرده از حد اطلس قبضه خضرت
جبه خرد بنده بشکر کردن کفیت | کرده کرد بنده ز شاخ هم زنار مرصعت
در فرش خاک بوسی تو ارض فیض بخشیت | بیرکشتم بنده عرض آسمان نوبتت
خیمه زد از قرآ کیوی خرگاه تو فلک | فلک کرد آه فلک بر بامیان مسندت
بارگاه بنده ز حضرت تو هم عرضه کرد | ابنا طیبی نمایند ز اعیان نعمتت
قرب جوار است شاه کان شرف گوهرا | طیبه سلمان بی کند ز گوهر اصلت
از بس جهان ز کرده تو کرده نام | بسته ام در ز کلک مشکین بر جریده نعمتت
با جبین حضرت خواهان تو راز حاجت | نرسیدی بی بوسم خاک آستانه تو راز حاجت
در ثنای حضرت چند جوان کرده عرض | نوبت بنده بی بر سد کان نوبت حضرتت
کوشه خواهم کز فرق تا کرم جرعه بود | جمله وقت بنده ام در دعای دولتت
علت بنده در ریاضت جسم جسم | ای بر ز ارزش مشتری تا ز حضرتت
گفته ام در ثنای خود ضعیف جسم جسم | جسم را بنده از درگاه کرد جسمتت

ایضاً

از قرار نشسته جبه نیز حواله دارد | بنده این ابر و جبه جبال خواهد داد

گوشهٔ خانه امروز در عاجزنوازی ما
کس خراب نشد تا کنار خانه خدا

فارغ مباش ای ملک از شعر من که هست
این نظم خوش چو فرش خواب اندر سرای ما

بیش از نصف در خانه مخلوق با سرشک آید بیرون
بعد از این هم در حرم جوش عبادت بر سر ما

بنده نازنده بر آن چهره حیران باشد
چیست تا نکند حسن تو احسان بما

لیک در دایم خط بندگی ما بر سر ما
که مرا وجه معیشت نبود جز ز عطای

ایضاً

دیگر نیست محبوس جهان مقرب شاه
اهل این بنده کجا شاه کجا ایوان کجا

زود یکرنگ شود دیو و پری با مسلمان را
که بخواهد از کرم هر چه بخواهد یابد

بنده بر حسب اشارت عالی کرد بنا
داشت حیران دل جهان نگارم شاه آید

و عمارت دولت است از دم عیسی آخر کار
زمزمهٔ خوان شاه بر روی هم آید

ایضاً

دیگر از حرم خبر رسید که فرض حج شما
هست در نصرت عزم بازگشا

بنده را خبر رسید که دیگر نیست
فرض بایدکه از مقام شما بازگردد

وجه این فرض کن که از سر عزم
کز بخواهد ز تو سلمان تنگ باز گردد

ایضاً

کز حبیب زیر دیوار آمدیم
منع نتوانند کرد اسلامیان شب خیز را

در فضیلت جشم با ابرو دار آمدیم
می نشینان را بروی و بوسه بر ساغر مجو

ایضاً

اصل کفایا صفت لطف تو افتاد
یار کرم طبع بنده لطیفت جشم کنم

گر در جشم نیست مجال تردم
لیک کسی حرف خواجه شرع نگفت جز نکو

بر ستم ام در دیده بعزم زیارت
سر و آب رکنی دیده ضعیفت جشم کنم

ایضاً

خسرو ایا شبی کنم عزم
بسر تخت خسرو بی سوگند

کز نگهم را می مواکب شاه
هست جز در دیده را نشانه کنند

جشم زخمی رسید نا کامم
در جشم زده باز اضافه کنند

خواستم قاکنم ز دیده دور
حز دم تیغ کز تخت تیز ملک

در ره دیده بی تو خون نریزد
دیده را بر یی تو نم نکند

ایضاً

یارب راهی از میان جان و دل بر کار کن
هر دم جانی بدو جان دگر ایثار کن

یا وجود ما بر احسان قادر فیاض کن
یا ز بخل ما منزه دیده و دل را کن

ای خدا در دیده ها جای گهر زندگی ده
گفته کار خود تو خود بهتر کنی کار کن

در جشم ناکامان حاست دارد خانه
تا کی و تا چند ای جشم جشمه خون بار کن

کز در ما حاجت عجز و نیاز آید بجا
زانکه جز ما هم کسی جشم بسوی او مدار

جشمهای ما ز بار داغ دل بر دوش ما
هر دم از بار دگر جشمی دگر بر کار کن

دولت یاران بیدار است بخت آموز ما
یارها عقد اخوت با سحر بیدار کن

ایضاً

ای جشمه جشم ما ز جهان صاف تر کجاست
در جشم ما بجز تو عزیزی دگر مباد

در جشم ما ز دیده عزیزان بجز تو نیست
دیگر کسی بجشم ما جز تو عزیز نیست

باغ و راغ ار بر تو جشم تعبه میخورد
دیده ما بر تو جشم تعبه بر دوش ما

گر بجشم کس از دیده ما خار خلد
خار خلد از دیده ما بر دوش ما

در جشم ما هوا خواه ما بجز تو کیست
از دیده ما بجز تو عزیزی دگر مباد

جشم ما بر تو خالی بر ایشان بر کس
گر هوا دار ما نیست تو هوا دار ما باش

زیرا که ما ز دیده عزیزان دگر نداریم
کاشنه دیده ما نیست از دیده ما بر مباد

شاها ابر کجی تو مولود جاه و داد
خواهم ز کارگاه ز جنبا بر حریر کان

جون هشت بلند و جون من فرخ زن
حون رفت جوانی و چو حکم تو بر آن

کاست ابر نکان و علیحی غم بد روزگار
تو کام محن یاب و من بناز کامران

ایضاً

رای رمیده ای که شه مولد خطر
با تو همین کسته هم عنان باشد

با سه مولد بسیار کرکوب
که مرا بر ابر ان بران باشد

هر بکجا نفخ در حمار شاه آید
تیغ تو تیز زبان باشد

خسرو اخوا مسم ز شهر ابی
که مهر تو کار بر ان باشد

که مهر تو کار بر ان کرد
کرد بای تو در میان باشد

یار تو بخی که رام اقبالت
از مقیمان آسمان باشد

ایضاً

ای ستاره سعادتی که کبش مهر تو
عبار فتنه ظلم از مهر ای جهان کشاده

فلک نظام تو تا خط بداد در عالم
زمانه جز تو کسی را بیاد گاه نخواهد

عبار دامن قدر تو بر حرج کبری
کجی که همت تو بر اهل جهان افشانده

بحواه خواست که ماند بحالش تو نیز
بسی بلاد ز بر ای اشتیاق جهان تاخته

شها کمیت عمر آمد بکام بر ز دیاد
عنان عزم مرکبان ز دست مده مشتاب

بزرد بیاشش جز خاک از ان کرد
جز ابخوله در فاد و بس هم چیز نماند

مرکبیم دارد که تو بر کبشت مرا
بلاست با خرجی جو فلم که توان راند

و کر نه در سبی خواهد ان کسان ضعیف
میان کرن بماند این منزل مرد نماند

ایضاً

اکر هزار کنه جاکر بی کند بنود
جنان بزرک که اندر کخر عمر مرد

مناد کان عمر کرد شمار کرفته
کرفته نیست از ان جمع جز کی بر همه دو

ایضاً

طریق فسحت مبارز بان کرفته
که سایه بر سر کان بی همسکن فکنده

نزاع است بخورشید در سر دران
که رحیق کس و خراج عیار طرز کماد

دریا با بر کهر بار فرشان لفتن
که بر بنا مرغاه از دعا بر لطف بیا

دلا کرنه دانستی مرا هر ان بی خرج
زهی بخشنده خورشید بر ان آسمان مقدار

کنه داد از عریضه خوش حاجتی
زیا مرکاه سعادت کزیده اند جوار

تو افتتاح و ایشان جرعه در خرقه
ز حالشان نظر حمت دریغ مدار

ایضاً

یا صاحب قرانی که ابر در بار
بما بمای کی ز دست همکان عالم کرست

ای مرکبا که کجی ز دوی فتح بین ز دست
که بست فتح بر رخ بسیار کنو توست

حز ابر کا فاضی بذاع قدم تو
عجا ز دیده ز دفتن بین بیا بی مستمند

کجی که در زدن خشین تا بن شست
سر جار سای بیا بی بعزم سلمان کست

ز دل ز دانه ز دا ز طلعت مردمان مردم
مرا بدان نوحی که خوش ز دانه ز دست

ز دیده کا ز دفتن بین ز دیده مز جست
نجی دهد ز دین بین ز دیده مز جست

زیده بی هزار ز دانه خطیه کبیر ب
شمار حرف ز دم حرف خطیه صد ز دست

ایضاً

بار کاها بزرکان در کهه ز دان
هر بار ز دهر جشن جز دان بجا بار ز دند

جمد ز دند خواستم کجی با بی بار ز دم
ابخشین مرا خواند ز دند اخر جز ز دند

ایضاً

شاها بیش مدح تو تیاق هر ز دست
ز دانها که ز دسر سوز دان ز دنده ز دست

جرم کواکبه ز دلک ز دند مخست
بر شکل هفت مشتری ز دند بر ز دند

حسنو سر حریف تو ز دن ز دست بیشتر
جیزی که در میان ز دبه بخیر ز دان

شاها بیان حال مضطر بخ کنم
ز دین جامه خانه ز دمرغ حرم ز دان

در آتشم چو زر از درد سان قلب در زرد
زیرا که همه از من غمدوم بیزارند
زیرا که تو آن نفسی بی زغم یارانی
برای تلخی چشم حسود زیبا رو
کنم نحوست چو خرم ز رنگ چهره گلنارند
عزیز مصر چو خرم تو امیر کبیر
در این دیار ز اخوان چو اکثر بیدارند

ایضاً

ای دیده ز دیدار کرا عشق تو بینا
کز عشق تو بر دیده دلم یکسان بیناید
قدم همه تن تارک آزادی سپرد
چندین طاعت تو کردن کار دون شاید
در زندان فاقه زار همی ندارد یارم
که زندان و بند همه شمشیر بخون آلا باید
مرحبا بحال زار تو کردار چو
گفت تا خواجه در بند باشد بر جور باید
در خلا از درد سر بیمار چو نالد طبیب
گفت بر دوا نه رسد درد تو نمی یابد
صاحبدلی بخلق نکوتر ز معاویه است
که همان هر نفسی حادثه نمی نالد
تو دل لطفی و صفا با کل از لب ریزی
چه عجب باشد اگر با تو دلم یکرنگ باشد
که کرشمه تو دل و کاهلان کبر شیر
که ز بیم تو دل و کاهلان ز شیر نالد
تا بیاده بتو دلبر نکهرد عالم
تا بوصف تو نشوید دهن نغمه نیالد
اگر از کسر نفس زیادت چه عجب
مسیحی غمزه خوبان ز خدا فرزند نیالد

موکب عزم همایون تو بر نصرت
قصد در عرصه کافر شکن اکراد نمایند
بر جهان سایه فتح است تا این دایره
تا بجهان سایه فتح است عدالت نمی آیند

ایضاً

ای عزیزی که فریدم ز غم هجرانها
خازن گنج معانی ملک سخنرانها
در ریاضی کاندر و ناطق کرم طوطی است
ناطقان افتد و در ماند ز طوطی وارها
یک سر کلک عنبر شمر ز بیان تو عنبر
تا بدستار سر و بازار ریاض عنبر
هر یکی زیبا دیبا نیوی چو حمزه بیرون
تا بکی باشد بخش حسرت و اندوه چنین
منحوان تیر را کو طاقت طاق نشانها
هان نجنبانید عنبر بر شاخ شکوفه

ایضاً

می خرید خزینه کار دلکش مفتاح
زوال نقد جمال عزیز عهد رسالت
دیبی و سیاوشی در این باب بسیار
نکردن حاصل عاطل ز بای کوشالت

ایضاً

شما که بر طرف باغ فیض عشق بر سبزه
گهی بر طرف نهال درم نمی رسید
عنفوان تروتازه گل خندان ز خار آلت
نمی رسید ز دیدار دیبی نمی رسید

ایضاً

ای ز یاد مستغنی احوال ما مه
بر شما احوال ما پوشیده نیست
بر تو جوی بر شده بر تو نیست
بنده را هیچ از شما پوشیده نیست

ایضاً

خسرو ما بیان اصفا
کار بر منتی روان میکرد
هر چه از نعام بارد مسلم
می دهد هم قرار می کردند
چه امسال بهمه حال دیبی
جاد ما شد بار می کردند

ایضاً

جز تو کس را بخم چرخ سرین
که از او نور دهد ماه بدل سیمین
کنج از زور طرب رقص چو بر زاغان
در سر باده ترک فال کرا فتد سرین

ایضاً

ای دیده که از خدا همه رنج
روی بحر تو تازه میخواهم
تا با کنون نخواسته چیزی
از تو اکنون همه می خواهم

ایضاً

جشن و جام و نرد و شطرنج و شراب و عود و رود
از برای تا بسر عمر عزیز ما رسد
تا خیال عشق تو بر دیده ما نقش بست
از نیند تا تو نظر از ما استغفار تست

همایون سرای سپاه خسروست ... قوای روز و شب همه در زیر فرمان اوست
مخالف بدرست کار در عالمی ... وداد او استعداد او فزون از شمار است
اما به پیش مردم این حرف کوچک ... مرد بزرگ او را حاضر و ناظر نمی‌داند
از هر چه هست و نیست بدل فکر کرده ام ... آسان ترین عقیده ام این را جایز است
یارای خود ندارم اگر در نفاق من ... جبار او ندارد حاضر و ناظر نمی‌داند
یک قاعده در این جا بخوان از ادای خاص ... وین دان که این مقاله طبیعی بدان است

ایضاً

بهر استقبال شاه از لذت سر کردم قدم ... خود را مست قادر دیدم که با صد بر زدم
در دو عالم کشته از لیلای طالع گردم ... منزل در دیار بی‌کسی دادم در سر خوش دادم

ایضاً

بقدر همتم کردست بوسی ... فلک در زیر پایم بسته بوسی
اگر بر فرق کامم بار دادی ... زمین از جرعه‌ات سرمست بودی
بتوفیق نشینی گر بمیرم ... بقدر ذره‌ام همت بودی

ایضاً

لیاکار دیار اعتباری ندارد ... برنشاه در اشکاری ندارد

زهی خاکی که سرمایه ز انوار تو دارد ... کاشکی صد سایه از انوار کاوس و قباد
صبا بر دیده‌ها گر سرمه‌ها دارد ... از این ساز و برگ بر باد کوبان بر فلک سر می‌زند
خرم از استقبال گردم گر شبی آید ... گر هم گردد بوده این هم بسی بود و نبود
ملک می‌گوید که خاک پای جانان ... بر سر من نامست در سایه‌ی او می‌روم

ایضاً

ای سر افراز نشین گر نه ز اندازه خویش ... بغلامی ذره‌ای قیصر و خاقان نرسد
هوس آنم نرسد خاطر جانان دارد ... هر نسیمی که ز اطراف مکانت آرد
از مسی زر نتوان کرد ز دیوانگی است ... نقد را از سر زانو ز بسان نرسد
ای مسیحا تو که از جرعه‌ی ما بی‌خبری ... دیگ بسالگه در حمد خوار کان نرسد
بی‌گناهان اگر رحمت دیدار کنند ... حضرت را گنه از کس دو جهان نرسد
ای هم از هم بدر انداز و فنا شو خود را ... بعیی از خود اگر خضر از آن نرسد
در غم عشق بجان از همه مردم بیزار ... ای خوشا دل که بجز درد تو درمان نرسد
غصه خواست دل ما را که کند کار تمام ... فلک از صفحه‌ات از سر ما خواست نرسد
در دل اهل ریا نیز بمی‌گاهی نیست ... آفت می‌باید تا از عالم ریا نرسد
زاهد خام کجا این حرف تواند دریافت ... در دل فرهاد نفوذ از سر دانا نرسد

بیکران با محاکمت برامد با نشش ... خوشا وقت ایشان و نوای تازه‌ای

ایضاً

بموس مملکت جرانیوا ... بعدل از دین هر کرا یاری نمود
که ایجاب خلیفه در بغداد ... بهشا نداد کار دنیا را

ایضاً

بگرشاه خواست کز جانم استقبال ... لیکن از بهار بی‌جانم بغایت خرسند است
جز دل جانان نیم چیزی مرا بخشند ... حال جان هم بر مناجه‌ات در خرسند است
منتها این را که بر موم ظلم ابسکندر ... شاه بازاری ما تخت سلیمان تازه است

ایضاً

ای ز جرعه آیاد از خمت دلی خوش ... بوی جرعه آیاد از خمت دلی خوش
از زه را شیخی ندارد چون من شاعر ... خاطر ما جمع و جوی از همه بازی ز زاد
گر جهان از بهر ما عاجز شد ار گو باش ... تو چو جم هم خوش بزی هم خوش بمیر ای مرد

ایضاً

مرحبا ای جوان مرد کریم ... کرم است بزرگان کرم را نازند
بر چو حکم قضا است جرم خدا ... تا ز یاد ابد نرفت سپاس نرود از یاد

در بساط صفا بیاد ... کز در میکده کم نیاز خاست

ایضاً

بحق المعرفه هر کس ندارد کار با کارش ... عنش را نیز بیکار نیاز بیکار می‌سازد
بسر کاری کار ما میسر نیست ... سر ما بخشی بسر کاری ما می‌سازد
غلام همت آنم که زیر گردون ... بهر دو عالم گردن فراز می‌سازد

ایضاً

یا لمان حقیقت ز من بپرسیدی ... الا ای مرد ظاهر بین که گفتی
ز من ز خجلت این نیز نتوان گفتن ... عجب خجلت شیخی بدین بزرگی
مدار این خجلت و شرم و حیا را ... تو بی‌مقصود کی ز حرمان رهانی
تو این دریا که جوی بی‌ز عجبی ... ز خود غرقه نمی‌آید که گویی
نگر تا تو از من خجلت از چه خواهی ... ز خود کز بهر تو هست خجلت

ایضاً

بناه زمره ارباب دین و شیعت ... محیط دین و دولت سپهر جاه و جلال
رضیه خلفه بانوی دوران خاتون ... خدیو ملک جهان عزت و ملک حاکم
خدایگانا بادا بجی که بنده سلمان ... جهان تست ز جهان مملکت بدو فرمان

سر هفته نالد ز سرما و درد — بجز تو دلم خاطر آزار نیست
هزار بار بجزم درة گر بستم — دلیکنم ز سر عهد عجز
یارا تا نکنی حمایت کاره من — شدست ز صرصر بترم صورت حال
همیشه تا بود اقبال مملکت یار — در قبله ملک و مقبل اقبال

ایضاً

یارب مناها ز عمر خویش مرا — تی حضور سماجه فزاید راست
از رحمان بخیبت و بخور — مناه را جز در علیه فزاید راست
منم دعا خود بساده می گفتم — گفتن ایجا بیاجه فزاید راست
همچنان جوتر حضرتش — بود ز ایجا مرا فزاید راست

ایضاً

میر سعود بیرکست مازن — صحبت اطفال لعب می بارد
قدری و دیی عجب دارد — که بادت تیز و دیر نشمارد
هرکجا او قدم زند یارم — زادی از طرف بیرد بارد
شاه کو کیه شاهبازی کو — از رحمان صد دعا یقی خواهد
حکایتی درد دارد از رحمان حال — بود دلایل یکدگر امر عاجز ما

نماید هر شب خوابرا بخواب — که باران گر این راه بیرون است

ایضاً

می رسید ز می نمایی زاده را — تا بخوری زنها زاد من
زحمتم بسیار دارد و من زمان — رحمتی فرمان بخوری بتوخوبیت

ایضاً

خواجه را قوت ازی کرد — خواجه را قوت از عطا دان نیست
دلبدرست دلایق قوتش — ایکنن یا زکست جندان نیست

ایضاً

نفس من از کرم جهان بخش است — جاکرم خوی خوش خوی من کرد بود
گر جهان از بادان دهد — گر نبود در ما عینه خشک ابر

ایضاً

یکی نفعو زدار از رحمت نیست — گر جهان بیش مهم که از رحمت
خار کرما در رکابرک حرامست — زاجه از زاد کند هیچ خجیست

ایضاً

خورد بوزاغ دیار جهم بسیار — دلا جهی مهمان از زمان مرد رحمت

ایضاً

دنیا جهان خجیه نخوش خاست — ترا از جنین خجیه نمکن شست
بود کس فراخ درگه با خوان — خدایی جهانرا جهان تنگ نیست

ایضاً

یارب این قوم بجز دم سرد جهانرا دریابان — که بدم سرد خود این قوم بجز جهانرا
خیر قوم همه زان خواجه علا کان راست — که ادا اهل خدا باشد راجی غم زمان
گر کسی در سر کلش نکرد فی یکدم — تو کرا نشمی هم از کست کی این نیز عزیز
گر بقدر و بخرد جز بتو زدا کرا است — بدا زانست که بر مملکتش نیز بزمان
دون نمیگفت مرتبی که فلانی امروز — خواجه فرمود تو مرد کرد عزیز
بس خواجه که هست درست فراخی نیم — تا سر خواجه از ایجا بفروتی نزمان

ایضاً

مشنیدم که میگفت سوزنی بشیم — که احوال حاجت است در اضطراب
بجه مزدش خوانیا جنین دیده ام — که سبابی در آمد ز کوه زراب
عمادالدین حاجی و بالا نهاس — می بزدان و میرکن یکسر خواب
یکی از جنیان مشهر این سخن — نحاجی رسانید و دادش جواب

ایضاً

تا بر مجلس کرد نشستم زاجی ام — بر سر بر بسمت و در پاش مسجد

ایضاً

تو کرا نیز بر حاجی حجی — زین دو بالا تر نیز کرد آدم زاند
این دو زیبا قوی بحالی و حاجا — راستی بیا کو بجنگ آدم زاند

ایضاً

وجیه الدین محمد بن ابراهیم — که در فرق خلق حمد الدین ترکست کفیل
کشاده است زدست تو در جود جهان — جناح جثه مرا زم زیبای اسمعیل
سوار دولت و صاحب کمال از دو سبب — زدود کرد سیاه سحاب ابر صدف میل
بسان قطعه بارانی و قطعه منظم — که بود بر کرم بحر ناقص تفضیل
بحق ترش فرستادم و عطا خواهم — نیافتم که بعیش منش عطا خواهیل
نیاز بردم بر اوزده ضمیر جهی — اگر چه هست الا آن بزرگ اندر نیل
بزرگوار تو زیرا که بازدار مدام — کمند دولت بگردن ز اجه خواجه بگیل
ترا که در همه جایی سعادتست رفیق — بر عزیز که خدایی خدایی تو یار

ایضاً

هدایا غرض دولت وجیه الدین و دین — که با ضمیر تو خرسند و اصابتی

هلال خواند دولت را مدت زمانک لاف کشیدن
بجهد خلقت اگر نادرم زدل زانرو
زبد مباش اگر اف ترا مرنج کابن
اگر حیات دهی جمله ابر و باش را
زبانت از ثنی عدل او خموش چنانست
اگر عنایت یونست اسمان گردد
درو نزد کاو کی محمد است و مسند قدرش
باسمان درو اختر اذ همرهی ابد اهرمن
درو نزد مصاف که از خون کشند گرد
درو نزد مقام که بر دارد کار علم افضل
ز سند بخطا ر اگر خود بر بری
بخاصیت تو اند ابر بر کاه
جو عنایت ترا شوی کار غلام بیت
حرف دولت سزد ت مهر جهان جوان

ایضاً

دو اگر نام قرمش را سر انبوی
حقیقتست که بی آب و نان بتوان
کدام ابر بهر دو کرم جهان بتوان
میان شان بس این چند کاه و جو
بلی ز قیمت هندو کم و گران بتوان
بهیم رویش از دست او نشان بتوان
بجز کرش فرو ماند مهربان بتوان
کند ز طعنه اگر قطعه ان بتوان
بعیز بانه تو فتح را عصا بتوان
کره از سر کلک کرم کشا بتوان
اگر عنایت ترا یم نزد رضا بتوان
اگر حمایت تو یار کهربا بتوان
ترا جو نیست عنایت خضیر یابتوان
جهان ز ابر کهر باره بر شما بتوان

ایضاً

بیا ساقیا مجلس خسروی
بیا لاله ای از عنبرین صبوحی
بر اطراف دشت ابر جوی آکند
باده سالخوردی جو یاقوت
بسا طلعتی سند رس عنبرین
بمیخانه مرزین نخوردن ترسید
بمفاشه معاقش شاه یاسمن
بعارض عوارض کل و یاسمن
ز خرلیه سحرگاه کار خاسته
بصد رونق جو در ایبار آسته

سنن رایت جوی کستره مهراد
جو در دشت زرین بساط ارغوان
همنشاه سراطان اوان ایزد
بر کس بندد جام جمشید را شاه
قران زمین جهان خطا
مان معنی فارک و مستقیم
جو نوروز اسا عز شاه بن
بر کاس فلک ایزد جز جلم
جهنی ز تاک ان ابر بر عنبر خوا
خزست و جاودان و بی زوال و تعالی

ایضاً

لو بهار حضرت جو فرخنده بساط
از لفظ و عاده که جز کرد محترمت

ایضاً

از تاک مسعود ان ساحوران
و بهمان که ملازمان مسبر ناسا

معذور دار اگر بقیام عذر خواستم
ترسم کہ گر قدم بنہم شرمسار شوم
چندان بشعر نام بدی بر نیاکنون
کز کردہ گشتہ در خور دانش تقرر شوم

ایضاً

بسال شصت و دو ہشتاد بیش گشت خراب
بابت خطہ اردن زدا کہ خاک بر آب
در این خراب دو صد بغداد آید بہ بدست
کہ کردہ است خرابش بہ خانہ خراب

ایضاً

خراسان حسین علی کہ از آب و خاک
ز دانش در و دانش صد باب دگر
بخواہد دیدہ کاران افتادہ از دست
کہ ہندو دیدہ کاران افتادہ از دست

ایضاً

ز ہجر شہر ہرات مضرب دہلی چنان
در این خرابی حسن انتظار کی نفزاید
دری کہ کون و مکان است تا بہ بر دوست
بزودی از دی سوی حسن منتظم گردد
کہ شہر محکم و بنیاد است تا بہ بر دوست
ز عین بخشش این خانہ بر دلم در باز

ایضاً

طایر نامہ رسان تا کہ رہ بر
نامہ دوستی سلمان بہ سلمان آرد
سحری بیک نسیم اعدا دل خاک آرد
مردم چشم مرا تحفہ بہ اخوان آرد

بالیا از زر اگر بالہ محمود بود
مژدہ مرحمت و بخشش احسان آرد
ایں بشارت خلق را نامزد عنوان آرد
ماہ و جوزا حشم و بیدق ایوان آرد
دایرہ دار ہوا از عبر مفرط آرد
محصر تا بلب چشمہ حیوان آرد
از زمین بیخ بود خرد بجز کردہ بر
کہ ز بعض خرد ایں نکتہ بدان نتوان برد
حق گزارد و بجی تحفہ زند بجایی
کز ولایت بہ ولایت در و دینار آرد
ایں خجستہ دیدہ بزرگی بود اندر قونیہ
طوف فرمایہ در کرنہ کیوان آرد
بلدی ہست کہ بوسہ طرف کسری دہد
بس سکستہ کہ بہ ہر طاق ایوان آرد
خیز و رخت تو کہ کار خانہ کانیان کہ
ایں سبا ابتر و زرد و بہ جہان آرد
ہر صبایی کہ بصوب چمن آرد روئے
کز دل از نشر دلاکش بصفا خانہ ہمی جان آرد
کوہ اگر ریگ شد از زور صفیر جوسیم
از زمرد رہ و کوہ کشانش بہ بیابان آرد
بست ہا کہ است بر ایوان فوقیہ زایبہ
روی در ہا کہ در دولت سلطان آرد
ایں بر جی نظر از نزہ بر دریا بافت
افتاب جہان از سایہ بزرگ آرد
زور را بیتوان از نہ بہ زور خواہا
کوی خرسند فلک در خم چوگان آرد
حلقہ در کرنہ بیا بوس تو جوہا
تاج بر سر ز پی بوسگہ تو خاقان آرد
بلکہ فرمایہ ملک زور بغایت کہ ترا
آسمان از پی جمعیت دل بر زان آرد

ایضاً

کدام بیدل سیار کز دیم رجای مرا
بر از بخشش حمیدل اسمان مقدار
بسان ز خاک و زمین بر کہ کہ ایستادہ
کہ چرخ را ہمہ بر قصد ایستادہ طلاء
کجی کہ نام تو در دست نکتہ عزیز
بغیر از آنکہ بغایت ستادہ بیشتر خواہد
بدان خدا کہ ترا از عدم بقدرت خویش
بیافرید و بہ ہر دو جہان گرامی کرد
بحق آنکہ کوین قول ز خود ولیعہد ہمہ ملوک
ہزار بار ز دنیا شدہ است بر دیدہ
ز بخت و بخش تو حالت ملک را بامید
ز کدام کہ ترا بیش تر بدست حدیث
بذکر خلقت و خلقت حسن و اقبال
بشکر لطف تو ایجاد عالمین قیام
نکردم سر کہ ز دانا قرا ز نادانی
ندیدم ہیچ عطا تر تو استادہ کنار
ہزار نکتہ کہ در ذہن ہر حریف بتاند
نمانده ہیچ عقلا با سر ایں کہ نکتہ نداند
بدرد جا ہمہ آرزو ہم ز دیدہ
کسند ہیچ نیرد ہم ز در سر کار
بیمن عمر تو بوسد زمان عمر ز قدم
سپہر ز بخت تو دارد ہم ز دیدہ و خمار
من آنکسم کہ ندارد جز تو مسکن مسکوں
جریدہ ہای سیاہ و سپید ایام و لیل و نہار
بحق آنکہ در دم کہ ز دیدہ ہای سیاہ
ہمیشہ نزد دل قول ایچ ہا
بجوار بخت عظیم و حرم ایزد و اسرار

ولی تو نعم از اطوار شاہ بی تیمار
کہ کہ ایچ دہدم بر ضمیر خویش قرار
دوم آنچہ ز من بندگان مخلص طلب
مرا با سر غلامی ایچ در دل بیشمار
از ایں دو رہ بخت خویش بنمایی رضا
کہ دارد ایں بندہ طبع رہ ز کار
تو پادشاہ جہانی و در جہان نیست
کہ با گدای ز ما ایچ دہد کار خویش را

ایضاً

ایچ سخت ایچ کہ ایں حرف ہمہ ورد لبم
طایر نامہ ز زیر بہ زیر شد با ب کرد
طبیب بار کہ از جوہر جہل افتادہ
از خرد ز دی کہ بہ ہر ز دہ ایچ ہا ز کرد
کز خجالت ز پی طاعت نہ زم سر بسجود
طارم چرخ ز افعال کہ بر افلاک ہمی
دست تو با خود ما ایچ ہا ز کرد
دامن خویش ہمہ کار ز افعال ہا ز کرد
ہمہ ز الفی ز دو ز دیدہ بہ ز قعر گہ
خواست ز افعال حق ز دیدہ ہا ز کرد
تیر ز میدان کہ ز خجالت ہمہ ز دیدہ
ایچ کہ ز دیدہ ہا ز کرد
ہر کہ ز دیدہ حق و حرمت بس نہ ز دیدہ
لا بہ ایچ ہا ز کرد
ز ایچ ہا ز کہ ز دیدہ ہا ز کرد
ز ایچ ہا ز کہ ز دیدہ ہا ز کرد
فیض ز دیدہ ہا ز کرد
ز ایچ ہا ز کہ ز دیدہ ہا ز کرد
بار ہا ایچ کہ ز دیدہ ہا ز کرد
ز ایچ ہا ز کہ ز دیدہ ہا ز کرد

حدائق را دم عجب و ز نعمان و حدائق
شرم دارم چنان بر حضرت احوال کنم
بر سر ان در نشست یاری من قرض و فرض
جون غوام است حال این بخیر بقال کنم
برادر قرض و عهد هلا دیدار کنم
دولت توفیق شاه از دی و دام دیدار کنم
بوی مقصود بر آرد دست و کار ما ساخته
در ادا قرض دی و دام از نه بعد از کنم
کعبه را آن خانه از رکاه کردند قدر است
خواستم زین بس عزیم کعبه را کار کنم
مرغ جانم تا تو این سایه بیدست اندر است
دوی ای عزم در رکاهش دار کنم
داشتم عزم سفر جهت حله بیرون جهان
تا بجای آید ماه خرید دم بانتظار کنم
حاجتی هست مرا دارم خواهد روا
جون دعا کوی تو در قبله الزام کنم
التفاتی کن که دارد ای ذرد فرمان تو
میرتوان الله را دل با خبر مالک کنم
روز حشر مرا ز حساب ار که عفو نیست
کز نیا عزم شفاعت بر پیمبر کنم

ایضاً

بدر ما حاکم از التفاتی تو معزول شد
بیجه این معزولی تا از تو معزول شد
نرسد از غیر مرا کار بالتفات تو جیم
که نظر با ای عنایت کند یا نعوذ بالله
خوش بخت آن نوخط خرم تو که ملک ابد حرمت
بعد از آن ما حرم زیاد سلم و ما کرم باد
شام را از بوی مشکین تو صبحی نو صبحدم
نیم روز از کرشمه چشم شام غریبان

روز شب کاشانه ما را نباد روی کاهش
در سرای خویش ما بخت عزیز کاوه باد
بر در ما بر شجه ما خرد ما بر سر جمشید و کیقباد
گر تو نوای کیقباد ما بعد از این مستور باد
این بنا ها از اساس خضر تو کرد کاهیم
زحمت خشت است تا به بنا را معمور باد
پیر ما در خلوتی دارد که در کاهش مباد
جان ما بیند تو در خلوت کاهش مباد
بستر ما بیدها در دست ما عاجز ما
عمر ما عاجز ما این بنا را بخور باد
در سرای ما بنا خلق جهان آسوده باد
این بنا را تا بنا خلق جهان معمور باد

ایضاً

ای خرابات تو کاشانه اهل دل
وی جهان خلق تو پیمانه اهل دل
مکتب عزت بیاموخت ز خیر تو جهان
کوی حالی را مکن جز جای عزت اهل دل
همت آمد کار بنای را نمانده التفات
هر کسی بی بعد ازین در بنای خود کند
در کنج همت و شکیبا را بنا این نقل
مقبل جاوید باد آن را که این منزل بنا
با سر زلف تو کردن سیه روز جمع
هر سر سیمین ترا بخم و زلف اهل دل
صاحب الدار بخشد الانعام الوافر
اسمان بر مسند عالی بنا کند
گر ز هستی دم از آن زلف دلبر
تا بود اندر جهان از بنا کند
جاودان بنا بنده باد ناصر دین
این خرابات ابد آبی حزین بنا کند

ایضاً

بهر اهل دل ای بت نازنین غم
مرا بخش تو بنا که شکین کنی
ندارم بیش هم امید من بیش
گر بیش ز بی کرم کنی
مرا چیم که بندم بر تو خشت کمر
بدان تا من ما کام شیرین کنی
من تو کرد ندارم بیش هر فرد
بدان تا من ما تاج ز زین کنی
گر خانه ندارم را جوابی ز خویش
بخشت ز در و خرقه تو بین کنی
بخواهم بر تو بیش گر من خاک
گر طوق ز از حضور و بین کنی
نجی از دم لا من تیغم بدان
که در را حرم خشت بالین کنی

ایضاً

ما مرید این کوی خمار نیم
سر بسجده قرین نمی آرم
زانه در را حرم معین جز ک
دامن از جنگ بر نمی دارم
ما لک را حله همسایه جانیم
محرم بزم ما اسرار نیم
ما بیوای ریا مشغول نیم
وز پی جاه و ز پی عار نیم
جان بیازار در تلف کردم
مفلس این شکسته بازار نیم
ساغری که نشوش از عشقت
با هر دو جهان خمار نیم

یار جانیم و حقه سر ماست
کار ما نیز راست و با راست کار نیم
ساقیا از خمار می میزم
شربتی ده بما که بیمار نیم
بوسه ده بما که فقط بلیت
جان خود جوز مال ما بسیار نیم

از اهل ناز از جفا و ما را جفا
ما و در جفا کشان آشنا

با خیال تو جنس می راه نیم
وز جمال تو نفس سیر نخواهیم
از صفات تو جمال می بینیم
در جمال صفات حیران نیم
همه را از دهان تو کام بود
ما نیا حلاوت جشم را نیم
با خیال تو را جو جشن آباد
بر سر جشم خویش منشانیم
جان خود را عزیز می دانیم
گر ترا جای کرد در جانیم
ساقیا ساغرست قبله ما
حیز ما قبله را بگردانیم
صوفیا حرف صفا می نگذار
بر تو و شرع کز ما نیم
رند خمار ابرو و زلف تو دیم
بر زبان ذکر دوست می رانیم
نیست کفر و ریا که کند بما
ما کی کافر از مسلمانیم
با صلاح و وفای ما باری
از اهل ناز جفا کار ما دل

زاهد ایراد زجاد و از رجا
ماه و در رجز کسان ثانی سرود

یحی و شاهد است رغبت ما — زاهد ایراد زجاد و از رجا
زاهد ایراد زجاد و از رجا — که در این شهر است صحبت ما
زاهد ایراد زجاد و از رجا — آن پریزاد در حمایت ما
زاهد ایراد زجاد و از رجا — در نیابد بحکم قسمت ما
زاهد ایراد زجاد و از رجا — ره ندارد بکنج خلوت ما
زاهد ایراد زجاد و از رجا — وه چه خوش نغمه است زمزمه ما
زاهد ایراد زجاد و از رجا — چه خبر هست از اندرون ما
زاهد ایراد زجاد و از رجا — دور از کشور وفا بیسا ما

زاهد ایراد زجاد و از رجا
ماه و در رجز کسان ثانی سرود

سرم از عشق تو بلند است — دلم از مهر تو بزرگ است
رویم از دولت تو نور گرفت — سرم از بخت تو بلند است
جام صهبا دهد مرا هر دم — لب ما گرم جام صهبا است

زاهد ایراد زجاد و از رجا
ماه و در رجز کسان ثانی سرود

رویت تو زیاد لاکستانست — موی تو ماه لاشستانست
قامت تو زیاد سرو تعلیم — زلف تو سر تا بپای دستانست
دلبرا گر هست جسم تو نحیف — جعد تو هفتاد من ستانست
عشق تو زیست با تو امروز — لاله اندر میان گلستانست
گلستان تو از همه خوبی — بهر از صد هزار بستانست
دل نثارت کردم و تنجلم — رحم بر جان تنگدستانست
هر که بیمار دل شکسته تست — حال او حال تندرستانست
گل ما را سرشته اند ما شیخ — خاک ما کوی تو ز خستانست
عشق روی تو زاد و بستانست — که خرد طعمه این دو دستانست
عاشقان از خمار بر سر خار — زاهدان گاو خرمن پرستانست

ایضاً زاهد ایراد زجاد و از رجا
ماه و در رجز کسان ثانی سرود

زاهد ایراد زجاد و از رجا — که نبیند خانه راه بتخانه
تا مسیحی قرعه نامد از دیرش — بار هیچ رهبون بیا سانه
بیقین واعظان در گفتار — باده بیمارش باده بیمانه
تا بتقدیم در بهشت آمد روز — زاهد ایراد زجاد و از رجا
هر دو عشقیم و صحبت ما را — روحانان در گریبانه با بینند
نفسی چند ماند مرا — که بدم می روشنای ایناند
بیش از ما بر ایوان ما در خاک — خیز جام و قدح نمی سایند
تو بمیرانی فلک صوفیان ظاهر — وعظ گویند و مجلس آرایناند
می بر ستان تا که در رستخیز — سر فرازند و پای بر جا ایند
خود بتو چیزی که زاهد ایراد زجاد — من گرفتم که می روپیناند

زاهد ایراد زجاد و از رجا
ماه و در رجز کسان ثانی سرود

یار تا گه نمود روی بمن — هوش از جانبود و جان از تن
هر زمان از دیدار دوست ترم دیدم — که بینند هرگز آن دشمن

از کمند تو سر پیچ بجستم — جون کنم جون فدای در کردند
دست در دامن ارادم جو زدند — بر فقیران بخایان دادم
مژده این در ما نیستش اندیشه — دل و جان عاشق اندر سر این کار کنند
مسلمانان حنین از بغض لا — جوش کنم جوش فدای در کردند
ساقیا ما بخاندم در دل — خیز از خاک جام کن زرین
دل در حرم خانه ز بخول کسها — دلم می کشد ای عرب وطن
دین بدل در دی دنیا نفروشند — در دل دشمن میکشم و در دل تن
مست افتادم در میخانه دلدار — زاهد این افتادم در دست من

زاهد این از کجا و ما کجا
ما و در دی کشان غم دوریا

حسنت آورد در خلق بکار — خرم آن کز کرمت فتوی یابد
رویت از دوخت نقش ارژنگ — زلفت اندر دل جان زنگی
در دل مست جهانی له و زنگی — لیس فی الدار غیر نا دیار
جان فدای تو کز دام بستان — سر بسر بیشت نهاد لم یزلی
ساقیا از شبانه محمودم — از سر م باز کن بدای خمار

زاهد این از کجا و ما کجا
ما و در دی کشان غم دوریا

طرز ترجیع بند هست مگر — راست مانند بشاخ نیشکر
کز بن تا بسیا فزود خشم — بود بندش ز بند انبوه تر
تو حور و راست خوبی بر دگر — بستد از مه حسن دیگران
افتاب از نظارهٔ رخ حین — که مغرب بدست زوم قسم
اوست مقصود دو دیده گر دنه — اوست محصول سیم و هفت اختر
کلک او در دو عالم بر کار — رایی او خط خیب را مسطر
با دو سیر ستاره اش نگ بج — باد در نامه اش جاکد
از کمان نعره ضربت شاه — در مصاف زمانه کرد اثر
کین بخر ص بنیاد ص و مع نهد — در خود آکرده اند شام سحر

زاهد این از کجا و ما کجا
ما و در دی کشان غم دوریا

ما بیم کشیده دای شامی — بستان تو شراب صحرایی

باحیا الله حق بجانب ماست — کر با الحق زنم بر سر دل
اکرم فصد جان و دین کردند — سر و جام ز دیده نیست زیاد
زاهد ری ز دوش دوخوم نیکرد — بعد بندو فیصوحت بیسار
دارد در سار و خرقه ام بنداد — کر سر خرقه دارم و دستاد
هر دم دل بستدم کر دکرم — بعنی بی بخان و خار
کفش ما خزان بر دی بخوردم — خیز ما را بر کار خود بکذار

زاهد این از کجا و ما کجا
ما و در دی کشان غم دوریا

ای در اخر خود بر سته سوی ابیات — جند بر خاک یاری بنا ست
تو ز خاک این نسخ از ارزی — کر تو را من بدان نیاز است
افتاب خان بسایه کاه — کاه حم بر افتاب ابدال ست
افتابا بجز بر حم خرسند بی — کر تو یا سایه بر بجا ست
مرغ با بر دهٔ زدی کر بر بیا — بر دم بر کار عقاب ست
عاشق کز راه دل است کشتم — من خود بدم حال بدل است
در شم راه دل او حصر ز دم — کر دل این کر تو صاحب ما ست

مرا از دل آرام و سر است
ز لعل تو هنوز نشانه هست

ز لعل تو هنوز نشانه هست
کشیدم بر لبت یا ربا بست

کشیدم بر لبت یا ربا بست
ز دلبر قضا بی تو راه جست

ز دلبر قضا بی تو راه جست
گر خونین بر لبا ترنجست

گر خونین بر لبا ترنجست
ز لعل او دمی خون نرست

ز لعل او دمی خون نرست
ز لعل تو چه تو بها گرفت

ز لعل تو چه تو بها گرفت
چندان از نجا بن نجان نوم نرست

چندان از نجا بن نجان نوم نرست
با عشق تو در میانه تو لعل نرست

ادرک نجف بیا دل آرام
تا خود چه رود ز اختر کار

مسلمان ز دست تو در جهان
بر عهد زده حلقه ای تا بدار

معراج سلوک عاشقانست
کاهی بن چاه و گه سر دار

ادریس که در چرخ برین
در خاک چو مهر زد خیمه خار

چون خار ز خاک سر بر آرم
تا چون نرسم کار کند یار

مرا از دل آرام و سر است
ز لعل تو هنوز نشانه هست

ز لعل تو هنوز نشانه هست
کشیدم بر لبت یا ربا بست

کشیدم بر لبت یا ربا بست
ز دلبر قضا بی تو راه جست

ز دلبر قضا بی تو راه جست
گر خونین بر لبا ترنجست

گر خونین بر لبا ترنجست
ز لعل او دمی خون نرست

ز لعل او دمی خون نرست
ز لعل تو چه تو بها گرفت

ز لعل تو چه تو بها گرفت
چندان از نجا بن نجان نوم نرست

چندان از نجا بن نجان نوم نرست
با عشق تو در میانه تو لعل نرست

ز رو جهان نمود مارا
ز جام جهان نما معین

ضمیر این خم حیض خانم
خوابم رخ از درخ کردن

دلم کامش ای نفیر از خلد
از خویش کشیده دار دامن

خود را بدرش فکنم چو حرص
چو خاک درش مساز مسکن

زان پیش که خاک تیره گردم
ناگاه بخیره دلم بر آن

مرا دام این زنگار گیرم
وز هر دو جهان کنار گیرم

باغ از رو دیده را بیاراست
رو سوی تو صد هزار خواست

با قد تو سرو راست کاراست
قد تو سرو کجا بود راست

از مهر رخ تو ای خوب خوبان
در کوی تو خلق را سر خاست

عشق تو ز دل شکسته من
جوش آتش از بکینه خواست

از خاک در تو دم مکن رد
زیرا که خاک هر دو تماخاست

بتخانه و کعبه پیش ما نیست
هر جا که در تو است قبله ماست

گر هر دو جهان شوند بر هم
بر هم نزنم ز زنگار پاست

مرا دام این زنگار گیرم
وز هر دو جهان کنار گیرم

مستند ز خوار چشم دارند
خود را ز بلا نگه دارند

خاصه که ز عشق در کمینند
مستان معرفت ز خود خبرند

بدان زلف خوبان که کار دو تخت
هم مصلحت از تکاپو درست

مرا دام این زنگار گیرم
وز هر دو جهان کنار گیرم

امید وصلت زلف او داد
ز امید دراز عمر کوتاه

بکشب دل من ز زلف او دزدید
گم کرد دل من ز لعل سیه راه

در تیره شب آتش چشم دلبر
تا بنده چو ریخ بر من افروخته کاه

با ماه بی درخت قدش را نمی
بی نرد با صبر در نگرفت ناگاه

یا رب از دام آتشین دمی کرم
بر رفع تو هر دو هفته بر داشت

دل را مهوا گرفت و جا راست
کار دو جهان خراب لعل تو راست

خود همره مدح شاه جمشید
با مدح که بهمن دولت شاه

مرا دام این زنگار گیرم
وز هر دو جهان کنار گیرم

ایضاً

ایضاً

ایضاً

ایضاً

غزل

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

غزل

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

از خانقاه

غزل

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

غزل

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

غزل

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

غزل

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

غزل

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

غزل

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

ای ز تو بوی محبت ریشه‌ها سرسبز
ز طره تو بوی بادها بیوست

ایضاً

سر کویت محرم راز سلیمان نیست
خاک ایوانت بسر چشمه حیوان نیست
روضه وصل تو را سایه بدست ارزانست
جان فرسودهٔ ما لایق احسان نیست
جان بیمار مرا جز ز لبت درمان نیست
گر ازین بیش کسی نسبت وصلت دادم
در سر این نیست که یاری دگر آسان نیست
ور سر اینست که یاری دگر آسان نیست
جان بیمار و لب لعل تو درمان نیست
بخدا تا نه لب لعل تو درمانم کرد
در رخ معصوم تو تقوا ز مسلمان نیست
بغلط رخ ز رخ ساحر مسلمان نیست
لب لعل تو جو کام دل مسکین ندهد
جای آن هست که دل از تو بجانان نیست
بنگر ای آنکه ترا بر دل و جان فرمانست
بنده را بر در تو جای بجز آن نیست
بر سر لوح دلم نقش غمت ثبت ابد
هر که را بر دل و جان نقش غمت نیست
گر بجانان نرسانی بجز از جان چه رسد
جز بجانان نرسد هر که بجانان نرسید

ایضاً

هر خیال یار در دل دارم آن در راست
کز خیال او دلم خالی ز خیال راست
جسم عیاران بعشق اندر خرابات اوفتاد
در کمین مردم دزد اندر جماعت اوفتاد

خیال یار دلی بیهم ندارم با وصال او
وصالش چند جویم چون ندارم با وصال او
جمالش نور ایمانی کجا بیند مسلمانی
وصالش کار ایمانی ندارم با وصال او
وصالش کار ایمانی ندارم با وصال او
رها کن زاهد از ما لاف تقوی و مسلمانی
رها کن زاهد از ما لاف تقوی و مسلمانی
ز سر وفا نمی‌یابد کسی حد وفا را
ز سر وفا نمی‌یابد کسی حد وفا را
طبیبا درد عشقم را مداوا نیست درمانی
کنون کز تو طبیبی یابد این بیمار درمانی
بدان دل بسته‌ام کز وی ندارم هیچ جانی
بدان دل بسته‌ام کز وی ندارم هیچ جانی
کسی را کز تمنا نیست در خاطر تمنایی
بود جز درد در خاطر کسی را کز تمنایی

ایضاً

عاشق مست را با زاهد خشک کار نیست
روی نیاز عاشقان جز بر آستان یار نیست
زاهد ار کوثر بخورد حق بتقوی کی خورد
کز خم خمار ما را بی‌می و خمار نیست
از سر خرمن ار کسی خرمنی آید بدست
لاف ولی زند بسی در دل او غبار نیست
طاعت ار بهر صفت بی‌می و معشوق نیست
یا خیال خلوتی در دل او کز اغیار نیست
با همه بیدلی دلم بی‌دل خود خوش کم
جمله جهان بدل دهند گر دل بیقرار نیست
سیمه‌ا گر دهد بسر مملکت دو کون را
گر همه یار ما شود ما بهمه یار نیست

سر حلقهٔ اربابِ غرابت حقیقت — لنگر انداز مدام ربا بندرِ کلکتهٔ
بسیار جاها خورده و بسیار دیده و بسیار دیده و بسیار
هر جزیره که بر بلندی دیده جوش زده — گویی هر دیده بیمار چرخ سیخانه است
گر خلق را بنیاد کند از نیست هم نهد — هر نیستی که راند ز هستی بجا نهد
این کرده نهاد است که کرده است روزگار — بنمای رخ که از پی دیدار آمدیم
روزی خوش است که بر ما گذر کند — بسیار دیده ایم ازین روزها بسی
نقش رخ خویش بتان خوب نگارند — سرخط ادبار بر ایشان نه خط است

ایضاً

میبرد از هوش هر جا هم نگار — از کجا باید ترا این سهو را یاد نگار
دیده مرهم داد و گفتا عکس خود بر دیده نه — در زره زخمی که از تیر نگاهش خورده ام
هست در هر ناخنش صد عیسی مریم نهفت — این قدر دانم که هیچ از شیوهٔ مریم نکرد
هر کجا کوهم که فریاد ترا گردد سوال — تازه میگردد هوای بیستون هر بار من
دل ز کار افتاده را از نو فروغی کرد داد — بعد ازین هم زلف او با کار ما خواهد نگار
همچو خاکم بر سر کوی صبوری معتکف — باد بر موج خواهد برد از ایم دل
یار گردم گر نیاز خویش بر موی نهد — چون نگین باشد خواهد بود کار من

ساقیا دل زلف یکرنگ حریفان شاد — هان مکن در خم زلف ایچ دلی را آزاد
در ازل خاک چو در خم نبود جای کسان — منع میخور مکن مسلمان مکن کافر کن

ایضاً

از سر دنیا و دین مردانه درخوابم گذشت — مست و بیخود بار دیگر خوابم گذشت
جان بسر کرده بتوفیق ازل در کوی عشق — یکدم از بیم اجل هم خوابم گذشت
عمر در کوی تو با یاد تو بیدار گذشت — جز دمی کز غم دیدار تو یکدم گذشت
از ازل با یاد چشمان تو خو دارم گذشت — در دو عالم از سر هر خواب هم خوابم گذشت
بعد ازین هم در خط سودای تو خواهم گذشت — آنقدر خوابم خواهد بود کز خوابم گذشت

ایضاً

خوابم بسی کرد جز من بخت افتادگانت — آنش مباد این جز من دیگر زدن افتادگانت
جسم بیمار تو دارد کدرم کرده نه — جوش سودای تو دارد کدرم کرده نه
کار کار افتادگان با بی دلی و بی گناه — خاصه کار افتادگی کو کار افتادگانت
بای دارد همه عمر این سر بر آستان حریفان — زانکه سر جای عزیز است بر آستانت
جمله ذرات وجودم خرج عرض حرفت شد — زانکه سیماب بود اندر خور کار افتادگانت
عمر تو بیماری و درد و حیرت و حرمان شد — صعبه کاری هست و دارد هر جا کار افتادگانت

حال ما از گریه سرخ است و کار ما ز کار افتاده — بخت ما از زلف او بر کار افتاده

ایضاً

سنبلت را جوی صد بار کرم بر تو میکند — هر خم زلفت مرا بهر دلی در تاب میکند
باد در دشت سحر با دامن پر بوی خویش — باد وقت شب خوش از زلف تو خوش میکند
لعل بی خون لب جانبای میکند این باغ — جمله میدان ز دیدار تو زلف تو میکند
تو بنیاد دلها بیای نیست کار عاشقان — ساقیا این کار بی فرمان حق کی میکند
زلف سرکش با بتان خوش کند صوفی صفت — صوفی صافی بین با سرکشان چون میکند
دیدهٔ تر دل ز عشقت تا بی آرام نقش بست — حال او با هیچ کس هرگز نیفتد
نام و ننگ و عز و جاه و سیم و زر هیچ است هیچ — نزد من باز آنکه سلمان ترک من چون میکند

ایضاً

ناتوان از چشم تو هر کو ز هشیاری گذشت — با تو در دریای بی پایان بیاری گذشت
جسم محزون تو از دل کی فراموشم کند — هست در یادم دلم بر دل ز کار افتاده است
عقل از بوی سر زلف تو از کار افتاد — عشق از سودای تو بی لعل تو از کار افتاد
صفحهٔ صورت ز دین بی بهره بی برگ و کرم — صورتی چون نیست در حد دل ز کار افتاده است
منکر ما بر بتان لعل چو دل ما — هم بگفر خود و ایمان ما ز کار افتاده است

خار سودای تو در دل بی گل روی تو مباد — بیخ اندوه تو در جان بی بار غم تو مباد
بار تو زلف تو گفتم که بر دل بار مباد — عاقبت صحبت تو با دگران یار مباد
گر بیازار دل آرامین در آرامش مفتد — بی تو در دل بکمند سر زلف تو گرفتار مباد
رنج ایدل تو بیکباره ز جان بیرون کن — کز غم تو رنج جز در دل بیمار مباد

ایضاً

خوش خبر باد که از دل در دل آرا بگشاد — باز دل دیده ز دیدار تو بیدار بگشاد
با بیدل گر سر زلف تو بدست افتاد — ما دلها دیگر بر سر دل کار بگشاد
قصه زلف تو هر دم رقمی دیگر بست — بیدلان قصه که هر گز کسی نتواند
قصه زلف تو را سلسله زلف تو بیان چه کند — گر دراز است کسی سلسله زلف تو داند
دل خندان که چو صبح از پی شبهای دراز — نیست هرگز غم زلف تو و سودای تو
عاشق صورت آنست که بی بهره ز معنی — هست در چهرهٔ آینه خوی خویش ندارد
سر زلف تو مرا تو ز من نامونس کرد — جسم مست تو مرا خود ز دل آرام ربود
چرخ در دور تو چون نیست که بی مهر تو باد — خود نداند که چرا چون تو عزیزت نکشد
خواری از دل قلم آه من افکند خون بجگر — حال دل از قلم آه من افتاد خون

در خرابات مغان در سجده با هم روی دوست
ما دیدیم از یک آینه شویم دست
نفس راست دیده را زنگی آرزو
قصر جان آن روز یابد زینت و زیور تمام
عقل اینجا مرد نابینا و دل بینا شده
در خرابات مغان در سجده با هم روی دوست
جامه از زنار ما یابد اگر آن سیمبر
گر چه خوبان بکشایند از رخ خود صد نقاب
از نفس مشرقی بایست چون خورشید گرم
در خرابات مغان در سجده با هم روی دوست

ایضاً

دل من زنده شد از بوی صبا یا نفس عیسی
دماغ تازه میدارد ز نسرین و سمن بویان
الا ای چشم گریان کی شود خورشید تابانت
گر از آبی دیده سازد کار در کشت تمنا را
بیا تا حرف ما را بر دل نامهربان گیرد
گر اینها را نمی سازد ز چشم خون فشان بارد
مرا این بس که باقی در خرابات مغان نیست
بده ساقی که در بحر سرابم نیست پروای
غبار از دامن همت نمی افشاند آن دم کز

ایضاً

دل من زنده شد از بوی صبا یا نفس عیسی
دماغ تازه میدارد ز نسرین و سمن بویان
الا ای چشم گریان کی شود خورشید تابانت
گر از آبی دیده سازد کار در کشت تمنا را
بیا تا حرف ما را بر دل نامهربان گیرد
گر اینها را نمی سازد ز چشم خون فشان بارد
مرا این بس که باقی در خرابات مغان نیست
بده ساقی که در بحر سرابم نیست پروای
غبار از دامن همت نمی افشاند آن دم کز

صبا از کوی او نوی بجان ما رسانیدی
نشیند بر سر راهت جهان از خرمن گل
بهر یک جو جهان سامان کرشمه است در بازار
بیکدیگر در نمی سنجند با آن قدر و این قیمت

ایضاً

هر شب از کعبه مرا هست ره بتخانه
جوش سر نفخت بر دم نخورد با همه کس
گفتم ای دل مکن از عشق بتان توبه هنوز
تا تو انا را با ما را نشناسی نروی
با همه کردم هنر از تنگ ظرفی در جهان
تا تو انا را با ما را نشناسی نروی
عاقبت سودای زلف او بجان ما فتاد
تا خط سبز تو را بر گرد عارض ننگری
در خیال آن دو ابروی هلالی گفتم
در کمال نه خدا گر همتا سر بر آسمان
جان شیرین را بدان سنگین دلی بخشیده اند
جوش نفس تا هم عنان کبریای تو نشد
بی کسم هر سو بجام جمشید از بیداد چشم
سنگ طفلان بر بیاض توبه ما خورده اند
حرم آن کس نشان یابد که از خود گم شود اول
از کوی ما فی درد در بجهانی نکند
بر در میخانه بی سنجند ایمان و یقین
مسجد بی بود بی کنند کاندر آن ایمان بود

ایضاً

کیست کز فیض تو در عالم امیدی دارد
ز لوح جمع هر سر که بر فرق خواند
جز به بیدادگری دست ترا نگشاده
بجز از دست کرم کار ترا نگشاده

بیا که مردم چشمم ز انتظار تو کور شد
بنشست در بر چشمم ز خون دیده نشان
بیا بر دیده بگذارم ز لطف دامن راهش
که بر دیده هنر بسیار باشد
بگو مهلت بده ای آسمان تا چند بیدادی
که عمر آن به که بر خوبان ستم کاری نیاید
بیا زود ای خیال آن قدم خود را بما بنمای
که بر دیده هنر بسیار باشد
گر از دیده هنر بسیار باشد
که بر خیالی خاطر بدین مهمان نشان دارد

ایضاً

خاک ما را بهر خاکی که بر باد دهی
گر ز دامان خاکم گرد بر خیزد بجا
از سواد دیده ای جان جهانی صاف شد
تا ز خاک بوستان بر باد رفتم صاف شد
چون ز هر سو سنگ طفلان را ز خود بر داشتم
تا ز خاک بوستان بر باد رفتم صاف شد
تا بر سر جانان نشستم جمع چون مژگان شدم
بر نشان بی حاصلی کو هم ز ما بر باد رفت
تا بر سر تسلیم بودم همچو خاک راه بود
حیف باد ار بر نشان بی حاصلی بر باد رفت

ایضاً

منت کس را ز درمان نیست بر دردی که هست
اندکی بر گرد خود گردیده ام صد ره درست
در دل از تو سنگ را تا نیست بشکستن درست
از نگه بشکستن زلف تو سر دادن درست

تا یار نخواهیم کرد فتح باب علم
غیر از تو نمی دانم کز عهده علم خود برآید
با آنش عشق تو کجا جای درنگ است
با این دل بی تاب تو کار دگران نیست

ایضاً

رفت تو تا بر چشمه خورشید جا بگیرد
لعلت نخواهد پرده یاقوت بر درد
گر سنگدل خوبان جهانند در این عهد
خوبان همین سنگند هر چند نه سنگ اند
گر ناله با عزیز تو همخانه کند دل
معذور دار گر سبکی پیش می برد
چون مجمر از درون نفسی گر همی زنم
بر روی از نگ لطف تو را می سیه کند
بگریست زار مردم چشمم ز رشک خویش
لیکن چو سرو کوه غم مردم نمی خورد
دیدن میسکنم ز تماشای سرو ناز
کز لیزکان فتنه بود سرو را خطر
گفتم بخون دل بکنم دامن از غمش
بسیار از آن بگفتم و دامن نمی خورد
سلمان تو با ملوک سر خویش داشتی
یکدست نیاز بهتر از کوشش هزار

ایضاً

سر که نفهمد جلالت قدر درویش گدا
عجب ملکی را شکم کرده است کاله کمین آید
درونان نیست در دنیا نجویی همدمی دانا
که جز خیاط تن عریان درین عالم نمی بینی
کسی بی بهره از دنیا و عقبی باد در جانان
که هم چون کاه بر روی است خود بر روی او بینی

ایضاً

ایضاً

ایضاً

ایضاً

از نالهٔ بی‌حد زده بر کاخ فلک شور
بر ساحت خشم زده سرمای زمستان
زد زخمه چنان تند بر مرغ دلم اش
من سرد چو قندیل بر سرمای تو دردم
از درد من سوخته زمهریر حذر کن
تقدیر که بالای ره ام از جسم
شبهای تو تا چند است ای تیر دل سلمان

ای صبا

خلقی بحسب از جور سرد زمستان غافل
کاهل نشیند بین خور سرمای تو هرگز
شوید بر کان من بر یکدگر فشارد
مرغان زمان نوازند سرمای تو بیارد
باری بخندد بکشاد از دل کشاده
رحم آرد در بیابان بر تشنه سرمای تو
باری بگرید زاله زار از نرگس سرمای تو

ای صبا

از سینه‌ام بگیر غم سرد زمستان
از حد برفت شور جنان امروز ای دل
بر خلق عالم بگذرد جنان بی‌حد و حد
حال من غریب جنان بی‌حد و حد
در سینه‌ام جنان خانه کرد زمستان
بر سینه‌ام نشسته جنان بی‌حد و حد
روز دراز و شب همه جنان بی‌حد و حد
حسن تو ای سلمان جز با بر زمستان

ای صبا

ای سرو سیمتن که ز سرو جنان گذشت
بار دگر بگویم جان در ستم باز میکنم
کی کرد بر کسی چنین تا فتد ای حسن جان را
ای سرو دلبران جنان از غم تو جان
بر سرو تو ای جمره دلبران قیامت
کی بر دلم جنان ز غم تو جان

تو در سینه دارد کی صد پاره سر سرکش
ز چشمم کرده گریان دل کرده بند جنان
همی گریم بروی ز غم میدود سلمان

ای صبا

مرغان چه داند این حقیقت باز
لبش بخورد که خورد در حق شود زرد
بر یاد جان دارد کاشته زد کاه
لبی لعبت حقیقی بنای رخ کرد را
ز لفش بیاد دارد مرا در سقر ای
عرفت ز لفش بخورد اهمن چیست
کرد صد یار خراب در یاد خوش زرد

ای صبا

لعل تو غازه بلجان این چنین بی
لعل جهان بخست روح الفوس کرد
بین از کمال لیت که در افتاب بر

ایضاً

ای دل درخم زلف تو ما را که رهاند ... زنجیر سر زلف تو بر پای جهاند
در کوی شما زار بدین ره که فتاده ... کو کس که شما را بکند یاد چنان نیک
از خاک تو در دیده ما هست خیالها ... وز مهر تو بر چهره ما هست نشانها
ای سرو روان من چه حالت که تو داری ... تا جان همه در بای تو نثار تو ندارد

ایضاً

هر کاندر خم زلف تو دلی را زنهار داد ... عشق تو جهانی بر دلها زنهار داد
مردم همه دم کم خبر از عالم نیست ... وین کیست که او را خبر از عالم نیست
بر سر کوی تو نالان بپای تو ندارد ... کو در سر کوی تو سر هر نخ که نه سر است
جان در سر عشق تو نخواهد ز تو خرسند ... هر کو دل و جانش نه بجانان در خطر است
جان در سر عشق تو محل خواهد و دل ... تا زین دو چه نقصی بکمالم یا چه حد است
مردم چشم من از بهر نظر جای تو ... خاک در کوی تو از بهر سر جای تو
خاک پای تو ز سر کی بدر آرد دل من ... تا بجان کی کند این تن سر مو جدا ست
آخر از بخت دلم کی بدر آید کامی ... بر دل من چه بسان که نه دارد کامی

ازهوری

زاهد ار زیبا رخان را ... عیب مسلمان چه خواهد این چه حرف است

ایضاً

نصیحت میکند زاهد مرا امروز مستی را ... بروز عاصیم حال عاصیان باشد معاذ الله
خیال چشم مستش تا کرد در خواب من جایی ... عجب دارم که بیدار است چشم او یا نه
بلی صورت نبندد هیچ در آیینه مانی را ... کرم بیدار کرد این نقش را در خواب یا نه
مکن تو خوار در کوی که تا ما هم در آنجا ... زهوری وار خاک آسا بجان در سلک او باشیم
بیا جانان دمی بنشین و صحبت دار با ما تو ... کرم تو هم چنین کن کآشنا ناشد ز ما هرگز
دلی دارم چنین کآن را بهانه ساز جور تو ... کرم تو هم چنین کن کآشنا ناشد ز ما هرگز
ب و صلش فارغ از ما در خم خلق جهان ... که تو نیز این کن کآشنا ناشد ز ما هرگز
بدین عزم و کرم در کوی او آخر حزین ای دل ... از این عزم و کرم و این تجلی و این تجلا محمود

ایضاً

ای عزیزان رفته را نمی آید باز ... وی عزیزان خفته هم نیز از خواب ناز
هم چنان خیال تو داریم در دماغ ... ما هم چنان جای تو داریم در نظر
زیر تیغ تو هنوز نیمه جان ما ... وز زنگ تو هنوز تشنه لب ما
تیغ زنیم و زنی بر سر ما تیغ و صلح ... ما هم از خیال تو صلح تو نخواهد کرد

ایضاً

ای دل ز عشق تو ما را که رهاند ... بر سر کوی تو کار ما با تو کشاند

ایضاً

ای در رخم دلم ز تو شادی کجا بود ... زنجیر سر زلف تو بر پای چرا بود
در کوی شما زار بدین ره که فتاده ... کو کس که شما را بکند یاد چنان نیک
از خاک تو در دیده ما هست خیالها ... وز مهر تو بر چهره ما هست نشانها
ای سرو روان من چه حالت که تو داری ... تا جان همه در بای تو نثار تو ندارد

ایضاً

هر کاندر خم زلف تو دلی را زنهار داد ... عشق تو جهانی بر دلها زنهار داد
مردم همه دم کم خبر از عالم نیست ... وین کیست که او را خبر از عالم نیست
بر سر کوی تو نالان بپای تو ندارد ... کو در سر کوی تو سر هر نخ که نه سر است
جان در سر عشق تو نخواهد ز تو خرسند ... هر کو دل و جانش نه بجانان در خطر است
جان در سر عشق تو محل خواهد و دل ... تا زین دو چه نقصی بکمالم یا چه حد است
مردم چشم من از بهر نظر جای تو ... خاک در کوی تو از بهر سر جای تو
خاک پای تو ز سر کی بدر آرد دل من ... تا بجان کی کند این تن سر مو جدا ست
آخر از بخت دلم کی بدر آید کامی ... بر دل من چه بسان که نه دارد کامی

ایضاً

ای عزیزان رفته را نمی آید باز ... وی عزیزان خفته هم نیز از خواب ناز
هم چنان خیال تو داریم در دماغ ... ما هم چنان جای تو داریم در نظر
زیر تیغ تو هنوز نیمه جان ما ... وز زنگ تو هنوز تشنه لب ما
تیغ زنیم و زنی بر سر ما تیغ و صلح ... ما هم از خیال تو صلح تو نخواهد کرد

ازهوری

ایضاً

ای دل ز عشق تو ما را که رهاند ... بر سر کوی تو کار ما با تو کشاند

ایضاً

ای در رخم دلم ز تو شادی کجا بود ... زنجیر سر زلف تو بر پای چرا بود
در کوی شما زار بدین ره که فتاده ... کو کس که شما را بکند یاد چنان نیک
از خاک تو در دیده ما هست خیالها ... وز مهر تو بر چهره ما هست نشانها
ای سرو روان من چه حالت که تو داری ... تا جان همه در بای تو نثار تو ندارد

ایضاً

هر کاندر خم زلف تو دلی را زنهار داد ... عشق تو جهانی بر دلها زنهار داد
مردم همه دم کم خبر از عالم نیست ... وین کیست که او را خبر از عالم نیست
بر سر کوی تو نالان بپای تو ندارد ... کو در سر کوی تو سر هر نخ که نه سر است
جان در سر عشق تو نخواهد ز تو خرسند ... هر کو دل و جانش نه بجانان در خطر است
جان در سر عشق تو محل خواهد و دل ... تا زین دو چه نقصی بکمالم یا چه حد است
مردم چشم من از بهر نظر جای تو ... خاک در کوی تو از بهر سر جای تو
خاک پای تو ز سر کی بدر آرد دل من ... تا بجان کی کند این تن سر مو جدا ست
آخر از بخت دلم کی بدر آید کامی ... بر دل من چه بسان که نه دارد کامی

ایضاً

ای عزیزان رفته را نمی آید باز ... وی عزیزان خفته هم نیز از خواب ناز
هم چنان خیال تو داریم در دماغ ... ما هم چنان جای تو داریم در نظر
زیر تیغ تو هنوز نیمه جان ما ... وز زنگ تو هنوز تشنه لب ما
تیغ زنیم و زنی بر سر ما تیغ و صلح ... ما هم از خیال تو صلح تو نخواهد کرد

ازهوری

ایضاً

ای دل ز عشق تو ما را که رهاند ... بر سر کوی تو کار ما با تو کشاند

ایضاً

ای در رخم دلم ز تو شادی کجا بود ... زنجیر سر زلف تو بر پای چرا بود
در کوی شما زار بدین ره که فتاده ... کو کس که شما را بکند یاد چنان نیک
از خاک تو در دیده ما هست خیالها ... وز مهر تو بر چهره ما هست نشانها
ای سرو روان من چه حالت که تو داری ... تا جان همه در بای تو نثار تو ندارد

ایضاً

هر کاندر خم زلف تو دلی را زنهار داد ... عشق تو جهانی بر دلها زنهار داد
مردم همه دم کم خبر از عالم نیست ... وین کیست که او را خبر از عالم نیست
بر سر کوی تو نالان بپای تو ندارد ... کو در سر کوی تو سر هر نخ که نه سر است
جان در سر عشق تو نخواهد ز تو خرسند ... هر کو دل و جانش نه بجانان در خطر است
جان در سر عشق تو محل خواهد و دل ... تا زین دو چه نقصی بکمالم یا چه حد است
مردم چشم من از بهر نظر جای تو ... خاک در کوی تو از بهر سر جای تو
خاک پای تو ز سر کی بدر آرد دل من ... تا بجان کی کند این تن سر مو جدا ست
آخر از بخت دلم کی بدر آید کامی ... بر دل من چه بسان که نه دارد کامی

ایضاً

ای عزیزان رفته را نمی آید باز ... وی عزیزان خفته هم نیز از خواب ناز
هم چنان خیال تو داریم در دماغ ... ما هم چنان جای تو داریم در نظر
زیر تیغ تو هنوز نیمه جان ما ... وز زنگ تو هنوز تشنه لب ما
تیغ زنیم و زنی بر سر ما تیغ و صلح ... ما هم از خیال تو صلح تو نخواهد کرد

این چه جرم است کز برای دلم زندگی می کنی
روی خوش تر ز روی هر عالم کز برای دلم

خرم آن روز کز بیت میا زار این سرای دلم
آخر عمر تو را نه جان ماند نه جهان ماند

گوئیا مبتلای زلف توئی مبتلای دلم
سلمان تجربه کرد که مرا از جان تا دل یکی است

ایضاً

مفتاح فتوح جان ز میخانه طلب کن
کام دو جهان از لب جانانه طلب کن

از یار کرم جوی و ز صهبا حیا دار
با مردم کوته نظر اینجا نه طلب کن

مفتون دو سیاه بتان سرو قدان باش
بر خیز و قدم رنجه کن و خانه طلب کن

عاشق چو بحر باش و در او کام دریا
گو در دل دریا رو و در دانه طلب کن

در کوی خرابات مکن کشتی پیمای
رو خوش خور از ساغر و پیمانه طلب کن

عشاق طریق زهد و ورع را نه سزا است
زهد و ورع از مردم فرزانه طلب کن

ترک دو جهان گفتن از بهر دو عالم است
سر نکته از این کار در این دانه طلب کن

این راه نه آن راه که صد خرقه بسوزند
بر دامن تا بان نه گریبان نه طلب کن

سر بخش عاشق شو در کینه سلمان
کینجیست نهان گشته بدین دانه طلب کن

ایضاً

با لشکر غم بر دلکی از دست ز پا فتی
یا سر که یکبار در کمان باید بست محکم

تا کی بود عنبرین ز خیر این سر کنیت
آشفته مدام در بیابان کرم کنیت

هست در دل عاشقم و زاد در و نقوش غمت
بار کرد ای دل حزین مسکن خرم کنیت

ای دزد خرم جوانان کوی دل صاحب دلان
در کوی مسکن کرده اند ای کاش یکس

از سوی فرقت تا میان فرقی نباشد در میان
با یکدیگر شاد و هر دو گر از هم نباشد غمگنیم

با سر زلف دلبران نسبت کفر کرده ام
کو راست پیچ پیچ چو سر زلف دلبران

شاد نشسته است از الفت حرکات میکند
این راه بر دراز قد و دست کوته زنان

شمع زبان او ز سخن از سر گرفته اشک دلم
در قعر بحر موج زنان از لب این دو دلبران

سلمان حریف یار مدد و غیر او مجو
یکدم رها مکن مگر چون دل و با ما باش

ایضاً

از صاحبدلان دردی نوشیدم بر دی ماند
وز نیستی همه آفاق معطر دی ماند

از سوی ما مکن زلف بهم برزده اش
دیدم احوال جهانی که بهم بر دی شد

دیده و دیده نمیرفت خیالش ز میان
بار دل دیده خیالش بر دی شد

دل من از پی تو جوی عجب موج زنان
سیم و زر از مه تو جوی چو جوی منوچی شد

ای شکر از لب جوی چو قند در شب تیره
ای شکر از لب جوی چو قند در شب تیره

بر کمال پای دولت بر سر ما نهاد غم
میزدم کوبت بپای فرقت می شد

بنشینم گر ز دولت بنشانم ترسم دهم
برخاستم ز جای و بر جای ترسم دهم

روزی ز سر زلف تو سلمان دیدی
زیدان ز جان و دل فدای تو دیده و دلم

ایضاً

با بانگ و آه و زاری و فریاد و خون فشان
هر جا که دل ز دست دهی جان خویش را

در راه عشق دل ز جان خویش بر مگیر
ای مرد عشق باش و مباش از خویش را

از سر عشق و جان و جهان خویش بر مگیر
ای مرد عشق باش و مباش از خویش را

با یک غمزه بر کنی ز جهان خویش را
دل در خمار و زلف بتان بند و جان مده

عجبو کلید و گنج حاصل کرده ام ز عشق
بال خمار و زلف بتان بند و جان مده

ایضاً

جندان که شاد کام دلت باشد از خودی
گر ذره ذره گردی از آن بر خودی نزد

بیدل ز دست جانان می بخور دم الحق
ذره ذره نام در ما بر کنار ما بخودی نزد

تا کار جم مستی آن دم ز اندیشی
از خویش بر آید دل از کار ما بخودی نزد

از خویش صوفی قطعا نخواهد نم
یک جام میخ عیب با شاد بر خودی نزد

می را حساب بر زاهد خواهند کرد جم
زاده ز تا بعد از می حساب بر خودی نزد

ایضاً

ما را بجز خیالت فکری دگر نباشد
در هم سر خیال تو دارم خویش را

کی بیند روی تو هر کو ز دیده آب ندیده
عاشق نشد هر آن که ز دیده آب ندیده

ما با خیال روی تو منزل بآب دیده
کردیم تا کجا بود آب دیده

هر گز نباشد طارق مژگان تو مقیم
هر گز نباشد طارق مژگان تو مقیم

در کوی عشق جانرا بنیاد هر گز نهاد
جایی که عشق باشد هر گز خطر نباشد

گر با تو بر سر دل کسی نزاعی
هر سر که بر کنم تا در سر نباشد

دارم گناه بارا باشد بسی ولیکن
لیکن چو هست روی تو عذری گنه نباشد

در جان و چشم ما که عاشق بیقرار جانان
با مژگان چشم از نظر نباشد

حضرت بغمزه مردم خونخوار عالمی
ریزد چنانکه قطعا کس را خبر نباشد

از چشم خونریز دلبر سلمان چه جای حسن
این نیز هم دلا تشریف جای حسن نباشد

ایضاً

همچو نرگس مست تر ایما ز می نیستم
دیدار عزیز دلبر مردم زار می نیستم

جهان ز می گلرنگ از مهر رخ چون گلزار
گر چشم نازنین تر از نیلوفر می نیستم

زیر سپهر خانه اطلس دلم اگر نه بار
گر بر بالین چون خود دلبر می نیستم

حاجت مشو تا گر دلم از لشکر غم
دیدار تست چون عزیز را فرق از کار می نیستم

ای دل اگر ز دست بتان خون خورد رواست
با ما بر آی ای دم درویش خیال ما
نشان خال او بر تو ای دل نمی‌دهم
خیال کن که بلای ترا دم داری هم
ز بیم جور خزان بر خود مریز برگ امید
جهانی از پی یاران عمر بر خود دارند هم
دگر ز آینه حرفت صور نمی‌بندد
مرا ز صورت آدم کی کنی برون که ز نور
در دل ز شوق مسلمان هست آینه حیرت
محمد الله که آینه‌ات چو زنگاری هم

ایضاً

اگر ز دست تو جانم بکنار آید باز
کنار جیحون مرا تازه بهار آید باز
فاصد جان خود ار لاله کند بر دریا
دامن از خون دل ما همه لاله‌زار آید باز
شاهباز عمر از صید دل مسکینان
هم بر آنم که ز راه حرم شکار آید باز
با دلم رفته ز راه گله نوازی آید
وای دل آنست که هم گرد بغل آید باز
عمر در حسرت کار دگران می‌گذرد
در سر کار دل خود عمر کار آید باز
گفتی هر که دریا جوشد خون خود افتاد
تو صبر کن که هر گز بکنار آید باز
از دم از سینه بیرون تو صبر ما زایم
کار دیدار کجا در خور گفتار آید باز
هر که در بند سر زلف تو سر داد چو گل
مالها بر سر خونش ز صبا می‌آید

ایضاً

دارد ستمگری الفت ستم چو جان من
صید کردنم بدام ره دلربای خویش
دیده بیوفا ز بخت خویش ما چه چشم داشت
دامن دریده‌ام ز تو بهر قبای خویش
ای کاش جان ستد ز بر کام بر دلم
آرام جانی تو تخم وفا کجای خویش
مسرا دام بخون دیده و دل ای حرم
در کنار خون دل چه نهم نارسای خویش
با خیال یار بگفتم ترک خون دل در سرم
یا خیال یار بگذار تا بماند جای خویش
شمع سان جشن تخم ام سوختم تا کی کنم
در فضای خویش چه نهم بقای خویش
بر بنام ذره از مهر روشنی یابد
هم ز خود صفا آیینه نهم ز فضای خویش
در خطا با خود نمایت خویش را کردی کریم
تا جرم را کسی را دارد خطای خویش
جاره از خود بر دعای کردن اگر آید بدست

ایضاً

نیست راه خون ز دست خویش
نیست بسر رفت سحر کس ز خود کامه کار کیست
گفته بلا بحر با تو نکرد ار ستم
این چه بود بس کسی که کند بس ز سحر است
بر سم آنچه ز تنهایی در اندیشه تست
میروم با تو نگویم که ز من بیش ز است
نظرم دیده بسوی تو در انداخته
بهر آن است که بیگانه ز خویش است
ای دل از منزل صبح ندری بیرون نه
بهر آن است که بیگانه ز خویش است

هر که خاک کوی تو یافت نکند کحل بصر
اعتقاد عمر نیست که دارد بصر است
گر بدانی که بود تو کیی سلمان را
او بداند که غبار ز تن ما کمتر است

ایضاً

موی تو تا نفس زدم دل بجنان کشید
سر بدر کرد و پای من سر بدان کشید
مرغ خوش ز دام گاه نالد بآشیان
مرغان خاک گاه ز دام بآسمان کشید
مرغ جان که از کرم زاله تو بخشم
مرغ زبان از نم تو بکام کشید
بهر دل خسته ام که بیم ز تو شکست
بهر دل خسته ام که بیم ز تو شکست
بلبل سرود را چه کسی در قفس کشید
بی من مزن که دیده بخون خود شوی
دیبا صور قبی نبود جان که بر تنم
خار غم تو خست بهم بر دلی ز دلم
ره بیعار تو خورد مرا خواهد آخر میدانم
حیرت نظر هوای تو در دل کشید
دیو مفوض کرد در دل حرکاتها میزنم
سر از قفا سرم بر دل خواهد آخر میدانم
نازم آینه که جان ز خویش و من چنین
نازم آنچه نیست تا بدانم چنین منم

ایضاً

آخر ز بهر جان من مرغ دل از تو
جان را بتم فدای تو دل را فدای تو
جان را بتن همی بارد مرغ دل از تو
تنم و دارد نوشت جانم فدای تو

صرفه بسلیمان حیی نالد کسمان ناشی | تا بدانی که بیوفا جهر خوراد انه را

ایضاً

از لیب لعل تو لام کار دکامست اصب | در دلم بنده و ز اغیار خلاصست اصب
اسمان کوه نشان شعله ز آه تمام | گر دعی را مهد روی تو تمامست اصب
باده در زمین هوا در دخت لاله ز ریخ | خوله در چشم تو ای خنجر خراست اصب
بر دلم فاضل ز جمله زخم کاریجا | اشنا بیست در بر دهٔ ماست اصب
ز لعل لب تست تا دام یاسی | که صفای عرب اندر لب جاست اصب
غم بیرون ز خنجر بر اتش دلم ز غم | کوه بیاغانی از من اهرو کار اصب
هر سر موی بدن چرم کعبه تا دام گر مرا | عرفان سر کوی تو مقامست اصب
حاسدت را که جو خوست بدل ز اسمان | کوه بیه سوزنه تو دلیا خوامت اصب

ایضاً

از تو بنده یا بی کاری نمی کشاید | در طلب کار ما جهی چیزی نمی ز اید
در طلب قدر ما در دن تا نمی ناید | قانع بهر جا باد لا خنی ز اید
در لبش کوه ما خواهم کر نمی یابم نگین | کین نگین ز نم لذ ز اید نمی ز اید
بر در ایزد نمی از خاکیان در زم | جز صریفهٔ جالت نقشی نمی ز اید

عشقت هر دم افزون کوی هوا غالب | از غم تو هر دم در جنت نمی ز اید

ایضاً

بجمع ز در دیده که بر نشان نمی ماند | آلاد ز سر پیچ که بر نمی ز اند تا ماند
دلیا سر کان نمی باید طلبیدن | ز ان نیست قضا کز سر ما مان نمی ماند
هر جا دم بازم که دیدی کاه کیا بی | باشد که نیبی ز کلستان تو نشانی
ز ان روز نکه خون شد کسم از خاکیان | چشمم نکه ز کی خنجر لعل تو نمی ماند
خوابم سر خوابی کوی صفت ماخت کنی | سر طاعت بزین سر کی بجوی کانتو نمی ماند
هر کس کار خانه ابروی تو دارد | خوابد هر کجا کیش که قربان تو نمی ماند
دا هر کس ز در دست هوا در دی جهانی | ز ابد روز نکه در دست هوا در دی نمی ماند
حاشی هر چیز ز ان جا نتو سلمان | تغیر ز ان جا کی که تغیر ز تو نمی ماند

ایضاً

تا نا تو ز ماه ز ان جمال ز ای سایه | ز ب چو ع ز ا ج ام و ز بر ز ما ز ای سایه
ز ن بهار ست و کار و بوده ز ا ع ز ز | میدا نم بغفلت مکن ز ا ز ای سایه
موسم کار و بوده تو بهانه ز ا ز ز ست | ز ن بهار بغیر جو بها با ع ز ز بیار ای سایه
ا کر ز ا ز ز و شمار ست سخن ز ا ز ز | جو ز مینی که ز ا ز ز ا ز ز بشمار ای سایه

شاهد و ساغ و عکار کل و مل مخمر ز ا ز ی | نوبی جو ز کار ست بها ز ای سایه
ا بد ا ز ز بی ز ی ز ز ع ز ت ا ی ع ا ز ز | خیز ز ا ز ز ز ن ز نقش ز کار ای سایه
یا نو ا بم ع ز یا خو ز ن تو ا ی سلمان | ز خام ند ز چیزی ز خم ا ز ای سایه

ایضاً

بدر د ا ز ا کشا م ز ا ی ز ا ز ا ی ز ا ی ا م | ز ز ا ی ز ا ز ا ز ا ی ست بس ش کم ا ی ا م
بخشم خو ش ز ی ز ی ز ی ز ی ز ا ز ا ز ا

ایضاً

دلها از خود رفته و ما در غمت دراست — آه سحری موبتو ماخونی ما در پاست
در راه تو زده بوریا بیکبار که رجاء — زلفت بسلاسل همه را با تو طرار است
هر در که گمان از تو در دولت یابد — آه دستم یاری دگر یک بر در است
شد دیده ز بعد تو سفر منزل بتسبیح — کز منزل محنت سفر خیز بدر است
این راه بحر مست کرا دست خنک آمد — یا موج بلا بس است کز کار فرو ماند
گر در طلبت گام نهم صبر بجست — خاری بره عشق تو از خار بتر است
لنز نظره حزن تست که در عارض نور — رایست که با زنگ بتاراج در است

ایضاً

گر خون دلم بیدل از آن زلف بدوش — هر روز بجام دگر اندر نوش است
شمع سحری دان که ز خون جگر خویش — افکند بر آن رو که جز از ناله خموش است
عاشق صفتی جو در دلدار که چون شمع — هر گه با یاران نشاند با خون خویش لخاموش است
در سنت مجو زینهار وعده فردا کس — حالیا جان بده که دم خوش صبح فراموش است
هر دم ز ایه دلبرا ساغر مرا پر کن — روزی بمرا یه کار جان در پیمان ما نوش است
خرقه ما کس بخواهم که بدل از سر ریا — نوشم ای زنار که در میان ما سواد پوش است
می نخورم بزرگ جمعه حلقه رندان مست — میکده ام بار دل این در ما خموش است

ایضاً

کار دنیا نیست جز اندوه کار دولتی — زحمت آری گنج نادر رنج عیاری گوهری
کار و بار دوزخ و زنار از آن هم بیش — کار ما کار نیست کار و بار کاری گوهری
عابد و زاهد ز من حکمت دریغ از کاسبی — آبرو نادر گنجی ورد کاری گوهری
گر هنر از بای و شنید بخاک کوی نیز — ور ز مین آید چو زر خیزد عیاری گوهری
گر نخواهد یافت از جای دگر جای دگر — ور نخواهد رفت از در راه داری گوهری
عارفان در حضرت حق غرق بحر فاقه اند — گنجها از جمع مفلسان عراری گوهری
صدر هر انجمن بخوش گوی و زیبا نیست — گنجها از این در دیار نیست عاری گوهری

ایضاً

شبها سر فراشته را آخر سحری باشد — وین دیده که بیدار است او را خبری باشد
از دیده اگر آبی خواهم بصدر کردن — جانیست بهر از دل پر درد کدر کردن
دانی که کدام آید بار دگران کردن — آن به که بر موسی بی برگ و سر باشد
تا با هم خاکیان سر کوی تو باشد — هر ذره که از خاک کوی تو بسر باشد

مشتاق حرم رو کوی محرم می خواهد — با سنگ از آن خانه سر کعبه گرو باشد
جانان ز در آید بر ما بسر کرامت — از هر طرفی بانگ الا هل من فتوی باشد
جون این همه بیت سلمان در جان دارد — آن به که بر جانان او بیت حضوری باشد

ایضاً

بر زلف تو هر بار که چنگ اشکستم — بسیار چو جون زلف تو بر هم شکستم
در پای تو هر ذره که از جای شدم — جشم ز تو بر ذره ز خورشید پرستم
در نامه چو بر سر نهم از فرق تو نوشتم — جون کرسی قرطاس نداند خامه زدستم
جون ذره بدان سر ز تو در سایه خاکی — ای خاکه تو کای تو تو ز من گفت که هستم
جشم تو بدل گفت که مست ای دل — در گفت بجشم و دل تو از تو بدستم
گفتی که دل جام می و زلف بدست آر — بر داشتم این هر دو و در داشتم شستم
بر بوی خشت در ز سر جشم تو ای دوست — خود این ای بس است و دگر نگذرستم
روزی شبها گفت سحری گفت سلمان — بر خیز که هر نیز بود روز نو شستم

ایضاً

با سنبل طاقم مرا نگر هر زمان اراده — نهاده ام سر طاعت بر آستان عبادت
بگذر ز کار طاعت بر گرد با سم زیارت — اخر کمان طاعت در نگذرد ز تیر عبادت

ای خمار عالم جان و کام و فرمان از همه
تا نیابی باشد کار تو ناکام از همه

تحفه حسن رخت را عرضه کرد بر حور و جان
باد و فا را کرد زین درگه غلام از همه

بلبل اندر باغ عشق گل کرشمه ساز کرد
با رخ چون برگ گل کار تو خاص از همه

سایر الطوا العجب شهر حسن شوخی چون تو نیست
آسمان سرطان بر آید این زمان تا ماه نو

ایضاً

زنگی زلف تو دوش مژده تبریزی بیار
جستم از کوی تو کام دل ز هر سو یافتم

ماه را دانند گردان خط سبز اطلس
ماهرویان شهر تبریز از برای خاطر

ای که گویی کی خمار از عارض و قدت بیار
با کجی کوته درست خدایی دارم

گر نیابم جز نیابت حسنه در جرم و گناه
هر که از تخمی خورد البته نغلی دارم

آن قدم گر کند در پیش تو گل کرد
گر نشاند نیز بر سر گل نیابی دارم

یار جانی بود در شهر جوانی نخند
از نمک بر زند آن شوخ که آبی دارم

هان ترک نهاد این گرت می باید
کو نهاد دیده لب ریز شرابی دارم

در تمنای دو سر عشق تو سلمان
بگذرانده همه عمر چو حبابی دارم

ایضاً

شب فراق تو از روز حشر بد تر نیست
عجب بتی که در او رحم بت پرستان نیست

تو طاوس سر زلف و بشارت دلبر نیست
جز دل نداد انکه کفتار بنداد بر نیست

غم طامت دشمن زهر غم بتر نیست
سر ما مامت بیجا ز دوست نظر نیست

بر دیدهٔ ست خونم تو بدین می خواهی کار
یار است و یاب هر زمان بی سر و پا نیست

حدیث غم ما کاری کنان خوش سخن جان
اگر تو را سبب صبر ست ما را نیست

منزلت نیم کز دل ما زدم زخم حرمت بی
دل کردن عشق نا ملامت نیست

توانست بر سر صحرای ما سهم بر جاست
دریغ عمر عزیزم که یاری جا نیست

حدیث شوق و جنون لقمه در آن کس دارد
بجان دوست که یاری ز وی جدا نیست

خیال آن لب و خنده و روی و بنا گوش
کجاست نقش دهانت که هیچ پیدا نیست

مرا ز طیبت طراوی عاشق مسلمان
جواب داد مسلمان بجز خدا نیست

ایضاً

مستور در سرایم تو معذوری بنا مانده
هر چند کز نمک در صد نمک زدی بنا مانده

ناقوس می فشارند در دادم اگر بیاد
نزدیک تر آیدا قاری در بنا مانده

مست می از رکاب کردی ره او رها
او را صفت انست که مستوری بنا مانده

بنیاد سرو قدر ز کار طراوت بکردی
بنیاد خانه جسم مرا نوری بنا مانده

بیچم تو خواهم خود را کفته و ما کس
دفتی تو را نه گفت که گفتی بنا مانده

تا جنت فردوس ندانم دلبان
دانم که در جنت از و جز بنا مانده

از موی سر زلف خودم صبر مفرمای
این با سر زلف تو در سر نخوری بنا مانده

هر کس که بکفر سر زلف تو نمیرد
در کیش من زشت که مومن بمیرد

ایضاً

بلبل بدرد کل جو تو نوری نکرد راست
بر دل سر زلف جانوری نکرد راست

حلقه چنبر دماند کل اشفته بی تو
تو بر دل زار دل ز هیچ سری نکرد راست

تن بیمار مرا بای در ره جز تو نبود
کر قدم رنجه نکنی بر سر ما نکرد راست

از کل صبر ز الف لبر جو جانی نکرد
جان فشاندن ز تن کسان بر خاک راست

دعوی دعوه تو لبر ز دم تو زدم
کر دروغ بر سر ما کرد و هیچ کس نکرد راست

قد و بالا بتو ماند سرو آزاد ولی
زنجبار ز نظر کردم اجداد راست

میر دیبا بتو ماند بر زیبا کس نیست
بر دلم تیر جفا بار کر ستار راست

عارض تو شبه بر سمن و نسرین
زین همانا کز جمله بر جمال تو زیبد

ایضاً

بار ز سرو بای لبر نخیر تو ار کرد
انصاف نسبت سرو ز بهر تو نکرد

زاهد خشک ز لعل تو نیابد کامی
عشق این بادیه نی مرد خشک کار نکرد

جمیعه حسبی که سر زلف تو در دل زده ام
از جا نبرد دل بعصا بر نگزیده ام
حاصل ز خلق عالم و ما فیها دیده ام
از عقل سر زلف تو قوم خود سکین
عشق تو نسلمان در جهان و خرد و دین

ایضاً

ترک جشم تو که با تیر و کمان میگردد
بشکن کردم در دیر مغان میگردد
هر که بر گردن جور کمش سر بالفتاد شاد
بر سر کوی تو جون گوی بجوگان میگردد
از تنگ چشمان خوبان نام و نشان مجو
در دیر و صومعه نام و نشان میگردد
عالمی از خوبان سیمین اگر غلام
در دیر نیز سر و کار جهان میگردد
بار گشته سر زلف تو بر گردن ما
می کشم بار جو کار جهان میگردد
نیست محتاج بیان قصه جور دوران
هم بصفحه احوال جهان میگردد
سایبان از طرب انگیخته ام بر سر راه
هین مکاری ز سر راه گذر میگردد
زاهد کعبه ندارد بجهان میل بدیر
این زمان کرد خرابات مغان میگردد
شعر تازه ز خاقانی سحر بیان مخوان
گر بنام تو در آفاق روان میگردد

ایضاً

حلقه زلف تو تا کرده ام
بار دیگر جمع سودا کرده ام

هر سحر کاهنگ بیرون در جمن
رفته ام کار تماشا کرده ام
خویشتن را در میان مرجان
هم جو مرجان خویش را رسوا کرده ام
یک دو دیده بر کنار جشمه خود داده ام
بلبل این راست و بنیاد اکرده ام
هر کجا سرو سهی را دیده ام
یاد این قد دلربا کرده ام
از تن جون سرو سر بالا کرده ام
بیش سرو از سر بالا کرده ام
اشک ما نسبت بلعل لش داده ام
کهربا خویش آذر کا کرده ام
جنبش گوی خم چوگان او
رو کمر بیسار زینها کرده ام
زلف او صد فتنه می خواند خلق
نام نیکو بین که رسوا کرده ام
جنبش الماس ایمان شکست
با جرم کوی تو عادا کرده ام

ایضاً

حلقه زلف تو مایه سودا بست
جرم مست تو فتنه هر جا بست
از سر بسته زلف تو مکسا بین جا
کز جا صف نفس هر کرو هر جا بست
صورت خط تو در خاطر ما میگذرد
باز سر بر زده از خاطر ما بر خاست
در دریا با یاقوت جشم کز لبش یابد
تو لبش گفته که در زیر زبان جا دارد
هر کجا در مرغزار باد دیا دیده است
دیده از دیدن تو بیت دیا دیده است

دل سوی دانه در جمن نسیم وزیدن
حمد خدا که نافه کشائی کند دگر
باغ نشست اگر جهان مرا جای هست
در راه است اگر در دیا تو را خواست
میرود از دیده دیده تا جو بیابد
سر در زیر میدارد سر در زیر بیابد

ایضاً

بار امید دیده ما بخت همایون بسعادت
جا نبرد بیش مرغ ما کرده اختیار قفس
از غم کسان ندارد غم و در زمان امان قفس
جون نشد بقصد ما مرغ ما بیعیار قفس
مهر است کز دراج نفس دیده مهر
میجوید مهر دوز بروست زیار قفس
در شد جه داری نسیم صبا ز آب دیده ما مگر
او خود بگمان خود در آب دیده ما قفس
کو تیر بلا بارکه من باز عمر ایم
تیری که زند دوست بود بهتر صد من
باخون جگر اگر نبود پرورش دلم
پر خون جگر نباشد از دوز دلم
در صومعه جمع باجرا نشینیم
کاری بکند از دوج و زهد جماعتیان
بنا فایده مسلمان جکنی سعی که بیهوده
جون بخت نباشد نبود سود جهدها

ایضاً

در صید ایز دگر خاطر ما نخ داری
خاطر از دیده کرکه بر غبار داری
دیده در خون دل صد قافله بار داری
کار کار دل ما نیست که با داری

جانفایا ای زلفش بر باد داده ایم
زد نشست باد در دست نسیم صبا بیرس

کردم سوال از لب خود گفت حال او
بیرکانه ایم سخن از ما منها بیرس

تو با رقیب و شمع سمان یکدلی و مست
ای بی وفا ز حال دل ما کجا بیرس

ایضاً

مژگان تو شوخ و ابروان خوبان سحرند
کز یک دیگر خبر ندارند و همه بیدارند

تو صورت زیبا و خیالی و معلومی نیست
کز خیال تو جهان بی خبر و تو خبرند

در دام غم جمال تو مرغ دل ما زیرک است
کز چون تو دانه بسوزد همه بیدار ترند

خبر نداشت که در کوی خرابات مغان
با خیال تو همه شب مست مناجات ترند

غنچه وار دم در کش ناخن قفل است دهان
کو همه بی گله زخم دست و گریبان درند

دامن از دست مکش ای سرو که چون آب روان
جامه خون شده و اوباش بر و در نگرند

تا کرم خوشه نداند ز پراکندن خویش
عاقبت هم نکند نالهٔ مسکین اثری

ترک جمعیت مکن ترک خراباتی ناصر
قصه در در دل خویش بسلطان نبرند

ایضاً

مرا خیال تو از سر بدر نخواهد شد
سمایی تو ز بصر مختصر نخواهد شد

اگر هزار بود کوی دلبران از سر
هوای تست مرا از سر نخواهد شد

دلم بگوی تو در قید و تن مقیم مرا
زمان مقام بجای دگر نخواهد شد

سرم بر فت بسودای وصال میدانم
که این معامله با او دگر نخواهد شد

قیامت است و قیامت علامت واضح
اگر چه در دل من مختصر نخواهد شد

جنان ز حسرت تو در خواب مستم که مرا
ز خواب در خوش تو غیر مرد خبر نخواهد شد

بنوک غمزه جو زینش تو نخواهد ساخت
هوای خوش سر نیش تو نخواهد شد

خوش آنکه غمزه ات از دل اگر چه میکند ریش
ولیکن از در ما سایه بر نخواهد شد

ایضاً

خوشا کرم که لب تشنه را بدریا نیم
ملایکه بسته ام ار خرقه بر بشا نیم

بدرد و داغ دل ما دوا مجو واعظ
نه درد دار ز درست دوا بجا نیم

جو جرعه ام بکنون غازه باد جان
بدان امید که در خاک مایت افشا نیم

عذار زلف تو در دست باد جز صبا چو
دوا نداند که ما چه در دنام میخوا نیم

هوای ماه جو بر کار نرگسش دارد
اگر درست رود سر قدم بخجلت نیم

ز خوش را نه ام روز طرب ایزد را
بعینه همه امروز باز دی را نیم

حدیث جمعه کنون زمزمه مبر ناصر
که در دوانه خمار دی نمی دانیم

ایضاً

ما کرد و دانه ز خوشهٔ چرخ ستم مرا
منزل همان تویم ز خرمن زدی مرا

گفتار راست بحر بیان مکن که نیست
با نالهٔ مرکبات بر ابر میان ما

از ما تم ضمیر جان مکن که عرض کردم آنچه
موقوف الدنه بر کرم حبه کرد جان ما

تو در دی و عیب نیست ما خوشیم چون نیست
کیش ز خوش مکان ما هست بی نیاز خوان ما

دنیا ز حق ما می کند و می مکن
تو انداز مکوب و ما ز حق ما مکن مرا

جو اجزای جو حرم مکن بر ان ما
جرعه ز کوی تو نام کرد مرا

قیامت و ما ز ان روی آنکه بی حجر
ز خوابه خوش بر انگیزد ز دست سر کرد ما

نشان ما جو بر ان کرد ما خان و حجر
دعا ز سر ما نکند بر ان نشان ما

بیا سلمان ز ما فا سر کنیم اندر مکان ما
که بی خوش نیست سر در کوی جانان ما

ایضاً

قالع نکرده بردم ز تو حرفی بسر ما
یکدم ز تو نگفتی که مرا بوده خدا یی

محرم ز دیار دوی خوش ز نجا یی
در جوش تو گرم ره خاره فنا یی

گر بشنوم از سر کار تو جو بر کار
بیرون نهم با بوس ز ان بوده بنا یی

مرغ خار ا هندم و ز لوث اصبا
از آدم و فا ز غ ز نجه ز ان بوده رها یی

جان از وی نتوانم بدیار دیده ره
نی خواهم از این سر کویش راه
بیمار نباشد خواهم خورد
بنیک نامی بیرامنی در ایمان
بیچه بابر زخم تو باز گشتن نیست
که نیست کوی تو راه باز گردیدن
بیچه سر زمرد ز عشق تو نیست
که نیست عشق را وقت پای بجیدن
بغیر درگه تو کاینات کاذبه توام جیدا
زجیم روی مرا نیست برگ جیدن
حدیث عشق در دل زجیم سلمان
اگر کار او نیست در دل کاهیدن
عیبی بر عشق مکن که در عالم
وفا بی سخن که تو اند سر بریدن

ابیات

بر هر دو رقم که هست بر نفت تا کرا خواهد
در هر سخن راز دل من نیست تا کرا داند
از دام او نشانی نگفتم ز دهره دارد
وز زرد او فروغ دیدار نمی تواند
میخواهد جان من ز غمزه تیر فگند نفس
قیدم نمی کشاید یارم نمی هلاند
جانم فدای یار دلدار جان جانان
مردم هزار جان دارد هر جان که می ستاند
از نفس جان مشک بار بر لب نفس نماند
لعلش خوی جان بخش دارد جان نمی ستاند
هر کس که کرد آن دل بر لب نفس نماند
کاری صعب است این بی سر و سامان
ای شکم که می کشد از دل بیتابی
یا خنجر کشته آید یا بانگ نمی داند

یا خود رقم ندر کاینی دارم کدام حاکم
دانند کسی که درد عشق بیمار داند
عمر مرا نماند است چیزی بود ندر کاینی
زنهار ندانند جز حاضر بر کار دانا
سلمان نشیند نامت زدار است در کاینان
هان تا نیک نامی بیرامنی در ایمان

ابیات

طرف چشم عشق هر دم از شیدایی مرا
درد سر کاهیست هر دم سر بر آوردن مرا
نتوان کرد با عشق قرار دیدن
کار از دست رفته چه غم غیر نماند
دارد کعبه کرشمه اندر دیدن
رفتن بیچاره ندارم بر دیدن مرا
مهر رخ یار مرا از زر در دیدار
یار خود هیچ بغیر رخ دلدار نماند
دارد چه فتنه در کار بار دیدن مرا
دانی که از بهار که کشتیا ما را نماند
عشق تو تخت و بیا تا که نهد بر تخت گاهم
تاج حرام بود حلال ترا یکی نماند
سیدا شکم ز درد فتن همان در کار
سعی کن سعی کن این سیدا نیاید
کام سلمان تو کن که چه کار اختیار
تن جنان کن که چه کار اختیار نماند
راه از کجا ست مرا حضرت سلطان نیز
هد هش و عده دیدار کی بفرماند

ابیات

خوش بیاد یار دلدار فتوانی خوش نشست
قاصد از در طبیعت اعتماد نیکی دیر است

جشم بیمار ما خوش است ابرو بر سر
ای خوش بیمار کس بیک نمی ماری بر سر
از بر لب ما مرو حدیث لب یار ما
مرتبه ما ندکار ز در نمی مرکب
افتاب ما بجم الله بیمار کما لم است
بر ماه تابنا میزاه ما بر ما اخترست
جز هوا لبر هر زمان جان دیگر
جون صباحش هر نفس نو و صفا بی دیگر
نالهٔ شبانه سلمان کم کن ما عاقبت
محنت بیدار است و یار بی خبر است

ابیات

یار دلم هر دو جهان یار دلم
وز همه نزدیک بود یار دلم
از دست رقیبان نروم در بر دلدار
فرخ کم در دست بدشمن ندهد یار دلم
بر در او نخورم جز که بر او جرعه نوشم
از دیده همه عمر رفت ریزم کنارم
بر خاک در شهر او جز خاک نیابم
زین هر دو تنوانم که بود تلخت عیارم
در نامه همه شرح فراقش نویسم
بر دیده همه نقش خیالش نگارم
یارم چه دراست کز دل مسکین نرود هم
از نابرد لبسوز زمین تا نرود هم
جشمان سیاهش همه راز دل ما خورد
کردند با کشته ما زخم تمام
در نامه چو نامت بود نامه بخوانم
وز دیده بیاده تر نزدم نشمارم
آن دم دهم جان که بکام بسیارم
مرجان دهم و لعل بدلدار نیارم

ناز افتاب بر دوست یکدره ناتوان دل
جوش زر نیست دل امرکان آمیزان
ای جان زدل کیا جدم جان برپاید
می باید زه خون جگر حال ما پرسیدن
خواهم جان لعلت بوسی از خواهد
فول عزیز دلان جنسی که خریدن
از زمین بهار صحبت رنگیم کرنها ماند
فی الجمله از دوست بوی توانه شنیدن
بیخواست خاطر دلان از زلف سرکشیدن
یک ذره دست یکدل شادی دیدن
ما چون قدم خواهم از دوست برکشیدن
هر صبح میزند سلمان جان عنایت
از هر عنایت لطفت و صد هزار چندان

ایضاً

بنیاد الفت از دوست یکدره ناتوان دل
یاری رفتا از جرا غیر خونزی کردن
یکجان دوبانه در زنجیر زلف دلبران
کرار هر یکی بود دیگری کشتن
صورت نه افتد زان لعل جان لبی
هر شب با خون نقش صورتی بستن
میترسم بر لقبت وهم نی آید دگر
را کل کرا بینی کشایم نعره بر نیامدن
جان بیچه مرد از هر لحظه غمزه دلفگار
بر یک جان صد دیگر معرکه کردن
در قرن فرخ تو بیم نامه ما نوشت
خامه خونی می کرد بیاض خط نگاشتن
بنوح سرود اعجاز الهام سرود ما نوشت
چون سرو لاجرم هر هر دم خون دیدن

کرم عشقت بحر دل ملامت بیکران دل
کوی عشقت این سر اطراف قدم زدن

ایضاً

چون خواهم از نیاز بیرون خرامیدن
بس دلفگار افتن و با کمر فرو شکستن
یک جلوه دیدن یار جان عزیز بایدن
جان خود در دلان بر سر جان خود نهادن
کم کردم ایم خود را بعون تو یافتن
بلبل مکن ناله در خون تو لرزیدن
حاجی کرنیز قطعا ره بیابان
مسکین ار تو ندانی یکره ز خود بریدن
یا هر دم ز سجود خود نماز کشادن
قول و غزل این کوش می باید شنیدن
از کوی او خاست خون ناحق بحر جاهد
می باید ترک کشاده و از در سر جهیدن
بلا صبا ز لفت خونریز عالم را
کرشمه و صبا را چون ز خود رمیدن
بر هر طرف که تابد خرمن ز عنبرا
چون سایه در رکابش خود بر زمین دویدن
سلمان بنام و نامه در کس نداد خواهد
این نامها ستردن و این نامها دریدن

ایضاً

با سر زلفت دلی نیست سر و کارم بودن
و ز حال دست هر دم زدن با دلدارم بودن
الفت دوست نزد با حور و قصر جنت
می پرستم که زبر خرقه زنارم بودن
جان لبت را ز امر جمیل الهام بود خوشتر
با دهان تنگ کار پر شکر کارم بودن

بیش از نقش نادیده روی تو بوی کاه
روی تو دیدم در کنار خود ندانم کاه
قمری از سرو بلند تو بود بر شاخ
کاه کبک خرامان تو بود در دامن
از دو لب شکر لعل تو چشمی دارم
یک نمی یابم باقی دو نمک دارم
مرغ باغ حسن تو خاطر ما کشم
کو نخاطر ما کشم کاه کاه دارم
از خیالات شکوها دارم در سینه
یار سلمان بر خاطر خود مهربان دارم

ایضاً

بنیاد زمانه قدم بر لب ریز کرنها ماند
هر لب نیم که بر سر چشم جانان بنشانند
مرا که سر زده صحبت قلم بر انداخته
هنوز وقت بنیاد که صحبت نامه بخواند
بر انتشم نشانند ز هر در بار حرمان
کر یکنفس نشیند و آنجا بنشانند
ز نار بان رسانند و بر قد ز دم اهرمن عالم
بیایند کر نیاز دم بغیر او نرسانند
حدیث لب تو جانفزا چون تو نباشد
که قصه است مطول بنویسند
صبا فدای یار دم چون بکار ندارم
بهر طرف که دلی بینم بسی بسیارند
حدیث هر کس از لفظ سر ایرت بر زبان
فروکیی هر شب بکر او بر سر ایند
طبیب درد سر باده که جمله ما را
علاج درد سر باده توان دانند
بیا و از لب تو سلمان چو نی بکار ایم
بنی بر تو سلمان چو نی بکار ایند

ایضاً

بیار دیده دگر بار کز لب خونریز
ندانم از بهر عادت یا مر خون نیست
خون است رفت کار ز عهد بر نیاید
از دست رفته کار ما کز فتنه ما خون نیست
نسیم باد صبا تخته نیست نجیبان
نسیم باد صبا نیز کو با خون نیست
دلا بعزت قناعت بسار و ترک تفرس
کز بار منت لحسان هر کار خون نیست
بر دست آنچه قناعت بسر بر طرف نمیرد
بیای خویش نیاید جهان جلخون نیست

ایضاً

خسته یار کاندر جان از بیم الفتی نیست
ز رشته تا کاندر عشق من نیست
کز دیده تا نیست ما را کو میل ارجمندی
ما خود ز خاک کویت نازم کز کار در نیست
لب خونفشان تا نالد تا خون نیاید از دل
در خون حسن جمعی با کس در فتنه نیست
بیکار جمع ماند در خانه تو دیدی
نیکی جمع ماند در خانه تو نیست
کز دیده بر نیاید بر روی باز آید
جان او از کنار تا بیم جدایی نیست
مشکل اسیر دلها لفظ خوش تو بخشد
نیا بسته خوش حرکه در زلف او نبسته نیست
از آنچه از سر و قدت در حرف و صوت آمد
هیچ نشان بر طرف جوی ما ز نیست
دهر ز جستجوی او عاجز آمد و سلمان
خسته یار کاندر جان از بیم الفتی نیست

غزل

ساقی ز ایام گل احبذا ایام گل
خیز و درده ساغر باقوت گون چون لاله گل

گون گلابی بلبل حشمم زند بر لاله گل
کاهوان را می دهم هر یک بقدر کاه گل

خیز و مستی کن ز جام ارغوان بر راه گل
خود همه مستی ز جام ارغوان دارد گل

نوبت گل را بود هر سال بار دیگر گل
نوبت ما را نمی آید بعمر خویش گل

گل بصحرا آید از بهر تماشای گل
گل بصحرا آید از بهر تماشای گل

گل بسر گیرند یاران از پی صهبای گل
گل بسر گیرند یاران از پی صهبای گل

بوی گل آرد ز گلشن هر زمان پیغام گل
بوی گل آرد ز گلشن هر زمان پیغام گل

ایضاً

ای هدهد ار بیا بسبا مژده مرحبا
از خرمن وصال تو یک دانه مرحبا

خوش بیخبر فتاد که در راه یار کیست
کز بهر یار هیچ ندانست یار کیست

ای هدهد صبح همدم ما شام و شام تست
تا بر سر درخت ترا آشیانه نیست

ای در فراق هر دل مسکین هزار داغ
هیهات اندرین سر ما اختیار نیست

خراج هر دو عالمست خرابی ما بجا
تا مجرد نمی شوی از دو عالمی

از زخم خار ناله مستان خبر شنو
فریاد کن که خار ترا زخم کی رسد

ایضاً

ای هدهد ار بیا بسبا مژده مرحبا
از خرمن وصال تو یک دانه مرحبا

خوش بیخبر فتاد که در راه یار کیست
کز بهر یار هیچ ندانست یار کیست

ای هدهد صبح همدم ما شام و شام تست
تا بر سر درخت ترا آشیانه نیست

ای در فراق هر دل مسکین هزار داغ
هیهات اندرین سر ما اختیار نیست

خراج هر دو عالمست خرابی ما بجا
تا مجرد نمی شوی از دو عالمی

از زخم خار ناله مستان خبر شنو
فریاد کن که خار ترا زخم کی رسد

ایضاً

ای جان ترا چه مرغ بسر آشیانه نیست
بی آشیانه بودن مرغان نشانه نیست

بر از دو کون بگذر و در لامکان گذر
واجب بود ز خانه که در آشیانه نیست

جوی خجسته پی بسر راه وصل کرد
تا بر سر ره از عشق تو نامی و نشانه نیست

جان را بیار و جای دهم گر بدل کرد
ای دل ز سینه جای ترا در میانه نیست

تا دیده ام رخ تو ز دیده نمی رود
یار ما خود ز دیده ما یک زمانه نیست

دیگر بلا بدل ندهم هر که چشم
هرجا خود آرزوست تمامی بهانه نیست

سلطان اگر ز اهل دلی نام دل ببر
جان را مدار پیش که این آستانه نیست

ایضاً

ای جان ز عشق هر دو جهان را بهانه نیست
بی عشق هیچ کار ترا در میانه نیست

بر از دو کون و در دل جانان مقام کن
واجب بود ز خانه که در آشیانه نیست

جوی خجسته پی بسر راه وصل کرد
تا بر سر ره از عشق تو نامی و نشانه نیست

جان را بیار و جای دهم گر بدل کرد
ای دل ز سینه جای ترا در میانه نیست

تا دیده ام رخ تو ز دیده نمی رود
یار ما خود ز دیده ما یک زمانه نیست

دیگر بلا بدل ندهم هر که چشم
هرجا خود آرزوست تمامی بهانه نیست

سلطان اگر ز اهل دلی نام دل ببر
جان را مدار پیش که این آستانه نیست

ایضاً

ای جان ز عشق هر دو جهان را بهانه نیست
بی عشق هیچ کار ترا در میانه نیست

بر از دو کون و در دل جانان مقام کن
واجب بود ز خانه که در آشیانه نیست

جوی خجسته پی بسر راه وصل کرد
تا بر سر ره از عشق تو نامی و نشانه نیست

جان را بیار و جای دهم گر بدل کرد
ای دل ز سینه جای ترا در میانه نیست

تا دیده ام رخ تو ز دیده نمی رود
یار ما خود ز دیده ما یک زمانه نیست

دیگر بلا بدل ندهم هر که چشم
هرجا خود آرزوست تمامی بهانه نیست

سلطان اگر ز اهل دلی نام دل ببر
جان را مدار پیش که این آستانه نیست

از تو نیز ذکم کرده
بامرادی جاودان خندیدی ای نوشاب
مردم چشم دارد حسرت خاب است
می‌کنند جرم محو نرد مرحبا
خنده بر گریه سلمان زیبا نیست عجب
زانکه من ابر بهارم تو گل سیراب

ایضاً

از سر لعل لبین صد نیش نوش دارد
هر دم آن کز جستم صد نیش نوش دارد
از جور خوی عالم قد چو یار مایی
بر جان ما فتادی خوی خوش دارد
خواهد آن خوش زد ابد عالم از فروغی
نخرم عرد رحم بر هیم خوش دارد
بر سر زده بیدردی بنوازی ار مرهم
بر شرع بار نیکو سر اهمین نوش دارد
هر لاله نیم کز جوی ناکی نخ نخ
آن نوش نیست هر دم زدن نوش دارد
دارم بسی عزا که آه در نشانه نیفت
صد کس در دراست آنرا بر جوی خوش دارد
خوش خوار دکه کوثر تقاضا بر لب سلسبیل
بنمای قامت تا کوثر عندلیب را
زهیار یاد کاری بکشاد جز کرد
زنهار از دو صالحی بر سر اجر قرار
هم شب خیال وصلت کرد بجسم سلمان
کیجا ار دست دارد بیتو آشنا را

ایضاً

عشقه بقول واعظ جان نماید دانش
حرشه خوبرا نیز دانش عاقل انبا دانش

ذکر سر کو در جی بایست
هر جری بایست از بهر ادبی بایست کرد
اشک از دیده چشم بزدان احمر تر
رحمتی بر اشک دیده زاری بایست کرد
نیز دل ای که قدمت کرد صلا بر سر آزار
بنشست بر زدن جوشن زاری بایست کرد
یار خشن جوشن آئینه کرد و تیغ آخته
جان فدا کردن هر جا یاری بایست کرد

ایضاً

بر دهان هم وصال از بهر جان هم مخور
دین شب سودا مرد دنیا یابان هم مخور
ای دل اسکندر ذوق خضر بنهان مباد
گر حیوة آبی هم بکام ران هم مخور
نا نیامد زانقلاب تخم اعمی بر خزن
بر تو دور و نزدیک گردد ران هم مخور
گر ز خوبان در سر سودای لقمه می رود
زان سری کی خاطر سودا ستان هم مخور
بای در سودا چو خواهی مرد ای مرد دلیر
از بلایی سر نتابد جان هم مخور
هیچ کار از گریه و خامه نیاید تا بدل
کز ابر آبی گوهر و خامه نیاید تا بدل
خون بر مستان راحم ناموس دارد کز بدان
تو سر از زی کز دو خون بر غرچه بیاکی
ابر چشم از سر گذشت یار کو یار کو
تا بنالی عمر نو خون دار کو یار کو
عمر ما در باد شد بی روی او ای روزگار
اشک کاری بی بکار او ای روزگار
ابر چشم از سر گذشت یار کو یار کو
آنکه از سر گذشتن کرد یار کو یار کو
عمر ما در باد شد بی روی او ای روزگار
بیدل اندر کشته زاری بگو جان هم مخور

غم ما مرغ مرغ خوردن ار ما
لطفی باید کرد تا ما بهم بدل آشتی
هر سر خاطر ما بود او خاطر ما
در زانکه بدل ما سر سر بخوابم در آشتی
آن را که بیاد سار کار بدل بود
سر خاطر بدل ما در سر بخوابم بهم آشتی
از ما هر آن نفع که هست از ما بخواه
باید ز دوستی ترک نفع بود بدل آشتی

ایضاً

گیست که قصد مرا بیش نکار میرود
با که کنم شکوه از فاکه زار میرود
نامه نوشتم بدام بی تو بسی گریه مرا
گوید یار میرود نامه بیار میرود
یار دل ما ای جان هم بدل ما ترکیم
لاشه فتاده از نشست یار میرود
کار درست نار کیج چاره نمی برد کسی
عمر نظر بجای چاره کار میرود
نرگس مست او مرا تا بر خمار می برد
ساقی جرعه بیش کو کاخمار میرود
هر سحر این بلا خون بیشتر لا بدم بسر آید
بعد ازین بلا مرگ بی خبار میرود
سنگدل و صالحه صم نیست دریغ جز بزر
ترسم ازانکه بی زری قدر بیار میرود

ایضاً

ای خوبرو ز دیده سلمان نمی روی
خاطر غمگین را چرا شادی نمی دهی
عهد وفا کردی و جز جور نیاوردی
روزی دو ز کار بد بنیادی نمی دهی

روز کار غمزه زان لب لعل در آخر
نوبت دلستانی است امروز سلمان جز مخور

ایضاً

دل اگر با کسی دهد مارا ذکاری مارا
در کجا یار کز نهاد جز جفا یاری مارا
با همه تیغ گر بر آید تو ز یاری کاری
دست بستیم بقول اصحاب کاری یاری
بنده عالم اگر تو بجهم نشماری نشمار
هر کجا ایم گر تو در عالم بشماری یاری
بار ها با تو غم هجر کشیدم بدرستی
بکشایم چو هجر ان تو باری یاری
گرچه صد بار جفا کرد ستم ما را باری
نیست در خاطر من از تو غباری یاری
گر فراق تو مرا نیست وصالت هوسی
از وصال تو مرا نیست ز باری یاری
نامه ز لفق در است ز هر سو خبری
در نهفتن بدلم تو ز کاری یاری
جون ز سلمان کمان غفاری قدیم
بکدری بر سر خاکش بکلاری یاری

ایضاً

می کشد سر بر ابرو ای دریغا سر بسامان
دل از دو بر نکم کرچه دل از دو بر کنان
اگر این بار نیاید سر بقصد بجهم
بعد ازین هم تو نیاید گر قصد بکشان
جاده در عشق صعب است و ما کم تاکی
سهل از بار ضعیف است و لیکن تا کجا
هر جا ثرش نرخ جوش بی بی هم راضی
هر صفا کرد ز تو جوش بی هم خرسندی

باتو گفتم که ترا بی دل و دینم کردم — بس که گویند مرا از تو بتر نیست مرا
عاشق عیب نباشد چو ملامت بینند — گر مرا کشته غمت عشق بپاداش مرا
هر که خواهد که مرا بر تو نظر نیست مباد — گو برو هیچ ندارد دل از این بیش مرا

ایضاً

ای جهان داد جوی هیچ جفا کار مباد — عیب صاحب هنران طایفه خاکسار مباد
گیتی بی تو سیه باد و دریغ از نفسی — خون دل بادهٔ عشاق دریغ است کسی مباد
گو شمار ما و زر و نقد بمان تا بجوی — هیچ دانی که شمار دل ما بیش و کم باد

ایضاً

بردم از دیده بیش ای صبا بردار — وین حجاب از میان ما بردار
بنما سایهٔ داغ جان افگار — از سر زلف مشکسا بردار
بر سر کوی او چو جان بخشند — بهر من جان کدا بردار
دل و جان خویش پیش تو آرم — شرم این جان بنوا بردار
سر فدا جست و با نفرمانش — سر غلامی کو بیا بردار
ای صبا دل از من بیدل بستان — می بر جانان بی صبا بردار

سایهٔ لعبت سرانجام ما بدرد ما — کاخر از بند غم ما بر سر ما خواهی هست
عود اگر دود کند بر سر آتش هر سو — ناله اندر دل غمدیدهٔ ما خواهی هست
حاکم از زاری ما بر سر ما خواهد خاست — جان بیمار من بیدل ما خواهی هست
شام هجران تو را صبح قیامت داند — صبح امید من از تو نفسی خواهی هست
بعد از این تو دل ما جو کبابی کردی — هر کبابی که ز سودای تو خاکی باشد
صبر و آرام ز سامان جهان میبردی — تو برانی که مرا صبر و شکیبایی هست

ایضاً

مژه جیحون اثر اینست که دارم تو مکن — بگو شرمی کن خود را که در آنی تو مکن
مرا هر زخم که بر سینهٔ ریشی باشد — ندانم خانه تنها ز سر جمع آکندی باشد
بس امید سر زخم که از روی تو دارم — بیا ای مرهم ریش دل ما خون مشو
جهان پر صورت نیکو ز بهر صورتی خوبی — گر در خاطر ما نیز خیال دگری باشد
جواب آنچه جان بر کف دارم نتوانم داد — بقدر فاقه بیش و زیاده در پای ندهم
نه جای آنکه در کوی تو جای آرمیدن نیست — نه پای آنکه از درت فراق آرد بجا باشم
بروز اهل جهان را ز سایهٔ خود دور مکن — منم بر درد تنها عاشقی که از آن دورم
ز جنت این نکته بر رضوان مگو کز ما دگر — ندارد کوثر و کس آخر این کوثر نمی‌ارزد

دارم تعویذ کرفت سلمان را — سیاقبا اجام جان فزل بردار

ایضاً

دولت وصل از نرخ نیم زر نیست بما نیکان — سر و زر دادن ارزان جو کام دل دانی کیان
عمر عزیز چون نکنم عمر دنیا نمی‌کنان — عمر عزیز چون نکنم عمر دنیا نمی‌کنان
کفتم بدام دهانکم بیوفا خوش عمر نمی‌کنان — عاشق بکار خود مرو باز دهانی کیان

ایضاً

بیا بروین جهان رفت بر مراد خویش — جز جور و جفا کردم بر مرد خویش
تو را کر چیز نیست بر دل از غم غمی — جهان نیست جهان تا ما هم غمی از غم تو
تو در کشیده زهر ما بین و دانش و داغ — کدی کشاد مرا هم خود بدل از غم خویش
کر از غمت دل ما جان ز جان بر نشد چه زان — ز جای خود کوه اهن از غم تو

ایضاً

نیست لازم دل ما کر ز ما آرامی هست — خرم آن دل که ز عشق تو سرانجامی هست
نام من در دل تنگ همه کس کوتاه است — این قدر بس که ز من نام مرا نامی هست
بر بنا کوش کر از ما اثری باز نماند — مژه آشفته ز خاکستر ما نامی هست
تو بغیر از ما کر بجز ما همه کس را باشد — هیچ اکر در دو جهان از تو مرا کامی هست

شعر در کوش بیاری نماند اکر اهل سخن — بس در کوش غماها ز سخنها بردارم

ایضاً

عزم آن دارم کنایا بیا تا بی تو نمانی کنم — وین سبو سنگین دلی را بر سنکدل بشکنم
مرغ آزادم چه بندی بر هوای کاکلش — میروم یارا کر خود را در خم زلفش زنم
ساقی دوران مرا امروز کر کامی بده — کر بجوی می نیابم آن خم بیغش بر کنم
زاهد ار با من نشیند صبر جانان پیشه کرد — از پی جانانه صبر جان و جانان پیشه کنم
کر بدار و کیر دارم کوشه میخانه را — در بجنبانم بجنبانم بجنبانم کنم
بر تو ای غافل که هستم دایم اندر کار تو — ز آنهمه هم جز ز یاد تو نیاید بر زنم
بر تنه جانم بسوز عشق و تا برخیزد — هر چه جانم کوید از عشق تو می‌کویم کنم
زنده می‌کردم بحیث متقه آب حیاة — خود حیا باید کشیدن تا ز حیا کم نکنم
من ز آن خرم کاندر زیر کل دارد کنج — کر دل ویران ز ذکر تو نباشد کنجم

ایضاً

تا نفس هست بیاد تو بر آرم نفسم — ور بغمزه ز تو من مورد صد جا بسم
هر کجا بینم جفای تو بر من اینجا بینم — هر کجا خوانم ز تو بر من اینجا بسم
تو بخنده و بطاقت چو کل اندر نکری — با کدام دیده در آیم بخانه چو خسم

یا بود اندر سر صحرا و کوه ترسم این عریان بیابان سر کند
سخت بیمارم و خیره از تو هوس بعد از تو بسر نشاید مرد و بس

ایضاً

مرد از آن بیند سخت آید پای آنکه در دریا بسر برد نترسد
چون بمانند درست بدل تر آرزوم خایه بنماید کرمانه در سر دل نقش دست بی سایه
اطلس ایست دهان تو ما که در خایه بنماید دقیقه ایست میانت تو ما که بنماید
عزیز کان ز خدا آنچه خوش خیال نشود سپیده دم بر کلکی نیاز خیال آید
سرما بسعادة بدولت وصلت جز استان در جمع در نخی آید

ایضاً

نه مرد خوش زبان بود و نه کفیم و شیدا طراق عشق زیبد و حال آنچنین زیبا
بفتر ز قدم بر کار و جز بر کار بسیار بگویم یک سخن از تو که دانم نکو بینی
بخواهم سر زنش کردم تو از من سر مکش بگو چون نامه در سر داشتی یار عجب
چو خوش در دهن آنی تو زیبا کام خواهی شد چو بیرون از دهن آنی دلم را کی دهی تسکین
بجان تو که چون بینم رخ خوبت بدل گویم بدم تو خوش خوبی خوبان بدین زیبا
حدیث از تو شنیدم هر زمان با خود همی گویم زبان تو کلام است یا شکر یا آب حیوانی

چون چشم نیم مست او و ابرو تر خفتی چون زلف تو کوتاست از دست بر ما تر خفتی

ایضاً

امشب چو چراغ مجلس ما در گفتار است در نار بر آتشه و سخن از سر گفتار است
ظاهر نبود راز تو چون صبح که پیدا در دیده دلم در بحر خمار گرفتار است
دارد که چیست مایه لعل لب تو ای کاهرو نیاز در قتل سر گفتار است
خوش حرام ماست تمیاز تو بر دیگار در گردن صراحی ما غر گفتار است
چون از نسیم زلف تو یکدم رسیده است عالم همه شما همه عنبر گفتار است
یک حرف ما بدین تو بر ما نوشته است بس خرما که بر دکان احمر گفتار است
آتش اندر دیده ما صحابی خلوت است شمعش نگر که چون زبان در گفتار است
در ایاغ جان ما تو بر دیده در آن زلف تو راست سنبل عنبر گفتار است
شکر کار صورتی که در آن شام کرده اند سمان سیاه قدر تو در گفتار است

ایضاً

حاصل این زمان در دیده غم نرخ جام نیست در جهان در دیده جز جام نیست
گرچه در دل از خوشی آخر شب ایام هست خوشتر از دل در دل عاشقان ایام نیست
روز حسن دیده از نور ایام هست یا مرا در اشتیاق ایام نیست

ساقیا جامی که مارا بیش از این بر کنام و ننگ خاص و عام نیست
کار خام ما بلیت ساز از نه بی کار خام ما زان نیست
عاشقان را نام و صبر و ننگ و نام عار دان ار در میان خود نام نیست
تا چه خواهد کرد ما را فرجام کار ظاهر ار کار مرا فرجام نیست
نالهٔ حزین کودکان باد از ملک ما قصهٔ ما جز بیغام نیست
بیش ما باری ندارد هیچ کار هر که صاحب درد ما شد نام نیست
جان سپردن با نسیم زلف یار راحت از دنیا بین جز نام نیست

ایضاً

تا بیاری کی شبی خیمه زدست در دلم غیر خیال آن پری خیمه نزد مقابلم
حیرتم مرکه مرا کی بزند از مقام این شب یار کی رود یا نشسته در دلم
ای دل نادان مرا مرغ کام دل در جهان خود همی نیز بر دهد هر نوع خوش حاصلم
مفرتی نیز از دو عالم جز این جان نیست هست و این منزلتی از منازلم
کار خویش می ندانم دست از جان خویش کم کار خویش تو دانی تا چه آرزو میکنم
گرچه جور بی نهایت تو ز من بی نهایتم مهر تو از دلم برست جون کنم بزور خال
خال و کلم گفتم ای دل مهر او از سر بنه تا تو ایدل از کجا من از کجا کار و کلم

افسر بخت اگر نیست مرا چه غم عقیق قاب قوسین خواهش ما بس مرا چه غم قیم

ایضاً

نعره زنان آمدم بر در میخانه دوش نعره مستان شیراز آمد و در داد و ش
رند خرابات دلم شد ز می ناب گران هر که خورد او چو من عربده بنیاد و ش
مرد ره عشق نیم بیش ازین در دمی تا بدهم بیش ازین بوسه بر آن بناگوش
هر که ز صبح ازل صافی ازین می نکند در صف رندان مباد روز قیامت بدوش
طره عنبر چو تو بر رخ سیمین مکن زلف عنبر چو تو بر رخ سیمین مکن

ایضاً

سر بر آرد تو هر کز ز سر ما نرود بر در این سر بر آن سر ما نرود
بر تو تو در تجلی دهنت ممکن نیست که اگر کوه بر بنیاد دلش از جا نرود
پای بستیست دلم در رطلب دیا نرود که سر مبر دل در طلب دیا نرود
هر که او کرد دل از خاک خرابات درود دل از آن کوی نهاد خاک ما نرود
عشقت آمد سر و دل رفت سر سکان بسیم عقل در بستان و دلم بد بخانه نرود
سیم خوش دل ما میبرد از دیار عجب یا خیال تو که در خون دلم نرود
مار ما سره دلم بیا از ره عنایت در دم قلب قدم بر دل ما نرود

جندل کز بی دلم رفته بخونابه سلمانش — دیده بر روی و دل از هر دو جهان نادیده

ایضاً

ما از فراق و دیده چنین از فرو ماندش — باد بخرج می کند اما بباد خواهش
تا بر کنار دجله ز دیده نرفت آبی — مژگان نه صوفی است که دارد وضو مدام
بی مرغ زار دام سر زلف خم بخم — کشتاخ از آن نمی کند بر دوش و پا مدام
روی تو عشوه شهره بدلبانش — لعلت ز حیقیت تمنک بخندانش
لبریز باده است که با آن عربده کند — در میکده بسی عمر دیده خدا نداند
وصف مهر و توز مهر دل سلمان — ای بس که بگفتیم و نگفتیم تمامش

ایضاً

خالت ز خط عنبر سارا همی کند — سینه بخیست مار اژدها همی کند
خالت ز خط بر خط تو شاهد — جالت رفت و خطی دیگر آورد
جز لعل بای در دامن کشیدست — جراحه میاهت سر بر آورد
خیال لعل تو شبها ز سیمبخونم سر آورد — مرا در دیده شبها ز سیمبخونم سر آورد
مرا از کاشف حسرت ناکاه — کجی بشکفت و خاری بر دل آورد

چه صنعت کرد خط عنبر بیت — که عنبر بندش سر از بند حبر آورد
کالت بر ستر ز سیمین زد از مشک — کار دیده عجب بر سیم در آورد
خنک جان صبا کامد از لفت — نسیمی صد بره از جان خوش تر آورد
دماغ جان سلمان را سحر کاه — بواه آورد مشک عنبر آورد

ایضاً

زبانم در وصالت باد یارب تا بود ناطق — زبان بر عجز تو دارد ز شکر در دهان قاصر
بحمد الله عمارم رفت تو در ده از بن نه — نخست و طرب ناطوق لیلی و حسن شاهد
چو چشم من عمر بیت چو بیان بای نخست — خیال زلف تو هم از بن خواهد
بهار عمر جالت را چو در یک فصل بنمود — بهت در حیرتم کاین هر دو را در یک مکان دارد
لب دلبر بهان را ای پسر چون بوسه کم گیری — کم بهت چون لب دلبر بهای کم نیاید
بدوخت از درد جان در بر کام دل سلمان — بر کام اگر بر بوسه بخیی خوش بدوزد
کمان ابروی تو بدرد ز عاشقان مستند — خبر مدار کی از احوال اهل درد دارد
نقاب باز کشا تا کران جهان بینی — از این نقاب بر حیرت بوسه بر حجاب
مرا بدیده در خفت شد ز بخت چو اعمی — بدیده بینا شود از فتاب عالم تاب

ایضاً

تو میروی و دو چشم بار می ریزم — چو کوه بینا تو بانم غریب می بانم
تو بی وفا بی عزیمت چو می بانی — عرب دیده کاکون چو لیلی بر انم
تو از فتاب مبینید که میروی ز برم — فتاده بر سر فتراه بسا پی می بانم
منکنید بسته ز لفتو دل آزاری — فرو نکنند اخر چنین بر بنا نم
بدست لطف جان را کشیده در اکنم — ز بای بر سر کار بتو می مانم
تو بای حرم و من جای نیست در دل — بمانده ام ره بیرون شدن نمی دانم
دریغ عمر جوانی که می رود بر عم — فسوس عمر کرامی که میرود بر جانم
تو لبز نی که کجی کاه کاه سلمان را — بنالد بای و صد اران نوا می خواهم

ایضاً

لبت چشم را دل بکبار نمی دانم — جا شبی و مسجد و میخانه یکی نمی دانم
بزرگ عشق تو را بر دامنه مرا بر سر — کز و فرو نکذارد نا بیابدان نرسد از گفت
اندازه سوز تم چون بیان نیافت — کوه را از دم چو دیده کریان نسفت
تا خم ابروی تو محراب دو بینان طاق — در نماز نفس از هر طرف بینا بیت حمت
دست بجرات مرا در سینه بخارغم نشاند — تا از این بخار غم دیگر چه دیدن اندیشه نکند
زینهار از نالهٔ بیجاهت سیر بیدلان مباش — کین زمان بیجاهت تا از نالهٔ کر نخفت

کیم خزان ما مرا کرسکن مارز چه رسان
کیم زدیم نقش زدل راسکین ماست
نقش و زکار جهان هیچ مبین در جهان
کز پی هر نقش کایی نقش دگر در پی ماست

ایضاً

جان ز تن رفت و ز چشمم نرود خواب هنوز
دوست کز دیده برون رفت و در دل جای گرفت
لیک دانم دلم از حلقه گیسو نرود
بار اگر راه ز چشمم بسر کوی تو برد
روز عمرم گذرد لیک خیالت ماهی
امشب سر آن نیست که از در بدر نرود
رنگی که همه با ید از آن دارم تو بابی
بوی که صبا را ز تو بوی تو نرود
در سینه بجز آتش عشق تو نباشد
آنرا نه عجب گر بدر دیر نرود
از بیش نیاید بشما و ز دهم نتوان رسان
هر کس بهوای لب جوی تو نرود
آنرو بخاک خود نگیرم ز غلامان سلمان
زانست که در دیده سلمان تو نرود

ایضاً

رفیقان کار دل از من مپرسید
دل مسکین من با کار دانست
زمام اختیار از دست ما رفت
زمام اختیار دست یار با نست
هیون از بار آگه کی شناسد
جز آن را کز جهاز یار بنشست
مرا کار دل افتاد است با عشق
دل ما کار خود با کار دانست

اگر بر استان او فتاد خورشید سلمان
طمع دارم که چون من صد گدا را بر در افتم

ایضاً

ره خرابات است و در ما آمد و رفتی دگر ما
کس نیاید تا بخیر از میکده ها در بر ما
خاک آن خاصیتی اکسیر اگر می کند
سایه ای می دهم ایخاک می کن کسر ما
ما گدایان را بر آستانه تو آمد و رفتی
غالبا صورتی بندد اهل این تقصیر ما
مرغ دلم هدف تیر تو را دارم که دارد
بر سر نخل کمان بازی تحریر ما
ما بسوز آتش دل عاجزی بی سر و چشم
کز نم چشم ما یی بر دامن گیرد ما
ای که می گویی مرو بر درگه ما زلفکان را
تا بخندد نسیم صبحدم از خیر ما
خنده ای بر لب نمی آید ز دل بر دست
دایه ها کز خنده ای بی بهره تقصیر ما
گفته سلمان مرو خورشید را این بس بتم
زانکه در ذرات کاینات در تحیر ما

ایضاً

دی دیده از خیال تو خشک باز ماند
کاکو دل اشک طلب کرد دامن بر
افتاد بر مژه غم جیحون ز نوک مژگان
شب بر دلم ز هجر تو صد خانه بر
در شیشه بود دوش می لعل و ساقی دوست
بر دم از آن می و ساقی خون شد بر

خرم سرست ساقی شیرین شراب
کز میان لب خوش خوش خوش خوش خوش
دی سمان لا سخوابی ای دیده و ایمک
خون بی ای دیده مرا بی دیده خوابی
تا کی زدانه بستانی من بیدل جهان
تا چند سازی سنگ من بیدل شرابی
گر خطا بی کرده ام خونم بریز
بی خطا کشتن چه بی جوی ثوابی
گل ز بلبل دیده بی بیدل هنوز
لی صبا برخیز و بردار این حجابی
در جمال عالم آرایت سخن
نیست کار دوشنبه از انتخابی
عقل از بی تابی از لفت جنان
عقل را با نا بی لفت نیست تابی
جشم از لعلت سرخ ایت چرا کان
می جرکا لال ایی در خوابی
لب بگذشت از سر سلمان دوان
هم جنان و صد لش بجوید در رکابی

ایضاً

بار جانم هر دم از بیکان او در تست
کز کمان خم عشقش تیر ما را در تست
در دل ما فتنه حرم مشکین از لفت
جا نداد بی تحشا سلسله کی در تست
عمر در حرم کین تو لش بجیران
کا جزء من دیده ام ملک جا لش قف
هر زمان حسن تو اجلوه دیگر دارد
لا جرم در صفحه هر بخشم از نو تست
از سب خالق جهان در خم زلف تو
کین همه فتنه در دل قمر اهل ری

ایضاً

صفت خوبان در عجز و نیاز کی دارد
تحریر من حاشا تو بیان کجا دارد
جون قلم بدست کیرم چو حرکا یت تو نویسم
سخنم سر بیا بان قلم بسر دارد
سر من فدای زلفش کی بحال کس نکا نس
هم کرا سنا سد کز خیر بیرسد تحیر کا بد
بحضور خیالت نرود ما خواب چشم
کی بحشم من خیال تو از خواب بحشم نیاید
بخلد ان ز علامت جیکی من کیرد
که سکندر از نکو یی تو دم فضل زند
اگر بلب مرد جان عجز انگبین مکن
که بحر خیال ان دیت دکر شهد بر سر نیاید

ایضاً

بر بحیر سر زلفت من دلم در بند دارم
بجنون خود دعا یه تو اگر زلفت در غلام
زره درد ی کرم من اکسیر عشق بر دارم
جواب من چو خواهد ای در مان اگر مرا بخند
بکوی تو جو صبا باد کرد عاشق و دارم
بکردی از در لا تحزنی بیوی ای خوش سرانجام
تو دل در بند زلف دلبران کی جام از کف
بحور دی بخت جانان عمر دارم در بن بند
ز کوه محنت سلمان غم تو کاه دانه
که کوهش کند باد از غم من در بجاه جان کاهم

ایضاً

ز دلدار الملک جانان دی بشهر سنان افتم
بیامدم در شب انجا ز غا یا د طن افتم

ای تخی نا زما بروو بکی نا زما
محمد دی کیست ای آنکه جنان ایزد تست
بقدا یت نه نهال کز در جشم صفت
هر کجا ساخ کمان نا فه و تیر جوی تست
ای دل در بغم آباد بلا بی بجی
سخا نه در کوی صفا آیه که غم کوی تست
از فلا یت راه بلا هست و هلا دی بلا
ولی بلا آماده بجز انقو از هر سوی تست

ایضاً

صوفی ز سر بیما نه زنار با شریما نه
در خشه و بسته از مجمر از نه مجو خانه
هر صوفی زنا بکاره کز یاد مه دی جوله
معموره معنی لی بجز جو ویرانه
مردی نه بعد نو بیم از نه مجی بهر ما یی
در دور از ل بیرو ما بیقو ح بیمانه
دا یم جه کند مستی جز با نه مستی
مرغ از مستی بر خاسته مردانه
در صومعه ما صوفی بر دا یم سر مجنون
وا عو ظ ار خم وا کر بر ما سر انسانه
ما را کشش زلفش در حلقه نه کبا نه
زنار کسان آوی از کوه ر کا شانه
یک دست سر زلفش صد دا نه جو کیرد
زنار نقوسی لی نه دا یم صد دانه
بر هم کسلم مردم از دست تو نجیری
از نجیر کجا دا نه با هم نه دوانه
جون شمع سری دا یم بر پا ی هوا فتنه
جا نی دی محو جیجو تر و از نجو بر دانه
زا هد بیا حقیقی خو اهد کز کی دعا
هر کس نه مقلد دی نه سلمان جانانه

گوهر کام از کجا بایدم از خشت مرا
لعل تو هر چند حضر است کجا زان لبها

ایضاً

بعشقت که نماز نیستم جز غم تو قبله مرا
بجان جانان یعنی است کام بجانم مرا
بجز جانان یعنی است کام بجانم مرا
بجز آنکه نیست کام بجانم مرا
بجز آنکه نیست کام بجانم مرا
بجز آنکه نیست کام بجانم مرا
بجز آنکه نیست کام بجانم مرا
بجز آنکه نیست کام بجانم مرا

ایضاً

خوش آمدی ز کجایی بیا بنشین
عجب ز دیدن رویم بازار دل
مرا ز غم تو جنین مرد بر دم
اگر بغصه مرا کار بجان رسید چه باک

ایضاً

سوار زیده و مرغ نیست موافق نیست
فراشت سبب وصال او نور جراغ
میان جنم و دلم خون شده است
صبا ز سوز دلم بوی است بجز نیاز

ایضاً

جنان کنون بجانان بکشید دل ز غم جنم
ز شش غم بیابان لغ مرد تام نماند
میدانم سر ز شش خون دل بیابان ریز
دلم از سر زلف او مرا بشکن
دلم شد خون جنم بجز جنم
بنفشه از سر کوی تو خاست
بنفشه بار سر کوی تو کرده ام
اگر سرم بود ز پای تا سر
دلم بجز تو کسی را نمی خواهد
احترازا از تو مرا نیست
زنجیر آخر که مرا بیهوده
مدتی گوید اسمان از دیده ام

ایضاً

ای که بر من بجنی ای خط و خوی تو مرا
دانی ای ماه دل از من بر نمی نالی چرا
در سر زلف تو کردم عمر دراز
میدانم جان ما بردم بانی
بجز عود از تو مرا هیچ
مرا سوی تو بنوم و دیدم
اگر ام بوی تو کردم کنان

ایضاً

ای صبا بجز جانان بیش مرو و مرو
صحرا بر بجز جانان بیش مرو و مرو
مرو ز پیش ما بیارم مرو و مرو
جز ز زیبا بجانان بیش مرو و مرو
از درون من دلم بیش مرو و مرو
بای بیمار که عهد است بکوی او مرو
خوانم تا بجان تو مرو و مرو
فصله از کردار بجانان مرو و مرو
ما کنه کاریم از بخشیده کریمان مرو
تو در میان مرو و مرو

ایضاً

ای عیار جان ما بنه تو بای جنم
جنم و جنم بیان ز تو مرا
مرا ز غم تو بجنم
مرا ز غم تو بجنم

ایضاً

ز سوز غم مباش ای کبک خوشخرام ایمن — که چون جراح تیغ زهر ناک آورد مرهم
سرشک حسرتی از دیده می‌آید تقریر — بعینه همچو خونابی که بر زخمی چکد پیهم
بکر خارم در خسار تو پیکانی که دارد — مگر کبک خجسته فال را در دل شکست غم
صبا اگرچه همی بخت تست بیمارت — خوشا صبا که بکوی تو آورد گذر دایم
عجب حواسی تو خونریز و بیمار است — که از دو چشم تو هر دم دماغ تازه ندارد
بیا که هم ز دهان تو بالبان لب هست — حریف باید خوش نیز و نخت نیز و نرم
بجان تو که چشم تو هم کند نشین — ز کوی تو نرود تا نرود ز دیده نم
مرا نیز که سر ز خط تو در سر دارم — دل ار چه هست هوس ناک سر ندارد هم
ز سوز کینه هوس ناک غارتی هستم — که هوس سوخته خرمن بسی ز دل دارد

ایضاً

در سرخی ز خود حدیث مستی دارم — کز قدح پیمی کنم و ز نعره حاکم زنم
لیکن چشم شکین چشم تو بخون ریزی — تا نشاند ز بانگ دعا جزا چه کنم
هر تو از راست هر دو بر زبان — ذکر تو هم ز راست ذکر هم ز دعا چه کنم
تا کی سوز راست آرزو — در نیابی حیاتی نیست بود جز بلا

این سخن کم عنوان سر — تا نه بیانی سوز از ناله بر داغ
نیست مرا نظری بخت لعل — نیست سخنی نیست این خامه‌ی ما را
شعر تو سلمان همه قند و عراق است — تا ندهی ذوق طعمه بر طوطی بلغ

ایضاً

حاشا که تا کنم ز تو قطع امید جان — هر شام کز تو هر دم از نو رسد نالم
گر خون دل خورد دلم از جور خار غم — در سر نمی کنند چو خار از میان گلم
از سوز کار خود دلم احوال دل نداند — آشفته حال سلسله‌ی مشک چون منم
بر دامن وصال خویش بر دل کنم لیکن — کو بی‌حجاب قرب کو بی‌زاغ باغ هم
بوی تو شام هجر کز دل میبرد چنان — دیوانه تا بداند کز دل چه میبرد غم
گر چه دلم ز تیغ تو در بوته خوش بسیست — هر چند نکته‌ی غم تو نیکو خورد فلم
هر صبح دل ز حکایت از هم تو طی جیلد — دارم چنان که مادر از کار کودک ایمن
پیمانه دل بدامن بر سر نهیم دایم — یاری که زیر دامن آنرا بر انش هم
سلمان ار چه ایمن نیست کز تیغ هر نشست — بر جاده خیال بر آید سر خیالم

ایضاً

ماری ز داغ در خم زلفت کرده لانه‌ام — صد اژدها ز آه دمادم کرده ایم

بر من ز جرعه کز تو جانان ما را — خود را بسوخت خاکی در راه خوار کردم
از همرهان بیالله در ره هزار یار — خود را ز یکدلی خار کردم
رفت از دلم بیاله‌ی جم را ز جرعه‌ی — جانانه تا ز سر بازار کردم
شد بی‌دلان شکسته و بیمار در ستد — تسبیح را گسسته و زنار کردم
زهاد تکیه بر عمل خویش کرده‌اند — حالا عتمد بر کرم یار کردم
صوفی هر مجاز کرد ما گزین ازین — ما نیز ازین مجاز بسیار کردم
امروز دست با تو سر کار ما فتاد — تا عز بر ز سر این کار کردم
افکند دام بار سر از در شد درست — خود را بدین طریق شکار کردم
ای هم‌رهی بزن ز سلمان چه میکنی — دعوی کرم مجو خود از کرد کردم

ایضاً

بیم است کز در تو چو سر بر نداشتم — بر از آستان تو سر خانه نگذرم
هر آن در تو شستم ز دل را ما آخر کار — با سر خم زدم و در سر بیمانه نگذرم
وقت کاشانه ز صلبت مرا بخوانم — که از ین مضطربه هرگز بکاشانه نگذرم
بوی این سلسله‌ی جان که ز تو می‌نالم — بار رفته که من بی‌دل و دیوانه نگذرم
تن در جانان ز حکم صلحوا بیت نهم — ترک این هر دو کنم صالحا نه نگذرم

گر نه لب شیرین تو جانا بکوشد — تا عین دهم بقدری تو جوشد دانه‌ام
چون نیست شکر در طلب موی تو جانا — تا بر در مطلب موی تو جانا نه‌ام

ایضاً

جان نیاید حبیب — تا کار نیکو نیاید جز خوش ما را عواقب
خون جانم ز تیغ جان — بادا را تازه طیب جان دعا حاضر از کرم طلب
دولت بوسی ز پای تو — این سعادت نیست الا در نصیب بی‌نصیب
جسم دارد آخر دمی با ما کرم کو دار — ایزد از جسم بلا نت آن الم جسم رقیب
میزبان حضرت کرم ای جان جان ما را — در میان آمد ز الفت رسم اغیار و رقیب
بیا تو جان در تن بجای بی‌تن جان آفرین — جان هر جا بی‌تنه آخر نیست جان جان رقیب
درد بیمارانه کز تن بر طبیبان راه جست — هر زبان افتاد کام رستم نمیکرد طبیب
گفتم هرگز نیابد کام جان از تن رهی — از دو صد آنست کز وی هر دم سلمان را نصیب
گفت کامت بر نیاید تا نیاید جان بلب — خوش بود ای جان آمد و جانان

ایضاً

خنجر صبا که از تو خطا ضرب تیغ عیسی — صد اژدها ز تو تن ما کرده بی‌نصیبی
غلام قامت لشکر شاهد شهر عیار — شکست قدر لشکر شاهی و در سپاه

بیا و عمر ز سر گیر یار دیگر را — مرا ز حد ببر و حوز این و آن مشو خشنود
ز چشم و زلف تو هر دم ز دانه تا دل کار — بگفتم و چه کنم حرکتی ز بخت بد
تو حدیث نکنی مرا نکنی محقق — که چون ز یار ندارد لطیفه طبعی
مرا تو جهل الهی و دل که کند نماز فریضه — مرا تو تا نه مکافات بر فتد ز دستی
بنوش باده ز سر دلا مکن که باقی ماند — تو را طرب که کند و در جهان بمردی نیست
ز عمر دست و دریغ است آن ناک نسیان — فتوح خوبی ذلا که بخشی و نیست

ایضاً

مبارک منزلی کاجا ز دور آید حسین ما — طلایه عشق بازان را بسوزد خرمن صبرم
روان عاشقان جانان حیات عاشقان جانان — چه خوش باشد ازین عشقت بخواهی یا نخواهی هم
علم چشمم بگیتی جوهر از نامت مرصع شد — اگر اطراف من پر گردد از گوهر بدخشانی
مرا نقوی بسی کز دور چشمم نشنود بیت جز ایکی — مرا بیکی آله آید بگوید بیت جز ایکی
تو را از ما و ما را کرشمه از تو ما را — دراسکین من باشد از دیده سر که کاهی
عزیزی گر نقاب از روی بردارد چه می دانم — که در کنعان بسی یوسف بود اما نه در حایل
مرا چون نیست در کس که دل کس تو ز خیزم — عجب گر من ز کوی تو بخیزم بر سر خواهی
جوانم در بهشت بوستان عشق بیاری خرم — مبادا کس بدو بر دل نشیند کار از ایی

نصر نمایدوی سر زلفت در اشتلام — کز لطف ابر بیت جوانان من خاطی

ایضاً

من از جون از غم کز مرا هوای تست — بس نست این قدر ز من خاکسار تست
با اندکی فت در بر من قصد جان مکن — جانم هنوز بر سر مهر و وفای تست
کوته خاطر از حنین ارزانی تست — دشمن کجا رحم کند تا دوست خاطر ای تست
کراد مکن — جایی کجای ذکر نیاز حریم جای تست
آینه صفان را — جمعیتی کز دولت نور از صفای تست
کاکنون بقای عالمیان در لقای تست
واغا که بر بر تو از قصر رضای تست
ما بنده ایم حاصل ما در رضای تست
کز نقطه بی کجی سر ما دون بگر گیست — نقطه بون سر ما سخنی را ی ای تست
خاک درة محوز جرکاست حاصلم — سلمان و هر تخاص در شرع عای تست

ایضاً

تو را نیست در خوشا آنکه هر کو نیست اندا — خبر خط کدر بر ورق از آن خوبان بخوانا
بر سما تو بی کو نیست ما ندی چیزی — بی میاندر شیخ چیزی و سیاست بی خبر ما

نی یارم زشت دیدن تو خوبی خوبی — زیبنده شوخ نادیده مهربانی
بشنو ای دوست سخن بر من دانا بگوم — تا ندارد دشمن ما بر دل جانبش نیما
ز دیدار اگر خواهی تو ما بد بحر کاهی — ز ما اگر کز تو بخیر بر لفت بجنبا قدما
ز میدان وصال ار من و تو بفرا بی کوشش — بدیدم و حد صبحی ابعد که حمد ی بخوانا
مبادا چی بر لفت جوانی و دولت — مبادا چی بر لفت این ما قیمی نماند

ایضاً

در انکسنه فرمتا بی حزین ما نماند — دلا طوبی مشو حاشی حنین ما نماند
هزار بار بگفتیم گر کوته کنی ای دل — ز چشم از دیده مکین مهر را سر کین ما نماند
حدیث عشق نشنیدی مهر حال ما نپرسی — که تا نوی ز خون دیده سالگی ما نماند
مرا امید بوستان و حمت ز حجوع — دلم ز دوری گر خصار و فی شیخ محاسد
برا مغانی دوران ما ز ما نماند نیست — که در جای سر شکی ز آستین ما نماند
با ز زنار بر خته هر کجا که بر هما ز عشق — ز خاک من بر ما طوف دیر ما سمین ما نماند
جو من ز خاک بر ام هنوز جوش جیحم — عفا بی بی نوا بنده از حنین ما نماند
مرا گر دست تو ام ز دیده ام فرو — جبر ا لقا ز دیده ام جو حنین ما نماند

خیال العدا ست بر سر ما ز دیده عشر — مصور ست جو نقشی کز دیده نکین ما نماند
ذرا ی یار بکن آنچه جان ما ز ین سلمان — جز جان عزیز تر از ما ز ما نین ما نماند

ایضاً

بر افشان ز ست تا صبح بیا بیر ز دیده ما — در ا لقر مکشان تا ز آخر خانه در ما
مرا ما ز ی بیر ز نامه جو عزم ما ز خت بر اتش — مرا ما ز ی بیر ز نامه بر ا ما ز ما نماند
ز خت در دیده ما ز ا ق و حی در دیده — بیا تا بکه بیر ز ما ز ما نماند
بیا بیا ی و ما فکر ز دیده ما ز ین بر قع را — که تا بر ق نوخ بیر ز بکت کا تش ز عشق ما نماند
بنقا ی بیر ز ا ز ذکر صوم کر حی — کسی در حین ا کر نقشی بیر ز ما صوم بیر ز ما نماند
بیا بنشین بر ج تا بر خ خوبان بر دلم — ا کر خود در جیر ز بر حا ت کسی با خود بر ا نماند
مرا ا ز ی بر ز ما ز خوبی ز ا ز خیر بنگ ما — عزا ا کر ما ز ما ز جان بجان ما بغم ما نماند
جو جم کر سوز ا ز خ جیم بر ا لقر ز ده — ز ز تیغ نعیم بر سر جیم بر ا فراز ما
ز بر ز ا ز ست سلمان کر جان ا قی — ز ا ز سیه بیا ز و ا لحق بغا بت ما کی با نماند

ایضاً

ا لا ی بر ج عاشقان ا ی مبارک ز ز ز — ا ی جاه مهر ا ز فروز هر مبارک ز ز ز
خلوة سر ا ی حرم ز ا ز ا لطاف ا ز ز ز — ز ا ی بنده ا ی صنم ا ی خدا نه نخواهد ز ز

تو سر و پای چیزی از خود بجای نگذاشته — باشاه حق یگانه کاسمان بشاه دارد برابری

من محو عشق و از جان و دل آرزوی دارم — کاندر سرای لب دل کام جان بخندم

گشتیم خاکساری تا بندگی بیابیم — بر درگه تو بابد تا بندگی بیابیم

من خاص و عام و از جان هم عمر و ضد ندارم — گر آسمان حاصل دارد سلمان را نشاید

ایضاً

دردم از حد بیان است و کس این نکته نداند — جز دل خبر ندارد کز غصه با چه ماند

ذره حاکم نیکوست از حال ذره — کاشنا بی کی داند از کار بیگانه

کو نسیم صبح کز حال دلش آگه کند — بو که بستاند ز دلدار بخور رازی

بی تو بحق چشم من سیر نمی شود ز گریه — تا خرقه را بکلی بر تن نکرده یارم

ای خضر راه جمله تاریکی شب ما — کار دل غریب تو دانی و یار ما

هر کو ز یار خود قدحی یافت بی غمست — جمله است الفقر تولس انی

جسم مست است ببر تا ز کرم جسم را ببرش — تلجه انی

دل خود را ز کف بنهاد جان بستاند و هم ز جان — در در وز دانی

بر بساط دل سلمان هیچ نقشی نیست جز — کان جز منم از انی

ایضاً

عاشقان را ذوق هستی از سر ایثار دیگرست — وین ذوق از فنا بی دیگرست

ای فنا بی از تو ای دل کار هر کس کار نیست — کاسمان جان کز تو یابد بی دیگرست

خاکسار عشق را جان نثار دیدار تست — شاهد حسن تو هر دم روی بی دیگرست

دیدار تو ز صد گنج آرزو بگذرد — هر بی دیگر جانم طالب دیگرست

آنچی کردی با خلق و با ما کنی ترک حجاب — زینهاری کی جان کونین خود بها دیگرست

محنت ای جی ز دل بر جمله هر دم حمله کنم — بار غم خفته ز دیده خون بی دیگرست

از قسم دردی بر سر تا کی بیچاره ایست — گفت سر بکشته هستی خود بی دیگرست

ایضاً

هر نهال خاسایه بر نیاید باز گر بی فتی — در هر غاری هر فنا باز گر بی فتی

آخر چه ندانی که کل نا کرده یابد — از بیابان برگ و نوا باز گر بی فتی

در جهانی که بدان نرسد تو اند و بستند راهم — جز دل و تو از نیز دعا باز گر بی فتی

جون بخار ایم ساخته از خواری و انکه — بای از سر ایم ساز گر بی فتی

کیم بر گر فتی از ایم سر ایم ساز گر بی فتی — بای از سر ایم ساز گر بی فتی

در حق کدایان نظری خاص تو انعام — خاص از تو نیز در دیش کدا باز گر بی فتی

شمع بادم باز بقیدت تو اسیرست — این چند دلم نزد کجا باز گر بی فتی

دارم دراغ تیره ز کان دل بکرم باز — نفسی دار اسکین مرا باز گر بی فتی

دردا دراسمان دو سه راه سوی ایست — ای بی خبر ز دار از نو ا باز گر بی فتی

ایضاً

عزمان عشق را نجایی دل کرد کرد کناد — از نفس بد هر سر بی دیگر کناد

با کام خویشتن بنجی دام جرا — هر زمان آیند با خود برابری کناد

صورت صاحبست دون بی همه بی بی — هر بی کو آب بی کشاید معامله سر بی کناد

بیمه رام بر اتش است دم بی ام زند — دانکه با خویشتن نفسی صور بی کناد

جان بی هم موزد هر بی خویش از نفاق — بوی جان بی دلیل بی معطری کناد

در فراق بی خویم نامه بر از درج صبر — خامه بر کاغذ از خط مشکین سر بی کناد

شرح سوز دل بی دلم بی نامه بر ا — جون سواد جسم هر هر بی تحریر بی کناد

ایضاً

دام از نفس تو هر حلقه خانی دارد — جسم مست تو هر کرشمه خانی دارد

ترکس مست خوشت کرچه جو هر بی دارد — هم ترکس مست تو که خوانی دارد

رست از نفس بود رسته جهان فرو شد — هر کدا از نفس خسار تو تابی دارد

جون جسم تو از نفس عجب که ناطق نیست — که دل نزدم صاحب نطقی دارد

خراب عشق را زر و زیور چه حاجت — که سلمان بی جوانی دارد

ایضاً

هر شبی با دلستان خلوتم زی بی نشین — که بشکر جمله از عشق بشکفتن

حالتی دیگر ستان دارم نتوانم سکفتن — دل که جمله از تو دارم که بارش تو انم کشیدن

نیم صادق که بر خیزم جو صوفی از سر وجدی — جو دل با دلبر خود خلوتی دارم نشستن

ز تو خوانم از تو جویم ز تو بی همه کی بی — بدست شاهد آن کز هر دو عالم او

هر کسی بی سوی بی بری دی کی نیارم — که بار جمله تو انم ز تو ان جستن

بسوی دلبر خود صد بی بیر زی بسلم الله — دل بی کس نشسته بون نتوانم بگشتن

مرا بون نیست جز بار جمال دلبر خود — کنون بر دلستان نفسی خوانی دارد

ایضاً

ز کوی تو نسیم سحر بی بوی برد — بی بی دل ما بر ان نکوی برد

دل از جی بر ز لوی جمله — که بار بحر جان بی کران بی بوی برد

خیال کنار تو بی دل شبها — بدر عالمی را از ان روی بی برد

جی بی دوش تو بی گفت ز لفی — ز هی بی بر هر کز بی ان کوی بی برد

مهی سوی من نار جسم بر فت — بی کبار کی غم از جوی بی برد

گه راز دل نشانیم فاش گردد | گر چون زنی نوازد بیگانه هر دو بردد
وصل آرزوست ما را زان نمی‌رسم | جز آنکه نازنین را بر دل نمی‌رسم

ایضاً

جانا دلم ربودی بر من نمی‌نشینی | یک‌ره ز بر نرفتی جز در برم نبینی
بر سر ز کوی آید با بر نمی‌نشیند | جز خیال تو کسی را بر سر نمی‌نشیند
حسرت بدل گذارم گر دم بدم نیایی | گر بر سر حسرتم تو بر دیده‌ام نیایی
در دل ز دست دارم خونی ز چشم دارم | در سر ز دل ندارم جز خون ز چشم دارم
تا چند فتنه انگیزی با خود ز بهر دل را | کو لب که او نگوید با خود ز بهر دل را
وان نیم جان که دارم صد گونه غم ز هجرت | جانا کنم فدایت گر می‌کنی ز رحمت
ای فرخ جوان بیش کاندوه تو جهانی | بگذر دمی بر ما کز ما نماند فانی

ایضاً

دانی که در وصالت ما را چه آرزوست | آنست کز فراقت ما را چه آرزوست
سهل است وصل اگر نه تو را نیست با منی | بیداد تا کی از تو جفا تا کجا منی
بیداد تا کی از تو جفا تا کجا منی | بیرحم آخر از تو مرا تا کجا منی

حدیث کار دیدار چه گویم با شما هیهات | که بار حاجت و نوحه کار بی‌کس را نیاید
با بی‌دلی هر ساعت نو غم فزاید بیکس | تو جان از نی بیدی و نفس ها بخواهی
مرا خود رایی دانم سر ای عجب کار که دانست | دلم کز دیده جان را بر دهد سودا نیاید
صبر چون نیست امروز فردا نیز نیاید | نگر تا حلقه را قبال ما کس نکوبد
مرا جایی نیست بی‌تو چون تو را هر جا مکانی | بیر ما را بی‌تو چون بیش کسی در جا نباشی
بدرد یک نفس ما را که یکدم جان نکاهد | نخواهی یافت یاران بی‌دلی کز تو جدا نی

ایضاً

مرا صدری که بنشینی بتر دامن بدامن | مرا بحری که سر از وی بر نیارد بر بر
چو بی‌گاه روی جمع خیر بخواهم | که نا اهل محرم بیکدم نیابد
صبا اگر چه دلم را ز عشق بیمارست | بلی نوش با بیمار اندوز کار دارد
شتاب ایم بشر بی‌صبر و دانا نیست | که قضا را فقیری بیدمی بیمار دارد
مرا نه بیم که خونم بدل نریزد یاری | مگر بیار خیال من غریب بار دارد
تو اختیار نمی‌دانی همه جهان ز جهان | درین سرای که نیست من اختیار ندارم
غلام ما نی لعل تو کی جان نگوید | بحرف تو نوش لبان خود سخن نگوید
بیمار سیاق از آنی نمی‌کند چه بر سر ما آرد | دی بر کنار دریا دی بر کنار بردد

سیمی بیمار کرد دردی سر خمار دهد | از آنی نمی‌آرد که دردی سر خمار بردد
هر دل دلم هست و در جهان دل نیست | در دل جهان دل را سامان دل نیاید

ایضاً

بدست خود دلی را کز نفس آفریدم | صد بار کرد خونی در آرزوی دیدم
بدست دوست بیچاره چون دلی بیفتد | جز این نبود سزایی هر آن که بنگرد آن
تو در دل جهانی دل در جهان مبند | بنگر که تا جهانی در دل نمی‌گنجد
جز با دلم مباری دل با کسی نگویم | جز با دلم نیاید دل با کسی نگوید
زنهار تا دلم را بیدل نکنی که دیگر | دل با کسی نگوید دل در کسی نبندد

ایضاً

جز دوست هر که نقشی غیر از دلم نگارد | بر خود در و دیوار صد کس دگر نیارد
خیال جان نباشد الا بدان که دیده | در خلوت دلم را بی‌دل نمی‌گذارد
مرا در دلم نیاید جز دوست در جهانی | دل از کسی نگیرد جز دوست در دلی را
بر دل دلم نگیرد دل با کسی نگوید | بیچاره آنکه دیدم دل از دلی نگیرد
مرا با تو دل نباشد با کس دلم نگوید | بیدل کند دلم را هر کو دلی نگیرد
جز دل بدل نگویم با کس دلم نگوید | بیدل کند دلم را هر کو دلی نگیرد

در آرزوی تو هجران ز سر گرفتم یاران | از آنچ خون ما بیرانی ز سر گرفتم یاران

ایضاً

بگذار تا ز عرض غمخوار خود بمانم | حسبی که بس بدانی دانی و بس بدانم
بر تو حدیث ما را بسیار خواست گفتن | لعبت خیال تو را اسرار ما بسی خست
خون دلی ز دیده بسیار دادم بر تو | بیچاره دل ز غمها جان بلب رسیدا
زلف تو مرا حلقه در گوش جان نهاده | زنهار تا بسر کوی دیگران نکوشی
اسرار عشق تو در سینه نهفته دارم | نرست بلعجب که نرسد دلی و کس نداند
خرم کسی که بر سر بازار عاشقی | جان در نهفت بازار و عشوه را عیان فروشد
ما هم درین سرائیم چون دیگران غلامی | کاینجا مرا و خوبان با هم اقتضایی

ایضاً

مرا بی‌تو غرقه خونی بر هر مژه که بینی | بی‌تو مباد هرگز بر دیده‌ام نشینی
مرا ز تو بی‌نصیبی جان بی‌تو بر لبم شد | جز تو نخورد هرگز با هیچ کس نمینی
از تو حدیث وصلی با کس نمی‌توانم | جز با تو هیچ کارم با هیچ کس ندارم
غم تو در سر ای جان جز تو نمی‌گذارم | حال دلی دلا دان جز با دلی نگویم
تن مرا ز ضعیفی نماند بار غم تو | جز با تو هیچ کارم با هیچ کس ندارم

بدست خویش بندار خیمه مرا — بدانه نسان برادر مرا اولاد مرا
دلیم کز علاق خود اهل بجان — مرا که زان تو باید بر سر نهاد نهم
مرا که دولت تو شد است جوشن کبر — ضرورت ست ضرورت خان نهم

ایضاً

تیر خان بکر خود از جان عاکدست — بر از عزم توجه کردم جهاد کدست
وقت صباح بر سر شهم از مرتبای — بکدست اخیر بر سر از هول کدست
در جبر قم کرده بزلفاق جنگ یار — فی الجمله جنگ یار از خاجر کدست
بر اهل بر دیده شب روش نا بود — یار از بحر آمد کر سلس یاد کدست
یار بر جبر افت بر سر ما روز کار عم — بیکار روز آمد ما سان الکدست
جبر از بر کرستم کر هر بعد از کر — آیدن کرد ماند توان زهاکدست
سلمان در دیده در از ان کر طاب کر — یار در خود ساز که کار از دو کدست

ایضاً

تا بدیدم حلقه زلف تو در نفرست — تا بدین سیدم سر کوی تو جام در لیست
یار بر از بر دو جبر محرابست کز نور رخ — در زوایای فلک بر سنه یار در لیست
بیس حکم عارضه بیدین شمع از خبر تش — مرغی نادر دکاه در جبر از تست

از تابی ایشم از ستانه رحمت ای — کون بیار خانه رحمت کدایست
یاری دارم ب غمین تا جبر تم — بیرار ما ب کدار ان خوش سر کار ان تست
صوفیان کر همچی زد بجای در آید — زان خم صبا ی کر صاحب غمان از ان تست
جبر زدست قبله عشرت غمای کبر — در همه اورش ایمن بر کنار ان تست
جان بجرم فرست بوس بای در آن — کر تعلد بیرد ای مسیح رضعف مر کست
روح عثمان قطب و عثمه بود ان تست — در ابد عشقه کفیی از تست و تا یم فالست

ایضاً

صبح بحر کم ز ان خواب کر بر خیزم — بجمال تو جوز نس نکر بر خیزم
در مغانی کیا کشمیدان جمله طالبند — من بخوبی خرقه کفر بر زنار بر خیزم
اکر از تست تو جبر کر بجام ارزان — من سر سر شمار طب لسان بر خیزم
تو بصد ان کرد از خار سر کشا ان من — بجفای فلک جور زمان بر خیزم
بو بخیزم ز سر کوی تو تا جان دارم — در سر کار بجان ای ز جان بر خیزم
جون من خاک ضعیفی کدا ی کوی صبا — نا بود ز زمین نقصان بر خیزم
عجب امید تو جبر جبر بیابان ارم — بستم در کد ز دامان ز سر ان بر خیزم
سر کر انم ز خمار مجری کن ساقی — قدحی جان افسر ان بخ کر بر خیزم

دیده رو ز از سر بیداد برام سلمان — کر بعزم سر کوی تو معار بخیزم

ایضاً

جشم محمور ش نا ز خواب ست حقه راست — ز خمار جشم مست حالی آنفه راست
سنبله لا بس مو سان حال بیشم کر — بار صبا از سحر مشک ختن کاه راست
جشم بد دور از کمان ابرو ش کر در کمان — مر کز از ان ترکی تو ان کر کی سنه راست
دیده بار یکین شم در شب تار یکت جبر — بر کنه در تاریکت در جای خانه راست
دلجو در محرابها بر دو جشم مست تو — کاذر ست در محراب بین جشم خفته راست
خار از ان خوشتر کشم در دامن کر جمع کنم — نیست حاجت کر صبا در کمین ره کنه راست
عاقبه بیم سر جای بر زمان جشم تو — کر جه عزم سلمان ای در دل خسته راست

ایضاً

نخوا هم از سر کوی تو بصد جبر بر جان من — نشاید کر بر در بانان سر زنجیر جنبان من
متعار عاشقان ای سیمبر جبر ه جیست با دو — غم ایام بر کرد کر دل ایمن و ان من
بیا ساحر بر عیا بان سر بایدیم از ان جام — کر جای سر ز نشو نا بود همدم جای بیمان من
مقام کعبه نزد صاحبدلان در ان شانه کاه الفقر — ز خیره حلقه زلف بتان کر دد مسلمان من

بیت ز لفاق کین تو نظار در جشم بلدا — من بیمار خوا هم در خا با رصبا ارفتن
خیا کنه کشا ور ز ار جشم من کر تو — جبر ز اجبر آشنا ار جبین در خون ما ارفتن
از من در جشم فکنید ز عاسلمان ای مه یا یان — سر ای عاصب کر نه ی کاه ز ار فتن

ایضاً

جون ز ار ز خا مر مهر و فا دار دیده — با تر کر کنه بیا کر با یه ما ر دیده
بسمل با یکار ابر و ی تو بین جشم کنه — ز جان نا یکار شد ار ز ان ابا ی جان دیده
جون ج بر ابه ستمکار ان ا کر کام ا بین جشم — جور دیده ستمکار خود ا کر کور دیده
بعد حسر کم جو نشان جشم عنبر ا — بین بیا جبر جبو ی ز کان ز ار دیده
مبر جبر ز ها ز ان بقای بیه کر خود ج — عیدت ان سر ا ز ا سر ز ا بعد ا ر دیده
ز ج ا ز ست و ا سر ز ا سر ا کر کم جو خود ج — نشا ن ز ا ز ج نو ز ت معنی عنبر ا ر دیده
مست ز کار خمر ز ن ز نا بین جشم تو — بر خو م سکین ی ز ا یا کنه با خود بیمار دیده
در ج جان ا لحسن بر خط سلمان ج ز ا — ا کر جان و ا ا خر جبر ا ر دیده

ایضاً

د ا شم ز د جر خیز جبر ه بر بیم بر ا ز — ز د د جر خیز جبر ه کر ه کر ا ز
نا کنه ز ا ز ا ز ا ز ا ز ا ز ا ز — نا ا ز ا ز ا ز ا ز ا ز ا ز ا ز

ازشاد در چمن کرم کابر روم ریخت را
در راست بود چون ازو زدم قیاس
خانه چشم من در دریا بار کرست
چون نشاند یار سر در آغوش مهر من

حاصل ازین سرشک سرد آن چراغ مهر من
حال ازین دیده گر خبر چه دهد ناله را
خانه صبر من کنون خانه بادبار کرست
حاصل عمر من کنون بیهده روزگار کرست

ایضاً

بر نشست ناز و خشم ابر چو غایت بهار را
جوی مرا ز هر طرف بسته ز هر کنار را
جاده کرم مرا چو بر غایت بی مدار را
هست بگو شکایت کنم از تو کیست را
باز مناد چون جرم عجب گر ز تو در شمار را
روز مرا ز غایت بد نبود اگر مرا
خاک بایمان بجان بسته غم از زر و سر
در بیابان فنا همه سر کرده یغم
نیست ازین بتر مرا حرف در دیار کسان

حال ازین ستم مرا از تو شکایت یار را
وقت بیاد کم مرا از غیر جهان یاد را
خاصه را ز دست که ناخوش عمر خاین یار را
صبر مرا ست که نباشد عمر خاین یار را
نظر مرحمت و چشم رحمت یار را
مرطالع عمر خاص هم بدان یار را
از تو مرا کفایت یار را
ناکرده هیچ تو تو ذیب هم ازین یار را
اینجنین بتر که بیشتر دیده یار را

ایضاً

از شوق روی خار ز خم گل ندام کسان را
نسیم صبح بفریاد بخت من نرسید
بخاس شب دلسیاه بر کرد بنا
بحر ز ماهی نهنگ مهر سپهر جهان
بسوز کرد چو شمع نخواهی خوش ز خود
قبای چرخ کرد ست بر بالای امید
چو خورشید کرد ست سیمان بحر و بر
اگر شبی ز دیدن چشم تو دل ما خوش

مرا چه دخل ز گردش شبی ز روز
کرد با بگ جمال از شب ما بی کند فروز
کرد ست ماه خوش کرد از مجلس افروز
بحر ز ماهی نهنگ مهر سپهر جهان
بیدلم چون تو ان کشاد مرا حرف جبر مرد
مگر با بی ز صبح امشبی روز
مگر ز صبر ست ازین روز جز تو ان
کرد ز کار ز سحر کار ان نسیم باد ز

ایضاً

جانم ز هجران غم بجان آمد ز بی عنان شد روز
حالم ز هجران تو حال روز مرد
کرم ز هجران تو بی ما شود ز بی
سر دیدم از ز کر تو ز کر ز ما قبر
مرد ز از ز جان ز ما ز ز ز ز
از ز ز ز ز ز ز ز ز ز ز

در هجران غم بجان آمد ز بی عنان شد روز
در هجران تو حال روز مرد
ایکر جنبی کرد ز ز ز ز ز
جانم ز هجران تو بی ما شود ز بی
ز ز ز ز ز ز ز ز ز ز
ز ز ز ز ز ز ز ز ز ز

سر و ناصر کرد و جان ز تو خوش قوه یار ز ز
سر و ز ز ز ز ز ز ز ز ز ز

و ز ز ز ز ز ز ز ز ز ز
ز ز ز ز ز ز ز ز ز ز

ایضاً

کفتم خیال و صلت کفتا خوش ز ز ز
کفتم ز ز ز ز ز ز ز ز ز ز
کفتم ز ز ز ز ز ز ز ز ز ز
کفتم ز ز ز ز ز ز ز ز ز ز
کفتم ز ز ز ز ز ز ز ز ز ز
کفتم ز ز ز ز ز ز ز ز ز ز
کفتم ز ز ز ز ز ز ز ز ز ز
کفتم ز ز ز ز ز ز ز ز ز ز

ایضاً

جسم ز ز ز ز ز ز ز ز ز ز
در ز ز ز ز ز ز ز ز ز ز
دلم ز ز ز ز ز ز ز ز ز ز
حال ز ز ز ز ز ز ز ز ز ز

ز ز ز ز ز ز ز ز ز ز
ز ز ز ز ز ز ز ز ز ز
ز ز ز ز ز ز ز ز ز ز
ز ز ز ز ز ز ز ز ز ز
ز ز ز ز ز ز ز ز ز ز
ز ز ز ز ز ز ز ز ز ز
ز ز ز ز ز ز ز ز ز ز
ز ز ز ز ز ز ز ز ز ز

ایضاً

ز ز ز ز ز ز ز ز ز ز
ز ز ز ز ز ز ز ز ز ز

ایضاً

ز ز ز ز ز ز ز ز ز ز
ز ز ز ز ز ز ز ز ز ز
ز ز ز ز ز ز ز ز ز ز
ز ز ز ز ز ز ز ز ز ز
ز ز ز ز ز ز ز ز ز ز
ز ز ز ز ز ز ز ز ز ز
ز ز ز ز ز ز ز ز ز ز
ز ز ز ز ز ز ز ز ز ز

ایضاً

ز ز ز ز ز ز ز ز ز ز
ز ز ز ز ز ز ز ز ز ز

بیدل از بزم تو دور خط بشارت آورد
ای گدای بی‌نوا جانب نبی بشتاب
در جهانی که ز دل‌ها رفته یاد روی یار
ز بهر هم نفس خاکی که در انگشتر اوست
یاد کاری دیده‌ام در چشم مردان خدا
بر سر این گنج گر افعی نشسته غم مخور
ای دل از ناجنس کاری دیدنی نیکو مجو
تن خرب بغداد و دشت سلمان

از خوف لغتوم ایمان شما آورد
در میان دشت و صحرا بی‌نوا بگذاشتند
از کنار و توشه و یاران و همراهان گذشت
ما ز دیدن هم نمی‌دانیم که عرض حرف ما آن بود
هر جا به همه خانه‌ای آن خانه ویران بود
بر دوش خود خانه خرابی می‌برد
ای دل از ناجنس کاری دیدنی نیکو مجو
هیچ یاری کرد یاران را به یاران بود

ایضاً

جهان جان بگیرد نیست محتاج گواهی
ز اهل دل امید مدد کردن گزاف است
اگر بی‌پرده گویم راز دل را
که بی‌پروا ز نیرنگ زمانه
نشاط عشق تو در دل فزونی
تو با ما باش و دشمن هر چه خواهد

جهان جان بگیرد نیست محتاج گواهی
مرا این بس که گویی بنده من
مرا این بس که گویی بنده من
که بی‌پروا ز نیرنگ زمانه
حلاوت در دل شیرین‌تر کند
تو با ما باش و دشمن هر چه خواهد

بیم طعنه نخورد هیچ کس از تو نفیر
مرا از عمر گرانمایه دمی باقی نیست
سیر و حال از ما مپرس از ما سخن بیرون ز ما
زبان حال بدانم و با هوش هم هست
خدا نگه دارم از این خاکدان کاشانه سلمان

بیم طعنه نخورد هیچ کس از تو نفیر
مرا از عمر گرانمایه دمی باقی نیست
سیر و حال از ما مپرس از ما سخن بیرون ز ما
امید عفو تو لطف تو هست حاجت نیست
هنوز هست بوی دلستانی در نیستان

ایضاً

میکند عالم ز حیرت دل تماشا می‌کند
اگر ز جان سیر نشده هوس جانان کن
زخم تیغ و خراشت از لطف سرشار
لاغر ضربت محبت نبود مرد قتالی
خوابگاه ما لالا زخمها لشکر بیدار ما
دست در دامن جنون زن دیده گریان کن
عجب است در زخم ریا چنین کمر
در بیابان جدایی سر کن ای دل
بیا تا جبر با یکدیگر از دل بیرون کنیم

از تن خود بیگانه شد تا یار را پیدا کند
آدمی در زندان جان چون بی‌خبر افتاده است
بوی یار آید ز هر سو هر طرف جانان بود
بوی یار آید ز هر سو هر طرف جانان بود
تا به کی در بند تن باشی ز جان بیرون کن
زین بیابان سر بر آر و رو به ویرانی کن
در بیابان سر بر آر و رو به ویرانی کن
بیا تا جبر با یکدیگر از دل بیرون کنیم

هر که در مزرع خلوت نفسی باغ نشست
در شب تیره ز غفلت در سامان کم زن

غافل ار چشم بر افروز در این ویرانه

ایضاً

تا سر و برگ نفاق از چمن جان نکنی
این چه سالها که در مزرع دل کاشته‌ام
از بخار چشمه خورشید خطی دارد عذار
سر و سامان خویش گم شد در خطی دلدار
گر چه جان خویش را از بسته تنگ کردی
مرغ چشمم تا نیفتد اگر خواهم رهاست
گر خبر یابد جهان از خویش نشناسد دگر
با گدا و چشم و ابرو بسته‌ای دل در دو چشم

روز و شب در راه مژگان جویبار اشک بود
نامه‌ور در خم زلفش بود از نامه‌ام
وز خیال خط او گل بر گل از رخ ریخته
زان سیه‌کاری که با مشکین سر و کارم فتاد
داغ حسرت بر دل و بر سینه تنگ کردی
زان که در چشم منی از چشم من بیرون مرو
بر کمر سر بر کنار نه نسترن بشکفته
با گدا و چشم و ابرو بسته‌ای دل در دو چشم

ایضاً

نیست یک ساعت سر مژگان خالی از دیدار عشق
عالم از خرم بیدل از نور دل آگاه عشق
عاشق مست الستم خرقه در رهن شراب

دانه اشک ما را گوهر دریا کرد عشق
ما عالم خود هم ز دو عالم آزاد عشق
در غم او زار و حیران همه عالم دارد عشق

عاشق مست الستم خرقه در رهن شراب
عشق بی‌پروا ز نیرنگ زمانه
هر دو عالم عشق را آماده است
ما عالم خود هم ز دو عالم آزاد عشق
عشق بی‌پروا ز نیرنگ زمانه
با عشق هر که یار شد از غم رها شد
عشق بی‌پروا ز نیرنگ زمانه

ایضاً

ضیا ز دیده مردم بیرون نمی‌رود
بیا حریف که ما را هوس نمی‌ماند
خط عذار تو ما را ز بس که می‌بوسد
بیا ز دیده مردم بیرون نمی‌رود
بیا حریف که ما را هوس نمی‌ماند
صبا ز دیده جانان بیرون نمی‌رود

دانه اشک ما را گوهر دریا کرد عشق
ما عالم خود هم ز دو عالم آزاد عشق
عشق بی‌پروا ز نیرنگ زمانه
با عشق هر که یار شد از غم رها شد
عشق بی‌پروا ز نیرنگ زمانه
جز سر بر آستان وفا کی برد عشق

ایضاً

صبوحم بی تو سر ز افسوس صهبا نیم
یا امید از مهر نفی چهر زیبا نیم

خبر عشرت بیان تو میبارد نیم
گر چه مانند نگه حلقه در جای نیم

میرسانید سلامی ز نوا آهسته بدل
کز پیامش همه تن گوش چو جان تسلیم

جز نسیمی نبود عرض مرا تاب ادای
که بجای تو توانست رسانید نسیم

چون حنا آتش دین بسته ام از درد رسا
هم خیال تو که آید ز در خلوت سیم

با خیال تو مرا عشرت نزاهت بهشت
اینت لذت که در عیش ابد نیست مقیم

بای از نفت دارید بدوشم بنهم بار مسیح
کز سر کوی تو چون بگذرم بدوش نسیم

عجز امید نمودیم ز در راه شتاب
کز جهان ماند ز ما بیدل و در راه سلیم

کز سلامت طلبی دامن تو دولت
بر کدر دامن که در دامن تو دولت بر کلیم

ایضاً

صبوحی قدر لبش آرزوی صهبا کرد
رهروی جان چو ز مژگان خود پیدا کرد

جوی می بگذرد از دیده بیتابی ما
زیر هر قطره صد آتش دریا کرد

آنکه مجنون نفس از دامن صحرا دارد
چه خیال است که با سلسله ها کرد

بوی مشکی که ز زلف تو بدل راه نمود
بعد ازین خون دلم نافه تاتار کند

عجز ما بین که ز بیداد تو بر خاطر ما
هر چه گذشت ستم آمد بجفا کرد

عمر ما بین که ز هجران تو بر جان ما
هر چه آمد بسر ما همه بیدل کرد

ایضاً

بیتابی که با خیال تو دارد
گر دیده بیش از لب بنا زارد

مژگان ز لام لذتی بنا زارد
جز بوی گریه نکهتی ندارد

دل مژده وصل از تو چه میخواهد
جز عاشقان چون کند بیزارد

ای ز زار ز عاشقان بیزار
ما بینوا زاریم گر در نظر

عجز خود را محو لب میبینم
کاشکی دیده بینا بدارد

عشق خونم را بگردن نهاده
از سر جان گر کند بیزارد

جاده کاروان زلزله است
زار بیچ پیچ گم بتلخ چارد

بوی زلف تو کرا نافه تاتار دهد
عشق در بیخودی بسر بارد

بار دل بیش ز نیروی تحمل دارد
بر نخیزد چه از بیمار بر آید

ایضاً

هر ذره دیده بینم بی یار در بیابان
در دیده آبی از لعل تو دارد جیحون

جوکار افتاده گفتم تحفه ز تو آرام
خونین جگر ز مژگان تو نذر کرد مجنون

بی تو ز دیده بارد خون دل آرزوها
تو نیستی دانی بارد چه بی تو بر دیده

هر لحظه بینم بر بام خیال تو خرامان
هر خانه بینم از تو پر نور و صفا شد

خط سیه لاغر و عنبر به ما نوش جنین
گر جسم میگیرد اندر دهر جنین

سرکار کی ز اوراد بی حرف و صوتی نیست
بی هیچ ورد و ذکری ذکر خدا نمودم

از لعل تو ای دلبر خندان بدهی راحت
از لعل تو دارد دل بیمار شفا

ز سر بیخودم از نوشخند تو بیرون
دعا کن تا بیاسایم ز دست این همه کس را

ایضاً

از جسم مرغ خوار قدر بی پر و بال
بیتابی و در دم خیبر از خیال تو

دل با که در دلت بسپارد امید حال
دل نیست تازه از لب جوی تو در دلی

بگو ای ساقی زین مجلس برانید
که خرسندی جهان را در قناعت
جهان بر ما بگردد تنگ چون دل
ز راه مرکبت نزدیک خواهد
مبادا کس دچار این دو حرفش
خیال سرو بالایت در آید
خوشا بادی که از کوی تو خیزد
سرشک دیده را سامان نمانده
در این کوچه چو ما بسیار گردند
سلطان عشق عالم را مسخر
ملک دل را ز لشکر کان عشق
ای دل مباد
دلها همه یافت سکبار جمع کرد
خمار درد عشق بی تفه زدودیم

که خرسندی جهان را در قناعت
بدین سه حرف دنیا گشته مسخر
زیادی راحت است از بعد رنجی
مبادا کس دچار این دو حرفش
مقام و منزل جانان بعید است
خنک جانی که از فرمان جانان
که عبرت از دل و چشم نجوید
که در پیش کسانی چون گدایان
از خاک است و پست کیمیا گشت
اخر زاده مهر بخیر و شر گشت
از حسن طلعت تو جهان نور گرفت
مطلب از خوبان جز دست و جز گشت
عالم همه خار کنار و دل گشت

ای هدهد عالم جان جانان خود را
دردا که ز بوم تیره دل چشم نوردم
خورشید ز ابر روی در پرده نهفته
دردا که ز بوم تیره دل چشم نوردم
ای هدهد عالم جان جانان خود را
از غول زبان را ز حسن خود فریفته کردند
تا طوطی جان از شکر شیرین نگردد

ای هدهد عالم جان جانان خود را
از غول زبان را ز حسن خود فریفته کردند
تا طوطی جان از شکر شیرین نگردد

سلطان عشق عالم را مسخر
ملک دل را ز لشکر کان عشق
ای دل مباد
دلها همه یافت سکبار جمع کرد
خمار درد عشق بی تفه زدودیم

که در پیش کسانی چون گدایان
عالم همه خار کنار و دل گشت

هر شب این زندان سلاری بر دری خیزد
تا بیخبر خوابد ترک تا شبی باید
از اصفهان بر دیده عشق و دلبر
زلف شکین حلقه حلقه
لاله رخان نشان جام گوهر
بار دگر ما را باز آرزوی
ما را که بر کرانه ای دوست جیش
بلبل و گل ساختند از نو نوا

گر از او خبر جوید خاکی بر سر کند
کاه و گل نشاید کار کاه بار نیفتد
وز دیده همه آب گوید بخون نشیند
تا جان طاعت خیزد از پای نیفتد
نرگس جانفزای تا هر دمی نوشد
از بوی عشق تا دل بیدار نیفتد
چون بر سر آن خیزد هر نقش در نگیرد
بر سر آن خیزد هر نقش در نگیرد
هر گل که بر کرانه ای دوست جیش
بلبل و گل ساختند از نو نوا

ای هدهد عالم جان جانان خود را
از غول زبان را ز حسن خود فریفته کردند
تا طوطی جان از شکر شیرین نگردد

ز حلقه زنان لاله بر کرده تخت
از ضعف خجالت بسر راه نیاورد

اله از خود من در این راه رفت
کز اینان مسلمان نمانده نه ترسا

ایضاً

در این بزم کز نشئه می پرست
جنون ریخته تا فلک را شکست

با کاری از این زاویه نارد نشست
مسلمان نه بیند در او خویشتن

بلبلان شیدا که هر دم در فغان و ناز
از نگس گه بار فاند از جان نیاز

بیخودی کارد ز هوش
بیت: با نشد کاری ازین سان بی سمن بر رفت

از لب خم کرد بر لب کنده لشکر پی
شکست قلب لشکر اهل ریا چون

لشکر رفت و این شد لشکر شکن بر رفت
میرفت از لب خم جانها بهر سو

جانها بهم درشد از لب خم بر رفت
تا لغزشی نماند از دهر و دین بجایی

خود زد در میخانه بر پشت خم بر رفت
مسلمان زین غم تلخ اگر جان نداد امشب

سرها بپای افتاد و کار جان بر رفت

ایضاً

بر ابروی جانان در این غم گره اگر نیست
گر یاری بر عهده وی گر نیست بر ما

تا جوی کار نرفت غنچه و قمر جوی بلبلان
گرد خرگاه تو فریاد کنان بی گردم

دل فدای تو شد و جان بسر راه تو کرد
می دهم بوسها و جمله ادا می گردم

تو رکابان ساخته در میان راه تنگ
من گدایی بیت کوی تو گدایی گردم

ایضاً

شکر لله که بمحمد بلا صابر شد
دولت می دهد امید صبر را کوه وقار

دولت می دهد امید صبر را کوه وقار
تا نفس می زند امید جهان را دیدار

جان من شد سپید دام با دیدار
جز کمند تو نیست جان شکار

خانه بر کاروان گذشت صبر
میکنم از مکان بدین مکان گذار

دولت و نصرت از پی آید
عشق آن دولت و غرض دیدار

مادر دهر تا نزاید کس
لاف صاحب هنر نمی زند

گر دهد نیک و بد جهان بر باد
من ز عشق تو دست بر نکنم

در جهان تا یکی مسلمان است
هیچ کس خود را دانا نداند

ایضاً

نقشبت هر چه خواهد تو در او می نگر
ای بلعجب ز نیک و بد این جهان چه باک

جز نقش خوب و روی نکو در نظر مدار
از جام نیک و بد چه غم ار باده تلخ و خام

بهر شر عصر است کشتند اگر ترا
مرا بکشد از هر شر عصر ایمن گردد

مرا بکشد از هر شر عصر ایمن گردد
بروی تو نازم چندان که در قبر نیز

دلم ز حلقه الفت بجای نخجیر است
بصد جان حلقه زلف ترا اسیر گردم

دلیکه تیر بلا ای صبا گذر نکند
دلیکه تیر بلا ای صبا گذر نکند

دلی بجانب آن چشم جادو نگران است
بیکدم چشم جادو ترا نگران گردم

دلی دارم که خاطر جمع از هر دو جهان دارد
جنون کار از تو دارد عقل کار از تو دارد

دلی کز عشق تو بیگانه شد با خویش و با عالم
دلی کز عشق تو بیگانه شد با خویش و با عالم

تو را عاشق ز هر چیزی که در عالم بود خوشتر
ز هر چیزی که در عالم بود خوشتر گردم

ایضاً

بهر کویت که دلی زار بجانان میگردم
روز و شب در غم آن ماه خرامان میگردم

غم در این زاویه تا کی ز پی غم باشم
محنت آرام دل و مونس جان میگردم

دیده ام طلعت جانان ز تماشا گل کرد
از تحیر دل و هوش از تنم افشان گردم

تا نسیم ز سر زلف تو با ما جوید
همه شب بهر نسیم سحر جان میگردم

تا کرا عشق جمال تو بسر نازل کرد
بین تا بهر سر کوی تو چنان میگردم

تا مگر نرگس ناز تو بمن تیر اندازد
جون هدف راست کمان ابرو نشان میگردم

تا زنده طاعت حق نفاق است ... ذرهٔ از زر کار بخت در افشاندن بر فقرا
همدم مرا دم عزیز از حد خواهد کرد ... ما جرم مسکین دهم در راه حق افتاده است
جسم مست دولت ام روح در رضای حضرت ... در خرابات مغان اسمار خاکی افتاده است
رحمتی فرما که زار از بند جسم خویش ... مردم بیچاره را در خاندان افتاده است
میکند مسکین دلم تا بر طمع ما بر حرام ... جونه کنم در عصر طمع ما بر افتاده است
چند از تو بخواهد از خیال اطراف جسم ... اعجبان آن را در عرصه حوالت افتاده است

ایضاً

بیا که ملک جان را ز نو دارا شوی ... بغیر ره بر نیاید بدر و سرای
ز حضرت خضر یکان نصیحت فرمود ... عمر کها بس آمد در دشت فاصله ای
نسیم سلسلهٔ الله اگر همه بوی تست ... نمی رسیدا و هر نشست ای الله الله حال
مرا تو جان عزیزی و نیست جان عزیز ... هزار جان عزیزم فدای جان تو ای
مرا بهر سر و نیاز شفاعتیست تمام ... ز بهر بادهٔ نوش این مخور تو مباش
قدر بلند قدر بهر جان هر زنده خوش ... بیا بخور و مخور ای کریم کان زاد
از آنکه جسم هر از طاعت تو محبوست ... جو شد کریم جسم خود از جسم آزادی
بیا کنیم بدعای یتیم شب یلدا ... بیا بخور جه خود کنیم ز یادی

ایضاً

دل بسر کریم تو غلام نخواهد ... جان در غم عشق تو دلارام نخواهد
دل در غم عشق تو غلام نخواهد ... زیرا که مقیم است غم و عمر کرام نخواهد
تا جند کرم من تا جان تا جند ... از تو فلک اندیشه جز این عام نخواهد
عمر ذرهٔ تا جیز و تو خورشید کرامی ... صد عمر چراغست و تو یک گرم نخواهد
فریاد ز الفقر و که صد باد بر و دست ... در راه تو نشیند بم نیاید تا نخواهد
مسجود سر اند صنما تو که هر شب ... خواهم بر و دست از جسم جز خاک بدرگه
جان بهر این دلجوی طرب خواجه ... مسلمان همان جهر یکانان نیاز

ایضاً

دل اگر نیفتد ز لعل تو بیا باشد ... همه نیاز از و دیده شان و جنان باشد
بیا بجز تو بر طالب وصال تو باشد ... که اگر در طلب وصال تو بیا باشد
همه انبوه و دست نیست و این همه ... رقیب از جهه بجان اگر نه رضا باشد
جفا بیار تمی رحیم از قبر و صاحب خلق ... خوش است بر دل اگر دوست او فا باشد
اگر ز الفقر بر عرض ضعیف فقیر ... دیانت از طرف بیار بر گدا باشد
از این طرف بنیاد کاتو نفصان ... دیانت از طرف او زکا باشد

جان در خزر و دیم از لعل تو خوش ... ای از آنکه میکنی یغای در مسلمان
ز الفقر بر بیا که در بیا حیث بر ما ... یا در بر بیا که از تو در بیا در مسلمان
بر عرض ما نخیلهٔ کرشمهٔ جو ما نند ... لیکن تو نیکی جو بیا در مسلمان

ایضاً

ای از کرم تو بر فقرا ایش در ... کردار عیسی دیده عیسی تا تو نیز دیده
از آن عشق تو کرمه نهوش آن کرم ... در سینه کرم جسم سیاهی کشیده
جسمت بیا مارت در در و دیده ... جیزی که از تو نامرد بی تو نیز دیده
ز الفقر بر بیا که ای در ... از عرض فنا بی است بقا تو در بیا
بر سینه حزین ز عشق تو ... فی الجمله حزین ز عشق تو کرم دیده
هر لحظه بیا بی که ای از و ... در بی طلبی از و در دیده بیا بی
جسمت نمی فرض هر و تو نیست ... در عرض شاه و از کرم جز کبا
ناصح حزین بر انجم می ... مسلمان عمه عرض بحر از کرم نشیده

ایضاً

ای از تو زنده کوه عرض ... در بر و نیش هر دم از خاکی عرض
ابیت و از تو جام می مخالف ... بخشای بیا بر آب و از تو جام عرض

ایضاً

ایضاً

ایضاً

ایضاً

ایضاً

ایضاً

مرا کویند ار کون و مکان بیگانه هم جان
صبا تا بر دهد نکهت ازان زلف خجسته نشانها
ازان مشک ختن کردم بهر موی دلم گردیست صد چین پریشانها
قلم را سر ببرم کر بظاهر کردم الا ال
اکر جز نقطه از کفرم مسلمان مسکین را

ایضاً

بیجان میتوانم من نه جانست بود
بامو قم از درون شب دو دام کم صبر نا فان
بیا بود کر ماه بکو بیا اعتبار
کاه معاینم و کان مهر و محبت لیکن
بود در جان قرار او نوازل
آمر ایجاز داده رود در دین دو تیر
حرام است بلبل مرا کشیدن از سر غلط
فا خوش نقد کر کوهر نمیرد مسلمان

حاشا کر مسلمان بدل آرد کر دم خود
بخشم چو مرا دام دهد کر دم خود آرد
دل را بصبا بی سر و سامان مکن ای خواجه
جندان بنوازم دیده عرا فا کر نیاید
از کوشه خرابات کر آید بسلامی
مر را بجز این نیست تمنا کر بکویش
کنج خرابات کر بجویند ازین کوشه

ایضاً

مسلمان کر بکوی خوبرویان
بچشم یار دل کر آن نه جویان
تو مرا کوی و دل حرفی کر مر خویش
خبر کر یار ما از کیست پرسند
مر این قول بر کذارم کر نه زنار
مر بحر نیاز کاه و کر اشتیاق
بعد از شاهد رخ یار مسلمان

دو کونه در ره عشقش خوشی کردن
بطرز مرغ بسمل بسکر بر قرار عمر مسلمان

ایضاً

نسیم صبح بوی دوست دارد
تو ای بلبل مجو بی صوت که تو ای
صبا تر بی بر زلف مبین جم بر اطرافش
دلا ای آهن سنکدل طالبان را
بیا کر هر کو بیش از نور ای مر
تو ار ان زلف تنکت را هست جایی
نصیب مر بمحنت کر چیم فرمان

ایضاً

تو بی مر بت و بر ام کر در دست کر تو ام
کو کر اشک مر ابه در هم بکو مر مبین
تو رفتی و در کریبان ماندم کر عهد ما
بر بده اخر این آمر دیده نیست کر از تو

ز جان خویش جز ام مر ای کاش کر دی ما
مر ا زیبای در آندی دست بر دل نشست
مر ا کر تو نخواهی همین راست با ی
بیا کر دیده مر ام منزلت ضمیر
مر ا نیز زان کر با تو دم همین قدح در دم
تو کفته کر مسلمان قدر یابد چون بر ایم

ایضاً

کر نیت سحر ای از کوی تو بر خیزد
مر حبا کر دیار بازار دل مشتاق او ریزد
ای مر غله در دست از مر تو نیز د
مر ا کر بر حسرت در دست تم اند
کو قدرة ای دل را کر صاحب بشکیبا
در این طایفه جانان نیز د بی مر جان نیز د
بر تیغ تم عشقت ار ای کر م
حاشا کر بی در کر ای مسلمانرا

ای نسیم خاکم جز بوی طاعت ... گر خبر یابی چو باد از یار ما
بی‌جمال کعبه حرمم مباد ... بی‌جمال یار دورم مباد

ایضاً

فرش ره سازد ز مژگان خار این وادی مرا ... تا ندامد بر سر کویت غبار محمل مرا
بخت خفته رام گردد تا بگوید با خبر ... گر چه دور افتاده‌ام از منزل و محمل مرا
نکته‌دانان سخن در وزن و قافیه‌اند ... من ندانم وزن و قافیه غیر از محمل مرا
نیست کم سحر بیانی کان تقریر مرا ... بیدلی قصه‌ی محمل بود و محمل مرا
دارم امید سلامان امیر این پیام ... کز درت دور افتاده‌ست سلام بلهوس مرا

ایضاً

ماه را بی‌تو ز عشقت در خانه کس نیست ... بی‌تماشای رخ او بر در کاشانه کس نیست
بر در او همه سلسله‌ی خلق بدانند ... گر سلسله در این در نه چو در دانه کس نیست
در زاشکم در دم اگر او هوسی نیست ... ای دریغ بدین در نه در دانه کس نیست
در خلوت در این خرمن زار خانه کس نیست ... گر در این کعبه مقر جانه کس نیست
خاموش عنایت بدهد گر جانست ... مرغی بر من نه که در این خانه کس نیست

ایضاً

ای ز اوصاف تو عاجز عقل کل را ... وی ز ذات تو قاصر فکر دل را
تا کرم در دو جهان نام تو دارد ... کس نیارد که بگوید بخل را
مطلب بسیار بجستند ... در دو جهان طالب تو کس نیافت
یار دگر کاست بر سلسله‌ی بر در خویش ... در دو جهان تو چو او هیچ دگر کس نیست

ایضاً

راه راه جمله‌ی نخواهد دید ... قدم مردانه باید کرد
خیز و گر دل بر او نهاده‌ی ... نه نهاده‌ست از جهان بگذر
جوی درد است عشق و درد دلم ... نی که آسان بدست آید و رفت
نی که هر ساعتی بنالد زار ... نی که هر ساعتی بگیرد درد
جوی صحبت مدار با کس ... نی که با کس نشست و خاست کند
نی که هر ساعتی بنالد زار ... نی که هر ساعتی بگیرد درد
جوی صحبت مدار با کس ... نی که با کس نشست و خاست کند
نی که هر ساعتی بنالد زار ... نی که هر ساعتی بگیرد درد
جوی صحبت مدار با کس ... نی که با کس نشست و خاست کند

ایضاً

ماه از افلاک فلک را ... آسمان از خاک ما
تا کرم در دو جهان نام ... در دو جهان نام ما

ز افتاب ... خیره گردد دیده‌ی خورشید
سر و قد ... خجل از بار غم خویش است تو در تو
بر دم خود ... کز غم او
با سر ... بلا گردم گاه در زانو
ز محنت ... نداند مجلس کار دل خویش تو داند

ایضاً

ز بوی او ... جهانی گر ز عشق او بسایی
نه کار سرو است ... بگوش
مرا نیم جانی است ... بلا گردم
همان دم ... جهانی را فشان و باز
ز خاکش ... گر کردی
قرین ... بگو از عاشق حیرانی خویش
رها کرده ... ز احوال دو عالم
از چشم ... گر خونی
صبا تا می‌دهی خبر جهان را

بزیر لب ... ز بیدلان یاد کن
تو در دی ... ز دردمندان یاد کن
با حیرتم ... ز بیدلان یاد کن
بیا که سخت ... ز دردمندان یاد کن
دعا بر سخن ... ز بیدلان یاد کن
که در ... ز بیدلان یاد کن
برانم گر ... ز بیدلان یاد کن
درخت صنوبر ... ز بیدلان یاد کن

ایضاً

ای بیدل ... ز عاشقان یاد کن
دراین ... ز عاشقان یاد کن
جان بیدل ... ز عاشقان یاد کن
جان محزون ... ز عاشقان یاد کن
چو من ... ز عاشقان یاد کن
خبر ... ز عاشقان یاد کن
چو ... ز عاشقان یاد کن
چو ... ز عاشقان یاد کن

تشنه را گر چه خوشست بوی زمزم و آبش
بیش از آنست که بیمار را شوق مشتاق

ایضاً

کار زلف تو مشوش دل شیدا کردند
وز پشان بر سر سودای تو این کار کردند

میل خاطر بدل و دین همه کس کرد خراب
گر خبر نیست از آن دلبر و دین را چه عیار کردند

ابر و کردم مدد از عشق و بیادم بگریست
بدن چشم که حالم همه بر یار گریند

جمعیتان از دل ما کعبه جوی کاین همه روی
بعد از آن نیست که بر خانه خمار کنند

کار زلف تو عجب بین چه پریشان کاری
بحر در موج و صدف بسته و در خار کنند

در خم زلف تو هر دل که گرفتار بماند
گر بریشان نشود تا همه بر هم نزنند

در جمال تو مه و مهر نظر می‌بازند
هر دو چشم بر این بازی قمار کنند

هر بحر موج خوش آن نرد که ما را فکند
کآب سلسبیل نظر بازیده از کار کنند

ایضاً

زلف تو خسار تو را مشک و سمن خوانده‌اند
هر که یکحرف ز بیدل نشنیده‌اند

میکشم ترک هوای سر زلف تو و باز
بلبی کیست که دام و قفس آماده نکرد

اشک و فریاد ز اندازه دل خون میکرد
راست می‌گویند و از دیده بخون می‌بارد

دل ابدرد ز دلدار که دل بیمار است
هیچ آئینه نگردد که ز دل زنگ ندارد

لب چشم تشنه‌ات را نشود سیر حیرانم
کاتش و بحر از خجالت عرق گردد

هر چه گوید لب لعل تو بجان می‌شنوم
دانم از لذت جان‌بخشی او می‌فهمد

ماند مسلمان ز غم تو در حیرانی
کآخر از تو چه جفا دید و چه بیداد ندید

ایضاً

دل ما بخت بد خویش ز بیداد تو دید
کو طالب که ز بیداد تو بیداد ندید

او طالب دل از ستم و داد تو داد
من طالب داد از ستم و داد ندید

کاریست عشق و کار دل ما چه میکند
کآخر چه آدمی ست که او را نهاد نیست

دنیا خرند اهل غرض هیچ و هیچ هم
از بهر عشق لایق این اعتقاد نیست

در عاشقی دلی ز ملالت مراد دل
کاخر ز خشت کان هوای صلاح نیست

در بند امتحان دلست میبین
تا لاکه احتیاج بشاهین و باز نیست

جون زلف کرم بتیغ قطع میکنی
تا دل هوای از تو سر انقطاع نیست

هیهات اشتی بحرمت فرقت مخور دلا
آنرا نه دیده ایم که سوزی در او نیست

مسلمان امید آن مکن طاوس مراد
را در حصار این سرو و صنوبر نشیمن نیست

ایضاً

بیدل بسی ز خاک در او سر بر آورد
عزیز سر عزیز نوا کیست در دیار او خوار نیست

٣٤٤

دلی که هر طرف عالم نیاز دیدار یکست
جنین در آرزوی یک نگاه جرئت نیست

دهم دلی بکجی چشم خونفشان دارم
جو چشم خونین بیرحم خود پشیمانی

درون سینه چو داغی ز بازگشت نفس
جه خنده‌ها که ز دندان حرص بیرون نیست

بازار دهر عالم و قدر متاع نیست
عالم دلی که از دو جهان بی‌نیاز نیست

مرا تواند نابانی ز پا بر آرد یکدم
مرا تواند جز بانی اگر جهان دارد

خون از دل دردست و ز چشم تر بیرون میرود
بیصبر طاقت بازوی صبر ندارد

رفتند خفته و بیدار آنکه ماند
در خاک جای بیدار آنکه خفته

میان ما بغیر از هر چه هست چیزی نیست
جز بازی کردن ای جان جان بین

بزاری و فغان از هر چه دارم باز میمانم
دلی دارم چه دل تواند کرد بیدل

ایضاً

یارب ز کجا می‌رسد این ناله که دارد
جون کرد مسکین دل غمدیده چه دارد

جون نی ز نیستان که بتی بر سر صف داشت
بر دل نی بیدل ز نیستان چه دارد

کس ندید کسی بکه هر کس بهر اصوری بسته
میمانم از آن صورت نسیان چه دارد

گفت لعل تو دهم کام دل ما باز مرا
ای دل آن میدهد آنجا که ز دندان چه دارد

باد آن میدهد آنجا که ز دندان چه دارد
کز دل آزرده میدهد آنجا چه دارد

کو دیده که حیران رخ جانانه نباشد
میرد ز خجالت ز دم آینه نباشد

گفتم ز تو دل بر دارم گفت که نتوان
گفتم ز سر جان گذرم گفت که آنهم

گفتم ز غم عشق تو هرگز نرهم گفت
گفت سودای که تشویش ز دانه نباشد

غم محو سلمان چه غم غرق چه غم گفت
هر جای که دریا ست تو را خانه نباشد

ایضاً

صد نامه دلم کز تو بجانم بکشی
میدانم جانم که مرجان دهانم بکشی

روزی بخرامی سوی ما ای دلجانم
روزی که بجای دل ازو دامن جانم بکشی

بار دگر دست بخونم بر و فرمان دادم
کز بهر دل خویش بفرمان دادم بکشی

آن بیوفا را غم جه غم زیانست جه غم
تو سود خود بین که ز سودا نرسانم بکشی

هر غم که ز یار آید و در دل ننشیند
ظاهر را خبر از دل غمناکم بکشی

جان در تن زار آمد و صد حیف ازو رفت
جانی دگر ار باز دهی پاکم بکشی

جون دل نتوانم بخم زلف تو سپردن
جون دل نتوانم بخم زلف تو سپردن

از بهر تماشای تو جون نرگس بیدل
هر چند کنم توشه ز بیمانم بکشی

ایضاً

سر و خواجه و مانو خورد را است ولیکن این نسبت
رهی از سر و بن عیار راه این کرد و
فصد جام میلی مرغ خوش دارد بیت کنم

سر و را این حسن و خوبی تازه است
در سر افکندست یعنی با تو هم بالا است
آن تو بالای کز حسن و لطافت

ایضاً

هر کرا بعضی حسن و عارضت از لیر نه
حسن در ما چون سینه با یاران کرا بن هر نه
دیگران را آن جمال صحبت دیگر نماند
چون نماند آن دیگران افتتاح در نه
آن بین کز لابه و زاری هر شبی یکسو رود
در اراده بر دو صلح کس را نیست بار
جا کز این بندگان بسیار آرد شبکر را

عارضی حقیقت این نوبهار دیگر نه
عاشقان صحبت دیگر نماند
از نکس عقل تو بر آن راه فراغ آمد دگر نه
نوش کشاید چشم جان در ما یلی در نه
استخلاف قبله را ایمان دگر نه
بر سر کوی تو بسیار آمد سر نه
گیر مسلمان از جمع بندگان جا کز نه

ایضاً

کمتر ین صید کمند سر فراز نیم
در درون هر اندازی تو بر چه نیت
در کمان تست از سر مرین بیت کرا هم

جون نه ای در دست بیم نکرفتی جا کنم
تیغ را ست مرا بین آلوده بیرهنم
جز حدیث تو نیاید کسی در دهنم

هر چی ایست خطی ایجاد الیکان جمع
کار من عشقست و هر جا عاشقی ترسی

حد ایجاد است ار غاز ار ترسی کار
هر چی در لبرد تو ایمان ترسی

ایضاً

یار ی ایمان در دو جهان بی ایمان
سر بدان تو بخجست خمار در سر
هر کز فتم از عشق تو حکایت نکنم
بحمالت اکر شانو نظر در خر بیان
مرغم ار طوق خوری ار بدهم عهد الیکن
بجانبه اکر بخشم از دست تو هم
بر لبم صحبت انکس که دلارام و سیه
میرد بیمار چو دوز تو بخور را

ز عشق تو نیاید کسی در دهنم
بار ی بیچاره از عالم جان بی ایمان
بزبان میبرد از خوی تو بی ایمان
چه کنم کز دست دلدار نفغان بی ایمان
میکنم در خرم مردم جهان بی ایمان
زخم تیغ مرا خوی تو زبان بی ایمان
خوی تو از من جدا یاد جان بی ایمان
کاهد او بیمار جان عزیز کران بی ایمان
لاجرم نازک نهاد و ناتوان بی ایمان

ایضاً

ر عشق تو نیاید کسی در دهنم
کر بوی من ز عشق تو ایمان بی ایمان
عشق تو ایمان و ایمان بی ایمان

جز حدیث تو نیاید کسی در دهنم
عشق تو ایمان و ایمان بی ایمان
عشق تو ایمان و ایمان بی ایمان

باخیا التو نکرد در کی در زخم
جان جرا از کنا نیاز جانان کنم
تو در سر و رای بی تخی عشق کنم
قوة کند هم نکند ار جو تو فرمان نرید
سا قیا باده کر مغز سر جان تر نم
مرغ یا را به بوی سنبل خا مان نرم

جز حدیث تو نیاید کسی در دهنم
یار ی جیست که در پای عزیزان نکنم
بار ی جیست که بر جان عزیزان نکنم
سر نکر جانم و دم الصبر و جانی بکنم
در مغز نیست که بیمانه بیمان نکنم
بلدار ی نیست که من کرم بلد خو نکنم

ایضاً

ما کدا را تو ز با طل کر نصوانی کار
طالب در مانه مردان کار حقیقت
صحبت کل از مرا مرغ عالم و اسطه
جون ز اخلاص ملوانیت دلم جانم کرفت
عقل میکوید از این راه نه بایان ما
جان بر کردم و محو شم و حیران جان
انکه در بند ار ادت عشق نی بایان جو
حسن خوبان از ادت بعنی نه و بایان صورت

عاشقی کار دل پاکان کار
در ره ما مرد ان کار
وصل جانانست و در جسم و جان ما کار
بوی من جانفزا در زلف جانان کار
کو بر و عقل از ین راه سر و تن بایان کار
هر کرا دولت این قوة در بازو کار
کو بر و بنش تمام از حسن جانان کار
فتنه این صورت با صورتی را کار

ر عشق تو نیاید کسی در دهنم
تیر مژکان تو از جوشن جان بکذارد
در دل مرد ان ره جان بکذارد
هر کجا بی کند از بار مرا بکذارد
نر فیقست که ما را بره بر کیرد
روی در حضرت خود از زبان بی کفتم
بی نیازم ز لبه هر کرا سلمان طالب

ز عشق تو نیاید کسی در دهنم
در دل مرد ان ره جان بکذارد
جان بر کردم و محو شم و حیران جان
حاصل مرد ان ره عشق تو بکذارد
نر فیقست که ما را بره بر کیرد
جیست نزد یک مرد ان قوة جان بکذارد
راه بیرون ز دل از لفظ و حدیث سلمان

ایضاً

جان از خود بر همه بایان سر ار کرده
زمان زمان بجانی ابدال ار عشقش
بعنی که بیمار جیست آکاه ما را
جون غم در ره عشق تو بر دارم
مر طولست بغایت سر کبابت نفش
در کش سخن بر مرد ان ره دارم
دار ما که بیرون ز عشق قایم راست از ترجمه

جز حدیث تو نیاید کسی در دهنم
در کوی عالم جانی ذکر کردار
و ان ز عشق تو بکذار
سر و ار دیده بنا ز ان بالا عرض کردار
سا سلامه بر خوش سر تبر کردار
ما نیاز نه بعبا از سخن کردار
جیست از سخن بکذار
جیست بنا یاد سخن نا بجا کردار

ایضاً

ایضاً

ایضاً

ایضاً

ایضاً

ایضاً

ایضاً

ایضاً

بر سیدة کما الرسالة اجیر خامت — آنینه نخواهد زیبا بین که خانه این

ایضاً

ما را بعد آنچه بین خرم فشاند جرعه — خواهد است ساقی میخانه دیگران
تا بر نقطه عمر باشد رسیدن دم را — در ده ساغر کشتن جم نگاری دیگران
در صومعه خود بر مسند اسرار الله — بای کوبان سر بالا رفتن دیگران
بر سر ما کار کاوات زاهد باش که — عاشقان را در سر این کاری دیگران
هفت عضو وه ریاض دیگر باشد مستان را — بعد ازانت طالب دیدار دیگران
پا نوشت نماز چیست هست چیزی دیگر — بر سر کوشش نیاز دیگران
مرغی دیدم بکوبن بر کنار راه اخبار را — مرکب ناری کتاب ناجاری دیگران
اه مرید الله سید الدین بر خلق را — خلوت از راه مرید الدین دیگران
کر تو میخواهی که رحیم ایچ جا باشد — اولت در رحیم مردم خواری دیگران

ایضاً

جان ایدیم از کوتهی زین درد را درمان نیم — بر من سیاه روز دیگر بخت خاکبانت ازان
جوهر که بادام زنان در قعر ایتیم دیگر — زان کرم باید بر ان راه عرض بکسر دان

نرگس کوتاه ایخرکه جوهر خوش نیست — هان تا مرد که بهم بر زند و میمانم
شیفته بر سر هر خسته که بینی کریان است — زانکه من بر سر خسته جگر خونینم
هست سودای دراج در سر سامان لیکن — حلقه زلف بتان دام کلنگ خانم

ایضاً

ای نسیم سحر بوی عجان فزای آدمی — می تپید ام که این بوی ز کجای آدمی
ای نسیم از چه کوی یار چه حاصل کردی — تا بنوازد ای که از بادی مرای آدمی
کاین بار اوردش ما را بی خبر از بوی یار — هم تو بازش کر بر تو بوی بجای آدمی
کلستان بر تو بیاموزد از سرو و خاری خرامیدن — بلبل از تو بیاموزد نوا در نوای آدمی
تا تو زانی ز زندگانی بر سر ما بی آدمی — از سر ما نرفت هیچ تو زیر پای آدمی
خوبتر از تو بسی هست در ایوان ظفر — خال کوی تو بر عارض هیچ جای آدمی
کر ز دست تو بدامن نکشم چیست عجب — دست ما هست چو دست دکر ای آدمی
ناصر کسان ز دیدم می کیرد کرار — دوست ما بی بیغام بای آدمی

ایضاً

مرا تو تیغ بر دار سر تو دار ای — جو بلبل بی تو نم زار بی تو کار ای
ازام وصل بی باید که در پایش سر اندام — بیابان کذار ای دره بی خرخ سر انجام

ندارم تا بر سودای تو کمتر از جان را — دیا الکفو جه نادر بجوی تا شوی دریاب
اکر کام نی بخشی ز بادی دعوی ما — که از لب جه باشد عرض سودای ما دریاب
بده زانرو که بر تو زر نیفشانم چو دیکران — که مجنون نر بیابان را بزر نخرند دریاب
مرا در حالت ایانت بکیر تا در نیفتم — مبادا بی تو هم ایام بر من جه نفر کردد
اکر خاصه مرا در کار تو اجی نمی باشد — ولی کر بنده می باید مرا ترت آورد

جمال خوبرویان جاجر بدیع الاشراق — در اعماق ایتیم خوش سراپا
تو کنج حسن جمعی جنانی در جهان کم — تو جیز ایرجانی ماه تو بی سراپا
ای که بجمال کاهش خورشید را اثر نیست — فرق تو ماه را نیست بجمال و خوبرایی
مکن بر ما ستم ما جمله ایلی سلمانیم — بترس از ایله ناصر قرار ایم خرابیم

ایضاً

ای بهم بر زده زلف تو سر کار ایم — هر جو من تو ایم کشته هر فرد عذار ایم
کرده ایم بر غم بخت تو کر جو شمع — جنکم هر بخت تو سر در بار ایم
کرجه در راه تو جو شمع محک ایم رفته سر — تو هنوز کر زبان راه جمال ایم

بلوای چشم تو مالی که کام تو زان در دل — خشا بر کی کوی ان ایست جز ایی
جو کس را نیست ادراک خیال اصل ایشان را — جز ایرو نم خطه ایچین هیچ ندارد
ترک را ماه رخسار ایخیمه دلبر ایی دارد — که از ایام بنا ایجا بای تحکم نر ایایی
سعادت جون بما عاشق شد و دلبر ایی ما شد — جه خوش نر از کدای دولت خوش نر ایایی
اکر فرصت بود ایمان بکوید حال خود با تو — نشاید حال از اکفت بمان تا نیغ ایایی

ایضاً

ز ایار ز ایاق تو مرا کار خرابست — در ایانی کار من ایان ما خرابست
بر سند حال ایلی ایرا جونست — جونست که بر ما جرا خرابست
ای جشم تو بیمار دل ایان ز دو ایز — او خفته و مست و مرا کار خرابست
هشیار شو ای کرکه مهو ایان تو مستند — ایان ایا کر غم دل ایار خرابست
در مستی و فارغ ز غم محنت ایام ایز — کین جو من بی سر و سامان خرابست
نظاره بر مست ز میخانه عشقش — کر جرعه جویش در ایابان خرابست
نظاره بر جام الست جیش مست — ناظر بتریاک کر غم خمار خرابست
زاهد حریص ایچ مندیش ایچ ایزدان — در کس کرد ما تو مندیش خرابست

ایضاً

در راحت کردم زیر پای بوسیم
در بحر عشق غم کرباب بر دلم
در راه من مکاش نشاید که زنم دست
آشفته زلف تو جنانم که کار من
خون در دلم فرو رفت و اندر کمان ابروی
ای محتسب از کوی خرابات من مرا
بر کشته مقال قدح چی چه ای سگ
بر دوش نهم مغان بیوشش
گویند که سلمان ز مسخان جه بن عجب

ایضاً

جسته بخوار جشم مرا خوار کرد و رفت
طرف عزیزه بخجالت آشنا کرد
سوداییم ابروی تو مغان را ز مصطبه
امشب بدار شحنه اندر کمان بکان
بنمای رخ که در رخ نازیک راه داشت

دارد ز بهر وصال تو دام که صید او
مسلمان بجاوز قصر ز لفاق تو رجا

ایضاً

بسر کوی تو سوگند نثار دام صد
حلقه زلف تو هر بار دل صد جان
ای دل خوار غروری بجز بی سر و پا
ساغر می بدست آر و سر و کار مکن با
مبر دل ز لب جو جان بجانان سخنم
گفته در قدم من که مرا بند کنم
کای مسلمان بجز از بوی تو در سر دارم

ایضاً

ساکن دلم ز تیر تو دارد کرم طلب
خاستم کجا بنگرد بی تو بر سرم
ساقی بسفال که هم خام خوار
صد بار بی لعل تو جام لبالب آورد

زنجیر که این ضعیف دیوانه بر دارد
بیجاره ز زنگار بیاضا بر دارد

ایضاً

بنست ممکن که بر ز احکام بر دارم
عجبتان ز عشق بر دارم
هرگز از خاک در ش بالکن بر دارم
تو جه دارد که مرا بر در جه بر دارم
جه عجب با مژه اگر خنجر تر دارم
اینک از عشق تو با یک لو هر دارم
فرغ سر جو نثار دارم جه غم سر دارم

ایضاً

بر دم بکمان خانه ابروش نشستی
هر جند جنبه با نگ بر آرد بر سرم
مرا بر سر بکنار بدارم
ای دوست بر کام بر آن بکدم از لبم

مرا هم زین لب شیرین جکار سوز دارم
در راه تو فدا کردم جه جان در دل نیازی
ای دوست بر کام بر آن بکدم از لبم
صد بار کند جشم من از شرم خون بسوی
جه غم که بود بر دل من سوز نیازی
کین راه بیابانی جون دوست نیست مرا

ایضاً

نامم بزبان کی کم تی نیاید
در نامه اگر بنام سهو الفلمی نیاید
مرده ز لب لعل تو لعلی بخون در
بر لب ز بام مردم این ره نمی نیاید
جون بر لب تشنه کار من نمی نیاید
با ما نظری کن که ره راه نیاید
جون نکند علم مسلمان در عشق تو بدنام

ایضاً

تهمت و بلیه و رسوائی از راهست
ز حسب و راست زین بین راهست

مقام نخل کمر است این و بی ثمر فارغ
مرا رسد که در ایام بار خواهست
بوصل تو نرسیدم بسی امید ولیکن
بعکس طالب مصلی مرا ز خجله عرق جبین
که آورد بتو اخوان دیده ورانم
بلی ز جانب مه سوی عزیز راهست
بر ان وصال تو کز زنده جاودان باید
بخون وصل تو کردن ز مسلمان باکی راهست

ایضاً

بیا که قاعده نفس دلبران بکی
جو خاک راه تو بودن ز آرزوی ملوکان
بکام بیدل ازین بیش تا کجا باشد
ای خیال جمال تو در نظر بکی
از شرم خط از تو بر آورد عرق کل
بکرشمه بخون جکر و زار بنالد
حال من شوریده جو خاطر تو بیابد

از خال رخم خوار تر افتاده بکویت — مسلمان را نشست بر خیز از دست ما

ایضاً

ما بیم در افکنده بیا بوس خویش — در غایت تقصیر سر انداخته پیش
انداخت مرا چشم تو بیمار و تو خسته — زان نیز که برادر بیمار خودم اکنون
ای بسته بقصد من درویش بسیار دل — زنهار مرا زار مکوبی دل درویش
من بوسه نخواهم که لبان تو بکنند — دانم که نباشد بسخن تنگ دهانش
میدانی اگر زانکه ترا میطلبم من — من بر صلحی یا خود همه عالم بدانش
ای دل اگر آن زنگی زلف تو مرا دید — یک جان و هزار جان خود فدای آن دو چشمش
یارا که مرا فتاده ام و هیچ خیالت — گر بر سر من نیست زیدکان و ز خویش
عشاق سر زلف تو اند ای دل نادان — از خال کجا یابی ناحی بسر خویش
گفتم که دهی کام دلم گفت لبت را — مسلمان بگمان از طلبت توبه نمیکنم

ایضاً

ای کرم بر سر آن نیستی بجز عود — نیست دمگر بر بالین بر سر خشت خود
بر سر هر چه ز دستان ستم کوی دل — بنشین بدانکه از کوی تو نخیزم زود
منم از بیاض تو حسن غیره بی خوی دل — منم از کوی تو حسن غیره بی خوی دل

خوبی

ایضاً

جز نقش صورت دلبر نقشی نمی بینم — جز مهر جان نادیده در جان نمی گزینم
ما سیم کاروان بر خوابیم راست زانه — در عشق سیم و زر را بر خاک بر نمینم
او عشق سیم و زر را من عشق جان شناسم — مر جان را هم بر تو زر می نمی بینم
تا غیر لب و رخ را هرگز نمی نگاشتی — کردم هزار نقش این هر دو را بنگیرم
بر دانه دانه خوابم در پای غم زدانه — کو هم بر هم بر نشر بیش صبا نشیند

ایضاً

هر سر که نیست بر در خط الله اکبر ما را فتاده — دست هر که بر در خط الله اکبر ما را فتاده
بگشند سر الغوث گر فتار شادم — تا سر کردم که در من دام الغوث ما را فتاده
کابین عمر ما بهر تو از ما بکستاند — تا نکویی کند من از نکویی ها فتاده
بیش از آن کز لب و دندان تو کامی یابم — جز زمان در دهر من خوش خط الغوث ما را فتاده
بر لبا باد صبا بوسه بر موی تو هر دم — در پی فاخته باد صبا الغوث ما را فتاده
این طرفه است کز مسلمان هر نقش لابس — تا بدانسته که در من دام جز الغوث ما را فتاده

ایضاً

ای نظر گه کرده از خوبی قرار تو جز من — نیست در اقبال جز از زیاده پیرامن

سوگم از نرگس مست تو دلم گیرد و جز نیست — در قرار تو مرا عهد دمانست که بودی
بس شگرف عجبی آنکه هنوز از تو دلم — دیده بر دیدن تو زخم ز سامی بالود
خسته از دست تو جستم ز تو فریاد کردم — هر یکی گوید مرا گیره خود یا ز تو نیست
خود مرا کرد و در خشم ز تو فریاد کردم — کاه از عز کجا ماند در عشق تو
دیده از غیر تو بر تافته در تو نگران — جز ز تو نیست مرا هیچ در این نگرانی
ده لکجه عجوزه مسکین نفسی بی علمان — نیست مسکین دمت تو از در خود گم کردی

ایضاً

از امر کار خود نه ز امر تو نیست — تا نیست می کنم سر و قامت ز امر تو
در زیر هر ز لعل کز نو پدید ام — خالم ز خال خود نه ز خال تو مانده ای
کمتر بنده ام که بیت حاجت خود روا کند — سالها تا از در کرم یا زی می کنم
حال کابت مرد مرد سر بسر همه کار — تا جو کرد از ره کدام سر سر افراز می کنم
رفتن این الاسر و نوا از ره راه آن نیست — دیگر از نو افتند و من هر کار سازی می کنم
صد دم از دیدن تو خشم بکردم بکردم — باز خوانی بکنم تو تا ما هجا زی می کنم
غمزه امیری بخشد خوبم این آن نیست — بر تو رسم اهل دل اسلامین خود زی می کنم
گفتی مسلمان این از خط تو بیاد می کنم

ایضاً

ناتوانیم بر دل افتاده ز هجر تو چنان — حال از دست شده بر سیدا خر چنان
تا ندارم دل و دین از خرد و عقل کنار — ای سلمان که در این باغ عجب کمتر
صورت حسن تو زین عشق عجب نیست ولی — نقش خوبت بدل افتاده ز هر سو دگران
کار بد عکس فتد آینه را بی زلل — آینه این بود و لیلی همگی بی خبر اند
بیش از این صورت ما نقش کمال تو نگاشت — بیش از این دست ز هجر تو نیاید بزبان

ایضاً

شب فراق تو چنان بود که گفتی بدل — امید روز وصال تو نمی کرد دراز
تحفه کان جزوی می دهد از خوبی خود — از هوس دگر ست این خط ما بر دگران
صبا سلامی بر ساند ز کان حسن تو را — بیوی زلف تو هر صبح دلم را ز غمی بگذاشت
بیرون ز حال من ز اندیشه خوبان تو را — حرکاتی است که معلوم ترا نیست
ز گفتن زلف تو دارد نی بر دیدن — که دلا بر تخم هر موی تو صد دام بلا
نی بر دیدن تو بیان تو ز آب دیده — که در این دیده سخن چون تو ز ما بیگانه است
تو ه الحق عجب ملکی در حال کمتر — مر ترا بر همه از ما بیگانه است

ایضاً

یا رب مر ما تبر این مرده ما را مکن یاد — کان سر و ناز نشان بر کنار ما

ازدها اگر خیال برانگیخت در دلت
جز در دریا رطلب در کنار ما

آنچه بوی کار من زار میدهد باز
وان نفس اگر چه باز نیاید بکار ما

امید وار نیستم که کار ما کند درست
صافی ما چو خون شود گر نه کدر دهد ما

یار اختیار ما بست اگر نیک و گر بد است
در دست ما چو دست بود اختیار ما

تخم های علم از صدر ما بر زمین رسید
ما را چه غم چو یار دل ما غمگسار ما

بحر غرور بسکران کی کنون دلا
جستن ز ما هوار دلا در دریا کنار ما

تا بر سوار دل بر کی دیده می غمد
مردم سوار دل نشود هرگز آبدار ما

ایضاً

از نیستی کنار صفا خواهد آمدن را
عشقت حمایت است ز هر ناخوشی ترا

مهر رخت الیکی کار ما را شد کار
بنهاد بر کار ما کنند افتاب را

با کفر زلف تو دو هم یک دانه بر نخاست
بر دار یک هزار ز تسبیح خوان ترا

عکس رخت چو جام دلارای می نمود
بر خاست هر چه هست دل از اضطراب را

بوسه کشید خط خطا مادر عجب مباد
خوبان کشند لاجرم خوبان صواب را

فردا کز نامه جرم را کنند عرض
دون نیست بر دوش یکی حساب را

یکشب خیال جسم تو دیدم ما بخواب
زان پس ندیدم دگر جسم ما بخواب را

من نقش ز کار جان او فتاده
کس طاعت او کی چنین نیفتاده

بر سر سر جان جان او فتاده
کو در سر کار جان او فتاده

جز جسم و جمال جان بجان نیست
هر باغ در و نظر بدین نیست

اکنون بت سیمتن سیمین کار
کز بهر دلم بدست زرین کار

ایضاً

در زلف تو جان عاشقان بند افتاد
در راه دلی فتاده جز تو نفتاد

نیت همگی کرشمه آمیز ترا
نظاره کنان اجتماع کرد نیت نهاد

زین جمله راحت و هنر در عجبم
دون جمله جز تو کس ندانم که مباد

جمله خوبان بدار الاحوال عرضه کرد ترا
سر بپاله که مولا در سر و پاله کرد ترا

من دلم دادم و دلبر نه خیانت جویست
غیر از این هم خیانتی نه چنین نیست

ترک ما کردم و جان بر صله بردم
زان که از تو ترک تعلق نکند خاصان نیست

عاقلان با چو تو بیحاصل در دست نیند
ملقبای که در دست چو او باصل نیست

معتدل آنست در جسم تو زیبا امروز
بحر اجزای تو جسم تو کریمی نیست

نزد این کیل خیال جسم تو آرد سلمان
کز عجز کرد و در این جسم خیالی نیست

ایضاً

بار صلت تو دگر سر ز ما بیش مع
در دو جهان ما بر این سر ز ما بر دلا

سلمان بحکم آن دو تن را جسم باز کرد
یکبار دگر بدل انداخت ز ابر دلا

ایضاً

لب سر دهان ما خجلت عجبی دلا
می ایدلا دو صد قدح و صد اعجمی دلا

حور است فی الجنة لا ذرة ضرب جسمها
جان ذات نازنین بنها همی دلا

از زنگیا زلف بدا کنده لشکری
بر خون ما جمع کرده بپا همی دلا

مار از اگر چه ساخته محو آن جوی خار را
منکر نه می دهیم که بوها همی دلا

مسکین دلم بقامت او در صف سوال
زان خسته بی سوی بلا ها همی دلا

آن بی جراحتی ز ما هم می بریدلا
لعم کرا ز دری بر ما همی دلا

سلمان جو خامه نامه بر سیمبر دلا
بس جستن کنم کز کجا ز ما همی دلا

ایضاً

در دین ز غیر دل ز ما اخوی دلا
کاو است معنی حقیقت بر دین ز اهل صورت

در دین میان تو در دین تم ز انسانه
باتفاق دو عالم یکیست با لنز دلا

تو از نظر همی بخوست دلی بهجت
ترجمه نه صد در انکه بدل ز نکوخواست

بر اجوبه نه کرد کرد جهان
که از نیشه جوابه نه ما نور دلا

کرم ای که نیکو کاران بهشت بر انفاس بد کاران دوزخ رحمت کنی
بر دریای صدق خود دارم چو کشتی سلمان در زمین بی سامان

ایضاً

بار دیگر از خود رمیدم آشنایی می کند خنده می بر من که با خود آشنایی می کند
سر ز طاعت بر نمی تابم که در دیوان عشق این گنه در دفتر ما نا سزایی می کند
در میان بی نوایان گر نوایی نیست نیست در دل ما بی نوایان بی نوایی می کند
بر سر کوی تو بی تابم که در بزم وصال هر زمان جلوه حسن تو ربایی می کند
بی دماغم هر که گوید از شکیبایی بگو تا بدانی کو شکیبایی نمی کند
رایگان گر نیست سلمان بی بضاعت نیست هر دلی کو را بضاعت رایگانی می کند

ایضاً

بیش از این خود را مکن رسوای عالم ای دل بی نوا هر چند خواهی بی نوایی می کند
هر که از دنیا و عقبی دست شوید همچو ما هر دو عالم را فدای یک گدایی می کند
از غریبی نیست سلمان را ملال از آشنا آشنا هر جا که هست از آشنایی می کند

ایضاً

بار دیگر از خودم بیگانگی می کند خنده می بر من که با خود آشنایی می کند
سر ز طاعت بر نمی تابم که در دیوان عشق این گنه در دفتر ما نا سزایی می کند
در میان بی نوایان گر نوایی نیست نیست در دل ما بی نوایان بی نوایی می کند
بر سر کوی تو بی تابم که در بزم وصال هر زمان جلوه حسن تو ربایی می کند
بی دماغم هر که گوید از شکیبایی بگو تا بدانی کو شکیبایی نمی کند
رایگان گر نیست سلمان بی بضاعت نیست هر دلی کو را بضاعت رایگانی می کند

ایضاً

بیش از این خود را مکن رسوای عالم ای دل بی نوا هر چند خواهی بی نوایی می کند
هر که از دنیا و عقبی دست شوید همچو ما هر دو عالم را فدای یک گدایی می کند
از غریبی نیست سلمان را ملال از آشنا آشنا هر جا که هست از آشنایی می کند

مرا جان از لب معشوق بار دیگر خواهم این جان را ز جانان بار دیگر خواهم
سبق بر دیدم که بر کاری عمل اسباب می دارم ز هر کاری نمی آیم که دارم بر در کار
بر خوبی مسلمان را اگر چه هست مذهب ها مرا این سر بر آن سر بر شد مذهب ها دارم

ایضاً

بیا تا جان بیاسایی ز هجران بر کناری بی ناز کوی عشق بازی نمی گیرد کساری بی
هم نیست که دارد ما را کنا بی نوا سازی هم در حق ما نازل از دل نوازی بی
تا بیم نیم جانی بر لوح نهادم بستان زانی نیم جانی بر لوح نهادم بستان
حسنا ز امتحانی حالیست این دل ما در ما ز امتحانی حالیست این دل ما
تا کی کنم تردد عیر از تو در کرانی تا بر سرم نیایی عیر از تو در کرانی
رفتی که ساعتی از یاد ما نیایی رفتی که ساعتی از یاد ما نیایی
گر یاد ما نداری ما را ز یاد مگذار گر یاد ما نداری ما را ز یاد مگذار
چیست تو را سلمان مشتاق جان نباشی از تو جواب تلخی از تو شکر نیایی

ایضاً

رفتی از دست عزیزان بار دیگر مهربانی کم بیا ای بار دیگر مهربانی
بر تو جولان می کنم سر در پی ات می آیم عهد کردی عهد را طی عهد ما زه

سایه ای بودی که بر ما افکنی دیوار نیست ای بسا جایی که بودی و اکنون ای جا نیستی
در دل ما هیچ جا بی روی تو دیدار نیست جز کنار جان نقش جای دیگر ما نیستی
گفته بودی در غم ما هیچ غم خوار نیست از ما غم خوار ما هیچ غم خوار نیستی
بار دیگر جای تو در دیده ما خار نیست از دیده ما خار نیستی
بر سر کوی تو بی تابم که در بزم وصال هر زمان جلوه حسن تو ربایی می کند
هر زمان جلوه حسن تو ربایی می کند بار دیگر بی دماغم هر که گوید از شکیبایی بگو
بی دماغم هر که گوید از شکیبایی بگو تا بدانی کو شکیبایی نمی کند
رایگان گر نیست سلمان بی بضاعت نیست هر دلی کو را بضاعت رایگانی می کند

ایضاً

بیش از این خود را مکن رسوای عالم ای دل بی نوا هر چند خواهی بی نوایی می کند
هر که از دنیا و عقبی دست شوید همچو ما هر دو عالم را فدای یک گدایی می کند
از غریبی نیست سلمان را ملال از آشنا آشنا هر جا که هست از آشنایی می کند

ایضاً

بار دیگر از خودم بیگانگی می کند خنده می بر من که با خود آشنایی می کند
سر ز طاعت بر نمی تابم که در دیوان عشق این گنه در دفتر ما نا سزایی می کند
در میان بی نوایان گر نوایی نیست نیست در دل ما بی نوایان بی نوایی می کند
بر سر کوی تو بی تابم که در بزم وصال هر زمان جلوه حسن تو ربایی می کند
بی دماغم هر که گوید از شکیبایی بگو تا بدانی کو شکیبایی نمی کند
رایگان گر نیست سلمان بی بضاعت نیست هر دلی کو را بضاعت رایگانی می کند

ایضاً

بیش از این خود را مکن رسوای عالم ای دل بی نوا هر چند خواهی بی نوایی می کند
هر که از دنیا و عقبی دست شوید همچو ما هر دو عالم را فدای یک گدایی می کند
از غریبی نیست سلمان را ملال از آشنا آشنا هر جا که هست از آشنایی می کند

ایضاً

در سرم زانف تو سودا انداخت — کار من زانف تو رسوا انداخت
ما نداند بکه طرح خون از در ما — دیده لعل تو بیدل یغما انداخت
تن بیچاره جان مرا در تب خویش — سایه وار از پی دریا انداخت
اهل زاهد چو بوی تو شنیدند — ناف در مشک بصحرا انداخت
وعده داد با مروز مرا — بازار امروز بفردا انداخت
حاکم بود ستمکار غم دوست — از میان عهد ما را انداخت
ساقی لعل تو باده در ساغر ریخت — آتشی بود که در دریا انداخت
بوی لعل تو مرا از میخانه — بیدلانه بر مسیحا انداخت
بیوفا یار ما میهن بگذاشت — راه بر کوی جفا ما انداخت
عمر در میکده سلمان کم کرد — با تن آنجا دم ایجا انداخت

ایضاً

جز پری عمدهٔ یار از نم دیدی — جز بادهٔ موتنی از لب یاری غی
جز دیده کوی تو ما سیح نجیدی — در ما نکرد کس از مردی
جز درد هزار زخم هر کس دهم بدل — زنجی نکرد بر دم مسکین بمرهمی

بیدل کرم از فراغت کام از سر کار است — تا بان جوی یابان خوبان در کنار است
چون غنچه بیدم از فراغت بر سر کار کوی حیرت — بار سفر ما دوخته بر طرف دامن آرزو است
در دام حرص و آرزو است نکنارت دل اسیر کس — ای مرغ آشیان ساز این صید کار تو نیست
جانم از امید بر لب آمد تشنه بر خسار آبی نوش — اله من تا کی بسر گردد زمانی بی قرار است
هر خار نکی که از مشکین بهار کان نمایان در کنار است — بر دل مسکین من بهر کان نمایان در کنار است
نازم بی کس که در عشقت جست اندر دلم — از نیم نظاره بر دلم صد جوی خون بی اختیار است
از در دعلم مقصد ما قصه در جان شعله — نیست جز خاکستر ما هر چه بینی بر زمین
شمع را در کوی تو شب تا کوید از گفت — آخر خیال از دی سلمان الصجا بر سر کار است

ایضاً

زین بیش در اثبات بار غم و کار ما — احرز و کار است یکبار کار یار
عمری کار است تا کنم رایم و جز ما — در خون نمی دارد دهن شکبار یار
حیران آنچه ی آرزوم در کار یار جز حیرانی — جز حیرانی نیست در کار یار
افتاده ام عمری و انکار کار ما عمر — عمری که نیست ما را این کار یار
ما را جهان بجان در تسلیم از جا — جایی دیگر است در کار یار
تا کی نیاز است دام مرهم ابر خار — الا کار ما دیدهٔ و خار دیدار

در بیابان عشق در راه جنون ترس نیست — اینجا جا بر دیده هر میکند سایه
مرست عشق را بدر و عالم در غفت — زیرا که در ما ران سر خویش عالمی
زان تیغ بیزبان که بود در ادا شتم در راه — زین رهگذر جهان دیگر است غمی
سلمان بگوی راه خبر الصبور نیست — در زیر بود ذکر ایمن زمرسی

ایضاً

عمر نکرد بر سر حرص کار ما سر کرد — دایم بود بیش ایجا کار حرص کردم سر
این کار دل ایام جهد ما بار دل شاعر — کو خار ما تا هر از ذکر چیدم
در حلقه بود ما کار ما بکار میروی — هر نیز بود ما کار ما بدل از دیدم
هر کس شمله بیکند و هر کس نشیند بی غم — کو هر بی غم نشیند جهان بی غم
چون ما بی دیدم بر سر میدان ما — ای کاش بی خبر ما بر سر میدان ما
ای بیدل — چون دل ما دایم بی دل — کردم دل ما دایم بی دل
بر سیر کام لبش چون نشست از دی کامی — چون جرعه فتاد که هر خار در دیدم
سودای بهمانم فلم کرد ما غم کار اجر کنم — ای کاش من قدر دم از دی کار می دیدم
سلمان خیال از دی از حسن فلم در دل — کو نیست در خون شش جز دیده جز دیدم

ایضاً

مارا بداغ تازه سلمانی کرد دل — واجب شود متابعت اصحابی ار بار
چون غنچه ایم اگر چه بی خار ما بر — هر دل خوشیم بی چه بهار ما بر
بیدل کدام ما نه همی بر دل کرد — یعنی خوشت از دل غم خار ما بر
سلمان تو جمله دی بی کی خوی — بیدل است بر محل محبت غبار ما بر

ایضاً

ما بیدل دایم در کوی شعله ایم — از جفا و جور دی و اسمان آموزه ایم
در خون و ما نیست کجا کرد بی جرم قرار — را بی تا از خون و این کرد بی آموزه ایم
زاهد هم کوید ترا خواهم از نور — نور بر دی اهل ایمان آموزه ایم
چون خود کار زمین است و زمین کار ما — هر یک ایجا نی و ما در جهان آموزه ایم
بیش از تن ناکرد سر دوم سر اسمان — بر زمین بکر فلم این قرار آموزه ایم
صد جوی خون بار کاه فرو میکرد عمان — بر ساحل جزر و با بر اسمان آموزه ایم
این دل و قرص کرم در دیده خون بار ما — کر نیا موس است ما را فن هفتم آموزه ایم
دی کمان از بوی جان چون سلمان میجوا — ما با نفاس نسیم بوستان آموزه ایم

ایضاً

مژده ای عیسی دی خبار ما ندارد — با طاعت خبر ما نفاکار ندارد

گوهر دیگر درست بر افروز خیزی است
لیک بهم کس صفت دیده ازو بر نداشت

در دل ریزی و دار تو خبر از نوا ندارد
کس ره او در نبرد سر ز درش بر نداشت

دامن عکسش ازو مگر که دزدیده گرفت
خامه ز وصف او بجز دامن گوهر نداشت

بلبل عرشیم و مرغ کاخ سر خارست
کو کنار مطلب هر که خار ندارد

در آینه این جمله خیال است مگر آنکه
جز آینه کس روی ز دیدار نتابد

دلدار عزیز است ولی وقت نیازست
این آینه آن نیست که از کار بماند

در سایه گه افتاد ز ما گه بدو ما را
بیمار و غریب است ز دیدار ندارد

در چشم تو ز هر خانه اگر چشمه نوشست
دارم غم جان و دل بیمار و در بیکار

آمد دگر فرشکن ز لفش کس آزار ندارد
اول بدل ما کس کس آزار ندارد

ایضاً

با سر زلف دلم بین در جانی چه کند
با خیال لب خود ما عیش مجانی چه کند

در هوای مجلس آن دلبر شیرین حرکات
جان اگر خود نبرد پای دل ما نبرد

زنده کو در ره دیدار تو پایندان است
رایحی در صور سور خود آواز کجا می افکند

جان فدای تو که بر عاشق بیچاره ستم
بر سمندان هر زمان تازه چه می آرد

گر ز دیده نیست کنار جانم از خون جگر
خسته دل گر ز جور نا توانی می کند

میخورم جانان غمت هر دم بیادت جرعه
جرعه ریز دل گر بادا غم ما می کند

جان سلمان از نشاط عارض جانان خوش است
تا ز لعل عیسی بار لبش را خوانی می کند

ایضاً

کشیدگان ز تو غمهایم بسیار است
ندارم از غم عشق جز تو غمخواری

ز بس که قلم شد سر ز تن ز خون دلم
ز سر نوشت قلم گشت نامه سیاهی

مرا تو عزیزی و بس که از تو دورم
چه خوش بود گر ز کار ما گه ز ما خبری

ز یار کشاد مگر بسته دام ما نجوئی
بگیر هر دو جهان ز نیم که میفروشی

بلحیظ لب تو بر دل ریزد مرهم
جراحات تو بر دل همه نخجیر فتاده

چه در حقیقت قوم مرا ز جان عزیزی
در کار تو بر سر جان چون دانا

در دم کشایی امید است دارم درست
دارم امید که بگشاید از تو کاری

با فشار خطا بر تو خود اسم ز دارد
دارم نداد گشت اشارت چرا

سعادت دو جهانست بدین دارد
ز هی سعادت اگر آید ز تو بجائی

ایضاً

ما بیم بکوی یار دلم جوی
دل بود ز لفش نزدیک روی

ما را مست نیکی که نیک خو است
ما بیم و بی گرشه لب خوبی

بیمار را فتاده ام با کوی
راز دل من فتاده بر کوی

یاد آمد و من ز نفس افتادم
دادم بیاد جان بدلبر دادی

از موی میان کمر بر مو
او نخنه جان ما بیک مو بی

ای خاک تو کوی و زلف جوگان
در در سر فکنده کوی

من ترک نکاری نکنم
ای وای ز عاشقان ترکی

مسلمان جه نی بدلبر و کار دل
دست از دل و دلبر کی توانی

ایضاً

تا عزم رحلت کرد جانان ما را
مرا دانم زندگی نیست در عالم نشانی

ای صبر جوشن کاین رطب بیمار نیاب
کان شهد سوز اندر کنار ما مدارد

از نکس کز کشت کشتن بهوس ما عجب تر
خنجر جلی اسم و در قیامت زخم است

هر کس که در کنار گیرد عشق تو مرا یابد
از صحبت کمان ندارم هجر تو نیست

رحمت بر آن دیده کز هجر الم ندیدش
دیدم را مستی و دل را صبر نیست

با آنکه در میانه تو در راست حالیی
کس را میان بغیر کمر هیچ بر نبست

دارم سری از تو مرا در دیده نیست
بیتابی و غم مرا در دل جز حرف هست

ما بخودم و مدار عیانی ز خبر
زانچه می کرد است بما یاد است

در طریقه ام نظری کن که ز دست
بنت و زانچه همه از تو گر است

صبر فی زنیز زمه اصحاب ما را دانست
مسلمان نادم بجلس زنانی بدست

ایضاً

لعل لبت افتاد بر حسن تو ما کرده
دانند بر حسن تو بیدا کرده

قد را قوت دلدار در سخن بیدا کرده
کوهر ما کیه خویش از نگاه کرده

در دم جانم نمیکنی رحمت کن یا
در دل تنگم نمیدانم چون جا کرده

تا بقصد جان مسکین بر میان بستی کمر
صد هزاران جان مسکین بر میان بیدا کرده

نکته باعاشقان در زیر لب فرموده
خلق را با امر خود بیدا کرده

بعد ازین گر بیش ازین بر من ستم فرماید
در میان مردم چون زندگی بیدا کرده

گفته احوال ما را از شک سلمان فاش کرد
از هوا بیش کز ازین مکتوم کرد ما کرده

ایضاً

سلام جان بیمار انه ز بانیان جوابی
وین او فتی ز میدانم که بیمار است تا توانی

جانا مبر دلم را ز دیار خود بجوری
که کسانی کند ز بار بر در حقه جهانی

موی دلم شد سیم در میان نامه جدا را
جیبی بیم در میان ما و تو خود نیست تحمل

ازین صد یار اگر دارند هر جور ستم کاین را
محالست این تبار ما ز سر خاطر من بیرون
مخور در بزم عجز این جرعه کاندر کاسهٔ زرین
قلم گر بر دو حرف لیس و ما شاء کرده اند
بیا ساقی بخور ای جام کاندر راه بی پایان
جز نام در دیر ار نگردد ناصر آیاتی
مرا از عشق تو هر دم بکوی حرمه دل دارم
زاهد ار خیر ز لب زار و مزین ریا مینا

ایضاً

بهر دیدار تو خوابم ز سر ار نرود سالی
نمیرد تشنه بین بابم از نشاط وصال
مرا دوشینه در زندان یکی دوزخ خوابی دید
که کس نبود از آن راه و هوا زنهار
سوی او زلف خوابش را من از بیخم
که بوی عنبر تر میدهد از نسیم شمال
چه دیدم زانکه بر سیم با تو آن دم همدمان
مجال آنکه بر تو عرض صورت حال
دلم بیتاب میخواست جهان فرسوده
وبا گیتی چه جای نیروی باز
کشیدم آه بر چرخ نهم کز دیرینه عجز
بنوعی بر سلیمان شد بحر جنیا

ایضاً

کدام جام است مستجاب بیا تا ری بیابانی
بیا بستان بخوان ای خادم آن می بیابانی
مرا از عشق تو هر دم بکوی حرمه دل دارم
که از دار عشت بر دار یافته رایه
ز اهل این حرم و نا بر حیف فکندی آیتی در ما
تو در ما خوان این آیت چو اندر آیتی یابی

بدار ای کرده عمر گرامی دار عشقت را
کنار در تو در طوبی کند هر قرعه یابی
ز راح عشق دیدار تو قاصر مرد ایمان نیست
قلم را مو بمو میدان که گوید جای یابی
مرا از عشق تو هر دم بکوی حرمه دل دارم
دلت بر هر چه موجود است راجع بیابی
تو دانی طاق ابروی چه فتنه در کمین دارد
تن بیجان ما کز عالم عشقت آورد یابی
نکو روی بیا جانا که ما را قصد جان داری
بیار ای صاف تا چون صبح از آن روی تو بگشایی

ایضاً

بیا جان عزیز ار در کنار ما نشینی
ولی تندرست نیست که بیمار ما نشینی
در کوی شما یافت ز سودای تو غوغا
تا این سر ننهاد سر دلدار ما نشینی
در فتنه بر آن زلف سر زده بر بخت
گر دیده فتاده ماوه هوادار ما نشینی
سودای تو ما را ز سر خاک بر آورد
سودا ما نکرد و خریدار ما نشینی
یکدم که ز دستم بکند خرمن دل را
چیزی نیافت هر که طلبکار ما نشینی
بس سر که رفت بر سر بازار عشق ما
خود کیست آنکه بر سر بازار ما نشینی
زاهد بما مگو که نشست خرابات کوی ماست
مارا ز عاشقان کمتر خسار ما نشینی
در کار ما گره زد و رفت از کنار ما
فی الجمله خود بود گره کار ما نشینی

لب دریا مرا کی صرفه حیات طیبه است
هردم نسبت لایق دیدار نشاط

مسلمان مکن ضد حرم بحق انور
بجاه خیر عجم کرفتارها نشاط

ایضاً

مرا زهد و رعنان حضرت مقبول نیست
آخر نیت بتحقیق مقام محمود نیست

در عرفه وده کار اخلاص است
جز از خیار تبر حریت مسلم نیست

اکر زاد آخرت نیست صبر مردم راست
وکر مراد تو از عرفه نیست موجود نیست

صبا زاده کردیم نیست خالی ما
بسر است باد صبا از کعبه بوی نیست

بحر خاک ارده را تی دهم رحمت
از آنکه جمع تخم نابرده آلوده نیست

بناه بر دل مرسیا بر انکه
جز سایه ایست بر افتاد مرد نیست

جندی لازال ما تو کردم ام عمرها
جکونه ترک کنم عادتی که کهنه نیست

زناقوس با بزم تو در دیر مغان
حرام است کسی را بجز ذالمرد نیست

ایضاً

بی یار دیر دکه مرا کار دکه نیست
ما را بدار خویش کرفتار نیستی

در صحرا بعشوه دل ما می بری بدام
الا تو زین معامله بسیار نیستی

هردم هزار شاسر و پا جوز لف خویش
بر کشتی دیار تو کس سار نیستی

دردم دوا بخواه و بغایت حضور زن
هرجا غمیست بردار و بسیار نیستی

از خواب لازم جسم کردن خواب را حمار
زنهار از قرین بد احتراز نیستی

در حلقه های زلف خود ای شوخ از فریب
این دام از برای کرفتار باز نیستی

لب بر خط کرد بر دره روی می کنی
روی سیاه با چو تو نادم نیستی

مسلمان چو افتاب بکوش بر اجرا
چون سایه بجاه بس زود ای نیستی

ایضاً

تو نیم مجال آنی و از صفا هوس روی
سر بر در ای چو نیم نانی نه بجز از روی

هزار دام جنون در ره اند جان عاشق
خدا م دولت آنم کز شه مجان روی

منم زناقوس تو در دیر مغان مسلمان زنی
ملام بیوتا آمد شنای عالمی روی

دمی کز کعبه خیزد بانک حسن تو نفیر
کره از هم بجوش و کام احسنت تو روی

بکردون بر کذر داد جیسه ار انک و دانم
از آن بر سر کذر داد جیسه ار انک روی

از آن عشقت تو در سر کوه آنم و کنم
زمی بجز از کریز حرارت باز نانوی

بکنه در بره دولت از و کار عرش عجز
هزار دولت جوید کار کفر آن بر نیوی

ز دولت ار کر عرش بر بر بر نیوی
ز چین کیوت بر بر بر نیوی

نظری نیست حال است ای جرا
ما بیر برداشت از سر دست تا کاه جرا

روشن است اندکتر آئینه عمر تو نیز
هر قدم نکشاد هم از ناله کاه جرا

کی سپنم زین راز دشوار و بانت
نیست هیچ از حکم دلیم آه جرا

بر کنج از سر مهر میکی سایه اطف
سر و قد سرتا سر افتد کاه جرا

کم هما نزا همه بالا تو خوانند مرا
از سر راه تو زانند بیراه جرا

دارد این حرف ان عزم بسی کار
بر نمی آرد ای پسر سوز از سر آه جرا

بنکوا تو ام و دیدن تو در خواب نیست
جز دو دم عزم نمی زیارت خواه جرا

باز ناید هیچ ز آنان نوم
از آن ایمان خبر نیست ای ناه جرا

در از خواند نخوت حضرت تو سالها
حاسل الله که بود این داده کاه جرا

ایضاً

باری مرا ز کویت کر از نهان برارد
از حال او بپرس از اشک فغان برارد

آنیا بر انشم از ناله نا کسم
سخا کم را مو است باکه از میان برارد

مثالش قرار کز نیاید تا بان مرا ز دیده
حد ایچ دیده را کز جهان برارد

بوهم ز میش اقتدار از قامت تو سایه
تا دار هر قیامت از خاک جان برارد

ملمان سرای حالی در ما ست آرزوئی
تا آن بکدر ز دل ها آلوده دان برارد

ایضاً

تا بکی بنده عمر این دم ناش
یوسف جان عمر بر از آن آرزو ناش

تا کی از بصر کرده نظر یاد یاران
همچو چشم زرتیم دیده خون فشان

چند کردن زری بیت بر بشان مجموع
از لب بیجموع الحاظ ایشان ناش

ایضاً

هر لحظه کداز عشق تو صد کونه ناز دارد
خونخوار صد بخشت این طایفه حرکات

جان عاشق تو دارم چه جای آنست لیکن
نه مهر راست زو دارد نه مهر دروغ ناش

بیا بیا کز هجر چیزی راست حرای دارد
ز حد کذشت فراق ترسم ناش نرسد غایت

بر فتکار است و بیداد کر عیاران
بیا و مرحمتی کن که مهلت است و فرصت عنا

ولایت در چشم کیاه مزن تیغی
در بن سواد ز دیده بر حال ولایت

نوم در چشم فشاندی و مرغ از چشم
ز چشم خود کدام دانم ناله کاه

بر فکار دیده تیغی زدم ز مژکان
کز دیده کار دیده در آب دیده کار است

بدلاجان و بجان در نهاد و صلتو
ز حضرت تو فراخ تر منت و چشم عنا

تو با کنایه و دارا کهند ام و حیف
که این معامله تو نو فرسود و زشت حمد است

روزی از روزها مستمری داد فقیرانرا
بشارت باد یارانرا که آمد وقت احسانرا
دیدم صفی بر در ایستاده
جمعی امیر و وجیه توجه بخدمت
گر همت قلندر سیمابی
شاید ایم بیاری بخواهد از اعلیحضرت
افتاد بحال اسیران خواهد دادن
بر سایر خوانان افسر کامکاری
تا فقرا کم بگیتی در حسابی نیستم

اضافه

دارا خبر خاست شاه عجم تازه حاشیه
خاست عزا بپای قزل ارسلان جا شغله
مدت آنا قالم ارسیدکین زلزاوست
گرچه از فقر دست در دامن خلق زده ام
در دلش ست و تنگدست در خط فقر چو هیچ

ازدی از خواص مسلمان نیز روی بنا فقرا کرد
مردم چشم مرا در خانه امر فقرا کرده است
کنز اصل از وجاحتی افتاده است
او را دولت لنگر داد این در افتاده است
حاکمی بر قلندری حسبا بخواب فقرا دیده است
رحمتی فقرا کرد این مسکین خوار افتاده است
باجرم چندین در دار اضطرار افتاده است
الشتاء آمد و در آخر سر کار افتاده است
آنان را که بیت جز سلمان آشنا نبود

اضافه

تا بنده آن کی که عشقش در سر سودا نباشد
در سراغ خود هرگز این عنقا نباشد
چون تو آن سر نیست کین در سر سودا نباشد
تا سر ما بر در خود بینی سودا نباشد
پیش هر کس که بیک موی سر ما نباشد

مرد صاحب دلی ز دیر خرابی کرد آهنگ جمعه
بر در دیر صاحب دل دانا در رسید و رفت
چون بخلوت ذکر خود را در ضمیر او کند
هر کرا با خود بیند صحبت بخلوت در نشست
زین بهانه دل سلمان یافت جوهر این نسخه

تا ببازار کاهش رسید از نضج عشق
از دیر در آمد بخانقاه در بانیست
چون بخلوت نفس خود را در رعا نیست
یا کمان با خود بیند در حریم الله نیست
چند جوهر بهم بر آمیزد جوهر فرد نیست

اضافه

ای که با ما آشنا نزدیک و با بیگانه دور
با تو دارم راز ها بیرون ز عشق و عقل و هوش
در سرم هست شوخ کز با تو شوم
شعله آتش دل بر نفسم کار نماند
بیستان دست در آویز سر زلف کسی را
هر که این صورت اخلاق معانی بیند
شب بیا تا تو کنم از لعل و گوهر صحبت
باد هجران تو جان مرا آزار بسیار است
کار کس کار آگهان را تو مپرس سلمان

تا بعشقت فتنه محشر ز عدالت نشنود
کار بخشت عنایت سوی ما فتی نشود
تا بر نیم کرم بحر موافق نشود
دارم امید که در دور تو رنجور نماند
تا بر غم دل و جان جانب عشاق نشود
که تو را آگهی از حال محبان نبود
او ز بس لعل و گهر با نظر ما نشود
صحبت کس وافق اسرار دو دلها نشود
بعبارت خوش و نکته ها بین نشود

ایضاً

در آستین وصل این کاله ای ملامتیان جا
زانموی در دل سنگ سیاهی یافت
کز دیده بلا بر آن نوا نقطه نیست
بنجیم چو بر آستانه خیال رویم او
ما شما بودیم پیش از اتصال ماء و طین
مرغ دل کاینات نغمه وزیدن ما سرود کیا
با قیاس ذوق بار جان جاهلین جسمانی
هندوی زلفش در رواج دلبری نوبت
طال اللیالی یعلم و اصحابه مرکبا
عاشقان نیکنام ایمان در سر ایمان نهند
زین خمار ار بامدادی کام یزدان برکنند

ایضاً

گاه در خطبه در سخن گویند
تا بهر نام که خوانند مرا می خوانند

عاشقانی که سر ز بند بتو سر کرده اند
بلا بیان سخن بی صفات تو رسند
با غم عشق تو کز من بود حقها ما
تو ربا فارغی ز حلقه بگوشان درت
بای این نیست کسی را که بکویت نرسد
نیست در دایره عشق تو جز جان بسیا
جای در دل کسی از لطف تو کنند جز کسی
ما عهد نیاز تو در صفحه هستی کردیم

ایضاً

جز بزلف تو ای دل دولت جاه مکن
از غمش دل مشتاب که این دولت
دیدش سخت دیده و رنجی تو دارش
در عجبم نجی که اگر در دهن بود
سود ایشان مشک خاص اگر ز نافه آهو جا
یکدل و دو جاده بودن خیانت باشد

ای دریغ هرچه آن خوبی و عیب و شرم
بود مارا ولیکن خویشتن حیران مکن
حسنا وان آشنایان همه رفتند و جفا بر ما مکن
مسلمان بود و مردی با خود این احسان مکن

ایضاً

تشنه سخن را دری اهل تو یاران ندارد
خلوت خلائی هم تو با یار ندارد
خواست ز کوته خواب دراز بخشم
خانه خیال آن دولت بیدار ندارد
هست ملالم بر دل شاد بیاد حریف بی
حرمت میخانه دولت خمار ندارد
اهل نظر را بر لب دریای وصال
برلب دریا شرب آب ندارد
بر سر خوان بس نعمت رفتم و کردم سوال
هیچ صلا چون نکرد هیچ خوانی ندارد
هیچ دلی از نیافت نعمت جمال وصال
تا بغل آتش محبت یار عذاب ندارد
نیست کسی محتشم که پایه بارت اندرش
در ره ما هول سخت تا بش خار ندارد
آنکه سر کوی او است حور نداند ز خواب
وعده مسلمان جز اجر بسر انجام ندارد

ایضاً

ندامت این سر شوریده یارب بر نمی‌آید
سرم برگشت و فرقت لازم تن نمی‌آید
بمژگان در رهش خاری بتیغ مژه بیرونش
هزاران در جگر پیکان بدل خاری بپا ایش
کیم گر تاخت اوز سر جولان از خاکم نمی‌آید
سیاه اوز پای تا فرق فتاده در قفا ایش

غمزه خونخوار او هر دم بجانی میرسد
کز کرشمه بر دو عالم کامرانی میرسد
از خدا میخواهم امروز اجل بهر رقیب
بیان جانی میرسد
هفته‌ها شد تا دلم از حسرت دیدار او
مو بجان آمد ز بس نوبت بجانی میرسد
از ملامت گر مرو زینهار ای محتشم
دلم خوشست بخواهد نوشت خرابی میرسد
مدعی میگوید آن ترک ستمگر را مکش
وحشی مرکز سر بیدادت لایش
گفتگو از قرب و فردا نیز هم بگذار ما
کز هست بر نیاید حاجتی خواهیش
سوی ما چون میکند یاران ز دور آهنگ رحیل
زود باشد کز میان ما نشان بر نایش

ایضاً

هر دم بتیر غمزه دلم را هدف کنی
خود را اگر نکشتم مرا تو بکش کنی
بر هم زدی دل و دو جهانم فروختی
خود وقت کیست تا که فروشم چه میکنی
ای آه دل شکسته تو بیکار در رهی
کز دیده اشک تو بغلطان اثر کنی
سرتا بجان ظالمانست و بیکران
مردم غلام آنکه سر و بن نکو کنی
ماه و سپهر خانه و صحن و عمارتی
او را بچشم خویش ظهور و سر کنی
با هر بخت کجی عرضه در توشم نیست
بر دیش نازه لم نکجی چه برابری
ای دل ز سخت گریه تو در دست کشته ایم
کو کرد در جهان سر ما زیر کرد کی

ای بلا را کرده بهر اولیا دریا سپر — خود را چو ابر نوبهار بر دوستان دریا شده
کی بود ای جوهر حیات بجهت ما — با کیزه و خوش و خوی و پاک و زیبا شده
سلمان تو در دریای غم غواص شو بیرون مشو — غم را چو بحر بی‌نهایت موج‌ها پیدا شده

ایضاً

خوبان دلها اگر نثار از لعل و گوهر کرده‌اند — دلبست فارغ دل از لعل و گهر در بنده‌اند
بیرون غم مرا صد اگر در پی درآم — گر هیچ صد بیرون نیاید یک غم فکنده‌اند
حلاج عشق فرمود اندر شریعت صبر — لیک آن که صبر کرد از آن سربلند است
فراق دلبر نازنین چو کاه بود بر آتش نهاد — ولیکن هفت خرمن از جو کوه دلبند است
دایم بادیه‌ها را از شوق سپرده‌ام — بیابان بی‌پایه بیابان جگرند است
حدیث داغ طبل عشق چو جانسوز بود — کسی که عشق صفت کوش دراکند است
میانه عشق و صحبت ما چو حرف و صوت — دل را از آن باز آن باز با جان پیوند است
دل از محبت تو نالان بر کنار — گر طبع تو دل از جان خویش برکند است
اگر طبع تو عشق ورزد سلمان را — رعایت عشق پاک بر خرد زیبند است
ز خاکی که جسم مرا ترکیب کرده‌اند — عجا کیبای سرکوی یار سوگند است
جسم محزون تو سلمان را بهم بر بی زنان — شور زلفت کفر و ایمان را بهم بر بی زنان

ایضاً

تا بیاید نسیم جوی نسخیزد بوی صبا — مردم ادراک گلستان را بهم بر بی زنان
صفحه دلها ز خط مهر بی سر یافت — دفتر نسرین و ریحان را بر بی زنان
طره از روی عرعر تو بی طراوت — سنبل و ریحان بوستان را بهم بر بی زنان
بارها کردم بترک یار خود را باز جمله — بار عشق آن عهد و پیمان را ز پی زنان
یا خیال خط خوش تو رام المقرنس — مرغ جان و فاخر سلمان بهم بر بی زنان

ایضاً

قبله و آنیست جز محراب ابروی شما — راحت جانیست الا در کوی شما
روز محشر در حوالی عرصه میدان کفر — هیچ دولت او نیافت جز بوی شما
طعنه بابان را شیی نیست بروی کار دلم — ساعدان تا تاج جانان بر دلم از روی شما
مردم خاکم که از روی بر و در سر روی تو — زنده یاد نام از روی آورد روی شما
از نیاز چشم گیا هی تا کمیاب کرد اطلان — نیست الا نیوع از تخم چهار روی شما
نسبت جان و دل سلمان با ی و حی بر آنست — کس نمی گوید بدین سخته در روی شما
بر نسیم الدم سر از آنی زنان شاکر خدا است — تا بحشر اسرار فیض الدم از آنی شما
گر بدم گویی دگر شکو بهر حالت — هست سلمان را نصیب از جان و جانی شما

ایضاً

تو در حسینی و مردم نظر بغیر تو نیست — افتاده‌ام بخاکِ درت چاره‌ای نیست تو را
عالم از قصه‌ی من پر شد از آنکه نیست — مست حسینی کز دو عالم خبری نیست تو را
مردم از ناله‌ی زارم همه بار در سر ما — در دو عالم کس از آن در بدری نیست تو را
از دو لب جز بجواب بغیر از نفسی نیست ملا — در میان هیچ بغیر از کمری نیست تو را
کار با عشق تو دارم نه بسر و بدن خویش — سر و تن هیچ ندارم هنری نیست تو را
همه خوش میخورم و رانم تو لب خشک مگر — خوبتر از تو در این لشکر و حشری نیست تو را
ناله در سینه‌ی تنگ از تو بگیرد آتش — جز من از تو در این کشور و کیشی نیست تو را
طایر از قفس تنگ بدر رفت و پرید — راه بالای فلک بال و پری نیست تو را
در بیدرد غمت گر بطپد دل بدرش — کمتر از ذره‌ی خورشید بری نیست تو را
ای دل از لطف حقیقت بهوا دار امید — زانکه سلمان ز عنایت بدری نیست تو را

ایضاً

در خرابات مرا دوش ببردند بدوش — بخروشم بدر از نیش و زنش آوردند
سبحه‌ی زهد گرفتند بنیرنگ و فسوس — بار خمخانه‌ی خمار بدوشش آوردند
دوش در دیر مغانم گروی دوش — مست از کرده‌ی خود باز بخویش آوردند
مرحبا زان لب میگون همه یاران جمع — ناجه گفتند بدان لب بنیوش آوردند

ایضاً

در خرابات مرا دوش ببردند بدوش — خمر خمخانه‌ی خمار بدوشش آوردند
ساقیان از کرمش جرعه‌ی نوشی دادند — زان نوش مرا هوش بگوشش آوردند
ناله‌ها از لب من همدم بیهوشان جمع — بتماشا گل عالم بخروشش آوردند
جسم و جان و دل و تن تا ز کمر خورد سلمان — در خرابات مغانش بکنوشش آوردند

ایضاً

ای کز جان در غم عشقت بهوا دارم دوش — گو مرا بگذار امشب غم کارم دوش
دل بدرد و داغم از عشق تو بگداخته است — می دهم جان تا کی مرهم بازارم دوش
ای کز خون دل من دامن و آستین تر است — من چو چشمم خویش بی بنگارم دوش
قالبی بی روح دارم بی تو ای جان بر من — تا خیال کوی تو بیدار دارم دوش
می دهم جان در زمانی تو دگر کار دوست — گو مرا زین پیش کار دگر کارم دوش
روی دریا نوحی عالم مریخ — گو بدریا سخت می اندازم دوش
گر چه از دوری تو بر دلم آمد جوش — هیچ از حالت نگذشت حالم دوش
هیچ رحمی نیست بر بیمار خویش — لیک طبیبی را که من می خوارم دوش
گر چه از دست یار خود مرا زار — هر کجا یارم بجا گر کوی یارم دوش
بار خمخانه‌ی غم از دوش جهیم — گفت سلمان از کمال مرحمت دوش

ایضاً

گل فروزنده کامران بر ریاض تو رسد — یاسمین شمع کافور کن بتو رسد
در خط سبز تو در آتشم ای آب حیات — از شکم آید مختصر بر آب حیوان تو رسد
چشم بد دور ز روی تو خوش چشم بدان — حیف باشد که بدان روی بدی تو رسد
کار من زار دل من ز پریشانی زلف — کار هر کس که بدست من دیوانه تو رسد
یوسف مصر سر دیدم ببازار عشق — کار ما بین که بما هم سر سودا تو رسد
من بیمار ز تو دارم همه امید شفا — گر مسیحا نفسی بر سر بیمار تو رسد
صبا از در ما بوی تو آرد ما گر کنم — جان چه باشد که بدان بوی مسیحا تو رسد
من چو مجنون ز سلیمان نکنم یاد صبا — گر از آن شهر صبا بر سر کاری تو رسد

ایضاً

تو بهار ست ای صنم جان بیمار ما غمگین کن — ساغر زرد ما صبا بر کن سرخ چو یاسمین کن
چشمهٔ احسنت در بستان ما ز آب دیده کن — خار فا از بام ما بر دست ما ریحان کن
گر سر ما میخوری ساغر کن و خون ما بخور — ور سر ما میکنی با بلبلان دستان کن
لاله رخ گر کس بهم جام صبوحی می کند — عربده خیز از جز از طرف باغ ما ارغوان کن
ای که بستان جمع عالم از تو آرایش گرفت — خوش نوایی در مقام ارغوان ما ارغوان کن

جز دهنده راحت کل بلبل آخر چرا نجا — از دهان غنچه او در کنار ما قرار کن
بلبل جان بی بازار ما بی کار در عالم بیار تو — خرد دار ای نثار عشق جان باز کن
از سر ما رفت هایل و ان قد چون سرو — سرو ذلیل بار چون سرو ما ناز کن
سوسن از لاله کوی بیار ای صبا مرا — وز بنفشه بوی تو ما خوی مرا انباز کن
باش فراغ با کل از آخر خوش زلال بار — ست و حیا نمود بی ای کار خیر واز کن

ایضاً

ای صبا بر خیز و کوی دلستان ما بپرس — جان ما بی خبر ز جانان جان ما بپرس
از دل ما بی خبر ز آن بی نشان ما بپرس — زیر لب بی سبب از زبان ما بپرس
حقه راست از نمک کز بهر ما دارد مگر — حال ما از حال نا فرمان ما بپرس
ای خرابی در مزاج مستقیم سرو ما ست — کون ما بی جو بیست سرو بستان ما بپرس
از نگاه ما کرشمه بی خبر ز بیمار ما ست — رنگ ما بین از ز بی جان ما بپرس
شرح هجران و غم تنهایی از ما مشنو — قصه ما یکیک از مژگان ما بپرس
چون جسم از عشق معشوقه کو خبر — درمان ما نشین و صفا ما بپرس
کار ما عشقه دانا عقل منع می کند — عقل ما بی کار ما را ز ما بپرس
ای که پرسی چون حافظ ما بی سامان ما ست — این هنر بسیار از ز بی جان ما بپرس

ایضاً

لذتی نیست بلاجم بلغت کار کند — مشک خالص بمحک حک جهر تر کند
ای کز اکذب مسند الفاق مشک آرد — هردم از دیگ سرشک خجلت سیر کند
بار تو خشک کان احرار ار مثقالی هد — بوم بیحاصل کان خلعت را خیر کند
هردم کاندر صفای جمالت دم زنم — صبح از سر زند عجز انفاس من کند
هر که گرد مهر تو تقی در خاطر آورد — خرمن سر زد دود نسا نفاق سر کند
دارم کسه بیستم جز الغوث دگر کاری — هردم مویه صحبت از سیم جوز کند
کاهل هوا تو امت ترا هم هوا جوز — از سیم جوز و سامه هر کار سیم جوز کند
موی سفید من بکمر کاه تو مکر — آنکه با تو دست در صکر کند
سر کسی همدم و دست جز سودا نیست در سر — لذتی کز اثر سیاه کند
دل خواست تا نه کلبه زالفاق موش — معلوم ایزد اصوص تمثیل فرکند
لیکن جهل حدیث بدان کز جز تی — در بند آخواجه بنکو سیر کند
خرم دل ایمان در الاله کرد ایمان — خاک در ش نم نهد محل بصر کند
اعظم خیانت در دیانت و در ایمان کار — نامش در دفتر مملکت محو در کند
تا رایت کرد ظفر سلطان جهان دارد — هر نام عزم مملکت باختر کند

بلاد رقد

ایضاً

بلاد رقد رایت را بیر جهان دارد — هر روز فتح عرضه ملکی در کند

ایضاً

بغیر صورت او هر چه اید در دل — بجان دوست که باز نقش صورتی باطل
بکوی دوست گر خاک گشته باد بر باد — که بر آرزو که مانند فرو نرفت کل
قتیل تیغ غمت خوابم کست تلخ ترا — بلوف خاصه بگیرم دامن قاتل
بیی روم بروی چو نشستن بایان — فتاده ام بحریی که نیست ساحل
گر نه ارادت بیوند دوست بی جانان — بروز خست ز دنیا دل حزین بگسل
بجز دیدان تو هم چه ارزد بی نیست — ولی چه سود که هیچ بی نمی خط
حساب دل که نه کس که سلمان جهیزی خرید — بی ذرم بی دل ای دوم بیدل

ایضاً

هر شب سودا جمعت بر سر غوغا کند — غم از صد فتنه از هر گوشه پیدا کند
ای مه سودا جمعت خوش بر آ هر جا که تو — رخ خوشت ایمنی خلق غوغا کند
ز خنه عشقم بی بر د اعشقه چه باک حق — بی دل و دین ش هر دم کار ما تا بجا کند
ز چشم کز نار سرو قد را به بند سر و ناز — از جمالت سر بجیب پادشاهی کند
در دلا عشق تو هر سر بی غم و جای ما — عشق اگر کار کند کی در جهان بی جا کند

گر کند میرد و فایی یار دیرین با دگران
وز جفا پیشه ورد ایام نیرنگ آورد
رفت هرجا از نکاهی چند آنک را بر دل نشست
چند خواهد از زمان و زمانیان بر وی گذشت
همدم یاران و رازدار غمگین ساد
یار غمخوار منی تو هم چو یاران آنک
ابر و من بر یک سرشتیم گریان بر صبوحا نکجا
هیچ سامان عاریت زاد الیبرند آنک

ایضاً

گرچه در حمد تو عاجز و بجفایی میرد
لطف الهی که بر حمد تو فایی میرد
هر که میرد ز عقیقت بود الا شرمنده
سخنست اینک بشمیر قضایی میرد
هر کرا در راه تو سر نشتر بخواهد زد
زنده انست که در راه تو سایی میرد
مرغ در دام تو از زاده هوایی آنست
شمع بر پروانه تو در پای صبایی میرد
مرد هر دم ز تجلم تو هر زمان دمدم
وانک از تو جام تو بخورد جرایی میرد
ای کرا نازه بر این بلبل نا کرده خویش
رحم کن رحم که بر کرده خود وایی میرد
دل فرو خوار مدار از تو ترایی خواهد
جان غم خوار بیارد ترایی میرد
هیچ موم از تف مهر از دل سنگین آدمی
بیکسی بخشد ازو مردم وفایی میرد
بیکسی را بخرد زنده سوی تو کرم
کی چو او خود ز بلا هم ولایی میرد
بسر کوی تو خاک در و انبار کجا
نفس بیچاره جز از بهر گدایی میرد

نفسی مانند مسلمان چند زنی دروغ
هیچ چیز بیکار دیا که فایی میرد

ایضاً

میکشم خون دل و بازم دل شوریده بکف
سر کشان از نفس خود ز خدا گویند بسیار
می برد حسن ز دل تاب ز بستان صبوحی
وز پی آید در سکین خون بریزی کند
با جنون ساز کنم از دم غیرت که باو
هیچ سامان ز دیوانه قزاید نکند
باغ حسنش بهمه بیرون و از در بدلم
دیده از بار بر دل ز جویبار کند
دل چو میدان ندهد بلبل افغان از شوق
هر چه می گوید صیاد کند کم نکند
می کشیدم گوزه در دست ز دست ساقیه
که این زمان هر چه خواهی بریز بی کند
سر از خواب بر نمایک از یکدگر باز نرود
این قدر میکنم بیمار بیوی کند
خوی او هست از دهانش سر کرده ماه نو
بار بر دار تا نکرده بر خون بی کند
از زنی نیست مسلمان ایا خبر از دی کرد
جور کند جور بی بر او بی کند

ایضاً

جور نجل میکند تن صحبت بیرانش
جور کند افتاده مارست از این زمان از دی
دست در گردنه بار دگر با او در آمیخته
جرعه بیرانه این از دی بیرانش
موی خم در آتش حسن چو دل از غم نیست
بیم از آن دارم ز دی بیرانش

از لزوم

قوة صبر چو کوی یوز از تن رباید جانم
بس عشقه میدهد بر باد چو خرمنم

مرغ از شوق خانه زیبد دهد جانم
بازی نمیکند که تن و جان بیازمش

حاجی ار در کرمک او باید عقلی بر خرم
رفتن باید نکرد بعد از تو دیدار آمدن

جست راجو در کمند زلف پیمانه بدل
بر در چشم از کست رانمود راجو رامش

مرغ جان را راه بازم باز جز از جان حیاة
منکر این را اگر بخاطر نخواند فاتحه

یار چو جوی دفع تست رانیک میدود
خیز بجوی کز سمان تست در دو فرمانش

ایضاً

خسته ام ربی یار ندارم طبیب
هیچ طبیبی نبود چون حبیب

راه کجا رحمت عرض حال
کز دو نفس دور جوانی طبیب

یک دو دم که زنده یا تو هستم
جان بدهم کور دو چشم رقیب

می بدهم راه ولایت مبر
این ز تو هم از نفست دراندیب

از لب جانبخش تو دارد عتاب
حالت عشاق چه داند طبیب

عاشق مسکین غریبست و زار
کز پی او نیست نه مادر نه غریب

طالب وصلم و ام از جور دور
سیم تو سلمان چو ندارد نصیب

گر طبیبی دانم محو او دردمان
بهره نیم بیش نصیبک نصیب

تا در بستند نکردیم ملول
نصر عن الله و فتح قریب

ایضاً

جمع چو شد قرار سر قدح باید آمید
ریحان و مل ز سرو قدح باید آمید

تشنه لب کز سر ریاب جهان را کردند
نیست سر چشمه بغیر تو و باقیست سراب

غم سیه دل بتو ناورد ز در خانه گرفت
خانه ام کرده است غم خانه خراب

ای بخمار آتش عشق تو خرمن خرمن
کز تفش دل میکبا ریخت ز چشم ام سیل

دیده در شوق تو تا کاه بیدار آمد
هیچ در چشم من از دیده بجای نیامد

عجب از غمزه عشاق بیت می دانم
کز همه مست و خراب اند یکی جرعه نداد

از جدا زین دو صفت بانی و در مرتبه ای
افتاب اصمت خاکین و خاکیان تاب

دور شو ترک میکن ز ما بتو دلگرفته ایم
عاشقان را بتو دل جز ز وفا مشغول

دل ز خلق بشو کز اینان نرسد جز ستم
مذاق سلمان عجب الفتح فرا باید حسب

ایضاً

جز می چون ز دست ما نیست نمیدهد
جز جو نان و دل ما هیچ نمیخواهد

جز جو نان و دل ما هیچ نمیخواهد
جز جو من کم بایی ده می کم خواهد

باده نابرده از آن ز خم من بیزار
هر که نانوش کرد کی بیزارست

بستی هر لاری کز حرم عزیز و خوش
بگوید اهل ایمان ای یاران ما کی یارم
مشو زار و حزین ای دل مکن هرگز غم و تیمار
بجسم عزم رحلت او خزینه گوهر اشانی
سزد گر در سرکارم ز بی‌حرمتی جوشم
صباحت قاصد سلمان بیامد از بر یارم

ایضاً

مرا کجا در پی‌ام ای کس که حال من ازو یابد
بیا خاطر نگهدار و مرو از پی‌ام کز عشقش
چو من بی‌حاصلی از بهر آنکس کو خریدارش
مرا عجبم زان کز دل او تو نشانی داری
هست از در پیامی هین که روح از بهر جانش
کعبه وصل تو جویم چست راهی زود در پیش
جسم سلمان ز جور راه و خسته و جوتن

ایضاً

روح القدس مرا گوید که یار بی‌یار
مو بمو ره کن و بیار ما کی بیاری
جوشم مرخزن و گنج سعادت دیده دارد
جسد اندر لحد بلعد ولیکن مرد کار
هر دو در سیر الی الله منازل طی کنیم
که در صحبت کریم حریف کی گذارد

ایضاً

جو در ما بی‌کسی دیدی که حال من ازو یابد
بیا دل را بخون دیده و از بهر دلم بنواز
در دهر بی‌نیازی چو بعجز در نیاز آید
مرا بر سر ننهم بر سر تخت پادشاهی
هر که دل خود از من زار و حزین بیابد
سالها کرد بدر کرمت حلقه اخر در نیابد
هیچ چیزی از جهان در چشم سلمان در نیاید

ایضاً

تخت بر شهر شوق تست طاق ابرو نشانه‌ها
هر سر ما که شد ز غم یار فراق بر دلش
یار ز من چو یار دل دید ز من چو یار نیز
ای یار بی‌شعور از هر که بینی جفا مدان
از هوای تو ای صنم در دل ما چو آتشی
ای ز سر قبای ناز بر سر ما نهاده‌ها
از کمر حنوط ما کرده ز خون کفن قبا
در ره تو ز بی‌کسی سلمان کم بخت زار را

ایضاً

زحمت ما بی‌دلی بر تو بلا جبر کار
مبتلی را صبر نی فرمان ز ما صبر کار
جای سلام حریر و یقین تمام جبر کار
راز لعل ما اهل نیز ز لعل تو بی‌خبرند
ناله سوز ما ز جسم زار ما بی‌خبر کار
در ره تو کوه هر نیاید از ره جسم زار ما
تغزل و صف خالم کفتار بر نتابد
ترسم که در ضعیفی از بار بر نتابد
بر تافت دیده کس این بار بر نتابد
بر یاد خوی شوخ بر کس خمار بر نتابد
این بس نکته‌ست دانند هیچ یار نتابد
ای سر قبای ناز بر سر نهاده‌ها
هر جسم خویشتن بین این بار بر نتابد
در ره تو حکایت بسیار بر نتابد

معانی

دیر فرصتی خواهد و دیار خفته در دیار عشق
مردم چشم ما دیر است خون دل بسیار میخورد کار

ما نه ایم آنها که هوا و هوس دارند بسر
با صلاح و ورع خویش حرم ما نه بکار

تا نبندد آدمی نه مهر از ظاهر و باطن درست
هست جام عاشقان را باز باطن در صفا نه بکار

عشق آن نیست که با صورتی از بای بنشیند
عشق را با صورتی از بای بنشیند نه بکار

ابیات

مردم چشم ما محنت عشق تو همی کرد
حاکم از عشق تو هر روز بتری کرد

بر مکن از صورت کس نام که بی بر نبری
در ره دین او معامله بی بر نبری کرد

زین چنان مگذر بر دیر که زنار ترا
کار صد ساله ز یک نظره بباد نظری کرد

ذکر در راه هوی نام بی بر نبری
عقل در کس نرسد تا تو بسر نبری کرد

رحم کن بر دل ما ای مه کرا دل دادی
خانه ها فارغ از بر دل ما بی بر کرد

لب بر نکنم مه بر دی و کنون دیده مر
ما بیابیت که بر خون جگری کرد

تا کجا با دل ما جور و ستمها کنند
از غم سینه سر دیده ما بی بر کرد

تیغ از بهر چه آرام دل ما بی بخشد
زهر بی بر تو حلاوت نمی کرد

گشته بر کوی تو عشق تو مسلمان جبر ائیم
کار دین با همه بر کار تو بی بر کرد

ابیات

از سر کوی تو ای سرو روان نه نتیم
تشنه و مردم ز سر چشمه حیوان نه نتیم

ما چو بی بر تو بر ان نیست دیار عزیز
راه هم اینک ز ما کلبه احزان نه نتیم

چند گوئی ز ما نتیم ان بغربتیان فقیر
گر گدایان بر دیار تو در ایمان نه نتیم

ما دل با بی بر تو کشتیم و بیابان نه نتیم
بر سر کوی تو کشتیم و بیابان نه نتیم

چون مگس از سر خوانه تو ما را نرانند
تو مپندار که ما از سر خوان نه نتیم

بلبل ایتیم چو ما از همه یاران تو دوریم
هیچ بی بر تو و خوار ی کسان نه نتیم

ما چو لب گر ان ز در قدم سر ی میکنیم
سر ز فرمان تو هرگز نه نتیم

سر ما رفت و ز فتیم از سر پیمان نه
لذت الحمار که بر ما سر پیمان نه نتیم

ما نگر دیم گدا ی دگر ی بر ما نیست
جان بر ما بر دیم بعشق تو بجانان نه نتیم

عشق تو خون ما بر دیار ی بر ما نیست
گفت حیفست بر سر سلمان نه نتیم

ابیات

مسکین تنم بیوی تو خوگر دم از تو جانم
در بر نشست از بن دندان نه نتیم

حیز آیدم بر بانت از لوز بن ز بادام
هر مو ز یکست کار ما یکسر نه نتیم

بی دیدار ت ز بس بر دم ز بی تابی خلل ها
بی دیدار ت ز بس بر دم ز بی تابی خلل ها

بی صبا ر ی تو بی جان ما بر دیار ما در
در حیرتم کو ا نجا جوئی بی بر د صبا نه

از شوق وصلت اطرحان از نوان
گر عمر خود بسر بسلامت کنون بجان
در کوی تو بیاد تو جسم سجیر کرد جان
زیرا بنیاد تو خوش از آن کرد جان جان
جان در فراق تو بدان ماند کز محیط عشقت
در غرقه ملکت و اندر تابیه بصر ایمان
در خلوت وصالت سلمان چگونه ماند
سلمان نیست اینجا جوی است بلجان

ایضاً

در خیل تو کشتم بسی در عهد تو یاسی
کردم هوس ایمان نشنیدم ز جوابی
خود دردم بسی خاست ندیدم کسی را
جز دیدهٔ خود را ز درد کرد بآبی
من شکر لام از خاک درت خاک ره غات
ای عمر تو بیکبار اگر بهست بتابی
در راه تو اقرار جز اینم که بلنجان
مرغ عمر جز اینت نرسد هم کتابی
در خون جگر آلوده بدردم کو جوابی
ای محرم رمز عشق بدردم مده جوابی
جان خویش شد در طلب تو بکلی تو ندیدی
عیبی ز طلب در تو مکرد خرابی
ای عاشق جویندهٔ مرد آگه سلمان
تا کی ز خود آرامی جوید ز خرابی
آرام بسر عشقت کو منزل سحرگاه
تو زیر بلا دیدی و او در تو بخوابی

ایضاً

راه عشق تو جان میرود جان عشق تنها نیست
در جهان کیست کاو دیده بدین نیندوخت

هر کو بسر راه تو نیست فارغ از دو عالم
جیم اگر نیست او خود قرار دارد با غم
ای دل مکن گریه ز عشق که ترا بس نیست
عشق تو را کرد عشق مرد را بس نیست
شب هجر از تو راحت بغایت اندر نیست
صبح وصال تو کجا حال اندر نیست
مرد کار نه از مرد رحمت زاده کنان
این مرد خود بادر کار نیست مرد ایشان
خبر مرد کی دهد خبر صابر دردست
ای صبا خبر ترا مسلسل بر ما نیست
دل در حزن کرده از ره حالت دل بس محلت
مرد کار نیست مرد این دل بر جا نیست
آتش اب دیده سلمان دل ما
عافیت نرم کند سخت ترا جان نیست
عشق بازی عمر عجیب مکن و آنرا مخواه
تا بدانی که بسازی ز عمر شیدا نیست

ایضاً

جان فدا نیست بر راه عشق مکن
جوهر عزیز مرد خوار عشق مکن
جسم مست را خوار خوار مدار
فتنه در خواست بیدار عشق مکن
دل ز ما یکبارگی بر مبند دست
دوستم با خویشتن یار عشق مکن
صوفیا صافی کن از عشق دل را
بلا کبر ای بازار عشق مکن
جان خود خوار چون مرد ارزان مده
کشته بسیار بسیار عشق مکن
نامه سلمان ضعیف افتاده است
بیش ازین بر دوش عم بار عشق مکن

ایضاً

جوز لوی آبدار اگر سرو ما یتو بازد — سرش مایل گردد و ما یتو بازد
زندگانی ملای تو بیغم سرود — ور با جوی سرو ملا یتو بازد
در دهر کردم ز اصحان جاودان — غمی زینها اگر بر جای تو بازد
خوش آن زد اگر بیاد تو آرد — رهی حاتل که بید ای تو بازد
دلم میجوید و در ابر دیده — دیار ابجو اگر جوی ما یتو بازد
اگر چه حسن کار صدر ی کند — کجا جوز ی ذره ی تو بازد
اگر چه سرو حلقه ی گیرد عرض — کجا جوز ذره ی تو بازد
فلکیان جمله دیگر دلبران را — که در خاطر تمنای تو بازد
بسوزد استخوان مرغ کز سودا — دا جوی سنگ خاری تو بازد
سر سرما بیزد ا در ا همه کس — مرا سرما بیر سودای تو بازد
مرا مسکین گدا بین کو مدا کیدم — که از خاک آرزوی خاک پای تو بازد
مرا بی دل کجا یابند کیدم — که از غم ز ینهای تو بازد
جهان هر نوع املاک در کوش — تو در ریزی ز در ما یتو بازد

ایضاً

بیا کز نیشه لبر لعل تو کاری خانه است — ز عکس روی تو آئینه ی دل خانه است
مرا گر چشم تو بخشد ز رخ توئی است — ترا گر زلف ملست جمع ز ما نه است
دلم بی حاس عشقت مقیم در صدارت است — زبان بی ذکر حمانت همیشه در کنا است
طریق وصل طبیبم که بعد از محنت ما — کران بر عیش جانست و بی ما نه است
مگر عنایت ازل ابدر کجا ما نه ی — که این چنین بیاد تو مکست بیدل ما است
لا تو ط ابر قدر کجا در خور ما کرد — که نیست در دو سرا کر سر تو ما نه است
خوشا کنار است این جا در دل ما م — مگر که ما کم صبح بر حاب ما است
برفت قافله عمر و ی بیغ ما موسی — که ره زنی در زمن وقت این خا نه است
رسید نام اسیران در سرا ی ما مل — دیا سجده سهو مسلمان هنوز نا ما است

ایضاً

دل کز خوی ملامت و خوی تو بو ا مل — حا لق در دست بصد رو ا مل
کا مد روا نیست سرم ا شفقت — سر بو ا نه بزانو ا مل
نیست از جیم حرف ا له کر بز — تیر با ا لف ز همه سهو ا مل
حال این جیم حکیم چه گفت — قلم در قلم سهو ا مل
سر تسلیم کردن نشان ما ما است — از سیه ی سر و آخر ما مل

از دستگیر و رفیقت دریاب — تا نخوانند بروز واپسین
سر و پا گم کرده و بیخود دریاب — جشن مسلمان کدها را بجوی

ایضاً

در بیابان خم بیغوله جا تا سحر کند — از خم تیغ دو دست آبی جو بر آرد کند
اژدها در آید از در بر دل و جان جا کند — گرد او بخشت جان و جانان را بدل جا کند
مار را مجنون و ماهی حوریه کی نیست رسم — مقصد و مشق لب و دندان و ابروی تو را
مرد جشن دین بخشد شکر دل هوز — بر جهان گشته مژده کز داغ تو کیفا کند
از تن خویش ما که جیلند لذت خوبتر آید م — جند اند کو نفس عالم بر پیشه کیفا کند
مسلمان تو اند از امر و جهان کدخدا شد — اسلام و دین بکل سر کیفیت کدر کند

ایضاً

ای در دل عشق را شکنت از لاف هر — حلقت حلاوت اندر دل راست بین هر
جز در دل عشق جای نیست آزاد و باد — از در دلم که کم نشود جای آرزو هر
بر خاستم چو کرد کرم تو عشق گفت — بنشین نیست لایق بر در مرا کوه هر
خوبت بجوی و جای هر از در دلم مستم — دانند کسی که خود ره از بیخود هر

از جشم هر دو قوت جو لب در آب تشنه — کان ابر رشته بار بجای ابر بخوی هر
از سر و سر کشی نیم نمایند سیل تو — با نازنین کنایه همه لابه بسوی هر
مسلمان جابر خانه بکفتا و بر دکوب — فی الجمله از کجا مر این گفت و کی هر

ایضاً

خیال از تو کس مستم بیست خوانم را — کمند جاه مستش بیدل نامم را
جو در هر خط طرم سایه در سم اندازد — دیه قرار ده این بخت خاصه را
نه جای نیست دلیم البته بکوی اغیار — عمارتی بکن این خانه خراب م را
نسیم صبح دی از سر و صبح سر میبا — ز خوبان صبح در ایدا لشام م را
فتاده ام بسر راهی که بر بخیزد باد — نسیم آن گرم خوبان بیاورم را
بر عجمت لبه سر ادیده بس کن شیده ام — بر پیش مردم از دن بس مزنم را
منم ملامت جو جوی ست کشیده ام از — قلم کشند گناهان بی حسابم را
سواد جمله تو نامه سیاه ضعت — سفید همه بن ست فرد کتابم را
منم بدان که جو جوی ست غمزه لعبت — بخت بکو بخوبی بر فشان کبابم را
خطا بکن از امر امان القاء عکس — جبه احتیار خطا بیع صوابم را
بجا بن ست عرو تو غیر از صبر — حرا بدان که مرا نند این جوابم را

هزار نعره زنان از درون عشق تو
نگشت همچو حباب خطاب دل

گمان مبر که ز هجرت دلم شود آگه
که چون دهد ز زبان صد هزار گونه دلا

ایضاً

ای مه شبی مرا باز و عتاب نمائی
وای کاش عتاب بکنانم و جواب نمائی

ما نیم نشناسد تو چون بخواهی طلبی
بچون سر لب مار از لانه فریب نمائی

از خواست از من جنیبی فرو نهد بصری
جانم رسید بر لب چون بر رکاب نمائی

ای سعد سوار خوبان بگام زود بیا
بر دل عناز ذکر تم بار دگر بیا نمائی

در جست و جوی وصلت از خود بدر شدم
گر در زنم در دوست من در نشب نمائی

خواهند باز دیدن یکروزم جانبی
از مردان نیست اگر بیدل حساب نمائی

حرفی نماند سلمان از تو بگو نزد
بر دانشا از آنش لاف غریب نمائی

ایضاً

هر که جوش سر دم دگران نداشت
در جهان از عیش خود کامی نداشت

هر که در دلهش نشاط کم شکرد
در جهان حاشا که نامی نداشت

گفت بیشت می دهم بیدل ترا
بیشم اما لیک بیجایی نداشت

سر خود را باد دست حیرت داشت
گر چه دستی داشت اما دست

هر که در دنیای مرد خود را بناخت
دانی نیکو سر ایخا چی نداشت

دانی نیکو سر ایخا چی نداشت
هر چه صید ایخا بخوبین دانی نداشت

گر ز اهل دهر هم هر شنیدی دلم
سخته بودم این دلم خنای نداشت

ولیت دادار و حبت داده لم
و ینز سلمان لیت و لیا نداشت

ایضاً

بیدم مرا چه کرده بوجی نشیدی
دیده ز درد و حسرت بر سر ز دیدی

خرقه ز اشک سرخ و فرش ز سیم
خرقه صد ساله که خواهد خریدی

جان خسته خود را بدرم بلب
افتد دلم تا بحشر خواهد رسیدی

شرر صبا فی حقیقت لیلی
یافته او را در دل خویش دیدی

دل بی کرشمه دوای دلست
دل کر شمه بنا پدل کشیدی

نالهٔ حزین بی اثر نباشد ولی
تا کدامین نالهٔ کس نداریدی

سایه صفت با همه افتاده کم
در عقب وصل تو خواهم دویدی

عشق تو تا طاقت صبر من نگذاشت
طوطی جان از سر سلمان پریدی

ایضاً

ای شب هجر تو چه جیحون غم بی پایانه
تو مست بی چیزی غم بی پایانه

از صحبت خویش بیخبر ساخت چه فتنه
دیوانه چو زنجیر بیابان بگسست

از جان بتو دارم ار دمی بی تو بسر آرم
ور عمر کنم کم کنم از روی وفا نیست

ای جان بفدای تو دریغم نه ازینست
رفتن دگر امید نماند چه بمانم

از اندوخته قدح دران لب تشنه بازش
چون نیست شکیبا چو فتاد از تو بپایم

تا جند زنم حلقه در خانه بخود باز
جز نیست شبی دیگر دریغا بگشا

از تو چو نیستم سیاه مدعم ساخت
بگذار اگر نیی تو هم از دل بدر روی

در راه او ز سجده خط بر نمی کشم
بگذر مرا بخاطر زیرا که مرد رهم

نقد دو کون میدهم بی درد کیست مسلمانی
هر بار فتاده ام بسر کوی تو

ایضاً

عمر ضایع شد و ما هم چنان بی سر و کاریم
هم در این غم زدم امروز هم جان هم بر آمد

بر در دوست هر زمان بهر دلم بسر بحکم
از دل و جان شده ام خاک ره آن دیار هم

از ازل او نگشاده ست و نخواهد گشود
در دل دوست در جهان جز غم عشق را مگر

یار ما شاد بماناد که ما را غم او
زین غم اگر هزار جان باشد یک یک فدای او

مرد اینجا ز دو گیتی بگذشته ست و رسته
از خود و خویش رفته از هر دو کون وارهیده

درویش هم در آن نظر کانکس کیمیا یافت
درویش رفت از اینجا و انجا توانگر آمد

دارم سر دل بلغش از من بیش ازین راز مگو
بگذار تا بمیرد از غم سرم بر آید

از ما مجو وفا که ستم کرد بر ما آنچه
بس قصه ها ز خویش نخواهم بگفت با او

هر کس که مرد رنج ز خویش و ز خلق رفت
از خاک او نسیم کافور معنبر آید

بیمار تست بسمار و دانه خوش عرضی
گر از ستانه او بالین تو بستر آید

ایضاً

یارم ز ما بیمار شد بیمار او ما کیستم
دارم سر او هم بدام از من بیمار او کیست

خاکم بباد ار بی رخت تن را دهد جانم بتن
تا کی دهد جانم بتن تن را بجانان کیست

میرم ز جان بستانم جانان و جانم میدهد
جز کبریای عشق او این کار در دنیا کیست

خونم بریزد هر زمان بیش آن لب خونخوار او
این نیز کار دست او باقی بفرمان کیست

جان بر فروزم هم از او بیمار او کی گردم درست
جانان من جانم تویی جز تو مرا جانان کیست

کاتش بدل در زد چنان کز خویش و بیگانه بسوخت
تا بد ازین آتش که در دل زد ز بیگانه کیست

دارم سر او خود بخود بر آستان او نهم
کار عالم بین که کار خود نمی داند که کیست

ایضاً

جانم غم او را بیک اکرام او دادم کنون
از اهل او نیز در غمش خرم شدم خرم کنند

چون من ز اهل او ز جانم تنم جان آمد
ما فیه بجان نواز ند در بر ز جان جانم

عاشقان را زان لب بصحبت می خوانند — که نشان دوست جانی در لبانش کنند
مشاطه نزاکت ما بیدلان دوست — عرض است تا چه جلوه بخاطر نشانند
با سر زلف او بنسیم چه حاجت — تا که دل پریشان بخود نگذرانند
بلبل نوید در چمن ما باد از بلند — صد نغمه بر گلبن خاطر بخوانند
مردم چشم قبله گاه خانه دل ما — تا تو شایند هر سجایی از نیاز بیاکنند
الا عشق تو نه راهیست تا قدم زنم — سر حرف تو نه کاریست تا قلم کنند
بای ارزشت بجان افتد رحم آید — حال من هر سحر ایزد اگر اعلام کنند
بنده کمتر از آنست که تو آگاه شوی — ارزوی در تو دوست بشت مرا صنم کنند

ایضاً

هر که بلبل آواز می کند — همه نالند با کل زاری کند
نیاز خویش با معشوق چه گفت — نیاز شب همه ناز می کند
بهر آهو که از می درخ یار — مرا با خویشتن دمساز می کند
نسیم صبح دلبر می نیارم — دلم در بر ان نیاز اعاز می کند
خیال لب دلکشا یاد می کند — هوای صحبت شیراز می کند

ایضاً

جو کار از لعل تو در عرض بر — ای در یکبوسه از خم جو کاوس دیگر بر
ما بیم بیم جانیا اگر بر ما کند — ما از جان مضایقه نیست کن
در زخم زلف او بر سر گفت و گو بود — ای عقل از سر هم بر دل این گفت و گو بر
ای آشنا چه در خایه کانه بیوفا — از ما که در دلست تو در جان ما نظر
صد خانه نور صبح از آن ذره مهر یافت — سایه بر او فتاد چو این بر بن بر
صد نامه نگاشتم بجمله این نخست — زین پس نگار نامه آینده او نگر
با عرض بنده کند کار بنده زار — زین پیش سازنده و زین کمتر از و بیر
گر بنده جرم پیشه کردم ایم ثم — عمر دراز در سر زلفت بجون بر
می آرزوم بیش تو صاحب خوبی نمود — حاجت بزبان صاحب از زبان نکو بر
یار بیار از وی خویشتن رسان — یا از در دعا مزار این آرزو بر
خو کرده ام بدرد تو تا کی جور دوست — سهل است جفای از صنم بت خو بر

ایضاً

در نیم دلدار هر زه رفت و جوابم ندادند — از کوی بدلبر نگذشت زاهد و زنهار دادند
دیده میان دو دریا دیده که خونبار ما کرد — جست بروز از میان رفت و بیاد کردند
دارم چو غنچه لب خشک و دل پر خون — امداد از موج خون غنچه بخند آیند

مرد جهان دیده را ز دل نرود کز تو خواهد سفر
از همه یاران عنان بازکش و با تو بساز ای دل

مقصد ما نیست جز خرابی ما ره خرابات گیر
نیست دریغا که هست مقصد ما در میان

گر تو چو شمع گشته بر سر ما خواهم نشست
ور تو چو شبنم زنی از تو نخواهم رمید

از پی دیدار تو دیده نهادم بر راه
تا ز تو ارزانی که را تحفه خواهی فرستی

بر در ارباب دل از ره حرمت روا
کاندکی خاری بریدن از ره حرمت روا

فتح ز تو یک گدای سلمان دارد چه جرأت
از تو دل انگیزد سلمان از تو حرمت روا

ایضاً

از کاستان دوست دریغم همی خورد
وز دوست کشتم همت از خار چشمتم

بیمارم از دو چشمت اگر غمزه از دو زلفت
گر مرد سر کردم من از تو نه کار کردم

گفتی وفا ندارد این هم گمان نبردم
هرگز ز کار کردهٔ خود شرمسار نیستم

طاوس باغ قدر چنین بوالهوس نخرد
اغیار کجا بوند و کجا این معاملت

هرچند آزمودم از دست هم بتم
بس نیست این دو سرو ترا یار کردم

در سینه از وصال تو یک خار هم ندارم
در دیده از خیالت باغی و بهار دارم

دل را ز دست دادم هیچ ار نیارم آرد
گر دست دیده و دل شد خود نثار کردم

فرزند سلمان گر ترا دست دهد
از خون من آن به که دلی را بدست آری

ایضاً

مهر تو بجان پذیرم ار خود همه جفا بود
روی ز تو نگردانم گر همه بلا بود

در طلب تو عاشقم ترک سر و جان کنم
مرد سر و جان بود هر که نه این چنین بود

مرد ره از سر و تن صورت و قدرت نبود
کار دل است این نه کار هر دل و هر دون بود

بدنام از آن کردم خود را که دانم
ز ننگ و نام اندیشه کو تا ز این نباشد

از عشق تو آن روز دلم آگه نبود
زیرا که دلم از غم هر کس خبر نبود

دیوانه ز دیوار دلم می نگرد
جز بر در خانه ات بیابان مرا

از تو ز همه کس دلم بریده می نیاید
در دل همی آید خود را ز تو بریدن

بر در ما هیچ کس بیکسان نیاید
جز از حضرت کاو نواز کاو نوازد

از غایت حرمت نتوانم در خانه
این نیست ز بیگانگی کاو ز تو بیگانه

ایضاً

ما را اگر نه حضرت تو نیست زندگانی
عمر ما ز بهر تست ور نه کی توانم

دل را ز دست دادم جز جان ندارم اکنون
آن را اگر تو خواهی دارم همی بنازم

از عمر زروف وقتی بودم کنار بودم
زدیده جان مرا میرود بیار بیار

چون مجمر از فراقت در آتشم دریغا
در دم بسر آید این نفس بیقرار بیقرار

از زر دلم ز خون شد یکدم مرا چه حاصل
کانست حاشقان را سیماء زرد و رخسار

عمر خوش ار همی بود با یار یار بودم
با یار یار تا بود با یار یار بودم

در بزم عشق جانان باید خوش بر آید
وز لابه بر نیاید خوش بر آید

گر چه ز من ملالست از بی صبر جان گزایم
گر نیز هم بر آید با یار یار بودم

گوئی چو نامه رسان بی عمر از زر فراقت
در خون نشسته جانا تا آخر نگویی

ایضاً

ز دیده جوی خون راند بهر خون گرفتن مرا
سیاه چون زره کرد روز روشن گرفتن مرا

گرفت دامن ما را بکوی میفروشان
کجا روم ز دست او دامن گرفتن مرا

کبوتر حرم عشق گرفت بر سر شست
خطا بود عشق تو دام گرفتن مرا

بسر بشد دل و دین و عمر و نام و ننگ و ناموس
جز این نبود در دور عشق تو گرفتن مرا

زمانه می نداند آشتی از دوستان
از آنک دشمنی تو بغایت گرفتن مرا

زبان الفتی ز صبا بر دهان عشق تو
نسیم صبح مر بوی خوش گرفتن مرا

شقوری مسلمان تا بوی دارد از لب جانان
مرا نرسد که این جام کفر گرفتن مرا

ایضاً

بوی صبا ز خوبان تو میدهد
در گلستان حدیث تو میدهد

حوت حرم بجان بهاء عاشقی
مرغ حرم بجان بهاء عاشقی

زان لعل جام بر سر تو میدهم
معشوق آنست که در سر گوی تو میدهد

بادام تو بدست نیست دیگران
لعل ترا بدست نیست دیگران

جوزی که آن نه دست دهد در امید جان
از جسم دست جان بتو میدهد

مسکین دلم از آنک ترا دارد بدل عزیز
در خاطر غریب بتو میدهد

از چون تو دیده خون جگر بر زمین مریز
مسلمان ز بهر خون تو میدهد

ایضاً

جیحون ز دیده ریز که آنجا نیش نیست
میرو بدم راهی که بدانجا نیش نیست

هر کو ز راست دست ز جانان هست
در خدمت آنکه در میانش نیست

هر کو ز درخت خار حسد تو بر نکند
بافد بر آن درخت که سایش نیست

بنگر که در ریاض کرامات خرم
لیکن چو سرو نیست که پایش نیست

هر جان در راه جانان نه جان نیست
بار در آن دیار که پایش نیست

در کافرستم

خود دین مجوسی و ترسا کدام است — کز عقل او را بر یقین نیست
هر کجا هست حق آنجاست — ست مهر و یکی که چیز انیش نیست
جسم ترکت کو بهر دل کافر است — هیچ رحمی بر مسلمانیش نیست
بیشم از انسان حقایق نیست هست — راست چون چیز انسانیش نیست
هر که چون مسلمان بزلف کافرش — نیستش اقرار ایمانیش نیست

ایضاً

ای پسر نیستی ز هستی بد — بت پرستی ز خود پرستی بد
چون ز خود ره بحق نمانده هستی — موی شیدا و موی بستی بد
چه ز ناموس پای لاف و کنی کام — پس دلدار بین زیستی بد
از بلندی چو باز خواهی گشت — سوی پستی مقام بستی بد
تا بخود آگه و بخود برست ناوی — در خود آیی ز خود برستی بد
در ره حق نیستی خوشست بنی — زوق هستی و پای لستی بد
در ره و این ره و سر و چون و چرا — کردن ناز و جوی و سستی بد
ره دل بین راه چون ره بری — با دل پستی ز تنگ دستی بد
ای سر شهر از بر دگل اگر — نیستی گر ز فرد هستی بد

ایضاً

ای کار گزار بنده نمکسن و خجل — در مملکت ترا بتی میرا جلل
ای بنده از اطلس تو زمانه مخمل — وی آبی از نصیب تو در زیان جعل

ایضاً

ای از تو حاصل خدای عزوجل — از خود بطلب که تو خدائی عزوجل
اول عزوجل آخر بخود آی عزوجل — کاول را ای عزوجل بی خد

ایضاً

در دولت تو جامه صورت برکن — تا در تو ای بجامه صورت بر تن
او کمتر کلیم نقد بر دوش فکن — در زیر کلیم کوس سلطانی زن

ایضاً

از جام تو هر دو جهان مست و خمار — وز پای تو هر دو کون خیل و خدام
از هر چه در آید بنظر مردم را — در دیده مرد خیال باز و اوهام

ایضاً

جز نقش تو در نظر نیامد ما را — جز کین تو در دل نیامد ما را
خواهی ار آنچه خوش آید همه را از عدل — حقا که تو هیچ در نیامد ما را

ایضاً

ای صبح چه نداری که خاطر ما
کای زلف بر خرابی دیوانه ما

برخیز که بر کنم بیکدم ز بیخ
زان پیش که بر کند بیکدم ما را

ایضاً

آتش ز دهان شعله ور تیز میجست
تا کاه نمیداد دم رهائی نمیگشت

سرکشتهایان مثل دو ما پیش نماند
روزی بسر آمد بر دم بنشست

ایضاً

صد بار گرفتم ز میان کرم درست
بیدادست کز میان جهد بر خواهد خاست

بیداد تو کز میان جهد بر خواهد خاست
یا هم ز کمر حریف بر خواهم بست

ایضاً

چون زلف تو صبای جگر سای
سودای تو از اندرون ما میسوزد جانا

چون زلف تو نیز عقل بیچاره ما
در ماتم خم تو یابی بیجا

ایضاً

میبین ز تخت خاک ازین بنمایند
میبینست کز اندرون درمان بنمایند

در خنده بناز دانه ها ناند لعلش
کز دانه لعل او بخوابند بنمایند

دارم عجب از تجربه دل تا که چون
از درج نمازین گهر کان بیرون

در خون دل از تجربه گر نیست جدا
کز دامن هر دعای دلبر خون

ایضاً

کز افسر ناز لعل دلبر ما را
زد آذر ازین کار بر آتش ما را

یک سفره بر از امانت بصدق بر کن تو
در پا بر سفره مفرمی ساز ما را

ایضاً

ماهم گر خشک زاهدی خو بگرفت
گر حظ ازو اهل گو هر بگرفت

دانها همه در چاه از تخم نزادست
دانکه ز چاه را بعنبر بگرفت

ایضاً

دارا مال نخ سر تعلق دارد
جون سر ز خنکان زدی تعلق دارد

در دل جز تو جان غلام نزدارد
کان در چه نباید تعلق دارد

ایضاً

ای سایه گنبد تو سمن بر دوده
یاقوت ز تاز تو عذار بر دوده

همچون لب خود مدام جان میپرور
از لب دوح که دون جسته بپرورده

خاکستر کند از غایت حرص موشکاف
یارب که جز دلبر دیار دلگشا زده اند

ای بی‌وفا دویده خود را
جسم زدرد عشق لبت دانشا زده اند

ایضاً

خواهم که سر ز دامن زانو نهاده بود
جام دمی که ناخدای گرانباده بود

چندان بخورم باده که چون خاک رهم
این کاسه سر هنوز بر باده بود

ایضاً

ای زلف تو دلها ز پریشان افگنده
هر سر ز سر زلف تو صد جان افگنده

بر گنگره ماه کمند افگنده

ایضاً

یاقوت لبت لعل بدخشان نگرفت
وان را حبت از دو جهان ارزانی تو

کو خار حرام در مسلمانی نداد
تو بیخود و غم خور مسلمانی تو

ایضاً

روزی که ز تو گرفت نیرو آتش
افتند بر آفرینت بر سو آتش

یارب تو در سمندر از بهر چه او
زلفت ز دل زدست بر مو آتش

روزی که ز من لب تو بیرون رفتی
خوم در ناکش لب جو جو بودی

از حاصل لب بشوی نالهٔ کوتاه
بر رود خشک تا زمانی کو بودی

ایضاً

در سینه دیدار تو ای خیره مه
روزی اگر از دور بدان کشته کنیم

از جوهر حسن تو نمانده بنما
آن آینه نادر متحیره بشکنیم

ایضاً

تا ناله بلبلم بگوش آمده است
در باغ ز عیش و ناز نوش آماده است

وز لاله این جنگ خمر بر خاسته است
جوشن ز تن جام مجوش آماده است

ایضاً

با لعل لبت شراب را پایه نیست
با قدر تو سرو را بجز سایه نیست

ما را همه تو نیست می پندارد کیست
با ما نکند یک دو دمی پایه نیست

ایضاً

جانا ز رخ تو طاقت نظاره نماند
تن بر سر بازار غمان می گردد

مسکین دل بیچاره ز هجران تو هیچ
نیش خود را بسته فرمان می کرد

ایضاً

ز لعلش صد نوید جان بیارند — خیالش تا بر این ره باز آرند
چشم خوش بیمار و خوابش خوش — بیمار بی‌خواب خوش کند خوش

ایضاً

می گفت حلاوت لبت از بادهٔ ناب — کامسال کرا بود لبت از بادهٔ ناب
تا بوسه‌ای از لبت بر آرم همه روز — جوشد دل لقمه‌ها بدل از بادهٔ ناب

ایضاً

گیرم همه آب خضر پیش آرند — افتاده و زار و زانو غمی بر جبرند
بر پای کفن بدست خویش اندر ناز — ای دوست کجا از تو بتر بتوان مرد

ایضاً

دوشم گله این دل دیوانه ز سر کرد — آنگفت بپیش چون تو از دل نگذر کرد
گر باش چو خود ز دست تو شود — زنهار بچو دو بر دیگر مکن

ایضاً

دوشم ز لبت سخن چو در داد بگفت — بادا که نباد بر تو هرگز نگرفت
اما بخدا دوش تو را دوست بگشت — او را تو دوی من نیز با او بگشتم

ایضاً

دیدم چنی خزان بر دست افتاده — در رفت بغارت چو بدست افتاده
از جمله حصار این ده ایشان خیزان — وانکه چو قدح در دست ما افتاده

ایضاً

ای خواجه در دوری در ما بگریان — وانرو چو ابر از غار ما بگریان
گر بنده‌ای از خزان این دو ایمن باش — راضی شدم از خزان این دو بگریان

ایضاً

من در دولت از کنار تو نیستم — من در صحبت از کنار تو نیستم
ما چو عمر رفت در دوری غمم — عمری که همیشه بر کنار تو نیستم

ایضاً

از باغ جهانت آگر از بوی وفا کاه — این لاله بر از خار بیمور چو گل کاه
با این همه خارها که در ما داری — جون لاله ز جور رفت بدان از تو گل کاه

ایضاً

با طبع لطایف از دراظ زراه — با نفس غلیظ از زاه جور جفا
در عهد تو کز نامهٔ این جهان — از ابر بتر شکافت و در ما بفتا

از شمع جمال تو دلم تاب ندارد
وز جام لبت خمر چو ما تاب ندارد
این مردم کم دیده تو را در نظر من
تا چند ز چاه ذقن آب ندارد

ایضاً

قسمت اگر ما را اگر جانست
خرقه از گردون اگر ما نست
از گردن آسمان نباید دانست
کو نیز عجال خویش سر گردانست

ایضاً

هر خط ز رخ تو دیده خونریزی
بیرحمی ز تست خرابی انگیزی
بوسیده شاه است خانه ایزدکام
هر جا که قدم رنجه کنی تبریزی

ایضاً

لعل تو چو مشک بر قمر می‌سایی
از لعل لبش دُر و گهر می‌زایی

ایضاً

ابر آبستن گهر ز دریا خاکی زد
صد نعره مستانه ز دریا خاکی زد
گر دست ز لحاجی مداراین کامل
بر پیکر حرص صد خراکی زد

ایضاً

شاه محظای ار بدرگاه آن زند
گر بار دهد ور نزند آن زند
حاشا که تو را فتح و نفیر هر کس
مانند تو کس مسند ارزانی زمین

ایضاً

از نوبهت بر جمعت نمی بوی بد
زین باغ نخست سوسن و گل نروید
بر گوش تو سر نوشته و از بر کوشت
احوال بد نشانه ما می گوید

ایضاً

در خواستم از لفظ تو شرح شرح آن
گفتا چه دراز آید این حاجت خویش
ز لفظ از چه حال این معنی دانم
لیکن حال از دیده تو میبرد اندر کوشش

ایضاً

ای دیده تو جای ز جا نه شده
آخر تو کرانه ای و کرانه شده
بی کانکی تو با همه افتاده اند
تو یار کدام آشنا بیگانه شده

ایضاً

تو کیستی که مهر بیش از تو میزند
با شاه فلک محتشم بساط بی زند
ای بسته طالبید و من در این بیش
می بستم و او کرم برابر وی زند

ایضاً

در وصل غمان بیش از آنست که دارم
بیشم بنشانی دری که نگریست حریم

چون اشک ز چشم عشق جایی خوی ما
آخر نکنم از آنکه کجا ترک نکنم

ایضاً

مسلمان از دوست خود ما ترک دلدار
سر ما بنهاد از کار نشد بر دل ما

بعد از همه چیز دل ما بی تو خوش
این وقت خوشست نیز بگذار بر ما

ایضاً

در آمد و کار صبر ما بر سر نیست
که بر جسم و کاه بر دو نشست

چون دولت کار دیدبانان نرسید
آه ما بر فرق هر دو بالا نشست

ایضاً

کان بتی ز عشق ما بیگانه است
با صحبت ما قبله در آمیخته است

بگذاشته اصحابان صفی چون میباد
در افسر ما قبله در افتاده است

ایضاً

از طایره ام باد که آمد سوی ما
در شانه ز هیبت بنزد در سر ما

خورشید با ما که فلک در بر ماست
خرشید که با ماست که جمله در ماست

ایضاً

(در) اضافه

در عشق تو بیدل سر و دینم می رود
سودی نبود زیان در این می رود

در خلوت سینه صبحدم می جویم
با یار خبار دوست باز می گردم

ایضاً

ای خرقه و مرکس خود از ما مشکن
در محنت دل ما بدوا باز مشکن

مشکن ز پس کنار و مرکس که کنون
بسیار که خلاص کردان مشکن

ایضاً

یا راجه هوا کید در دل بودی
از کید در آن دل که بودی

در پیش اگر چه اه و مدد می کردی
که که میرفت در پیش که میخوردی

ایضاً

ای خواجه ز فال بد ما بس کن
راست نفسی ثبت ز دل تر از دل

بر دامن تو یکی کوزه خواهم زد
از سان مدد از تو دامن کتاد

ایضاً

مهمان ما بیم مرغ ما ما کت
مهمانی ما ز ما بر جوی حلوا کت

میخواهی تا چراغ بیفروزد
امشب که چراغ بر کجا دزدد

هر چند کز خیانت و مکر چو دیو نیست
من بر زبان ز دشمن و یار شکر نخایدم

ایضاً

با همدمی که خوش‌تر از این ناتمام نیست
وز دولت حیات هم بر خود حرام نیست

از دیده جای اشک خون می‌چکد مدام
هر خون که جگر که در جگر آید شمه است

ایضاً

امید کام و راحت جاوید بر نیامد
هر کس که دل بدانست بر خود حرام شد

جز من که از فراق تو این کام یافتم
بد جانوری بود که بدین کام جان نداد

ایضاً

قسم بعمر دوست که جز دوست نیست
در سینه جز ولای علی جای کیست

دوست گر نیست هر دو عالم دشمن است
دوست گر هست دشمنم را چه غم است

ایضاً

بیمارم و کس پرسش من نیست چه باک
خواهم که کنم ناله ولی نتوانم

از ضعف چنانم که گر ناله کنم
با ناله برآید جان برآید جانم

ایضاً

گفتم که گریبان وفا چاک کنم
در موسم گل تا دل غمناک کنم

بلبل ز جمن نعره زنان جانب جوانب
کای بی‌خبران بر در کار دگران باش

ایضاً

تربت ما بی‌خمار بادهٔ اهل دل است
در سر هر کیر و دگر بیدلان باد است

می‌خواهد گشت چون جام لبالب
بی‌کاه زنی سر خابه در شت بشکست

ایضاً

از خمار دل اگر بی‌بخت رود
کی ناقل از کسی بی‌منت رود

احوال دل مگو که بگفتم ز درد و داغ
کان غافل از دیده و دل

ایضاً

هر جا غزال بر سر کوی تو دیدم
فریاد ز طالع بد خود بی‌تو دیدم

ابروی تو کز دامت دید هر دو جهان
فرخنده همایی که بدین صورت دیدم

ایضاً

جز چشم کسی بینا زی کرد نیابی
بی‌داغم دل راز دراز کرد نیابی

منع است عظیم ترک سر یار گرفتن
خوش باش گرفتار جو باز کرد نیابی

ایضاً

ای ابر بهار خانه بدرم تست
وی باد خزان در نخل خورم تست

صحبت

ای خنجر خونریز تو باغ دل ما را
وی باد صبا این همه آزرده تو نیست

ایضاً

با باد دلم گفت که با دل مرو از راه
با یار بگو هر چه که با باد نگوید

گفتا مکن این صحبت ناجنس مرا یاد
مشنو تو ز من هیچ و ز باد این همه بشنو

ایضاً

یک زخم جفت هم ز دلم هم ز جگر
خال تو قدت ناله سرشک و رخ زرد

جشمت تو مرا ملک حسنست از آنست
یک گوشه بملک عمر و دین هم از درد

ایضاً

ای خنجر سر زلف تو جیبا بی
بر دامن ماه هر که چنگی نشناسی

جسم بهجت ناوک مژگان تو دارد
خونریز چو آن ابروی جانان تو دارد

ایضاً

گر زلف تو با ماه شبی دست و گریبان
در خون دل ما نکند هیچ شبی غرق

مستانه گر آن سرو سهی دست بدامن
در آینه هر چند که بینی ز خود آنست

ایضاً

از باد صبا بوی تو هر دم بمشامم
کان جا مه من بوی تو از سر بدر افتاد

بوی خوش تو کان ز کجا خوش بوی افتاد
بر گشت جهانی ز قفا هر بی بر سیاه

ایضاً

گل بین که در باغ از بهر دامنش
گر زان ز دست بر سر انجمنش

در خون سر شک فتنه شد چون نرگس
گر زین سر ماه میان جمنش

ایضاً

از جمله دلفریبی خبرست ترا
جز در جمال هر دم چیز دگرست ترا

ساز ناز کرامت عشقبازان
جوئست کز ان آرزوست آرزوست ترا

ایضاً

در معرض زوال قمر از مه شکست
در ریشه لعلت مگر از مه شکست

مویی تو ز ماه بقفا باز گشته
ناگاه سر شب بر کمر از مه شکست

ایضاً

ای دیده اگر هوای سیل انگیزی
خاک همه تیره بر نخوزد از میزی

از عشق مه تمثیل نیابی چیزی
بی فایده آب خود چرا میریزی

ایضاً

تا بی خبر از کار دل مردم نادان
گر طلعت مشعوذ شاخت بینی

آگه نبود ز لعبت مشعوذ مسلمان
زلفش بکمر از دو خوی دلکش مسلمان

ایضاً

ایضاً

در میخانه بستند خدایا مپسند
که در خانه تزویر و ریا باز کنند

ایضاً

ای مسلمانان فغان از دوری یار چگل
وز غم هجران او خون در دلم خون در جگر

ایضاً

ساقیا آمدن عید مبارک بادت
وان مه نو بفلک دور بکام تو و باد

ایضاً

ساقیا آمدن عید مبارک بادت
وان مه نو بفلک دور بکام تو و باد

ایضاً

ساقیا آمدن عید مبارک بادت
وان مه نو بفلک دور بکام تو و باد

ایضاً

ساقیا آمدن عید مبارک بادت
وان مه نو بفلک دور بکام تو و باد

ایضاً

ساقیا آمدن عید مبارک بادت
وان مه نو بفلک دور بکام تو و باد

ایضاً

ساقیا آمدن عید مبارک بادت
وان مه نو بفلک دور بکام تو و باد

شاها ز چشم سلطنت را نوریست
در سایهٔ چتر تو جهان معمورست
المنة لله مخالف مقهورست
بر درگه عز و جاه تو یا منصور

جز نقش تو را بخت عدو ناقشست فردی
یکذره ز مهر تو نشد تا خواهد از دی
آموده ز مهر تو هست مجی بادا رایست
وز اژدها ز مهر تو هست بیمار است

عمری ز دی که دور ز راحت تن
تشنیم تا دیدم جز از غم و رنجی
در راه کام
راحت ظلی ز کام دور آخر بر تن

زیر و زبر خاک ترا بس موزون
نقاش ز اژدها ز خاک ز دخانی کرد
بنداد که در ریب و فراز عشت
در نقطهٔ باغ و راغ و کاخ قطر تن

دی دیدم که گفت کز ای جوینی
از سلسله الفجر اجرای خوانی
من دیده ام از تو ای ز دی خوبتر
آخر تو ندیده جز ای خوبتر

سوزش جگر کباب بی کرد ما
اندوه تو زار خوار بی کرد ما

از حسرت تو چشم ما قعر دریاست
در چشم ما کنار ابر مسکن ماست

علم هر سر نکون شد تا خرد
خود حرام از اره عزت خوش و ام حرام
جان از تو خرد خرد حرام از دین
من جا بتو فی خیر خوش و ام حرام

بر زلف تو چون شب عنبر ز دین کرد
از عنبر خویش مشک چین بی کرد
چون در دهن تو نشاند لعل بی کرد
خون از دگران لعل و در آبگینه کرد

از اژدر که سر ای خوش بی کرد
در ژاژ دهان از عنبر و ام کرد
بر عنبر و ام بیدار زبون شد مردم
در دریای صاحبم بعشق تو بی کرد

ای عنبر و ام و ای عنبر و ام
تا کی ز غمت اشک شام خونین جمع
گر می کشم بکنار چو در ام
من با تو نمی عنبر و در ام جمع

از دی شد مرا خوش دگر و خرم
هر عذر که گوم نمذیرد خرم

کتابخانه ملی ایران

ای صنم کز فرقت رخ محرری غمش	جون نداری شرم ازین کز کار رحمم کمتر

ایضاً

با تو هم خوبرو در سر بای زراه	عیان ان با تو هم کناهی کناه
در تو هم خوبرو کم از زلف تو چوگاک	بنما لاف با ان زیاد اکن سیاه

ایضاً

ای دیده مرا بلا داری بیش بری	در بر بای در دیا انجیخوبی
خواهی که بداری خود را کاکی	سودت ندهد کز خود را کاکی

ایضاً

اشکم ز رخ تو ای بری رنگ طلا است	بای درهم از دولت بیرنگ طلا است
اه در دل ریش دهان بر بیت	سکین جگند زخم بیرنگ طلا است

ایضاً

خورشید خاور امن زعون کرشت بناه	از بحر سر فرازند زلفون در انبوه سیاه
زلف سان تو در اتش عزلون کناه	از نازم از وکردم از عجز نبا ه

ایضاً

در بعد تو صبا خیزد هر دم از دنیا	کیما غرض من نیا ی از کار دو نیا

کتابخانه ملی ایران
۲۳۳
۲۰۲
۱۷۹
۱۹۵
۲۲۹
۲۲۵
۲۲۷
۲۱۵
۱۸۵
۱۹۲
۲۰۰

۹۵۷
۴۰۶
کتابخانه مجلس شورای ملی

۱۵۵	۲۳۲
۲۰۲	۱۴۹
۲۵۴	۱۲۸
۱۹۸	۱۵۵
۲۶۶	۱۹۵
۲۸۴	۲۴۸
۱۵۸	۲۴۴
۱۹۶	۱۹۳
۱۴۴	۲۱۵

۲۳۴	۲۳۱
۲۲۷	۲۴۹
۱۷۹	۲۴۵
۱۹۵	۲۳۱
۲۶۹	۲۰۱
۲۴۶	۲۰۳
۲۴۷	۱۸۷
۲۱۸	۱۹۷
۱۸۵	۲۱۲

۹۰۷
۹۰۷
کتابخانه مجلس شورای ملی

ایضاً